

THE WOMAN IN RED

රතු වත හැඳි කතා

සහ තවත්
පර්ලොක් නෝම්ස් කථා

චන්දන මෙන්ඩිස්

<http://sherlockhollandinvestigations.blogspot.com>

රතු වත හැඳි කතා

සහ තවත්
පරිලෝක හෝමිස් කථා

අසංක්ෂිප්ත පරිවර්තනය
චන්දන මෙන්ඩිස්

චන්දන මෙන්ඩිස් ප්‍රකාශන

141/2, දුටු පාර, බැඳිදහන, කෝට්ටේ

දොස්තර ජෝන් වොට්සන් ගෙන්.....

මගේ මේ ඇමතුම පරිලොක් හෝම්ස්ගේ මිතුරු මිතුරියන් වෙතයි. ඔහුගේ චිත්තෙන් තත්ත්වය ගැන ඔබ සියලුදෙනා දනුවත් කිරීම මගේ යුතුකමක් යයි මම විශ්වාස කරමි.

රුමටික සන්ධි පුද්ගලයා නිසා ඔහු ඉදහිට, දණහිස් හා වැළඹීම් ආශාදනලත් ලක්වෙත බව සැබෑ ය. එහෙත් මගේ හිතමිත්ත පරිලොක් හෝම්ස් මහතා හොඳ සනීපයෙන් ජීවත්ව සිටින බව ඇසීම ඔබේ සතුටට හේතු වනු ඇති. ඔහු පහුගිය අවුරුදු කිහිපයක් මුළුල්ලේම ජීවත්ව සිටින්නේ, රිස්ට්බෝන් නගරයේ සිට සැතපුම් පහක් දුරින් පිහිටි කුඩා ගොවිපොළකයි. මේ කාලය ඇතුළත ද ඩිසරා දෙන මෙන් ඉල්ලා, ඔහු වෙත ඉදිරිපත් කෙරුණු ගැමුලු සංඛ්‍යාව ඉතා විශාලය. ඉතාම අධික මුදලක් ගෙවීමට පුද්ගලයා බව පවසා ඔහු වෙත ගෙන ආ ගැටලු රැසක් ද මේ අතර විය. එහෙත් හෝම්ස් මේ සියල්ල ප්‍රතික්ෂේප කළේය. ඒ අපරාධ පරීක්ෂණ වෘත්තියෙන් තමා විශ්‍රාම ගත්තේ සදහටම බව පවසමිනි. බ්‍රිතාන්‍යයා ජීවත්වීමේ ජීවමානිය යුද්ධ ප්‍රකාශ කිරීම නිසා, ඔහුගේ පිළිවෙතේ යම් වෙනසක් කිරීමට හෝම්ස්ට සිදුවිය. ඔහුගේ විශ්ලේෂණාත්මක බුද්ධියේ හා ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරීත්වයේ ප්‍රසංශයාගය තම රට වෙනුවෙන් යෙදවීමට ඔහු තීරණය කළේය. ලෝක ඉතිහාසය වෙනස් වූයේ මහතාට යොමු කළ, හෝම්ස්ගේ ඒ කඩඉනු පිළිබඳව ද මම මෙහි සඳහන් කරමි. මා ලක වකතු වී තිබුණු යහුගේ මුල් කාලයේ වික්‍රමාන්විත පරීක්ෂණ කිහිපයක් ද මේ පොතට ඇතුළත් කිරීමට මම අදහස් කළෙමි.

දොස්තර ජෝන්, එම්. වොට්සන්

රතු වත හැඳි කත

සහ තවත්
පරිලොක් හෝම්ස් කථා

මෙය ළඟම වැටුණේ ඉතාම අලංකාර

මෙම ග්‍රන්ථයට ඇතුළත් වන්නේ පහත සඳහන්
කථාන්තරවල සිංහල පරිවර්තන ය.

1. THE JEW'S BREAST - PLATE
2. THE ADVENTURE OF THE SHEFFIELD BANKER
3. THE ADDLETON TRAGEDY - THE SINGULAR CONTENTS
OF AN ANCIENT BRITISH BARROW
4. THE CASE OF THE WOMAN IN RED
5. THE ADVENTURE OF THE GAMBLER

පටුන

1. මැණික් පළඳුනාව	13
2. පොලීසියට ඕනෑකර තිබේ	47
3. ශාපලත් සොහොන	89
4. රතු වත හැඳි කත	135
5. සුදු අන්තුවා	188

The author - translator gratefully acknowledges his debt to the late Sir Arthur Conan Doyle and his estate for permission to use the characters and settings created by him.

ෂර්ලොක් හෝම්ස්ගේ හදිසි "අභාවය"

1891 මැයි මස 04 වැනි දින ස්විට්සර්ලන්තයේ රයිචන්බර්ග් දිස්ත්‍රික්කයේ ඇල්ල අසලදී සිදුවූ මාරාන්තික පොරොක්කු මිළිබදව අපේ පාඨකයන්ට මෙතැන ඇතුළු කළෙමු. එහිදී බිහිසුණු ප්‍රජාතය තුළට ඇතුළු වූ ප්‍රචලාන්ත හෝම්ස් ගැන කිසිදු දාර්ශනික නොලැබිණි. ඉමහත් කම්පාවට පත් දෙස්තර වොට්සන් ෆියා නිවු කැරැණු සම්භරත් මබ මෙතැන යළි ඉදිරිපත් කිරීමට කැමැත්තෙමි.

"විශේෂඥයන් කිහිපදෙනෙකු විසින් අධීක්ෂණය කළ දිස්ත්‍රික්කයේ ඇල්ල අසලදී පොරොක්කු මිළිබදව ඇති බවට සැකයක් නොමැති බැවින් විශේෂඥයන් පැමිණි. මෙයින්ද සොයාගැනීමට උත්සාහ දැරීම කිසිසේත් කළ නොහැකි නිසිවල ක්‍රියාවක් බව දැනගන්නට ලැබිණි.

රයිචන්බර්ග් දිස්ත්‍රික්කයේ සම්ප්‍රදේශ ගැඹුරු ප්‍රජාතයේ, උතුරු පසුපස හා සුදුසු ප්‍රදේශයේ මධ්‍යයේ, නීතිය සුරැකීම සඳහා කැමැත්තක් තිබූ වත්මන් පරපුරේ ශ්‍රේෂ්ඨතම පුද්ගලයා ද හයානකම අප්‍රාධකාරයා ද සදකල්හි වැළඳී තිබෙනු ඇත."

චන්තරය අවසාන

මෙය සිදුවූයේ 1891 දී යයි පැවසුණත් එය ලොවට හෙළිකිරීම සිදුවූයේ, ස්ටැන්ඩ් සඟරාවේ 1893 නොවැම්බර් කලාපයෙනි. එය සදහන්වූයේ මෙසේයි.

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහතා මියයයි. ඔහුගේ මරණය පිළිබඳ තොරතුරු අපගේ තත්ත්ව (දෙකැමති) කලාපයේ පළවේ."

"ටිට්ටිට්" නම් සඟරාවක අමසේ පළ වී තිබිණ. "ෂර්ලොක් හෝම්ස්ගේ අකල් මරණයෙන්" මුද්‍රිත මහත් පාඨක ලෝකයම කම්පාවට පත්වී ඇත. ශෝකය දැනටත් සංගීතය වාදනය කරන බැවින් වාදක කණ්ඩායම්, ලන්ඩන් නගරයේ කිහිපතැනක අපට දක්නට ලැබිණ. විදේශීය පුවත්පත් පවා මේ ආරාධිත ඔවුන්ගේ ප්‍රධාන ප්‍රවෘත්තිය ලෙස මුල්පිටුවේ පළකළහ. ස්ටැන්ඩ් සඟරාවේ අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ රැස්වීමේදී, සභාපති ජෝන් නිවුන්ස්, මෙම "ශෝකයක" පුවත හෙළිකළේය. එවිට සෙසු සාමාජිකයෝ සිය විරෝධතා එල්ලකරමින් කතාවට බාධා කළහ.

"හෝමස් මහතාගේ ජීවිතය බේරාදෙන මෙන් අපි බැලූපත්ව, නොහඬනා ම ඉල්ලා සිටියා. එහෙත් ව්‍යාපූතික්ෂේප වූ බැව් මඬව දන්නා සිටින්නේ ඉහෙන් සිත්වේදනාවෙන්" නිවුන්ස් කිය.

"පැරණි මිත්‍රයෙකු නොසිතූ මොහොතක අප අතරෙන් සමුහානිම ගැන අපගේ සිත්වල ඇතිවූයේ දඩ ශෝකයකි" ටීට්බ්ට්ස් ප්‍රකාශවම කිය.

සමහර පුවත්පත් හා සඟරාවල අවමඟුල් දන්වීම් හා ශෝකය ඔළුකරමින් ලියූ කවි පාඨ පළවීණි.

"..... කොතන් මොයිල් මහතා ලොවට බිහිකළ විරයාගේ චිත්‍රමානවිත ක්‍රියා මාසයක් ගණනේ කියවමින් සිටි පාඨකයෝ ඔහුගේ අකල් වියෝවෙන් හිඟියටත්, සංවේගයටත් පත්ව සිටිති. ඔබම බේදජනක මරණය ස්වර්ගයකින් සිදුවී ඇත." දෙසැම්බර් 20 වැනිද "ස්කොට්" සඟරාවේ ලිපියක් පදනන් විය.

"මාරක ලියුම රැගෙන ගිය ස්විස් ජාතික තරුණයා කෝ?" යනුවෙන් ස්වර්ගයක සඟරාවේ පළ වූ ලිපියක, මෙසේ ද සඳහන් විය. "..... මෙම ශ්‍රේෂ්ඨ රාහු පරික්ෂකයාගේ මරණය ඇසින් දැවෙනුයේ නිවැරදි සැකසි නොමැත."

හෝමස්ගේ 'මරණය' පිළිබඳ පුවත ආමරිකාවේ පැතිර යද්දී "ආපර්ස් වික්ලි" සඟරාවේ මෙසේ සඳහන් විය.

"..... ඡර්ලොක් හෝමස් මහතා මියගිය බවට ආරංචියක් පැතිර ගියත් ඔහුගේ මළසිරුර මෙතෙක් හමුවී නොමැත. කෙසේ වෙතත් මේ තරම් භයානක ප්‍රජාතයකට ඇද වැටුණු ඔහු බරපතල තුවාල ලබා මියයන්නට ඇතැයි විශ්වාස කළ හැක. හෝමස් මහතා කුමන තත්ත්වයෙන් හෝ ජීවතුන් අතුර සිටි හමුවේ යයි, ලොවපුරා ඔහුගේ මිත්‍රයෝ අපේක්ෂාවෙන් බලා සිටියහ."

1894 දී ආතර් කොතන් මොයිල් ගේ පුවත්පතකට ලියූ ලිපියක ඔහු, ජේ. ඩෝසන් මෙසේ සඳහන් කරයි.

"..... ප්‍රීතානස යථා විචිතයට අයත් රටවල විනිශ්චයකාරවරු ස්වයං ඇමතිමේදී ඡර්ලොක් හෝමස්ගේ කියමන් උපුටා දක්වමට පසුබට නොවූහ. සමහර අදක්ෂ පොලිස් භටයන් සාක්ෂිදීමේදී ගොත ගසමින් කරුණු පවළුවා ගත්විට, ඔවුන් ලන්ඩනයේ මහේස්ත්‍රාත්වරුන්ගේ දඩ දෝෂ දර්ශනයට ලක්විය. "ගිහිං ඡර්ලොක් හෝමස් හමුවෙහි" මේ අවුල ලිහාගෙන එනවා. එතෙකට මහේස් මොළේ පැදේවි" විසදාගත නොහැකි වූ

අභිරහස් හා සොරකම් ගැන කථා කෙරුණු සෑම විටකම කාගේත් දෙතොලක රැවිදුන් නම් වූයේ ඡර්ලොක් හෝමස් යන්නය."

හෝමස් "සාකච්ඡාව" ලක්වීම ගැන වැඩියෙන්ම රෝසපරොස් ඵල්ල වූයේ, මොරියාට්ටි නොව කොතන් මොයිල් බව රහසක් නොවේ.

"උඹ නම් මහා නිරිසනෙක....." එක් වසස්ගත කාන්තාවක් මොයිල්ට ලියා එව්වාය. තමාට හිමිවූ දෝෂාඡර්පණ ගැන 1896 දී කොතන් මොයිල් නිදහසට කරුණු දක්වමින් කියා සිටියේ.

"..... හෝමස් මහතාගේ මරණය ගැන බොහෝ දෙනා මට වෝදනා ඵල්ල කරන්නේ. ඉතාම අකාරුණික හා කර්කශ අයුරෙන්. නමුත් මෙය සාමාන්‍ය මිනිසුන්ගේ නොව ආන්මාරක්ෂාව සඳහා කළ මිනීමැරුමක් බව කියනු කැමැත්තෙමි. එද මා ඔහු මරා නොදමුවා නම්, ඔහු 'අතින්' මා ඉක්මනට මරණයට පත්වෙනු නිසැකය. නිරික්ෂණ හා නිගමන දීමක් ලෙස එකට අමුණමින්, නොනවත්වාම අභිරහස් කථා ශ්‍රීටීම පහසු කටයුත්තක් නොවේ." හෝමස් මියගියා නම් ධනාත්මකයෙක් මරණ සහතිකය ඉදිරිපත් කරන්නායි ඉල්ලමින් ලිපි යොමුකළ පාඨක් සංඛ්‍යාව ද සුළු පටු නොවේ.

1893 දෙසැම්බර් 30 වැනිද "වූඩේ" නම් පුවත්පතේ කාටුන් චිත්‍රයක් පළවිය. ස්වර්ගයක සඟරාවේ ප්‍රකාශය වූ ජෝජ් නිවුන්ස් පියත විවෘත කළ මිනිසෙවරියක් දෙස බලාසිටියේ ඉමහත් කම්පාවෙනි. කොතන් මොයිල් ද මරුන් ඇත සිට එදෙස බලාසිටියේය. මිනිසෙවරියේ, කිහිණේ ඡර්ලොක් හෝමස්ගේ මළසිරුරය.

එහි සඳහන්ව තිබූ දෙබස මෙසේය.

ජෝජ් නිවුන්ස් : දෙයියන්ට ඔප්පු වෙවිසුවේ! මොයිල් මහත්තයෝ, ඡර්ලොක් හෝමස් මැරිලද?

ඡර්ලොක් හෝමස් : (මිනිසෙවරියේ සිට නිවුන්ස් අමතමින්) මෙහින ඒ තරම් අවුලක් නැ ලොක්කා, මට පණදෙන්න පොවන්න ඕනකරන බෙහෙත මොකක්ද කියද දෙස්තර මහත්තයා දන්නවා!

Reading Purpose Only. Not For Print.

ශ්‍රීමත් ආතර් කොනන් ඩොයිල්

මැණික් පළඳහාව

“වොට්සන්, මං ඔබට කළින් කියල ඇති, සරසවියෙන් පිටවෙලා රහස්‍යපරීක්ෂණ වෘත්තිය පටන්ගත් මගේ මුල් කාලය ගැන, මං මුලින්ම ලන්ඩනයේ නවාතැන් ගත්තේ ‘මොන්ටේගු විදියේ කාමරයක’”

“ඒ බව නම් ඔබ මට කියල තියෙනවා” යම කීවෙමි. “ඒ වුණත් ඒ කාලෙ ඔබ යෙදුණු පරීක්ෂණවලින් එක් කෝ දෙකක් ගැන පමණයි මට කියල තියෙනුනේ”

“හොඳයි, මං ඔබට වෙනම මේ කාලයක් තොකියු එකක් කියන්නමි” හෝමස් කීය. “මොන්ටේගු විදියේ ඒ නිවස තිබුණේ බ්‍රිතාන්‍ය කොතුකාගාරයට බොහොම ළඟින්. ඒ කියන්නේ පෙනෙන දුරින්, ඒ කාලෙ මට පරීක්ෂණයක් ලැබුණේ බොහොම කලාතුරකින්. ඉතින් විවේක වෙලාවට මං ආඥාවෙන් කළ දෙයක් තමයි කොතුකාගාරයට යෑම; ගිහින් එහි තිබෙන කොකුක වස්තූන් හොඳට කාලවේලා අරගෙන නැරඹීම. ඔය කාලෙදි තමයි මම මොර්ට්මර් සමග මිත්‍රත්වයක් ඇතිකර ගත්තෙ. ඔබ ඔහු ගැන විස්තර අහල තියෙනවද?”

“ඒ තරම් දුරට විස්තරයක් දන්නෙ නැහැ. නමුත් ඔහු පුරාවිද්‍යාව පිළිබඳ විද්වතෙක් කියල නම් අහල තියෙනවා”

“ඔහුගේ කෞතුක පුරාවිද්‍යාව බව නිවැරදියි” හෝමස් කීය. “ඒ කාලයේ මැදපෙරදිග පුරාවිද්‍යාව ගැන ඉඳිපු මුල් පෙළේ පුද්ගලයින් කිහිපදෙනාගෙන්, අංක එකේ චිල්ඩ්‍රා මොර්ට්මර් කියල කිව්වොත් වඩාත් නිවැරදියි. ඊජිප්තු පුරාවිද්‍යාව ගැන පමණක් ඔහු පොත් ගණනාවක් ලියා තිබෙනවා. ඊජිප්තුවේ තිබිස්වල ඔහු කළ කැණීම්වලින්, මොර්ට්මර්, ෆෝරෝ ජිජිනකගේ සොහොනක් හොයාගෙන තිබුණා. අවුරුදු දෙකක් තිස්සේ ඒ සොහොනගෙයි ජීවත්වෙමින් එහි මිහිදත් කළ අනෙක් පුද්ගලයන් ගැන ඔහු පර්යේෂණයක් කර තිබුණා. ඊට අමතරව ඔහු නයිල් නදිය අසබඩ රජවරුන්ගේ නිම්නයේත්, දිගින් දිගටම කැණීම් කළ අයෙක්. ඔබට මතකද මං දන්නෙ නෑ වොට්සන්; අර ක්ලියෝපැට්රාගෙ මමිය හමුවුණා කියල ගිය කතාව. ආයිලේවල හෝරස් දෙවියන්ගේ

දෙවොලේ ඇතුළු කාමරයක තිබීයා ඒ මිමිය* හොයාගන්නේ මගේ මිත්‍රයා වෝඩි මෝටිමර් විසින්.

මේ මක්කොම කිරීමට ඔහුට හැකිවුණේ සැහෙන තරම් තරුණ වයසෙදී. ඒ කියන්නේ අවුරුදු තිස් එකේදී. ඔබ දන්නවා නේද මිත්‍රානා කොතුකාගාරය පුරාවස්තු වර්ග අනුව කොටස් කිහිපයකට බෙදුණි නියෙන්නේ. මැදපෙරදිග පුරාවස්තුවලටම වෙන්වුණු කොටස නියෙන්නේ බෙල්මෝ විටියට-මුහුණදලා. ඒ නිසා ඒක කොටසේ අය හඳුන්වන්නේ බෙල්මෝ විටියේ කොතුකාගාරය කියලා. ආං මය කියන කාලෙදී, මෙතෙ අධ්‍යක්ෂක තනතුර පුරප්පාටුවුණා. පුරාවිද්‍යා අධිකාරිය මහින් ඒකෙ අලුත් අධ්‍යක්ෂකවරයා හැටියට මෝරා ගැනුණේ මගේ මිත්‍රයා වෝඩි මෝටිමර්. එම තනතුරට එන්නෙද්දී, ඔහුට නිලබලයෙන් තවත් ගෞරවයක් හිමිවෙනවා. ඒ කමයි ලන්ඩන් විශ්වවිද්‍යාලයේ, පුරාවිද්‍යා පීඨයේ, පෙරදිග පුරාවිද්‍යාව පිළිබඳ අංශ ප්‍රධාන තනතුර. ඒ වෙනුවෙන් ඔහුට හිමි වැටුප ගැන මං අමුතුවෙන් කිසිත්කු උවමනා නැහැ.

කොතුකාගාරයේ මෝටිමර්ට හිමිවුණු අලුත් තනතුර, ඔහුට ටිකක් අමාරු එකක් වීමට තිබුණේ එකම හේතුවෙනි. ඒ නමා, ඒ තනතුර ඊට කලින් දරු නැතැත්තාගේ කීර්ති නාමය. ඔහු තමයි පුරාවිද්‍යාව පිළිබඳ මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස්. ඔහුත් මේ කොටසේ සුප්‍රකට පුද්ගලයෙක්. මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස්ගේ කීර්ති නාමය මුළු යුරෝපය පුරාම පැතිරුණු එකක්. ඔහුගේ දේශනවලට සවන්දෙන්න ලෝකය පුරාම රටවල්වලින් ශිෂ්‍යයින් ආවා. කොතුකාගාරය ඉතාම ක්‍රමානුකූලව පවත්වාගෙන යෑම හා හොඳින් පාලනය කිරීම ගැන, මහාචාර්යතුමාට හැමෝගෙන්ම හිමිවුණේ අප්‍රමාණ ගෞරවයක්. මේතරම් හොඳට කොතුකාගාරයේ කටයුතු කරගෙන ගිය මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස්, වයස අවුරුදු පනස්දෙකේදී එස්වරම් නම ඉල්ලා අස්වීම භාරදුන්නා. ඔහු ඉතා ආයාචනා කළ දැකියාව වුණේත්, විනෝදාංශය වුණේත් මේ කොතුකාගාරයේ කටයුතු පවත්වාගෙන යෑම. ඉතින් ඔහු හිටිනැමියෝ ඉල්ලා අස්වීම-භාරදුන්නාම ඒක කාගේත් මව්තයට හේතුවුණා.

මහාචාර්යතුමා පදිංචිව ගිටියේ කොතුකාගාරයේ භාරකරු හැටියට එතැනම තිබූ නිලනිවෙස්. දැකියාවෙන් අස්වීම නිසා දන් ඉතින්

ඒකෙනාත් ඉවත්වෙන්න මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස්ට සිදුවුණා. ඔහු හා ඔහුගේ දියණිය එයින් ඉවත්වෙලා තද්දී නිල නිවස ලැබුණේ මගේ මිත්‍රයා වෝඩි මෝටිමර්ට. අවිවාහකයෙක් වුණු ඔහු, ඒ නිවසේ පදිංචිවුණේ තනියම.

මෙම තනතුරට මෝටිමර් පත්වීම ගැන ඔහුට මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස් ලියුමක් එවා තිබුණා. ඒකෙ මෝටිමර්ට සුභපතමින් දිරිසව ලියා ඔහු මේ කොටසේ පෙන්වා ඇති දක්ෂතම නිසා මෝටිමර් මේ තනතුරට හැම අතින්ම සුදුස්සෙකු බව 'මහාචාර්යතුමා' කියා තිබුණා. කොතුකාගාරයේ මෙම අංශයේ කොතුකාගාරයේ වගාල ප්‍රමාණයක් තිබුණා. මේ හැම එකක්ම තමන්ගේ අනුප්‍රාප්තිකයාට පෙන්වලා විස්තර කරදෙන්න, මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස්ට උවමනා වී තිබුණා. ඉතින් ඒ කටයුත්තට යොදාගත් අවසන් මොහොතේ මෝටිමර් සමග ගියා.

මේතරම් කාලයක් තමා ඉතා ආදරයෙන් රැකබලාගත් කොතුකාගාරයේ පෙන්වාදෙමින්, මහාචාර්යතුමා අසව කොතුකාගාරය පුරාම කැඳවාගෙන ගියා. මේ කටයුත්තට තවත් දෙදෙනෙක් සහභාගිවුණා. ඒ තමයි මහාචාර්යතුමාගේ එකම දියණිය එල්සි ඇන්ඩ්‍රියස් මෙනෙවිය යන කපිතාන් විල්සන් නම් තරුණියෙක්. එල්සි ඇන්ඩ්‍රියස් මෙනෙවිය ඉතාම සුන්දර තරුණියක්. ඇය සමග සිටි කපිතාන් විල්සන්, මේ තරුණියගේ අතගැනීමට බලාපොරොත්තුවෙත් හිටි තරුණයා බවත් ඔට එද දනගන්න ලැබුණා.

කොතුකාගාරයේ තිබුණා කාමර පහළොවක්. ඒ අතරින් ඉතාම විශිෂ්ට තැනක් ගන්නේ බැබිලෝනියන්, සිරියන් පුරාවස්තු තිබුණු කාමර සහ මැද ශාලාව. ඒකෙ තිබුණේ ඒජිප්තු සහ යුදෙව් පුරාවස්තු. මහාචාර්යතුමා සාමාන්‍යයෙන් කතාබහ අඩු කෙනෙක්. ධූලි ගිණුරුණයෙන්ම මුදුකර සිටි ඔහුගේ හිසේ, ඉදිරිපසින් තට්ටය පැදිලා, එක් එක් පුරාවස්තුව පෙන්වලා ඒ ගැන විස්තර කර දෙද්දී ඔහුගේ දෙනෙත් දිස්සියෙන් බැබලිණා. ඒවායේ උල්ලකම ගැනත් වටිනාකම ගැනත් ඔහු විස්තර කළා. මේ තරම් ආදරයෙන් ඔහු රැකබලාගත් දේවල්, වෙනත් කෙනෙකුගේ හෘදයට සන්කරන්නට සිදුවීම ගැන ඔහුගේ හිතට දුනෙන්න ඇත්තේ දැඩි ගෝඤයක්.

"මෝටිමර් මහත්මයා" මහාචාර්යතුමා කීවා. "ඔබ වැනි මේ කොටසේ පළපුරුදු විද්වතෙකුට මේවා අලුත් දේවල් නෙමෙයි. ඒ වුණත් ඔබේ මිත්‍ර ජීවලෝක මහෝමස් මහත්තයා නම් මේ දේවල් බලන්න කැමැතිවෙයි."

* තමන් තොරතුරු ලේඛන ගැල්පු රජයතුරු රජයතුරුගේ ලේඛන

Reading Purpose Only. Not For Print.

"මේ තරම් දුර්ලභ වස්තුවක් යුරෝපයේ මොනම කොතුකාගාරයකවත් නැහැ"

එක් විදුරු අල්මාරියක උඩින් බැලූ මව අපූරු වස්තුවක් දකින්න ලැබුණා. එය එක පැත්තක් අඟල් පහක් පමණ දික්වූ, හරි හතරැස් රත්රන් ආභරණයක්. ඒක දෙපැත්තේ රත්රන් කොකු දෙකක් තිබුණා. රත්රන් කොටුව මැද තිබුණා, ඊට සවිකළ මැණික් ගල් දෙළහක්. මේවා විවිධ වර්ණවල මැණික්. නමුත් ඒවා එකම හැඩයේ, කෙම ප්‍රමාණයට කැපූ ඒවා. ඒ සෑම මැණිකක් මතුපිටම රිච්පතු රූපාක්ෂර කැටයම් කර තිබුණා. බැලූ බැල්මට ටො-මොය පෙනුණේ පුංචි දියසායම් පෙට්ටියක් වගෙයි.

"හෝමස් මහත්මයා, ඔබ අහල තියෙනවාද යුරීම සහ තමීම ගැන?"

මහාචාර්යතුමා මගෙන් ඇහුවා.

"මං ඔය වචන අහල තියෙනවා. ඒත් ඒ මොකක් ගැනද කියල මං හරිහැටි දන්නේ නැ" මං කීවා.

"යුරීම සහ තමීම කියන්නේ මෙන්න මේකට" මහාචාර්යතුමා කීවා. "යුදෙව් ආගමේ ඉහළම පූජකවරයා ඔහුගේ බෙල්ලේ මේ ආභරණය පළඳිනවා. ඔවුන් මේක සලකන්නේ ඉතාම උතුම් ශුද්ධ වූ වස්තුවක් හැටියට. හරියට රෝමන්කාරයින් කැප්ටෝල්ග් සිබ්ලයින් ග්‍රන්ථවලට දක්වූ හක්තියට සමානයි. ඔබට හෙතෙතනවා ඇති මේකෙ මැද, මැණික්ගල් දෙළහක්, පේළි තුනකට ඇති බව. ඒවා හැම එකක්ම වර්ගයෙන් එකිනෙකට වෙනස්. වම්පැත්තේ ඉහළ කෙළවරෙන් පටන්ගන්නාම රතුකැටයක්, වෙවරෝඩියක්, මරකන මැණිකක්, ඉන්ද්‍රනීල මැණිකක්. ඊළඟ පේළියේ කහ පූෂ්පරාගයක්, පද්මරාගයක්, දියමන්තියක් සහ අගස්තියක්. ඊළඟ පේළියේ අග්නි මාණික්‍යයක්, නිල් පූෂ්පරාගයක්, කර දියමන්තියක් සහ චන්ද්‍රකාන්ති මාණික්‍යයක්"

ඔබට කියන්න වොට්සන් ඒක ඉතාම අලංකාර ආභරණයක්. ඒකෙ තිබුණේ ඕනෑම කෙනෙකුගේ සිත් වයිකරවන පෙනුමක්.

"මේ පළඳනාවෙ මොකුත් ඓතිහාසික වටිනාකමක් තියෙනවාද?" මං ඇහුවා.

"මේක ඉතාම පෞරාණික වස්තුවක්" මහාචාර්යතුමා පිළිතුරු දුන්නා. "ඒ වගේමයි. මේක අපට මිලකරන්න බැරි තරම් වටිනවා. සොලමන් රජුගේ දේවමන්දිරයේ තිබූ මුල්ම ළය පළඳනාව මේකය කියල හිතන්න අපට සාක්ෂි තියෙනවා. මේ තරම් වටිනා, මේ තරම් දුර්ලභ වස්තුවක් යුරෝපයේ මොනම කොතුකාගාරයකවත් නැහැ. ඒ ගැන මං ඔබට සහතික කරල කියන්නම්. මෙතැන ඉන්න කපිතාන්"

විල්සන් වටිනා මැණික් පිළිබඳ විශේෂඥයෙක්. මේව මොන තරම් අගනා, පළුදු නොමැති මැණික්ද කියලා ඔහු ඔබට කියාවි."

"කපිතාන් විල්සන් ඔහුගේ පෙම්වතිය එක්ක හිටියේ පිදුරු කැබිනට්ටුවට අනෙක් පැත්තේ. ඔහු මුහුණේ කිසි හිනාවක් නොතිබුණු ආවමිබර පුද්ගලයෙක්.

"ඔව්, ඒක ඇත්ත" ඔහු කිව්වා. "මම ඔබා අලංකාර මැණික් ගල් මං ජීවිතේටම දකල නෑ."

"ඊළඟට මේ ගල් රත්තරන් තහඩුවට සවිකරල තියෙන හැටි හරිම අපුරුයි. පුරාණ කාලයේ මිනිස්සු මේ තරම් දක්ෂ....." මහාචාර්යතුමා යමක් කීමට හදද්දි කපිතාන් විල්සන් ඒකට බාධාකරල මෙහෙම කිව්වා.

"රත්තරන් කැටයම් ශිල්පය ගැන කියනවා නම් ඒක වඩාත් හොඳින් පෙනෙනවා. අර ඉටිපන්දම් හතක් සවිකල හැකි පුවරුවේ" ඔහු කිව්වේ තවත් කැබිනට්ටුවක තිබූ රුහින් නිමකල වස්තුවක් පෙන්වමින්. "එකවර ඉටිපන්දම් හතක් සවිකල හැකි මේකෙ තිබෙන සියුම් කැටයම් ඔවුන් කොහොම කළාද කියල අපට හිතාගන්නන් අමාරුයි. අද කාලෙ තියෙන නවීන යන්ත්‍රසූත්‍රවලින් වත් මේ වගේ සියුම් කැටයම් කිරීම අමාරු වැඩක්."

මේ වගේ දුර්ලභ පුරාවස්තු ගැන විස්තර, ඒ කෙතෙක් ඉහළම විද්වතෙකුගෙන් අහන්න ලැබීමත් වාසනාවක් කියලයි මට හිතුවේ.

පුරාවස්තු පෙන්වාදීමේ කටයුත්ත මහාචාර්යතුමා අවසන් කළේ. මුළු කෞතුකාගාරයම මගේ මිත්‍රයාට භාරදෙමින්. මහාචාර්යතුමා ගැන මගේ හිතේ ඇතිවුණේ දුකක්. ඒ වගේම මෝටිමර් මෙවැනි වටිනා තැනක අධිපති තනතුර තරුණ වයසෙදීම ලබාගන්න තරම් වාසනාවත්ත වුණා. ඒක ගැන කෙනෙකුගේ හිතේ ඊරිසියාවක් ඇතිවුණත් පුද්ගලයක් නෑ. සතියක් ගතවෙද්දී වෙඩි මෝටිමර් බෙල්මෝ ඩීප්ප්ප් කෞතුකාගාරය නිල වශයෙන් භාරගෙන, එහි නිල නිවාසයේ පදිංචියටත් ආවා.

සතිදෙකක් පමණ ගතවී ගියා. තමන්ට අලුත් තනතුරක් ලැබුණු සතුට වෙනුවෙන් මගේ මිත්‍රයා ප්‍රංචි සාදයක් පවත්වන්න තීරණය කළා. අපි අවවාහක යාම්මිත්‍රයන් හයදෙනෙක් හිටියා. ඔහු අපි හයදෙනාට රාත්‍රි කෑමට ගෙදරට එන්න කියල ආරාධනා කළා. එදා ද කෑම ඉවරවෙලා කවුරුත් විසිර යද්දී මෝටිමර් හෙමින්ම මගේ

කබායේ අතින් අල්ලා ඇද්ද. මට තේරුණා ඔහු ඒ කළේ සංඥාවක් බව. මාව තවත් ටිකක් වෙලා රඳවාගන්න ඔහුට උවමනාවුණු බවයි මට හිතුවේ.

"හෝම්ස්. ඔබ ඉන්නේ ළඟතේ" ඔහු කිව්වේ කෙදිරිලි තබමින්. "මය යාර සියක දුර කොයිවෙලේ ගියාම මොකද? මං කැමතියි ඔබ තවත් ටිකක් වෙලා මා එක්ක උදෙසාමා නම්. අපි හෙමින් සිරුවේ සුරැට්ටුවක් බිබි කතාකරමු. මට තියෙනවා ඔබගෙන් පොඩි උපදෙසක් ගන්නත්."

ඉතින් මං සුවපහසු ඇඳි පුටුවක වාඩිවෙලා, මෙට්‍රොනාස් සුරැට්ටුවක් දල්වා ගත්තා. ඔහුගේ අන්තිම අමුත්තන් පිටවෙලා ගියාට පස්සේ, මෝටිමර් මං ළඟට ඇවිත් පුටුවක් ඇදගෙන හිඳගත්තා. තමන්ගේ කබායේ ඇතුළතතුවෙන් ලිපියක් එළියට ගත් ඔහු, එය මා දිනාවට දිගු කළා.

"හෝම්ස්. මට අද උගේ තැපෑලෙන් මෙන්න මේ ලියුම ලැබුණා. මෙක නිර්නාමික ලියුමක්. මෙක කියවලා බලල මට උපදෙසක් දෙන්න" ඔහු කිව්වා.

"වොට්සන්. ඒ වගේ ලියුමක් ලැබුණාම දුන් කාලෙ මං යොදන සුක්ෂම පරීක්ෂණ ක්‍රම ඔබ දන්නවා-ඉන්. ඒ කාලෙන් මං ඒවා බොහොමයක් දනගෙන තිටියා. නමුත් මෝටිමර්ගේ ලියුම පරීක්ෂාකරන්න, මං ඒවා ආදාගත්තේ නෑහැ. මං මුලින්ම ලියුම කියවා බැලුවා.

"මහත්මයාණනි,

ඔබේ භාරයට පත්වී ඇති වටිනා පෞරාණික වස්තූන් ගැන, දඩ සොදිසියකින් සිටීම සුදුසු බව ඔබට දන්වනු කැමැත්තෙමි. දනට මේ සඳහා යොදා තිබෙන්නේ එක් මුරකරුවෙකු පමණි. මෙය කිසිසේත් ප්‍රමාණවත් නැත. ඔබේ භාණ්ඩ පරිච්ඡේදය කර ගැනීමට දඩ අවධානයකින් සිටින්න. නැතිනම් ඔබට මුහුණදීමට සිදුවන්නේ කිසිසේත් යළි නිවැරදි කරගැනීමට නොලැබෙන අවාසනාවන්ත සිදුවීමකටයි"

"එපමණද?" මං ඇහුවා

"ඔව් එපමණයි" ඔහු කිව්වා. "මය ලියුමෙන් ඔබට මොනවද හිතාගන්න පුළුවන්?"

"අපට මෙන්න මේ දේ මුලින්ම හිතාගන්න පුළුවනි" මං කිව්වා.
"මේ ආයතනයේ ආරක්ෂාව සඳහා යොදන්නේ එක් මුරකරුවෙකු පමණක් බව දන්නේ කවුද?"

"කීපදෙනෙකුම හොඳාකාර දන්නවා. එය අනුමාන කරන තවත් අය ඉන්න පුළුවන්."

"මට ස්ථිරවම කියන්න පුළුවනි. මේක ලියල තියෙන්නේ, ඔබ මුලින් කියු හොඳින්ම දන්නා කීපදෙනාගෙන් කෙනෙක්. ඔබ මේ තනතුරට නම් කළාට පස්සේ ඔබ වෙත ලැබුණු පොද්ගලික ලියුම් ඔබ ළඟ තියෙනවාද?"

"ඔව් මා ළඟ ලියුම් කිහිපයක් ඇති" කී ඔහු ලියුම් කීපයක් අරගෙන ආවා. මං ඒවා විකස් පරීක්ෂාකර බැලුවා. එයින් එක් ලිපියක අත් අකුරුවල හා සලකුණුවල මුල් ලියුමේ ඒවාට තරමක සමානකමක් මා දුටුවා.

"මේ බලන්න මෝටර්" මං කිව්වේ ලියුම් දෙක එකට ළංකරමින් "දෙවැනි ලියුමේ ලියා ඇති *committed* හා පළමු ලියුමේ *congratulate* කියන වචන දෙක බලන්න. ඒ දෙකේම තියෙන *e* අකුරේ ලොකු සමානකමක් තියෙනවා. එහෙම නේද? ඊළඟට බලන්න දෙවැනි ලියුමේ *I do* කියලා ලියද්දී ඔහු කැපිටල් I අකුර ලියා ඇතිහැටි. පළමුවැනි ලියුමේ *jumped* කියලා ලියද්දීත් ඒ ආකාරයේම I අකුරක් නේද? ලියල තියෙන්නේ. ඊළඟට බලන්න ලියුම් දෙකේම සිම්පල් i අකුරු දිහා. අනෙකුත් ඔබට පෙනේවි i අකුරට තිත් තැබීමේදී දෙකේම තියෙන්නේ එකම ආකාරයේ *i i* තිත්ක් බව. වෙලාවක කළොත් මේ වගේ සමානකම් රාශියක්ම අපට හොයාගන්න පුළුවනි. මේ ලියුම් ලියූ තැනැත්තා වාක්‍යයක් අවසන් කිරීමේදී නැවතීමේ ලකුණ යොදන්නේ තිත්කට වඩා ඉරි කැල්ලක් වගේ. බලන්න එක ලියුමක *clear*, සහ අනිත් ලියුමේ *charge*.

ඔබට අද උදේ ලැබුණු ලියුම ලියද්දී ඔහු තරමක උත්සාහයක් දරල තියෙනවා, අත් අකුරුවල වෙනසක් කරන්න. නමුත් පහුවේදී ඒක අතපසු වෙලා තැත්නම් අමතක වෙලා ගිහිත්. මට සහතික වෙන්න පුළුවන් නිර්නාමික ලියුම් ලියලා තියෙන්නේ, ඔබට ඔහු පතලා මේ ලියුම එවූ තැනැත්තා. ඒක එව්වේ කවුද?" මං ඇහුවා.

"හෝමිස්, ඒක එව්වේ මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස්"

මං මගේ මිත්‍රයා දිහා බැලුවේ මවිතයට පත්වෙලා. මෝටර්ට ශ්‍රවණයා එවා තිබුණු ලියුම අතින් හැක්කු තුරුවා මං බැලුවා. ඒකෙ තිබුණා මාවත් ඇන්ඩ්‍රියස් කියලා ඔහුගේ අත්සන.

අත්අකුරු විද්‍යාව ගැන තරමක දැනීමක් ඇති කෙනෙකුට වුණත් මේක තේරුම් ගන්න පුළුවනි" මං කිව්වා. "මේ නිර්නාමික ලියුම ලිව්වේ මහාචාර්යයකුමා. හොරුන්ගෙන් පරෙස්සම් වියයුතුයි කියලා අලුත් භාරකාරයාට අනතුරු අඟවන්නයි එහෙම ලියුවේ. නමුත් ඔහු ඒක මේ ආකාරයට දැනුම් දුන්නේ ඇයි? ඒකට හේතුව නම් මට කියන්න බැහැ"

"අන්න ඒ කාරණය නමා මං හෝමිස්ගෙන් අහන්න පුදනම් වුණේ" මෝටර් කිව්වා. "සොරුන් ගැන" හයක් තියෙනවා නම් ඇයි මහාචාර්යයකුමාට බැරි ඒක පොද්ගලිකවම මට දැනුම්දෙන්න?"

"මෝටර්, ඔබ බලාපොරොත්තුවෙන්නේ ඒ ගැන ඔහුගෙන් අහන්නද?"

"මං කළයුත්තේ මොකක්ද? මට ඒක හිතාගන්න අමාරුයි. සමහරවිට ඔහු කියාපි ඒ නිර්නාමික ලියුම එව්වේ ඔහු නෙමෙයි කියලා. එතකොට?"

"කොහොම වුණත් මෝටර්" මං කිව්වා. "මේ අවවාදය දීල තියෙන්නේ මිත්‍රයිලිව. මං ඔබ නම් මැඬ ඒ හැටියෙන්ම ක්‍රියාත්මක කරනවා. මේ වටිනා බඩු මංකොල්ලකෑමක් නවත්වන්න තරම් ඔබ යොදා ඇති ආරක්ෂාව සැහෙනවද?"

"මට හිතෙන්නේ එහෙමයි" මෝටර් කිව්වා. "මහජනයාට මේ කොතුකාගාරය තරමින්න දෙන්නෙ උදේ 10 ඉදන් හවස 5 වෙනතුරු. හැම කාමර දෙකක් සදහාම භාණ්ඩරුවක් ඉන්නවා. ඔහු ඒ කාමර දෙකේ බඩු ගැන හොඳ කල්පනාවෙන් ඉන්නේ"

"ඒ වුණත් ධට කොහොමද ආරක්ෂාව?"

"මහජනයා පිටවෙලා ගිසාට පස්සේ අපි ඉස්සරහ යකඩදෙර වහලා යතුරුදමනවා. ඒක මොන හේතුවකටත් කඩන්න බැහැ. මුරකාරයා දක්ෂ පුද්ගලයෙක්. ඔහු ඉන්නේ කොතුකාගාරයට ඇතුළුවෙන තැනම් තියෙන ඔහුගේ කුටියේ. නමුත් ඔහු හැම පැය තුනකටම වරක් හැම කාමරයකම පහුකරගෙන ඇවිද යනවා. හැම කාමරයකම රාත්‍රිය පුරා විදුලි බුබුලක් දල්වෙනවා"

"මීට වඩා අමතර දෙයක් කරන්න අමාරුද?" මං ඇහුවා. "ඒ කියන්නේ දවල් කාලයේ පස්වරේ යෙදී ඉන්න ආරක්ෂකයන් පිරිස ධටත් යොදගන්න?"

"එහෙම දෙයක් අපට කරන්න අමාරුයි හෝම්ස්" ඔහු කීවා.
 "ඒකට අපට වියලා මුදලක් අවශ්‍යවෙනවා. ඉහළින් මුදල් අනුමත නොවී මට බෑ මොනම තීරණයක්වත් කනිවම ගන්න"

"එහෙම නම් ඔබ පොලීසියට දන්වලා පොලීස් ආරක්ෂාව ලබාගන්න" මං කීවා.

"ඔව් ඒක හොඳයි. කොතුකාගාරයේ දොරටුව ළඟ ෫ දවල් දෙකේම පොලීස් හටයෙකු රඳවා තියන්න කියලා මං ඔවුන්ගෙන් ඉල්ලා ගිවින්නම්"

"ඔව්. එහෙමවත් කරන ඒක හොඳයි" මං කීවා. "නිර්නාමික ලියුම එවූ තැනැත්තා එහෙම කරන්න ඇත්තේ මොකක් හරි හේතුවක් ඇතිව. වෙන කරන්න දෙයක් නෑ. අනාගතයේ සිදුවෙන්නේ මොකක්ද කියලා බලාඉදිම පමණයි ඔබට කන්න පුළුවන්. ඔහු එහෙම කළේ ඇයි කියලා බාගවේලාවට එකකොට දැනගත හැකිවෙයි"

ඒ ගැන කතාබහ අපි එතැනින්ම අවසන් කළා. ආපහු මගේ කාමරයට ආවට පස්සෙන් ඔබ මතක්වුණේ මේ ගැන. මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස් මේ විදිහට නිර්නාමික ලිපියක් එව්වේ ඇයි? මං දිගින් දිගටම කල්පනා කළේ ඒ ගැන. කොතුකා භාණ්ඩවලට අවදානමක් ඇති බව ඔහුට වැටහෙන්න ඇති. තොරකමක් ළගදිම වෙයි කියලා ඔහු ඉවෙන් වගේ තෝරාමගන්නද? එහෙම නම් ඒක කෙළින්ම මෝටිමර්ට දුනුමදෙන්න ඔහු අකමැති ඇයි? මේ ගැන කල්පනාකරන්න, ගන්නාම එය මගේ මොළේ නවතවත් අවුල්කරන ප්‍රශ්නිකාවක් වුණා. ඒ නිසාම එදා ෫ සැහෙන වේලාවක් සනතුරු මට තිත්ද ගියේ නෑ.

පහුවද උදේ මට ඇහැරුණේ, මං සාමාන්‍යයෙන් අවදිවෙන වේලාවත් පහුවේලා. මං ඒ ඡව්‍යාවේ අවදිවුණෙත් පුද්ගාකාර වීඩියෝකට. කවුදෝ මගේ කාමරයේ දොරටු නොනවත්වා තඩ්බාන හඬවත් මං නිගැස්සිලා ඇහැරුණා. දොර ඇරිය මට දකින්න ලැබුණේ මගේ මිත්‍රයා මෝටිමර්. ඔහුගේ මුහුණේ නිද්‍රණේ මහ පටළාලිල්කට මුහුණදුන් උකුණ. ඔහු සාමාන්‍යයෙන් බොහොම පිළිවෙලට අඳින පළඳින කෙනෙක්. නමුත් එදා උදේ ඔහුගේ ඇඳුම් පැළඳුම්, නිකම ඇඟේ පටළවාගත් ගමන්.

"කොතුකාගාරයට තොරු පැනලද?" මං ඇහුවා.

"එහෙම දෙයක් නම් ඔබ ඔබ පෙනෙන්නෙ" ඔහු කීවා, "අර වටිනා මැණික්.....! අර යුරිම් හා නම්මි ළය පළඳනාවේ මැණික්.....!" ඔහු

කීව්වේ අමාරුවෙන් හනිදමුණින්. "මං මේ පොලීසියට යන ගමන්. හෝම්ස් ඔබට පුළුවන් ඉක්මනින් එතැනට යන්න!" කී ඔහු දිව්වා.

මං ඉක්මනට හැඳ පැළඳගෙන එතැනට ගියා. නමුත් මං යනකොටත් ඔහු පොලීස් නිලධාරියෙක් කැඳවාගෙන එතැනට ආපසු ඇවිත්. ඒ සමගම නවත් වයස්ගත මහත්මයෙකුත් එතැනට ඇවිත් ගියා. ඔහු දිගමනින් වෙළඳාම පිළිබඳ සුදුසුකම් මෝසන් සහ සමාගමේ අධ්‍යක්ෂකවරුන්ගෙන් කෙනෙක්. මැණික් ගැන විශේෂඥ දුනුමක් තිබූ ඔහු පර්විස් නම් මහත්මයෙක්. මැණික් විශේෂඥයෙකුගේ අදහස් උවමනාවුණු හැමවිටකම, පොලීසිය කැඳව්ව්ව් පර්විස් මහත්මයා. ලාස පළඳනාව එළියට අරගෙන කැබිනට්ටුවේ වීදුරුව මත තියලා, කාමරේ දැස් ඒකට යොමුවී තිබුණා.

"මේකෙ මැණික්ගල් කවුරුන් හෝ ගලවන්න උත්සාහ කරල තියෙනවා" මෝටිමර් කීවා. "අද උදේ මං මේතැනින් යැද්දී, ඒ දිනා බැලූ ගමන් මට එය අපහුණා. මං ඊයේ හැන්දෑවෙන් ගින පරීක්ෂාකරල බැලුවා. එහිත්ද මේක වේලා තියෙන්නේ ඊයේ රාත්‍රියේ පැමිණීමට විශ්වාසයි"

ඔහු කීවා වගේ ඒ පළඳනාව, කවුරුන් හෝ ආයුධ මගින් කළ පරදවීමකට ලක්වී තිබුණා. ඒක මං මැණික්විමළු දුටුවා. උඩින්ම තිබූ මැණික පෙළිය - ඒ කියන්නේ රතු කැටය, වෛරෝඩිය, මරකත මැණික හා ඉන්ද්‍රනීල මැණිකය වටේටම රත්රන් තහඩුවේ පරදවීම් තිබුණා. හරියට කවුරුන් හෝ ඒ වටේට ආයුධයකින් පරදු කළා, සිරුවා වගේ. මැණික් ගල් කතර එලෙසම තිබුණා. නමුත් මේ භානිය අවලා තිබුණේ වටේට තිබූ රත්රන් රාමුවට පමණයි.

"මට නම් පෙනෙන්නේ" පොලීස් නිලධාරියා කීවා "කවුරුන් හරි මේ මැණික්ගල් ගලවා ඉවත්කරන්න උත්සාහ කරලා වගෙයි"

"මගේ හය තියෙන්නේ" මෝටිමර් කීවා "ඔහු උත්සාහ දරලා විභූත් නොවෙයි. ගල් හතර ඉවත්කරගන්න සමත්වෙලා දෝ කියලයි. බොහොම දක්ෂ ලෙස ඇත්ත මැණික්වලට සමානව සකස්කළ එතර ගල් හතරක්, හොඳ මැණික් තිබුණු තැන්වලට සවිකරලා"

මැණික් විශේෂඥයාගේ නිතෙන් එවැනිම සැකයක් ඇතිවුණා. ඔහු අත්වික්ෂයක උපකාරයෙන් එම මැණික් සියුම්ව පරීක්ෂාකර බැලුවා. ඉන්පසු නොපොත් අහඳමේ පරීක්ෂාවන්ට එම මැණික් භාජනය කළා. අත්නිමේදී ඔහු මගේ මිත්‍රයාට කථාකළේ බොහොම

සන්නේෂයෙන්, "මගේ ගුහපාත්‍රම් පිළිගන්න මෝටිමර් මහත්මයා. මං ඔබට සහතික වෙන්නම්. මේ මැණික්ගල් හතර ඇත්ත මැණික්ගල්. ඒවා වහාම ඒවා නොවෙන බවට මං සහතික වෙන්නවා"

"මොනවා? ඔබට හොඳටම විශ්වාසද ඒ බව?"

"හව් මහත්මයා. මම අබ්මල් රේණුවක සැකයක් නෑ" පර්විස් මහත්මයා කිව්වා. "මැණික් විශේෂඥයෙකු ලෙස මා ලබා ඇති කීර්තිනාමය ඇපයට කබා, මං ඔබට සහතිකය දෙන්නවා. මේ ගල් තුන්තට්ටියෙන් ඉතාම අනර්ඝ මැණික් ගල් හතරක්"

මගේ මිත්‍රයාගේ සුදුමැලිවී තිබුණු මුහුණ යළිත් රෝස පැහැයට හැරුණා. ඔහු කථාකළේ සැනසුම් සුසුමක් හෙළමින් "දෙවියන්ට ස්තූතිවේවා. සත්‍යය එය නම්, මෙක කළ භාරා තක්කඩියට උවමනා වෙලා තිබුණේ මොකක්ද?"

"බාගවෙලාවට ඔහු මේ මැණික් ගල් ඉවත්කරන්න උත්සාහ දරන්න ඇති. නමුත් ඔහුගේ ඒ කඩසුන්කට අතරමගදී බාධා පැමිණෙන්න ඇති" පර්විස් මහතා කිව්වා.

"එහෙම උවමනාවක් තිබුණා නම්, ඔහු මැණික්ගල් ඉවත්කරන්නේ වරකට එක බැගින් නේ. නමුත් දූන් මේ ගල් හතර වටේම රත්රන් රාමුව පච්ඡ කරලා. ඒත් ගල් එලෙසම තියෙන්නවා."

"මේක මහා පුද්ගාකාර සිදුවීමක්" පොලිස් නිලධාරියා කිව්වා. "මේ වගේ දෙයක් මීට කලින් කවදක හෝ සිදුවුණු බවක් මට මතක්කරන්නත් අමාරුයි. අපි මුරකාරයාගෙන් අහල බලමු"

මුරකාරයා එතැනට කැඳව්වා. ඔහු හමුදාභවයෙකුගේ හැඩහුරුකමක් මෙන්ම, අඩංකු මුහුණක් තිබූ පුද්ගලයෙක්. මේ සිදුවීම නිසා ඔහු හිටියේ හිනෙත් හරි කැලඹීමෙන්.

"මට කිසිම ශබ්දයක් ඇහුණේ නෑ මහත්මයා" ඔහු කීවේ, පොලිස් නිලධාරියාගේ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරු ලෙස. "මම වෙනදටත් කරන, පුරුදු වීඩියට හතරපාරක්ම මුරසංචාරය කළා, ඒ වුණත් සැකකටයුතු කිසිම දෙයක් මට දකින්න ලැබුණේ නෑ. මං මෙහේ රැකියාවට ඇවිත් දූන් අවුරුදු දහයක් වෙන්නවා. ඒත් කවදාවත් මෙහෙම දෙයක් සිදුවුණේ නෑ"

"ඒතෙල්ලලින් හොරෙකුට ඇතුළට එන්න බැරිද?"

"කොහොමටවත් බෑ මහත්මයා"

"එහෙම නැත්නම් ඉදිරි දේරටුවෙන්, ඔබට නොපෙනී ආවා වෙන්න බැරිද?"

Reading Purpose Not For Print.

"මේ තත්ත්වයෙන් ඉතාම අනර්ඝ මැණික්ගල් හතරක්"

"ඇතුළේ සංචාරය කරන-වේලාවේදී හැරෙන්න, මං හැමවිටම ඉන්නේ එතැනමයි"

"මේ කොතුකාගාරයට ඇති අනෙක් දෙරටු මොනවාද?"

"වේඩ් මෝටිමර් මහත්මියගේ පොද්ගලික කාමරවලට යාහැකි දෙරටුවක් තියෙනවා."

"නමුත් රාත්‍රියට ඒකයකුරුදමා වහලයි තියෙන්නේ" මගේ මිත්‍රයා කීවා. "පාරේ යන කෙනෙකුට මගේ කාමරවලට ඇතුළුවෙන්න නම් ඒකෙන් එළියට ඇති දේශ විවෘත කරන්න වෙනවා"

"ඔබේ සේවකයන් කවුරුහරි ඒ පැත්තෙන් ඇතුළුවුණා කියල හිතන්න බැරිද?"

"ඔවුන්ගේ කාමර තියෙන්නේ සම්පූර්ණයෙන්ම මේ ගොඩනැගිල්ලෙන් වෙන්වෙලා"

"බොහොම හොඳයි" පොලීස් නිලධාරියා කීවා. "මේක හොඳටම නොපැහැදිලි අවුලක්. කොහොම වුණත් පර්විස් මහත්මයා සහතික කරන විධියට, මේඛාන මොකුත් අපරාධයක් වෙලා නැහැනේ"

"ඒ ගල් හතර නියම මැණික් බවට මට දිවුරන්න පුළුවනි" පර්විස් මහතා කීවා.

"එහෙනම් අපට හිතන්න තිබෙන්නේ, මේක ද්වේශයහගත වේතනාවකින් කරන ලද්දක් කියලයි" පොලීස් නිලධාරියා කීවා. "ඒ වුණත් මං කැමැතියි මේඛාන විකස් වටේට ඇවිදලා බලන්න. ඉලමු මේකට ආව අමුත්තා කවුද කියල හඳුනාගන්න මොනවා හරි හෝඩුවාවක් තියෙනවාද කියල"

මහු මුළු උදේ වරුවම ඒකට ගතකළත් මොකුත් හොයාගන්න බැරිවුණා. කොහොමවුණත් විෂ්ඨ දෙකක් ඇතිබව මහු සඳහන් කළා. මේම නම් අපි කලින්ත් දුටුව තැන්.

එකක් පොළොවේ-ලැලිවල තිබුණා එහෙත් නැමියහැකි ලැලි දෙරක්. ඒකෙන් ඇතුළුවීමට හැකියාව තිබුණේ පොළොව යට තිබූ ඩිදිලිපත්ව කාමරයට. අනෙක සොල්දරය උඩ, කැඩිබිඳි ගිය ලී බඩු ගබඩාකරන තැන. ප්‍රදර්ශන කුටි තිබූ ශාලාවේ ඉහළින් සිටිලීමක් හෙට් ලැලි සොල්දරයක් තිබුණා. මේ ලැලි නට්ටුවේ සමහර තැන්වල විදුරු තහඩු සවිකර තිබුණා. ඒ මගින් දවල් කාලයට ප්‍රදර්ශන ශාලාවට හොඳ ආලෝකයක් (ඇඟුණා) විදුරු තහඩුවලට අවහිර නොවන ලෙස සොල්දරය තැන්නම් අඩුව උඩ පරණ ලීබඩු ගබඩාකර තිබුණා.

"මට කිසිම ගබඳයක් ඇහුණේ නැ මහත්මයා"

අපි ඒ අවුර්ව නැග එයත්, පොළොව යට වීදුලි පරිපථ කාමරයක් පරීක්ෂා කර බැලුවා. ඒවා දුටුවලින් වැඩි තිබුණා. මහකදී කිසිවෙක් ඒ පැත්තට ආ බවට කිසිම සලකුණක් තිබුණේ නැ. එපමණක් නෙමෙයි. එවැනි තැනකට එන්න නම් හොරෙක් පළමුවෙන්ම අගුළුදමා තිබෙන ප්‍රධාන දොරටුවෙන් ඇතුළු වී සිටින්න ඕන. ඒ හින්දා අවසානයේ මේ ගැන කිසිම තීරණයකට එන්න අපට හැකිවුණේ නැහැ.

"දන් ඉතින් අපි මොකද කරන්නේ?" මෝටිමර් මගෙන් ඇහුවා. "අපි මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස් හමුවෙලා කතාබහ කරලා බලමු." මං යෝජනා කළා. "මේ ගැන මොනවා හදි අදහසක් දෙන්න ඔහුට හැකිවේවි." පොලීසිය ඔවුන්ගේ සෝදිසි කටයුතු දිගටම කරද්දී, එද හටසම මහාචාර්යතුමා හමුවෙන්න යන්න අප තීරණය කළා.

"මං හිතන්නේ අර ලියුම් දෙකම අරගෙන ගියොත් හොඳයි" මෝටිමර් කීවා.

"ඒ මොකටද?"

"මං ඒ ලියුම් දෙකම ඔහුට පෙන්වලා අනන්‍යවා, ඒ විධියට අනතුරු ඇඟවීමේ අරමුණ මොකක්ද කියලා. අන්තිමට ඔහු කී අයුරින්ම යම් දෙයක් මෙතැන සිදුවුණා. මං ඔහුගෙන් විමසනවා, ඒ වගේ දෙයක් ඔහුගේ ඔලුවට ආවේ ඇයි කියලා"

"මබේ කැමැත්තක්"

මහාචාර්යවරයා පදිංචිවෙලා හිටියේ නෝවුඩ්හි කුඩා නිවසක. අප පිළිගැනීමට ඉදිරියට ආ සේවිකාව, ඔහු නිවසෙන් ඉවත ගොස් ඇතිබව දුනුම් දුන්නා. මෙයින් අපේ හිත්වල ඇතිවුණේ ලොකු කැලඹීමක්.

"කවදද මහාචාර්යතුමා ගියේ?" මං ඇහුවා. "මේ ඇවිත් ඉන්නේ පෝඩ් මෝටිමර් මහත්මයා. ඔහු තමයි මහාචාර්යතුමාට පස්සේ ඉඳාතුකාගාරයේ අධ්‍යක්ෂක හැටියට වැඩ භාරගත්තේ. අපි ආවේ ඉතාම වැදගත් කාරණයකට මහාචාර්යතුමා හමුවෙන්න. ඔහු කොහේදි ගියේ?"

"මහත්මයා" සේවිකාව කීවා. "මහාචාර්යතුමාගේ දියණිය ඇන්ඩ්‍රියස් මෙනෙවියා නම් ගෙදර ඉන්නවා. මහාචාර්යතුමා ගියේ කොහේද, එන්නේ කවදද යනු කොරතුරු ඇය දන්නවා ඇති. මං ඇයට එන්න කියන්නද?"

"අනේ ඔව්. ඒක අපට ලොකු පහසුවක්"

අපට විසින්තකාමරයේ අසුන්ගන්නා කී සේවිකාව නිවස ඇතුළට ගියා.

මං මබට කලින් කීවා මහාචාර්යතුමා ගේ දියණිය ඉතාම ශෝභාසම්පන්න තරුණියක් බව. ඇයට තිබුණේ ඉතාම කලාතුරකින් දක්න ලැබෙන අන්දමේ රූසුචක්. මුලින් මං ඇය දුටු දවසේ ඇගේ දෑස් වල තිබුණේ බබළන කාන්තියක්. ඉතින් මං බලාපොරොත්තුවෙන් හිටියේ, මේ රූමත් තරුණිය අප පිළිගන්න පැමිණෙවි කියල.

මිනිත්තු කිහිපයක් ගතවෙද්දී ඇය විසින්ත කාමරයට ආවා. නමුත් මෙද ඇගේ පෙනුමෙන් අප දෙන්නා පත්වුණේ හරි-පුද්ගලයකට. කලින් දවසේ සිටි රූමත් තරුණිය හොඳටම වෙනස් වෙලා. ඇගේ මුහුණ සුදුමැලි වෙලා, පිරුළු වෙලා තිබුණා. කලින් කාන්තියෙන් බැබළුණු දෙනෙත් මලාතික වෙලා. ඇය හිටියේ සෙතෙකු හා කතාබහ කිරීමට-කරම් කැමැත්තකින් නොවෙන බව හැඟැල්මට පෙනුණා.

"තාත්තා ස්කොට්ලන්තය බලා පිටත්වෙලා ගියා." ඇය කීවා. "දිගින් දිගටම විවේකයක් නැතිව රෝහලාරියේ යෙදීම නිසා, ඔහු ලොකු විඩාවකට පත්වෙලා හිටි බවයි මට පෙනුණේ. ඒ නිසා විවේකයක් ගතකරන්න ගියා. ඊයේ තමයි මෙහෙන් ගියේ"

"ඇන්ඩ්‍රියස් මෙනෙවිය. මබන් ඉන්නේ බොහොම විඩාපත් ස්වභාවයකින්" මගේ මිතුණා කීවා.

"ඇන්තෙන්න මව්" ඇය පිළිතුරු දුන්නා. "තාත්තාගේ සොබා භක්තිය අයහපත් අතට හැරිලා. මං ඉන්නේ ඒ ගැන හිතේ හරි කැලඹීමෙන්"

"ස්කොට්ලන්තයේ ඔහු පදිංචි නැහැ ලිපිනය අපට දෙන්න ඉඳහන්ද?"

"ඔව්" ඇය කීවා. "එහෙදි ඔහු නවතින්නේ ඔහුගේ සහෝදරයාගෙ නිවසේ. ඩේවිඩ් ඇන්ඩ්‍රියස් දේවගැතිතුමා, අංක 1, ඇරන් විලාස්, ආට්‍රොසාන්"

මෝටිමර් ඒ ලිපිනය සටහන් පොතේ ලියාගන්නා. අප ආවේ ඉමහත් කටයුත්තකටද කිසිදු එක තරුණියට දුනුම් දෙන්නේ නැතිව අපි එන්න පිටත්වුණා.

"අපි ආයෙමත් ප්‍රශ්නයේ මුලටම ආවා. එහෙම නේද හෝමියෝ?"
මගේ මිත්‍රයා ඇහුවා. "මං කුමක් කළ යුතුයි කියලා ඔබ හිතන්නේ?"
"ඒක මට හරියටම කියන්න අමාරුයි. අපට ඇදල බලන්න
නියෙන්නේ එකම තුළයි. ඒ තමයි මහාචාර්යතුමා නිර්නාමිකව එවූ
ලියුම..."

"හරි. මමත් හිතන්නේ එහෙමමයි" මගේ මිත්‍රයා කීවා. "මං
ඉහට උදේ පාන්දරින්ම ස්කොට්ලන්තයේ බලා පිටත්වෙලා යනවා"
පසුවද උදේ පාන්දරින්ම කඩුරේ මඟින් දොරට තවටුකරන හඬ
ඇයි මං අවදිවුණා. දොර ඇරි මට දකින්න ලැබුණේ ලියුම්
කැබලිල්ලක් රැගෙන ආව පණිවුඩකරුවෙක්. ලියුම මගේ
මිත්‍රයාගෙන්.

"හිතවත් හෝමියෝ,
වහාම එන්න. ප්‍රශ්නය වඩ වඩාත් සංකීර්ණවීමට පටන්ගෙන
ඇත.

මෝටිමර්"

වහාම හැදපැළඳගෙන මං පිටත්වෙලා ගියා. මගේ මිත්‍රයා
කොතුකාගාරයේ මැද කාමරයේ, ඉහළ පහළ ඇවිදීමත් හිරියේ
හිතේ හරි කැලඹීමෙන්, මුරකරන සේවකයා ඒ යාලාවේම කොනක
සීරුවෙන් හිටගෙන තිබ්වා.

"මගේ හිතවත් හෝමියෝ!" මා දුටු ගමන්ම මගේ මිත්‍රයාට
කැහැපුණා. ඔබ ආ එක බොහොම ඡභාදයි. මේක මහ අවුල්
ඡායක් වෙලයි කියෙන්නේ. මේක බොහොම විසඳා ගතයුතු
දෙයක්ද කියලා මට නම් තේරෙන්නේ නැහැ."
"ඇයි ඒ පාර මොකද වෙලා තියෙන්නේ?"

ඌය පළඳනාව තැන්පත්කර තිබූ කැබිනෙට්ටුවට ඔහු අත දිගු
කළා. "හිතවත් බලන්න"

මං එතැනට ගිහින්න බැලුවා.

"දෙයියෝ සාක්කි" මට කැහැපුණේ මා නොදනුවත්වම. ඌය
පළඳනාවේ මුලින් පරපුකර තිබුණේ උඩම පේළිය. මේ සැරේ
මැදපේළියේ මැණික් වටේට රත්රන් නහඩුව පරපු කර තිබුණා.
මැණික් ගල දෙළහෙන් අරක්කු දැන් කාගේ හෝ අතපත ගැමකට
ලක්වෙලා, පහළම තිබූ මැණික්පේළිය සවිකර තිබූ තැන පමණක්,
පෙර පරිදිම පරපු නොව බොහොම පුමටව තිබුණා.

"ඊයේ අර මැණික් විශේෂයා අපට සහතික කර කීවා, උඩම
පේළියේ මැණික් කැට හතරම පහසු මැණික් බව. දැන් මේ
තියෙන්නෙන් ඒවා බවට මට සැකයක් නැ. ඒ මොකද අර මරකත
මැණික් එක් දරයක් ඊයේත් දුර්වර්ණවී තිබුණා. අදත් ඒක එලෙසම
තියෙනවා. ඉතින් මං හිතන්නේ නැ, ඒ වටිනා මැණික් එහෙමම
කිසියදී දෙවැනි පේළියේ මැණික් කවුරු හරි මාරු කරන්න ඇති
කියලා. සිම්සන්. ඔබ කියන්නේ ඔබට කිසිම ශබ්දයක් ඇහුණේ නැ
කියලා. එහෙම නේද?"

"කිසිම අසාමාන්‍ය ශබ්දයක් ඇහුණේ කුරු මහත්මයා" මුරකරු
කීවා. "නමුත් අද උදේ මං මේ හරියෙන් යද්දී, මං බැලුවා මේ
ආහරණය දිනා, එතකොට මට තේරුණා ඊයේ රැ කවුරු හරි මේක
අතපත ගාල තියෙන බව. එතකොටයි/මං වහාම ඔබතුමාට දනුම්
දන්නේ. ඊයේ රැත් මං හරියටම පැය තුනකට වරක් කොතුකාගාරය
ඇතුළේ හැමතැනකම ගමන් කළා. කිසිම කෙනෙකුගේ ශබ්දයක්
මට ඇහුණේ නැ. මුතුස්සයෙක්ව දුටුවෙත් නැ"

"එන්න හෝමියෝ, අපි කෑම ටිකක් කාලා ඉදිමු" මගේ මිත්‍රයා මාව
උදේ ආහාරය සඳහා කැඳවුවා. මුරකාරයා ඔහුගේ රාජකාරිය
සඳහා පිටවී යද්දී මං මෝටිමර් සමඟ ඔහුගේ කාමරයට ගියා.

"ඔබට මොනවද හිතෙන්නේ?" ඔහු ඇහුවේ මට තේකෝප්පයක්
වත්කරන ගමන්.

"මෙහෙම දෙයක් මං ජීවිතේට අහල නැ" මං කීවා. "කවුරුහරි
මේ විධියේ තේරුමක් නැති වැඩ කරන්නේ ඇයි කියලා මට නම්
හිතාගන්න බෑ. මේක මොළේ නරක්වුණු කෙනෙකුගේ වැඩක් විය
යුතුයි. ඔබ මොකද කියන්නේ?"

"මේක යුදෙව් ආහරණයක් අත්," ඔහු කීවා. "මට හිතෙනවා
යුදෙව් විරෝධී පුද්ගලයෙකු විසින් ද්වේෂ සහගතව කරන වැඩක්ද
කියලා. දැන් මං මොකක්ද මිළඟට ගතයුතු පියවර?"

"මුරකාරයා - සිම්සන් තැන ඔබට මොනවද කියන්න පුළුවන්?"
මං ඇහුවා.

"ඔහුට සැකකරන්න තරම් හේතුවක් නැහැ. හැබැයි ඔහු තමයි
මේ ගොඩනැගිල්ල තුළ ගැවසෙන එකම පුද්ගලයා."

"ඒ වුණත් ඔහු මොනවද මෙහෙම විනාශකාරී වැඩක්
කරන්නේ?" මං ඇහුවා. "වටිනා මැණික්ගල් හොරකම් කරගෙනත්"

නැහැ. ඔහු මෙහෙම දෙයක් කරන්නෙ මොන අරමුණකින්ද? සිම්සන් මොකක් හරි සිතීමද ගතියකින් පෙළෙන කෙනෙක්ද?"

"කොහොමටත් නැහැ. ඒ ගැන මට සහතික වෙන්න පුළුවනි"

"හොඳයි. මේකට කළ යුතු වැඩේ ගැන මං කියන්නම්. ඔබ එය ක්‍රියාවේ යොදවන්න කැමැති නම්" මං කීවා. "ආහරණ කැබිනට්ටුව නියෙන මැද ශාලාවේ සිටීමේ ලොකු වීදුරුවක් දමල තියෙන තැන ඔබට මතක තේද? අර ඔහුලේ සවිකළ වීදුරුවකින් ඉර එළිය වැටෙන්න නියෙන කැන? අපි අසාල්දරයට නැගලා, ඒකේ හැගිලා වීදුරුවෙන් බලාගෙන ඉඹි. අපේ මේ අදහන අමුත්තා එක රැට කුරුටුගන්නෙ මැකිස් ගල්-හතර ගණනේ නම්, අද රැටත් ඔහු එව්. ශාලාවේ කොහොමටත් වීදුලි ආලෝකය දල්වෙනවානෙ. උඩ සොල්දරයේ අප හැසිරුණ ඉක්කු හැටි, ඔහුට පෙනෙන්නේ නැහැ. වැඩේ සම්පූර්ණ කරන්න අද ඔහු එන බව මට හොඳම විශ්වාසයි."

"ඒක අපුරු අදහසක්" කීව් මෝට්මර් ඒ අදහසට එකඟවුණා.

"අපි මේක රහසක් හැටියට-කියාගනු. පොලිසියටත් සිම්සන්ටත් මේ ගැන කියන්න එපා. රැදහද වෙන කොට මං ඔබ හමුවෙන්න එනවා"

එද රාත්‍රි දහයට මං පොරොන්දුවුණ විධියට මෝට්මර්ගේ කාමරයට ගියා. ඔහු හිතේ තිබූ කලබල ගතිය බොහොම අමාරුවෙන් යටපත් කරගෙන හිටියා. පාලේ ගමන්කළ අශ්වකර්තෘ වල ශබ්දය දිගම අසුණා. ඒ නිසා තවත් රැ වෙනතුරු අපේ රාජකාරිය පටන් නොහැනීමටයි අපි හිතුවේ.

මහපාලේ ශබ්ද අසුවෙනකොට රැ දෙදහට කිට්ටුයි. මෝට්මර් සහ මම සොල්දරයට නැග්නා. පහළට ශබ්දයක් නොඇසෙන විධියට පරෙස්සමින් පය තබමින් අප ගියේ, මැද ශාලාව මැද පිහිටි වීදුරු තහඩුව ලගට. එම වීදුරුව ඇතුළතින් දුටුවී තට්ටුවක් බැඳලයි තිබුණේ. පහළ පැහැදිලිවම බලාහැනීමට හැකිවෙන අයුරින් වීදුරුවේ තැන් දෙකක දුටුවී අප පිය දම්මා. අප සිටි තැනට ලඟපළදනාව තබා තිබූ වීදුරු කැබිනට්ටුව පැහැදිලිවම පෙනුණා. නමුත් පහළ සිට බලන කෙනෙකුට අපට පැහැදිලිව දකින්න හැකියාවක් තිබුණේ නැහැ.

පහළ ශාලාවේ තිබූ දිස්නිමුත් ආලෝකය නිසා ප්‍රදර්ශනය සඳහා තබා තිබූ කොකුක හානිව, හැම එකක්ම වගේ පැහැදිලිව පෙනුණා.

ශාලාවේ එක් කෙළවරක තිබුණේ ඊජිප්තු මේ පෙට්ටි කිහිපයක්. ඊජිප්තු රජදරුවන් විසින් බෙහෙත් ගැල්වූ මළසිරුරු තැබීමට, මිනිස් සිරුරේ හැඩයට තැනු මේ යෝධ පෙට්ටි ගණනාවක් බිත්තියට හේන්තුකර තිබුණා. තවත් තැනක සකාරා වල පිරමීඩයකින් ගෙන එනු ලැබූ බද්මයේ අදින ලද ගේරෝ විත්‍ර. මේමිෆිස් හා කර්නැක් වලින් ගෙන එනු ලැබූ ඊජිප්තු දෙවිවරුන්ගේ චිත්‍ර මත තවත් තැනක තිබුණා. තිබ්ස් වල ලොහොත් ගෙවල් වලින් එළවාගෙන එනු ලැබූ රූපාක්ෂර සහිත පුවරු කිහිපයක්ම තවත් තැනක තිබුණා. නමුත් මේ හැම එකකටම වඩා අලංකාර වස්තුව වූණේ කැබිනට්ටුව තුළ තිබූ යුරිමි - තමීම් යුදෙව් පළදනාවයි. තවත් පැයක් හෝ ඊට ටිකක් වැඩි වෙලාවක් අපි නිහඩව ඔලාගෙන හිටියා. එක්වරම මගේ මිත්‍රයා හුස්මක් ඉහළට ඇද්ද මගේ අත දඩව් අල්ලා ගනිමින්.

මේ ශාලාවේ එක් තැනක ඊජිප්තු මේ දුම්මට හැද විශාල පෙට්ටි තිබූ බව මං ඔබට කීවා. අපි දෙන්නා ඉමහත් පුදුමයට පත්වුණේ මේ පෙට්ටියක වුණු සෙලපීම දැකලා. එක පෙට්ටියක පියන හෙමින් හෙමින් එසවෙන්න පටන්ගත්තා. මිළගට ඒ සිදුර අතරින් එළියට ආවේ සුදුමැලි-කෙටිපු-අකක්. ඒ අත පෙට්ටි පියන සම්පූර්ණයෙන්ම එළියට තල්ලු කරද්දී අනෙක් අතත් එළියට ආවා. මිළගට එළියට ආවේ මුහුණක්. ඒ අපට හුරුපුරුදු මුහුණක්. කාගෙද මේ මුහුණ? මහාවාරිය ඇන්ඩ්‍රියස් ගේ මුහුණ!

භූගාවකින් එළියට එන නරියෙක් වගේ, මහාවාරියකුමා මම අපට්ටියෙන් එළියට ආවේ බොහොම පරෙස්සමින්. ඔහු මුහුණ ආල පැත්තකටම හරවා බැලුවේ, නැවත නැවතත් හොඳින් කන් යොමුකළේ, හොරෙක් වගේ. අභියෝග අඩිය ඉදිරියට තබමින් ඔහු ඉස්සරහට ගියේ බොහොම හෙමින්. එක් වරක් විදිය දෙසින් යම් ශබ්දයක් ඇහුණා. ඒකට-කිගැස්සි-ඔහු එතැනම නැවතුණා. ඊට පසු ඒ ශබ්දය තවත් ඇසුණේ නැතිවුණාම ඔහු යළිත් ඉදිරියට ගියා.

ඔහු ගිහිත් නැවතුණේ අර-යුරිමි තමීම් ළය පළදනාව තිබුණු කැබිනට්ටුව ලග. සාක්කුවෙන් යතුරු කැරැල්ලක් එළියට ගත් ඔහු, ඉතා පරෙස්සමෙන් යතුරක් තෝරාගෙන, ශබ්දයක් නොනැගෙන සේ කැබිනට්ටුව ඇරියා. ඊට-පස්සේ ළය පළදනාව අරගෙන, සාක්කුවෙන් ගත් කුඩා ආයුධ කිහිපයක් පාවිච්චි කරමින් ඔහුගේ රාජකාරිය පටන්ගත්තා.

මගේ මිත්‍ර මෝටිමර් කෝසයෙන් වෙවුළුමින් හුස්ම ඉහළ පහළ ගත් හැටි මට පෙනුණා. ඉමහෙම දෙයක් කිසිසේත් බලාපොරොත්තු විය නොහැකි පුද්ගලයෙකු අතින්ම, මෙහෙම දෙයක් වීම අපට අදහාගන්න බැරි සිදුවීමක්. මෝටිමර් මගේ කබා අතෙන් ඇද්දේ සංඥාවක් හැටියට.

"මේක විශ්වාස කරන්න පුළුවන් දෙයක්ද හෝම්ස්?" ඔහු කෙදිරුවා "මේ යකා එක්කො පිස්සෙක්. තැන්නම් දුෂ්ටයෙක්"

"එයින් කොයි එකාද කියලා මොකාගෙන් අපට වැඩිවෙලා යන එකක් නැහැ. එන්න මො සමග" මො කීවේ අප පහළට යායුතු බව ඔහුට සංඥා කරමින්. මෝටිමර්ගේ පොද්ගලික කාමරයට පිවිසි අප, එහි දෙර ශබ්දයක් නොනැගෙන සේ ඇරගෙන ආවේ මොකුකාගාරයට. ආවහන් ඉවත්කරලා අපි මැදසාලයට පානැඟුවා.

ඔහු තවමත් හිස පහත් කරගෙන කම් කටයුත්තේ යෙදිල හිටියා. අප ඔහුට ලංවූ බව ඔහු දනගෙන හිටියේ නැහැ. අප ඔහු සමීපයට යද්දි මහාචාර්යයකුමො නිගැස්සී එක්වරම ඔස මසවා වටපිට බැලුවා. ඔහුට හයෙන් කැහැනුණා. ඊළඟට ඔහු ශාලාවෙන් බරාදයට පිවිසිලා ඒක දිගේ දිව්වා.

"සිම්සන්! සිම්සන්!" මෝටිමර් දැන්වීන් කැහැසුවා. එතකොටම අප දුටුවා මුරකරුවා බරාදයේ ඇත කෙළවරින් මතු වෙන හැටි. මුරකරුවා දුටු විගසම ඇන්ඩ්‍රියස්ගේ දිවිම නැවතුණා. මිළඟට ඔහු දෙපැත්තෙන් ආ අපගේ අත්වලට හසුවුණා.

"ඔව් මහත්වරුනි" මහාචාර්යයකුමො කීවේ හතිදමමින්" මං එන්නම් ඔබ සමග. මෝටිමර් මහත්මයා, කරුණාකර ඔබේ කාමරයට යමු. මගේ නිදහසට කරුණු ඉදිරිපත් කළ යුතු බව මං දන්නවා"

මගේ මිත්‍රයා හිටියේ කොයිතරම් තරුණත්ද කිව්වොත් ඔහු එක විචනයක්වත් කරාකළේ නැහැ. අපි දෙන්නා මහාචාර්යවරයා දෙපසින් ගමන්කළා. මුරකරුවා ආවේ අප පිටුපසින්. අප අර කැබිනට්ටුවට ලංවුණාම, මෝටිමර් යුරීමි - තමිමි ලය පළඳනාව අතට අරගෙන පරීක්ෂා කර බැලුවා. ඒ වෙනකොටත් යටම පේළියේ එත් මැණික් ගලක් වටා පර්දුවීම තිබුණා.

"දෙවියනේ! මොකක්ද ඔබ මේ කරන වැඩේ තේරුම?" මෝටිමර් මහාචාර්යයකුමොට කැහැනුවේ තමන්ගේ හිතේ තිබූ දඩිකෝපය පිටකරමින්.

Reading Purpose Only Not For Print.

"..... මොකක්ද ඔබ මේ කරන වැඩේ තේරුම?"

"මං දන්නවා" මහාචාර්යතුමා කීවා. "මේක පිළිතුල් සහගත වැඩක්. ඔබ ඔහොම හිතන එක ගැන මට පුදුමයක් නෑ. කරුණාකර මාව ඔබේ කාමරයට ගෙන යන්න"

"ඒ වුණත් මේක මෙහෙම දල යන්න බෑ" කීව් මෝටිමර් ළය පළඳුනාව අතට ගත්තා. අප තුන්දෙනා මෝටිමර්ගේ කාමරයට ඇතුළුවෙද්දී මුරකරුවා එළියේ රැඳුණා. අප එහි දෙරවසදී, කිසිවක් තේරුම් ගන්න අමාරුවුණු සිම්සන්ගේ මුහුණ මා දුටුවා.

කාමරයට ඇතුළුවුණු ගමන් මං යළිත් වරක් බැලුවේ මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස් දිහා. ඔහුගේ මුහුණ සුදුමැලි වී සිටිය දමමින් තිබුණා. මං හිතුවේ ඔහු කොයි මොහොතක හෝ ක්ලාන්ත වී සිම ඇඳවුවේවි කියලයි. ඔහු වහාම මෝටිමර්ගේ හාන්සිපුටුවේ වාඩිකරල මං බරැන්ඩ් ස්වල්පයක් බොන්න දුන්නා. මද වේලාවක් ගතවෙද්දී ඔහු තරමක් සාමාන්‍ය තත්ත්වයකට පත්වුණු බවයි අපට පෙනුණේ.

"දැන් ටිකක් හරි" මහාචාර්යතුමා කීවා. "පහුගිය දවස් ගණනක් තිස්සේ මගේ හිතේ තිබුණේ දරාගන්න බැරි කම්පනයක්. මේක කවදුරටත් බලාගෙන ඉන්න බැදි බව මට තේරුණා. මේ තරම් දිගු කාලයක් මං පාලකයා වීම් කොතුකාගාරයේම, හොරෙකු හැටියට අත්අඩංගුවට පත්වීම. මට මේක හදාගත නිත්‍යයක් වගේ. ඒ වුණත් ඒ ගැන මං ඔබට දෙස් කියන්නෙ නෑ. ඔබට කරන්න වෙන විකල්පයක් නෑ. මගේ එකම බලාපොරොත්තුව වුණේ මා ගැන සොයාගන්න කලින් මේක අවසන් කරන්න. අද තමයි මට මේ කටයුත්තේ යෙදෙන්න තිබුණු අන්තිම දවස"

"ඔබ කොහොමද මෙහි ඇතුළුවුණේ?" මෝටිමර් ඇහුවා. "ඔබේ පෞද්ගලික දෙරටුව තමයි මං ඒ සඳහා ප්‍රයෝජනයට ගත්තේ. නමුත් මං එහෙම කළේ යහපත්, සාධාරණ අරමුණකින්. හැමවිස්තරයක්ම දැනගන්නට පස්සේ ඔබ මා සමග කෝපවෙන ඊකක් නැහැ."

"ඔබේ මේ පෞද්ගලික කන්නේරු කාමරයෙන් එළියට යන සහ කොතුකාගාරයට ඇතුළුවෙන දෙරවල් සඳහා, මගේ ළඟ අමතර යතුරු තිබුණා. මෙහෙත් අස්වේලා යද්දී මං ඒවා ආපහු භාර දුන්නේ නැහැ. ඉතින් රහස්‍යම කොතුකාගාරයට ඇතුළුවීම මට අපහසු නොවුණු බව ඔබට අපතෙන්නවා ඇති. හවසට සෙනග වීට්වලින් ඉවත්වෙන්න කලින්, කොතුකාගාරයට ඇවිත් මම දුමමට

හිඳි අර ලොකු මම පෙට්ටිකක මම හැංගුණා. ඊට පස්සේ මං වැඩෙහි යෙදෙන අතරේ සිම්සන් කාමරයේම සිටි කරන්න එද්දීත් මං හැංගුණේ එතැනමයි. ඔහු ඒ කටයුත්තට එන වේලාව ගැන මට හොඳ දැනුමක් තිබුණා. ඔහුගේ ඇඟි බඩද යට හැමවිටම කල්තියා ඇහුණා. මං පිටවේලා හියෙන් ආව පාරෙන්මයි."

"ඔබ බොහොම අවදානම් විධියටයි ඒක කරල තියෙන්නේ?"

"මට වෙන විකල්පයක් තිබුණේ නෑ"

"නමුත් ඇයි ඔබ මෙහෙම මදක් කළේ?" මෝටිමර් ඇහුවේ අම්සය උඩ තැබූ ආහරණයට අනුදිගු කර පෙන්වමින්.

"මේකට මට වෙනත් කිසිම සාකාරයක් වියදමක් හිතාගන්න බැරිවුණා." මහාචාර්යතුමා කීවා. "මං හුඟක් කල්පනා කළා. නමුත් ඒක එළිවුණේත් සිදුවෙන්නේ කුමක්ද? අපේ ජීවිත වලට අහඹුයෙදෙන්න බැරිවීමේදී ලොකු අපකීර්තියක් බව මට වැටහුණා. මෙහෙම වුණොත් ඇතිවෙන නින්දාව, අවමානය, ලැජ්ජාව, මට ඉවසා දරාගන්න බැරිවෙනවා. ඒ නිසා මං මේ විධියට කටයුතු කළේ යහපත් චේතනාවෙන්. නමුත් ඔබට ඒක විශ්වාසකරන්නත් අපාරු වේවි. මං මේ කියන දේ ඇත්තද බොරුද කියලා ඔබට තේරේවි. ඒකට මගේ කතාවට හොඳින් අවධානය යොමුකරන්න."

"මං වෙනත් පියවරක් ගන්න කලින්, ඔබ කියන දේට ඔබ්බෙදෙන්නම්" මෝටිමර් කීවා.

"කිසිම දෙයක් හංගන්නේ නැතිව හැමදෙයක්ම එළිකරන්නයි මා කිරණය කළේ" මහාචාර්යතුමා කීවා. "මං එළිකරන කරුණු සෑම කොයිතරම් දුරට ප්‍රයෝජනවත් වේවිද මම දන්නෙ නෑ. නමුත් අපේ ජීවිත ගැනත් හිතලා ඔබ කළේත් කුරා වි කියලා මං විශ්වාස කරනවා"

"අනාවරණ කරුණු තම දැන් එළිවේලා ඉවරයි" මෝටිමර් කීවා.

"ඒ වුණත් ඔබට මේ කිසිදෙයක් තේරුම් ගන්න බෑ. මගේ කරාව යටත්ගන්න මං සති කීහිපයක් ආ පස්සට යා යුතුයි. එතකොට ඔබට හැමදෙයක්ම පැහැදිලි වෙන විධියට කියාදෙන්න මට හැකිවේවි."

කපිතාන් විල්සන් කියල තමාට හදුන්වාදෙන පුද්ගලයා ඔබට හමුවුණා තේද? තමාට හදුන්වාදෙන කියල මං කීවේ ඇයි කියල දන්නවාද? ඔහුගේ ඇත්ත නම ඒක නෙමෙයි. ඒ බව වටහාගන්න

තරම් කාරණා, දැන් මට දනගන්න ලැබිල තියෙනවා. ඔහු මගේ පවුලට හිතවතෙකු විධියට ප්‍රමුඛයේ කොහොමද? මගේ දියණියගේ ආදරය දිනාගන්නේ කොහොමද? ඒවා බොහෝම දීර්ඝ කතා. ඒවා ඔබට විස්තර කරල දෙන්න මං කාලය ගතකරන්නේ නැහැ. ඔහු මා ළඟට ආවේ විදේශ රටවල ඉන්න මගේ මිත්‍රයන්ගෙන්, හදුන්වාදීමේ ලිපි අරගෙන. ඒ නිසා මගේ හිතේ ඔහු ගැන සැකයක් ඇතිවුණේ නැ. මගේ ඒ මිත්‍රයන් නිසා විල්සන්ට විශේෂ සැලකීමක් කරන්න මට සිදුවුණා. ඊළඟට ඔහුගේ හැසිරීමෙන් හා කතාබහෙන් මගේ හිත ඇදගන්නා, ඔහුට කොතුකාගාරයට නිදහසේ යන්න එන්න පුළුවන් විධියට මාව රචවා ගන්නා. ඒ කෙරෙහි කතාබහෙන් හා කුට ආචාර්ය ශ්‍රී බවෙන්ම මගේ දියණියගේ ආදරය දිනාගන්නත් ඔහුට පුළුවන් වුණා.

මැදපෙරදිග රටවල් පුරාවස්තු ගැන, ඔහුගේ තිබුණේ ලොකු උනන්දුවක්. ඔහුට ඒවා ගැන හොඳ දැනුමක් තිබුණා. හවස් වේලාවල අප සමඟ කාලය ගතකරද්දී ඒවා ඔහුට උච්චතා වුණා මේ කොතුකා වස්තූන් තරඹන්න. අවේලාවේ කොතුකාගාරයට ගිහින් මේ දේවල් නැරඹීමට ඔහු මගෙන් අවසර ලබාගන්නා. මේ කෙසෙත් ගැන මගේ තිබුණු කැමැත්ත නිසා මෙවැනි ඉල්ලීම් දිනා මං බැලුවේ අනුකම්පා සහගතව. ඔහු නිතර නිතර, තනියම, කොතුකාගාරය පාරවට ගිය වේලාවේ මෙවා නිරීක්ෂණය කිරීම ගැන, මගේ හිතේ සැකයක්වත් ප්‍රද්‍රව්‍යක්වත් ඇතිවුණේ නැහැ.

ඔහු මගේ දුටු එල්සි සමග විවාහ ගිවිස ගන්නට පස්සේ හැමදම හැන්දෑවට අපේ ගෙදර ආවා. එහෙම ආවම පැයක් හෝ දෙකක් අතිවාරයෙන්ම ගතකළේ කොතුකාගාරයේ. මං නොහිටි වේලාවලදීත්, ඕනෑම කොතුකා ගාණ්ඩයක් තනියම අතපත ගා බලන්න ඔහුට නිදහස තිබුණා. ඔහු එහෙම කරනවාට මගේ විරුද්ධත්වයක් තිබුණේ නැ. මගේ ගෞරවය වලින් ඉවත්වේලා ගියාමයි ඒවා කෙළවරක් වුණේ.

මං රැකියාවෙන් ඉල්ලා අස්වේලා නෝවුඩ්හි පදිංචියට ගියේ පුරාවිද්‍යාව පිළිබඳ පොතක් ලියන්න. ඒක බොහෝම කාලයක් තිස්සේ මගේ හිතේ තිබුණු ආශාවක්. මෙහෙත් අස්වේලා ගිය ඉක්මනින් තමයි මට කේරුමේ මේ විල්සන් නම් පුද්ගලයා ගැන. මගේ පවුලට සම්බන්ධ කරගන්න පියවරගත්තු මේ තැනැත්තාගේ

වර්ග ස්වභාවය හරිහැටි මට කේරුමේ එතකොටයි. ඒ කොහොමද කියලා කිව්වොත්, විදේශගතව සිටි මගේ මිත්‍රයන් කිහිපදෙනෙකුගෙන්ම පහුගිය කාලයේ මට ලියුම් ලැබුණා. ඒවා කියව්වාම මං පත්වුණේ මහත් පුද්ගලයකුට. විල්සන් කියන පුද්ගලයා ගෙන ආ ලියුම්, වංචනික ලෙස සකස් කළ පට්ටපල් කේරුම ඒවා බව මට වැටහි ගියා. මං එකෙන් දැඩි මානසික කම්පනයකට පත්වුණා. මේ වංචනිකයා මෙහෙම ලියුම් සකස්කරගෙන, මේ විධියට අවේ මොන කුට අරමුණකින්ද? ඉගෙන් පැහැරගැනීමට හෝ ලියවා ගැනීමට තරම් විශාල වස්තුවක් මා රැස්කරගෙන නැහැ. මං දුර්වලයෙක්.

එහෙම නම් මොකටද ඔහු ඇවිත් තියෙන්නේ? මට එතකොටයි මතක්වුණේ, පුරෝපයේ නිවෙස් වටිනාකමින් ඉතාම ඉහළ මැණික් කිහිපයක් තියෙන්නේ මගේ භාරයේ බව. මේ පුද්ගලයා නිදහසට ගොසෙක් කරුණු කියමින්, අවේලාවේ කොතුකාගාරයේ ගැටපුණු හැටි මට මතක්වුණා. මේ මිනිසා මහ විශාල මංකොල්ලයක් කළාම කළ අංක එකේ තක්කඩයෙක් විය යුතුයි. මං කොහොමද මේ මිනිසාගෙන් ගැළවෙන්නේ? එක පැත්තකින් මොහු ගැන මගේ දුටු ආලයෙන් අත්බවේලා, විවාහ ගිවිසගෙනයි ඉන්නේ. ඔහුට අපාලිසියට අල්ලා දුන්නොත් ඇයට අත්වේලා ගුරුණම කුමක්ද? මේ ඉන්න හැම එකක්ම, එක විට මගේ මොළයට එන්න ගන්නා. මේක කිසිම විසඳුමක් නැති උනන්දුකාරීකා ප්‍රශ්නයක්ද? මට පිස්සු කොහොල්ලයා විතරයි. අන්තිමට මගේ හිතට පොඩි අදහසක් ආවා. මම මට නිර්නාමික ලියුමක් ලියන්න තීරණය කළා.

බෙල්මෝ විරියේ කොතුකාගාර නිද නිවසේ ඉඳලා නෝවුඩ්හි අභිවිසර ගියාම ඔහුගේ යාම ඊමි අඩුවේවි කියලයි මං මුලදී හිතුවේ. ඔහුගේ හිතේ මගේ දුටු ගැන ආදරයක් ඇත්තටම තිබු තියා වෙන් නැති; ඔහු දිනටම අපේ ගෙදර ආවා. මුලින්ම ඔහුගේ ස්වභාවය මට හේතුවී දනගන්න ලැබුණු දවසේ, මං මගේ සේවිකාවට කාරණාවක් දැනුම් දුන්නා. මිළඟට කපිතාන් විල්සන් අපේ ගෙදරට ආවම ඔහුට විසින් කාමරයට කැඳවන්න එපා; ඔහුට එවන්න මගේ කාමරයට. බලාපොරොත්තු වුණු ලෙසින්ම ඔහු එද හවස අපේ ගෙදරට ආවා.

"කපිතාන් විල්සන්", මං කීවේ ඔහුට කරාකරන්න ඉඩක් නොතබමින් "මගේ මට දන්නු නම ඒක වුණාට මගේගේ ඇත්ත

නම් ඒක නොවෙන බව මං දන් දන්නවා. ඔහේ අපේ පවුලට ලංවුණේ ඇයි කියන කාරණාවන් දන්නවා. ඔහේ මිත්‍රයින් එවන ලියුම් වගේ වංචනිකව ලියුම් සකසලා, හොර අස්සන් ගහලා, ඔහේ කරලා තියෙන්නේ ඉතාම නින්දිත වැඩක්. ඔහේ සුදනම් වෙන්තේ මේ කොකුකාහාරයේ තිබෙන වටිනාම මැණික් මංකොල්ල කරන්න බව මං හොඳහැටි තේරුම් අරගෙනයි තියෙන්නේ. ඒක ඔහේට කරන්න බැව්වෙන විධියට මාත් මොනව හරි කරනවා. හොරමැරකම් කිරීම ඔහේ හිතන තරම් පහසුවෙන එකක් නැහැ. ඔහේ වගේ හොරෙක්, වංචාකාරයෙක් ඔහේ බැනා කරගන්න මට දවමනාවක් නැහැ. ඔය වගේ පුද්ගලයෙකු සමග විවාහවෙන්න එල්ලි කොහොමටවත් කැමැතිවෙන්නේ නැහැ. මං ජීවිත කාලයක්ම ගතකළේ මේ රටේ ඇයිති පුරාවස්තු ආරක්ෂා කරන්න. ඔහේ ඒවා හොරකම් කරගන්න කලින් මේ ගැන මට දනගන්න ලැබුණු එක දෙවියෝ බැලුවා වගේ වැඩක්. ඒ ගැන මං දෙවියන්ට සතුතිකරනවා."

ඔහු හොරෙක් වගේම දඩ් ආත්ම භක්තියක් ඇති පුද්ගලයෙක්. මං කියූ කිසිදෙකින් ඔහු සැප්පේ නෑ; පුද්ගලයෙකුට පත්වුණු බවක් පෙන්නුවෙන් නෑ. මං කිසිලා ඉවරවෙන්නදුරු හොඳව අහගෙන ගිටියා. ඊළඟට ඔහු කාමරය හරහා ගිනිත් සිනුව නාද කළා. ඒකට සෙවිකාව එනැනට ආවා. "කරුණාකර ඇන්ඩ්‍රියස් මෙනෙවියට මෙහාට එන්න කියන්න" ඔහු සෙවිකාවට කීවා.

ඔහේ දුව කාමරයට දිව ආවා. කාමරයේ දෙර වසා දුමු ඔහු ඇගේ අතින් අල්ලා ගත්තා.

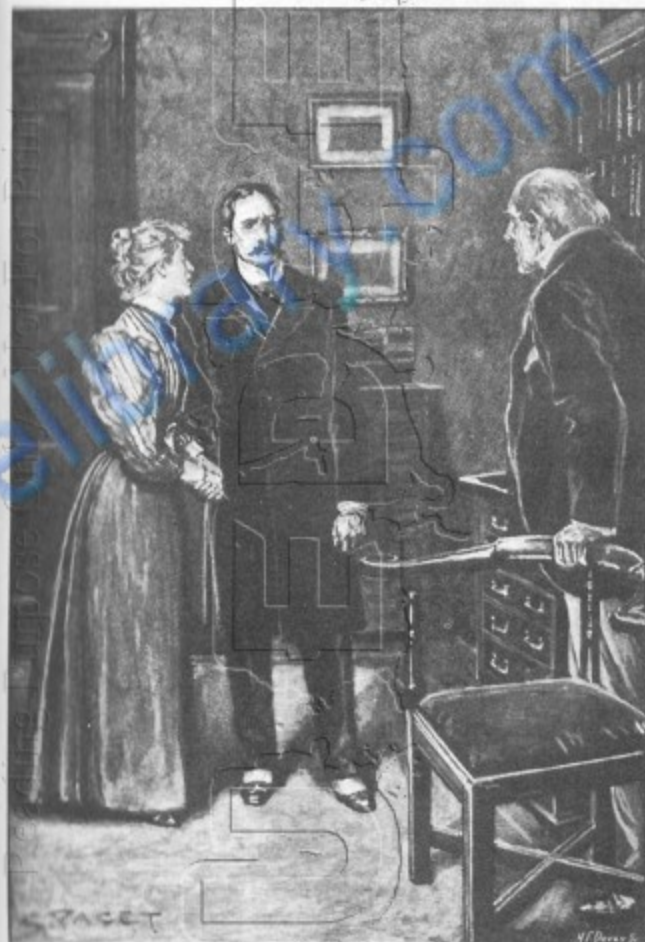
"එල්ලි" ඔහු කීවා. "මම වංචනිකයෙක් බව ඔයාලගෙන තාත්තට දකුණන්න ලැබිලා. ඔයා කලින් දැනගෙන ගිටි දේ දන් ඔහු දන්නවා"

ඇය නිශ්ශබ්දව බලාගෙන ගිටියා.

"ඔයාගෙ තාත්තා කියනවා අපි දෙන්නට විවාහවෙන්න ඉඩදෙන්න බැහැලු"

ඇය ඔහුගේ අත අත්හැරියේ නැහැ.

"එල්ලි" ඔහු කීවේ යළිත් ඇගේ මුහුණ දිනා බලමින්. "මගේ තිබුණු නරක ගතිගුණ ඉවත් කරලා මාව හොඳ මිනිසෙක් කළේ ඔයා. මගේ ජීවිතයට හොඳ බලපෑමක් කර ඇති එකම පුද්ගලයා ඔයා විතරයි. මට පොරොන්දු වුණු විධියට තවමත් ඔයා මට ආදරේද? නැත්නම් මාව අත්හැර දමනවාද?"

"පෙන, මං ඔයාට කවදවත් අත්අවින්නේ නෑ"

"ජෝන්!" ඇය කීවේ ආශාවනාත්මක විලසින්. "මං ඔයාට කවදවත් අත්හරින්නේ නෑ. මුළු ලෝකයම මට විරුද්ධව ආවත් කවදවත් මං ඔයාට අත්හැරදමන්නේ නෑ."

"මං මගේ දුටු කරුණු වටහා දෙන්න උත්සාහ කළා; නොයෙකුත් තර්ක ඉදිරිපත් කළා. ආයාචනා කළා. නමුත් ඒ කිසිවක් ඇය කතාකර ගත්තේ නැහැ. මං කියූ කිසිවකින් වැඩක් වුණේ නැහැ. මේ මිනිසා සම්පූර්ණයෙන්ම ඇයට ඔහුගේ වසඟයට අරගෙන."

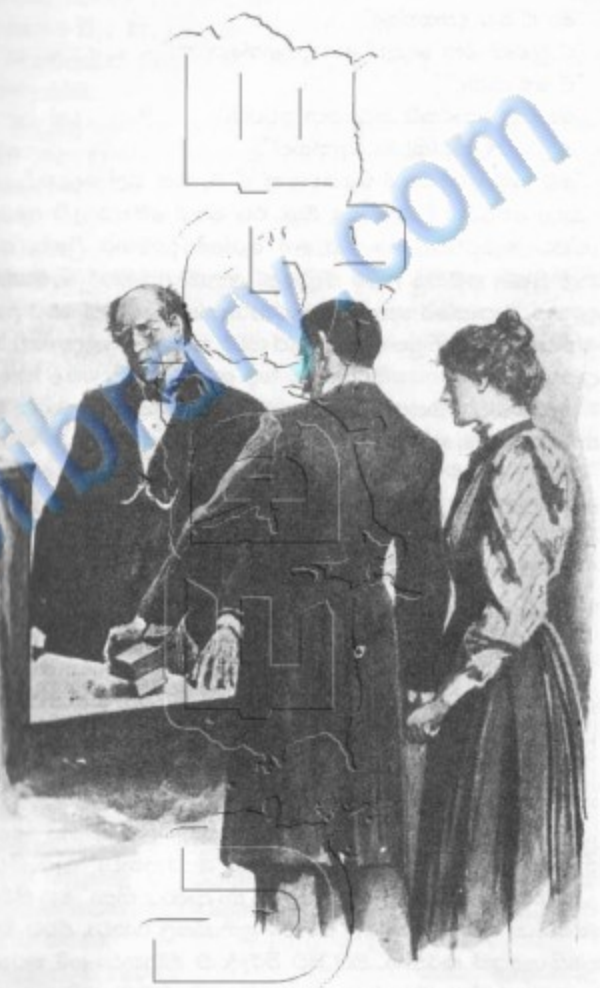
මහත්වරුනි. මගේ ආදරණීය බිරිඳ මියගියේ මේ කෙල්ල කුඩාකාලේ. එද ඉඳල මං ඇයව ආරක්ෂා කළේ මගේ ඇස්දෙක වගේ. මට වෙන දරුවෙක් වත් ආදරය යොමුකළ හැකි ශුභකාලයක් වත් නැහැ. ඒ වුණත් මේ භයානක වංචාකාරයාගෙන් ඇයව බේරාගන්න, මට කිසිම හැකියාවක් තිබුණේ නැහැ. මගේ හිතේ ඇතිවුණේ දරාගන්න බැරි කම්පනයක්. බාගවෙලාවට ඔහුටත් ඒක තේරෙන්න ඇති."

"මහත්මයා" ඔහු කීව්වා. "තත්ත්වය ඔබ හිතන තරම් තර්ක ඊකක් නොවෙන්න පුළුවනි. මෙව්වර කාලයක් මං ඉතාම තර්ක විධියට කාලය ගතකළ කෙනෙක් බව ඇතිවෙයි. නමුත් එල්සිගේ ආදරය නිසා මගේ ඒ ගතිගුණ හැමදෙයක්ම වෙනස්වුණා. මගේ පිළිවෙළ සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කරන්න එල්සිට හැකිවුණා. ඇයට ලැජ්ජාවක් ඇතිවෙන දෙයක් මීට පස්සේ කවදවත් නොකරන්න මං ඇයව පොරොන්දු වුණා. මං ඒ පොරොන්දුව දුන්නේ ඊයේ. මීට පස්සේ කවදවත් මං කලින් හිය ඒ වැරදි ආර්ගයේ මං යන්නෙ නෑ. ඒකම මං හිතාගෙන ඉවරයි"

ඔහු ඒ විධියට කරාකළේ දැයි අධීෂ්ඨානයක් ඇතිකරගත් සුද්ගලයෙකු ලෙසින්. කරාට අවසන් කළ ඔහු සාක්ෂිවරු අත දමල සුළු කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටියක් එළියට ගන්නා.

"මගේ ඒ අධීෂ්ඨානය මං ඒ විධියටම පිළිපදින බව, මං ඔබට පිළිපු කරන්නයි මේ හඳුන්නේ" ඔහු කීව්වා. "එල්සි මේ බලන්න ඔයා මාට හරි මාර්ගයට යොමුකිරීම නිසා ලැබෙන ප්‍රතිඵල. මහත්මයා ඔබ කලින් කියූ කාරණා ඇත්ත. ඔබ ආරක්ෂා කළ වර්තා මැණික් හොරකම් කර ගන්නයි මං සැලසුම් කළේ. ඒ වගේ වර්තා දේවල් හොරකම් කිරීම මට අභියෝගයක් වුණා. ඒක භාරගන්න මං

Reading Purpose Only Not For Print

"මේයය උඩට වැටුණේ ඉතාම අලංකාර මැණික් ගල්....."

කොහොම කැමැතිවුණා. ඒ නිදන් යුදෙව් පළදනාවේ මැණික්ගල් හොරකම් කරන තීරණයට මං ආමි."

"මං ඒ බව දන්නන්න?"

"ඒ වුණත් එක දෙයක් මම දන්නන්න නැ"

"ඒ මොකක්ද?"

"මං ඒව හොරකම් කරගෙන ඉවරයි!"

"දෙයියෝ සාක්කි! මය ඇත්තද?"

"ඔව්. මේ පෙට්ටියේ තියෙන්නේ ඒ මැණික් ගල් දෙළහ."

කුඩා පෙට්ටිය විවෘත කළ ඔහු එය මගේ මේසය උඩ අනෙක් ඇත්තට හැරෙව්වා. මගේ ඇඟේ රෝබෝදගමනය වුණා. ඇඟ සිතල වුණා. මේසය උඩට වැටුණේ ඉතාම අලංකාර මැණික්ගල් දෙළහක්. රූපාක්ෂර කොටා තිබූ ඒවා ඇත්තම මැණික් බවට මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවුණේ නැහැ. ඒ පුර්ව හා තමීම් පළදනාවේ ගල් දෙළහ.

"දෙයියන්ට ඔප්පු වෙව්වාටෝ!" මට කැහැහුණා. "මම කොහොමද අනුනොව් වෙරුණේ?"

"මේ මැණික් ඉවත්කරද්දී ඒ කැන්වල්ට මං ඉමිටේෂන් ගල් හෙවත් පාට වීදුරු කැලි දෙළහක් සයිකළා. ඒවා මං සාදවා ගත්තේ වීජේසෙයන්ම ඇණවුම් කරලයි"

"එහෙම නම් අර පළදනාවේ දුන් තියෙන්නේ පාට කළ වීදුරු කැබලිද?"

"ඔව්. දුන් සති කීපයක ඉඳලම තියෙන්නේ ඒ ඉමිටේෂන් ගල්" කිසිදෙයක් කතාකරගන්න බැරුව මාව ගල් ගැහුණා. මගේ දුඩ සුදුමැලි වෙලා බලාගෙන හිටියේ ඇයටත් කිසිවක් කතාකරගන්න බැරුව. ඒත් ඇය අර මිනිහගේ අත තම අත්හැරියේ නැහැ.

"එල්සි. මයාට පෙනෙනවා ජනිද්? මේ දේ කරන්න තරම් මට ආත්ම ශක්තියක් තිබුණු බව?"

"මට පෙනෙනවා. චරිත ගැන පසුතැවිලි වෙමින් හොඳ මිනිහෙක් වෙන්න යනාට හැකි බව මට පෙනෙනවා" ඇය කීවා.

"ඒ මට අයාගෙන් ලැබුණු උපදෙස් හා ආදරය නිසා" ඔහු කීවා. "මහත්මයා මේ මැණික් ගල් මං මම ළඟ තියල යනවා. ඒවට මම කැමති දෙයක් කරන්න. මම මට විරුද්ධව මොනවා හරි කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නද? එහෙම මම මතක තබාගෙන යුතු

භාරණයක් තියෙනවා. මම කියා කරන්නේ මබේ එකම දුඩගේ අනාගත ස්වාමිපුරුෂයාට විරුද්ධව මම"

එහෙම කියූ ඔහු කාමරයෙන් පිටවී ගියා.

මදවේලාවක් නිකඩව පිටි මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස් යළිත් කතාව පටන් ගත්තා.

"මං ඔහුණදුන්නේ හරිම උභයෝකෝටික ප්‍රශ්නයකට. යුරිම - කිමීම් පළදනාවේ මැණික් ගල් මා ළඟ තියෙනවා. නමුත් මං කොහොමද ඒවා අයෙමක් කිසිය යුතු තැනට පත්කරන්නේ? එහෙම කරන්න හැදුවත් එක පැත්තකින් ඔහු අමාරුවේ ලැබෙන්න පුළුවනි. අනෙක් අතට මාව මහා ලැජ්ජාසහගත අසාධාරණියකට පටළාලේන්න පුළුවනි. මගේ දුඩ අර තක්කඩියාව කොහොමටත් අත්නොහරින බව මං දනගිටියා. ඒ මොකද ආවකාලේ ඉඳන් ඇගේ පිළිවෙළ මං දන්න නිසා. ඊළඟට මට අනෙක් අතට හිතුණේ, ඔහු දුන් හොඳ මිනිහෙක් බවට පත්වෙලා, මැණික් ගල් තමන්ගේ කැමැත්තෙන්ම ආපහු දුන් නිසා, මේක අහිමිවීම හරිද කියන එකයි. මං දිගින් දිගටම කල්පනා කළා. අත්හිමව මට හිතුණේ එය කළ යුතු හොඳම ක්‍රමය මේක කියලයි.

මට උවමනා වුණේ කාටත් නොදන්නේ, නොතේරෙන්න, ඒවම මැණික් ගල් ආපහු කිසිය යුතු තැනට පමුණුවන්න. මා ළඟ ඇසුණු යතුරු වලින්, මට හිතුණු වෙලාවක කොතුකාගාරයට ඇතුළුවෙන්න පුළුවනි.

ආරකාර සිමිසන්ගේ ඉරියව් මං අවුරුදු හතරාවක සිට දන්නවා. ඔහු මාලා ඇතුළේ සංචාරය කරන සෙල්ලාවන් මං දන්නවා. ඔහුගේ අවිශබ්දය මං හොඳින් හඳුනනවා. ඒ නිසා ඔහුට අනුනොව් මට මේක කරගන්න පුළුවන් බව මට හොඳම විශ්වාසයි. මේක කිසිම අභියෝගයකට නොදත්වා කිරීමට මම තීරණය කළා. මගේ දුඩටත් මං මේ ගැන කිව්වේ නැහැ. ඇයට මං කිව්වේ ස්කොට්ලන්තයේ මගේ අභ්‍යන්තරයා සමඟ නිවාඩුවක් ගතකරන්න යන බව.

මේ කටයුත්ත පහසුවෙන්න, මං කොතුකාගාරය කිරිවුඩම හාඩිං ඩිවිසියේ නිවසක කාමරයක් තුලියට ගත්තා. මං පුවත්පතක රැකියාවක් කරන නිසා, රාත්‍රිකාලයේ එළියට යන්න වෙන බව මං ඔහුට කීවා.

පළමුවෙනි දවසේ මා කොතුකාගාරයට ඇතුළුවෙලා පළදනාවේ උඩ පේළියේ වීදුරු කැබලි ඉවත්කරලා, නියම ගල්

සවිකළා. ඒක හරි අමාරු වැඩක්. ඒ ගල් හතර සවිකරන වැඩේට මුළු රාත්‍රියම ගතවුණා. සිම්සන්ගේ අධිකාරිය ඇහෙන වෙලාවට ඉක්මනට ගිහි, මම මේ පෙට්ටියේ හැඟුණා. රත්තරන් කාර්මික වැඩ ගැන මට දනුමක් හෝ දක්ෂකමක් තිබුණේ නැහැ. හොරාට නම් ඒ ගැන සුවිශේෂ හැකියාවක් තිබුණා. මෙකෙ වෙනසක් නොපෙන්වෙන විධියට සවිකරන්නයි මට උවමනා වුණේ. ඊළඟ රාත්‍රියේ මං තවත් මැණික් ගල් හතරක් නිශ්චිතව සවිකළා. අද රාත්‍රියේ මට ඒ කටයුත්තේ ඉවරකරන්න තිබුණා. නමුත් අවාසනාවකට වගේ ඊට බාධා ඇතිවුණේ නොහිතු විධියකට.

මහත්වරුනි. මං ඔබට හෙළිකළේ සම්පූර්ණ සත්‍යයයි. එය කොයිතරම් ඉහළට ගෙන යා යුතුද යන්න තීරණය කළ යුත්තේ ඔබමයි. මගේ හිතේ සැනසීම හා සතුට, මගේ දුටුවේ අනාගතය, ආදී මේ හැමදෙයක්ම ධර්ම නිබන්ධනේ ඔබේ අතේ. ඊට අමතරව හරි මඟට වැටී ඇති මේ පුද්ගලයා හොඳ කෙනෙක් වීමටත් ඉඩකඩක් තිබෙනවා. ඒ හැමදෙයක්ම ධර්ම නිබන්ධනේ ඔබ ගන්නා තීරණය මත."

මඳ වෙලාවක් අප අතර පැවතුණේ නිහඬතාවයක්. කිසිදෙයක් හිතාගන්න බැරුව මගේ මිත්‍රයා මෝටර් කල්පනා කරන බවයි මට පෙනුණේ.

"මගේ ඒ තීරණය කුමක්ද කියා මං කියන්නම්" අන්තිමේදී මෝටර් කිව්වා. "හැමදෙයක්ම මොනැතිත් අවසන් වේව්. හොඳින් කළවර වේව්. රත්තරන් ආතරණ ශිල්පය ගැන විශේෂඥයෙක් හෙට ඇවිත්, බුරුල් වෙලා නියෝජ්‍ය මැණිකගල් ඒවා තිබිය යුතු නියම පිළිවෙළට සවිකරාව්. මෙන්න මං ඔබේ අතට අතදී ඔබෙන් සම්පූර්ණව. මහාචාර්ය ඇන්ඩ්‍රියස්. මං විශ්වාස කරනවා, මං ආත්මාර්ථකාමී නොවී කටයුතු කළා කියලා."

අවසන් වශයෙන් ඔබට කිවයුතු දෙයක් නියෝජ්‍ය වොට්සන්. මාසයක් ඇතුළත එල්සි ඇන්ඩ්‍රියස් මෙතෙව්‍ය, අර තරුණයා සමඟ විවාහවුණා. අද පහු සමාජයේ බොහොම රතු බුහුමන් ලබන පුද්ගලයෙක්. ඒ නිසාම ඔහුගේ නම වත් මේ කර්තව්‍යයටත් පාඨකයන් වෙත ගෙන යාමට ඔබට අවස්ථා නැ. මේ කර්තව්‍ය "අනියය රහසිගත" ලිපිගොනුවේ, ගොනුකර තබන්න. කොහොම වුණත් මගේ අවංක හැඟීම නම් හරු බුහුමන් ලැබිය යුත්තේ ඒ තරුණයා නොව, ඔහු හරිමගේ ගත් අර තරුණ කාන්තාව කියලයි."

පොලීසියට ඕනෑකර තිබේ

1895 වසරේ තේමන්ත සානුව ගෙවියදී මගේ හිතමිතු පර්ලොක් ආර්මස් මහතා යෙදුණු තවත් වික්‍රමාන්විත පරීක්ෂණයකට සහභාගිවීමට මට අවස්ථාව සැලසිණි.

මගේ බිරිඳ මේරි දිගු කලක් තිස්සේ වරින්වර අසනීප කාන්ත්වයෙන් පසුවුවා. දින නිවාඩුවක් ගතකිරීම සඳහා ඇයට ආර්ථිකයක පළාතකට යාම යෝග්‍ය යයි මම යෝජනා කළෙමි. එම නිවාඩුව ගතකිරීම සඳහා ඇගේ මිතුරියක කැඳවාගෙන යන මෙන් මම අල්ලා සිටියෙමි. මේරියගේ සිරුරේ තිබූ දුර්වලතාවය අනුව ගරීර පෝෂණය සුදානව හැරීම සඳහා විඩාත්ම යෝග්‍යවන්නේ ස්විට්සර්ලන්තය බව, වෛද්‍ය කෙනෙකුගේ මගේ හිතමිතුරන්ගේ අදහස විය. අන්තිමේදී ඇගේ පැරණි පාසල් මිතුරියක වූ කේට් හිග්ස් මේ ගමන සඳහා කැමති කරවා ගැනීමට මගේ බිරිඳට කැමතිවිය. මේ කේට් විවිධ පිළිබඳව මතු මීට පෙර පරීක්ෂණ සම්බන්ධ (අතුරුදන් වූ ව්‍යාපාරිකයා) සඳහන් කර ඇත්තෙමි.

මගේ ශල්‍යාගාරය වෙත පැමිණෙන රෝගීන් සංඛ්‍යාව ද මේ ආකාරීව, බොහෝ සෙයින් වැඩිවී තිබිණි. මාස ගණනාවක් තිස්සේ දිගින් දිගටම වෛද්‍ය වෘත්තියේ යෙදීම නිසා, මම අතිශයින්ම සිහිපත්ව සිටියෙමි. මෙය මට ද විවේක නිවාඩුවක් අවශ්‍ය වූ කාලයක් විය. එහෙත් ස්විට්සර්ලන්තයේ ඇල්ප්ස් කඳුකරයේ මාස ගණනක් දීර්ඝ නිවාඩුවක් ගතකිරීමට මට අවකාශයක් නොතිබිණි. දිගු කලක් තිස්සේ මගෙන් ප්‍රතිකාර ගතවීම් සිටි පවුලක වයස්ගත දිගුමයෙක් මේ කාලයේ බරපතල ලෙස රෝගාතුර විය. ඔහු ගැන කොහෙලකා නිවාඩුවක් ගතකිරීමට යෑම, මට කිසිසේත් කළ නොහැකි නොවීය. මගේ බිරිඳ හා ඇගේ මිතුරිය ස්විට්සර්ලන්තය ඔලා පිටත්වී ගොස් සති තුනකට පමණ පසු, මගේ රෝගියා බරපතල තත්ත්වයෙන් මිදී ක්‍රමයෙන් සුවය ලැබීමට පටන්ගත්තේය. දිවා ෫ නොබලා වෙහෙසවෙමින් සිටි මම, කේට් නිවාඩුවක් ලබාගැනීමට තීරණය කළෙමි. මගේ ශල්‍යාගාරයේ රෝගීන් ගැන

බලා ප්‍රතිකාර කිරීම. මා හිතවත් වෛද්‍ය ඇන්ස්ටර්දරට පැවරුවෙමි. අනතුරුව වැඩාරජ්කාරී අමතක කර දමා විවේකයක් ගැනීමට මා යා යුත්තේ කොතේදයි මම කල්පනා කළෙමි.

මගේ සිතියම එක්වරම නැඟුණේ, මා හිතවත් මිතුරා පරලොක් හෝමස්ය. ඔහු හමුවීමට, මට මාසගණන්කින් වත් අවස්ථාවක් ලැබී නොතිබිණි. ඔහු මේ දිනවල යෙදෙන හදිසි උත්තරණ කිසිවක් නොමැති නම්, මා සමග නිවාඩුවක් ගතකිරීමට යාමට ඔහු කැමැති වනු නොඅනුමානය. කෙසේ වෙතත් ඔහු කැමතිකරවා ගැනීමට මම තීරණය කළෙමි. මේ තීරණය ගෙන පැය හයකින් ගතවෙද්දී මා සිටියේ, බේකර් විදියේ අපේ පැරණි නිවහනේ, මට හුරුපුරුදු විසිත්ත කාමරයේ දොරටුව අසලය. එහි දොර විවෘතව තිබිණ.

මගේ මිත්‍රයා ඔහුට සුදුරුදු ලෙස පිටතබායෙන් සැරසී කවිච්චිය මත වැහිරී සිටියේය. ඔහුගේ පයින් පය ද දල්වාගෙන එයින් දුම් පිටකරමින් හෝමස් සිටියේ දොරටුවට පිටුපස හරවාගෙනය. මම ශබ්දයක් නොනඟා පියවර දෙකක් විසිත්ත කාමරය තුළට තැබිමි.

"අතුළට එන්න වොටසන්!" ඔහු සතුටෙන් කැහැසුවේ ආපසු හැරී බැලීමටවත් තැත් නොකරමිනි. "මට කියන්න මගේ මොන වාසනාවක් නිසාද, ඔබ මේ පැත්තට පහසුවෙන් සිටිය." "

"හෝමස්, ඔබට නම් තියෙනවා ඉතාම තිදුණු ශ්‍රවණේන්ද්‍රියක්" මම කීවෙමි. "කන් දෙක ඇතිම මුවෙකුගේ වගේ. ඔබ මේ විදියට මට නොපෙනෙන්න ආව නම්, අධිශබ්දෙන් ඔබට හදුනාගන්න මට හැකිවේවි කියල මං හිතන්නේ නැ."

"ඒ විදියට නම් ඔබට හදුනාගැනීම මවත් අසිරු කාරණයක් මිත්‍රයා" හෝමස් කීය. "ඒ වූණත් බලන්න; අපේ තරපයු පෙළේ හොඳ ආලෝකයක් නෑ; සැහෙන්න අදරුයි. නමුත් ඔබ උඩට ආවේ එක්වරකට තරපයු දෙක බැගින් ඉහළට නගිමින්. එහෙම එන්න පුළුවන්කමක් තියෙන්නේ, දිරිසකාලයක් මේ උඩුමහලේ පරිවිට ගිවි කෙනෙකුට විතරයි. නමුත් අපේ පිටපැත්තේ පාපිස්සේ කකුල පැටළී, ඔබ වැටෙන්න ගියා. ඔය පාපිස්ස එතැනට දමලා මාස තුනක් වතර වෙනවා. නමුත් ඔබ අත්තිමට මෙතේ ආවේ මාස හතර පහකට කලින්. එතකොට හැමදෙයක්ම සරලයි. ආවේ කවුද කියලා මට තවත් විශේෂ දැනුමක් කරන්න අවශ්‍ය නෑ. සුවපහසු තැනකින් වාඩිවෙන්න 'වොටසන්' කී ඔහු මා වාඩිවූ අසුන වෙත,

තුනේ කිහිපයක් විසිකළේය. "සුරුවටු දමූ පෙට්ටිය ඇත්තේ ඔය මරලෝසුව පිටුපස්සේ."

මම අසුනේ සුවපහසු ලෙස වාඩිවී සුරුවටුවක් දල්වාගතිමි. මගේ මිත්‍රයා ඔහුගේ මුහුණ මා දෙසට හරවා බලාගෙන සිටියේ, දශකාර සිතාවක් දෙතොලට නගාගෙනය.

"මගේ හිතවත් වොටසන්, ඔබේ-ඔය අරමුණ ඉඟි කරගන්න බැරිවේවි. ඔබට උදව්වෙන්න පිළිවෙළක් මට නෑ." ඔහු කීය. "දන් පැය බාගෙකට කලින් මට විදුලිපුවක් ආවා. ඒකෙ හැටියට මට දින කිහිපයකට විවේකයක් ලැබෙන එකක් කෑ. ඔබ ආවේ කොතේ හරි විනෝද ගමනක් යන්න. මාවත් හවුල් කරගන්නද? ඒවා නම් හරියන්නෙ නෑ මිත්‍රයා"

"මේක නම් හරි පුදුම, ආනාවක්නේ හෝමස්" මම කීවෙමි. "මං හිතන්නේ ඔබ මේ නොයෙක් ලෙවල් නිරීක්ෂණය කරලා, නිගමනවලට එනවා කියන කතාව පටිටපල් බොරුවක්. ඔබ ඒ හපන්නම කරන්නේ ජේන කීමෙනි. මුහුණ දිනා බලලා අනුන්ගේ සිත කියවීමෙනි. මං අහල-නිදහසවා ඉන්ද්‍රියාවේ සංවිච්චිත්වය මේ හැකියාව තියෙනවා-කියල, ඔබත් අනුරුද්ධවෙලා හිටි කාලෙ විවේචයේ කාලය ගතකළානේ."

පයින් පය අතටගත් හෝමස් මගේ ඒ ප්‍රකාශයට මිනිත්තු කිහිපයක්ම හඩනගා සිනාසුණේය.

"ඔබේ පිළිවෙළ මං හොඳින් දන්නවා වොටසන්" අන්තිමේදී ඔහු කීය. "ඒ හින්ද ජේන-කියන්න උඩමහාවක් නෑ. හැමදෙයක්ම හරි සරලයි. ඔබේ ශල්‍යාගාරයේ ඔබ වැඩකරන්නේ හැන්දෑවේ පඳුන් ඉඳන් හතට. නමුත් අද හැන්දෑවේ හයට ඔබ මගේ විසිත්ත කාමරයට එනවා සැහැල්ලුවෙන් හිනාවෙව්. ඒකෙන් තේරෙන්නේ ඔබ ශල්‍යාගාරයේ වේදකම් කාරිහරි වෛද්‍යවරයෙකුට බාරදීලා. ඔබට අසනීප ගතියක් පෙනෙන්න නෑ. නමුත් ඉන්නේ විඩාපත්වෙලා. එතකොට මට හිතාගන්න පුළුවන් මෙහෙම දෙයක්. ඔබ ඉන්නේ එක්කෝ නිවාඩුවක් ගතකරමින්, එහෙමත් නැත්නම් නිවාඩුවක් ගතකරන්න කොතේ හරි යන්න සූදනමෙන්. ඔබේ කබායේ උඩසාක්කුවේ දමාගෙන ඉන්නවා රෝගීන්ගේ උණ බලන උණකටුව. ඒ කියන්නේ අද හැන්දෑවේ ඔබ ලෙඩෙක් බලල තියෙනවා. එහෙම නම් නිවාඩුව පටන්ගන්නේ හෙට. මාසතුනකට

වැඩි කාලයක් මගේ කාමරයට ආවේ නැති වොට්සන් මෙන්න එනවා හදිසියේම මාව දකින්න. ඔහුගේ එක් සාක්කුවක තියෙනවා බ්‍රැඩ්ෂෝගේ නාවික හා දුම්රියගමන් කාලසටහන් අඩංගු කෝෂ ග්‍රන්ථය. අතින් සාක්කුවේ තියෙනවා සංචාරකයන්ට හෝටල් වෙන්කර ගැනීමේ සැලසුම් පොත. එහෙත්ම ඔබ ඇවිත් තියෙන්නේ මොකකවද කියනු එක හරිම පැහැදිලියි. ඔබේ අරමුණ අපි දෙන්නා එකතුවෙලා හවුලේ මොකක් හරි ගමනක් යමු කියන්න බව සහතිකයි.

"ඒ හැමදෙයක්ම ඇත්ත" කී මම වචන කිහිපයකින් මගේ හිතේ තිබූ සැලැස්ම පැහැදිලි කළෙමි. "ඔබට මේ ගමනට මා සමග හවුල්වෙන්න බැහැ කියනු කුරුණ අහන්න ලැබීමෙන් මගේ බලාපොරොත්තු සම්පූර්ණයෙන්ම කඩවුණා."

"හෝමස් මෙසය ඔබ තිබූ විදුලිපුවතක් ගෙන එය කියවා බැලුවේ නළල රැළිකර යළිත් කල්පනා කරමිනි. අනතුරුව ඔහු, එය මා දෙසට දිගු කළේය."

"අපි දෙන්නා හවුලේ යෙදුණු බොහෝම විනෝදජනක, ඒ වගේම වික්‍රමාන්විත පරීක්ෂණ ඔබට මතකද වොට්සන්?" ඔහු ඇසීය. "මේකත් ඒ වගේ එකක් නම්... මං ඔබෙන් ඉල්ලාහිටිනවා ඔබේ ඔය විනෝදගමන ලේඛනවලට මගේ මේ පරීක්ෂණයට හවුල්වෙන්න එන්න කියලා. බැලූබැල්මට නම් පෙනෙන්නේ මේක එදිනෙදා දකින්න ලැබෙන සාමාන්‍ය ගැටලුවක් වගේමයි"

ඔහු දුන් විදුලිපුවත දිගහැරුණු මම කියවා බැලීමි.

"මරලොක් හෝමස් මහතා. 221 බී, ඩබ්ල් විදිය. ලන්ඩනය - වංචනික කටයුත්තක් පිළිබඳව පරීක්ෂාකිරීම සඳහා කරුණාකර වහාම ජෙෆ්ටන් වෙත එන්න."

ජා විස්,
ට්‍රිප් කොන්සොලිඩේටඩ් බැංකුව"

"මං පිළිතුරු විදුලිපුවතක් ගැව්වා. එන බව දන්වලා" ඔහු කීය. "සාන්ත පාන්තාස් දුම්රියපොළෙන් පාන්දර 1.30ට ජෙෆ්ටන් බලායන දුම්රියෙන් එන බව දන්නවා. ඒ මොකද මට ඊට කලින් යන්න හැටියක් නැහැ. ක්‍රිස්තාන කොතුකාගාරයේ කෙරුණු තොරකමක් ගැන මං මේ දිනවල පරීක්ෂණ පවත්වාගෙන යනවා."

ඒ ගැන වැදගත් තොරතුරක් ලබාගන්න අද රැ මං නැගෙනහිර ලන්ඩනයට යා යුතුයි."

මේ අවස්ථාවේ සේවක ළමයා හවස පුවත්පත් ගොන්නක් ද රැගෙන විසින්න කාමරයට ඇතුළුවීය.

"ජෙෆ්ටන් කලබැහැනිය ගැන තවත් කථාකරන්න කලින්, අපි බලමු තැන්දැවෙ පත්තරවලින් කියන්නේ මොනවද කියලා" කී හෝමස් පුවත්පත් තෝරා පිටු පෙරපවේය. "දවනිං නිවුස්, ජලෝබ්, ස්ටැන්ඩඩ් ආදී පත්තර නම් තියෙනවා... ආ මේ තියෙන්නේ මෙන්න මේක වෙන්න ඇති." ඔහු පුවත්පතක පළවී තිබූ පුවත්තියක් මට පෙන්වුවේය.

ජෙෆ්ටන් හි නක්කඩයෙන් විශාල මුදල් වංචාවක්!

ජෙෆ්ටන් නගරයේ බැංකු ගණනාවක නිලධාරීන් රචවා, මේ පුද්ගලයා විසින් වංචාකරගෙන ඇති මුදල රන්පටුම් හඳුනාසකට අඩු නැතැයි අපට දනගන්නට ලැබී ඇත. ඔහු එසේ කිරීමට සමත්වී ඇත්තේ ව්‍යාජ ලෙස සැකසූ චෙක්පත් දුම්මක ආධාරයෙනි. වංචාකළ මුදල් ප්‍රමාණය කොපමණදැයි කුට්මන් ගණන් බලා නැත. අපගේ ජෙෆ්ටන් වාර්තාකරු මේ සෑම බැංකුවකම කළමනාකරුවන් හමුවීමට සමත්වීය. එහෙත් සම්පූර්ණ තොරතුරු හෙළිදරව් කිරීමට සිටුහු මැළිවුහ.

පත්‍රය මුද්‍රණයට යන අවස්ථාව වනවිට අපට දනගන්නට ලැබී ඇති තොරතුරු මෙසේය. 1881 ජනවාරි මාසයේදී ට්‍රිප් කොන්සොලිඩේටඩ් බැංකුවේ ජෙෆ්ටන් ශාඛාවේ සේවයට පේබ්ස් බ්‍රුන් නම් මහත්මයාණන් බැඳුණේය. ඔහු පදිංචිව සිටියේ ජෙෆ්ටන් බැංකුවේ පෙදෙසේය. ඉතාම සුක්ෂ්ම අත්දැකීම් වංචනිකව සැකසූ චෙක්පත් දෙළහක්, ඊසේ බැංකු ප්‍රදුර්වකට දී, විශාල මුදලක් වංචා කරගත් බුන්, දන් ආශීඝ්‍ය අතක් නැත.

මෙය දීර්ඝකාලයක් තිස්සේ හිඟාමනා සැලසුම්කළ අපරාධයක් බව පෙනීයයි. ජෙෆ්ටන්හි ප්‍රධාන බැංකුවක සේවකයෙකු වීම මගින්, නගරයේ ධනවත් ගනුදෙනුකාරයින් රැසකගේ අත්සන් අධ්‍යයනය කිරීමට, ඔහු අවස්ථාවක් සලසාගත්තේය. ඒ සමඟම ඔහු බැංකු දෙළහකම ජංගම ගිනුම් විවෘතකොට, ඒවා සමඟ නිරතුරුවම ගනුදෙනු කළේය. මේ මගින් බැංකු දෙළහේම කාර්යමණ්ඩල පොද්ගලිකව හඳුනාගැනීමට ද ඔහු සමත්වීය.

ඔහු අනුගමනය කළේ මෙම ක්‍රියාමාර්ගය යයි දන් හෙළිවී ඇත. තමාගේ ගිණුමේ නමට විශාල මුදලකට ලියන ලද වංචනික චෙක්පත බැගින් ඔහු බැංකු ශාඛාවලට භාරදී තම ගිණුමේ තැන්පත් කර ඇත. සැකයකට ලක්නොවන පරිදි මෙම චෙක්පත් රේඛනය කොට තිබේ. මිළඟට ඔහු වංචනික චෙක්පතේ වටිනාකමෙන් අඩක පමණ මුදලක් තමාගේ ගිණුමෙන් ආපසු ගත්තේය.

මේ වංචාව ගැන හරි හැටි දනගැනීමට හැකිවූයේ අද අගෝස්තු 31 වැනිදා (බ්‍රහස්පතින්දා) උදෑසනය. මේ අනුව තත්කඩයාට පැනයාමට පැය 20ක කාලයක් තිබිණැයි සමහරු පවසති. මේ කෙසේ වෙතත් ඔහු පසුපස හඬායෑම සඳහා, ඔවුන්ගේ දක්ෂම රහස්පරීක්ෂකයන් සකොට්ලන්ඩියාඩ් පොලීසිය විසින් දුනටමත් යොදවා ඇත. අම් තත්කඩයා අල්ලාගැනීම සඳහා බේකර් විටියේ ලෝකප්‍රකට අපරාධ පරීක්ෂක ශ්‍රේෂ්ඨාංක හෝමස් මහතාගෙන් ද උදව් අල්ලා ඇතිබව විශ්වාස කටයුතු ආරංචි ආර්ගවලින් හෙළිවේ.

"රිළඟට තියෙනවා වොට්සන්, හොරාණු බාහිරපෙනුම ගැන දීර්ඝ විස්තරයක්. ඒක අපි කියමු පසුව ප්‍රෝෆිසර් ගැනීමට" හෝමස් කිවේ පුවත්පත හකුළා තබමිනි. "මේ බුන් කියන හොර තත්කඩයා අල්ලා ගැනීම, ඒ තරම් පහසු කටයුත්තක් වෙයි කියලා මං හිතන්නේ නෑ. ඔහුට රටෙන් පැනගන්න තිබුණේ පැය 20 ක් බව ඇත. තවුත් ඔහු ඒ කටයුත්ත අවුරුද්දක පමණ කාලයක ඉඳලා සැලසුම් කරල තියෙනවා. ඒ කියන්නේ පැන යායුතු කුමය ගැනත් ඔහු හොඳින් හිතා බලල තියෙන්න ඇති. ඉතින් මොකක්ද වොට්සන් ඔබ කියන්නේ? පත්‍රගිය කාලේ අප දෙදෙනු සමහර පරීක්ෂණ ගැන බලන්නකොට, ඔබ මෙහෙම දෙයක් දක්ල තියෙනවාද? අපට ලැබුණු ඉතාම අපූරු සිත් ඇදගන්නා පරීක්ෂණ සමහරක්, මුලදී ඒ තරම් අපූරු බවක් පෙන්නුමේ නැහැමින්ද?"

"ඒක හරි" මම කීවෙමි. "බොහොම වෙලාවට ඒවල තිබුණේ සිත් ඇද නොගන්නා ලක්ෂණ. මගේ තීරණය ගැන කියනවා නම්; මං තීරණය කළා විනෝදාචාරිකාව අත්හැරදමල ඔබ එක්ක මෙරිලිඩ් යන්න"

"විශිෂ්ටයි. ඔන්න එහෙනම් ඒක හීන්දුයි" අතිශය සතුටට පත් මගේ මිත්‍රයා කිවේ. මගෙන් සැබෑයුනීමට සුදනම් වෙමිනි. "වොට්සන්. දන් මං සන්න ඔන මං අර කලින් සඳහන් කළ රාජකාරියට. මතක තියාගන්න. පාන්දර 1.30ට සාන්ත පැන්ත්‍රාස් දුම්රියපොළට"

මම කල්වෙලා ඇතිව දුම්රියපොළට ගොස්, ප්‍රවේශපත්‍රයක් මිලට ගෙන, වේදිකාවට පිවිසුණෙමි. දුම්රිය පිටත්වන වේලාව ළඟාණත්, මගේ මිත්‍රයාගේ ලකුණක් හෝ නොවීය. දුම්රිය සේවකයෙක්, මැදිරිවල විස්තර තිබූ දෙරවල් වසාදමීමට යටත්ගත්තේ උස් හඬක් නැගෙන පරිද්දෙනි. තවත් මොහොතක් ගතවෙද්දී, හෝමස්ගේ කෙටිපු උස් සිරුර, ප්‍රවේශපත්‍ර කාර්යාලය පැත්තේ සිට වේදිකාව දෙසට එන අයුරු දක්නට ලැබිණ.

"වොට්සන්. ඔන්න මං ආවා" ඔහු කීවේ ප්‍රීතිමත් හඬෙනි. "මට වෙලාවට එන්න බැරිවෙලාව කියලා ඔබට කිවෙන්න ඇති. අද හැන්දෑවරුවම අර කටයුත්තට ගතවුණා. කිසිම විවේකයක් තිබුණෙ නෑ"

"ඔබ කොහොම හරි වෙලාවට එනබව මං දනගෙන තිටියා" මා පැවසුවේ. අප පළමුවන පංතියේ දුම්රිය මැදිරියකට නැග, එහි මුහුණට මුහුණ ලා පිහිටි ආසන දෙකක වාඩිවෙද්දීය. "හෝමස්. ඔබ බොහොම ක්‍රමානුකූලව නියම වෙලාවට වැඩකරන කෙනෙක් නිසා, දුම්රිය වරද්දගන්න තරමට ප්‍රමාදවෙන්නෙ නැතිබව මං දන්නවා. මං පුදුමයට පත්වෙන්නෙ, ඔබ නියමිත වෙලාවට මිනිත්තු දහයක් කලින් දුම්රියපොළට ආවොත්"

"දන් අපි ටිකක් නිදාගන්න බලමු" හෝමස් කීය. "හෙට දවස අපට රාජකාරි බහුල එකක් මෙනවාට කිසිම සැකයක් නෑ"

තමාට හිතුණු චෙලාවට බැඳුරු නින්දකට පිවිසීමට, ඔහුට පුදුමාකාර හැකියාවක් තිබිණි. ඒ හැකියාවම යොදා ගනිමින් හිතුණු වෙලාවට නොනිදා සිටීමට ද ඔහුට හැකිවිය. විසදීමට දුෂ්කර වූ සංකීර්ණ ගැටලු මතුවූ විට, ඔහු දින කිහිපයක් එක දිගට, රැ දවල් දෙකම නොනිදා අවදියෙන් සිටියේය.

දුම්රිය මැදිරිය තුළ දැල්වූ තිබූ පහන්වලින් දීප්තිමත් එළියක් විහිදිණි. මැදිරිය අඳුරු වනමේ මම සුභන්වල ආවරණ ඇඳ දමා හෝමිස්, තම අසුනේ වකුටුම් හිස පහන්ව නමාගත්තේය. මිනිත්තු දෙකක් ගතවෙද්දී ඔහු රිද්මයානුකූලව හුස්මගන්නා හඬ මට අසන්නට ලැබිණි. ඒ අනුව ඔහු නින්දාව වැටුණු බව මම තේරුම් ගනිමි. එවැනි හැකියාවක් නොතිබුණු මම දෙතෙත් පියාගෙන සැහෙන වෙලාවක් අසුනේ සිටියෙමි. නින්දා බලාපොරොත්තුවෙන් මා සිටියත්, එය ළඟා නොවන සැටියකි. අපේ දුම්රිය සනාන්ධකාරය තුළින් වේගයෙන් ඉදිරියට ඇදීගියේය. නොතවත්වා ගමන්කළ එය විවේක පසුකළේ, හොඳින් ආලෝකමත් වූ දුම්රියපොළකි. හෝමිස් මට පැහැදිලිව දක්නට ලැබුණේ එවැනි වෙලාවකය.

මට හොඳින් නින්දාගන්නට ඇත්තේ, අප නොටිංහැම් ද පසුකර යාමෙන් පසුව වියයුතුය. කොයිතරම් වෙලාවක් එලෙස ගමන් කරන්නට ඇද්දැයි මට නොදනිණි.

එක්වරම ප්‍රබල හෝන හඬක් නංවමින් දුම්රිය ගමන්කළ නිසා තද නින්දෙන් මට ඇහැරිණි. ඒ වනවිට එළිය වැටෙන්නට පටන්ගෙනය. මැදිරියේ පහන් ආවරණ දැමුවත්කොට තිබූ නිසා මැදිරිය තුළ ද ආලෝකමත් විය. මගේ මිත්‍රයා අසුනේ හිඳගෙන, බර්ඩ්මෝගේ දුම්රිය හා නැව්ගමන් කාලසටහන් පොත අධ්‍යයනය කරමින් සිටියේය. මා අවදිවනු දුටු ඔහු මා ඇමතුවේය.

“වොට්සන්, මං හිතන්නේ අපි ඒ පසුකළේ ඩෝ ඇන්ඩ් වොට්ලි උමග. එහෙම නම් අපි තව මිනිත්තු කිහිපයක් යද්දී ජෛලිඩ්වලට ළඟාවෙමි. ඔබට පෙනෙනවා ඇති මං මෙව්වර වෙලා, කාලය තෘස්ති නොකළ බව. මං කාලය ග්‍රහකළේ බර්ඩ්මෝ එක පරීක්ෂාකර බැලීමට. කිසි සැකයක් නැ. අපි වාගේ අයට මේ තරම් ප්‍රයෝජනවත් වෙනත් කිසිම පොතක් හිමිවෙලා නැ.”

“ඒත් මේ වෙලාවේ ඔබට ඔහු පොතෙන් ඇති ප්‍රයෝජනය මොකක්ද?” මම ඇසුවෙමි.

“ඒක ප්‍රයෝජන වෙන්තත් පුළුවන්, නොවෙන්තත් පුළුවන්” හෝමිස් කීවේය. “ඒ කොහොම වුණත් සියලුම අදළ තොරතුරු හොඳින් දැනගෙන ඉදිමු හරිම වැදගත්. බොහොම වෙලාවට මේ ජේබ්ස් බ්‍රන් කියන මිනිසා රටින් පනින්න තීරණය කරලා ඇති.

එහෙම නම් ඔහු ඒ කුටුසුක්තෙදි, මේකෙ අඩංගු තොරතුරු ප්‍රයෝජනයට ගන්නා බවට සැක නැ.

ඔබට තදින්ම නින්ද ගිහිත් තිබුණු වෙලාවේ මේ දුම්රිය නැවැත්තුවා ලෙස්ටර් දුම්රියපොළේ. මං එතැනදී “ජෛලිඩ් ටෙලිග්‍රෆ්” පුවත්පත මිලට ගත්තා. මෙන්න අහන්න ඒකෙ නියෝග වියහර.

ජේබ්ස් බ්‍රන් ඔහුගේ අන්තිම වංචනික වෙස්සන මාරුකරල කියෙන්නේ, අගෝස්තු 30 වැනිදි, ඒ කියන්නේ බද්ද හවස හරියටම 2යි 15ට. ඒ තෝන් බ්‍රිට්ස් බැංකුවේ සැවිල් බිදියේ ශාඛාවෙන්. ඔහු බැංකුවෙන් බැංකුවට ගමන්කරලා නියෙන්නේ කුලී අග්වකරන්නයක. මේ කියන බැංකුවේ ඉඳලා, ග්‍රේන්ඩ් සෙන්ට්‍රල් දුම්රියපොළට යන්න ගතවෙන්නේ ඇත්තේ මිනිත්තු තුනයි. පත්තරේ නියෝග තොරතුරුවලින් මං තේරුම් ගත්තේ මෙහෙමයි. ඔහු බැංකුවකින් බැංකුවකට ගිහිත් නියෙන්නේ, ඉතාම කුමානුකූලව සැලසුම් කළ ටිටර්වුම් මාර්ගයක. අර දුම්රියපොළට ළඟම බැංකුවෙන් ඔහුගේ කටයුතු අවසන් කළේ ඇයි? එතකොට ඔහුට දුම්රියපොළට ළඟාවෙන්න පුළුවනි. තවත් මිනිත්තු තුනකින්. ඒ කියන්නේ 2.18ට.

මොකක්ද ඒකෙ වැදගත්කම? ජෛලිඩ්වල ග්‍රේන්ඩ් සෙන්ට්‍රල් දුම්රියපොළෙන් හවස 2.22ට ලිවර්පූල්බලා පිටත්වෙන දුම්රියක් තියෙනවා. ඒක ලිවර්පූල්වලට ළඟාවෙන්නෙ හවස 6.30 වෙනත් මිනිත්තු කීපයකට කලින්. හවස 6.30ට ලිවර්පූල් වරායෙන් “එම්ප්‍රස් ක්වීන්” නම් මගී නෞකාව පිටත්වෙනවා. “වයිට්ස්ටා” නැව් සමාගමේ “එම්ප්‍රස් ක්වීන්” අත්ලන්තික් සාගරය හරහා යාත්‍රා කරන්නේ, ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ නියෝක් වෙත. පලායෑම් සඳහා බ්‍රන් ඒ මාර්ගය තෝරාගත්තේ, වෙන්තත් පුළුවනි. එහෙම නැත්නම් ඔහුට තවත් චිකල්පයක් තියෙනවා

“ඒ මොකක්ද?”

“ජෛලිඩ් දුම්රියපොළෙන් තවත් සිසුගාමී දුම්රියක් පිටත්වෙනවා හවස 2.45ට. ඒක ගමන්කරන්නේ නැගෙනහිරට. ඒක ගිහිත් හල් දුම්රියපොළට ළඟාවෙනවා හවස 4.30ට. හල් වරායෙන් හවස 6.30ට ඔලන්දයේ ඇම්ස්ටර්ඩෑම් බලා නැවක් පිටත්වෙනවා. ඒ “කොමට්” නම් දුමනුව.

"හැබැයි?" මා ඇසුවේ පුද්ගලයෙකි. "බුන්ට පැන යා හැකි ප්‍රධාන මාර්ග දෙක දැනටම මිළ දන්නවා?"

"මව් වෙට්ටයන්. හොරාට එංගලන්තයෙන් ඉක්මනින් පැන යාහැකි මාර්ග දෙකක් තියෙනවා. මේ ගැනත් අපි සිහි තබාගෙන යුතුයි."

හෝමස්ගේ කතාබහ නිමවෙද්දී, අප ගමන්ගත් දුම්රිය, දුම්රියපොළකට ළඟාවීමට නිරිත තදකරන ශබ්දය ඇසිණ.

"4.05ටත් කිට්ටුයි" මම කිව්වම.

"මව්" හෝමස් කීය. "අපි මිනිස්සු අනන්තරාත් ප්‍රමාදයි. කොහොමත් අපි බටහිරෙන් උදේ කෑම කාලා, සැර කෝපි කෝප්ප දෙක කුනක්, බීලා හිරියෙන් හොඳයි. ඒකට අපට පැය දෙකක් කුනක් වුණත් වෙනස්කරන්න පුළුවනි"

උදේ ආහාරයෙන් පසු අපි ඔෆිලියා පොලිස් ස්ථානය බලා පිටත්ව ගියෙමු. මේ සිද්ධිය පිළිබඳව වෙනත් අලුත් කරුණු කිසිවක් දැනගන්නට ලැබී නොමැති බව හරිදී හෙළිවිය. ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලීසියේ රහස්‍යවේදියා ජී. ඉලස්ට්‍රේට් මහතා, කලින් ද හැන්දෑවේ ලන්ඩනයේ සිට පැමිණ ඇති බවත්, මෙම අපරාධ පරීක්ෂණය ඔහුට නිල වශයෙන් භාරදී ඇති බවත්, ඔෆිලියා හි පොලිස් ප්‍රධානියා පැවසුවේය.

ජේබ්ස් බුන් රැකියාව කළ බැංකුවේ කළමනාකාර ජාච්ස්ගේ හා බුන් තේවාසිකව සිටි බරුමිනිස්සු නිවස ගිම්කාරියගේ ලිපිත අපි පොලීසියෙන් ලබාගත්තෙමු.

අප මුලින්ම පිටත්ව ගියේ, මුලින් කොන්සොලිඩේටඩ් බැංකුවේ කළමනාකාර ජාච්ස් මහතා මුලින් සැකසූ. ඉල්ලුවහොත් පිහිටි ඔහුගේ නිවස වෙත අප ළඟාවන විට වේලාව උදේ හතයි නිත පසුවෙන් තිබිණ. අප පිළිගෙන, විසින් කාමරයට කැඳවාගෙන ගිය සේවකයෙක්, අපගේ පැමිණීම ගැන තම ස්වාමියාට දැනුම්දුන්නේය.

අවුරුදු පනහක් පමණ වයසැති මිටි, නරබාරු ජාච්ස් මහතා ඉක්මනින් විසින් කාමරය වෙත පැමිණියේය. රතු පැහැති මුහුණක් තිබූ ඔහු වෙතින් දිස්වූයේ, අනිශ්චිතව ධනවත් පුද්ගලයෙකුගේ පෙනුමය.

"මගේ ප්‍රමාදය ගැන සමාවෙන්න මහත්වරුනි" ඔහු කීය. "ඔබ හුඟක් උදෙසාම ඇවිත්"

"ඇත්තෙන්ම මව් ජාච්ස් මහත්මයා" හෝමස් කීය. "හුඟක් උදෙන් පැමිණීම ගැන සමාව අයැදිය යුත්තේ අපි. බුන් මහතාගේ සිද්ධිය ගැන අප දැන ගතයුතු කරුණු රාශියක් තිබෙනවා. මං කැමතියි ඔබ වෙත ඒ සුදුසු ඉදිරිපත් කරන්න."

"මං බොහොම කැමතියි ඒවාට පිළිතුරු දෙන්න" ජාච්ස් කීය.

"බුන් මහත්මයා ඔබේ බැංකුවේ සේවයට බැඳුණේ කවදද?"

"81 අවුරුද්දේ ජනවාරි මාසයේ"

"ඔහු ඔෆිලියාවලට ඇවිත් මුලින්ම පරිවරණය කොට දුන් කියන එක ඔබ දැනටවිදාද?"

"මව්, ඇත්තේ ජාමර් නිවසකයි ඔහු තේවාසිකයෙකු වුණේ. මං හිතන්නේ එද ඉදන් දිවෙම ඔහු සිටියේ එහි"

"ඔහු ඔබේ බැංකුවේ සේවයට බැඳෙන්න කලින්, ඔහුගේ පොද්ගලික කොරකුරු මොනවාද ඔබ දන්න තරමින්? මං අදහස් කළේ ඔහුගේ ඉතිහාසය"

"මං දන්නේ කරුණු බොහොම ස්වල්පයි මහත්මයා" ජාච්ස් කීය. "ඔහුගේ මවුපියන් දෙදෙනාම මියගියා. අපේ බැංකුවේ ලීඩ්ස් ශාඛාවේ සේවය කරලා, එතැනින් ඔහු විශිෂ්ට සහතික ගෙන ආවා. ඒ ඇරෙන්න ඔහු ගැන වෙන කරුණු කිසිවක් මං දන්නෙ නැ."

"ඔබට පෙනුණේ ඔහු බොහොම විශ්වාස කටයුතු ක්‍රියාශීලී අයෙක් විදියටද?"

"ඇත්තෙන්ම මව් මහත්මයා. මට දන්නා ලැබුණු විදියට ඔහු වැඩිමරුකාරවලට දක්ෂ බුද්ධිමත් අයෙක්. මං හිතන්නේ මා යටතේ ඉඳපු දක්ෂම පුද්ගලයින් කිහිපදෙනා අතරින් එක් අයෙක් කිව්ව හැකි"

"ජාච්ස් මහත්මයා" හෝමස් කීය. "ඔහුට ඉංග්‍රීසි හැරෙන්න වෙනත් භාෂා කථාකරන්න හැකියාවක් තිබුණද?"

"නැහැ. ඒ වගේ විදේශ භාෂා නිපුණත්වයක් ඔහුට තිබුණෙ නැ. ඒක මට විශ්වාසයි. ඒ මොකද විදේශීය රටවලින් බැංකුවට එන ලිපි ගැන කටයුතු කරන්න අපට ඉන්නවා විශේෂ ලිපිකරුවෙක්. බුන් මහත්මයා වෙත යොමුවුණු ලිපිත් අර ලිපිකරුවා වෙත යැවූ බව මං දන්නවා"

"ජාව්ස් මහත්මයා" හෝමස් කීය. "දැන් මං ඔබට ඉදිරිපත්කරන ප්‍රශ්නය, බැංකු කටයුතුවලට අදාළ එකක්. අපි මෙහෙම කියමු. කෙතෙක් වංචනික ලෙස සකස්කළ චෙක්පතක් බැංකුවට දීලා මුදල් ලබාගන්නා කියලා හිතමු. ඒක වංචනික එකක් බව දනගන්න බැංකුවට කොයිතරම් කාලයක් ගතවෙනවාද?"

"එක් එක් අවස්ථාවේ හැටියට ඒ කාලවේලාව වෙනස් වෙනවා මහත්මයා" ජාව්ස් කීය. "අපි හිතමු ඉදිරිපත් වෙන්නේ එකම චෙක්පතයි කියලා. ඒක විශාල ඒවනාකමක එකක් නොවෙයි නම්, 'හොර' එකක් බව තේරුම්ගන්න සැහෙන කාලයක් ගතවෙන්න පුළුවනි; සමහරවිට සතියක් හෝ දෙකක් ගතවෙයි. නමුත් ඉල්ලා සිටින මුදල විශාල එකක් නම් ඒ වේලාවෙම පරීක්ෂාවට ලක්වෙනවා. එකතොට එවෙලේම අනුවෙන නමුත්. මෙතැන වංචනික චෙක්පත් දුසිමක් ඉදිරිපත් වෙලා තියෙනවා. එයින් එකක්වත් වංචනික බව පැය 24ක් ඇතුළත අනුනොවුණොත් නම් පුදුමය. ඊටත් වැඩිකාලයක් යනතුරු මේක අනුනොවී කරන්න කවුරු හරි උත්සාහ කළා කියලා හිතමු. එහෙම නම් ඒ මිනිසා සිහි කල්පනාව හොඳ මිනිසෙක් වෙන්න බැ."

"බොහොම සතුනිසි මහත්මයාණ් හෝමස් කීවේ අසුනෙන් නැගිසිටිමිනි. "ඒවා නම් මට දනගන්න උවමනාවුණු ප්‍රධානම කරුණු. මොකක් හරි වැදගත් දෙයක් අපට දනගන්න ලැබුණොත්, මං ඔබට දනුම් දෙන්නම්"

"මං ඔබට අතිශයින්ම ණයගැතියි හෝමස් මහත්මයා" බැංකු කළමනාකරු කීය. "මේක මගේ මොළය සම්පූර්ණයෙන්ම අවුල් කළ කාරණයක්. මෙතැනින් ඉදිරියට කළ යුත්තේ මොකක්ද කියන එක අපට හිතාගන්න අමාරුයි. හෝමස් මහත්මයා ඔබ කැමැති ඕනෑම දෙයක් කරන්න. අපෙන් බාධාවක් නෑ. ආ..... ඒක නෙමෙයි. බුන් පදිංචිව හිටි ගෙදර අයිතිකාරියටත් මං පණිවුඩයක් යැව්වා. මං දැනුම්දුන්නා ඔබ පරීක්ෂා කරන තුරු බුන්ගේ කාමරයේ කිසිම දෙයක් එහා මෙහා කරන්න එපා; අනපතාගන්න එපා කියල"

"ඒක බොහොම බුද්ධිමත් උපදෙසක් මහත්මයා" හෝමස් කීය. "මං හිතන්නේ ඒක ඔබ අපට කළ උදව්වක්"

"හෝමස් මහත්මයා" ජාව්ස් කීය. "අපේ බැංකුවේ ප්‍රධානීන් මට මේ කරුණත් දැනුම්දීල තියෙනවා. මේ පරීක්ෂණය සඳහා ඔබේ

වියදම් කරුණාකරල සටහන් කරගන්න. ඒ මුදල් වහාම ගෙවන්න අපේ බැංකුව සුදනම්"

මිනිත්තු කිහිපයකට පසු අප සිටියේ, බිරුම්හිල්හි ඇණෙටි පාරේ පර්නල් මහත්මියව අයත් නිවස ඉදිරිපිටය. ජේබ්ස් බුන් මහතා මෙම නිවසේ අවුරුදු හතක පමණ කාලයක් නේවාසිකව සිටි බැව් අපට අසන්නට ලැබිණ. අප සිනුව නාදකරුදී, කරුණ සේවිකාවක් ඉදිරියට පැමිණියාය.

"පර්නල් නෝනා උඩ නට්ටුවේ" ඇය කීවාය. "බුන් මහත්මයාගේ කාමරය පරීක්ෂා කරන්න පොලීසියෙන් මහත්මයෙක් ඇවිත් ඉන්නවා....."

"අපි ආවෙන් ඒ කටයුත්තට නමා" හෝමස් කීය. "අපි ආවේ ලන්ඩන් සිට..... කොන්සොලිඩේටඩ් බැංකුවේ ජාව්ස් මහත්මයා නමා අපට කැඳවුවේ. එගේ නම පර්ලෝක් හෝමස්....."

"හරි මහත්මයා" සේවිකාව කීවාය. "ජාව්ස් මහත්මයා ඔබ ගැන අපට දැනුම්දුන්නා, කරුණාකරල මේ පැත්තෙන් එන්න. අපි උඩනට්ටුවට යමු."

ඉදිරියෙන් දිවගිය ඇ අප පිළිබඳ තොරතුරු, සිය ස්වාමියුචට පැවසුවාය. වයස අවුරුදු හතළිහක් පමණ වූ පර්නල් මහත්මිය කවකාර තැනැත්තියක් බැව් අපි තේරුම් ගත්තෙමු. කාමර පරීක්ෂාවේ යෙදීසිටි පොලිස් නිලධාරියා අපේ හිතවත් ලෙස්ට්‍රේඩිය. ඔහු තම කටයුතු අවසන් කරමින් සිටි බැව් පෙනිණ.

"සුභ උදෑසනක් හෝමස් මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩි කීය. "වැදගත්ම කෑනට එන්න, ඔබ හුඟක් ප්‍රමිද වැඩිවුණා කියලයි මට හිතෙන්නේ. උවමනා කරන තොරතුරු හැමු ශ්‍රද්ධාවත් මං හොයාගන්නා. හොරා අල්ලාගන්න උවමනා හෝඩුවාවුන්, හැමු එකක්ම මට ලැබුණා."

"ඒක අහන්නත් සන්තෝසයි-හෝමස් කීය. "එහෙම නම් අපි ඔබට ප්‍රශංසා කළ යුතුයි. ඔබගේ විරුද්ධත්වයක් නැත්නම් මමත් කාමරය සෝදිසි කරලා බලන්නම්. අස්සෙ අපට බැරිය අප මොයාගත් කරුණු සාක්ෂිදාය කරලා බලන්න"

"ඔබේ කැමැත්තක්" ලෙස්ට්‍රේඩි පිළිතුරු දුන්නේ උඩඟු ආකාරයෙනි. "ඇත්තම කියනවා නම් ඔබ කරන්නේ කාලය නාස්තිකිරීමක්. මං ක්‍රොයාගෙන තියෙන්නේ මොනවද කියලා දන්නවා නම් ඔබ එහෙම කරන එකකුත් නෑ."

"එහෙම වුණත්" හෝමිස් කීය. "මගේ හිතේ තියෙන ආසාවට ඉඩදෙන්න කියලා මං ඔබෙන් ඉල්ලා තිබුණවා"

හිතීඋන්න පටියට හේතුව වී සිටි මගේ මිත්‍රයා කාමරය සෝදිසි කිරීමට පටන්ගත්තේය. මිනිස්සු දෙකක් ගතවෙද්දී ඔහුට සිටුවාගත් කෙටිමි. ඊළඟට ඔහු හැරුණේ ගෙවල් අයිතිකාරිය දෙසටයි.

"පරිනල් මහත්මිය. මේ කාමරයේ තිබෙන ගෘහභාණ්ඩ හැම එකක්ම ඔබට අයිති ඒවා වෙන්න ඇති?"

"ඔව් මහත්මිය"

"බිත්තියේ අනන්ත ඵල්ලා තිබී පසුගිය බදාදා ගෙවා ඉවත් කළ පින්තූරය.....?" හෝමිස් කීවේ හිතීඋන්න පටියට ඉහළින් බිත්තිය දෙසට ඇඟිල්ල දිගුකරමිනි. "..... ඒක අයිතිව තිබුණේ ඔුත් මහත්මියට වෙන්න ඇති?"

හෝමිස් අන දිගු මොහොත පෙනවූ දිශාව වෙත මම මගේ තෙත් යොමු කළෙමි. බිත්තිය සැරසීමට තිබූ කඩදසියේ එක් තැනක් හතරැස් කොටුවක් ලෙස තද වර්ණයක තිබූ අයුරු මම දුටුවෙමි. කාමරයේ කිසිවක් අනපත ග්‍රාන්තව එපා යයි, පරිනල් මහත්මියට උපදෙස් ලැබෙද්දී, ඇය බිත්ති පිරිසිදුකර නොතිබෙන්නට ඇත. එසේ නොවන්නට පින්තූරය ඵල්ලා තිබූ තැන තිබූ මකුළුදල ඇය කොස්සෙන් පිරිසිදු කර දමනු නියතය.

ඇය මුඛ අයාගෙන හෝමිස් දෙස පුදුමයෙන් මෙන් බලා සිටියාය.

"බදාදා උදේ ඔුත් මහත්මියමයි ඒ පින්තූරේ පහළට ගත්තේ" ඇය කීවාය. "ඒක ඔහුම සිතුවම් කළ චිත්‍රයක්ල. ඒක ඉතාම අලංකාර, වටිනා එකක් කියලයි ඔහුගේ අදහස වුණේ. මම නම් ඒකෙ ඒ හැටි අලංකාරයක් තිබුණේ නෑ."

ඔහු ඒක කඩදසියකින් මතලා අරඟන ගියා. මං ඇහුවාම කිව්වා ඒක යාච්චෙකුට තැහිකරන්න බලාපොරොත්තු වෙනවා කියලා. ඒ වෙලාවේ මට පුදුමක් හිතුණි. ඔහු මේ තරම් අගය කළ චිත්‍රය එහෙම ආවට ගියාට කෙනෙකුට දෙවිද කියලා මට සැක හිතුණි. නමුත් දැන් නම් හොඳට තේරෙනවා; ඇයි ඒක ඉවත්කරගෙන ගියේ කියලා"

"ඔව්" හෝමිස් කීය. "ඒක ඒ තරම් විශාල එකක් නොවෙන බව මට පෙනෙනවා. ඒක දිව්‍යාසයම් චිත්‍රයක්ද?"

"ඔව් මහත්මිය" ඇය කීවාය. "පාච්චිල්ලුවේ චිත්‍රයක්. ඒකෙ මැද මෙයයක හැඩට පිහිටි ගල්පර්වතාකූකූක් තිබුණි."

"ඔුත් මහත්මිය නිතර නිතර චිත්‍ර සිතුවම් කළ කෙනෙක් ද?" හෝමිස් ඇසීය.

"නැහැ මහත්මිය. ඔහු මෙතේ ඉන්න කාලෙ නම් එක චිත්‍රයක්වත් සිතුවම් කළේ නෑ. පුංචි කාලෙ ඔහු චිත්‍රකලාවට හුගත් කැමැත්තෙන් හිටි බව මට කිව්වා. පස්සේ එය අත්හැර දමමුල"

ඊළඟට හෝමිස් යළිත් වරක් කාමරය සිසාරා තම දෙනෙත් චුවටම යොමු කළේය. පියානෝට් මත තැබූ තිබූ ඡායාරූපයක් දුටු ඔහුට කැමැතිණි.

"දෙවියනේ! මෙයා හොඳ පේබස් ඔුත් මහත්තයා?" හෝමිස් ඇසීය. "ඔහුගේ හැඩරුව ගැන පුවත්පත්වල පළකරලා තිබුණු රිස්තරය හරි බව මේකෙන් පෙනෙනවා."

"ඔව්. ඒක ඇත්ත" පරිනල් මහත්මිය කීවාය. "මේක හොඳ යැහැදිලි ඡායාරූපයක්"

"මේ ඡායාරූපයට ඔහු පෙනී ගිටලා කොච්චර කල් වෙනවද?" හෝමිස් ඇසුවේ එය අතට ගනිමිනි.

"සති කිහිපයයි වෙන්නෙ මහත්මිය" ඇය කීවාය. "ඡායාරූපය යත් ඡායාරූප ශාලාවේ ළමයා මේක හෙදර අරගෙන එද්දී මමත් හිටියා. ඒ පාර්සලයේ තිබුණේ ඡායාරූප දෙකක් විතරයි. මේකයි ආවත් එකකුයි. ඒ අතින් එක ඔහු මට තෑගි කළා."

"මබෙ කතාව හරිම සිත් ඇදගන්නාපුදු ඒකක්" හෝමිස් කීය. "මේකෙ හැටියට ඔහු ඇඳගෙන ඉන්නේ මහත ඉරි තියෙන ඇඳුම් කට්ටලයක්. බදාදා එළියට යද්දින් ඔහු සැරසිලා හිටියෙ මේ ඇඳුමෙන්ද?"

"ඔව්. ඔය ඇඳුමෙයි"

රාමුකර තිබුණු ඡායාරූපය අතට ගත් හෝමිස් පිරිපස අලවා තිබූ ගුහර කඩදසිය ඉරුවේය. අනතුරුව රාමුව වටේට සවිකර තිබූ කුඩා ඇත කිහිපයක් තම පැන පිහිය ආධාරයෙන් ඉහළට නැමුවේය. ඉන්පසු ඡායාරූපය එය අලවා තිබූ කාඩ්බෝඩ් කැබැල්ල සමඟ රාමුවෙන් ඉවතට ගත්තේය. ඡායාරූපය කාඩ්බෝඩ් කැබැල්ලෙන් ගෙවා ඉවත්කිරීම අපහසු වුණේ නැත. සාක්කුවෙන් තම කාවය එළියට ගත් හෝමිස් ඡායාරූපය පිටුපස සටහන්ව තිබූ යම් යම්දේ

පරීක්ෂා කර ඒවා නම් සුදුහන් පොතේ ලියාගන්නේය. ඒ ඡායාරූපයේ අංකය, දිනය හා ඡායාරූප ශාලාවේ නම හා ලිපිනය බැව් මම දුටුවෙමි.

"එද බද්ද බුත් මහත්මයා එළියට යන්න සුදුනම් වෙලා ඔබට මොනවා හරි කියන්න ඇති නේද?" හෝමිස් විමසුවේය. "එහෙම කීව් වැදගත් දෙයක් ඔබට මතක්කරන්න පුළුවන්ද?"

"ඒ හැටි දෙයක් කීව් බවක් මට මතක නෑ මහත්මයා" ඇය කීවාය. "ඔහුගේ උදෑසන වොක්ලට් කිරීමේ ජපය නිදනකාමරයට අරගෙන ගියේ මම. ඒ වෙලාවේ ඔහු කීවාය....."

"මොහොතක් ඉන්න" හෝමිස් ඇයට බාධාකළේය. "බුත් මහත්මයා සිරිතක් වශයෙන් හැමදම උදේට වොක්ලට් කිරීමේ ජපයක් බිමට පුරුදු වෙලා තිබියදී?"

"අපොයි මව් මහත්මයා" කාන්තාව. පිළිතුරු දුන්නාය. "ගින සානුවේ වුණත් ශ්‍රී ලංකාවේ වුණත් ඒකෙ වෙනසක් වුණේ නෑ. වොක්ලට් කිරීම එක ඔහු අනිවාර්යයෙන්ම බිව්වා. උදේ නැගිටිම ගමන් ඒක ගෙනෙන්න කියලා සිනුවා නෑ කලා. මං හිතන්නේ ඔහු උදේ කෑම වෙල නොකෑ එදිබද් යාවි. ඒත් වොක්ලට් කිරීම එකක් බොන්න නොලැබුණොත් රැකියාවම මන් එකක් නෑ. ඉතින් මං ඔබට කලින් කීව වගේ, එද උදේ ඒක අරගෙන ගියේ මම මයි. කාලගුණයේ වෙනස්වීමක් ඇති වුණ මොකක් හරි කීව්වා. ඊළඟට මං කාමරයෙන් පිටවෙන්න සුදුනම් වෙද්දී ඔහු කීවාය:

"..... ආ..... ඒක නෙමෙයි පරිනල් නෝනා. අද හැන්දෑවෙන් මට විශේෂත වැඩ සඳහා පිවිත්වෙලා යන්න කියෙනවා. සති කීපයකට මං ආපහු එන්නෙ නෑ. මං මගේ ගමන් මාරු සුදුනම්කරලා ඉවරයි. ඒක අරගෙන යන්න මං හවසර එන්නම්."

"සැකයක් නෑ" හෝමිස් කීය. "ඔහු එක්වරම මෙහෙම දෙයක් කීව්වාම ඔබ පුද්ගලයට පත්වෙන්න ඇති?"

"ඒ තරම් පුද්ගලයකට පත්වුණේ නෑ නෑ මහත්මයා" ඇය කීවාය. "ප්‍රාදේශීය බැංකුවල විශේෂත කටයුතුවලට යෑම ඔහුට නිතර නිතර පැවරුණු රාජකාරියක්. ඒ නිසා සැහෙන කාලයක ඉදන් මේක මට පුරුදුයි. කොයි වෙලේ ඔහුට බැහැර යන්න සිදුවෙද් කියන එක කවුරුවත් දන්නෙ නෑ. ගිසත් ඔහු එක දිනට සතිදෙකකට වැඩි කාලයක් පිට පළාතක රැඳී ඉන්නෙ නෑ. එක මොහොතින් මෙහෙම පිටව් යෑම මට හොඳට පුරුදුයි. ඒකෙන් මට කරදරයක් වුණේ නෑ"

"මේ විදියට ඔහුට අමතර රාජකාරි පැවරෙන්න වෙලා දුන් කොයිතරම් කාලයක් වෙන්නවද?..... මාස කීපයක්?"

"ඊට හුඟත් වැඩියි මහත්මයා..... මං හිතන්නේ මාස දහයක් විතර..... නැත්තං ඊටත් වැඩිද කොහේදයි..... ගිය තත්කල් කාලෙද....."

"මේ අමතර වැඩ නිසා ඔහු සැහෙන වෙනසකට පත්වෙන්න ඇති.....?"

"ඒක ඇත්ත හෝමිස් මහත්මයා. ඒකෙන් ඔහු හරිම මහත්සියකට පත්වුණු බවයි පෙනුණේ. උදේත් වැඩ දවලත් වැඩ. හවසන් වැඩ..... ඉවරයක් නෑ. ඔහු බොහොම නිශ්ශබ්ද කෙනෙක් නේ මහත්මයා. කාමරේටම වෙලා ඉන්නවා මිසක් හැන්දෑවට ඇවිදින්නවත් ගියේ නෑ."

"බුත් මහත්මයා ඔහුට අයිති බඩු බාගිරාදිය හුඟක් මෙහේදල තිබුද?"

"බොහොම ස්වල්පයයි" ඇය කීවාය. "ඒවත් කිසිවැඩකට නැති උරුම දේවල්. ඔහු හොරෙන් වුණත් බොහොම අවංක කෙනෙක්. ඔහු බද්ද මගේ බෝඩිං ගාස්තුව ගෙව්වා, ලබන සෙනසුරාදා වනතුරු"

"ඒක හොඳ යහපත් වැඩක්" හෝමිස් කීවේ සිනාවූ ඔහුගේනි. "ඒක නෙමෙයි. යන්න කලින් ඔහු තමන්ට අයිති වටිනා දේවල් කාඩ්හරි තැනි දුන්න බවක් ඔබ දන්නවද?"

"යන්න ළංවෙලා නෙමෙයි මහත්මයා" ඇය කීවාය. "පහුගිය මාස කිහිපයක් තිස්සේම ඔහු තමන්ට අයිති පොත්පත් ඔක්කොම වුණේ ගෙනගියා. මං හිතන්නේ ඒවා විකිණුවා. ඒ පරණ පොත් පමහරක් බොහොම වටිනා ඒවා බවයි ඔහු මට කීවේ"

"මේ කතාබහ සිදුකෙරෙන අහසේ ලෙස්ට්‍රේඩ් ජනතා වාඩිවී සිටියේ නොඉවසිල්ලෙනි. එය අපට මන්රැමගන හැකිවූයේ ඔහු හොතචන්ඩවම ඇතිලිවලින් මෙසයට තවදුරටත් සිටි ආකාරය නිසාය. අන්තිමේදී ලෙස්ට්‍රේඩ් ජනතීන් නැගී සිට අප ඇමතුමේය."

"මට තවත් බලාගෙන ඉන්න බැ. මේ ඕපාදාස කතා ඔහේලට කරගන්න ඇරල. මං ගිහින් ලන්ඩනයට විදුලිපුවතක් යවන්න මත..... බුත් වහාම අන්අඩංගුවට ගන්න කියලා මං නියෝග කරනවා. හෝමිස් මහත්මයා, ඔබ නොයෙක් දේවල් හොයාගන්න

අතිශයයෙන් කියලානේ කියන්නෙ. ඒවුණට මේ නිතන පොවන කඩදසිය හොයාගන්න මබට බැහැනුණා. මං ඒක හොයාගන්නෙ බුත්ගේ කුණුකුඩෙ තිබිල. මබ ඒක අරහෙන ටිකක් කියවලා බැලුව නම්, අනවශ්‍ය ලෙස කරදර නොවී බේරෙනවා" ලෙස්ට්‍රෙඩ් පැවසුවේ ජයග්‍රාහී ලීලාවෙනි.

විශාල නිත්ත පොවන කඩදසිය අනට ගත් හෝමිස් එය කැටපත ඉදිරියට අල්ලා බැලුවේය. ඒ අසලට ලාච් මම ද කඩදසියේ ප්‍රතිබිම්බය වෙත නෙත් යොමු කළේමි. බුත් මහතා විසින් ලියනලද ලිපියක් මට පැහැදිලිවම දකුණු හැකිවිය. බුත්ගේ අත්අකුරු හෝමිස් මේ වනවිටත් ජාච්ස් මහතාගෙන් ලබාගෙන තිබූ නිසා, මෙය බුත් ලියූ ලිපියක් බව ස්ථිර වශයෙන්ම අපි දනගතිමු.

එය ලිව්වුල්හි නැගී සමාගමක කාර්යාලයට ලියූ ලිපියකි. ලිව්වුල් සිට නිව්යෝක් බලා යාත්‍රාකරන "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නෞකාවේ පළමු වැනි පංතියේ කාර්යාලය වෙත්තර ගැනීමට ඔහු අයදුම්කර තිබිණ. ඒ සඳහා මුදල් ගෙවමින් ඔහු ලියූ චෙක්පතේ නිත්ත පෙට්ටි ද අපි දුටුවෙමු. ටේ. බුත් යනුවෙන් චෙක්පත පහළින් අත්සන් කොට තිබිණි.

නිත්ත-පොවන කඩදසිය දැඩි අවධානයට ලක්කරමින් හෝමිස් පැය කාලක් පමණ ගතකළේය. ඔහු ඒ සඳහා උත්තල කාවයද යොදාගත් බැව් මම දුටුවෙමි. ලිව්වුල් නැව් සමාගමට චෙක්පත නැපැල් කළ ලිපියේ ලිපිනයද නිත්ත පොවන කඩදසියෙන් වියලා තිබිණ. ඒ මගින් නැව් කඩයකු කාර්යාලයේ නම හා ලිපිනය බලාගෙන හෝමිස් එය ද සටහන් කරගත්තේය.

"මගේ නිකවත් ලෙස්ට්‍රෙඩ්" හෝමිස් කීවේ නිත්ත-පොවන කඩදසිය පොලිස් නිලධාරියා අතට ගියේමි. "මං නිකුවාට වඩා මබ බොහොම වාසනාවන්තයි. මබ බලාපොරොත්තුවෙන්නෙ ඊළඟට මොන වගේ පියවරක් ගන්නද?"

"මං වහාම ජෙම්ල් පිහිටුවියක් යවනවා නිව්යෝක් පොලීසියට" ලෙස්ට්‍රෙඩ් කීය. "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නෞකාවෙන් මේ තක්කඩියා නිව්යෝක් පරාසර ගොඩබැහැසු ගමන්, ඔහුව නිරහාරයට ගන්න කියලා මං අල්ලා හිටිනවා. ඒ ඔක්කොටම කලින් මං හරිහැට් දනගන්න ඒක, මේ නැව් අයර්ලන්තයේ ක්වින්ස්ටවුන්

වරායෙ නවත්වනවද කියලා දැට අපේ ඇඟිලි අතරින් රිංගලා යන්න ඉඩදෙන්න බැ

"එම්ප්‍රස් ක්වින්" වෙනත් කිසිම වරායක නවත්වන්නෙ නැ" හෝමිස් කීය. "මං ඒක කලින්ම හොයල බලලයි තිබුණේ. ඒ මොකද බුත් මහත්මයා එංගලන්තයෙන් පැනයන්න "එම්ප්‍රස් ක්වින්" යොද ගැනීමට ඉඩ ඇති බව මං අනුමාන කලා"

ලෙස්ට්‍රෙඩ් මා වෙත ඇසත් වසා ඉතිරි කළේය. ඒ හෝමිස් මේ කියන්නේ බොරු බව තමා දන්නා බව ඇඟවීමට ඉගියකි. මේ අවස්ථාවේ මගේ මිතුරා සිටියේ ගෙගිම් කාන්තාවට සතුතිකරමිනි.

"ඔහුට අල්ලාගන්න මට වඩා තොරතුරක් සපයන්න මට බැරිවීම ගැන මං කණගාටුවෙනවා මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මෙහේදී නම් ඔහු හැසිරුණේ නිසම මහත්මයෙකු විදියට. ඒ වුණත් ඔහු කොහොම හරි අල්ලාගත යුතු තක්කඩියෙක්"

"මබ ලබාදුන් තොරතුරු අපට හුඟක්ම ප්‍රයෝජනවත් වේව් පර්නල් මහත්මිය" හෝමිස් කීය. "ඒකෙ සැකයක් නැ. මං මේ තල්පනා කළේ මටයි, දෙස්තර වොට්සන්ටයි මේ ගෙදර දින කිහිපයකට නවාතැන් ගන්න පුළුවන් වේව්ද කියලා....."

"ඇත්තෙන්ම මබට නවාතැන් යන්න පුළුවන් මහත්මයා" ඇය කීවාය. "මට ඒක සතුටට කණිකක්"

"බොහොම සතුතියි පර්නල් මහත්මිය. එහෙම නම් අද රාත්‍රි ආහාරය සඳහා රැ හතට පමණ අපට බලාපොරොත්තු වෙන්න."

අප නිවසෙන් එළියට ආ විහාම නමු රාජකාරි සඳහා පොලිස් ස්ථානය බලා යායුතු බව ලෙස්ට්‍රෙඩ් දැනුම්දුන්නේය. නෞකාව නිව්යෝක් වරායට ළඟාවූ විහාම, බුත් අත්අඩංගුවට ගෙන රඳවා තැබීමට, නිව්යෝක් පොලිස් ප්‍රධානියා වෙත දැනුම්දීමට ලෙස්ට්‍රෙඩ් බලාපොරොත්තු විය. තමන් කරන්නට යන්නේ කුමක්ද යන්න ගැන, හෝමිස් දක්වුණේ දැඩි නිශ්චිද්‍යතාවයකි. එහෙත් තවත් කරුණු සිහිපයක් ගැන සොයා බැලීමට බිරුම්හිල්හි රැඳී සිටියයුතු බව ඔහු පැවසුවේය. නමුත් ඒ සඳහා තමා තනිව යායුතු බැව් ඔහු මට අවධාරණය කළේය.

"මහක නියාගන්න වොට්සන්" ඔහු කීය. "ඔබ මෙහේ ආවේ නිවාඩුවකට, විවේකයකට. මාත් එක්ක ආත්තැන්වල රස්තියාදු වෙන්න සිදුවුණේත් ඔබට මාවන් එපාවේවි. ඒ හින්ද දවස ගතකරන්න පුළුණු විධියක් ගැන ඔබම කල්පනා කරල බලන්න. මට මහක හැටියට හෙරිල්ඩ් කොතුකාගාරයේ තමයි තියෙන්නේ ඇදිමානවයා ගැන කිවෙන හොඳම පුරාවස්තු එකතුව. කියැව්වපාල් මානවයාගෙ සහ තවත් පොරොණික හිස්කබල්, ලියාපුගයේ ගල් ආයුධ තවත් මෙවලම්. මේවා ඔබේ හිත් ඇදගන්නවාට සැකයක් නෑ. ඔබට කාලය ප්‍රයෝජනවත් අයුරෙන් යෙදවිය හැකි තවත් තැනුත් තැනිවෙන්න බිෑ."

මා වඩාත්ම ප්‍රියකරන කටයුත්ත කොතුකාගාර නැරඹීම නොව හෝමිස්ගේ රහස්පරීක්ෂණ කටයුතුවලට හවුල්වීමය. එහෙත් මේ පිළිබඳව තර්ක කිරීමෙන් පලක් නොවන බව මම දන සිටියෙමි. මට පවා මුලදී කාරණා සඟවමින් ඔහු පරීක්ෂණවල යෙදුණු අයුරු තේරුම් කිරීමට අපහසුය. ඔහු කුලීරියක නැගී පිටත්ව යැදි මම නගරය දෙසට පානැඟුවෙමි.

හෝමිස් පැවසූ අයුරින්ම භෞතිකව කොතුකාගාරය ඉතා විශිෂ්ට එකක් විය. මම ඉතා ආශාවෙන් එය නැරඹුවෙමි. එක් දිනකින් තරඹා නිමකළ නොහැකි තරම් කොපුක හාණ්ඩ එහි විය. එංගලන්තයේ විසූ ආදි මානවයන්ගේ පමණක් නොව, පුරාණයේ විසූ බිහිසුණු උරගයන්ගේ ඇවසැකිලිද කොතුකාගාරයේ පුද්ගලයා දකවා තිබිණි. දහවල් ආහාරයෙන් පසුව ද පැයකට වැඩිකාලයක් මම කොතුකාගාරය නැරඹුවෙමි. ඉන්පසු මැංචෙස්ටර් පාර දිගේ ඇවිදගියෙමි. හැන්දුවේ විල්සුවේ දර්ශන තරඹා, පිරිසිදු වාතය ආශ්වාස කර, ඇෂ්ගේට් පාරට පිවිසෙද්දී මට දනුණේ දඩි ඔහන්සියකි. එපමණක් නොව, මායා ගණනකින් නොදනුණු ආකාරයේ බඩහින්නක් ද දැනිණි.

මා පර්නල් මහත්මියගේ නිවසට ළඟාවූවත් මගේ මිත්‍රයා ආපසු එහි පැමිණ නොසිටියේය. ඔහු එතැනට රාත්‍රී හතයි නිහ පමණ වී තිබිණි. ඔහුගේ බලාපොරොත්තු කඩවියාම නිසාදෝ හෝමිස් සිටියේ එතරම් ප්‍රියමනාප ගතියකින් නොවේ. ඔහු ගිගුසු කොහේද, එම වැඩකටයුතුවල සාර්ථක අසාර්ථක බව කෙසේද යන්න මා විමසුවත් හෝමිස්ගෙන් ඒවාට පිළිතුරු නොලැබිණි. ඒ කැමෙන් පසු හාන්සිපුටුවක වකුටුපුණු ඔහු පයින්පය දල්වාගත්තේය. ඉන්පසු

දිගින්දිගටම කල්පනා කළේ. මා සමඟ කතාබහකට මොහොතක් හෝ ගත නොකරමිනි.

පසුවද උදේ අප ආහාරය අවසන් කරමින් සිටියදී ලියුම්කවරයක් රැගත් සේවිකාව අප වෙත පැමිණියාය.

"බැංකුවේ ජාවිස් මහත්මයා එවල තියෙන්නේ, රේලෝක් හෝමිස් මහත්මයාට" ඇය කීවාය.

කවරය විවෘත කළ හෝමිස් ලිපිය අවතට ගෙන කියවා බැලුවේය. ඔහුගේ මුහුණේ මනුෂ්‍යයෙකුගේ කෝපයට පත් සලකුණුය.

"ලැප්පා නැති මිනිහෙක්" හෝමිස්ට කියැවිණි. "මේක කියවල බලන්න වොට්සන්. මීට කලින් පරීක්ෂණයක් හාරදිවු කෙනෙක්, කිවදවත් මට මේ වගේ අපහාසයක් කළේ නෑ."

මම ඒ ලිපිය කියන බැලිමි.

දුරේසාර්ස්
පුල්වුඩ්
සැප්තැම්බර් 02.

ජේබ්ස් බ්‍රන් මහතාගේ වංචනික කටයුතු හා අතුරුදන්වීම පරීක්ෂාකිරීම සඳහා රේලෝක් හෝමිස් මහතාගේ මැදිහත්වීම ගැන බ්‍රිටිෂ් කොන්සොලිඩේටඩ් බැංකුවේ අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලය වෙනුවෙන් ජාවිස් මහතා සිය ස්තුතිය පුදකරයි.

ජේබ්ස් බ්‍රන් පැනගිය ආකාරයත්, දන් ඔහු සිටිනා තැනත්, තමා සාර්ථක අයුරින් සොයාගෙන අවසන් බව සකොට්ලන්ඩියාඩ් රහස් පොලීසියේ ලෙස්ට්‍රෙඩ් මහතා අප වෙත දන්වා ඇත. මේ අනුව බ්‍රන් ඇ හෙටම අත්අඩංගුවට පත්වෙනු ඇත. එම තත්ත්වය යටතේ හෝමිස් මහතාගේ වටිනා කාලය මේ වෙනුවෙන් කැපකිරීම අනවශ්‍ය බව අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩලයේ අදහසය.

"බොහොම පහසුවෙන් ඇඟ බේරාගෙන? එහෙම නේද වොට්සන්?" හෝමිස් කීවේ කෝපයෙනි. "හොරා ලෙස්ට්‍රෙඩ්ගේ කතෙන් රිංගලා පැනගියොත් මං පුළුවෙන්නෙ නෑ. මීට පස්සෙ මේ පරීක්ෂණයට මං කොහොමවත් සම්බන්ධ වෙන්නෙ නෑ. ඔවුන් මට ආයාචනා කළත් මං ඔම්කට අනගහන්නෙ නෑ. මට හිතට අමාරු, මේ වංචනික කටයුත්තෙ හා පලායාමේ තියෙනවා මීට

පෙර අප දැක නැති ආකාරයේ ලක්ෂණ. ඒ නිසාම මෙක බොහෝම සිත් ඇදගන්නා ගැටලුවක්. මෙක අපේ මිත්‍ර ලෙස්ට්‍රෙඩ් හිතනා තරම් සරල එකක් නෙමෙයි.

"ඇයි ඔබ හිතන්නේ ලෙස්ට්‍රෙඩ් හරිපාරට වැටිලා නැහැ කියලා?"

"ඒකක් ඉවසල බලන්න වොට්සන්" හෝමස් කීවේ තම ගුප්ත ස්වභාවය තවදුරටත් රැකගනිමිනි. "මතක තියාගන්න ජේබ්ස් බ්‍රන් කුට්මන් පොලීසියට අනුවෙලා ආ"

හෝමස්ගේ රහස් පරීක්ෂණ සේවාව බැඳුම් විසින් ප්‍රතික්ෂේප කිරීමෙන් එක්තරා වාසියක් ද අපහට සැලසිණ. එනම් අපට දින හතර පහක කාලයක් නිදහසේ ගතකිරීමට අවස්ථාව ලැබීමය. කෙසේ වෙතත් විමර්ෂණ කටයුතු කිහිපයක් සඳහා තමා වහාම ලිවර්පූල් බලා යායුතු බව මගේ මිත්‍රයා පැවසුවේය.

අප ලිවර්පූල් වෙත ළඟාවන විට දහවල් ඵකොළහ පසුව තිබිණි. වෛද්‍ය විද්‍යාලයේ මා ගුණකාලයේ මගේ ලබාදී මිත්‍රයෙක් වූ ක්‍රිස් ස්ටොක් ලිවර්පූල්හි ශල්‍යකාරයෙක් පවත්වාගෙන ගියේය. බොහෝ කලකින් මට ඔහු හමුවී ආනාතිබිණ. හෝමස් තමන්ගේ වැඩකටයුතුවල නිරත වන අතර මම මගේ මිත්‍රයා හමුවීමට යෑමට කැමති බව හෝමස්ට කිව්වෙමි.

"ඒක හොඳයි වොට්සන්" හෝමස් කිය. "මගේ වැඩකටයුතු හැමදෙයක්ම නිදහසේ කරගෙන, මං එන්නම් ජෝජ් ස්ටිවන්සන් හෝටලයට. මං එද්දී සමහරවිට හවස් වෙන්නත් පුළුවනි. ඔබේ මිත්‍රයා හමුවෙලා ඉවරවෙලා ඔබත් එතැනට එන්න"

වෛද්‍ය ක්‍රිස් ස්ටොක් දහවල් ආහාරය සඳහා විකිත්සාගාරයෙන් පිටුවී යාමට පෙර, ඔහු අල්ලාගැනීමට මට හැකිවිය. මා දකිමෙන් අපමණ ප්‍රීතියට පත් ඔහු මා තම නිවසට කැඳවාගෙන ගියේ හවස්වරු වේ විකිත්සාගාරයේ වැඩකටයුතු වෙනත් වෛද්‍යවරයෙකුට පවරමිනි. අපගේ පැරණි අත්දැකීම් ගැන කතාබහ කරමින් දහවල් ආහාරය ගන්නා අතරේ කාලය ගෙවී යනු අපට නොදැනිණ. මා ස්ටොක්ගේ නිවසෙන් පිටවී යද්දී සවස හය පමණකි තිබිණි. මා හෝටලය වෙත යද්දී හෝමස් එහි පැමිණ සිටියේය.

"කොහොමද ඔබේ වැඩකටයුතු සාර්ථක වුණාද?" මම විමසුවෙමි.

"ඒ හැටිම සාර්ථකයි කියල කියන්න බෑ වොට්සන්. දන් අපට තියෙන්නේ නිශ්ශබ්දව ඉදහිතන මේක නිරීක්ෂණය කිරීමයි. අද රැට අපි මේ හෝටලයේ නැවතිලා කල්පනා කරමු. නිවාඩුව ගතකරන්න කොහේටද යන්න කියලා"

එද රාත්‍රී සාකච්ඡාවෙන් පසුව අපි නිවාඩුව ගතකිරීමට ඩාබ්ලයර් ප්‍රාන්තයේ හාදර්ස්පේ නම් කුඩා ගම්මානය කෝරා ගතිමු. තෙරක් නොපෙනෙන ඩාබ්ලයර් විල්ලුව අසබඩ පිහිටි පැරණි නිවාඩු නිකේතනයක, අපි සතියකට කිවිටු කාලයක් ගතකළෙමු. සම්පූර්ණ විවේකයකින් පසු අප ආපසු ලන්ඩනයට ළඟාවෙද්දී, සිතට මෙන්ම ගතට ද නැමුම, ප්‍රබෝධමත් ගතියක් දැනිණ.

ස්විට්සර්ලන්තයේ නිවාඩුව සඳහා ගිය මගේ බිරිඳ මේ වනවිටත් ආපසු ඇවිත් නොසිටියාය. මේ ලෙසත් හෝමස්ට ද මෙය එතරම් කාර්යබහුල සමයක් නොවීය. ආපසු බැසීමට විදියට යනු වෙනුවට මගේ නිවසේ රැඳී සිටීමට මම අපහසුවෙන් එනු කැමතිකරවා ගතිමි.

කෙසේ වෙතත් ෂෙරීල්ඩ්හි බැඳුම්-ආකරු පිළිබඳ තොරතුරු පුවත්පත්වල පළවෙද්දී අපි දැඩි විමසිල්ලෙන් බලාසිටියෙමු. ලෙස්ට්‍රෙඩ් විසින් කළ සොයාගැනීම්වල විස්තර පුවත්පත්වල පළවිය. අප ෂෙරීල්ඩ්වලින් පිටත්වූ ආ දිනට පසුද, ජේබ්ස් බ්‍රන් ලුහුබැඳයාම ගැන තොරතුරු රැසක් පුවත්පතට ඇතුළත්වී තිබිණ.

"..... අත්ලන්තික් සාගරයේ දළ රළ පෙළ රාජකීය තේජසින් තරණය කිරීමට, "එම්ප්‍රස් ක්වීන්" නොකා නොමෝ සමත්වෙමින් සිටින්නීය. අපරාධකරුවා නොකාවේ ඉහළ පහළ ගමන් කරන්නේ තමාට නුදුරු අනාගතයේ අත්වීමට ඇති ඉරණම ගැන අංශු මාත්‍රයක හෝ දනුමක් නොමැතිවය. ඔහු නවලෝකයට සම්ප්‍රාප්තවෙද්දී, යුක්තියර්මයේ හා සාධාරණත්වයේ යෝධ හස්තය අත්ලන්තික් සයුරට ඉහළින් දිගුවී ඇති බව කෙසේ නම් අනුමාන කරන්නද? නමා ගලග්‍රහණයෙන් ගැනීමට නිව්යෝක්හි දඩබල්ලන් සුදනමින් සිටින බව, බ්‍රන් සිහිනෙන්වත් නොසිතනු ඇත....."

මේවා කියවූ හෝමස් පුවත්පත පහත දමිද්දී, ඔහුගේ මුහුණට සිනාවක් නැඟිණ. එහෙත් ඔහුගේ හදපත්ලෙන් නැඟුණු අදහස කුමක්ද යන්න මට තේරුම් ගැනීමට නොහැකි විය.

"එම්ප්‍රස් ක්වීන්" නිව්යෝක්හි සාගරයට සේන්ද්‍රවන දවස උදවිය. එද සවස පුවත්පත අතට ගනිද්දී හෝමස්ගේ මුහුණේ තිබූ

නොඉවසිලිමත් බව හා කැලඹීම මම පැහැදිලිවම දුටුවෙමි. අන්තිමේදී අපේ කුතුහලය තවත් දියුණු විය. හෙතෙම නොරතුරන් පුවත්පතේ සඳහන් විය.

"මහඳි කිසිදු කරදරයකින් තොරව නොකඩා උදේ හයට ලොංග්ලන්ඩ් වෙත ළඟාවිය. එහෙත් නැවේ කොළරා රෝගියෙකු සිටින බව දන්නන්ට ලැබී ඇත. මේ අනුව නිව්යෝක් වරායේ බලධරයෝ වහාම ක්‍රියාත්මක වූහ. නිරෝධායන ආඥාපනත අනුව 'එම්ප්‍රස්ස් ක්වින්' දින දෙදහස් වරාය වත්මනයේ නැංගුරම් දමා තැබීමට බලධරයන් විසින් නියෝග කරනු ලැබීය. මේ අනුව එම කාලය තුළදී නැවේ හමන්ගත් මගීන්ට හෝ කාර්යමණ්ඩලයට හොඳිබවට පැමිණීමට අවසර නොමැත."

දින දෙකකට පසු පුවත්පතේ, මේ ගැන තවත් ආරංචියක් පළවී තිබිණි.

"..... එම්ප්‍රස්ස් ක්වින් නොකැවීමට හෝ අතර ජේබ්ස් බ්‍රන් මහතා සිටින බව සැකයකින් තොරවම දන්නන්ට ලැබී ඇත. නොකැවීමට හෝ ගිය ඇමරිකානු සෞඛ්‍ය පරීක්ෂකයෙකු. බ්‍රන් මහතා (පුවත්පත්වල පළවූ විස්තර අනුව) භද්‍රාභූතයා, ඔහු සමඟ කතාබහ කර ඇතැයි කියවේ. ආරක්ෂක නිලධාරීන්ගේ අවධානය යටතේ සිටින ඔහුට පැනයාමට, කිසිදු අවකාශයක් නැතැයි තතු දන්නෝ සවසකි. බ්‍රන් රහසිගතව රටෙන් පැනයිය ආකාරය දක්ෂ ලෙස හෙළිකරගත්තේ ස්කොට්ලන්ඩියාඩ් පොලීසියේ ලෙස්ට්‍රේඩ් මහතාය.

"එම්ප්‍රස්ස් ක්වින් නිව්යෝක් වරායේ දින දෙදහසක කාලයක් රක්ෂිතයේ රඳවන බව අසන්නට ලැබුණු වහාම ලෙස්ට්‍රේඩ් මහතා ක්‍රියාත්මක විය. ඔහු නිව්යෝක් බලා යාත්‍රාකරන 'මිනෙයා,' නොකැවීමට නැඟුණේය. මෙම නොකැවීම සැප්තැම්බර් 11 වැනිදි වනවිට නිව්යෝක් වෙත ළඟාවීමට නිසමිතය. මේ අනුව ජේබ්ස් බ්‍රන්ට හොඳිබවට අවසර ලැබුණු වහාම ඔහු අන්තර්ගතව ගැනීම, ලෙස්ට්‍රේඩ් මහතා විසින් පොද්ගලිකව සිදුකරනු ඇත."

එම පුවත කියවූ මගේ මිත්‍රයා අතිශය විස්මයට පත්විය. ඔහු එතරම් පුද්ගලයාට පත්වූ අවස්ථාවක් මෑත කාලයක මම දක නැත්තෙමි. හෝමිස්ට එතරම් පුද්ගලයාට පත්වීමට කිසි කරුණ තුළින්දැයි මට තේරුම් ගැනීමට නොහැකි විය. නම පැරණි බරයර්

පරිප්පය කවේ ගසාගෙන, කුන්සිදුටුවකට වී දෙපා උඩට ගෙන සිටී හෝමිස් වචනයක් හෝ කථා නොකොට කල්පනා කළේය.

"වොට්සන්" ඔහු අන්තිමේදී කීවේ ආශ්ච්ඡාදයට පත් ස්වරයෙනි. "එක අතකින් බලනකොට සෛලිලිති පරීක්ෂණය මට අත්ඇරල දන්න කිව් එකත් හොඳයි. ඒ මොකද දැන් කාරණා සිදුවේගත යන පිළිවෙළ මටත් තේරුම්ගන්න අමාරුයි. මේ අනුප්පාලයේ පැවැත්ම මටත් මෙක විසඳගන්න බැරිවුණාම, මාත් මෝඩයෙක් ලෙස සැලකෙන්න ඉඩ තිබුණා."

ඊළඟ දින කිහිපයේදීම හෝමිස්ගේ අතින් නට ලැබුණේ පරාජිත ස්වභාවයකි. නමා කළ නිරීක්ෂණ මගින් එළඹුණු නිගමන සම්පූර්ණයෙන්ම වැරදිබව දකින්නට ලැබුණු විටදී ඔහු පත්වන්නේ අතිශයින්ම කම්පාවට හා ප්‍රකෘති ලෙඩයි.

බ්‍රන් අන්තර්ගතව ගැනීමට කිසිමින තීරණාත්මක දිනය වූ සැප්තැම්බර් 18 වැනිදි ද ළඟාවිය. අපි සැසිසුපුවත්පත් ගැම එකක්ම පරීක්ෂාකර බැලුවෙමු. එහෙත් මෙම කරුණ ගැන කිසිදු තොරතුරක් නොවිය. 19 වැනිදි උදෑසන පුවත්පත්වල ද අපරාධකරුවා අන්තර්ගතව ගත් බවක් සඳහන් නොවිණි. සැලකිය යුතු ප්‍රාන්තියක් පළවූයේ 19 වැනිදි සවස ග්ලෝබ් පුවත්පතේ ය. ඒ, අපරාධකරුවා යළිත් වරක් පැනගොස් ඇති බවට කෙටි ඡේදයකි.

ඊළඟ දින කිහිපයේ ජේබ්ස් බ්‍රන්, "එම්ප්‍රස්ස් ක්වින්" ලෙස්ට්‍රේඩ්, "මිනෙයා" ආදී නම් සඳහන් කරමින් පුවත් රැසක් පළ වූවත් ඒවායේ අඩංගු කරුණු පරස්පර විරෝධීබවක් දක්නට ලැබිණ. තවත් සමහර පුවත් වාර්තාකරුවන් කළ අනුමාන කිරීම් මිස, සැබෑ සිදුවීම් නොවීය. කෙසේවෙතත් ස්කොට්ලන්ඩියාඩ් පොලීසියේ ලෙස්ට්‍රේඩ් මහතා තනිවම ආපසු එංගලන්තය බලා ඒමට පිටත්වී ඇති බවත්, සැප්තැම්බර් 23 හෝ 24 වැනි දින ඔහු රැගත් කැට ලිවර්පූල් වරායට ළඟාවෙත බවත් "ඩේලිමෙල්" පුවත්පතේ පළවී තිබිණ.

24 වැනිදි උදේ හෝමිස්, මා සමඟ ඔහුගේ බෙකර්විදියේ නිවහන වෙත ගියේය. එද සවස අපි දුම්බොමින්, විසිත්තකාමරයේ කතාබහ කරමින් සිටියෙමු. සේවක ළමයා වූ බ්ලි එක්වරම එහි ඇතුළුවී ලෙස්ට්‍රේඩ් මහතා පැමිණ ඇති බැව් දනුවුණේය.

"එවන්න, එවන්න. ඔහු වැඩහාම එවන්න." හෝමිස් කීවේ අප්‍රමාණ සන්නායකයෙන් දැන් එකට පිරිමදිමිනි.

ලෙස්ට්‍රේඩ් කාමරයට ඇතුළුව පුටුවේ හිඳගනිද්දී, ඔහුගේ හිඳුණේ කලකිරුණු ස්වභාවයකි. අධික ලෙස හිඟකමකට මුහුණදී රෝගීවූ අයෙකුගේ මෙන්, ඔහුගේ මුහුණ සුදුමැලිව තිබූ අයුරු මට පැහැදිලිව පෙනිණ.

"හෝම්ස් මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "මට එව්වර ලේසියට වැටුණේ නැහැ. ඒ වුණට මේ ජෛලීය සිද්ධියෙදී මං සම්පූර්ණයෙන්ම පරාජය වුණා. සිදුවුණේ මොකක්ද කියලා, මමම හිතාගන්න බෑ."

"අනේ දෙවියනේ!" හෝම්ස් කීමේ ප්‍රසන්න ස්වභාවයකිනි. "ලමනවද ලෙස්ට්‍රේඩ් මේ කියන්නේ? ඔබ කියන්නේ ඔබට අර තත්කඩයා තවමත් අනුවුණේ නැහැ කියලද?"

"නැහැ තේන්තං" මොලීස් නිලධාරියා පිළිතුරු දුන්නේ කෝපයෙනි. "මං දන්නේ නෑ කවදාදී උච්ඡලාගන්න, කාටත් හැකිවේවිද කියල"

"මය හරම් ඉක්මනට බලාපොරොත්තු කඩකරගන්න එපා" හෝම්ස් කීය. "ඉස්සරවෙලා අපට කියන්න සිද්ධවුණේ මොකක්ද කියලා. ඊටපස්සේ මං බලන්නම්, ඔබට උදව්කළ හැකි මොකක් හරි සුමයක් තියෙනවාද කියල"

එම වචනවලින් දිරිමත්වූ පොලීස් නිලධාරියා, තම කථාන්තරය කියන්නට පටන්ගත්තේය. දැඩි අවධානයෙන් අපි ඊට සවන්ගෙවූ කළෙමු.

"..... මහත්වරුනි, ඔබ දන්නවා ජෛලීයවිසිදී මං කළ සොයාගැනීම" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "ජෙනෙ මට ඒත්තු ගියා, අපට ඔහුකරන මිනිසා "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නොකාවෙන් නිව්යෝක් බලා ගමන් අරඹා ඇති බව. මං ගිවියේ ඔහුට අත්අඩංගුවට ගන්න නොඉවසිල්ලෙන්. ඊළඟට මට අහන්න ලැබුණා නිරෝධායන රෙගුලාසි යටතේ ඔහු යාත්‍රාකළ නැව් දින 12කට වරායේ රඳවා ඇති බව. මට ඕනවුණා මේ තත්කඩයාව මගේ දැනීමට අල්ලාගන්න. මු මහා කට්ට ජෛරාවක මිනිසෙක්, එහෙම කෙනෙක් නිව්යෝක් පොලීසියේ ඇස්වලට වැලි ගහලා, වරායේදී පැනයන්නත් ඉඩතියෙනවා. එහෙම ගියොත් උඹ අවුරුදු සියයකටවත් සොයාගන්න ලැබෙන්නෙ නෑ. මං එහාම පිටත්වුණා නිව්යෝක් බලා. ඒකට ගතවෙන කාලය දින පහයි. නමුත් ඒක මට මේතරම් දිගට දැනුණේ නෑ කුඩමිඳවත්."

අපේ නැව් නිව්යෝක් වරායට ළඟාවුණේ සැප්තැම්බර් 11 වැනිදා හැන්දෑවේ. එතැනින් මං එහාම ගියා නිව්යෝක් පොලීසියේ ප්‍රධානියා හමුවෙන්න. ඔහුගෙන් මට දැනගන්න ලැබුණා, ජේබ්ස් බ්‍රැන් "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නැවේ ඉන්නා බවට කිසිම සැකයක් නැතිබව. නැවට ගිය සොබා පරීක්ෂකයෙකුට ජේබ්ස් බ්‍රැන්ට් දකින්න ලැබිලා; එපමණක් නොවෙයි ඔහු සමඟ කථාකරලත් තිබුණා. නැවේදී ඒ හමුවුණු බ්‍රැන්ගේ පෙනුම, පුළුස්සාවල දී තිබුණු රීස්තරයට අකුරටම ගැළපුණු බව සොබා පරීක්ෂකයා කියා තිබුණා. එතකොට නිව්යෝක් පොලීසියෙන් කරල තිබුණේ මොකක්ද? ඔවුන් ගෝසයින් කම් තමන්ගේ රහස්පරීක්ෂකයෙක් නැවට යවල තිබුණා. ඒ අපරාධකාරයා ගැන වැඩිදුර හොයල බලන්න. ඒ වගේම, බ්‍රැන් සිරභාරයට ගැනීමට ඇති සැලසුම ගැන නැවේ කපිතාන්ව දැනුම්දීලා, ඔහුගේ සහයෝගය ලබාගන්න. මේ රහස්පරීක්ෂකයාට දැනගන්න ලැබුණු කරුණු මොනවාද දන්නවද? අර තත්කඩයා මුහුදු ගමන සඳහා කැබින් කාමරය වෙන්කරගෙන තිබුණේ ජේබ්ස් බ්‍රැන් තමන්මයි. ඔහු වහාප් තමන් යොදගෙන නැහැ. ඔහු වෙස්වළාගන්න කිසිම උත්සාහයක් දරලත් නැහැ. ඔහු ඉඳල තියෙන්නේ සාමාන්‍ය පෙනුමෙන්මයි. ඔහු වෙන්කරගෙන තිබුණේ පළමුවැනි පංතියේ කාමරයක්.

නැවේ කාමර භාර නිලධාරියා ජොන්සන්-මහතාගෙන් රහස් පරීක්ෂක ගෝසයින් ප්‍රශ්නකරල තිබුණා. ඔහු කිව්වලු බ්‍රැන් තම පුද්ගලයා ගැන ජොන්සන්ගේ හිතේ වුල ඉඳලම සැකයක් තිබුණු බව. බ්‍රැන් පුළුවන් හැමවිටකම ඔහුගේ කුටියටම වෙලයි ඉඳල තියෙන්නෙ. අනෙක ඔහු නැවේ සේවකයන්ට සහ අනික් මගීන්ට පෙන්වාගෙන ඉඳල තියෙන්නේ තමන් තරමක් දුරට ආබාධිත කෙනෙක් බව. ඒ නිසා තමාට බාධා ගිරිහැර නොකළ යුතු බවටත් ඇගෙව්වලු. බොහොම වෙලාවට ඔහු තමන්ගේ කැම වේල තමන්ගේ කාමරයට ගෙන්වාගෙනයි (අනුභව කරල තියෙන්නේ. අනෙක් මගීන් සමඟ එකට කැම ගන්න හෝජනාගාරයට ගියේ කලාතුරකින්ලු.

ඊට අමතරව නැවේ සේවකයන්ට මෙන්ම සමහර මගීන්ටත් හිතිල තියෙනවා බ්‍රැන් යම්කිසි මානසික විකෘතියකට ලක්වුණු පුද්ගලයෙක් කියලා. බ්‍රැන්ගේ කාමරයට කිව්වුව කාමරවල ලැගුම්ගෙන ගිවි මහත්වරු කිහිපදෙනෙක්ම කියලා තියෙනවා බ්‍රැන් හැසිරුණේ හරිම අදහුන ආකාරයකට කියලා.

මෙයින් පහසුවෙන්ම මට හිතාගන්න හැකිවුණා, බුන්ට උඩමනාව තිබුණේ හැකිතරම් දුරට අත් අසට නොපෙනී ඉන්න බව.

ඔහු ගැන අප විමසිලිමත්වුණු බව බුන්ට දැනගන්න අප ඉඩහැරියෙන් නෑ. නිරෝධායන රත්මිනලේ නැව තිබෙන කාලයේ බුන්ගේ හිතේ සැකයක් ඇතිනොවෙත විදියට ක්‍රියාකරන්න නැවේ කපිතාන් හා මගීන් භාර නිලධාරියා එකඟවුණා. නමුත් ඒ අතරේ බුන් ගැන හොඳ කල්පනාවෙන් සිටීමටත් තීරණය වුණා. මගීනට නැවෙන් පිටවෙන්න ලැබෙන්නේ වරායේ දින දෙකක් සම්පූර්ණ කළාට පස්සේ. ඒ කියන්නේ සැප්තැම්බර් 18 වැනිදා අන්න ඒ දවසේ ජේබ්ස් බුන් අත්අඩංගුවට ගන්න අපි එකඟතාවයකට ආවා."

මේ වෙලාවේ ලෙස්ට්‍රේඩ්ගේ කථාවට බාධාකරමින් සේවක ළමයා විසින්තකාමරය වෙත පැමිණියේය. ඔහු අගේ විදුලිපුවක් විය. හෝම්ස් එය කියවූයේ මද සිනාවක් ද ඇතිවය. ඊළඟට ඔහු විදුලිපුවක දෙකට තමා සාක්කුවේ දමාගත්තේය.

"මෙකට මං පිළිතුරක් යළිගන්න නෑ බ්ලි" යයි සේවක ළමයාට පැවසූ විට, ඔහු දෙරවසාගෙන ගන්නට ගියේය.

"ඉතින් ලෙස්ට්‍රේඩ්" හෝම්ස් කීය. "මම සිත්ඇදගන්නාසුදු කථාව දිගටම කියන්න."

සැප්තැම්බර් 18 වැනිදා "එම්ප්ස් ක්වින්" නැවේ මගීනට ගොඩබහින්න නියමිත වෙලාවක් කලින් දන්වලා තිබුණා. මමත්, නිව්යෝක් පොලීසියේ ප්‍රධානියාත්, රහස් පරීක්ෂක ෆෝසඩින් කුන්දෙනා එම වෙලාවට පැය භාගයකට කලින් නැවට ගියා. නැවේ කාමර වෙන්කිරීම භාර නිලධාරියා - ජොන්සන් මට ඒ වෙලාවේ නැවතටුව මතදී හමුවුණා. ඔහු කීව්වා අපි එන්න පැය කාලකට කලින් ජේබ්ස් බුන් මහත්මයා ඔහුට හමුවුණු බව. ජොන්සන් සමඟ කතාබහ කළ බුන්, ඊළඟට තමන්ගේ කාමරය වෙත යන බව කියා ගියා. බුන් තමන්ගේ කාමරයට ඇතුළුවෙත නැව ජොන්සන් බලාගෙන ඉඳල තියෙනවා. ඔහු තවත් සැහෙන වෙලාවක් බලාගෙන ගිවියදු බුන් කාමරයෙන් එළියට ඒවිද කියලා. නමුත් ආපො නැහැලු.

"හොඳයි අන්තිමටම මිනිසා අපට කොටුවුණා එහෙනම්!" මට කියවුණා.

ඊළඟට අපි නැවේ කාමර තිබෙන අංශය වෙත ගියා. බුන්ගේ කාමරයේ දෙරට කිහිපවිටක්ම තට්ටුකළා. නමුත් පිළිතුරක් ලැබුණේ නෑ. ඊළඟට දෙර අරින්න බැලුවාම දෙර අගුළුදමලා. කාමර වෙන්කිරීම භාර නිලධාරියා කීව්වේ මේක පුදුමවෙන්න දෙයක් නොවෙයි කියලයි. බුන් බොහොම වෙලාවට කුටියේ ඉන්නේ දෙරඅගුළු දමාගෙනලු. සමහර වෙලාවට කෑම ගෙන එන සේවකයා දෙරට තට්ටු කළත් දෙර අරින්න නැතිලු. ඒ නිසා කෑම ටික එළියේ බන්දේසියක් මත තියා යන්න සිදුවෙනවලු.

අපට තවත් බලාගෙන ඉන්න හැකිසාපවා තිබුණේ නෑ. තවත් බලාගෙන ගිවියොත් ප්‍රමාද වෙන නිසා අපි තීරණය කළා දෙර කඩන්න. බරමිටියකින් පහර කුන හතරක් එල්ල කරද්දී සරනේරු ළමයින් දෙර ගැළවුණා. අපි වහාම කාමරයට කඩාවැදුණා. හෝම්ස් හෙත්මයා. ඔබට හිතාගන්න පුළුවන්ද, අපේ හිත්වල ඇතිවුණු පුදුමය? කාමරය තිස්සේ අපි ඒ කාමරය ඉතා සුක්ෂ්මව සොදිසි කළා. නමුත් බුන් ඒ කාමරය ඇතුළෙහිවියේ නෑ!"

"මොහොතක් ඉන්න" හෝම්ස් කීය. "දෙරේ යතුර ඔබ දුටුවාද? ඒක තිබුණේ දෙරේ ඇතුළුපැත්තේ යතුරු කවරේද?"

"නැහැ මහත්මයා" ලෙස්ට්‍රේඩ් කීය. "යතුර පෙනෙන හරියක තිබුණේ නෑ. මේ වෙනකොට නැවටීයොත් ටික මගීපර්යන්තයට දොවමින් තිබූ බව අපට දැකින්න ලැබුණා. එය දෙපැත්තට පැද්දෙමින් ගියේ මගී පාලම් දිනාවට.

ඊළඟට අපි කරන්න මත මොකක්ද කියන එක අපට හිතාගන්න බැරුව ගියා. බුන් නැවේ කොළේ හරි නැගිලි ඇති කියලයි අපට හිතුවේ. නමුත් ඔහුට හොයමින් නැව පරීක්ෂාකරන්න කාලයක් ඉතිරිවෙලා තිබුණේ නෑ. තවත් මිනිත්තු කිහිපයකින් මගීන් නැවෙන් පිටවෙන්න නියමිතව තිබුණා.

අන්තිමේදී මට පුළුවන් වුණා නැවේ කපිතාන්ට මේ විදියේ වැඩ පිළිවෙළකට එකඟකරවා ගන්න. නැවක් වරායකට ලංවුණාම මගීනට පිටවෙලා යන්න, නැවේ ඉඳල ජැටියට මගී පාලම් හතරක් හෝ ඊට වැඩිගණනක් දමනවා. මං කපිතාන්ගෙන් ඉල්ලා ගිවියා අපට කරන උදව්වක් වශයෙන්, නැවේ ඉඳල ජැටියට එකම එක මගීපාලමක් පමණක් දමන්න. අකමැත්තෙන් වුණත් ඔහු ඊට එකඟවුණා. එතකොට මට පුළුවනි මගීන්ගේ සම්පූර්ණ නාමලේඛනයක් මා ළග තියාගෙන පරීක්ෂාකරන්න.

මං කළේත් එයයි. මගේ උදව්වට ආවා කාමර වෙන්කිරීම භාර නිලධාරියා, මගින් භාර නිලධාරියා සහ තවත් සේවකයන් කීපදෙනෙක්. එතකොට බුන්ට නැවෙත් පිටවී යන එක ලේසි නෑ. අපි හිතමු ඔහු මොනවා හරි වෙස්වළාගැනීමක් කළා කියල. ඒ වුණත් මා සමග ඉන්න නැවේ කාර්ය මණ්ඩලය, පිටවී යන්න හදන මගියා හදනාගන්න හුරු ඔහුට එකැනින් යන්න ලැබෙන්නේ නෑ. එතකොට බුන් වෙස්වළාගන්නත් ඔහුට අපෙත් රිංගලා යන්න පිළිවෙළක් නෑ.

මේක මගේ අදහසක්. නැවේ කාර්යමණ්ඩලයත් මේකට එකඟවුණා. මේ ක්‍රමය මගේ සතුටට හේතුවුණේ මෙහිදී අපේ කනෙන් රිංගායාමේ ක්‍රමයක් නොතිබුණු නිසා.

මගී නාමලේඛනය මගේ අතේ තිබුණා. මගින් එක්කෙනා, එක්කෙනා ඉදිරියට ආවා. ඔහු හෝ ඇය හදනාගැනීමට සේවකයන්ගේ සහාය ලැබුණා. හදනාගත් මගීන් යටද්දී මං ඒ නම ලේඛනයෙන් සහාය ලැබුණා. "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නොකෘතී පළමුවැනි පංතියේ මගී ලේඛනයේ බුන්ගේ නමත් එක්ක, නම් 193ක් තිබුණා. මං ලකුණු කරගෙන 192ක් පිටවුණා. නොකෘතී ඉතුරුවුණේ බුන්ගේ නම විතරයි.

අපේ හිත්වල ඇතිවුණු කලකිරීම හා කැලඹිල්ල මබට හිතාගන්න අමාරුයි හෝමිස් මහත්මිය" කී ලෙස්ට්‍රේඩ් නළලේ ඩහේය පිසදමා ගත්තේය. එම සිද්ධිය සිහිවීමෙන් පවා ඔහුට ඩහේය දුම්මට පටන්ගෙන තිබිණි.

"ඊළඟට අපි තීරණය කළා දෙවැනි පංතියේ මගීන්ට පිටවෙන්න ඉඩ සලසන්න. ලේඛනයේ ඔවුන් ගිවියා 324 දෙනෙක්. ඒ 324 දෙනාම හදනාගෙන පිටවී ගියා. අඩු ගාස්තු අයකළ තුන් වැනි පංතියේ මගීන් 310ක් ගිවියා. ඔවුන් හැමදෙනෙකුම ලේඛනයේ හැටියට පිටවුණා. එක්කෙනෙක්වත් අඩුවුණේ නෑ; වැඩිවුණේ නෑ. මය විදියට ජේබ්ස් බුන් ඇරෙන්න මගීලේඛනයේ හිටි හැමකෙනෙක්ම නැවෙන් පිටවී ගියා. ඔවුන් පමණක් නෙමෙයි, නැවේ සේවක මණ්ඩලය සෑම කෙනෙක්ම පවා කපිතාන්ගේ උදව්වෙන් හදනාගෙන, අනන්‍යතාවය තහවුරු කළා. එතකොට සේවකයෙක් හැටියට වෙස්වළාගෙන නැවෙන් පිටවෙන්නත් බුන්ට ඉඩක් තිබුණේ නෑ.

එහෙම නම් ඔහු නැව තුළ සැඟවී සිටිය යුතුමයි. නමුත් මගේ හිතට තවත් සැකයක් ආවා. ඔහු මේ නැවේ විශාල බඩුපෙට්ටියක් ඇතුළේ හැංගුණාටත් ද? මේ වෙනකොට නැවේ බඩුබාන්න විශාල දෙසකර ජැටියට ළංවෙමින් තිබුණේ. මං මගේ හිතේ ඇතිවුණු සැකය ගැන ඇමරිකාවේ රහස්පරීක්ෂක ආයතනයට කිව්වා. ඔහු මහාම ක්‍රියාත්මක වුණා. මනුස්සයෙකුට හැංගිලා ඉන්න තරම් ලොකු, චුන්ක පෙට්ටි, ගමන්මුසු සහ ලැයිපෙට්ටි හැම එකක්ම ඕවාතකර බලන්න ඔහු විධිවිධාන තිබුණකළා. රේගුවේ නිලධාරියන්ගේ උදව්ව නිසා ඒ කටයුතු අපහසුවුණේ නෑ. ඒකට තවත් පැය 2ක් ගතවුණා. අනතිමට, රේගුනිලධාරියන් අපට දැනුම්දුන්නේ ඒ ක්‍රමයට කිසිම මනුස්සයෙක් එළියට නොආ බව.

එතකොට බුන් එළියට නොඑමේ අබරහසට තිබුණේ එකම වීසදමයි. ඒ කියන්නේ ඔහු "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නැව ඇතුළේ කොහේ හරි හැංගිලා ඇති. අපි තීරණය කළා නැවැතිවුණු සෝදිසියකට ලක් කරන්න. ඒ සදහා අපට නිව්ශෝක් පොලීසියේ අධිකාරිතුමා පලපුරුදු පොලිස්භටයන් විසිදෙනෙක් ලබාදුන්නා. නැවේ කපිතාන්ගේ අවසරයත් සේවක මණ්ඩලයේ සහායත් ලැබුණු අපි නැවේ සෑම අඟලක් නැරම සොදිසි කළා. නැවේ තට්ටුව, ශබ්දාකාමර, එන්ජින් කාමර, මගීකාමර, හැම අස්සක් මුල්ලක් නැරම සොදිසි කළා. බළලෙකුට හැංගිලා ඉන්න පුළුවන් තැනක්වත් අපි සොදිසි නොකර අත්ඇරියෙ නෑ. ඒත් ජේබ්ස් බුන් ඒ කොතනකවත් හිටියෙ නෑ!

ඉතින් හෝමිස් මහත්මිය, මං මුහුණදුන් අත්දැකීම මන්න මකයි. 18 වැනිද උදේ එකොළහ වෙනකොට බුන් "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නැවේ හිටිය බවට කිසිම සැකයක් නෑ. නමුත් අපි මොනතරම් සුක්ෂ්මව හොයා බැලුවත්, ඔහුට වෙට්ච-ෆෙයක් නෑ. හැන්දෑවේ පහ වෙනතුරු හෙවිවත් බුන්ගේ කෙස්ගහන තරම් දෙයක් අපට දකින්න ලැබුණේ නෑ.

මා කිසිදිනෙක දක නොතිබූ අයුරින් ලෙස්ට්‍රේඩ්ගේ මුහුණ කපවී වීරැවී වී තිබිණ. ජීවිතයේ කිසිදක නොවූ අයුරින් ඔහුට මුහුණදීමට පු මෙම සිදුවීම නිසා, මුහුණෙන් ඵලෙස හැඟීම ප්‍රකාශවීමේ පුද්ගමයක් ද නැත. විමර්ශනට ඊත් ලකුණු මගේ මුහුණෙන් පවා පැවසෙන්නට ඇත. එහෙත් මරලොක් හෝමිස් හාත්පසිපුටුවේ

පිටුපසට දිගාවී සිටියේ සැහැල්ලු අයුරෙනි. ඔහුගේ සිතට නැගුණු සිතාව යටපත් කරගැනීමට උත්සාහ දරමින් සිටි නිසාදෝ හෝමස්ගේ මුළු සිරුරම හෙමින් ගැස්සෙන අයුරු මම නිරීක්ෂණය කළෙමි.

"ඉතින් අන්තිමේදී ඔබ කර තිබෙන නිගමනය මොකක්ද ලෙස්ට්‍රෙඩ්?" හෝමස් ඇසුවේ මදවේලාවකට පසුවය. "මොකක්ද ඔබ මිළඟට ගන්න බලාපොරොත්තුවෙන පියවර?"

"මොනම ආකාරයක දෙයක්වත් මගේ මොළේට එන්නෙ නැහැ හෝමස් මහත්මයා." ලෙස්ට්‍රෙඩ් කීය. "මිළඟට කළ යුත්තේ මොකක්ද කියලා මට හිතාගන්න බැහැ. මේක වෙන්න බැරි දෙයක්. විසඳුමක් නැති අබිරහසක්. මං මේ ඔබ හමුවෙන්න ආවේ ඔබෙන් උදව්වක් බලාගෙන. හෝමස් මහත්මයා, කරුණාකරලා මට කියන්න මං කළයුත්තේ මොකක්ද කියලා. මෙය විසඳන්න මට ගතහැකි, සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් විදියේ ක්‍රියා මාර්ගයක් ගැන ඔබට හිතාගන්න පුළුවන් ඇති. මොකක්ද මං කළයුත්තේ?"

"හොඳයි ලෙස්ට්‍රෙඩ්" හෝමස් කීවේ පොලිස් නිලධාරියා දෙස නෙත් කොණින් බලා දහනකර අයුරෙන් සිතාසෙමිනි. "ඔබට උවමනා වෙයි කියලා හිතනවා නම්, මා දෙන්නම් ඔබට ජේබ්ස් බ්‍රන් දන් ඉන්නා තැන ලිව්නාය....."

"දන් ඉන්නා තැන මොකක්?" ලෙස්ට්‍රෙඩ් කැහැසෙද්දී ඔහු නොදැනීම පුදුවෙන් ඉහළට එසැවිණි.

"ඔහුගේ වත්මන් ලිපිනය" හෝමස් කීවේ සන්සුන් ස්වරයෙනි.

"නමුත් ලෙස්ට්‍රෙඩ් ඊට කලින් මං ඔබට අවධාරණය කළයුතු කාරණයක් තියෙනවා. මේ පරීක්ෂණය භාරගන්න කියලා මට ආයාචනය කළේ කොන්පොලිටේට්ට් බැංකුවේ ජාවස් මහත්මයා. නමුත් ඔහු අපට අන්තිමට සැලකුවේ බොහොම තරක, අපහාසාත්මක විදියට. ඒ නිසා මින් ඉදිරියට මේ පරීක්ෂණය ගැන මගේ නම සඳහන් වෙන්නට මං කැමති නැ. ඔබ මොන දේ කළත්, මොන තරම් සාර්ථකව මේ අබිරහස විසඳුවත්, ගැටලුවට විසඳුම ලැබුණ මගෙන් කියන එක මවුනට කියන්න එපා. පර්ලොක් හෝමස් කියන නම මතක් කරන්නවත් එපා. මට ඒ පොරොන්දුව දෙනවද ලෙස්ට්‍රෙඩ්?"

"ඔව් මහත්මයා." ලෙස්ට්‍රෙඩ් කීය.

නම සාක්කු සටහන්පොතෙන් පිටුවක් ඉරාගත් මගේ මිත්‍රයා, එහි යමක් ලියන අයුරු මම බලාසිටියෙමි.

ඒ. වින්ටර් මහතා.

තැකරේ මහත්මිය භාරයේ
ග්ලොසොස් පාර,
බර්මිංහැම්
ෂෙෆිල්ඩ්.

"ඔබ හොයමින් ඉන්න පුද්ගලයා මේ ලිපිනයේ ඉන්නවා" හෝමස් කීවේ කඩදාසි කැබැල්ල පොලිස් නිලධාරියා අතට දෙමිනි. "මං ඔබට තදින්ම අවවාද කරන්න කැමතියි. මොහොතක්වත් පමාවෙන්න එපා, විශාල ගිණි පහුව අත්අඩංගුවට ගන්න. ඔබගේ සිත්ඇදගන්නා කතාව කියන අතර මට විදුලිපුවතක් ලැබුණා. ඒකෙන් කියවුණේ නිවාඩුවකට ගිණි ගිනි-වින්ටර් මහත්මයා, යළිත් නවාතැනට පැමිණ ඇති බවයි. ඔහු යළිත් කිසිදු ආපහු නොඑන්නම, මෙතැනින් පිටවෙලා යන්න යාටි. ඒක බොහොම ඉක්මනින්ම සිදුවෙන්න ඉඩ තියෙනවා. නමුත් මට හිතෙනවා ඔහු දින දෙකකුත්ක දී ඉදිරි කියලා"

"හෝමස් මහත්මයා. ඔබ නම සාක්කුවරයෙක් වැනි උතුම් පුද්ගලයෙක්" ලෙස්ට්‍රෙඩ් කීවේ අසුනෙන් නැගී සිටිමිනි. ඔහුගේ මුහුණෙන් හෝමස් වෙත පළවුයේ සිය හෘදයාංගම කෘතඥතාවය පැවසෙන බැල්මකි. එය මා කිසිදිනෙක දක නැති තරම් ප්‍රබල එකක් බව කිවයුතුය.

"මාට පල්මෝඩයෙකු වෙලා තිබුණු මේ වෙලාවේ, ඔබ මගේ කීර්තිනාමය ආරක්ෂා කර දුන්නා" ලෙස්ට්‍රෙඩ් කීය. "මේකට භෞරවය එක අංශුමාත්‍රයක් ලැබීමට, මං සුදුසු නැ. නමුත් එහි සම්පූර්ණ භෞරවය මම ලබාගන්න කියලා ඔබ මට බලකරනවා. නමුත් ඔබ මේ ගැටලුව විසඳුවේ කොහොමද කියන එක මට ලොකු අබිරහසක්"

"බුන්ගේ නිරිදෝක් ගමන ගැන මගේ අදහස් අපි පස්සේ හමුවුණු වෙලාවක මං කියන්නම්" මගේ මිත්‍රයා කීය. "ඒක නෙමෙයි ලෙස්ට්‍රෙඩ්. ඔබ පුද්ගලයාට අත්වේ. මේ ආවිබෝල්ඩ් වින්ටර් හෙවත් ජේබ්ස් බ්‍රන් ඔබට මීට පෙර හමුවෙලා ඇති. කවුද දන්නෝ?"

ඔබ සමහරවිට ඔහු සමඟ ඔබ කතාබහ කරලත් ඇති. ඒ මොකද ඔහු ඇමරිකාවේ ඉඳල ආපසු එංගලන්තයට ආවේ ඔබ ආව නොකාවේමයි. ඔහු ජෛලිස්ට් නගරයට ළඟාවුණේ, ඔබ ලන්ඩනයට එන්න ස්වල්පවේලාවකට කලින්. ඔහුගේ ඇති කථපාට උපුරැවුලක්. ඔහු කථපාට උදැස්සුගෙකුත් පැළඳගෙන ඉදිවි.

"හ හා!" ලෙස්ට්‍රේඩ්ට කැමැතිණ. "ඔබ-කියන විදියේ මිනිසෙක් මං ආව නැවේ හිරියා තේන්නො... ඔව්. ඔහුගේ නම වින්ටර්. ඒ ඔහු වෙන්න ඇති. මං මොහොතක් පමාපවන්නෙ නැ" කී පොලිස් නිලධාරියා ඉක්මනින් අපේ කාමරයෙන් පිටුවී ගියේය.

"මගේ හිතවත් වොට්සන්" හෝම්ස් කීවේ හාන්සිපුවුවේ පිටුපසට තේන්කුවී ඔහුගේ පසිපස දල්වාගනිමිනි. "ඔබේ මුහුණත් අපේ ලෙස්ට්‍රේඩ්ගේ මුහුණ වගේ ශුන්. මොකද මේ හැටි පුද්ගලයෙකුට පත්වෙලා?"

"හෝම්ස්. මං හිතන්නේ ඔබට මෙව්වරු කාලයකට විසඳන්න ලැබුණු එකම පරීක්ෂණයකට මේ ප්ලේ-ආබර්තසක් තිබුණේ නැ. එහෙම තේද? "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නොකාවේ ඉඳපු බුන් නොහොමද අර විදියට අතුරුදන්වුණේ?"

"ඔව්. ඒක හරිම පුද්ගලාකාරයි නම්." හෝම්ස් කීය. "ඒක විසඳුව හැටි මං ඔබට කියන්නම්."

මේ පරීක්ෂණයෙහි අපි මුලින්ම සලකා බැලියයුතු කරුණක් තිබෙනවා. ඒ නමයි, මේ අපරාධකාරයා කොයිතරම් බුද්ධිමත්, කපටි පුද්ගලයෙක්ද කියන එක කුක්සේරු කරගැනීම. ජේබ්ස් බුන් අත්තිමටම දත්ත කෙරාටිකයෙක් බවට කිසිම සැකයක් නැ. ඒ බව ජාමිස් මහත්මයාත් කීව්වා ඔබට මතක ඇති. අපරාධය කරන්න මාස දෙළහකට කලින් සිට ඔහු ජෛලිස්ට් නගරය පුරා බැංකු ගිණුම් විවෘතකිරීම ඒකට හොඳ සාක්ෂියක්.

මේ අපරාධය ඔහු සැලසුම් කරලා තියෙන්නෙ, කොයිතරම් කාලයක ඉඳලද කියන එක, අපට පැහැදිලිවම පෙනෙනවා. ඉතින් මං මේ පරීක්ෂණය පටන්ගත්තේ මෙහෙම දෙයක් ගිහේ තියාගෙන. අපට උවමනාකරන අපරාධකාරයා, අල්ලාගන්න අමාරුවෙන

කපටියෙක්. ඒ මොකද ඔහුට-කුමන්ගේ පැනයාම සැලසුම්කරන්න අවුරුද්දක කාලයක් තිබුණා.

මේ පරීක්ෂණය විසඳීම සඳහා මට මුලින්ම හෝඩුවාවක් ලැබුණේ පරනල් මහත්මියගෙන. ඇය කීව්වා බුන් මහත්තයා සමහරවිට සති ගණන් ඇගේ ගෙදරින් බැහැරවී සිටියා කියල. මොකටද? බැංකු විගණන කටයුතුවල යෙදීමට. ඔහු කලින් සේවය කළ බැංකුවට ගියාම මං විමසල බැලුවා. මට දනගන්න ලැබුණා බුන්ට එහෙම අමතර වැඩක් බැංකුවෙන් පවරලා නොමැති බව. එහෙම නම් ඇයි ඔහු තමන්ගේ ගෙදරින් කාන්තාව රවටන්නෙ? ඇයි මේ වගේ බොරු ගෙනුවේ?

මං ඒ ගැන කල්පනා කළා. එතකොට මගේ හිතට ආවා මෙහෙම දෙයක්. ඒ නමයි, මේ අපරාධකාරයා ජෛලිස්ට් නගරයේ ද්විත්ව ජීවිතයක් ගතකරන්න ඇති බව. ඒ කියන්නේ එක කාලසීමාවකදී පුද්ගලයින් දෙදෙනෙකු හැටියට පෙනීසිටීමත් ජීවත්වීම. මෙහිදී බුන්ගේ අරමුණ වුණේ මොකක්ද? ඔහු අපරාධය සිදුකරන්නේ එක් පුද්ගලයෙකු හැටියට පෙනී ඉදිමින්. එනම් ජේබ්ස් බුන් හැටියට. ඊළඟට ඔහු ඒ වර්තමාන සම්පූර්ණයෙන්ම අයින්වෙලා අනෙක් වර්තයට පිවිසෙනවා. කල්තියාම එහෙම ද්විත්ව වර්ත රහසාමක යෙදෙන එක් ලොකු වාසියක් තියෙනවා. ඒ මොකක්ද? වංචාවක් කළ හොරා වෙස්වළාගෙන පැනයාටි කියලයි අනිත් අය බලාපොරොත්තුවෙන් ඉන්නෙ. එහෙම මොහොතක ඔහු නොසැලකිලිමත් විදියට වෙස්වළාගැනීමක් කරන්නෙ නැ. ඔහු කරන්නේ පනුගිය අභිරුද්දක කාලය තුළ රහසා හුම්කාවට පිවිසීම පමණයි. එතකොට මට පැහැදිලිවම පෙනුණා, මේක රටෙන් පැනගැනීමේ අරමුණෙන් යම් සැලැස්මක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට බුන් විසින් යොදාගෙන ඇතිනිව.

ඊළඟට අපට දකින්න ලැබෙනවා තවත් සිත්ඇදගන්නා කාරණා කිහිපයක්. ඒ නමයි බුන්ගේ චිත්‍රය සහ පොත්පත්. මං මෙහෙම හිතුවා. ඔය වගේ තත්ත්වයකට මං මුහුණදුන්නා නම් මං මොකක්ද කරන්නේ? පොත්පත් සිතුවම් ඒවා ඔක්කොම සැහැල්ලු, පහසුවෙන් එහාමෙහා ගෙනයාගැනී දේවල්. ඔහු මෙතරම් අගයකරන දේවල් මොනවද අහිමිකරගන්නේ? ඒවා කොටස් වශයෙන් යම්කිසි තැනකට අරගෙන ගිහි එතන ආරක්ෂාකර තියනවා. එතකොට

පස්සේ පුළුවනි නමට උඩමනා වෙලාවක ඇවිත් අරගන්න. එවිට මට මතක්වුණා, ඔහු මේ දේවලගේතු ආපහු ආවාම මට හැකි වෙන්න ඕන ඔහුට අල්ලාගන්න. නමුත් කොහොමද මේ කැන මං හොයාගන්නේ?

ඔබට මතක ඇති කුණකුඩයේ තිබී ලෙස්ට්‍රෙඩ්ට හමුවුණු ඕනෑකපොවන කඩදසිය ඒකෙන් අපට පහසුවෙන් කියවාගන්න හැකිවුණා බුත් "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නොකාමෙන් නිව්යෝක් බලා යාත්‍රාකරන්න, පළමු වැනි පරිච්ඡේදයක් කාමරයක් වෙන්කරවාගෙන ඇති බව.

මුලින් මට හිතුවේ මේක අප නොමග් යවන්න කළ බොරු වංචාවක්දේ කියලයි. නමුත් යන්නේ නිව්යෝක් කියල අපට පෙන්වලා, ඔහුට පුළුවනි යුරෝපයට පත්තන. කොයි එකටම මේ හෝමිස් වාග් ගැන සොයා නොබලා අත්හැර දමීම සුදුසු නැ. ඒ නිසා එද දෙවැනි දවසේ ලිවර්පූල්වලදී මං ගියා නැව් කටයුතු කාර්යාලයට.

මට දැනගන්න ලැබුණා, ජේබ්ස් බුත් නම් කෙනෙක් "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නැවේ පළමු වැනි පරිච්ඡේදය කාමරයක් වෙන්කරවාගෙන තිබු බව. ඔහුගේ ජෛෆ්ට්‍රිබ් ලිපිනය හැට්ස්ට්‍රීලා තිබුණේ පර්නල් ඔහන්මියගේ නිවසේ ලිපිනය.

නමුත් හෝමිස් ඔහු වංචනික කටයුත්තකට සුදුනම් වුණා නම්, ආපසු ලිපිනය නොදී ඉන්න තිබුණා නේද?"

බුත්ට නැව් කටයුතු ගැන හොඳ වැඩමිමක් තිබුණා හෝමිස් කිය. "නැවක යාත්‍රාකරන්න කාමර වෙන්කරවා ගන්න කොට, එම මගියාගේ නිවසේ ලිපිනය, නැව් සමාගම අනිවාර්යයෙන්ම ලබාගන්නවා. ඒ මොකද නැවේ හදිසි අයුත්තුවායා කටයුත්තක් හෝ අයහපත් කාලගුණය නිසා නැවේ පිටත්වීම ප්‍රමාදනම්, ඔවුන් ඒ බව මගියාට දන්වන්නවා. එහෙම කරන්න ඔවුන් නිතියෙන් බැඳී ඉන්නවා. එහෙම පිටත්වෙන ලොවේ හෝ දිනයේ වෙනසක් වුණොත් නැව් සමාගම විදුලිපුවතක් මගින් මගියාට දනුම් දෙනවා.

දැන් මගේ නිගමනය වී තිබුණේ ජේබ්ස් බුත් නැවේ කාමරයක් වෙන්කරගෙන යාත්‍රාකරනවා වගේම, ඔහුගේ අනික් භූමිකාව රහස්‍ය පුද්ගලයා හැට්ස්ට්‍රීලා කාමරයක් වෙන්කරවාගෙන ඇති. අපි මෙහෙම කල්පනා කරමු වොට්සන්. අන් අයට හොර රහසේ

වෙනස් පුද්ගලයන් දෙදෙනෙකු හැට්ස්ට්‍රීලා දින පහක් හෝ හයක් නොකාවක රහස්‍යාත්ත මිබට සිදුවුණා කියල හිතමු. ඒකට මබ සුදුනම් කරගතයුතු මූලික අවශ්‍යතා මොනවාද? එයින් ප්‍රධානම එක නමයි, එක ලඟින් කාමර දෙකක් ලබා ගැනීම. බුත් අමතර මුදලක් ගෙවලා හරි මෙහෙම දෙයක් කරන බව අපට නිගමනය කරන්න පුළුවනි.

බුත් අරගෙන තිබුණේ අංක 51 කාමරයා මං බැලුවා මේ ලඟින්ම කාමර අරගෙන තිබුණු මගින් ගැන. අංක 50 කාමරය ලැබී තිබුණේ කැප්‍රියාට් නම් ඉතාලි ජාතික තරුණයෙකුට. ඔහු අවුරුදු විසිපහක ඊසේස් ටෙනිස් ක්‍රීඩකයෙක් බවත්, ඒ සදහා ඇමරිකාවට යන බවත් කැව්කටයුතු කාර්යාලයේ කාමර වෙන්කිරීම භාරව හිටි තරුණියට මතක තිබුණා. ගෙවීම් පත්‍ර කැව්කටයුතු මුදලින්. අනෙක් පැත්තේ කාමරය වූ අංක 52 කාමරය වෙන්කරගෙන තිබුණේ අවුරුදු 45ක් වයසැති ආට්බෝල්ඩ් වින්ටර් නම් මහත්මයායෙක්. ඔහුගේ ආපසු ලිපිනය කුමක්ද කියා මං විමසුවා. ඒක මං ඔබට කලින් කියු තැකරේ මහත්මිය භාරයේ, ග්ලොස්ටර් ආර, බර්මින්හැම්, ජෛෆ්ට්‍රිබ්"

"මට පුදුමයි හෝමිස්, මම එම කාරාවට බාධා කළෙමි. "ඇයි ඔහු ඒ ලිපිනයක් නැව් සමාගමට දුන්නේ?"

"ඒකට හේතුව මේයයි වොට්සන්. "එම්ප්‍රස් ක්වින්" නොකාව විටත්විමට නියමිතව තිබුණේ අගෝස්තු 30 ද බදද හවස 6.30ට එද දවල් දෙකයි කාලටත් ඔහු ජෛෆ්ට්‍රිබ්ල. සම්බන්ධකීන් මොනවා හරි හේතුවක් නිසා නැවේ ගමන කල්ගියා කියල, බදද පාන්දරම විදුලිපුවතකින් දනුම්දුන්නා කියල හිතමු. ඒක අර ගෙවල් දෙකටම ලැබෙනවා. එතකොට ඔහුට ඕනෙනම් අර හොර වෙක්පත් ඉදිරිපත් කිරීම, එදට කරන්නෙ නැතුවා ඉන්නත් පුළුවනි. නමුත් සල්ලි අහාරකම් කරගන්නා වුණත් ඔහුට ඒ හැටි ප්‍රශ්නයක් නැ. ඔහුට පුළුවනි වින්ටර් හැසියට, නැකරේ මහත්මියගේ නිවසේ ලැගුම්ගන්නත්. ඊළඟට නැව් පිටත්වන දවස දන්නවා තවත් විදුලිපුවතක් ලැබුණාම, ඔහු ලිවර්පූල් වෙත යන්නේ කාගේවත් සැකයකට භාජනය නොවි"

"හරි දැන් මට හේතුවනවා" මම කීවෙමි.
"මොකක් ගැනද මං කිය කිය හිටියේ.... ආ මව්. වින්ටර් මහත්මිය කාමර වෙන්කළ ආකාරය ගැන. ඔහු ඒ සදහා පොද්ගලිකවම නැව් සමාගමට ඇවිත් වෙක්පතක් භාරදීලා කාමරය

වෙත්කරවාගෙන තිබුණා. ග්‍රීන්ඩ්ලේස් බැංකුවේ භේෆීල්ඩ් ශාඛාවේ වෙත්පතකින්, ඔහු ගෙවා තිබුණේ, ඡේඛ්ස් බ්‍රන්ගේ වෙත්පත නැව් සමාගමට ලැබුණු දවසෙමයි. ඔබට ඒ කාරණය පැහැදිලිද?"

"මව් පැහැදිලියි" මම කීවෙමි. "ඇයි ඔහු ඒ විදියට කළේ? මේ වෙත්පතක් කලින් වගේ තැපෑලෙන් එවන්න තිබුණ තේ"

"එහෙම කළොත් බ්‍රන්ගේ කාමරයට අල්ලපු කාමරයම ලැබෙවිද කියල සහතික වෙන්න බැහැනේ" හෝමිස් කීය. "ඔහු බ්‍රන් නමින් එවූ වෙත්පත නැව්සමාගමට ලැබෙන දිනටම ඇවිත්, ඒ කාමරයේ අංකය බලලා අල්ලපු කාමරය වෙන්කර ගන්නාම කාටවත් සැක ගිනෙන්නේ නෑ."

"ඒ අනුව වින්ටර්ගේ ලිපිනය හොයාගැනීම ඔබට පහසුවුණා?" මම ඇසිමි.

"මව්. මං වහාම ඒක සටහන් කළගත්තා" හෝමිස් කීය. "මට ඔබට කියන්න බැරිවුණා නවත් කාරණාවක්. එද පර්නල් මහත්මියගේ නිවසේ ඔහු අයුත්ම ඡායාරූපයක් තියල ගියේ පොලීසිය නොමග යවන්න කියල ඔබ දන්නවනේ. නමුත් ඒකෙ පිටුපසින් මං ලියාගත්තා, ඡායාරූපයේ අංකය හා ඡායාරූපශාලාවේ ලිපිනය. මට බැකිවුණා ඒකෙ පිටපතක් බරුමිහිල්ලි ඡායාරූප ශාලාවෙන් ලබාගන්න."

නැව්කර්යාලයෙන් ලබාගන්න තොරතුරු නිසා මං තීරණය කළා වහාම යළිත් භේෆීල්ඩ් එන්න. ඔබ වෛද්‍ය ස්ටොක් සමග ප්‍රිය සම්භාෂණයේ යෙදෙද්දී මං ආවා භේෆීල්ඩ් වෙත. මං අර ලිපිනය හොයාගෙන ගියා. මං ගිහින් ඇහුවා "මට වින්ටර් මහත්මිය හමුවෙන්න පුළුවන්ද?" කියලා.

"වින්ටර් මහත්මිය දවස් කිහිපයකට කලින් ගියේ." නැකරේ මහත්මිය කිව්වා. "ඔහු යළිත් කවද ඒවිද කියල කියන්න බැහැ. ඇයි උවමනාව මොකක්ද?"

මෙහෙම වෙලාවට සම්පූර්ණ සත්‍යය හෙළිකරන එක මගේ සිරිත නෙමෙයි. නමුත් එද නම් මට ඒක නොකර බැරිවුණා. මම, බැංකුවකින් සිදු වූ දුර් භොරකමක් ගැන සොයා බලන ලත්කින් රහස්පරීක්ෂකයෙක් බව ඇයට දනුම්දීලා, මගේ කාඩ්පත පෙන්වුවා.

"කවදද ඔහු අන්තිමට ඇවිත් ගියේ?" මම ඇහුවා.

"ඔහු ආවේ ගිය බදද - අඟෝස්තු මාසෙ 30 වැනිද, එද ඔහු මගේ කාමර සඳහා ගෙවිය යුතු සම්පූර්ණ නේවාසික ගාස්තුවත් ගෙවලයි ගියේ."

"ඔහු මොනවා හරි මෙහේ ගෙනැවිත් තියල ගියාද?"

"මව් මහත්මිය. ඔහු විනයක් අරගෙන ආවා. ඒක කඩදසියකින් ඔතලා තිබුණේ. මං ඒක දිගආරලා බැලුවෙ නැහැ. කලින් ඔහු වරින්වර පොත්වගයක් ගෙන ආවා."

ඇය මෙහෙම කිව්වාම මං මේ පිවිසෙන්නේ නිවැරදි මාර්ගයට බව මට වැටහුණා. "ඔහු වයස අවුරුදු පනහක පමණ, මුහුණේ රැවුල සම්පූර්ණයෙන්ම මුදුකළ තෙනෙක්ද?" මං ඇහුවා.

"වයස නම් පනහක් ගිනර නමා" ඇය කිව්වා. ඒත් ඔහුට කළපාට උඩු රැවුලක් තියෙනවා. අඳුරු කළ උපැස් යුගලක් පාවිච්චි කළා."

මං ඡායාරූප ශාලාවෙන් කලින් ලබාගත් බ්‍රන්ගේ ඡායාරූපයට පැත්සලෙන් උඩුරැවුලක් හා උපැස් යුගලක් ඇඳලා තැකරේ මහත්මියට පෙන්වුවා.

"මේ නම් වින්ටර් මහත්මිය කමයි" ඇය කිව්වා. "උඩුරැවුල මීට වඩා ටිකක් ගොරෝසුයි. නමුත් මේ වින්ටර් මහත්මිය නමයි. කිසි සැකයක් නෑ."

"ඔහු දිගටම මෙහේ නවාතැන් ගෙන හිටියද? කොහේද ඔහු රක්ෂාව කළේ?" මං ඇහුවා.

"වින්ටර් මහත්මිය, වෙළඳ ද්‍රව්‍ය ප්‍රවර්ධනය සඳහා රටපුරා සංචාරය කළ අලෙවි ප්‍රවර්ධකයෙක්" ඇය කිව්වා. "මේ පැත්තට ආවොත් මගේ ගෙදර නමා නැවතුණේ. එක මාසෙකට ඔහු දින දහයකට වඩා මේ ගෙදර ඉන්නේ නෑ. නමුත් මගේ ඡෝර්ඩි ගාස්තු අඩුනාකුට ගෙව්වා"

"ඔහු නොවරදවාම-කෑමට සීමාව ගත්ත විශේෂ දේවල් මට කියන්න පුළුවන්ද?"

"මව් මහත්මිය" ඇය කිව්වා. "ඔහුට උදේට රැට කෑමට මොනවා ලැබුණත් ප්‍රශ්නයක් නෑ. නමුත් උදේ පාන්දර නැගිටිට ගමන් වොක්ලට් කිරි බොන්න ඕනෑ. උණ ගැනුණත්, බඩේ අමාරුවක් හැදුණත් ඔහු වොක්ලට් කිරි එක නම් නොබි අත්ඇරියෙ නෑ."

එතකොට වොට්සන් ඔබට පෙනෙනවා ඇති වින්ටර් සහ බ්‍රන් දෙදෙනෙක් නොවෙයි, එක්කෙනෙකු බව. වෙස්මාරු කරගැනීමට

ඔහුට උවමනා වූණේ කළුපැරැල්ලක් හා බොරු උඩුදවුලක් පමණයි. ඒ එක ඇත්තෙන්ම හෝටලයක නානකාමරයකදී වුණත් කරගන්න පුළුවනි.

දැන් මට තේරුම් ගියා, තමන් පසුපස ලුහුබදින රහස්‍යචරිකයෙක් මහතරිත ඔහු ඒකකාලයක් ආවිබෝල්ඩ් වින්ටර් හැටියට ජීවත්වෙන්න බලාපොරොත්තු වෙන බව.

ඔහු "එම්ප්ලස් ක්වින්" නොහොවේ ජලමුද්‍රාති පංතියේ කාමර දෙකක් එක ළඟින් වෙන්කර තින්නා. එකක් බ්‍රික් නමින්. අනික වින්ටර් නමින්. දීර්ඝ මුහුදු ගමන පුරාම මේ වර්ත දෙක මාරුවෙන් මාරුවට රහපැව්වා. වැඩිකාලයක් ඔහු මගින් අතර පෙනී ගිටියේ වින්ටර් හැටියට. ඒක බොහොම නිහඩ වර්තයක්. එහෙම නැති දවස්වල ආබාධිත, බාගෙඩි ඔලුව නුරක්වුණු බ්‍රික් හැටියට. ඒ මගින් මගින්ගේ අවධානය බ්‍රික් නම් වර්තය වෙත ඇදගන්න පුළුවන් බව ඔහු දනගිටියා. අනික් අයට බ්‍රික්ව පෙනුණේ ඉඳහිට වුණත් මගින්ට හොඳට මතක තියෙන විධියට ඔහු රහපැව්වා.

කොහොමද ඔහු නැවේ කාර්ය මණ්ඩලයට නොපෙනෙන්න වෙනස් කාමර දෙකක ලැබුණි. ඔහු ඕනෑම දිනකට බ්‍රික් හැටියට එක කාමරයක නින්දා යන ඔහු ඕනෑම කවුරුවත් ඒ හරියේ නොගැවසෙන වෙලාවට අනිත් කාමරයට යන්න ඇති. ගිහිං වෙස්මාරු කරගෙන වින්ටර් ලෙස ඒකෙ ජීවත්වෙන්නවා. එදාට බ්‍රික්ගේ කාමරය අඟුරුදමලා කැම බදුන් ගන්නවත් ඔහු කාමරයේ දොර අරින්නේ නැහැ. සුහදගිලි පුයන්න මහත්මයෙක් හැටියට වින්ටර් මහජනයා අතර ගැවසෙන්න ඇති. නමුත් ඔවුන් දෙදෙනාගේ පෙනුමේ සමානකම් අනෙක් අය හදුනාගනිවි කියන සැකය නිසා, වින්ටර් වැඩිය දුනෙක් අය අතරට නොඑන්නත් ඇති කියලා මට හිතෙනවා. සමහරවිට බොරු කොණ්ඩයක් වැනි දෙයක් දමලා ඔහු වෙස්මාරු කිරීමේ තවත් පියවරක් ඉදිරියට යන්නත් ඇති. ඔබට තවමත් නොපැහැදිලි මොනවා හරි තියෙනවාද වොටසන්?"

"වින්ටර් හැටියට තක්කඩියා ආපසු ආව ගමන්, ඒ බව දන්වලා විදුලිපුවතක් ගෙන්වාගන්න ඔබ සමත්වුණේ කොහොමද?" මම ඇසිමි.

"මෙතැනදී මං එක් දුෂ්කරතාවයකට මුහුණ දුන්නා" හෝම්ස් කීය. "තැකරේ මහත්මියගේ හිතවත්කම වින්ටර් මහත්මිය වෙත

තිබුණහොත් මොකක්ද සිදුවෙන්නේ? රහස් චරිකයෙක් ඇවිත් ඔහු ගැන හොයා බලලා ගිය බව ඔහු ආපසු ආව ගමන් ඇය දනුම්දෙනවා. ඊළඟට ඔහු එතැනින් පැනසන්නේ අන්ධකාර අහසක විදුලිකෙටිමක් නොපෙනී යන තරමේ ඉක්මනින්. ඒ නිසා මට සිදුවුණා, තරමක අවදානම් ක්‍රියාමාර්ගයක් අනුගමනය කරන්න. ඒ මොකක්ද? සම්පූර්ණ සකාය හෙළිකරලා ඇගේ සහයෝගය ඉල්ලා සිටීම. මං ඇයට කිව්වා. සංචාරක වෙළෙන්දෙක් හැටියට පෙනී ඉන්නා වින්ටර් මහත්මිය, ස්කොට්ලන්තයාඩ් පොලීසියට පමණක් නොව ඇමරිකාවටත් උවමනා "දරුණු" අපරාධකාරයෙකු බව. මං දරුණු කියන වචනය පාවිච්චි කළ වහාම ඇගේ ඇඟ කිලිපොළා ගිය බව මට තේරුණා. මං ඇයට පෙන්වුවා බ්‍රික්ගේ ඡායාරූපය සමඟ පුවත්පත්වල මුල පිටුවේ පළවු ලිපිය. ඇය මේරිඩ්වල කෙනෙක් නිසා එක බොහොම දනන්දුවෙන් කියවා තිබුණා. ඊළඟට මම පුවත්පතේ පළවු ඡායාරූපයට උඩුදවුලක් හා උපැස්පුලක් ඇන්දුම් තවත් යුමක් කියන්න උවමනා වුණේ නැහැ. වින්ටර් අල්ලාගන්න පොලීසියට සහයෝගය නොදුන්නොත්, ඊළඟට හිරබාරයට පත්වෙන්නේ ඇය බව මං මතක්කර දුන්නා. ඒ, අපරාධකාරයාට පැනසාමට ආධාර කූ අනුබල දීම යන වෝදනාව යටතේ. ඇගේ පරෙස්සම් ගැන හිතලා හොර රහසේම මට විදුලිපුවතක් වහාම එවන්න කියලා මං ඇයට මේ ගෙදර ලිපිනය දුන්නා."

"එක්සත් ජනපදයට ගොඩ බැහැපු බ්‍රික් ඇයි එතේ නොදැදී ආපසු එංගලන්තයට ආවේ? ලෙස්ට්‍රේඩ් පවා කිව්වා ඔහු ඇමරිකාවේ හැංගුණා නම් හොඳාගැනීම අපහසු බව?" මම ඇසිමි.

"ඔබ කියන කාරණාව ඇත්තයි වොට්සන්" හෝම්ස් කීය. "නමුත් මෙහෙම හිතන්න. ජේබ්ස් බ්‍රික් නම් බැංකු හොරා නිව්යෝක් වරායෙන් ගොඩ බැහැලා ඇමරිකාවේ වෙසෙන බව නිව්යෝක් පොලීසිය දන්නවා. ඒක එයාලගෙ පොත්වල සටහන්වෙලා රටපුරාම යනවා. බ්‍රික් වෙස්මාරු කරන්නේ ඔහුට ඇමරිකාවේ ජීවත්වෙන්නේ හිතේ පුටි සැකයක් බයක් ඇතුළු. නමුත් ඔහු වින්ටර් හැටියට ආපසු එංගලන්තයට ආවොත් මොකද වෙන්නේ? මුළු ලෝකයම හිතන්නේ අපරාධකාරයා ඉන්නේ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදයේ කියලා. කිසිකෙනෙක් ජේබ්ස් බ්‍රික්ව එංගලන්තයේ

හොයන්නා උනන්දු වෙන්නේ නෑ. හෙවිවත් ප්‍රශ්නයක් නෑ. ඉන්නේ ආව්බෝල්ඩ් වින්ටර් මිස බ්‍රික් නෙමෙයි.

ඉතින් ඔහු මොකක්ද කළේ? ඊළඟට ආපසු එංගලන්තය බලා එන නැවෙන් යාත්‍රාකිරීම. ලෙස්ට්‍රේඩ් කළෙන් ආපසු එංගලන්තයට ඒම. ඉතින් දෙන්නා ඒ නැවේ එකට ආව් එකේ පුදුමයක් නෑ. මගේ අනතුරු ඇඟවීම හොඳින් හේරුම් අරගෙන හිටී නැකරේ මහත්මිය වින්ටර්ගේ පැමිණීම දන්වලා රහස්‍යම විදුලිදුරකතක් එව්වා."

"හෝමිස්. මේ අබිරහස විසඳීමේ සම්පූර්ණ ගෞරවය හිමිවිය යුත්තේ ඔබටයි." මම කීවෙමි. "ඒ වූණත් දැන් සිදුවෙන්නේ වෙනත් දෙයක්. ගෞරවය හිමිවෙන්නේ, මොකුත් කරගන්න බැරිව අමාරුවේ වැටුණු ලෙස්ට්‍රේඩ්ට."

"ඒකෙන් මට ප්‍රශ්නයක් නෑ මිත්‍රයා" හෝමිස් කීවේ තම වයඹනය අතට ගනිමිනි. "ගැටලුව විසඳීමෙන් මං විශාල තෘප්තියක් ලැබුවා. ඒකෙන්ම මට පුළුවනි සැහිල්කම පත්වෙන්න. ඒක නෙමෙයි වොට්සන්. අද හැන්දෑවේ කොවෙන්ට් උද්‍යානයේ ෆ්ලෝරල් ශාලාවේ ක්‍රිස්ටින් නීල්සන් සංගීතවේදිනියගේ ගායන හා වාදන ප්‍රසංගයක් පැවැත්වෙනවා. මා නම් ඒකට යනවාමයි. ඔබ කැමතිද මාත් එක්ක එන්න?"

ශාපලත් සොහොන

මගේ මිත්‍ර පර්ලොක් හෝමිස් මහතා අතිරහස්ව විසඳීමට භාරගැනීමේදී, එයින් තමාට විශාල මුදලක් ගාස්තු වශයෙන් ලැබේද නොලැබේද යන්න කිසිවිටෙකත් සැලකුවේ නැත. තම ගාස්තුව වශයෙන් ඉහළ මුදලක් අයකරගැනීමට තිබූ, එහෙත් ඔහුගේ සිත් ඇදගැනීමට අසමත් වූ ගැටලු භාරගැනීම හෝමිස් ප්‍රතික්ෂේප කළේය. ඒ බව මම බොහෝවිට දක ඇත්තෙමි. එමෙන්ම ගැටලුව ඔහුගේ සිතේ කුතුහලයක් ඇතිකිරීමට සමත්වූයේ නම්, එය විසඳීම හෝමිස් නොපැකිළ භාරගත්තේය. එයින් තමාට කිසිදු වාසියක් නොලැබෙන බව දැන දැනත් ඔහු ඒවා විසඳීමට කාලය ගතකළේ සතුටෙන්.

1894 වසර පර්ලොක් හෝමිස්ට වැඩකටයුතු බහුල වූ වර්ෂයක් බව මම මීට පෙර සඳහන් කර ඇත්තෙමි. මෙම පරීක්ෂණවල සටහන්වලින්, මගේ විශාල ලිපිගොනු තුනක් සම්පූර්ණයෙන්ම පිරිහියේය. ඔහුට කිසිදු මූල්‍යමය වාසියක් නොලැබුණු පරීක්ෂණ කිහිපයක් ද එහි ඇතුළත්ය.

එක් උදාසනක, බේකර් විදියේ නිවහන වෙත ලැබුණු පුවත්පත් දිගහැරගෙන කියවන අතරේම, අපි උදේ ආහාරය ගනිමින් සිටියෙමු.

"වොට්සන්. ඔබ මට කිව්වා තේද....." හෝමිස් එක්වරම මගෙන් විමසුවේය. "ඔබේ හිතමිත්ත දෙවද්‍ය ස්ටැම්ගඩ්, සර් ඇන්ඩරූ ලුවිස්ට ප්‍රතිකාර කරනවා කියල?"

"ඔව්" මම පිළිතුරු දුන්නෙමි. "අර සුප්‍රසිද්ධ වෛද්‍ය විශේෂඥ විලියම් ශ්‍රීඩන්ගෙනුත්, තමන්ගේ රෝගියා ගැන ස්ටැම්ගඩ් විමසා බැලුවු. ඒ වූණත් සර් ඇන්ඩරූ ලුවිස්ට තිබුණු රෝගලක්ෂණ ගැන අතල වෛද්‍ය ශ්‍රීඩන් පවා පුදුමයට පත්වුණාලු"

"හැබැට?" හෝමිස් ඇසීය. "ඒ රෝගලක්ෂණ මොනවාද කියල ඔබට මතකද?"

සති කිහිපයකට පෙර ස්ටැම්ගඩ් සමඟ බිලියඩ් ක්‍රිඩාවේ යෙදෙද්දී කළ කතාබහ මම සිහිකළෙමි.

"සර් ඇන්ඩරූ ගොදුරු බේලා නියෙන්තේ මුළු සිරුරම එකවිගේ දුර්වල වුණු රෝගයකට, රිකෙට් දිනින්දා ලැබුණු සමේ කුඩාල හා වණවීම, හිසකැක්කුම, ක්ලාන්තය, වමනය, කෙස්හැළියාම ආදිය, ඊට අමතරව ඔහුගේ මොළයටත් එක එක්තරා විධියකට බලපාල තිබුණු බවයි ස්ටැම්ලිට් කියන්නේ. තමා මොකක්දෝ ශාපයකට දොරටුවුණා කියලා සර් ඇන්ඩරූ හිතාගෙන ඉන්නවලු."

"ඉතින් ඒ ගැන ස්ටැම්ලිට්ගේ අදහස් මොකක්ද?"

"ඒ ලෙඩේ මොකක්ද කියන එක ගැන ඔහුට කිසිම වැටහීමක් නෑ" මම කීවෙමි. "විශේෂයේ වෛද්‍ය ශ්‍රීඩන් අනුමාන කරල තියෙනවා මෙක සර් ඇන්ඩරූට සර්ම ක්ලාපිය රටකදී බෝවුණු පිරිල රෝගයක් කියලා. සර් ඇන්ඩරූගේ පුතා මියගිහිත් තියෙන්නෙත් මේ රෝගයෙන්මයි. ඒ හුඟක් තරුණ කාලෙ - වයස අවුරුදු විසිගණන්වලදී. ශ්‍රීඩන් කියල තියෙනවා බොහොම කාලයකට පෙර දෙන්නාවම රෝගය වෛර් ඇති බවත්, පුතා ලාබාල කාලෙදීම, විෂබීජයට ගොදුරුවුණු නිසා ඉක්මනින්ම මියයන්නට ඇති බව. කුඩා කාලයේදී රෝගවලට ඇගේ ඇති ප්‍රතිශක්ති ගතිය හුඟක් අඩුයිනේ. ඇයි හෝමිස් ඒ ගැන ඇහුවෝ?"

"ශ්‍රීඩන් - ස්ටැම්ලිට් දෙන්නා සර් ඇන්ඩරූගේ ජීවිතය වේරාගන්න හැකිවෙලා නෑ. මේ අද පත්තරේ තියෙන්නේ ඔහුගේ මරණය ගැන විස්තරයක්." කී හෝමිස් පුවත්පත මා අතට දුන්නේය.

මම එය කියවා බැලිමි. සර් ඇන්ඩරූ ලුමිස් පිළිබඳ දීර්ඝ විස්තරයක් එහි පළවී තිබිණි. ඔහු විසින් කළ පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම්, ගවේෂණ හා ඔහු කළ සොයාගැනීම් ගැන ද එහි සඳහන් විය. ඊට අමතරව එම පුරාවිද්‍යාඥයා දරා තිබූ තුරු, ලබාගත් ගෞරව ඉමහතා ගැන ද සඳහන්ව තිබිණි. සර් ඇන්ඩරූ ලුමිස් කළ විශිෂ්ට සොයාගැනීම් එක්රැස් කර, ප්‍රදර්ශනය සඳහා තමා ඇති අකෘතුකාශාරවල නාමලේඛනයක්, එම පිටුවේම වෙනත් තැනක පළවී තිබිණි. පසුකාලීනව ඔහුගේ වාත්තිය කටයුතු ආන්දෝලනයකට ලක්වු අයුරු ද, ඔහු මහජනයා අතරට නොපැමිණ පොදුජනතාව දිව් ගෙවූ අයුරු සඳහන් කරමින් ලිපිය අවසන් විය.

"දෙයියන්ට ඔප්පු 'ඉවර්වාලේ'" මට කියැවිණි. "බලාගෙන ගියාම ඔහු තම බොහොම දරුණු ශාපයක ගොදුරක් වෙලා"

"වොට්සන් ඇයි ඔබ වගෙම කියන්නෝ?" මගේ මිත්‍රයා ඇසුවේය.

"එහෙම කියන්නෙද?" මම ඇසිමි. "පත්තරයේ සඳහන් වෙලා තියෙන කාරණා ටිකක් මං කියවන්නම්. ඔන්න අහගෙන ඉන්න."

"..... සර් ඇන්ඩරූ ලුමිස් වෙත වෝදනා එල්ල වූයේ ඇඩල්ටන්හි පෞරාණික සොහොන්බිම කැණීමේදී ඔහු ක්‍රියාකළ ආකාරය පිළිබඳවය. මෙය ශාපයකට ලක්වු භූමියක් ලෙස ජනප්‍රවාදයේ පවති. සිය ආදරණීය පුතණුවන්ගේ අභාවය සිදුවූ කාලයේදීම මෙම වෝදනා එල්ලවීම නිසා, සර් ඇන්ඩරූගේ සිතේ ඇතිවූ ශෝකය දෙගුණ තෙගුණ වන්නට ඇත. විවිධ තැන්වලින් ඔහුට වෝදනා එල්ල වෙද්දී, ඒවාට නිදහසට කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට, සර් ඇන්ඩරූ උත්සාහ නොකළේය. ඔහු පැමසුමේ, තමා සැමවිටම කටයුතු කළේ අවංක වෙනතාවෙන් බවයි. තම සොයුරු විද්‍යාඥයාට මෙසේ ප්‍රහාර එල්ල කිරීම අනෙක් පුරාවිද්‍යාඥයෙක් හෙළා දැවුරුව. එහෙත් තමාට එල්ල වූ වෝදනාවලින් සර් ඇන්ඩරූගේ සිත තදින්ම පැරෙන්තට ඇතුළු නිසැකය. ඔහු පුරාවිද්‍යාත්මක කැණීම්වල යෙදීම සම්පූර්ණයෙන්ම අක්කාර දඹලිය. පුරාවිද්‍යාත්මක සහරාවලට ඉදහිට ලිපි සැපයූ ඔහුගේ ශක්ති ඉදිරිපත් කළේ ඉතා කලාතුරකිනි.

අන්තිමේදී ඔහු මරණය කරා ළඟාවූයේ බ්‍රිතාන්‍ය වෛද්‍ය කෙනෙකුගේ විශිෂ්ටයන් පවා පරාජයට පත්කරමිනි. මේ අනුව තම ඉමහතයේ ඇති අතිශය පෞරාණික සොහොන් බිම ශාපලත් එකක් යයි ඇඩල්ටන් ගම්වාසීන්ට පිළිගැනීමට සිදුවී ඇත. සර් ඇන්ඩරූගේ මරණය ගැන ඔබ්බෙන් ගැහිනි ලෙස ඉතුරුවී සිටින්නේ එක් අවිවාහක දියණියක පමණි.

"මොකක්ද හෝමිස්—මේ කතාවේ මේරුම?" මම ඇසිමි.

"මොකක්ද ඔහුට විරුද්ධව එල්ලවුණු වෝදනාව?"

"වගකීමකින් තොරව කටයුතු කරන ජාතික පුවත්පත්වල වැඩ" හෝමිස් කීවේ කලකිරීමකට පත් නැවෙති. "ඔහුගේ මරණය සිදුවී ඇති මේ වෙලාවේ ඔහුට එල්ලවුණු වෝදනා ගැන දිගින් දිගටම සඳහන් කරන එක වැරදියි. ඔහුට වෝදනා එල්ලකරල තිබුණේ ඇඩල්ටන්හි කැණීම්වලදී ඔහුට සහයවුණු එඩ්ගා තම පුරාවිද්‍යාඥයෙක්. ඔහු කියල තිබුණා මෙහෙම දෙයක්. සොහොන්

බිමේ කැණීමවලදී මුළු තබා-තිබූ ලෝහ භාජනයක් හමුවුණාලු. පිටත එක් විශේෂිත ආකාරයක කැටයම් තිබූ මෙය, පසුව කෞතුකාගාරයකට භාරදීල තියෙනවා. එය හම්බවුණු අවස්ථාවේ ඒ තුළ අඩංගුව තිබූ සියලුම දේ, පසුව කෞතුකාගාරයට භාරදෙද්දී තිබුණේ නැහැලු. ඔහු ඒක වචනවලින් සඳහන් කර නොතිබුණත්, අදහස් කර තිබුණේ මෙහෙම දෙයක්... "ඒ බදුන තුළ තිබූ යම්කිසි වටිනා වස්තුවක් සර් ඇන්ඩරූ රහස්මේ හංඟාගන්න ඇති."

පත්තරේ සඳහන්ව තිබිලා ඔබ දැන් කියවූ මේ කතාවට එද පුරාවිද්‍යාඥයින් හැම දෙනෙකුගේම අප්‍රසාදය හා විරෝධය එල්ලවුණා. ඇඩල්ටන් සිද්ධිය ගැන මෙහෙම දෙයක් කියනතුරු, පුරාවිද්‍යාඥ එඩ්ගා ඔහුගේ කෙසෙල්කෙසේ සැහෙන පිළිගැනීමකට ලක්වී සිටියා. නමුත් මේකෙන් අප්පේ ඔහුත් පැත්තකට තල්ලුවී ගියා. දැන් ඔහු ලන්ඩන් නුග්ගට ආසන්න නගරයක, කතිෂ්ට විශ්වවිද්‍යාලයක ආචාර්යවරයෙක් කියලයි මට අහන්න ලැබුණේ.

අපි යළිත් පුවත්පත් කියවීමට අවත්ගත්තෙමු. හෝම්ස් කියවා අවසන් කළ පුවත්පත් මා අතට දී අලුත් ඒවා දිගහැරීමට පටන්ගත්තේය. මගේ අනේ තිබූ එක්-පුවත්පතක් ඉවතදීමට මා සැරසෙද්දී, එක් පිටුවක පහතින් වූ ශිෂ්ටාචාරය වෙත මගේ තෙත් යොමුවිය.

ඇඩල්ටන්ගේ ශාපය

සුප්‍රකට පුරාවිද්‍යාඥයෙක් අභාවප්‍රාප්ත වෙයි.

මම එය ද කියවීමට පටන්ගනිමි. මගේ අවධානය දිනාගැනීමට සමත්වූයේ ලිපියේ අවසන් කොටසය.

"මෙන්න මේ ලිපිය හොඳයි ස්ටැම්ලිට් කියවන්න දන්නා නම්" අන්තිමේදී මම කීවෙමි.

"ඇත්තට? මොනවද ඔකෙ තියෙන්න?"

"මේකෙ තියෙනවා හොඳ විස්තරයක්" මම කීවෙමි. "ඇඩල්ටන් විල්ලුව මැද කඳුගැටයක් මුදුනේ පිහිටා තිබෙන, ඇඩල්ටන් පොරාමික සොහොන්බිම ගැන තොරතුරු ගම්වාසීන් හොඳින් දන්නවා කියන්නේ. මේ ශාපලත් සොහොන කියන භයානකම එක, කුඩා සොහොන් ආබි රාශියකට මැදිවෙලා, මැදිත්ම පිහිටා තියෙන්නෙ. මතක ඇති කාලයක පටන් මිය නැත ගැන කාටත්

අහන්න ලැබිල තියෙන්නෙ භෞහොම් බිහිසුණු කථාලු. මොනතරම් දව් ගින සාකුට් ඇවිත් මොනතරම් ගනකමට හිමිවැටුණත්, ඒ හිම ඉස්සරවෙලාම දියවෙන්නේ. මිය සොහොනෙලු. ගමේ මිනිස්සු ඒකට දල තියෙන නම් ශාපලත් සොහොන. ඒ මොකද කිසිම දවසක එතැන පොළොවේ කිසිම දෙයක් වැටෙන්නෙ නැතිලු. අදටත් එතැන එක තණකොළ ගහක් නැතිබවයි කියන්නෙ..."

"වොට්සන්" හෝම්ස් මගේ කථාවට බාධාකළේය. "ඉක්මනටම හිම දියවී යන, තණකොළ ගහක් වැටෙන්නෙ නැති සොහොන් ගැන, අපට ගම්බදව කොයිතරම්ත් අහන්න ලැබෙනවද. මේ එංගලන්තයේ දෙවිමැදුරුවල සොහොන්ගැබ්වලින් බාගයක පිළිවෙළ එහෙමයි කියලා මිනිස්සුන්ගෙන් ඇහුවොත් කියාවි."

"ඒ කාරණාව මා පිළිගන්නවා" මම කීවෙමි. "පුද්ගාකාරම දේ ඒක නොවෙයි. ඇඩල්ටන්වල ගම්වාසියන් කියනවාලු මෙහෙම දෙයක්."

සර් ඇන්ඩරූ අද සොහොන විවෘත කළාට පස්සෙ, ඇඩල්ටන් ගම්මානය පුරාම පුද්ගාකාර රෝගයක් පැතිරීගියාලු. එහි රෝග ලක්ෂණ, සර් ඇන්ඩරූට හැදුණු රෝගයට භෞහොම් දුරට සමානයි. ඒ වුණත් ඒ හැටි ගණනක් පුද්ගලයින් එයින් මරණයට පත්වෙලා නැ. නමුත් ඒ ප්‍රදේශයේ මළදරු උපන් විශාල ගණනක් සිදුවෙලා තියෙනවා. උපන් දරුවන්ගෙහුත් විශාල ගණනක් ආබාධිත අයලු. ගමේ මිනිස්සු කියන්නේ මේ තත්ත්වයට සර් ඇන්ඩරූ වගකිවයුතුයි කියලයි. කාටවත් හිරිහැරයක් නොවී තිබුණු සොහොන විවෘතකිරීම නිසා ඒක මුළුගමටම ශාපයක් වුණාලු. ඔබ මොනවද හෝම්ස් ඒ ගැන කියන්නෙ?"

ඔහු මදවෙලාවක් කල්පනාකළේය. "කණගාටුවට කරුණ මේකයි" ඔහු කීය. "පුවත්පත්වල මහොම දෙයක් පළවී තිබුණු සළියටම අපට මිය හැමදෙයක්ම විශ්වාස කරන්න බෑ. මේ ගැන හොඳට හොයල බලල අපි සත්‍යය හොයාගන්න ඕන. මිය කියන කතාවල් ඇත්ත නම් මේක මහා පුද්ගාකාර සිදුවීමක්. වෛද්‍යවරයෙක් හැටියට ඔබේ මතය මොකක්ද වොට්සන්?"

"බාගවෙලාවට වෛද්‍ය ශ්‍රීඩින්ගේ මතය ඇත්ත වෙන්න පුළුවනි" මම කීවෙමි. "සර් ඇන්ඩරූ ලෝකය පුරාම තැන් තැන්වල ගවේෂණ කළා. ඊජිප්තුවේ කයිරෝ ඉඳල සැතපුම් දහස්ගණනක්

දකුණට තිබෙන ආරාමේ සොහොනක් ගැබ හා පිරමිඩ ගණනාවකම ඔහු කැණීම් කරල තියෙනවා. සමහර ඒව්නේ සොහොන් අවුරුදු හාර පන්දහසක් පැරැණි ඒවා කියලයි කියන්නේ. ඔහු මේවා ඇතුළට වෙලා සතිගණන් ගවේෂණ කටයුතුවල යෙදෙන්න ඇති. එයින් ඇතිවෙන තත්ත්වය මොන වගේද කියල අපට කියන්න ඉඩ්නැයි. ඒ සොහොන්කැබලිල අවුරුදු දහස්ගණන් පැරැණි ප්ලෙයිස්ටෝසීන් තියෙනවා. ඉතින් ඒවා සමග මොන විදියේ ක්ෂුද්‍රජීවීන් තිබියාද කියා කවුද දන්නේ? ශ්‍රේෂ්ඨයේ ප්‍රථි ආස්වර් හොයාගෙන තියෙන හැටියට, රෝගවලින් සියයට අනුවනටම මුල විකේත; ඒවා ගැන අපි කිසිම දෙයක් දන්නේ නැතිනමයි. ඒ වගේ විකේතයක් සර ඇන්ඩර්ගේ ඇඟට ඇතුළුවුණා කියල හිතමු. ඔහු ඒක සිරුරේ තියාගෙන ජීවත්වෙනවා. කල්ගතවෙද්දී ඔහුගෙන් ඒක ප්‍රතාටත් බෝවෙනවා. සමහර ලෙඩරෝග තියෙනවා. කාලයක් සිරුරේ සිටපත්ව තිබ්ලා, රෝග ලක්ෂණ එසුව මතුවෙන. මේකත් එහෙම එකක් වෙන්න පුළුවනි

"මව්. බාගවෙලාවට එහෙම වෙන්න ඇති" හෝම්ස් කිය. "වොට්සන්. කරුණාකරල මගේ මිය ලිපිවලට එක මෙතාට දෙන්න" ඔහු ලිපියක් ලියන්නට පටන්ගත්තේ. ඇඩ්ල්ටන් සිද්ධිය ඔහුගේ සිමෙන් ගිලිහී යන්නට ඇතැයි මම විශ්වාස කළෙමි. එහෙත් දින කිහිපයකට පසු යළිත් වරක් උදේ ගේ මේසයේදී හෝම්ස් මේ ගැන කතාකළේය.

"සර ඇන්ඩර්ගු ලුපිසගේ මරණය ගැන, අප කළ කතාබහ මබට මතකද වොට්සන්?"

"මව්..... ඇයි?"

හෝම්ස් මේසය මත තිබු ලිපියක් අනුව ගත්තේය. "මේ සිද්ධිය හුදා පුළුන්පත්වල පළමු දෙසින් මගේ හිතේ කුතුහලයක් ඇතිවුණා" ඔහු කිය. "ඒ නිසා මං ලියුවා ලියමක්. කාටද? ඇඩ්ල්ටන් ප්‍රභේදය අදාල ප්‍රාන්තයේ සොහොන් වෛද්‍ය නිලධාරියාට"

"හැබැට? ඔහු මොකද කියන්නේ?"

"මං විමසලා ගැටුවා. සර ඇන්ඩර්ගු ලුපිසගේ කැණීම් නිසා, ප්‍රදේශයේ ජනයාට අධිර්ණය ලෙස රෝගයක් වැලඳුණා කියන කතාව ඇත්තක්ද කියලා" හෝම්ස් කිය. "මේ බලන්න ඔහු ඒ ගැන දිර්ඝ විස්තරයක් කියා ඒවා තිබෙනවා.

මේක ශාපයක් කියන විශ්වාසය නම් බහුමුත කතාවක්ල. ඔහු ඒ ගැන නම් කොහොමටවත් විශ්වාස කරන්නෙ නැතිල. නමුත් සර ඇන්ඩර්ගු අර ශාපලත් මිනිවුළ කියන එකේ කළ කැණීම්වලින් පස්සේ ඇඩ්ල්ටන්වල වෙනසක් වුණාල. මහජනයාගේ සොබා ප්‍රශ්න රැසක් තමන්ට දකින්න ලැබුණාල. සොබා වෛද්‍ය නිලධාරියා මේ ගැන කමින්ගේ අවධානය යොමුකරල තියෙනවා. ඔහුට කොහොමටත් හේරුම්ගන්න අමාරු රක්තහීනතාවයකට (ලේ අඩුකමකට), මේ පළාතේ ජනජා ගොදුරුවෙලා තියෙනවා. අර මළ දරු උපත් සහ ආබාධිත දරු උපත් කරාට දැක්නල. ඒ කියන්නේ වෙන පළාත්වලට වඩා, ඇඩ්ල්ටන්වල සිදුවූ ආබාධිත දරු උපත් ගණන වැඩි බව වෛද්‍යවරයා නිරීක්ෂණය කරල තියෙනවා. ඒ එගේමයි මියගිහින ඉහළින් දැක්වන ගණන. ඔහු කියන්නේ මේ අවාසනාවන්ත තත්ත්වය සහ පුනරිද්දාන්මත කැණීම් එකට සම්බන්ධ කරන්න බැරිල. ඔහු හිතන්නේ මේ පළාතේ පානීය ජලයේ මොකක් ඖර් වරදක් නිසා, මෙහෙම දෙයක් සිදුවුණා කියලයි"

හෝම්ස් ඒ අදහස ගැන මොනවද කියන්නේ?"

"මය ශාපයක් ගැන නම් මං කොහොමටවත් විශ්වාස කරන්නෙ නැ" හෝම්ස් කිය. "ඒ වගේමයි මේක අහනු සිදුවීමක් කියල කියන්නත් බැ. අවුරුදු දහස් ගණනක් තිදෝපගතව කාගෙන්වත් ගිරිහැරයක් නොවී තිබුණු සොහොනක් සර ඇන්ඩර්ගු විවෘතකළා. ඒක අපරාධයක්..... ඒක නිසා තමන්ගේ ගිහිමහට ශාපයක් වැදුණා කියලනේ ඇඩ්ල්ටන් මිනිස්සු කියන්නේ. ඒ මතය නම් මං සම්පූර්ණයෙන්ම බැහැර කරනවා. එහෙම වුණත් මය කැණීමත් ලෙඩ රෝග සහ මරණත් එකට සම්බන්ධ කරන යමක් තියෙන්න පුළුවනි. ඒක මං බැහැර කරන්නේ නැ. පානීය ජලය ගැන කතාකරනවා නම් අපට කියන්න තිබෙන්නේ මෙහෙම දෙයක්. ඇඩ්ල්ටන් කියන්නේ කඳුරාසියකට මැදිවුණු, නිමිනභූමියක පිහිටි ගමක්. මේ කඳු හැම එකක්ම අහන්නරය හුණුගල්වලින් නිර්මාණය වුණු ඒවා. එහෙම ප්‍රදේශවල ජලය ඉතාම පිරිසිදු බවට ප්‍රසිද්ධයි. හුණුගල් මිශ්‍ර ලවණ ස්ථර මැදින් ගලා එන ජලය, බීමට හොඳ පිරිසිදු ජලය කියල මතයක් තිබෙනවා නේද? ඇයි වොට්සන් දකුණු ඩාබ්ලිස්වරයේ ගම්මානවල හැම ග්‍රීෂම සෘතුවකම උත්සව

පැවැත්වෙන්නේ? එංගලන්තය පුරාම වසංගත රෝග පැතිරී ගිහින් ලක්ෂ ගණනක් මරුමුවට පත්වුණු බෙලාවෙ, දකුණු ඩාබ්ලයරය ආරක්ෂා වුණේ කොහොමද? හුණුගල් ස්ථර මැදින් වැටී තිබුණු, ඔවුන්ගේ ජල උල්පත්වලින් ලැබුණු පිරිසිදු විෂබීජ රහිත ජලය නිසා"

"ඒ කාරණා ප්‍රයෝජනයට පුරුදුගෙන, මේ සිද්ධිය තේරුම් කළ හැකි උපකල්පනයක් ඔබට තියෙනවාද හෝමිස්?"

"ප්‍රමාණවත් තරම් දත්ත අපට තවමත් ලැබුණේ නෑ මිත්‍රයා" හෝමිස් කීය. "දත්ත නොමැතිව යමක් පැහැදිලි කරන්න, තීරණ ගන්න යෑම විශාල වැරද්දක්. ඒ හින්දා අපි මේ සිදුවීම ගැන තොරතුරු එක්රැස් කරමු. එතකොට අපට බලාගන්න පුළුවනි, මේ අතීතය පිටුපස තියෙන්නේ මොකක්ද කියලා"

හෝමිස් යළිත්වරක් මා සමඟ මේ ගැන කරාකළේ පසුවද සවස්වරුවේය.

"වොට්සන්. අද හැන්ඩරුවට ඔබ මොකක් හරි වැඩක් යොදගෙන ඉන්නවද?"

"නෑ"

"මට හිතූණා දේශනයක් අහන්න යන්න"

"දේශනයක්? කාගෙද?"

"දේශනය පවත්වන්නෙ ඇඩල්ටන් සිද්ධියට සම්බන්ධ ආචාර්ය එඩ්ග්ටන්..... අපි අර රියෙ කතාවුණේ ඔහු ගැන. ඔල්ඩරිස් ආයතනයේ ශාලාවේ ඔහුගේ දේශනයක් පැවැත්වෙනවා. ඔහුගේ මාතෘකාව ග්‍රහතාරකා සහ පාෂාණ. ශ්‍රීමත් තෝමන් ලොක්යර් කලකට පෙර මුද්‍රායක් ඉදිරිපත් කළා, පෞරාණික ආගමික සිහිවටනවල ඉදිකිරීම ගැන. ඔහු කිව්වා මේවා ඉදිකිරීමේදී ග්‍රහලෝකවල චලනය සැලකීමට ගත් බව."

ඔල්ඩරිස් ආයතනය පිහිටා තිබුණේ දකුණු ලන්ඩනයේ ඇත කෙළවරකය. එඩ්ග්ටන් මහතාගේ දේශනයට සවන්දීමට එතරම් පිරිසක් පැමිණ සිටියේ නැත. අවුරුදු හතළිහක් පමණ වයස්ගත දේශකයාට දිග කෙස් වැටියක් තිබිණ. ලොකු විදුරු සහිත උපැස්පුගලක් කෙස්වැටියත් නිසා විද්‍යාඥයෙකුගේ බුද්ධිමත් පෙනුමක් ඔහු වෙතින් දිස්විය. ඔහු, කමා විසින්ම ගන්නා ලද ඡායාරූප රාශියක් ආලෝක පෙට්ටිය මගින් බිත්තියට ප්‍රක්ෂේපනය

කළේය. එයින් බොහොමයක් දුනුම බෙදදෙන ආකාරයේ ඒවා වූ අතර සමහරක් සිත් ඇදගන්නා දර්ශන විය. ලොක්යර්ගේ සංකීර්ණ සිද්ධාන්තය සරල බසින් තේරුම් කරදීමට එඩ්ග්ටන් උත්සාහ දැරුවේය.

දේශනය අවසානයේදී රැස්වී සිටි සෙනග එතැනින් පිටවී යාමට පටන්ගත්ත. එඩ්ග්ටන් මහතා තම ඡායාරූප අඩංගු විදුරු කැබලි, දී පෙට්ටියක රැඳෙව්වේය. අසුනෙන් නැගී සිටි හෝමිස් ඒ දෙසට යද්දී මම ඔහු පසුපස ගියෙමි.

"මහත්මයා. අපි ඔබේ කථාව අහන්නෙ ගිවියේ බොහොම ආශාවෙන්" හෝමිස් කීය.

"ස්තූතියි මහත්වරුනි" දේශකයා කිවේ සිනාමුසු මුහුණෙනි. "ඔබ දෙදෙනා පුවත්පත් චාරිකාකරුවන් නොවේය කියල මං විශ්වාස කරනවා"

"ඇයි ඔබ එහෙම කියන්නේ?" හෝමිස් ඇසීය.

"සර් ඇන්ඩරූ ලුවිස්ගේ මරණයෙන් පස්සේ පුවත්පත් චාරිකාකාරයින් මද ගැන අවධානය යොමුකරලයි තියෙන්නෙ. ඔවුනට කිසිදෙයක් කියන්න මං කැමති නෑ"

"අපි පුවත්පත්වලට ඔබ්බක්ම අය නොවෙයි" හෝමිස් කීය. "ඒ ගැන අපි ඔබට සහතික වෙන්නම්. ඔබේ නිමි මර්ලොක් හෝමිස්. මේ මගේ මිත්‍රයා දෙස්තර වොට්සන්"

දේශකයාගේ දෙනෙත් මඳක් විශාල වූ අයුරු උපැස්පුගලේ විදුරු හරහා පෙනිණ. මොහොතක් හෝ දෙකක් නිහඩව සිටී ඔහු අනතුරුව කරාකළේය.

"විශේෂඥ රහස්පරීක්ෂක හෝමිස් මහත්මයා තේද? මොන තේතුවක් නිසාද ඔබේ අවධානය පුරාවිද්‍යාව දෙසට යොමුවුණේ?"

"පෞරාණික දේවල් ගැන, මගෙත් ලොකු කැමැත්තක් තියෙනවා" හෝමිස් කීය. නමුත් මේ වෙලාවේ නම් මට ඔබේ උදව් අවශ්‍ය වෙලා තියෙන්නේ, සර් ඇන්ඩරූ ලුවිස්ගේ මරණය ගැන කරන පරීක්ෂණයට"

"සර් ඇන්ඩරූගේ මරණය?" එඩ්ග්ටන් මහතාට කියැවිණ. "ඇයි ඒක මිනීමැරුමක් කියලා ඔබට කවුරුහරි කිව්වද?"

"නෑ එඩ්ග්ටන් මහත්මයා" හෝමිස් කීය. "මෙතැන මිනීමැරුමක් කොහොමටවත් නෑ. කවුරුත් දන්න විදියට සර් ඇන්ඩරූ මියගියේ ස්වාභාවික විදියට. නමුත් එක් විශේෂ කාරණයක් මතු වෙලා

නියෝගනවා. ඇඩ්ලිට්ටන් සොහොන්බිම විවෘත කළාට පස්සෙ ඒ ගම්පුදේගෙයේ පැතිර ගිය මරණය, ලොබරෝගවලත් සර් ඇන්ඩර්ගෙ මරණයත් අතර පුදුමාකාර ලෙස සමීප සම්බන්ධයක් තිබෙන බවයි සමහරු කියන්නේ?"

"එහෙම නම් ඇඩ්ලිට්ටන් ශාපය කියල හඳුන්වන දේ ඔබ විශ්වාස කරනවාද?"

"කොහොමටවත් නැ. හෝමිස් කිය. "නමුත් ඒ කැණීමවලින් පස්සේ ඇඩ්ලිට්ටන් ප්‍රදේශයේ හඬානක රෝගයක් පැතිරී ගිය බවට ආ ලඟ සාක්ෂි තියෙනවා. මේතැන සැඟවිලා තියෙන රහස මොකක්ද කියලා මං හොයාගන්න ඕන. ඇඩ්ලිට්ටන් ගම්වාසීන්ගේ සහපත සඳහා, ඒ හේතුව හරියටම හඳුනාගැනීම අප කළ යුතුම වැඩක්"

"මට කිසිම වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක දැනුමක් නැ හෝමිස් මහත්තයා" එඩ්ගා කිය. "ඉතින් මං කොහොමද ඔබට උදව් වෙන්නේ?"

"වෛද්‍ය විද්‍යාත්මක දැනුමක් නැතිවුණත් අපට උදව්වෙන්න ඔබට බැරිකමක් නැ" හෝමිස් කිය. "එද මය සොහොන පිහිටි කඳුමුදුනේ සිදුවුණේ මොකක්ද? කැණීම සම්බන්ධයෙන් හැමදෙයක්ම මට කියන්න"

හෝමිස්ගේ ඉල්ලීම ගැන මදවේලාවක් කල්පනා කළ පුරාවිද්‍යාඥ එඩ්ගා මහතා අත්තිමේදී තීරණයකට පැමිණි බැව් පෙනිණ. එබැවින් ඔහු කළ කටයුත්ත - ඡායාරූප තහඩු ලී පෙට්ටියට ඇසිරීම අවසන්වන තුරු අයි බලා සිටියේම.

"සර් ඇන්ඩර් කැණීම් කරන්න හුඟක්ම කැමැති තැන තමා ඇඩ්ලිට්ටන් විල්ලුවේ සොහොන්බිම" එඩ්ගා මහතා කිය. "ඔහු විශ්වාසීය ලෙස සිසයයෙක් කාලෙ ඉඳලම එතැනට අවධානය යොමුකරල තියෙනවා. ශාපලත් සොහොන් කියල හඳුන්වන තැන ඔබ දන්නමත් දන්නවා ඇති. මේ ස්ථානයේ සිදුවුණු අරුමපුදුම දේවල් ගැන කවුරුත් මහිතයට පත්වුණා. හැමතැනකටම කලින් එතැන ගිම දියවී ගිය හැටි, එකම තණකොළ ගහක් හෝ තොවැටි එතැන පස නිරාවරණව තිබුණු හැටි; මේ ආදී දේවල් සර් ඇන්ඩර්ගෙ මොළයට හරියට වඩ දුන්නා. කාගෙ හරි ශාපයක් නිසා එතැන මේ විදියට සිදුවෙන්නවා කියල නම් ඔහු කල්පනා කළේ නැ. නමුත් ඔහු කිව්වේ, මේතැන අනෙක් සොහොන්බිම්වලට වඩා

යම්කිසි විශේෂයක් තිබිය යුතුයි කියලයි. ඒ විශේෂය ඒ අබිරහස හොයාගන්න, ඔහුගේ හිමේ තිබුණු ලොකු උනන්දුවක්.

ඉතින් අවුරුදු දහයකට කලින් එක් ග්‍රීෂ්ම කාලයක අපි ඇඩ්ලිට්ටන්වලට ගියා. ඒ දවස්වල තිබුණේ යහපත් කාලගුණයක්. ඇඩ්ලිට්ටන් කියන්නේ සුන්දර ගම්මානයක්. නමුත්..... හෝමිස් මහත්මයා..... මගේ කීම විශ්වාස කරන්න, වැඩි දවස් යන්න කලින් මට හිතුණා, මේ ප්‍රදේශයට ශාපයක් එල්ලවී තිබෙනවා කියන කතාව බොරුවක් නොවෙන බව"

"ඇයි ඔබට එහෙම හිතුණේ?"

එඩ්ගා මහතා අත දිගුකොට ඔහුගේ ඡායාරූප අඩංගු විදුරු තහඩු පෙන්වුවේය. "මට හැඟවෙලා තිබුණු එක් කටයුත්තක් නම් සර් ඇන්ඩර් වෙනමම ඡායාරූප ගැනීම. පෞරාණික සොහොන්බිමට අදාළ හැමතැනක්ම ඡායාරූප ගතකරන්න කියලා ඔහු මගෙන් ඉල්ලා ගිටියා. කැණීම් කටයුතු පෙරත්, කරද්දත්, අවසන් වූ පසුත් මං ඡායාරූප ගන්නා. මට අනික් කිසිම තැනක් ඡායාරූපගතකිරීම අපහසුවුණේ නැ. ශාපලත් සොහොන ගැරෙන්න. අපේ කැණියම ඒ සොහොන ඉදිරිපිට ඉන්න ඡායාරූපයක් මං මුලින්ම ගත්තා. ඒක කිසිසේත් පැහැදිලි වුණේ නැ. මං හිතුවා ඒක මගේ දළසේයා තහඩුවේ වැරද්දක් කියලා. නමුත් එදගන් අනික් ඡායාරූප හැමඑකක්ම හොඳට ආවා. ශාපලත් සොහොන ලඟ ගත් හැම එකක්ම හරස්වුණා. එතැනදී ගත් ඡායාරූපවල දළසේයා තහඩුවේ කිසිම රූපයක් සටහන්වුණේ නැ."

"කොහොමද එහෙම දෙයක් වුණේ?" හෝමිස් ඇසීය.

"ඒ හැම එකකම තිබුණා මිදුම ගලා ආවා වගේ පෙනුමක්" එඩ්ගා කීවේය. "මං ඡායාරූප ගන්නෙ හොඳ දිව්නිමත් හිරු එළිය තිබුණු දවස්වල. අනෙක තහඩු නිෂ්පාදකයා නියම කළ උපදෙස් අනුව ආලෝකය ලබාදීලා. නමුත් එතැන ගත් ඡායාරූප පමණක් විනාශවෙලා. කවුක හිත යාකුවලදී ලන්ඩන් නගරය හරහා ගලන "බේෆ් විසට්" වගේ ගතකම් මිදුම ඇත ඔබ දන්නවා නේ. ඡායාරූප තහඩුවේ පෙනුණේ අන්න ඒ වගේ දර්ශනයක්"

"ඒකට හේතුව මොකක්ද කියල ඔබට දනගන්න ලැබුණද?"

"නැහැ. මට ඒ කිසිදෙයක් දනගන්න ලැබුණේ නැහැ. මුල ඉඳලා අත්තිම හරිය වෙනහුරු වෙහෙම තිබිලා, එකපාරටම ඒක නැතුව ගියා!"

"එකපාරටම නැතිව ගියා?"

"ඔව්, ආපලත් සොහොන, ඡායාරූපවල සටහන් වෙන්න පටන්ගන්නා, ඊටපස්සේ කිසිම නොපැහැදිලිතාවයක් ඇතිවුණේ නැ. මිදුම්ගතිය ඔක්කොම ඉවත්වුණා. මට එකකොට නැතිවුණා සොහොන ඡායාරූප ගතකරන්න. ඒ වෙනසට හේතුවුණේ ඉමාකක්ද කියන කරුණ මට කවදාවත් දනගන්න නැතිවුණේ නැ."

"ඔබ කිව්වා තවත් මොනවා හරි දුන්නොව්ලට මුහුණදෙන්න සිදුවුණු බවක්. එහෙම නේද?" හෝමිස් ඇසුවේය.

"ඇත්තෙන්ම ඔව්" එඩ්ගා පිළිතුරු දුන්නේය. "සර් ඇන්ඩරූ සහ අපේ කණ්ඩායමේ කිහිපදෙනෙක්ම, බරපතල ලෙස රෝගාතුරුවුණා."

"ඒ මොන රෝගයෙන්ද?" මම ඇසීමි.

"රෝගය මොකක්ද කියලා හදුනාගන්න, ඒ පළාතේ වෛද්‍යවරයාටත් බැරිවුණා" එඩ්ගා කීය. "ඇගපුරා කැසිම සහ ක්ලාන්තය තමයි මුලින්ම ඇතිවුණේ. මුලින්ම අපි හිතුවේ අප නවාතැන්ගත්තු, ගමේ තානායමේ ඇද ඇතිරිලිවල අපිරිසිදු කමක් නිසා ඇතිවුණු දෙයක් කියලා. සම්භරු නිව්වා එක තානායමේ කෑම නිසා සිදුවුණු දෙයක් කියලා. නමුත් අපේ කණ්ඩායමේ අය කොටස් දෙකකට බෙදලයි හිටියේ. දෙගොල්ල නැව්නිලා හිටියේ තානායම දෙකක. ඒ තානායම තිබුණේ ගමේ දෙසෙකලවරක, එකකට එකක් ඇතින්. ඊළඟට අපේ අය කියන්න පටන්ගන්නා මේක ඒ පළාතේ බැටලුවන් හෝ එළදෙනුන් නිසා ඇතිවුණු ලෙඩක් කියලා. ඒ වුණාට මට නම් හිතුවේ එක මහ පිස්සු කතාවක් කියලයි. කොහොම හරි ටික දවසක් යද්දි මේක හෙමින්ම නැතිවෙලා ගියා. හරියට අර ඡායාරූපවලින් මිදුම් නැතිවෙලා ගියා වුණේ."

"වෙන මොනවද?"

"ඒ කාලෙම පටන්ගන්නා සර් ඇන්ඩරූගේ පොද්ගලික ප්‍රශ්න"

"ඒ මොනවද?"

"සර් ඇන්ඩරූගේ පුතා ඇන්තනි සේවය කරමින් හිටියේ සුද්ධ හමුදාවේ" එඩ්ගා කීය. "හදිසියේම එක් දවසක් ඔහු තම පියා හොයාගෙන ඇඬිල්ලට වෙන ආවා. ඒ යකා මහ මෝඩ හිතුවක්කාර තරුණයෙක්. ඔහු මොනවා හරි සුදුවලට ගිහිං හතරඅනේ ණය වෙලා, තමන් භාරයේ තිබුණු හමුදා මුදලුන් අයරා ලෙස පරිහරණය

කරලා. මං හිතන්නෙ කොහොම හරි, හමුදාවේ ප්‍රධානීන් ඔහුට අනිවාර්ය නිවාඩු යවලා. විශාල මුදලක් ආපහු හමුදාවට ගෙවන්න ඔහුට නියමවෙලා තිබුණා. තමන්ගේ පුතා තමන්ට ඇතිකළ අපකීර්තිය ගැන සර් ඇන්ඩරූ හිටියේ හරි ලැජ්ජාවකින් වශේම කෝපයකින්. ඒ මදිවට සල්ලි ඉල්ලලා පුතා දිනින් දිනටම පියාට කරදර කළා. පුතා ඇඬිල්ලට වෙන ඇවිත් බලන්නම ලැබුම් ගත්තෙ පියා නැව්නි හිටිය තානායමේමයි. පුතා නොනවත්වා කළ ඉල්ලීම්වලට කන්දෙන්න පියා සුදානම් වුණේ නැ. ඊළඟට පුතා මොකද කළේ? ඔහු අප කැණීම් කළ සොහොන්බිමටත් ආවා. ඇවිත් පියාට කරදර කරමින් එන්න යද්දි හිටියා. මේක සර් ඇන්ඩරූට මහා කරදරයක් වුණු බව අප්‍රතුචෙන් කියන්න ලබිමනා නැ.

ඔය කාලෙදීම සර් ඇන්ඩරූගේ පුත්‍රයා ඇන්තනි ලුවිස් හදිසියේම රෝගී වුණා. අර අපට තිබුණා වගේ සුළු සුළු රෝගාබාධ නෙමෙයි; ඔහු බරපතල ලෙස අසනීපවුණා. මේ දවස්වෙනකොට අපි කැණීම් කටයුතු අවසන් කරලයි හිටියේ. අසනීපයෙන් හිටි පුත්‍රයා ඇඬිල්ලටත්වලම රඳවලා, සර් ඇන්ඩරූ ලන්ඩනය බලා ගියා. එහෙත් ඔහු පළපුරුදු පිශේෂඥ වෛද්‍යවරුන් කිහිපදෙනෙකු ඇඬිල්ලට වෙන එව්වා. නමුත් වැඩක් වුණේ නැ. ඒ ඉලන්දරියා සති කිහිපයක් ඇතුළත මියගියා. ආපය ගැන විශ්වාස කිරීම අමාරු නැහැ කියලා, මං කිසු දෙය මබට දන් හේරෙනවද?"

"ඊළඟට ඔබත් ආපහු ලන්ඩනයට ආවාම තමයි පුවත්පත්වලින් අර මහා ආන්දෝලනයක් පටන්ගත්තේ. එහෙම නේද?" හෝමිස් ඇසීය.

"ඒ ගැන ඔබ මට දෙස්-පවරණ එකක් නැහැ කියලා මං හිතනවා" එඩ්ගා කීය. "දන් නම් මට මෙහෙම දෙයකුත් හිතෙනවා. ඒ කාරණා මං එළියට දම්මේ වැඳ් කාලයකදී. කොහොමවුණත් මං සති ගණනාවක් කල්පතා කර කර ඉඳලා තමයි ඒ ලිපි පත්තරේට ලිව්වේ. මගේ හිතේ ඇතිවුණු සිහිවිලි පවා, මට විශ්වාස කරන්න බැරිව ගියා. නමුත් මගේ හෘදසාක්ෂියට එකඟවෙලා, ඒ සියල්ල එළිකරන්න මට සිදුවුණා. ඒ දිනවලම තමා සර් ඇන්ඩරූගේ පුතා මියගියේ. මං බොහොම ගෞරවයෙන් සැලකූ කෙනෙකුට, මේ විදියේ ප්‍රහාරයක් එල්ලකිරීම ගැන මට කණගාටු හිතුණා. විශේෂයෙන්ම ඒ වගේ ගෝකප්පක අවස්ථාවක."

කොහොමවුණත් මං ඉදිපුත් කළ කරුණු කවුරුවත් ගණන් ගත්තේ නෑ. සර් ඇන්ඩ්‍රියාට කාමයේ අනුකූලතාව හිමිවුණා. ඔවුන් මට වෙරළනා කළා, සර් ඇන්ඩ්‍රියා ඔහුගේ වෘත්තියෙන් පහකළා කියලා. ඇන්ඩ්‍රියාට ඒකෙන් මට වෙරළිලි දෙකකුත් නෑ" එඩ්මන්ඩ් කතාව අවසන් කළේය.

"මොකක් ගැනද ඔබ මේ කතාකරන්නේ?" මම ඇසිමි.
"සිදුවුණේ මොකක්ද, කවුද ඒකට සම්බන්ධවුණේ, ඒ කොහොමද, කියන ඒව එකක්වත් මට හරියම පැහැදිලි නෑ"

"ඇඩ්ල්ටන් මංජුසාව ඔබ දකිලා තියෙනවද?" එඩ්මන්ඩ් ඇසීය.
"බර්නාඩ් කොකුකාගාරයේ ඒක පුද්ගලයෙක් තබල තිබුණා. දිගින් අඩි තුනක් පමණ පළල අඩි එකහමාරක් පමණ ඔව්ල හැඩයේ, ගත ලෝකඩවලින් තැනූ එකක්. මිනිස්සු එතැන වටවෙලා, ඡායාරූප ගන්න, කලබලකරන්න පටන්ගන්නාම ඔවුන් ඒක ඉවත්කළා."

"මං දකිලා නෑ" මම කීවෙමි.

"අපි ඒක හොයාගන්න සොහොන් ගැබ් මධ්‍යයේ තිබිල" එඩ්මන්ඩ් කීය. "සාමාන්‍යයෙන් මේ වගේ පෞරාණික සොහොන් ගැබ්ක තැන්පත් කර තිබෙනාදේවල් දකුණින් ලැබෙන්නේ මීට වඩා වෙනස් ආකාරයකට. ගල්ලැලිවලින් තැනූ කුටියක් තමයි මුලින්ම හමුවෙන්නේ. ඒවායේ තිබෙනවා මිනිහට පිරවූ මැටිහාපත, පිළිස්සුණු හෝ බිදුණු මිනිස් අස්ථි, මරණයේදී එතැන තැන්පත් කළ, මියගිය තැනැත්තා සතුව තිබූ දේවල්..... ඒ කියන්නේ පබලු ඇට මාල, පාහැණවලින් තැනූ ආභරණ, ලෝකඩවලින් තැනූ අවිආයුධ වගේ දේවල්."

ඇඩ්ල්ටන් සොහොන් ගැබේ අපට මේ දේවල් හමුවුණා. අපි ඒවා හැමදෙයක්ම ඉවත්කරගෙන යටට කැණීම් කරගෙන ගියා. සැහෙන යටට ඔය විදියට පස් හැරුවට පස්සෙ තමයි, මං මබට කිසි මංජුසාවෙ උඩපිහින දකින්න ලැබුණේ. ඒක දුටුවාම අපි අප්‍රමාණ සන්තෝසයකට පත්වුණා. හරිම අසාමාන්‍ය, ඉතාම දුර්ලභ දෙයක් අපට හමුව ඇති බව අපි තේරුම්ගන්නා. ඉතින් අපි ඉතාම පරෙස්සමෙන් පිටතින් කැණීම් පටන්ගත්තා. අර ගල්ලැලිවලින් යාද තිබූ කුටියේ පැති ලැලි ඉවත්කරලා, අපි යටට හැරුවා. ක්‍රමයෙන් ඇතුළට හාරාගෙන ගිහින්, පස්තට්ටු හා ගල්පුරු ඉවත්කළාම අපට දකින්න ලැබුණේ මොකක්ද? ඉතාම දුර්ලභ

ආකාරයේ විශිෂ්ට මංජුසාවක්. ලෝකඩවලින් තනා තිබූ ඒකට තිබුණේ ඔව්ල හැඩයක්. ඒය මතුපිට රිදීපාවෙන් අලංකාර කැටයම් රාශියක් තිබුණා. ඒ වගේ දෙයක් මං ජීවිතේටම දකිල තියෙන්නේ එව්වයි."

මදවෙලාවකට නිහඩ වූ ආචාර්ය එඩ්මන්ඩ් දෙනෙත් සිලිම දෙසට යොමුවිය. එද ඒ අවස්ථාවේ සිදුවූ දේවල් සිහිකිරීමට මෙන් ඔහුගේ දෙනෙත් යන්නමින් පියවුණු අපරා අපි දුටුවෙමු. තත්පර කිහිපයකින් ඔහු යළිත් වරක් කතාව ඇතුළුවීය.

"එද හැන්දෑවෙ එතැන හිටියේ සර් ඇන්ඩ්‍රියාත් මමත් පමණයි. අසනීප කිහිපදෙනෙකුම හිටි නිසා ඔවුන් වැඩට ඇවිත් හිටියේ නෑහැ. ඇවිත් හිටිය අතින් අයත් නේ බොන්න ගිහින්. වැඩක් කරන්න පටන්ගත්තාම සර් ඇන්ඩ්‍රියා ලෙඩරෝග ගැන බලන කෙනෙක් නෙමෙයි. ඔහු දිගටම වැඩකරනවා. මමත් සර් ඇන්ඩ්‍රියා එක්ක දිගටම හිටියා. ඔහුගේ වැඩවලට සහායවුණා. ඒ මොකද ඇඩ්ල්ටන් විල්ලුව සොහොන් ග්‍රාහකක තැනක් හැටියට ප්‍රසිද්ධයි."

අපි අර මංජුසාව සොහොන් ගැබෙන් එළියට මතුකර ගනිද්දී හොඳම හැන්දෑවෙලා කළුවර වැටෙන්නක් පටන්අරගෙන. අපි උත්සාහ කළේ ඒක තිබුණු තැනින් අළුවා ඉවතට ගන්නයි. නමුත් අපි දෙන්නාට විතරක් ඒක කරන්න පුළුවන් වුණේ නෑහැ. ඒක අපට දැනුණේ පුළුම බරක්. ඇන්ඩ්‍රියා සර් ඇන්ඩ්‍රියා මෙහෙම කිව්වා.

"දනට අපි මේක වහල දමු එඩ්මන්ඩ්. හෙට උදේ අනික් අයත් එක්ක ඇවිත් ඕක එළියට ගමු. මේක තිබෙන පිළිවෙළ අනික් අයත් දකුණාවෙ."

ඔහු එහෙම කිව්වාම ඒක ආචාර්යයා කරල දන්නයි මම සුදනම්වුණේ. නමුත් ඊට කලින් අන්තරාලමක් එතැනට ළංකරගෙන මංජුසාව මුදුනේ තිබුණු කැටයම් මොකක්ද කියලා මම පරීක්ෂාකරලා බලුවා. එහි තිබුණු කැටයම දුටුවාම මගේ අවේලා ගියා මහත්මයා"

"ඒ මොකක් නිසාද?"

"මරණය මහත්මිය මරණය" පුරාවිද්‍යාඥයා කීවේ තැනිගත් ස්වරයෙනි. "ඒ අලංකාර මංජුසාව මුදුනේ තිබුණේ මරණය පිළිබිඹු කරන රූපසංඥ. ඒ වගේ දෙයක් මං මීට කලින් දකිල නෑහැ මහත්මිය. ඒ කාලෙ ජීවත්වුණු මිනිස්සු හරි බුද්ධිමත්. ඔවුන්

පුතරුවක්ගේ නෙවත් නැතිවු ඉපදීම ගැන දනහිටියා. නැවත ඉපදීම සපුරා විස්වාස කළා. ඒ කියා ඔහු සසයක් මියගියාම, ඔහුගේ මළසිරුර පුළුස්සලා අළුතින් බදනක තැන්පත් කළා. ඒ බදනේ පිටත ඔවුන් සලකුණු කළේ ජීවයේ සලකුණු. ඒ කියන්නේ ඉර හඳ සහ තාරකා, ගස්, සතුන්, කුරුල්ලන්, ජලය, කරත්ත රෝදය හැඩයේ ලකුණක්. සාමාන්‍යයෙන් අපට බොහොම වෙලාවට මිනි අළු බදුන්වල දකින්න ලැබෙන්නේ ඒ සලකුණු. නමුත් මේක වෙනම නෙමෙයි.

"මොනවද ඔබට මේකෙ දකින්න ලැබුණේ?" හෝමස් ඇසීය.

"මේකෙ තිබුණේ මිනි ඔහු හා මිනි ඇඳි සවුට් සලකුණු"

"මොනවද ඒකෙන් ඔබ තේරුම් ගත්තේ?"

"ඒ වෙලාවේ නම් මගේ හිතේ ඇති තිබුණේ ලොකු කුතුහලයක්. ඒ වගේම ආශාවක්. මට හිතුණා මේක ඇතුළත ඇත්තෙ මොකක් හරි වටිනා විශේෂ දෙයක් වෙන්න ඇති කියල. මේ තරම් මහත්සිවෙලා, ඒ මිනිස්සු මේ පිද්දේ ලොකු මංජුසාවක් නිර්මාණය කරන්න ඇත්තෙ මොනවා හරි වැදගත් දෙයක් තැන්පත් කරන්න වෙන්න ඇති කියල මට හිතුණා කොහොමවුණත් අත්තිමේදි සර ඇත්තියැත් මමත් ඒක වහල දමල විල්ලුවෙත් පිටවෙලා ගියා.

අපි හොඳින් දනහිටියා එක් කරුණක්. ඒ ඇඳිල්වත්වල කිසිම ශම්භාවයක් ඇතිව වැටුණට පස්සෙ සොහොන්පිටට නොඑන බව. අපේ නවාතැනට අපි ප්‍රහාරවේදි හොඳටම කළුවර වැටිලා අවසන්. අතින් අය කවුරුන් වගේ නින්දාව ගියා. නමුත් මට නින්ද ගියේ නැ. මට දිගින් දිගටම මුත්තක්පුණේ අප සොයාගත් ලෝකඩ මංජුසාව. මොකක්ද මේක ඇතුළේ තැන්පත් කරල තිබුණේ? මගේ හිත දිවගියේ ඒ පැත්තට.

සතුවද උදේ අපි නැවතත් නළුන් දුකාණිම කළ තැනට ගියා. මංජුසාව ආවරණය කිරීමට අප යෙදූ ගල්පුවරුව හා පස් ඉවත් කරලා අපි වටේටම පොළොව හැරුවා. ඊළඟට පරෙස්සමෙන් ඒක මස්සලා ඉවතට අරගෙන එහි පිටත විවෘතකළා. ඒ වහාම අපට තේරුණා එය හුණක් බරට තිබුණේ ඇයි කියල. අනෙක මට තේරුණා අපට හොරෙන් කවුරු හරි මේක විවෘතකර ඇති බව.

මේ මංජුසාව ගතකම් ලෝකඩවලින් සාද තිබුණාට, ඊයම්වලින් සාද ඇතුළත ආවරණයක් තිබුණා. මංජුසාව හුණක් බර වෙන්න හේතුවුණේ මේ ඊයම් ආවරණය බව අපි තේරුම්ගත්තා. ඔබ

දන්නවා කල්යාණේදී ඊයම්වල දිරායාමක් හෙවත් ඔක්සිකරණය වීමක් වෙන්න පුළුවන් බව. එහෙකුට අළු වැනි ද්‍රව්‍යයක් - මං හිතන්නේ ඒ ලෙඩ ඔක්සයිඩ්, සෑදෙනවා. අර ඊයම්වලින් තැනු ඇතුළත ආවරණය හුණක් තැන්වලින් මං කියූ විදියට "දිරාගොස්" තිබුණා. අප ඒක ඉවතට ගන්න උත්සාහ කරද්දී එය කැබලිවලට කැඩිලා මංජුසාව ඇතුළටම වැටුණා. අනෙක් අය මේ දිනා පුදුමයෙන් බලා ඉදිද්දී මං එක් කාරණයක් නිරීක්ෂණය කළා. ඒ නමයි මේ දූවිලි වැනි සියුම් ඊයම් අළු තට්ටුවට මිනිස් අතකින් බාධා පැමිණි ඇති බව. වෙනත් වචනාවලින් කියනොත් කවුරුහරි ඒක ඇතුළට අත්දෙක දමා, යමක් ඉවත්කරගෙන තියෙනවා. ඒ බව මං පැහැදිලිවම දුටුවා. ඇඟිලි කිහිපයක උකුණු දෙපසෙන් ඒ මත සටහන් වී තිබුණා.

එහෙම දෙයක් සිදුවුණේ කොහොම ද? ඒකට හේතුවක් මට හිතාගන්න බැරිවුණා. මං හිතාගෙන තිදියේ බොහොම කාලෙකට පස්සේ ඒක මුලින්ම හොයාගත්තෙ අපියි කියල. නමුත් ඇත්ත ඒකද? මං බැලුවා මංජුසාව ඇතුළත

"මොනවද තිබුණේ?" මම ඇසීම.

"ඔබ බර්නාඩ් කොකුකාහාරයේදී ඒවා දකින්න ඇති සමහරවිට. පුරාවිද්‍යාඥයා කීය. "ඉතා අලංකාර ලෝකඩ කැටපත් ජෝඩුවක්, බෝරිවිටි, පබළු, ලෝකඩ රඳවනයකට සවිකළ අලංකාර ලෙස කැපු පළඟු කැටයක්, ලෝහමය කුඩා ආයුධ, අස්ථි කැබලි හා අළු තැන්පත් කළ මුවිටි දෙකක්. මගේ මිත්‍රයන් හිතුවේ මේක ඉතාම සතුටුදායක විදියේ සොයාගැනීමක් කියලයි. නමුත් ඔවුන් හිතුවා වැරදියි."

"ඇයි ඔබ එහෙම කියන්නේ?" හෝමස් ඇසුවේය.

"ඒ මොකද මීට පෙර අප කළ කැණීම්වලදී අපට හම්බනොවුණු දෙයක් මේතැන තිබුණෙ නැ. නමුත් මංජුසාව පිටත සලකුණු කළ අර හිස්කබල හා මිනි ඇටවලින් තිබුණේ වෙනත් භයානක දෙයක්. එහෙම අනතුරු ඇඟවෙන විදියේ දෙයක් මේ මංජුසාවේ ඇතුළත තිබිල අපට හමුවුණේ නැ. අන්න ඒකෙන් මං දනගන්නා කවුරුහරි මේ මංජුසාවෙන් යමක් හොරුකම් කරගෙන ඇති බව." කී එඩ්ගා මහතා දිග සුසුමක් හෙරුවේය.

"මේ විධියේ පෞරාණික දෙයක් කළින් ද හැන්දෑවේ හොයාගත් බව, දැනගෙන ගිවියේ සර් ඇන්ඩර්සන් මූලාශ්‍රය වන්නයි. නමුත් රාත්‍රියේදී කවුරු හරි එක විවෘතකරලා, රියම් ස්පරය බිඳලා, මොකක් හරි දෙයක් ඉවත් කරගෙන, එක පැහැදිලියි. එක කරන්න ඇත්තේ වෙන කවරුද, සර් ඇන්ඩර්සන් මිස?"

"කරාචි අවසන් කළ බවක් පෙන්වනු පුරාවිද්‍යාඥයා එතැනින් පිටවී යාමට සූදනමෙන් තම ලී පෙට්ටිය අතට ගත්තේය. එහෙත් මුහු යළිත් වරක් කරාචි පටන්ගත්තේය. |

"හෝම්ස් මහත්තයා, මං මඬට කළින් කිව්වා වගේ අපි ඇඬිල්වත්වලින් පිටවෙලා ආවා. තමන්ගේ පුත්‍රයාගේ අසනීපය ගැන සර් ඇන්ඩර්සන් හදිනම කම්පාවට පත්වෙලයි ගිවියේ. විශේෂයෙන්ම දැඩි-භීතනීම් නිසා තම පුත්‍රයා ඇඬිල්වත්ව රඳවා එමට සිදුවීම ගැන. සර් ඇන්ඩර්සන් විකර්ක් නෙමෙයි මමත් ගිවියෙ හරි කම්පාවකට පත්වෙලා. ඇයි අපි ඉතා අමාරුවෙන් කැණීම් කර සොයාගත් දුර්ලභ වස්තුවක චිත්තය යමක්, හොරෙකු විසින් පැහැර ගැනීම ගැන. ඒ හොරා, මගේ ප්‍රධානියා, මගේ හිතවතා මෙන්ම මෙතෙක් කල් මගේ ගෞරවයට ලක්වුණු තැනැත්තා, ඉතින් මගේ හිතේ ඇතිවුණු කම්පාව මොන වශේද කියල මබව හිතාගන්න පුළුවන් තේද? ඉතිරිහරිය හැමදෙයක්ම මබ් දන්නවා"

"මට අහන්න තියෙන්නේ තවත් එක ප්‍රශ්නයයි" හෝම්ස් කිය. "ඇඬිල්වත්වල තානායම්වලින් සර් ඇන්ඩර්සන් නැවතී ගිවියෙ කොයි එකේද?"

"හෝට් ඇන්ඩ් බ්‍රට්ස් කියන භාෂායමේ" කියා මොහොතක් පුදුමයෙන් මෙන් අප දෙස බලාසිටි පුරාවිද්‍යාඥයා එතැනින් නික්ම ගියේය.

පසුවද උදේ හෝම්ස් මා කුඳවාගෙන ගියේ සර් ඇන්ඩර්සන්ගේ නිවස වෙතය. අප පුවත්පත් වාර්තාකරුවන් යයි සිතූ ගෘහස්ථකයා සුදනම් වූයේ අප නිවසෙන් එළවා දැමීමටය. එහෙත් මගේ මිත්‍රයා තම ආගන්තුක පත්‍රය ඉදිරිපත්කොට, සර් ඇන්ඩර්සන් ප්‍රවීණ දියණිය හමුවීමට අවශ්‍ය බැව් පැවසුවේය.

කරාචි පැහැති ඇඳුමකින් සැරසී සිටි තරුණ කාන්තාවක් අප හමුවට පැමිණියාය. ඒ සර් ඇන්ඩර්සන්ගේ දියණියයි. සිත්තියා ලුවීස් ආර්යාව තමන් හැඳින්වුණු ඇය, අප සමඟ කතාබහ කිරීමට කැමැත්ත පළකළාය.

"හෝම්ස් මහත්තයා, දෙස්තර වොට්සන්" ඇය කීවාය. "මගේ පියා ජීවත්ව ගිවියදී මබ දෙමසකට දැකීන ලැබුණා නම් කොයිතරමක් සන්නේය වේද? හෝම්ස් මහත්තයාගේ පරීක්ෂණ ගැන දෙස්තර මහත්තයා ලියන කරා, මගේ තාත්තා කියෙව්වේ හරිම ආශාවෙන්. මබ තර්කානුකූලව හැමදෙයක්ම විසදන හැටි මගේ පියා හරියට අගය කළා"

"මබ කියන මය කරුණාවන්ත වදන්වලට, මං කාතඥවෙන්වා සිත්තියා ආර්යාවෙහි" හෝම්ස් කීය. "මං ආවේ මබේ ඒ පියා ගැන තොරතුරු ටිකක් දැනගන්න."

"මගේ පියා ගැන?" ඇය ඇසුවාය. "මොනවා? ඔහුගේ මරණය සිදුවූ ආකාරය ගැන මබේ හිතේ සැකයක් තියෙනවාද? ශ්‍රීමත් විලියම් ශ්‍රීඩන් තමා කියා තිබුණේ වෙනත් දෙයක්. ඔහු කියනවා මගේ පියා මියගියේ ඊස්ට්නුවේ පෞරාණික ස්ථාන කැණීමේදී, ඔහුගේ සිරුරට ඇතුළුවුණු විෂේෂයක් නිසා කියල. ශ්‍රීඩන් කියන්නේ මගේ සොහොයුරාගේ මරණයට හේතුවත් එයයි කියල"

"සිත්තියා ආර්යාවෙහි" හෝම්ස් කීය. "මං මේකට සම්බන්ධවුණු නිසාම, මේකැන අපරාධයක් සිදුවෙලා කියල හිතන්න එපා. පුවත්පත්වල පළවුණේ සර් ඇන්ඩර්සන් මරණය සිදුවුණේ ඇඬිල්වත් ශාපය නිසා කියල...."

"..... බොරු බහුබුක් කරා" ඇය හෝම්ස්ට බාධා කළාය. "ඇත්තනි - මගේ සොහොයුරා මියගියා වෙලාවෙන් මිනිස්සු මය වීදියේ පිස්සුකතා කිව්වා"

හෝම්ස් හිස සෙලව්වේ ඇය කියූ දෙය අනුමත කරන අයුරෙනි. "කොහොම වුණත්" හෝම්ස් කීය. "සර් ඇන්ඩර්සන් මය සොහොන විවෘත කළාට පස්සේ ඇඬිල්වත්වල ඉතාම පුදුමාකාර රෝගයක් පැතිරී ගිය බව ඇත්තයි. ඒ ගැන මට විශ්වාස කටයුතු මාර්ගයකින් දැනගන්න ලැබුණා."

"මොනවා හෝම්ස් මහත්තයා?" ඇය ඇසුවාය. "මබත් විශ්වාස කරනවාද මය මෝඩ මිනිස්සු 'ශාපය' කියල හඳුන්වන බහුබුක්?"

"නැහැ ආර්යාවෙහි. මං එහෙම දෙයක් එක මොහොතකටවත් විශ්වාස කරන්නෙ නැ. නමුත් මං මෙහෙම දෙයක් නිරීක්ෂණය කරල තියෙනවා. සමහරු මය ඉදිහුන සිදුවීම් ලෙස විශ්වාස කරන දේවල් කියනවා. තවත් අය මීර්සා විශ්වාස ලෙස හඳුන්වන ඒවා

නියෝජනවා. තවත් සමහරු අහම්බෙන් එක්වීම සිදුවන ඒවා යනුවෙන් හඳුන්වන ඒවා නියෝජනවා. මේ හැම එකකටම බොහෝවිට නියෝජන එකම ප්‍රභවයක්. එකම ආරම්භයක්. මට හිතෙනවා මෙතැන නියෝජනෙන් ඒ වගේ දෙයක් වෙන්න පුළුවනි කියලා."

"මබේ මය පරීක්ෂණවලින්....." ආර්යාව කීවාය. "මගේ පියාගේ හා මගේ සොයුරාගේ වගේ තවත් මරණ සිදුවෙන එක වළක්වන්න පුළුවන් නම්, මං කැමතියි ඔබේ උදව් වෙන්න. ඔබට මගෙන් උවමනා කරන්නේ මොන වගේ උදව්වක්ද මහත්මිය?"

"සිත්තියා ආර්යාවෙනි. සර් ඇන්ඩරූ ඔහුගේ අන්තිම දිනවල කල්පනා කරමින් සිටියේ මොනවා ගැනද, පැවසුවේ මොනවාද කියල මම දනගන්න කැමතියි"

ඇගේ මුහුණෙන් දිස්වූයේ අතිශය කණගාටුවට පත් බැල්මකි. "මුලින්ම ඔහු අසනීපවූණු වෙලාවේ ඔහුට උවමනාවුණා ඇඩ්ල්ටන් ගැන ඔහුගේ චාරිත්‍රාව ලියලා ඉවරයක් කරන්න. ඒක මීට කලින් ප්‍රකාශයට පත්කරන්න, මගේ පියාට ඉවක් ලැබුණේ නැහැ..... ඔබ දන්නවානේ එඩ්ගා සමඟ නිකුණු ආයුධ. අන්න ඒක නිසා, ඒක කවදවත් ලියල ඉවරයක් කරගන්න බැරිවුණා."

ඊළඟට අධියාගේ මරණය ගැනත්, මගේ පියා දෙස් පවරාගන්නේ තමන්ටමයි. මගේ පියා අසනීපවෙලා සැහෙන්න දුර්වල වෙලා ඉදිදින්න ඔහුට උවමනා වුණා ඇඩ්ල්ටන් වෙත යන්න. මගේ පියාණන් කිව්වේ අධියා මිනිසුන් කළ කැනට ගිහින් ඔහුගෙන් සමාව ඉල්ලා සිටිය යුතුයි කියල. යන්න මනෙ කිව්වට මං ඒකට කැමැතිවුණේ නැ. නමුත් යන්න මනෙම නං. මාවත් එක්ක යන්න කියලා මං පියාණන්ගෙන් ඉල්ලා ගිටියා. ඔහු ඒකට කැමැතිවුණේ නැහැ. ඔහුට උවමනාවුණේ තනියම යන්න. අන්තිමට ඔහු ඒ දේ කළා!"

ඇය ගිනි උදනට ඉහළින් බිත්තියේ එල්ලා තිබූ තම පියාගේ ඡායාරූපය දෙස මදවෙලාවක් බලා සිටියාය.

"ඊට පස්සේ පියාණන්ගේ සොබා තත්ත්වය බොහොම ඉක්මනින් පිරිහෙන්න පටන්ගත්තා" ඇය කීවාය. "ඇදවම වෙලා නොහිටි වෙලාවලට ඔහු තමන්ගේ කන්තෝරු කාමරයට වෙලා ලිව්වා. නොනවත්වාම ලියන ඒක තමයි කළේ."

"ඔහු ලියූ ඒ දේවල් දැනට ඔබ ලඟ තියෙනවාද?" හෝමිස් ඇසීය. "නැහැ මහත්මිය" ඇය කීවාය. "ඔහුගේ මරණයෙන් පස්සේ මං ඒ සමහරක් කියවලා බැලුවා. ඒවා කිසිම තේරුමක් නැති, වැඩකට නැති බහුලු වගෙයි මට තේරුණේ. ඉතිං මං ඒවා පුළුස්සලා විනාශකරල දුමමා"

"අපට පුළුවන්ද ඔහුගේ පර්යේෂණාගාරය බලන්න?"

"ආ ඔව්, පුළුවනි" කී ඇය අසුනෙන් නැගී සිටියාය. කාමරයෙන් පිටවූ ඇය පසුපස අපි ගමන් කළෙමු.

ඇය ලොවුගේ නිවස පිටුපස තිබූ එක් විශාල කාමරයක් වෙතය. එයට ආලෝකය ලැබුණේ, අලංකාර උදාහරණකට මුහුණදමා තිබූ උස් ජනේල තුනකිනි. කාමරයේ බිත්ති වැසියන තරමට පොත්පත් ඇසිරූ රාක්ක රැසක් විය. කාමරය මධ්‍යයේ තිබුණේ ලොකු දිග මේසයකි. පර්යේෂණ කටයුතු සඳහා යොදාගත්තේ එය බව අපි තේරුම් ගත්තෙමු. එහි තැන් තැන්වල නොයෙකුත් උපකරණ, ආයුධ හා පුරාවිද්‍යාත්මක සුන්බුන් දක්නට ලැබිණ. කාමරයේ එක් කෙළවරක කුඩා ලියන මේසයක් විය.

"මගේ පියා ඔහුගේ පර්යේෂණ කටයුතු හැමදෙයක්ම කළේ මෙතැන" ආර්යාව කීවාය. "හෝමිස් මහත්මිය ඔබට කැමැති කරමක් පරීක්ෂා කර බලන්න. මගෙන් ප්‍රත්නයක් නැ. ඒව අවසන්වුණාම විසින්ක කාමරයම එන්න. මං තේ සුදනම් කරන්නම්" පවසා ඇය කාමරයෙන් පිටවී ගියාය.

"මං හිතන්නේ අපි මුලින්ම බලන්න මත ඔහු විමර්ශනය කළ පොත් මොනවාද කියල" හෝමිස් කීවේ වටපිට බලමිනි.

"කොහොමද ඒක කරන්නෝ?"

"පොත්රාක්ක පරීක්ෂා" කරල බලන්න වොටසන්. ඔහු පුරාවිද්‍යාඥයෙක්. ඒ කෙනෙකුට සමහරුට නැති අසාමාන්‍ය විදියේ පොත් මොනවා හරි තියෙනවාද බලන්න"

"ඒක නම් මට ඉතාම අමාරු කටයුත්තක් හෝමිස්" මම කීවෙමි. "විශිෂ්ට ගණයේ පුරාවිද්‍යාඥයෙක් සාමාන්‍යයෙන් කියවන්නේ මොන පොත්ද කියල මට හිතාගන්න අමාරුයි. ඉතින් මං කොහොමද අසාමාන්‍ය ඒවා තෝරන්නෝ?"

මා කියූ දෙය නොතුලු හෝමිස් දිගු මේසය අසල ඉහළ පහළ ඇවිදීමට පටන්ගත්තේ කල්පනා කරමිනි. මම පොත් රාක්ක

පරීක්ෂා කර බැලීම. පුරාවිද්‍යාව පිළිබඳව ලියවුණු සඟරා විශාල ගණනක් එහි විය. සමහරක් ඒවා කිටුණේ විදේශ භාෂාවලිනි. ඉතිහාසය, පුරාවෘත්ත, ජනකථා ආදී දේ ගැන ලියවුණු පොත්පත් ද දක්නට ලැබිණ. එහෙත් ඔහුගේ වෘත්තියට පරිබාහිර වූ "අසාමාන්‍ය" යයි කිවහැකි සෞත්‍යයක පොතක් මම කුදුදු වෙමි.

"පුරාවිද්‍යාවට අදාළ දේවල් මිසක් ඔහු වෙන යමක් කියවන්න අරගෙන නැහැ" මම කීවෙමි. "මට නම් හේරෝන්ගේ එහෙමයි" "හොඳයි එහෙම නම් අපට ඉතුරුවෙලා තියෙන්නේ ඔහුගේ මේස මත තිබෙන දේවල් හොයා බලන එක විතරයි"

ලියනමේසය මතින් සොයාගැනීමට හැකිවූ දෙයක් නැතිවරමය. ලියුම් හා කෙටි සටහන් රැඳවීමට කුඩා කුටි වෙන්කර තිබූ රාක්කය, සම්පූර්ණයෙන්ම හිස්ව තිබූ අයුරු අපි දුටුවෙමු. මේසය මත තිබූ කරුණු සටහන් කරගන්නා පොත් දෙකකම මුලපිටු ඉරා ඉවත්කර තිබිණ.

"මෙතැන මොකක්වත්ම ඉතුරුවෙලා නැහැනෙ හෝමස්" මම කීවෙමි.

"මොකක්වත් හොයාගන්න හැකිවේදි කියන්න බැහැ" කී හෝමස් සාක්කුවෙන් කාවය ගෙන අපගේ පොත්වල මුලින්ම තිබූ හිස් පිටු පරීක්ෂා කිරීමට පටන්ගත්තේය. මදවේලාවක් ඒ සඳහා ගතකළ ඔහු කලබල වූ අයුරක් පෙන්ණ.

"වොට්සන්, ඔබ ළඟ සිගරට්ටුවක් හෙම තියෙනවද?" ඔහු එක්වරම විමසුවේය.

මම මගේ සිගරට් අයුරණය සාක්කුවෙන් ගෙන එය විවෘත කළෙමි.

"ඔබ හිතාගෙන හිටී තරම් ජාර්ටක ලෙස අශ්වයින් වැඩකරල නැහැ වගෙයි නේද?" හෝමස් ඇසුවේ මද සිනාවක් ද ඇතිවය.

"මොකක්?"

"නැහැ, මං කිව්වේ අශ්වයෙකුට ඔබ දුමු ඔට්ටු වැඩකරල නැහැ වගෙයි?" හෝමස් කීය. "ඒ දිනල තිබුණ නම් මේ වගේ බාල සිගරට් ඔබ බොන්න ගන්නෙ නැහැනේ. කමක් නැහැ, මේ වෙලාවේ මේක ඔනවටක් වඩා ඇති."

සර් ඇන්ඩරූගේ සටහන් ශිපාන් දෙක මේසය මත තැබූ ඔහු සිගරට්ටුව දල්වා ගත්තේය. මිළඟට එය තදින් උරමින් සිගරට් අඵ

පරෙස්සමින් කඩදසිය මතට දමා, ඇඟිල්ලෙන් ඒවා පිරිමැදීමට පටන්ගත්තේය. මදවේලාවකින් ඔහුගේ දෙතෙන් දිප්තිමත් වූ බව මම දුටුවෙමි.

"මේ බලන්න" ඔහු කීවේ එක් සටහන්පොතක මතුවට කඩදසිය පෙන්වමිනි. "අඵ ගැවෑම කඩදසිය අයුරුපාට වුණා. කලින් පිටුවේ පැන්සලෙන් ලියද්දී, ඒ පැන්සල් පාර මේ පිටුවටත් වැදිලා. ඔබට පෙනෙනවා නේද, ඒ හරිය සුදුපාටට අතිරි වෙලා තියෙන හැටි? බලමු මොනවද ලියල තියෙන්නේ කියල"

හෝමස් කඩදසිය ආලෝකය අදසට ඇල්ලීය. "අපට තේරුම් ගන්න අමාරු වචන වගයක් ලියල තියෙනවා වොට්සන්..... අසරණ ඇත්තකින් මරණය....."

දත් අපි බලමු දෙවැනි කඩදසිය. එයට ද පෙර පරිදිම සිගරට් අඵ පිරිමැද මගේ මිත්‍රයා යළිත් කඩදසිය ආලෝකය දෙසට හරවා පරීක්ෂා කළේය.

"ඊයම්ද? ඊයම්ද? ඊයම්ද?"

"මෙතෙ ලියල තියෙන්නේ එව්වරයි වගේ. හැමතැනකදීම පුර්නාර්ථ ලකුණක් යෙදුලා."

කඩදසි දෙකම ඉළිකොට කබා සාක්කුවට දමා ගත් හෝමස් කීවේ "මං හිතන්නේ අපට සිත්තියා ආර්යාවගෙන් සමුගැනීමට වෙලාව හරි"

ඇය සමඟ අපි තේ පානය කළෙමු. "ඔබේ ආදරණීය පියාණන්ගේ මරණය ඔබට ඒ තරම් අබිරහසක් නොවෙන්න පුළුවනි" හෝමස් කීය. "නමුත් ඒකට අදිළ කරුණු හෙළිකරගන්න මං බලාපොරොත්තු වෙනවා. මගේ පෑත්සේය අවසන්වුණාට පස්සෙ ඒ ගැන මං ඔබට දන්වන්නමි."

කෙසේ වෙතත් මගේ මිත්‍රයා පැවසූ දේ මෙන්ම ක්‍රියාකළ ආකාරය මට නම් තේරුම් ගැනීමට තෝහැකි විය. ඒවා මගේ සිතේ ඇතිකළේ පටළැවිල්ලකි. කුලීර්භූන් අපසු යමින් සිටියදී මම ඒ බව හෝමස්ට පැවසුවෙමි.

"වොට්සන්! වොට්සන්!" ඔහු කීවේ නිය දෙපසට සලමිනි. "මේ පූර්ව ගැටලුව වෙත මගේ අවධානය යොමුකළේ ඔබයි. එතැන ඉඳන් මම කළේ, ඔබ ලැබුණු හෝටුවාවන් තර්කානුකූලව විග්‍රහකරමින් ඉදිරියට යෑම පමණයි. මේ අතරේදී මට ලැබුණා දත්ත

ඉතා ස්වල්පයක්, මං විශ්වාස කරනවා මට හැකිවේවි ඒවා ආධාරයෙන් ගැටලුව සාර්ථක ලෙස විසඳා නිමකරන්න. මං මේ ගැටලු විසඳන්න යොදාගන්න ක්‍රම ගැන ඔබට හොඳ වැටහීමක් තියෙනවා නෙ වොට්සන්. මං හිතන්නේ මේ වෙනකොට ඔබට යමක් හිතාගන්න පුළුවන් වෙලා ඇති?"

"එවැනි කිසිවක් මට නම් හිතාගන්න අමාරුයි"

"එහෙම නම් මං කියන මේ කරුණු ගැන ඔබේ හිත යොමුකරන්න. අපි ඒවා එකින් එක අර්ථගත බලමු" මගේ මිත්‍රයා කිවේ දකුණු අතේ ඇඟිලි දිගහැර ඒවා එකින් එක නැමීමට සූදනමෙනි. "මුලින්ම ඇඬුණු වැඩිමහලු මිනිසුන්ගේ තියෙනවා විශ්වාසයක්. ඔවුන් භෞදික දන්නවා ඔවුන්ගේ පෞරාණික සොහොන්බිම ගැන. ඒකෙ තියෙනවා ශාපලත් මිනිවල නමින් ඔවුන් හඳුන්වන තැනක්. එතැනට ගිම්මවැට්ලා ගිමෙන් වැසිගියාට, ඒව ඉක්මනින්ම දිවේ ඉවත්වෙනවා. නෂ්ටකොළ හෝ කිසිම පැළෑටියක් එතැන පස්මත වැටෙන්නේ නැ. හරිද?"

දෙවැනි කාරණය මේකයි: පළාතේ සොබා වෛද්‍ය නිලධරයා මට සහතික කරල කිව්වා එක කරුණක්. හරි ඇත්තරු ඒ මිනිවලේ කැණීම් කළාට පස්සෙ, ඇඬුණු වැඩිමහලුන් අදහන රෝගයකට හොඳරුවෙන් පටන්ගත් බව.

අංක තුන: එඩ්ගා නම් පුරාවිද්‍යාඥයාට හොඳමම විශ්වාසයි. මිනිවලේ තිබී ගොඩට ගත් මංප්‍රසාදවත් කවුරු හරි යමක් රහසිගතව, හොරකම් කරගත් බව. මේ කරුණුවලින් ඔබට නිගමනයකට එන්න අමාරුද?"

එසේ නිගමනයකට ඒම අපහසු බැව් මම හෝමිස්ට කිවෙමි. එවිට ඔහු උරහිස් හකුළමින් යටිතල ඉදිරියට දිගු කළේය. ඒ මට නිගමනයකට ඒම අපහසුවීම ගැන තමා පුදුමයට පත්වන බව ගැහවීමකි. එහෙත් මේ කරුණු කඩිනමින් විග්‍රහකිරීමට ඔහු උත්සාහයක් දැරුවේ නැත.

"මොකක්ද ඔබ රළුකට කරන්න බලාපොරොත්තුවෙන්නේ?" මම ඇසිමි. එයින් ගැටලුව පැහැදිලි කරගත හැකි ඉඟියක් ලැබෙනැයි මම සිතුවෙමි.

"මං හිතවා වොට්සන්! ඔබ ඒක අනුමාන කරන්න ඇති කියලා" හෝමිස් කීය. "අපි යන්න මත ඇඬුණු වැඩිමහලුට. සිද්ධියට අදහ තැන

පරීක්ෂා කරල බලන්න මත. කථාවට කියන්නේ "අපරාධය සිදුවුණු භූමිය" කියල නේ."

"ඒ වුණාට හෝමිස් ඔබ විශ්වාස කළා නේද, මෙතැන අපරාධයක් සිදුවෙලා නැහැ කියල?"

"මං මේක පටන්ගනිද්දි නම් මට පෙනුණේ මේක අපරාධයක් සිදුවී නොමැති වෛද්‍යමය ගැටලුවක් කියලයි" හෝමිස් කීය. "දත් නම් පෙනෙන්නේ අප යන මග අවහිර කරමින් අපරාධයක් වැටී ඇති ආකාරයක්. මෙතැන නිසැකවම අපරාධයක් සිදුවෙලා තියෙනවා වොට්සන්. පුළුල්ව එකක් නෙමෙයි. දීර්ඝ කාලීන ප්‍රතිඵල ඇතිවිය හැකි අපරාධයක්!"

පසුවද සවස අපි ඇඬුණු වැඩිමහලු වෙත ළඟාවිමු. ගල්වලින් තැනු නිවාස සහිත මේ ගම්මානය, එක් දිගු විදියකට සීමාවී තිබිණ. නිවාස තිබුණේ මේ විදිය දෙපසින්. ගම පටන්ගන්නා තැන හා අවසන් වන තැන තානායම බැගින් තිබිණි. මේ සියල්ලම පිහිටා තිබුණේ උස් කඳුගැටයක් ද සහිත ඉතා විශාල ඇඬුණු වැඩිමහලු මධ්‍යයේය. අපි "හෝට් ඇන්ඩ් බ්‍රව්ස්" තානායම වෙත ගොස් ලැගුම් ගත්තෙමු.

මුලින්ම මේ ගමේ සිටි එකම වෛද්‍යවරයා හමුවීමට යාමට හෝමිස් තීරණය කළේය. වයස අවුරුදු හතළිහක් පමණ වූ අයිරිෂ් ජාතික වෛද්‍ය ලියර් තම ශල්‍යාගාරයේදී අප සාදරයෙන් පිළිගත්තේය.

"විශේෂයේ අපරාධ පරීක්ෂකයෙක් මොකටද ලන්ඩන් නගරයේ ඉඳල මෙහෙ ආවේ?" වෛද්‍යවරයා ඇසුවේ අප කවුරුන්දයි හෝමිස් කළ හැදින්වීමකට පිළිතුරු වශයෙනි.

"මෙතේ මිනීමැරුම් මංකොල්ලකෑම් ගැන අහන්නවත් ලැබෙන්නෙ නැ. ඉඳහිට ඒ කියන්නේ ඔය පතල්වල පඩි දවස්වලට පතල් කම්කරුවෝ මත්පැන් බිල කෝලාහල කරගන්නවා. ඒ ඇරෙන්න මේ ගමේ....."

"ඒ වුණාට ලියර් මහත්මයා, මේ ගමේ තියෙනවා නේද නොවිසඳුණු අදහන සිදුවීමක්?" හෝමිස් ඇසීය.

"අදහන සිදුවීමක්?" වෛද්‍යවරයා ඇසුවේ නළල රළුකරමිනි. "ඔබ බුද්ධිමත් කරකානුකූලව හිතන කෙනෙක්. මං හිතන්නේ ඔය කියන්නේ ශාපලත් මිනිවලේ කතාව වෙන්න බැ?"

"ශාපයක් ගැන නම් මමත් විශ්වාස කරන්නෙ නෑ මහත්මිය" හෝමිස් කීය. "නමුත් ඇඩල්ටන් ශාපය නිසා නොයෙක් දේවල් සිදුවුණා කියලා පුවත්පත්වල පළවුණා. ඔවුන් කීවේ ඒක ඇත්තක් කියලා. ඒවා ගැන යළිත් මතක් කරනවා නම්; මුලින්ම ඇත්තනි ලුවියගේ අකල් මරණය. ඊළඟට මේ ප්‍රදේශයෙන් දුටු අසාමාන්‍ය මළදරු උපන් හා ආබාධිත දරු උපන් සංඛ්‍යාව. ඊළඟට ගම්වාසීන්ගේ ආයු කාලය අඩුවීම හා ලෙසිරෝග ඉහළ යාම. ඊට අමතරව පහුගිය සර් ඇන්ඩර්‍යා ලුවීස් හඳුනා නොගත් රෝගයකින් මරණයට පත්වීම, මේ හැමදෙයක්ම, එකට බැඳුණු එකම අවුල්භූතයක කොටස් නෙමෙයි කියලා ඔබ කියන්නේ?"

"මේක අදහන සිදුවීමක්, ශාපයක් කියන මතයට ඔබ වගේම මමත් එකඟ නෑ." වෛද්‍ය ලියර් කීය. "ඒ වුණත් ඔබ කිව කරුණුවල යම්කිසි සම්බන්ධයක් තියෙන බව නම් පැහැදිලියි." තම කබා සාක්කුවට අත දමා පයිප්පය අතට ගත් වෛද්‍යවරයා එය දල්වා ගත්තේය. ඔහුගේ කථාවේ ඉතිරිහරිය කියාවුණේ පයිප්පය බොන අතරතුරය.

"ඔබ දන්නවද හෝමිස් මහත්මිය, මං මෙතේ වෛද්‍ය වෘත්තිය පවත්ගත්තු පිළිවෙළ? වෛද්‍ය විද්‍යාලයෙන් පිටවෙලා කරුණයෙකු ලෙස මං මුලින්ම ආවේ මේ පළාතට. මේ ගම්මානයට මගේ නිත තදින්ම ඇදිගියා. ඉතාම සුන්දර ගම්මානයක්. සනීපවත් දේශගුණය. පිරිසිදු වතුර. යහපත් කරුණාවන්ත මිනිස්සු. ඒ හැමදෙයක්ම මේ ඇඩල්ටන් ගමේ තිබුණා. මගේ මොළය අවුල්වෙන විදියේ ඉතා සංකීර්ණ සොබා ප්‍රශ්න මෙතේ තිබුණේ නෑ. මේ පළාතේ වැසියන්ට බරපතල ලෙඩරෝග කිසිවක් තිබුණේ නෑ. ගල්අඟුරු පතල්වල වැඩකළ අයට, රැකියාවේදී සිදුවුණු, හදිසි අනතුරු ඉදහිට තිබුණා. මධ්‍යට ගියාම හදෙත හන්දිපත් රුදුව ආදී සුර ප්‍රශ්න තිබුණා. ඒවා නම්මේමෙතේ තිබුණු ලෙඩරෝග. ඒ මගේ මුල් කාලයේදී, ඊට පස්සෙ තමයි මය ශාපලත් සොහොන කියන එක විවාහ කළේ. ඒකට පස්සෙ මෙතේ ඇතිවුණු වෙනස්කම් ශාපයක් කියලා හැදින්වුවත් වැරද්දක් නැහැ. කවුරුවත් එහෙම හැදින්වීමේ පුදුමයකුත් නෑ."

"සොහොන්බිමේ කැණීම් කළ අයට ඇතිවුණු රෝගාබාධ ගැන ඔබට මොනවද කියන්න පුළුවන්?" හෝමිස් විමසුවේය.

"මං පිළිගන්නවා. මේක අසවල් රෝගය කියලා නම්කරන්න පිළිවිත් විශේෂ රෝගයක් මට හඳුනාගන්න බැරිවුණා." වෛද්‍ය ලියර් කීය. "නමුත් ඒ රෝගලක්ෂණ ඒ තරම් බරපතල ඒවා නෙමෙයි. මේ කැණීමේ කටයුත්තට ඇඩල්ටන් වෙත පැමිණි අය තරුණයන්. ඔවුන් බොහොම දෙනෙක් පුරාවිද්‍යාව හදාරන්න, විශ්වවිද්‍යාලයේ පොතේපතේ වැඩ කළ අය. ඒ ඕසක් කාණ්ඩක ගිනිඅවිවේ, එළිමහනේ පොළොව හාරන කම්කරුවන්ගේ වැඩ හුරුපුරුදු අය නෙමෙයි. මට නම් හිතුවේ මේ රෝග ලක්ෂණවලට හේතුව වුණේ දැඩි නිරුරුණීමට අධිමත් නිවාටරණයවීම කියලයි"

"එතකොට ලුවීස් තරුණිය?"

"ඒක සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනස් කතාවක්. ඒ කාලෙ මං මය පුරාවිද්‍යාඥයන් එකින එකිනට්ටයක් තිබුණේ නෑ. ඇත්තනි ලුවීස් මා ළඟට ආවේ ඔහුගේ පිළිස්සුණු අත්වලට ප්‍රතිකාර ගන්න. මං හිතුවේ ඔහු බොහොම ගිනියාම ලෙඩ රත්වී තිබුණු දෙයක් අත්දෙකෙන්ම අල්ලා ඇතිබවයි. නමුත් ඔහු මට කිව්වා තමන් එහෙම දෙයක් නොකළ බව. නමුත් දෙඅත්ලේ තැන් තැන් තද රතුපැහැයට හැරී, පසුව විශාල දියබුබුරු සෑදී පුපුරාගොස්, වණ කුටාල බවට පත්වුණා. හරියට ගින්නෙන් පිළිස්සුණාම දකින්න ලැබෙන ආකාරයේ දියබුබුරු විධියමයි. මං ඔහුට ආලේපන කිහිපයකින් ප්‍රතිකාර කළා. පසුව මව් හිතුවේ එය මේ රටේ දක්නට නොලැබෙන, විදේශ රටකදී බෝවුණු හමේ රෝගයක් විය යුතුයි කියලයි. තමන් කුඩා කාලයේදී තම පියා සමඟ විදේශයක ජීවත්වී ඇති බව ඔහු මට කිව්වා."

"ඊට පස්සේ?"

"ඊටපස්සෙ තත්ත්වය" තමන් නුරත අතට හැරුණා. "වෛද්‍යවරයා කීය. "ඔහු නිතර" නිතර ක්ලාන්ත වෙන්න පටන්ගන්නා. අපස්මාර රෝගියෙකුගේ මෙන් වරින්වර යරිරය ගැහෙන්න පටන්ගන්නා. ඔහු අසීරු ගිහකැක්කුමට හා වම්නයට ගොදුරා වුණා. දවස් කිහිපයක් යැදී ඇදෙන් නැගිටින්න බැරිතරමට ඔහු දුර්වල වුණා. සර් ඇන්ඩර්‍යා ලුවීස් ලන්ඩනයට ගිහිං, හාර්ලි විරියේ ඉන්න ඉහළම විශේෂඥයින් මෙතේට එව්වා. තරුණයාට ප්‍රතිකාර කරන්න ඔවුනට, මගේ උපරිම සහයෝගය ලබාදුන්නා. නමුත් වැඩක්වුණේ නෑ. අපේ ප්‍රතිකාර මධ්‍යයේමයි ඔහු මියගියේ."

"රෝගය පැතිරී ගියේ කොහොමද?" හෝමස් විමසුවේය.

"ඒක බොහොම ඉක්මනට පැතිරුණු හෝමස් මහත්තයා" ලියර් කීය. "ලුවස් තරුණයා තරම් බරපතල තත්ත්වයට කවුරුවත් පත්වුණේ නැ. මට මතකයි. ඊළඟට ඉලඩේ හැදුණේ 'ගෝට්' තානායමේ සපත්තු පිරිසිදු කළ ඉලන්දරියට. ඇත්තනි ලුවස් මියගිහිත් සතිකිහිපයකට පස්සේ ඒ කොළවා - ජෝර් මියගියා. මං ඒ ගැන තානායමෙන් අහල බැලුවා. චැඩ්ක් නැති වෙලාවට, ලුවස්ගේ කාමරයට වැද්දා, පුද් හවුදවේ ඒවනය, සටන්පුහුණුව ගැන විස්තර අහන්න ඒ තරුණයා පුරුදුවෙලා හිටියලු. ඉතින් ඇත්තනි ලුවස්ගෙන් රෝගය බෝවීමේ පුද්ගමයක් නැ.

ඊළඟ ගොදුර වුණේ නාකි මැක්ස්වයිනි. රැකියාවෙන් විශ්‍රාම අරගෙන හිටී ඔහු. දුවසේ සම්පූර්ණ කාලයම ගතකළේ 'ගෝට්' තානායමේ. ඔහු හුඟක් වයස්ගත කෙනෙක්. මිනිසා ඒ වෙනකොට මත්පැන්වලට හොඳටම ඇබ්බැහි වෙලයි හිටියේ. ඒ නිසා මේකෙන් නොමැරුණා නම් නිසැකවම මත්පැන් නිසා මැරෙනවා. කොහොමවුණත් මැක්ස්වයිනි අන්තිම වනතුරුම මේ රෝගයේ ලක්ෂණ පෙන්නුම් කළේ නැ. ඔහුටා හිටුණා ලේ පිටවුණු නොනැවතුණු වමනයක්. නමුත් පිදිස්සුම් කුඩාල හිටුණේ නැ. ඒ නිසා මං හිතුවා, ඒ දීර්ඝ කාලයක් අධික ලෙස් මත්පැන්බීම නිසා ඇතිවුණු අක්මාව දියවීම කියලා. කොහොම වුණත් පස්සේ තමයි මට හිතුණේ මේක ලුවස්ලාට වැලඳුණ අබිරහස් රෝගය කියලා.

එතකොට තමයි මම මේ ප්‍රදේශයේ සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරියා හමුවෙන්න ගියේ. අපි දෙන්නා 'ගෝට්' ඇන්ඩ් බ්ලිස්' තානායමට ගිහිං එහි හැමතැනකම හොඳට පරීක්ෂා කළා - කැමබීම, වතුර, ඇඳ ඇතිරිලි. සැකකටයුතු කිසිම දෙයක් අලට දකින්න ලැබුණේ නැ. අපට පෙනුණේ එතැන ඉතාම පිරිසිදු බව පමණයි"

"ඔබේ සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිලධාරියා කිම කියන්නේ මේ රෝගය අපිරිසිදු ජලය නිසා ඇතිවුණු එකක් කියලයි?" මම කිවෙමි.

"පිස්සු විකාර" වෛද්‍ය ලියර් කීය. "එයා එහෙම කියන්නේ මොකද දන්නවද? වෙන මොකක්වත් හේතුවක් එයාට හිතාගන්න බැරිනිසා මහත්මයා. මේ පළාතෙ ළිං ඔක්කොම හරිම ගැඹුරැයි. අනික ළිං ඔක්කොම හුණුලේ ඔරරය හරහා හැරු ඒවා. මෙහේ ළිං ගණනාවක වතුර .මං අස්ථික්ෂයෙන් පරීක්ෂා කරල බැලුවා.

කිසිදෙයක් නැ. රසායනික සංයුතිය විශ්ලේෂණය කරවා බැලුවා. අමතර බැණිල්ලක් ස්වල්පයක් ඇමරිකානුවෙක මොකක්වත් නැ. ඒ බැණිල්ල මොනවද? ඔබ අහල ඇති මිනිස්සු විශාල මුදලක් ගෙවල නාත්ත යන තැන් ගැන..... අර ලෙඩ රෝග සුවකරන උණුදිය උල්පත්..... ඖෂධීය ගුණයක් තියෙනවා කියන දියබුබුර. අන්න ඒවල තිබෙන බැණිල්ල පමණයි. මොන මොකක් නැ"

"හොඳයි වෛද්‍ය ලියර්" හෝමස් කීය. "මේ අදහන සිද්ධිම මොකක් නිසා සිදුවුණු දෙයක් කියලද එබ හිතන්නේ? මොකක්ද ඔබේ මතය?"

"පහුගිය අවුරුදු දහය තිස්සේම මං ඔය ගැන මගේ මොළය වෙහෙසවමින් කල්පනා කළා" වෛද්‍යවරයා කීය. "එකම කාරණයක් හැරුණාම....."

"..... ඔව් මොකක්ද ඒ කාරණය?" හෝමස් විමසුවේය.

"මං කියන්න හැදුවේ මෙයයි. අබිරහස් රෝගයට ගොදුරුවෙලා මියගිය සුළු පිරිස හැරුණාම, මද වශයෙන් රෝගයට ගොදුරුවුණු කොටසකුත් හිටියා. මරුණත් අවසන්වෙලා, රෝගයෙන් පෙළුණු අයත් සුවය ලැබුවාම, අපි හිතුවා මේ අදහන සිද්ධිම එතැනින් අවසන් කියලා. නමුත් ඊළඟට අපි අර බුබුර අහන්න ලැබුණු දරුඋපත්..... අර ආබාධිතව උපන් දරුවන්. මේකයි ඒකයි දෙකම එකට සම්බන්ධ ඇති කියල එද නම් මට හිතුණේ නැ. නමුත් දත් නම් මට විශ්වාසයි ඒ දෙකම එකට සම්බන්ධයි කියල"

"ඇයි ඔබ එහෙම හිතන්නේ?"

"භූගෝලික පිහිටීම"

"මොනවා? කොහේ භූගෝලික පිහිටීමද?" මම ඇසිමි.

"මං අදහස් කළේ තානායමා හා ඒ අවට වාසය කළ අයගේ නිවාසවල භූගෝලික පිහිටීම කිසිත් කැරුණ" වෛද්‍යවරයා කීය. "ඇත්තනි ලුවස් මියගියේ ගෝට් තානායමේදී. සපත්තු මදින තරුණයා මියගියා..... ඔහුත් සේවය කළේ ගෝට් තානායමේ. මැක්ස්වයිනි බිච්වෙන් එතැන. ඔහු තරම් අධිකව මත්පැන් පානය නොකළත්, මේ අබිරහස් රෝගය වැලඳුණු අය තවත් හිටියා. ඔවුන් හැමදෙනෙක්ම 'ගෝට්' තානායමේදී එකට මත්පැන් බිච් අය. මළදරු උපත් හා ආබාධිත දරු උපන් සිදුවුණාම, මං ඒ හැම එකක් ගැනම හොඳට හොයල බැලුවා. ඒ හැම උපතකම එකම රටාවක්

මට දකගැනීමට හැකිවුණා. ඒ දරුවන් ඉපදුණු පවුල් හැම එකක්ම පදිංචිවෙලා හිටියේ ගමේ එක් කෙළවරක. ඒ කෙළවරේම තමයි "ගෝට්" නානායම් තිබුණේ. වෙනත් වචනාවලින් කියනවා නම් ඔවුන්ගේ පදිංචිය තිබුණේ ඒ නානායම්ව බොහොම ළගින්."

හෝම්ස්ට ඇසීමට තවත් ප්‍රශ්න තිබු බැව් මම තේරුම් ගනිමි. "මිය අබිරහස් රෝගයක් කියල ඔබ කියූ දේ දැන් ඉවරෙටම ඉවරද? මේ ශාපය ඇඬිල්වත්වලින් ඉවත්වෙලා ගිහික්ද?"

"ඔව් ඉවරයි" වෛද්‍ය ලියර් කීය. "දැනට නම් ඉවරයි. ඒක මෙහාට ආවෙ කොහොමද කියන එක දැයි දන්නෙ නෑ. ඒක මෙහෙන් ගියේ කොහොමද කියල අපි දන්නෙ නෑ. ඒක මොකක්ද කියලත් අපි දන්නෙ නෑ. ඉතින් මං කොහොමද දන්නෙ ඒක ආයි මෙතේ ඒවිද නොඒවිද කියල? මං කොහොමද මහත්මයා වෛද්‍යවරයෙක් හැටියට ඒක ඕනිසුන්ට සහතික කරලා කියන්නෙ? මේ වගේ හයානක් රෝගයක් ආයින් කවදවත් ඇඬිල්වත්වලට එක එකක් නෑ කියල, මට සහතික වෙන්න බෑ"

"මං විශ්වාස කරනවා" හෝම්ස් කීය. "හුදුරු අනාගතයේදීම ඒ ගැන ඔබට සහතික වෙන්න මට අවස්ථාව ලැබෙයි කියල. දෙස්තර මහත්මයා, ඔබ ළඟ තවත් මොනවාද්දි තොරතුරු තියෙනවද, අපට ප්‍රයෝජනවත් වෙව් කියල ඔබ හිතන?"

වෛද්‍ය ලියර්ට සිනාපහළ විය. "මහත්වරුනි, ඔබ අහල තියෙනවා තේද මිනිස්සු කියනවා, හැම කල්වලාකුළක් ම රිදි රේඛාවක් තියෙනවා කියල? මං බොහොම පුංචි කාලෙ මගේ ආච්චි මට කියූ දෙයක් තමයි, කොයිතරම් භාරක අවාසනාවන්ත තත්ත්වයක වුණත්, හොඳ දේක අංශු මාත්‍රයක් හරි තියෙනවා කියන එක. මෙතෙක් එහෙමයි. මේ ආමේ හිටියා මේකට අදළ නැති රෝගීන් දෙන්නෙක්. ඔවුන් දිරිස කාලයක් සිට අසනීපයෙන් සිටි අය. ඇඬිල්වත් පුරා අවාසනාව, මරණය හා ලෙඩරෝග පැතිරී යද්දි අප දෙන්නා එයාලගේ අසනීපවලින් සුවය ලැබුවා. ඔබ මේ බව පුවත්පත්වල නම් දකින්න නෑ. ඒ මොකද පත්කරකාරයින්ට වැඩිපුර විකුණන්න පුළුවන් භාරක ආරංචි නිසා"

"මොකක්ද ඒ සිදුවීම?"

"එක් කෙනෙක් මේරි කම්මේ" ලියර් කීය. "ඇය තමයි "ගෝට්" නානායමේ අයිතිකරු කමිස්ගේ දියණිය. ඒ කාලෙ ඇගේ වයස

අවුරුදු දහනක් විතර. ඇය ඒ කාලෙ ඉතාම ලස්සන කරුණියක්. මේ සිද්ධියට අවුරුද්දකට පමණ කලින්-ඉඳල ඇය අසනීපවෙලා ප්‍රතිකාරගන්න මා ළඟට ආවා. ඇගේ රෝග ලක්ෂණ වුණේ, තදබල හිසකැක්කුම්, ක්ලාන්ත ගතිය සහ ඇස්පෙනීම දර්වලවීම. පසුව ඇගේ ඇස්වලට පෙනුණු දර්ශන පටය ක්‍රමයෙන් කුඩාවෙන්න එවන්නේ. ඇයට පෙනුණේ, උමගක මේ පැත්තෙන් අතින් පැත්ත බලන කෙනෙකුට පෙනෙනවා වගේ, මැදහරිය විතරයි. මේ කාලෙ වෙනකොට සොහොන කැණීම් කරල නැති නිසා, අලුත් ලෙඩක් ගැන අපට හිතූණේ නෑ. මා මොන මොන ප්‍රතිකාර කළත් වැඩක් වුණේ නෑ. ඇගේ රෝගය ක්‍රමයෙන් උත්සන්න වෙන්න පටන්ගන්නා, ඔබ පිළිකා ගැන අහල අද්දි මං හිතන්නේ, ඇගේ මොළයේ පිළිකාවක් තැබුණේ එතර්ටෝ කියල මං අනුමාන කළා. ඔබ දන්නවාද සිදුවුණු දේ මිනිවුළු කැණලා අතින් අය රෝගී වෙත අතරේ මේරි කමිස්ගේ රෝගී ගතිය සුවඅතට හැරුණා. ඇය ක්‍රමයෙන් සම්පූර්ණ සුවය ලැබුවා. ඇය අදටත් ජීවත්වෙන්නෙ ඔය අපුරාවට කිසිම ලෙඩක් නෑ.

අනෙක් රෝගියා හෙන්රි මහත්මිය. ඇයගේ ගෙදර තිබුණේ "ගෝට්" නානායමට අල්ලපු වන්නෙ. ඇය වයස්ගත කාන්තාවක්. ඇගේ කකුල් දෙකේම සහ සමහර කාලවලට අත්වලත් වැලඳුණු වර්ම රෝගයකින් ඇය පිඩා විත්ද, දියර ගලන, දද සහිත මේ හමේ රෝගය, තමන් තරුණ කාලෙ ඉඳලම තිබුණු බවයි හෙන්රි මහත්මිය මා සමඟ කියල තිබුණේ. සොහොනෙ කැණීම් කරල දින ගණනකින් මේ කුණේ රෝගය සම්පූර්ණයෙන්ම අතුරුදන්වුණා. ඒක නිව්ටාවටම සුවවුණා. නමුත් අවාසනාවකට වගේ ඇගේ ගෙදරම ජීවත්වුණු හෙන්රි මහත්මියගේ ලේලිය කණගාටුදයක ඉරණමකට මුහුණදන්නා, කැණීම් කළ දවස්වල ඇගේම ගැබ්නියකට සිටි ලේලියට පසුව ලැබුණු දරුවා ආබාධිත දරුවෙක් වුණා."

"හරිම පුදුමයි" හෝම්ස් කීය. "දෙස්තර මහත්මයා, ඔබේ වටිනා කාලය හුඟක් ඔබ අප වෙනුවෙන් යෙදව්වා. ඒ ගැන අපි ඔබට බොහොම ස්තූතිවන්න වෙනවා. මට හිතෙන්නේ, අපි දැන් මේ අබිරහස් සොයා යනු ගමනේ නියම මාර්ගයට පිවිසිලා කියලයි. අපි මේක අවසානයට ළගාවුණාම ඔබට හැමදෙයක්ම කියන්නම්"

එද රාත්‍රි අපි "ගෝට්" නානායමේ නවාතැන් ගත්තෙමු. අපට සංග්‍රහ කිරීමට පැමිණි කාන්තාව මේරි කමිස් බව අපට දනගන්නට

ලැබිණ. අවුරුදු දහයකට පෙර කුමන රෝගයකට ගොදුරු වුවත්, එහි ලකුණක්වත් දුන් ඇය වෙනත් දක්කට නොවීය. ඇය බුද්ධිමත්, ක්‍රියාශීලී, මඳක් තරබාරු, නිස්වියට ළංව සිටි ගම්බද කතක් බව අපි දුටුවෙමු. රාත්‍රි ආහාරයෙන් පසු අප ගිනි උදුන අසල සිටියදී, ඇය කෝපි රැගෙන අප වෙත ආවාය.

"කමිස් මෙනෙවිය" හෝමස් කීවේ ඇය වෙතට හැරෙමිනි. "මේ දෙස්තර භෞතිකයාත් මමත් ඇඬිල්ලත් වෙත ඇවිත් ඉන්නෙ ඇයි කියල මබ දන්නවද?"

ඇය එක්වරම පුදුමයෙන් මෙන් අප දෙස බැලුවාය. ඇය කථාකළේ තත්පර කිහිපයකට පසුවය.

"ඒව ගැන හොයල බලන එක මට අයිති වැඩක් නෙමෙයිනෙ මහත්මයා." ඇය කීවාය. "ඒ වුණත් මබ ඇවිත් ඉන්නෙ ශාපලත් සොහොන ගැන මොකක් හරි විපරම් කරන්න බව මට ආරංචි වුණා"

"මව ඒක හරි" හෝමස් කීය. "කැමැති නැද්ද මෙහෙත් වැඩිවෙලා, ටිකක් අපිත් එක්ක ඒ ගැන කතාබහ කරන්න? ඒ සොහොන විවෘත කළ දවස්වල මේ පළාතේ භූතීර් ගිය ලෙඩරෝග ගැන හොයා බලන්නයි අපි ආපෝ. මට ආරංචිවුණා මෙහෙම දෙයක්....." හෝමස් කියද්දී ඇය අප අසලින් ගිදගන්නාය.

"කමිස් මෙනෙවිය" හෝමස් කීය. "මබ ඒ කටයුත්ත නිසා රෝගී වූ කෙනෙකු නොවෙයි; නිවුණු රෝගයක් සුවකරගත්තු කෙනෙක්ල. ඒ ගැන විස්තර දැනගන්න අපි කැමතියි. අපි මබේ පොද්ගලික දේවල් මෙහෙම අහන එක් කමක් නැද්ද මං දන්නෙ නෑ....."

"කිසිම ප්‍රශ්නයක් නෑ මහත්මයා" ඇය කීවාය. "දන්නා හැමදෙයක්ම මං මබට කියන්නම්."

මං මය අසනීමට ගොදුරු වෙලා, එතකොට අවුරුදු එකහමාරක් විතර වෙන්න ඇති. දවසින් දවස ඒක තරක අතට හැරෙමිනුයි තිබුණේ. මුලින්ම මව තිබුණේ ඉඳහිට දනුණු මලුව කැරකිල්ල. ඊළඟට මාව ක්ලාන්ත වෙන්න පටන්ගන්නා. ඊළඟට ආවා ඉවසන්න බැරි හිස කැක්කුම්. ඒවා කොච්චර දරුණු වුණාද කිව්වොත් මට වෙලාවකට පිස්සු වගේ. ඇස් පෙනීම හොඳටම අඩුවෙන ගියා. දියර දෙස්තර මහත්තයා මහු දන්නා හැම

බෙහෙක්ම දන්නා. ඒත් වැඩක් වුණේ නෑ. අසනීපය එන්න එන්නම වැඩිවුණා. මහු කිව්වා මගේ මලුව ඇතුළේ..... මොකක්ද..... මොකක්ද කියල..... මට ඒ වුවනෙ දුන් හරියට මතක නෑ. මට ලන්ඩනයට ගිහිං රෝහලකට ඇතුළුවෙලා මොළයේ ශල්‍යකර්මයක්ද කොහෙද කරන්න වෙයි කිව්වා. මං ඒ කතාවට හරියට හයවුණා මහත්මයා ඊළඟට ටික දවසක් යද්දි මගේ අසනීපෙ හොඳවෙන්න පටන්ගන්නා. හැඳුණු වෙගෙන්ම ඒක හොඳවුණා. දෙවියන්ගෙ පිහිටෙන් එද ඉඳන් අද වෙනතුරු එක දවසක්වත් මං අසනීපවෙලා ඇදේ හිටියෙ නෑ මහත්මයා"

"හරිම පුදුමාකාරයි" හෝමස් කීය. "මබ අසනීපය සුවවුණේ මොකක් නිසා කියලද මබ කියන්නෙ?"

"මිනිස්සු කියන්නෙ ඇඬිල්ලත් පුරා ලෙඩරෝග ඇතිකළේ. අර ශාපලත් සොහොන විවෘත කළ එක කියල නේ." ඇය කීවාය. "ඒ වුණට මට නම් කියන්න තියෙන්නේ එක දෙයයි. මගේ අසනීපෙ හොඳවුණේ ඒක නිසා"

"මබට මතකද සර ඇත්තරු ලුවිස්ගේ පුතා..... ඇත්තනි ලුවිස් තරුණයා?" හෝමස් ඇසීය.

"මට හොඳට මතකයි" ඇය කීවාය. "අපේ අසරණ ඉලන්දරියා. ඒ කොල්ලා එයාගෙ තාත්තා එක්ක හරියට රණ්ඩු කළා. කොහොම වුණත් මහු අපරාදේ ඉක්මනින් මියගියා නේ"

"කමිස් මෙනෙවිය" හෝමස් කීය. "මං මෙහෙම දෙයක් ඇහුවට මොකුත් හිතන්න එපා. ඒ ලුවිස් තරුණයා එක්ක මබේ හැදුනුමකමක් හෝ හිතවත්කමක් තිබුණද?"

හෝමස්ගේ ප්‍රශ්නයෙන් ඇය එක්වරම නිගැස්වුණාය. ඒ සමඟම ඇගේ මුහුණ ලැප්පාවෙන් රුහුඬු බව මම දුටුවෙමි. මදවේලාවක් යනතුරු ඇයට කිසිත් කථාකර ගැනීමට නොහැකි විය. ලැප්පාවෙන් මෙන් මුහුණ පහතට හරවා ගෙන සිටි ඇය හිස මසවා විසින්න කාමරය දෙපස බැලුවාය. ඒ තමා කියන දෙයට සවන්දීමට කිසිවෙකු ළඟක සිටියදී සැකහැර දනගැනීමට මෙනි. කිසිවෙකු නොමැති බව දනගත් පසු, කටහඬ අඩුකර ගොතගසමින් මෙන් කථාකිරීමට පටන්ගන්නාය.

"මහත්මයා..... මං ඒ දවස්වල හරි පුංචියි..... ලාබාලයිනේ. මට ඒ කාලෙ මං හිතන්නේ වයස අවුරුදු 16ක් 17ක් ඇති. මට ලෝකේ

ගැන එව්වර දැනුමෙන්ම නිසැක කාලය නෙමෙයි..... මං හිතුවා ඒ ඉලන්ද්‍රියා අපුරු කඩවසම් කොල්ලෙන් කියලා..... ඔහුගේ හැඩවැඩවලට කතාබහට මගේ හිත විකන් ඇසුණා....."

".....ඇත්තනි ලුට්ස් ඔහු ළඟ තිබුණු වටිනා යමක් ගැන ඔබට කිව්වද?" හෝමස් විමසුවේය. "නැත්තම් ඔබට පෙන්වුවද?"

"මහත්තයා කොහොමද ඒක දැනගත්තේ?" මේරි කමිස් හෝමස්ගෙන් ඇසුවේ මව්ගෙට පත් අසුරෙකි. මිළඟට ඇගේ සිතේ සැකයක් ඇතිවූ ලෙසින් අප දෙදෙනා අදහස් බැලුවාය.

"මට ඒක දැනගන්න ලැබුණා කමිස්-මෙනෙට්ස්" හෝමස් කීවේ දෙනෙත් හිනි උදන දෙසටම පොත්තකරගෙනිය. "ඔබට කැමති නම් මට ඒ ගැන කියන්න. ඒක රහස්‍යක් හැටියට තබාගන්නා බවට මං පොරොන්දු වෙනවා."

"ඇත්තනි මට කිව්වා ඒක රහස්‍යක් කියලා....."

"මං ඒ ගැන දන්නවා" හෝමස් කීය. "ඒ විස්තර මට කියන්න කිසි හයක් වෙන්න එපා. මට දැනගන්න උවමනා ඒක සිදුවුණු පිළිවෙළ විතරයි. මොකක්ද ඔහු ළඟ තිබුණේ? කොහොමද ඔබ ඒක දුක්කේ?"

දෙනෙත් බිමට යොමුකරගෙන මැදවෙලාවත් කල්පනා කළ ඇය මිළඟට හෝමස් දෙඅ බැලුවාය. ඔෆොෆොෆොත් බලාසිටි ඇය තීරණයකට පැමිණියාක් මෙන් කථාව පවත්ගත්තාය.

"මේ තානායමේ අමුත්තන්ගේ කාමර පිරිසිදු කිරීම ඒ කාලය මට පැවරිලා තිබුණා." ඇය කීවාය. "ඒත් අමුත්තන් ආව වෙලාවලට, මොහොතකටත් කාමරයේ උදෙසක් එපා කියලයි තාත්තා මට උපදෙස් දීල තිබුණේ. ඒක මට තාත්තා තදින්ම කියා තිබුණු කාරණයක්."

එක දවසක් මං ඇත්තනි මහත්මයා නොහිටි හැන්දෑවෙලාවක, ඔහුගේ කාමරය අතුගාමින් හිටියා. එකපාරටම ඔහු කාමරය ඇතුළට ඇවේ කලබලයෙන්. මං සුදුනම් වුණේ වහාම කාමරයෙන් පිටවී යන්නයි. මට යන්න බැරිවිදිට දෙරටුව අවහිර කරල ඔහු මට කථාකළා.

"මේරි ඔහොම ඉන්න" ඔහු කීව්වා.

"බෑ බෑ මට යන්න ඕන..... මට යන්න ඉඩ අරින්න" මං කීව්වා.

"හරි. මං ඔයාට යන්න ඉදින්නම්. මං ඔයාට වටිනා දෙයක් පෙන්වන්නද?" කී ඔහු. තමන්ගේ ඇඳ යටින් ට්‍රන්ක පෙට්ටියක්

එළියට ඇද්ද. ඒක ඇරලා ඔහු එළියට ගත්තේ මැටිවලින් හඳ තිබූ බඳුනක්. ඒක මැටි පියනකින් වසා තිබුණා.

"මොකක්ද ඒ?" මං ඇහුවේ හිතේ ඇතිවූ කුතුහලයෙන්.

"ඒක තමයි මේ ලෝකෙ තිබෙන ඉතාම පුද්ගාකාරම දෙය" ඔහු කීවේ සිනාසෙමින්. "මේකෙන් මට පුළුවනි මේ ලෝකෙ ලොකුම පොහොසතා වෙන්න" එහෙම කියමින් නොතවත්වාම හිනාවුණු ඔහු මගේ අතකින් අල්ලාගත්තා.

"මේරි ඔයාගෙ අතින් මේ ආට් බඳුන අල්ලා බලන්න" කී ඔහු මගේ අත මැටි බඳුන මත තැබුවා. ඒක තිබුණේ හින්දර වගේ උණුසුමක්. මං වහාම මගේ අත ඉවතට හිත්තා.

එළඟට ඔහු කාමරයේ දැවුණු ලාම්පුවේ දල්ල අඩුකළා. කාමරය අඳුරුවුණාම, ඔහු අර මැටිබඳුනේ පියන ඉවත්කළා. එතකොට එයින් නිකුත්වුණේ පුද්ගාකාර සිතියම නිල්පැහැති ආලෝකයක්. හරියට නිල්පාට වතුර තියෙන ලොකු පොකුණක වතුර කැලනෙතවා වගේ, ඒ එළියක් බැබළෙමින් ඒ මේ අතට සෙලවුණා. හිතේ ඇතිවුණු පුද්ගමයෙන් මට හුස්මගන්න පවා අපහසුවුණා.

"ඒ මොකක්ද?" මගේ කටින් පිටවුණේ මං නොදනිම.

"මේරි ඒ තමයි මගේ චාස්තාර්" ඔහු කීව්වා. "මගේ නාත්තා මට මොනව කළත් මං දත් හය නැ. ඔයා දන්නවද මං තමයි මේ ලෝකෙ ලොකුම පොහොසතා වෙන්නේ. හැබැයි මේක රහස්‍ය. මේක මං ළඟ තියෙන බව කවුරුවත් දන්නෙ නැහැ. ඒ රහස්‍ය කාටවත් කියන්නෙ නැහැ කියලා මට පොරොන්දු වෙන්න මේරි" එහෙම කියූ ඔහු අර මැටිබඳුන වහලා ආපහු ඒක ට්‍රන්කපෙට්ටිය ඇතුළට දමමා.

"ඔබ හිතන්නේ ඒ මොකක් කියලද?" හෝමස් ඇගෙන් විමසුවේය.

"ඔබට ඇත්තම කියන්නම් මහත්මයා." ඇය කීවාය. "එද දවවා පමණයි. මං එහෙම දෙයක් අද වෙනතුවු ජීවිතේට දුකලා නෑ. ඒක ඉන්ද්‍රජාලිකයෙකුගේ මැජික්-දර්ශනයක් වගේ. මං තවත් දෙයක් ඔබට කියන්නම් මහත්මයා" කියූ මේරි කමිස් අසුනෙන් නැගිට්වාය. "මං මේ කාරණාව කවදවත් කාටවත් කීව්වේ නෑ. මට වෙලාවකට හිතෙනවා මගේ ඔලුව ඇතුළේ තිබුණු අසනීපය හොඳ වුණේ ඔහුගේ මැජික් මැටිබඳුන නිසා කියල. ඔබට හිතෙන්නේ ඒක පිස්සු කතාවක් කියලද?"

"මං එහෙම හිතන්නෙ නෑ කමිස් මෙනෙවිය" හෝමස් කීය. "මටත් හිතෙනවා ඔබගේ මතය නිවැරදියි කියලා. මං කැමතියි ඔබෙන් තවත් උදව්වක් ඉල්ලන්න. ලුවිස් මහත්මයා සිටි ඒ කාමරයේ අද වෙනත් අමුත්තෙක් ලැබුම්ගෙනද?"

"නැහැ" ඇය කීවාය. "ඇයි මහත්මයාට උවමනාද ඒ කාමරේට මාරුවෙන්?"

"නෑ එහෙම උවමනාවක් නෑ" හෝමස් කීය. "නමුත් මං කැමතියි ඒ කාමරයේ ඇතුළත බලන්න"

ඇය, අප එහි කැඳවාගෙන ගියාය. පහත් සිලිමක් සහිත නිදන කාමරයක් වූ එහි ජනේලයෙන් ඇඬිල්ටත් විල්ලුව දකගැනීමට ලැබිණ.

"මේ ළඟම තියෙන නිවස කාගෙද?" හෝමස් විමසුවේ විවෘත කළ ජනේලයට නුදුරින්ම පිහිටි නිවස පෙන්වමිනි.

"ඒ හෙන්ට් මහත්මයාගේ නිවස" මේරි කීවාය. "ඇගේ වර්ම රෝගයක් තිබුණා, ඒකත් හොඳවුණා. නමුත් අසරණ ලුවිස් කරුණයා, මැක්ස්ටයිනි, ජෝජ් ජාචහන් ඔපදන්නා ඔක්කෝම අකාලයේ මියගියා"

"ඇත්තෙන්ම මෙක හරි පුදුමාකාර දෙයක්" කී හෝමස් කාමරයෙන් එළියට ආවේය. අපි ඔහු පසුපස පැමිණියෙමු.

එද රාත්‍රියේ නින්දට පුදනමව කාමරයට ගිය මගේ මිත්‍රයා, බොහෝවෙලා යනතුරු කල්පනා කරමින් සිටියේය.

පසුවද උදෑසනින්ම අවදිවී කාමරයෙන් පිටවී සිටි හෝමස්, මට යළිත් දකින්නට ලැබුණේ උදෑසන තේ මෙයයේදීය. ඔහු සිටියේ සතුටෙන් බැව් මම තේරුම් ගනිමි. තේ පානය සදහා යඳි මද සිතල ගතියක් ද මට දුනිණ. දේශගුණයේ වෙනසක් පැමිණ ඇති බැව් මම වටහාගනිමි. කලින්ද රාත්‍රියේ සුමනිම වැටීමක් ද සිදුවී තිබිණ.

මෙතෙක් දවස් හෝමස් කළ කී දේ මතරුම් ගැනීම මට අපහසු විය. එහෙයින් එයට උත්සාහයක් දැරීම සඳහා මම අත්හැර දමුවෙමි.

"දන් ඉතින් මොනවද ඊළඟට?" මම මගේ මිත්‍රයාගෙන් ඇසුවෙමි.

"මං ඔබට කිව්ව නේ මොර්ට්සන්. අපි මෙතේ ආවෙ අදහන සිදුවීම වුණු තැන "සියැසින්" දකගන්න. ගමේ ඡායාරූප ශිල්පියා ආ වහාම අපි යමු අපතිර්තිමත් සොහොන බලන්න"

අප උදේ ආහාරය ගෙන අවසන් වේදිදී මේරි කමිස් පණිවුඩයක් රැගෙන ආවාය. ගැමු ඡායාරූප ශිල්පියා වූ ස්වේන් තානායමට පැමිණ ඇති බවයි පණිවුඩය.

"අපි "හෝට්" තානායමේ කුඩා අශ්වකර්මය කුලියට ගත්තෙමු. ඡායාරූප ශිල්පියාගේ බඩබාහිරාදිය එහි පටවා ගෙන අපි විල්ලුව බලා පිටත්වුණෙමු.

"හෝමස් මහත්තයා" ස්වේන් කීය. "එයේ රාත්‍රි දිගටම වගේ හිම වැටුණා. ඒ නිසා අද විල්ලුවේ දර්ශන වඩාත් අලංකාර වේවි."

කුඩා කඳුගැටය පිහිටා තිබුණේ විල්ලුවේ මැදට වන්නටය. එහි මුදුන මුහුදු මට්ටමට අඩි 1100 ඉහළින් පිහිටි එකක් බැව් අසන්නට ලැබිණ. කෙසේ වෙතත් කන්ද මුදුනටම ළඟාවිය හැකි පාරක් විල්ලුව හරහා වැටී තිබිණ. මෙය වංගු සහිත එකක් වුවත් අශ්වකර්මයෙන් මුදුනටම යා හැකි බව රියැල්ලා පැවසුවේය. කඳුපාර හිමතටටුවකින් වැසී තිබුණත් කර්මය කඳුමුදුනට ඇදගෙන යාමට අශ්වයා සමත්විය.

කඳු මුදුන හා එයට ළංවූ තිබු ඉහළ කොටස ද ගතකම් හිමතටටුවකින් වැසී තිබිණ. සුදුසාට, යෝධ මල්ම පොරෝණාවක් මෙන් විහිදී තිබු හිම තට්ටුව, උදෑසන හිමුරැසින් දිළිසිණ. අප අශ්වකර්මයේ ගමන්ගන්නා අතරේ හෝමස් හිස එළියට දිගු කරගෙන විමසිල්ලෙන් අවට නිරීක්ෂණය කළේය. සැමතැනක්ම සුදු පැහැයෙන් වැසී තිබු නිසා, ඔහුට දක්ගතහැකි දර්ශනයේ කිසිදු වෙනසක් නොවීය. එහෙත් දත්වරම-ඔහුට කැගැසිණ.

"අන්න තියෙනවා!" කී ඔහු අත දිගුකොට පෙන්වීය. අපේ වම්පසට වන්නට කඳුබෑවුමේ එක් තැනක් හිම නොතිබීම නිසා අදුරු පැහැයෙන් තිබිණ. අපි කර්මය නවත්වා එතැනට ළංවී බැලුවෙමු. හිම හෝ කණකොළ නොමැතිව එතැන පොළොවේ පස් එළියට නිරාවරණව තිබිණ.

"ඔබ මේ ශාපලක් සොහොන කවද හරි ඡායාරූප ගතකරල තියෙනවද?" හෝමස් ඡායාරූප ශිල්පියාගෙන් විමසුවේය.

"නැහැ මහත්මයා" ඔහු කීය. "ඒක ඡායාරූපයක් අපතේ යන වැඩක්. ඒ මොකද මෙතැන ඡායාරූපයක් බලන්න මේ පළාතේ කිසිම කෙනෙක් කැමැති වෙත එකක් නෑ"

කෙසේ වෙතත් හෝමස්ගේ උපදෙස් අනුව ස්වේන් මහතා ශාපලත් සොහොනේ ඡායාරූප කිහිපයක්ම ගත්තේය.

එය පොළොව මට්ටමෙන් මදක් ඉහළට සිටින සේ පස් ගොඩගැසීමෙන් සෑදී තිබිණ. එහි අයින දිගට ගල්පුවරු කැබලි හා බොරළු කැට එකතුකොට තිබූ අසුරු දක්නට ලැබිණ. සර් ඇන්ඩරූගේ සේවකයන් විසින් එහි මැද ආයුධවලින් ඇතුළට හාරා තිබූ හැටි වඩාත් ළංවී බලද්දී මම දුටුවෙමි. කෙසේ වෙතත් එම අඳුරු පැහැති පස්ගොඩේ තිබුණේ විනාශකාරී මුස්ලේන්තු පෙනුමකි. ඒ හැඟීමක් කෙනෙකුගේ සිත තුළ ඇතිකිරීමට, ඔහු මිථ්‍යා ඇදහිලි විස්වාස කරන්නෙකු වීම අවශ්‍ය නැත. ස්වේන් මහතාගේ වැඩකටයුතු ක්‍රියාව පසු අපි අස්වකරන්නයේ හැඟී ආපසු හම්මානය බලා පිටත්වූයෙමු.

දහවල් ආහාරය වෙලාවේ මගේ මිත්‍රයාගේ දක්නට ලැබුණේ ප්‍රීතිමත් ස්වභාවයකි. මම ඒ ගැන ඔහුගෙන් විමසුවෙමි. "මගේ හිතේ ඇතිවුණු සතුට හංගන්න බැව්වේය" ඔහු කීය. "අද උදේ ගිය ගමනෙදී මට අවශ්‍යව තිබූ අවසන් සාක්ෂියක් මට ලැබුණා. මගේ ඒ පරීක්ෂණයට සොබාදහමේනුත් සහයෝගයක් ලැබුණා. කොයි එකටත් වැඩි හොඳට ඡායාරූප කිහිපයක් ගැනීමට මම ස්වේන්ටත් නියම කළා"

අප කෑම අවසන් කර කෝපි බොන අතරේ ඡායාරූප ශිල්පී ස්වේන් මහතා අප හමුවීමට පැමිණියේය. ඔහුගේ කටහඬෙහි තිබුණේ සමාව අයදින කම්පාවට පත් ස්වරයකි.

"හෝමස් මහත්තයා, මගේ ඡායාරූපවලට මොනවා වෙලාද කියන්න මට නම් තේරෙන්නේ නැහැ. විල්සට්ට් ගත් අනෙක් ඡායාරූප හැම එකක්ම ඉතාම සැහැදිලිවම ඇවිත් තියෙනවා. ඒත් අර බුන සොහොනේ ඡායාරූප හතරම නරක් වෙලා. ඒවා ඔක්කොම අපැහැදිලියි." කි ඔහු දළඬේයා තහඩු කීපයක්ම අපට පුද්ගලය කළේය. හෝමස් ඒවා ජනේලය අසලට ගෙනගොස් පරීක්ෂාකරන අතරේ මම ද බලා සිටියෙමි.

ශාපලත් සොහොනේ ඡායාරූප හතරම ගත මිදුමක් ගලා ගියාක් මෙන් බොඳුවී අපැහැදිලිව තිබිණ.

"මතකද හෝමස් ඊඩ්ගා කියූ කරාව" මම ඇසිමි. "ඔහුගේ ඡායාරූපවලටත් මේ දේම නේද සිදුවුණා කිව්වේ?"

"හරියට හරි වොට්සන්" හෝමස් කීය. "ඒ කියන්නේ අපේ පරීක්ෂණය මෙතැනින් අවසන් කළානවා. ස්වේන් මහත්තයා, මං ඔබට හදපත්ලෙන්ම සතුටිවන්න වෙනවා"

ඡායාරූප ශිල්පියා හෙත් විමසියකට පත්වූ බව ඔහුගේ මුහුණෙන්ම පෙනිණ. හෝමස් හෙළි මුදල් නම් කතාසාක්ෂුවට දමාගත් ස්වේන් එතැනින් පිටවී ගියේය.

කෝපි බී අවසන් කළ මගේ මිත්‍රයා සාක්ෂු ඔරලෝසුව එළියට ඇඳ වෙලාව පරීක්ෂා කළේය.

"අද හැන්දෑවේ ලන්ඩන් බලා යන සිසුනාමි දුම්රිය අල්ලාගන්න අපට බැරවෙන එකක් නෑ වොට්සන්. සිනිච් නාද කරලා සේවක ලමයාට කියන්න අපේ ගමන්මලු සුදනම් කරන්න කියලා"

අප ලන්ඩන් බලා යන අතරේ මගේ මිත්‍රයා දිගින්දිගම කතාකළේ අපරාධකරුවන්ගේ ලෝකය පිළිබඳවය. ලන්ඩන් පාතාල ලෝකයේ මිනීමරුවන්, බැංකු බිදින්නන්, භාර නෝට්ටු මුද්‍රණය කරන්නන්, මං පහරන්නන් ආදී දහසයුත් එකක් අපරාධකරුවන් ගැන ඔහු තොරතුරු කීය. එහෙත් ඒවාට කන්දීමට මගේ උනන්දුවක් නොවීය. මා උනන්දුවෙන් බලාසිටියේ, අප සාර්ථක ලෙස අවසන් කළා යයි ඔහු කී, ඇඩල්ටන් අබිරහස ගැන ප්‍රශ්න ගැනීමටය. එහෙත් ඔහු ඒ ගැන කීමට උනන්දුවක් දක්වුයේ නැත. තවත් බලාසිටීමට නොහැකි නැත, මම ඒ ගැන විමසුවෙමි.

"හෝමස්, මට මය එකක්වත් දනගන්න උවමනා නෑ. දෙයියන්ගෙ නාමෙන් කියන්න. මොකක්ද මේ ඇඩල්ටන්වල අබිරහස? මට ඒ ගැන කිසිම දෙයක් තේරුම් ගන්න අමාරුයි."

මා කරාකළ ආකාරයට ඔහු හඬනගා සිනාසුණේය. එයින් මගේ සිතේ ඇතිවූයේ කරහකි.

"මගේ හිතවත් වොට්සන්, ඔබේන ඉමි කාරණය ඔබට මතකද මං දන්නෙ නෑ. අපි දන්නා මුලින්ම හදුනාගත් දවස්වල, මං මෙවැනි දෙයක් ඔබට කිව්වා. තර්කානුකූලව කරුණු විශ්ලේෂණය කිරීම මගින් කළහැකි සොයාගැනීම් අප්‍රමාණයි. පුංචි වැලිකැටයකින් පුළුච්චි, මහා සාගරයක පැවැත්ම ගැන නිගමනයකට එන්න. මං එහෙම කිව්වා නේද?"

"ඔව්" මම කීවෙමි. "නමුත් ඉතාම සුළු දේවල්වලින්, ඔබට දැනෙන සොයාගැනීම් කරන්න පුළුවන් බව, මං ඒ කාලෙ දනගිටියෙ නෑ"

"මේ පත්‍රගිය දවස්වල මම-යෙදිලා හිටියේ, මගේ වෘත්තියේ මං යෙදුණු, ඉතාම සිත්ඇදගන්නා ආකාරයේ පරීක්ෂණයක." හෝමිස් කීය. "සිත් ඇදගන්නා කියලා මං කියන්නෙ මේකයි. ඒ අධිරහස් දෙය මට දකින්න ලැබුණේ නෑ. එය ප්‍රධාන ලෙස පරිහරණය කළ අය මට හමුවුණේ නෑ. නමුත් එහෙම දෙයක් තිබුණු බව නිගමනය කරන්න මට හැකිවුණා. ඒ කොහොමද? මං ඇසූ දේ හා සොයාගත් කරුණු විශ්ලේෂණය කොට, තර්කානුකූලව ඒවා ඉදිරියට ගෙන ගියා"

"ඒ වූණට ඔබ ඉදිරියට ගියේ මාවත් කැඳවාගෙන නොවෙයි" මම කීවෙමි. "මොකුත් තේරුම් ගන්න බැරිව. මම මග අතරමංවුණා. ඔබ ඉදිරියට ගියා"

හෝමිස් යළිත් සිනාසුණේය. මෙවර ඒ සිනාවේ තිබුණේ අනුකම්පා සහගත මිත්‍රශීලී බවකි.

"අපි මූලිකම පටන්ගනිමු වොට්සන්. පුවත්පත්වලින් අපට දැනගන්න ලැබුණේ මොනවද? ශාපලත් සොහොනෙන් පස්මත, තණකොළ හෝ කිසිම පැළෑටියක් නොවැවෙන බවත්, හිම නොයැදී ඉක්මනට දියවී යන බවත්. මමත් මූලිකම හිතුවේ මෙක, ජනප්‍රවාද නිසා ඇතිවුණු අතිශයෝක්ති කථාවක් කියලයි. නමුත් එඩ්ගා නම් පුරාවිද්‍යාඥයා කියූ දේවල් ඔබට අහන්න ලැබුණ තේ. ඒකෙන් ඔබට තේරුම් හැනීමට හැකිවුණේ මොකක්ද?"

"මොකක්වත් තේරුම් ගත්තෙ නෑ!" මම කීවෙමි.

"වොට්සන්! ගල් අඟුරු ආකරවලින් ගල්අඟුරු භාරන පළාත්වල ඔබ මේක දකල ඇති. පොළොවේ ගැඹුරෙන් භාරලා ගොඩට ගන්න අඟුරු, පොළොව මතුපිට දමල නියෙන තැන්වල ඇති වෙනස්කම් ඔබ දකල නැද්ද? ඒ මුත් වැටෙන හිම නොයැදී ඉක්මනින් දියවෙලා යනවා. තණකොළ හෝ වල්පැළෑටි නොවැවෙන ගල් අඟුරු ගොඩවල්?"

"එහෙම තැන් දකල නියෙනවා" මම කීවෙමි. "නමුත් ඒ, යටින් හින්දර ඇවිළෙන තැන්වල කියලයි මං හිතුවේ."

"සාමාන්‍ය පස් පොළොවේ මතුපිටට කිට්ටුව කොයින්ද හින්දර?" ඔහු ඇසීය. "ඇත්ත තත්ත්වය ඒක නොවෙයි වොට්සන්. ඒ විදියට හිම දියවෙන්නේ! ගල් අඟුරු ඉල්ලමේ ඇතුළතින් ශක්තිය පිටවෙන මොකක් හරි ක්‍රියාවලියක් සිදුවෙන නිසා. මේ ශක්තිය

පිටවෙන්නේ තාපය වශයෙන් වියහැකියි. කොහොම හරි උණුසුම් බව වැඩිවෙද්දී කිසිම පැළෑටියක් එතැන වැවෙන්නේ නෑ. ශාපලත් සොහොන ඇතුළෙන් සිදුවෙන්නෙ මෙම ක්‍රියාවලියම වෙනත් පුළුවන්"

"උදහරණයක් කිව්වොත්....?"

"මටත් මූලික, එක්වරම ඒ ගැන හිතාගන්න බැරිවුණා" ඔහු කීය. "විකක් කල්පනා කරද්දී මට මතක්වුණේ පිච්චිලෙන්ඩ් ගැන"

"පිච්චිලෙන්ඩ්? ඒ මොනවද?"

"ඔබ අහල නැද්ද වොට්සන් පිච්චිලෙන්ඩ් ගැන? ඒ තමයි යුරේනියම් නම් මූලද්‍රව්‍යය ලබා ගැනීම සඳහා පොළොවෙන් ලබාගන්නා ඉල්ලමක්. රසායනික සංස්කෘත හා අපද්‍රව්‍ය අඩංගු පිච්චිලෙන්ඩ් ලෝකයේ පිරිමි තැන්වල ස්වාභාවිකව පිහිටලා තියෙනවා. ජර්මන් පතල්කම්කරුවන් බොහොම කාලයක ඉඳල මේ ගැන දැන ගිටියා. ඒකෙන් තමන්ගේ අන්)පිළිස්සෙන්න පුළුවන් බවත්, ලෙඩරෝග හැදෙන්න පුළුවන් බවත් ඔවුන් දැනගෙන තිබුණා.

මහාචාර්ය මොරියාට් සමඟ සටනින් පස්සේ මං අතුරුදන්ව සිටි කාලයේ මං කළ කටයුතු ගැන ඔබට කිව්වා මතකද? මතක නෑ? ඇයි මං හිය අවුරුද්දේදී ප්‍රංශයේ මොන්ට් පෙලියර් රසායනාගාරයේ නොයෙක් රසායනවිද්‍යා පරීක්ෂණවල යෙදී හිටියා නොවැ. එයින් එකක් ගල් අඟුරු භාර ආසවනය කිරීමේ පරීක්ෂණ.

මොන්ට් පෙලියර්හි රසායන හා භෞතික විද්‍යා පර්යේෂණවල යෙදුණු විද්‍යාඥයින් විශාල ගුණනක් හිටියා. යුරෝපයේ විවිධ රටවලින් පැමිණ සිටි අය මට හමුවුණා.

මා සමඟ එකට පර්යේෂණවල යෙදුණු ප්‍රංශ ජාතික භෞතික විද්‍යාඥයෙක් හිටියා. ඔහුගේ ලොකු ලාන්දුවක් තිබුණේ විද්‍යුත් චුම්බකත්වය ගැන. ඔහුගේ නම ජාක් කියුරි. ඔහු මට අඳුන්වලා දුන්නා, ඔහු සමඟ එකම පර්යේෂණ කළ, රසායන හා භෞතික විද්‍යාඥයන් කිහිපදෙනෙක්ම. එක්කෙනෙක් තමයි බෙකරල් නම් විද්‍යාඥයා. තවත් කෙනෙක් ජාක් කියුරිගේ සොහොයුරා පියර් කියුරි. ඔහුත් හරිම දක්ෂයෙක්. ඔහු වයස අවුරුදු 16දී භෞතික විද්‍යාව ගැන උපාධියක් ලබාගෙන තිබුණා. පියර් කියුරි විවාහ

හිව්සගෙන හිටි පෝලන්ත. ඡායික විද්‍යාඥවරයෙක් හිටියා. ඇගේ නම මාරි ස්ක්ලොඩොව්ස්කා. ඇයගේ මේ පරීක්ෂණවලට සහභාගි වූණා. ඔවුන් හැමදෙනෙකුම කිව්වේ පිව්බ්ලෙන්ඩ්වලින් මොකක් හරි අපට නොපෙනෙන ශක්තියක් තිබුණ්වෙන බව. බෙකරල්ට දකින්න ලැබිල තිබුණා මෙහෙම දෙයක්. ඡායාරූප ගැනීමට යොදාගන්නා දළසේයා තහඩුවක් මත යුරේනියම් ලවණයේ ස්ථවික ක්ෂීපයක් ගත අන්ධකාරයේ තැබුවාම, අර ස්ථවිකවල සේයාව, දළසේයා තහඩුවේ සටහන් වූවානවා. සේයා තහඩුව රසායන ද්‍රව්‍යවලින් සෝදලා ගන්නාම ඒක පැහැදිලිවම දකගන්න පුළුවනි. ඔවුන් කියන්නේ යුරේනියම්වල අපේ ඇහැටි නොපෙනී පිටවී යන යම්කිසි ශක්තියක් හෝ බලයක් තිබෙන්න පුළුවන්ද?

"දෙයියන්ට ඔස්සුවෙව්වාම" මට කියැවිණ. "මේක නවීන විද්‍යාවට වඩා ඉන්ද්‍රජාලික ගුරුකම් වගෙයි මට පෙනෙන්නේ"

"මං ඔබට සහතික වෙන්නම් වොට්සන්. මෙතැන කිසිම ඉන්ද්‍රජාලික වැඩක් නැ" හෝමස් කීය. "මේවා සම්පූර්ණයෙන්ම නවීන විද්‍යාත්මක සිද්ධි පර්යේෂණ. මාරි ස්ක්ලොඩොව්ස්කා සහ ඇගේ පෙම්වතා පියර් කියුරි - බාහු මේ වනකොට ඔවුන් විවාහවෙලත් ඇති. ඔවුන් තේරුම් අරගෙන තිබුණා පිව්බ්ලෙන්ඩ්වල සැඟවී තිබෙන, තේරුම් කරන්න බැරි ශක්තියක්...."

"..... හෝමස්. අපේ පරීක්ෂණය ගැන කිව්වොත්...." මා පැවසුවේ ඔහු නියම මාතෘකාවෙන් ඉවතට යනැයි බියෙනි.

"ඒකට තමයි මං මේ එන්නේ" හෝමස් කීය. "මගේ ඇඬිල්වත් නිරීක්ෂණ ගැන කල්පනා කරදදී, මං අර කියූ විද්‍යාඥයින්ගේ සොයා ගැනීම් උපකාර කරගෙන මට හැකිවුණා යම්කිසි උපකල්පනයකට එන්න. ඒ තමයි මේ ශාපලත් සොහොන ඇතුළත පිව්බ්ලෙන්ඩ් හෝ එවැනි රසායනික ද්‍රව්‍යයක් සඟවා ඇති බව. එතකොට අර හිමිදියව් යැම සහ තණකොළ නොවැවීම තේරුම් ගැනීම අපහසු නැ. නමුත් කොහොමද ලෙඩ රෝග ඇතිවුණේ? ඒකට අපට පිළිතුරක් ලැබුණා පුරාවිද්‍යාඥ එඩ්මන්ගෙන්.

සොහොනෙන් හොයාගත් බර ලෝකඩ බඳුන, එද රාත්‍රියේ කවුරුත් හෝ කඩා විවෘත කර ඇති බව ඔහු දක තිබුණා. ඔහුගේ දළසේයා තහඩු නරක්වුණේ, සොහොනේ තිබූ අර ද්‍රව්‍යයේ නොපෙනෙන ශක්තිය නිසා. ඔහු ඒක තේරුම් ගත්තේ නැ. නමුත්

පසුව ගත් ඡායාරූප යම් තරමකට සාර්ථක වුණේ, අර මිනීමලු ඇදුනු ලෝකඩ බඳුන එතැනින් ඉවත්කළ නිසා. මෙතැන වංචාකාරයා, අපරාධකාරයා සර ඇන්ඩරූ කියලයි එඩ්මන් ගිතල තිබුණේ. නමුත් ඇන්තට්ම හොරකම් කරල තියෙන්නේ තරුණ ඇන්තනි ලුවිස්. තාත්තා කැණීම් කරලා අපසු එතතුරු පුතා බලාගත ඉන්න ඇති. තමන් කළ සොයාගැනීම ගැන. සර ඇන්ඩරූ එද රාත්‍රි තමන්ගේ පුතාට කියන්න ඇති. එද රාත්‍රි කවුරුත් නින්දට ගියාට පස්සේ, තරුණයා කොහොත් ගැබේ ලෝකඩ මංජුසාව ඇරලා, අදහන ද්‍රව්‍යය තැන්පත්කර තිබූ ශාප බඳුන හොරකම් කර ගත්තා. ඒක තමා ඔහු මේරි කම්සට්ට පසුව ජපන්වලා තිබුණේ. ඔහු ඒ විධියට හොරකම් කළේ තාත්තා ඔහුට මුදල් නොදුන් නිසා. එක් පැත්තකින් තාත්තාගෙන් උළුන්න. අනික් පැත්තෙන් මේ වටිනා වස්තුවක් කියා ඔහු සිතුවේය විකුණා මුදල් ගන්න. නමුත් අන්තිමට ඒකෙන් තරුණයා කළේ මරණය ළංකර ගැනීම."

"හැබෑ තේන්නම්" මම කීවෙමි. "දුන් නම් මට කාරණා වික වික පැහැදිලි වෙනවා. මය කියන භයානක දෙයින් මොකක් හරි භයානක රස්මියක් පිටවෙන්න ඇති. ඔහු ඒක ඇදයට තියාගෙන නිදගන්නා නම් ඉතිරි හරිය අපට හිඳුගන්න පුළුවනි"

"හරියට හරි වොට්සන්. මං ඒකයි ඔබට කීව්වේ, අප යන මාර්ගය අපරාධයකින් අවහිරවී ඇති බව. මේ විනාශකාරී බඳුන "ගෝට් ඇන්ඩ් බ්ලිස්" තානායම අවට ගමේ අතික් අයටත් බලපෑම් ඇතිකළා. සමහර දෙනෙකුට මරණය හා බරපතල රෝග ඇති කළා. තවත් සමහර අයගේ රෝගවලට එයින් යහපතක් වුණු බවයි පෙනෙන්නේ."

"හෝමස් මට එක් ප්‍රශ්නයක් තියෙනවා" මම කීවෙමි. "එද එඩ්මන් අපට කීවා ශාපලත් සොහොනේ ඔවුනට හමුවූ ලෝකඩ මංජුසාව එස්ටීමට බැරි තරම් බර බවත් ඒ නිසා එතැන තියෙන්න ඇරලා, රැ පිටවෙලා ආ බව. ඉතින් ඇන්තනි ලුවිස් තරුණයා කොහොමද ඒක තනියෙන් උළියට ගත්තේ? අනික ඔහු පිට පළාතක කෙනෙක්. ඔහු කොහොමද විල්ලුව මැද කඳුගැටයේ තිබුණු සොහොන හොයාගත්තේ?"

"මය කරුණ ගැන මටත් මතක්වුණා වොට්සන්. සොහොන තිබුණු තැන හොයාගැනීම නම් ඔහුට අමාරුවෙන්න නැහැ. ඒ

මොකද එඩගොම් අපට කිව්වා, තුරුණයා සර් ඇන්ඩර්ෆ් හොයාගෙන ඔවුන් කැණීම කළ තැනට ආවා කියලා. ඊළඟට ඔවුන්ගේ කැණීම් උපකරණ, බොහෝවිට කුඩාරමක් ඒ ස්ථානයේ තියෙන්න ඇති.

අර බර මංජුසාව එළියට ගත්ත හැටි ගැන කියනවා නම් මං හිතන්නේ ඇත්තනි ප්‍රවීණ උදව්කාරයෙක් ඉන්න ඇති. සැකයක් නෑ ඒ "ගෝට්" කාන්තාවේ ඔහුගේ මිත්‍රයා; ජෝජ් නම් සපත්තු ඔපදුම් ඉලන්දරියා. දවල් දවසෙ ඇත්තනිගේ හමුදාවේ කටයුතු අසා දනගනිමින් හිටි ජෝජ් හොඳ මිත්‍රයෙක් බවට පත්වෙන්න ඇති. රාත්‍රියේ සොහොන භාරන්න හදද්දී, ඇත්තනි වෙත කාටද කථාකරන්නෙ, තමන්ගේ තරුණ ශක්තිමත් මිත්‍රයාට මිය."

"බාගවෙලාවට ඒ ජෝජ් තරුණයා ඉක්මනින් රෝගී වෙලා මියගියේ ඒ නිසාම වෙන්නක් ඇති?" මම කීවෙමි.

"සැකයක් නෑ. ඒක තමයි" හෝම්ස් මා කී දෙය අනුමත කළේය. "ඒක නෙමෙයි වොට්සන්, මොකක් ගැනද අපි කිය කිය හිටියෝ?.... ආ අර ගමේ සමහර අයගේ ලෙඩ රෝග හොඳවුණු එක ගැන. හෙත්ටි මහත්මියගේ, මේරි කුමිංස්ගේ ලෙඩරෝග හොඳවුණු එකෙන් පෙනෙන්නේ, මේ භයානක ද්‍රව්‍යය කුමක්වුවත්, ඒක සම්පූර්ණයෙන්ම විනාශකාරී එකක් නොවෙයි කියලයි. එහෙම නේද? යුරෝපා මහාද්වීපයේ මේ පිළිබඳ පරීක්ෂණ කරන අපේ මිත්‍රයන්ට හැකිනම්...."

"මොකක් කරන්නද?" මම ඇසිමි.

"මේ අදහන ශක්තිය හෝ බලවේගය යම් ආකාරයකට පාලනය කරලා, ඒක ප්‍රයෝජනයට ගන්න..... එහෙනම් ඒක ආශීර්වාදයක් වෙයි. මතක තියාගන්න වොට්සන්. ලෙඩරෝග හොඳ කරන්න කියලා ඔබ සහ ඔබේ මිත්‍රයන් අවෙද්‍ය විද්‍යාවේ පාවිච්චි කරන ඖෂධ මොනවද? ඒවත් මනුෂ්‍ය ශරීරයට හයානක විය. නමුත් ඒවා ඉතා සුළු ප්‍රමාණවලින්, ඒවායේ ස්වභාවය වෙනස් කරගෙන යොදාගන්නේ ලෙඩරෝග හොඳ කරන්න, මිනිසුන් ජීවත්කරන්න"

"ඒක හරි. මේරි කුමිංස්ගේ මොළය ඇතුළේ වැඩෙමින් තිබුණේ ගෙඩියක් බව මට තේරුම් ගන්න පුළුවනි" මම කීවෙමි. "ඒක විනාශකරන්න ඔය භයානක ද්‍රව්‍යයට හැකිවුණා නම්, ඒක ආශීර්වාදයක් විය යුතුමයි. නමුත් ඒක බලපෑමෙන් සර් ඇන්ඩර්ෆ් මියගියේ ඇයි? ශාපලත් සොහොන මතුපිට තවමත් හිම රැඳෙන්නෙ

තැන්නෙ ඇයි? තවමත් ඒකෙ මොනවා හරි ඉතිරිවෙලා තියෙනවද?"

"තමන්ගේ පුතා කළ භාරකම සර් ඇන්ඩර්ෆ් පසුව තේරුම් ගන්න ඇති." හෝම්ස් කීය. "සමහර විට ඇත්තනි තරුණයා පාපෝච්චාරණය කරන්න ඇති. තැන්නම් තානායමේ ඉලන්දරියා ජෝජ්ගෙන් අසා දනගන්න ඇති. කොහොම හරි ඇත්තනි ළඟ තිබුණු චුන්ක පෙට්ටිය තමන් භාරයට අරගෙන සර් ඇන්ඩර්ෆ් ඒක කලින් තිබුණු තැනටම ගිහි දමන්න ඇති. ඒ කරද්දී ඔහුට රත්මිය හෝ ඒ අදහන මොකක් හරි වැටුණු නිසා, ඔහු අවුරුදු දහයක් ජීවත්වෙලා මරණයට පත්වුණා. අර පුරුණ මිනිස්සු ලෝකඩ බඳුනේ පිටත මිනීමල ඇඳලා හඟවලා තිබුණේ එහි භයානක බව. නමුත් ඒ සංඥාවල වැදගත්කම මුලින් කවුරුවත් තේරුම් ගත්තෙ නෑ."

"ඔබ මොකක්ද මේ ගැන ඉදිරියට කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ?" මම ඇසිමි. "මේ ගැන මගේ පාඨකයන් වෙත සම්පූර්ණ කථාන්තරයම ඉදිරිපත් කළොත්....?"

"එපා වොට්සන්! කොහොමටවත් එපා!" මගේ මිත්‍රයා විරෝධය පළකළේය. "ඔබ මේක විස්තර සකිත්තව ඔබේ පාඨකයන් වෙත ගෙනගියොත් මොකක්ද දන්නවද වෙන්නෙ? මේ ගැන ගැඹුරටම හදාරමින් පර්යේෂණ කරමින් සිටින මගේ මිත්‍රයන්ට ඒකෙන් අසාධාරණයක් වෙනවා. මං ඔබ සමඟ කිව් ඔවුන්ගේ සොයාගැනීම් තවමත් ජාත්‍යන්තර විද්‍යාඥ සම්මන්ත්‍රණවලදී ප්‍රකාශයට පත්කරල නෑ. මේ පිළිබඳව දිගටම පර්යේෂණ කරල ඔවුන් විශිෂ්ට ලෙස ජයග්‍රහණය කරන බව මට විශ්වාසයි. ඊට කලින් ඔබ මේ ගැන ලොවට හෙළිකළොත්, ඔවුන්ට දැඩිය යුතු නිසි ගෞරවය නොලැබී යනවා. එපමණක් නොවෙයි, ඒක ඔවුන්ගේ ඉදිරිගමනට බාධාවක්..... ඒක නෙමෙයි වොට්සන්. මේ සිද්ධිය ගැන සම්පූර්ණ විස්තරයක් මං වහාම ලියල යවන්න ඔන මගේ මිත්‍රයා ජාක් කියුරිට."

හෝම්ස්ගේ නියෝගය නිසා මෙම කථාව පාඨකයන් වෙත ඉදිරිපත් නොකිරීමට මම තීරණය කළෙමි. එබැවින් මෙම වාර්තා මගේ "අතිශයින්ම රහසිගත" ලිපිගොනුව තුළට දමා චුන්ක පෙට්ටියේ තැන්පත් කරන්නෙමි. බෙකරල්, කියුරි ආදීන් ඔවුන්ගේ

ජයග්‍රහණ ලොවට හෙළිකළ සුදු, කවඳු හෝ මේ කරාවි පාඨකයා වෙත ගෙන ඒම ගැන සිතා බැලිය යුතුය.

ශාපලත් සොහොනට බාධා නොකළහොත් ඇඩ්ල්ටන්හි අබිරහස් රෝගය නැවත තිස ජයවිමට ඉඩක් නොමැති බව දන්වමින්, හෝමිස් සිත්තියා ආර්යාවට ආ වෛද්‍ය ලියවිට දන්වා බැව්වේය. අපරාධකාරයා කරුණ ඇත්තනි වුවත් මිස සර ඇන්ඩරු නොවන බව, පුරාවිද්‍යාඥ එඩ්ගාට් සෙවු ලිපියක හෝමිස් විශේෂයෙන් සඳහන් කළේය. ඒ අනුව එඩ්ගා මහතා පුවත්පත්වලට ලිපියක් සපයමින්, සර ඇන්ඩරු වුවත් නිදහස්කොට, තමා අතින් නොදනුවත්කමින් සිදුවූ වරද ගැන සමාව අයැද සිටියේය.

පසුවදන.

ඇඩ්ල්ටන් බෙදවැටකස් සිදුවී දුන් අවුරුදු විසිපහක් ගතවී ඇත. මේ කාලය තුළදී නවීන විද්‍යාවේ විශිෂ්ට සොයාගැනීම් හා නිෂ්පාදන රැසක් සිදුවුණු බැව් අපට දකගන්නට ලැබිණ. බෙකරල් පොද්ගලිකව හෝමිස් සමග කියා තිබුණේ, එනම් යුරේනියම්වල ඉල්ලම්වලින් පිටවූ අද්‍රව්‍ය "කිරිණ" විශේෂය පිළිබඳව ලොවට හෙළිකළේය. ඒ, අපේ පර්යේෂණය අවසන් වූ දිනවලමය, යුරේනියම්වලින් පිටවූ "බෙකරල් කිරිණ" එඩ්ගාට් ප්‍රබල ලෙස නිකුත්කිරීමේ හැකියාවක් පිවිසිලෙන්නාවූ අඩංගු යම් ද්‍රව්‍යයකට ඇති බව පෝලන්ත ජාතික විද්‍යාඥවරයන් සොයාගන්නාය. ඒ මාරි ස්ක්ලොඩොව්ස්කාය. ඇය මේ වනවිට පියරි කියුරි සමග විවාහවී මාරි කියුරි බවට පත්ව සිටියාය. ඔවුන්ගේ ඒ සොයාගැනීම් වෛද්‍ය විද්‍යාවේ ප්‍රතිකාර සඳහා යොදාගෙන මේ වනවිටත් මිනිස්ජීවිත දස දහස් ගණනක් බෙරාගැනීමට සමත්ව ඇත.

රතු වන හැඳි කතා

1885 සිට 1890 දක්වා කාලය එංගලන්තයේ අපරාධකාරයින් විශාල ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ කාලයක් බව, මගින් සටහන් පරීක්ෂා කිරීමේදී පෙනීයයි. මෙයින් බොහොමයක් දෙනා එම සමාජ විරෝධී කටයුතුවල නිරතවූයේ අභිමතයෙන්ම රහසිගතවය. එයින් සැහෙන ගණනක් දෙනා හෝමිස්ගේ උදව්වෙන් පොලිසිය මගින් අත්අඩංගුවට ගැනිණ. අතලොස්සක් පමණක් නීතියේ රහස්‍යයන් ගැලවී පලායාමට සමත්වූය.

වෘල්ස් මහස්තය මිලිටරින්, රයිගේට් ප්‍රශ්නේකාව, තැපැලෙන් ආ තැන්පත්වලින් මා ඉදිරිපත් කළ කරා මේ යුගයට අයත් ඒවාය. ශ්‍රීමත් ස්පෙන්සර් තරස්ටන්ගේ බෙදුණු මරණය, ලිබඩු වෙළඳසලක බිම්මහලේ පවත්වාගෙන ගිය 'සුබෝපභෝගී' යාවක සංගමයේ කරාව, මිලන්ද රජපවුල හා බැඳුණු අතිශය රහසිගත සිදුවීම් මෙතෙක් ඉදිරිපත් නොකළ කරා සම්බන්ධී ඒවා පාඨකයා වෙත ඉදිරිපත්කිරීමට මම කිහිපවාරයක්ම මගේ මිත්‍රයාගෙන් අවසර ඉල්ලා සිටියෙමි. එහෙත් මෙතෙක් ඊට අවසර නොලැබිණි. ඒවා අනාගතයේදී ඔබ වෙත ගෙන ඒමට හැකිවෙනැයි විශ්වාස කරමි.

එය අප බෙකර් විදියේ නිවුනෙන් ගතකළ තවත් නිහඬ දිනයකි, කලින් ද රාත්‍රියේ සිටම දකුණු හිසකැක්කුමක් නිසා උදෙන්ම ඇදවූ මගේ මිත්‍රයා, උදේ දහය පමණ වෙද්දී විසිත්තකාමරයට පැමිණියේය. ඒ ඔහුගේ ස්ටුඩියෝවරයක් වියලිනස ද අතින් ගෙනය. ගිනිඋදන සමීපයේ අසුනකට වූ ඔහු, පැය කාලක් පමණ ශෝකය දනවන ආකාරයේ වාදනයක යෙදුණේය. මිළඟට ඔහු එය නවත්වා තියුණු හඬක් නැංවූ කෙටි වාද්‍යබාණ්ඩ රැසක් වාදනය කළේය. එහි කිසිදු මිනිරි බවක් මට නම් නොදනිණ. මිළඟට වයලිනය පසෙකින් තැබූ හෝමිස්, පයිප්පය මුව රඳවාගෙන එය දල්වාගත්තේය. ලා නිල් පැහැති දුම්බුළු කිහිපයක් ඉහළ නැංවූ ඔහු, දෙනෙත් සිවිලිම දෙසට යොමුකළේය. ඒ යමක් කීමට සූදනමෙන් බැව් මම තේරුම් ගතිමි.

"වොට්සන්, මං දුටුවා ඔබ මැනව් පාඨකයා වෙත ඉදිරිපත් කළ කථාන්තර හත අටක්ම. ඒවා හැම එකක්ම පාඨකයන් කියවීමට ප්‍රියකරනා, සිත් ඇදගන්නා ශෛලියකින් ලියැවී තිබෙන බව ඇත්තයි..... ඒ වුණත්....."

"ඇයි හෝම්ස් ඒ වුණත් කියන්නේ? මොකක්ද ඒවල තියෙන වැරද්ද?"

"වැරද්ද මේකයි. මං පරීක්ෂණවලදී කරුණු සියුම්ව නිරීක්ෂණය කරන ආකාරය, ඔබ කථාවල ඉදිරිපත් කර ඇති හැටි, හොඳ මදි. ඒවා මගින් මං නිගමනවලට ආ අයුරු සාමාන්‍ය පාඨකයාට ප්‍රමාණවත් ලෙස තේරුම් කර නැ....."

"මේකයි හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "කථාවක් කීමේදී, ඔබ නිරීක්ෂණවල යෙදුණු හැටි දිගින් දිගටම විස්තර කරන්න ගියාම, කථාව නිරස වෙනවා. ඒ වගේමයි නිරීක්ෂණ මගින් නිගමනවලට පැමිණි හැටි කීමත්. ඒවා හුඟක්ම වැදගත් බව ඇත්තයි. ඒත් ඒවා නිසා කතා රසයට බාධාවක් වෙන්න හොඳ නැ"

"ඒ වුණත් වොට්සන්, ඇයි ඔබ, මම දුම්රියක පිළිවෙළ, මගේ ඇඳුම පැළඳුම්, මං කතාකරන හැටි ගැන, දිගටම විස්තර කරන්නේ? මං දුම්රියට, යොදගන්නේ වෙරළට පයිප්පයක්ද, පිහත්මැරි පයිප්පයක්ද කියන එක පාඨකයාට වැදගත් නැ. අනික මං විවිධ අවස්ථාවලදී යොදගන්නා දුම්කොළ වර්ග ගැන පවා ඔබ කියනවා. ඒව මොනවටද පාඨකයන්ට?"

"මගේ හිතවත් මිත්‍රයා" මම කීවෙමි. "ඔබේ දුම්රිය ගැන නම් මේ වෙලාවේ මතක් කළ එක කොඳයි. ඒ ගැන පාඨකයාට කිව්වේ ඇයි කියන එක මං පසුව කියන්නම්. නමුත් මේ ටික අහන්න. ඔබේ මිය දිගින් දිගටම එන හිසකැක්කුමට හේතුව නම් දුම්රිය බව මට විශ්වාසයි. අනික ඔබ මෑතකාලයේ පරීක්ෂණ හත අටකම යෙදුණා, කිසිම විවේකයක් නොගෙන. විශේෂයෙන්ම මිලන්ද රජපවුල ගැන ගැටලුවේදී හේන් හා ඇම්ස්ටර්ඩැම්වලදී යෙදුණු පරීක්ෂණ. ඊළඟට ඉක්මනින්ම ශ්‍රීමත් ස්පෙන්සර් තරස්වත්තේ මරණය ගැන හොයන්න පටන්ගත්තා. මට මතක හැටියට ඔබ දිනකට පැය 16ක් 18ක් නොකඩවා මහන්සිවුණා. එහෙම මහන්සිවීම ඔබේ ශරීර සෞඛ්‍යයට කොහොමටත් හිතකර නැහැ....."

"මන්න මන්න වොට්සන්, ඔබ මිය උත්සාහ කරන්නේ පරණ ගියක් ගායනා කරන්න.මං දන්නවා, ඔබ මට කියන්න හදන්නේ

පිටපළාතකට ගිහිං. හොඳ විවේකයක් ගතකරන්න කියලද?" හෝම්ස් ඇසුවේ මුඛපුරා සිනාසෙමිනි.

"මං එහෙමම කියන්නෙ නැ" මම කීවෙමි. "නමුත් හෙට අපි වෛද්‍ය විශේෂඥයෙකු හමුවෙන්න වෙලාවක් යොදගෙන තියෙන බව අමතක කරන්න එපා. කවිත් මේරි රෝහලේ විශේෂඥ වෛද්‍ය ක්වීන්සි මොන්රෝ ගැන ඔබට මතක ඇති. ඔහු මටත් ඉගැන්වූ භූරූචරයෙක්. අපි මුලින්ම ඔහු හමුවෙලා බලමු, ඔහුගේ අදහස මොකක්ද කියලා"

"වෛද්‍යවරයා, මට මේ වැඩකටයුතු සක්කොම අත්ඇරලා විවේකගන්න කියාවිද වොට්සන්?" හෝම්ස් මගෙන් විමසුවේ තරමක සැකයකින් මෙන්ම ගිනේ කැලඹීමකිනි.

"ඒක ගැන මට නම් මොකුත් කියන්න බෑ මිත්‍රයා" මම පිළිතුරු දුනිමි.

පසුවද අපි කවිත් මේරි රෝහල වෙත ගොස් විශේෂඥ වෛද්‍ය මොන්රෝ හමුවීමු. හෘදරෝග මෙන්ම අනෙකුත් කායිකරෝග පිළිබඳ විශේෂඥයෙකු වූ ඔහු, අවුරුදු තිහක පමණ දීර්ඝ පළපුරුද්දක් තිබූ වෛද්‍යවරයෙකි. ස්වභාවයෙන්ම කාරුණික පුද්ගලයෙකු වූ මොන්රෝ හෝම්ස්ගේ රැකියාවේ ස්වභාවය, ආහාරය, දුම්බීම හා විවේකයක් ලැබෙන කාලවේලා ගැන විමසුවේය. එයට පිළිතුරු ලෙස හෝම්ස් පැවසූ කරුණු සියල්ලටම, වෛද්‍යවරයා ඉවසීමෙන් කන්දුන්නේය. අනතුරුව ඔහු දීර්ඝ ලෙස මගේ මිත්‍රයා පරීක්ෂාකර බැලීය.

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්තයා" වෛද්‍ය මොන්රෝ අවසානයේ කථාව පටන්ගත්තේ වෙදනළාව ගළවා ඉවතීන් තබා, පුටුවේ පිටුපසට හේන්කුවෙමිනි. "මේ ඔගේ ශිෂ්‍යයා දෙස්තර වොට්සන්, ඔබේ හපන්කම් ගැන- සඟරාමලට ලියන ලිපි, මට විවේක හැමවෙලාවකම මං කියවනවා. මං ඒවා කියවන්නේ බොහොම ආශාවෙන්. ගැටලු සහගත අපරාධ විසඳීමට ඔබ අතිදක්ෂයෙක්. ඒකෙ සැකයක් නැ. නමුත්....."

එසේ කී වෛද්‍යවරයා නිහඩව හෝම්ස්ගේ මුහුණ දෙස බලාසිට යළිත් මා වෙත තෙත් යොමුකළේය.

"වෛද්‍ය මොන්රෝ, ඇයි ඔබ නමුත් කියල නැවැත්කුවේ?" මම ඇසිමි.

"හෝම්ස් මහත්මයාගේ රෝග ලක්ෂණවලින් මට එක් දෙයක් පැහැදිලිවම කියන්න පුළුවනි" වෛද්‍යවරයා කීය. "ඔබ මේ විදියට දිගින් දිගටම නොනවත්වාම වෙහෙසවුණොත්..... ඉක්මනින්ම අංශාග රෝගයට ගොදුරුවෙන්න පිළිවනි"

මෙය අසා මම තැනිගත්තෙමි. හෝම්ස්ගේ මුහුණේ ද මතුපිටේ කැලැවුණු ගතියකි.

"තත්ත්වය ඒ තරමටම දරුණුද?" මම ඇසිමි.

"දැනට නම් ඒ තරම්ම දරුණු නැහැ" වෛද්‍ය මොන්රෝ කීය. "හෝම්ස් මහත්මයාගේ රුධිරපීඩනය-කියෙන්නේ හුඟක් ඉහළ මට්ටමක. මං දන්නවා ඔබේ රුධිරපීඩනය නැවැත්වීමට, රුධිර පීඩනය අවමකර දිගින්දිගටම වැඩකරන්න සිදුවෙනවා. ඒක ඔබේ හෘදයට හා රුධිරවාහිනි පද්ධතියට-කොහොමටවත් හිතකර නැහැ. රුධිරපීඩනය ක්‍රමයෙන් වැඩිවෙලා ඔබේ මොළයේ සිසුම් ලේ නහරයක් පිරිපි ගියොත්.....? හෝම්ස් මතුවියා. මං ඔබෙන් ඉල්ලා හිටින්නේ, දීර්ඝ නිවාඩුවක් ගන්න කියලයි. එක්කො ස්විට්සර්ලන්තයට ගිහිං. මාසයක් පමණ ගතකරන්න. නැත්නම් ලන්ඩනයෙන් පිටවෙලා එංගලන්තයේම ඇත පිටිසර පළාතකට යන්න. නැත්නම් මුහුදුබඩ පළාතකට ගිහිං. මාසයක් ගතකරන්න. අධික මේදය හා ලුණු අඩංගු ආහාරාශ්‍ය දුමිලීම් අඩුකරන්න. මගේ උපදෙස් පිළිගන්නොත් ඔබට දීර්ඝකාලයක් නිරෝගිව ජීවත්වෙන්න ලැබෙන බවට සැක නැ. දැනට මං ඔබට එක මෘදුකයක් දෙනවා. ඒ සතියක කාලයට පමණයි. හොඳ විවේකයක් ගනිද්දී මෘදු උවමනා වෙන්නෙ නැ. මේ අමාරුව දිගටම තිබුණොත් විතරක් යළිත් මාව හමුවෙන්න"

හෝම්ස්ගේ රෝග තත්ත්වය බරපතල නොවීම ගැන, මම සැනසුම් සුසුම් හෙළුවෙමි. මගේ මිළඟ ඉලක්කය වූයේ, හෝම්ස් දීර්ඝ නිවාඩුවක් සඳහා ඇත පළාතකට කැඳවාගෙන යාමය. මෙවර නිවාඩුව සඳහා ලැංකෑෂයර් ප්‍රාන්තයේ, මෝකැම්බ් නගරයට මඳක් ඇතිත් පිහිටි හේෂාම්බ්, නිවාඩු නිකේතනයකට යාමට මම තීරණය කළෙමි. ලන්ඩන් නගරයෙන් පිටවී යාමට, තමාට අපහසු බව හෝම්ස් කොපමණ කිවත්, ඊට කන් නොදී මම සංචාරක උපදේශක ආයතනයක උදව්වෙන් නානායම්ක කාමර වෙන්කරවා ගනිමි.

අප ලන්ඩන් නගරයෙන් පිහිටි ගියේ එක් හිමිදිරි උදෑසනකය. අඩුම වශයෙන් සති තුනක නිවාඩුවක් වත් ගත යුතුයයි මා පවසද්දී,

මගේ මිත්‍රයා ඊට විරෝධය පළකළේය. එහෙත් නිදන්ගත රෝගයකට ගොදුරු වී, ඊට නිසි ප්‍රතිකාර නොලැබුවහොත් අත්වෙන ප්‍රතිඵල භයානක බව මම ඔහුට පහද දුන්නෙමි.

"හෝම්ස්, මං ඔබට හැමවිටම කියන දෙයක්" මම කීවෙමි. "මං මෙව කියන්නේ මිත්‍රයෙක් හැටියට පමණක් නොවෙයි. ඔබේ පෞද්ගලික වෛද්‍යවරයා හැටියටත්"

"මං දන්නවා වොට්සන්, මං දන්නවා" ඔහු කීවේ අප ගමන් කළ පළමුවැනි පංතියේ දුම්රිය මැදිරියේ කවුළුවෙන් ඇතුළට ආ, සිසිල් සුළඟේ පහසු විඳිමිනි. "මට හිතට අමාරු බෙකර් විදියට ඇවිත් ආපහු හැරීලා යන මගේ අනුග්‍රාහකයන් ගැන."

"ඇයි අද හෙට ඔවුන්ගේ ගැටලු විසඳාදෙන බවට, ඔබ කාටවත් පොරොන්දු වෙලා හිටියද?" මම ඇසිමි.

"මොකද නැත්තේ?" හෝම්ස් කීය. "එක්කෙනෙකුට තෙමෙයි මං කීපදෙනෙකුට එන්න කියලා තිබුණා. ඔබට මතක ඇති පෘතුගාලයේදී දියේ ගිලී, අබිරහස් ලෙස මරණයට පත්වුණු ඉංග්‍රීසි ජාතික පොලිස් කාන්තාව ගැන සිද්ධිය. ඒක අරගෙන ආවේ ටෝබියස් ග්‍රෙග්සන්. ඊළඟට ඉන්දියාව බලා ආත්‍රාකළ නොකාවක ගිය ශ්‍රීමත් විලියම් බැසිල් ග්‍රෙගරිට වූණු දෙයක් නැ. ඔහු ඉන්දියන් සාගරය මැදදී නැවෙන් අතුරුදන් වෙලා, ඊළඟට රෙබෙකා නිකලස් නම් තරුණ මෙනෙවියක් ගැටලුවක් අරගෙන ආවා. මට ඒක ඔබට කියන්නත් බැරවුණා....."

"දැනට අපි මීවා ගැන අමතක කරමු හෝම්ස්" මම කීවෙමි. "සති තුනකට අමතක කරමු. මට මතකයි ලැන්කෑස්ටර්වල තියෙනවා හොඳ කෞතුකාගාරයක්. එංගලන්තයේ පැරැණි ලියවිලි හා පොරාණික කෝර්නිෂ් භාෂාව ගැන ඔබ කරන අධ්‍යයනයටත් මේ ගමන ප්‍රයෝජනවත් වේවි."

සවස්වෙද්දී අපි ලැංකෑෂයර් ප්‍රාන්තය වෙත පැමිණියෙමු. ලැන්කෑස්ටර් හා මෝකැම්බ් අතර දුම්රියක් පිළිපැනීම නිසා දුම්රිය ගමනාගමනය නාවකාලිකව නවත්වා ඇති බැව් අපට දනගන්නට ලැබිණ. ලොකු අසවකරන්නයක් කුලියට ගෙන, අපි මෝකැම්බ් නරහා හේෂාම්බ් වෙත පැමිණියෙමු.

අපගේ නවාතැන්පොළ වූයේ හේෂාම්බ් ගම්මානයේ මුහුදු වෙරළ අසබඩ පිහිටි "ශ්‍රේට් ඇට්ලැන්ට්" නම් විශාල සංචාරක නිවහනය.

කාමර ගණනාවකින් සමන්විත වූ මෙම කානායම, වෙරළට යාබද කඳුගැටයක් මත පිහිටා තිබිණ. අපගේ කාමරයේ ජනෙල් විදුරුව තුළින් දකින හැකි වූයේ ක්ෂිතිරය දක්වා විහිදුණු අත්ලන්තික් සාගරයයි. සැතපුම් දහස් ගණනක් ඈත සිට මුහුදුරළ සිප ආ පුළුගේ තිබූ දුණුරසය දෙනෙලට දැනිණ. ඒ අමගම මුහුදේ රළ නැඟු සෝභාව කත්කල සංගීතයක් මෙන් දවස පුරාම අසන්නට ලැබිණ.

සවස තේ පානයෙන් පසු අපි මුහුදුබෙරළේ ඇවිදීමට ගියෙමු. සංචාරක නිවහනේ විශාල සෙත්ගත් ලැගුම්ගෙන නොසිටි නිසා අපට සෑහෙන නිදහසක් දැනිණ. ඔව්වලේ ඉදිරියට ඇවිද ගිය අපි ගල්කුළක් මත වාඩිවූයෙමු. බොහෝ ඇතින් යාත්‍රා කළ නොකාවක ඡායාවක් ක්ෂිතිරයට ළව් පෙනිණ. මගේ මිත්‍රයා නිහඩව ඒ දෙස බලාගෙනම සිටියේය.

"බලන්න හෝමිස් ලන්ඩන් නගරයේ බේකර් විදියෙයි. මොනැයි කියෙන වෙනස" මම කීවෙමි. "මොනැයි සති තුනක් ගතකරන්න පුළුවන් නම්, මොළයට විතරක් නෙමෙයි; මුළු සිරුරටම ලැබෙනවා හොඳ විවේකයක්. මං හිතන්නේ ඔබේ මිය ලෙඩරෝග හැමදෙයක්ම හොඳවිටි"

හෝමිස්ගේ මුහුණට සිනාවක් නැගිණ. ඔහු කතාබහ පටන්ගත්තේ, මා කිසු දෙය අනුමතකරන්නාක් මෙන් හිස සොලවමින් මිනින්තු කිහිපයක් ගතකිරීමෙන් පසුවය.

"ඔබේ කතාව ඇත්ත වොටසත්. මේ වගේ අලංකාර නිසංසල තැනක් එංගලන්තයේ කියෙන බව මං කවදවත් දනගෙන හිටියෙ නැ. මං මේ ගමන එන්න කැමැතිවුණේ අර අංගහග රෝගය ගැන වෛද්‍යවරයා කිසු දේවල්වලට, මගේ හිතේ ඇතිවුණු හය නිසා. නමුත් දන් නම් මට හිතෙනවා ඉඳලා හිටලා හරි මේ වගේ තැනකට ඇවිත් විවේකයක් ගන්න පුළුවන් නම් හරිම හොඳයි කියලා."

"මේ මහත්වරු පිහිනන්න යනවා නම් වෙරළ තීරයේ උතුරු පැත්තට යන්න" තානායමේ පාලකයා අපට පැවසුවේ පසුවද අප උදේ ආහාරය ගනිමින් සිටියදීය. "මේ ඉස්සරහ තිබෙන පඩිපෙළෙන් මුහුදට බැස්සාම, වෙරළ පාළයි. යාර දෙසියක් ඇවිදගෙන ගියාම හොඳ නෑන හරිය. හැකැක්ක කාලක් ඉස්සරහට ගියොත් හම්බවෙනවා රජවන් ධීවර ගම්මානය. තවත් ඉස්සරහට ගියොත් වැල්මත් ගම හා ධීවර වරාය. මේ දිවමට නාන්න, මුහුදේ සැරිසරන්න හරියට සෙනඟ එනවා."

"ඒ හරියෙ මුහුදු රළ එච්ච සැර නැතුව ඇති?" මම ඇසිමි.

"මේ මෝකැම්බ් බොක්කෙ කොයි හරියකවත් මුහුදු රළ එච්චර ප්‍රවණ්ඩ නැ." තානායමිකරු කීය. "නමුත් මිනිස්සු රජවන් හරියෙ කිමිදෙන්නෙ වෙනත් අදහසකින්"

"ඒ මොකටද? විසිතුරු මසුන් අල්ලන්නද?"

"නෑ මහත්මයා. මීට අවුරුදු 70කට 80කට එපිට මුහුදුබත් වුණු නැවක සුත්තුවන් තියෙනවා රජවන් චෝරළ කිට්ටුව. මේ ළඟදින් කිවුණු කීපදෙනෙකුට රත්කෘෂි ගොඩක් ලැබිල තිබුණා."

"හැබැ? ඒ ගැන විස්තර මොකක්වත් අපි දනගෙන හිටියෙ නැ?" හෝමිස් කීය.

"මේකයි මහත්තයා වෙලා තියෙන්නේ." තානායමිකරු කීවේ. අපේ කෝප්වලට තේ වත්තරමිනි. "1810, 1820 අතර කාලෙ 'මේරි ජේප්සබ්න්' කියන ඉංග්‍රීසි නැව් ලිවර්පූල් වරායෙන් නිව්යෝක් බලා යාත්‍රාකරල තියෙනවා. මේකෙන් ඇමරිකාව බලා ගමන් කළේ ධනවත් ඉංග්‍රීසි ව්‍යාපාරිකයන්-පිස්සක්ලු. ඔවුන්ගේ අරමුණ වෙලා තියෙන්නේ ඒ කාලේ මේ රටේ හොඳ ඉල්ලුමක් තිබුණු බිකින් ද්‍රව්‍ය අරගෙන එන්නලු. ඒවාට ගෙවීම සඳහා ඔවුන් රත්රන් කාසි හා රත්රන් පොලු පෙට්ටිවල පටවා නැවේ ගෙනිහිං තියෙනවා. ලිවර්පූල් වරායෙන් පිටවුණු නැව්ට දවස් කිහිපයක් ඉදිරියට යන්න හම්බවුණේ නැ. ඒ පැත්තෙන් හමා ආව මහා කුණාටුවකට අහුවුණා. හමාපු කුණාටුවේ තදකමට නැව් කප්පින්නා, නැව් ආපහු හරවාගෙන එන්න තීරණය කළාලු. නමුත් ඔහුට නැව් ලිවර්පූල් වරායට ගෙනියන්න එක් හැකියාවක් තිබිල නැ. මෝකැම්බ් බොක්ක දිහාට ගහගෙන ආව නැව් ගල්පරයක වැදිල සුහුච්ඡුනු වුණාලු. ජීවිතය නැතිවුණේ නම් එක් නාවිකයෙකුගේ විතරයි. අනික් හැමෝම ජීවිත බේරාගත්තා!"

"අපි අද ඒ පැත්තට ඇවිදින්න යමු." මම යෝජනා කළෙමි.

"ඇවිදින්න වුණත් පිහිනන්න වුණත් වඩාත් හොඳ ඒ පැත්ත තමයි මහත්මයා" තානායමිකරු කීය. "ඒ මොකද දකුණට ගියොත් වෙරළ අයිත දිවමට හුඟක් ගල්පර තියෙනවා. මුහුද ගැඹුරත් වැඩියි. පහුගිය කාලෙ ඒ පැත්තෙ යෝද මෝරෙක් සැරිසැරුවා කියල, මාළු මරන්න ගිය අය කියනවා. ඒ ඔක්කොටම වඩා විෂ සහිත මුහුදු මාළුන් ඉන්නේ ඒ හරිපය. ඒ හින්ද ඒ පැත්තේ නාන්න යන එක අවදනම"

උදේ ආහාරය අවසන් කළ-අපි තානායම්කරුවාගේ උපදෙස් පරිදි වෙරළ තීරය දිගේ උතුරට ගමන් කළෙමු. එංගලන්තයේ නොයෙක් ප්‍රදේශවලින් පැමිණ සිටි විශාල පිරිසක්, මුහුදේ ස්නානය කරමින් සිටියහ. "මේරි එලිසබෙත්" නොකාවේ සුන්බුන් එකතුකිරීම ප්‍රදේශයේ තරුණයන්ගේ විනෝදාංශය මෙන්ම රැකියාව බවට ද පත්ව තිබූ අයුරු අපි දුටුවෙමු. මුහුදේ කිමිදී සොයාගත් බඩු, ඔවුහු අලෙවිය සඳහා ගෙන ආහ. එංගලන්තයේ පැරණි කාසි කිහිපයක්, පිහන් මැටිවලින් තැනූ පැරණි පෘෂ්ඨපයක් හෝමිස් මිලට ගත්තේය. රාජ්‍ය ලාංඡනය සහිත ලෝකඩ බොත්තම් කිහිපයක් හා නොකාවක අනුරුවක් මම මිලට ගත්තෙමි.

"වෙන මොනවද විකුණන්න තියෙන බඩු?" පෞරාණික බඩු අලෙවිකළ එක් තරුණයකුගෙන් මම ඇසිමි.

"හැමදම උදේට වෙරළට ආවොත් මහත්තයලටම පුළුවනි බලාගන්න" ඔහු කීය. "නාන්ත එහා ඇස බඩු මිලටගන්නවා. අපි කිසිදෙයක් නියාගන්නෙ නැ. පොලිසිය ඇවිත් කරදර කරනවා"

පෞරාණික දේවල් රජයට භාර දෙමින් අලෙවිකිරීම, නීතිවිරෝධී කටයුත්තක් බව එවිට මම සිහිවිය.

"අපේ අයිසලා කිමිදෙන්නෙ අන්න අර ඇතින් තියෙන ගල්පරය ළඟ" තරුණයා කීවේ වෙරළට සැහපුම් කුන්කාලක් දියම දෙසින් වූ ගල්පරයක් දෙසට අත දිගුකරමිනි. "මේරි එලිසබෙත්" හැපිලා තියෙන්නෙ ඒකෙ - ඉතින් වටිනා බඩු තියෙන්නෙ එතැන. හැබැයි එතැන මුහුද හරි ගැඹුරැයි. අවුරුද්දකට විහර කලින් අපේ යාළුවෙක් එතැන දිගේ ගිලිල මැරුණා. මාස තුනකට හතරකට කලින් එක්කෙනෙක් මෝරෙකුට අහු වුණා; යන්නම් පණ බේරගන්නෙ. "මේරි එලිසබෙත්" නැවෙන් මැරුණු එකම නාවිකයා මැරුණේ එතැනදිලි. ඒනිසා එයාගෙ කොළමත් තියෙනවා කියලයි සමහරු කියන්නෙ. මෙක හරි අවදනම් රස්සාවක්."

මුත්තානා නාවික හමුදාවේ පැරැණි නැව්වල, කාලතුවක්කුවල ඉහා කුඩා ලෝකඩ අනුරු කිහිපයක්ම ඔවුනට හමුවූ බව මේ තරුණයා කීය. සිහිවටන ලෙස එවැනි දේවල් මිලට ගැනීමට හෝමිස් මෙන් මම ද දඩ් ආශාවකින් පසුවියෙමු.

අපි සවස්වරුවේ ලැන්කාස්ටර් පුස්තකාලයට ගොස් "මේරි එලිසබෙත්" නොකාව ගැන තොරතුරු එක්රැස් කළෙමු. "මේක හරිම සිත්ඇදගන්නා සෞත්‍යයක් වොට්සන්" හෝමිස් කීවේ වැදගත්

පොත් කිහිපයකින් කරුණු සටහන් කරගනිමිනි. "සමුද්‍ර පුරාවිද්‍යාවේ කරුණු එක්රැස් කරන කෙනෙකුට, ඒක තමන්ගේ ජීවිතකාලය තුළදී කරල නිමකරන්න බැරිතරම්. මේ සත්සමුද්‍ර පුරාම ගිවිණු නැව් කොයිතරමක් ඇද්ද. ඒවායින් තවමත් හොයාගන්න පුළුවන් වෙලා තියෙන, නැව් ගණන ඉතාම ස්වල්පයි. ඒවායේ සුන්බුන්වලින් කොයි තරම් දුනුම් සම්භාරයක් එකතු කරගන්න හැකිවෙයිද? මබට මනක ඇති මිට ඉහතදින් මං මේකට අදල කාරණයක් කියලා තියෙන බව"

"මොකක්ද? මට නම් මතක නෑ" මම කීවෙමි.
"ඇයි වොට්සන් මං කිව්වෙ. මග අපරාධ පරීක්ෂණ විශේෂඥයෙකු නොවුණා නම්, මට 'නෝරාගන්න වාන්තීන්' කිහිපයක්ම තිබුණා කියලා... රසායන විද්‍යාඥයෙක්, තවවෙක්, සංගීතඥයෙක්, සමුද්‍ර පුරාවිද්‍යාඥයෙක්..."

මගේ මිත්‍රයාගේ සිත සම්පූර්ණයෙන්ම වෙනත් පැත්තකට ඇදීයාම ගැන මගේ සිහිට ඇතිවූයේ අපමණ සන්තෝසයකි. දැන් ඔහුට නිදිමරමින් කල්පනා කිරීමට ඇටලු නොමැත. අපගේ විවේක දවස් ගතවී ගියේ අපට ද නොදන්නා අයුරුනි. සෑම දිනකම උදේ ආහාරයට පෙර මුහුදේ පිහිනීමට සහ අලාභපසු ආවේ. උදේ දහයට පමණ ය. කුඩා ඇරමෝසම් බඩු රැසක් ද එකතුකරගැනීමට අපට හැකිවී තිබිණ. ශ්‍රේථි ඇවිලැන්නක්" තානායමේ අරක්කැමියාගේ ආහාර ගැන ද අපි සතුටට පත්වී සිටියෙමු.

මේ අතර ලැන්කාස්ටර් පොලිසියේ පරීක්ෂක රොන් වේලර්ට ද මගේ මිත්‍රයාගේ පැමිණීම ගැන අසන්නට ලැබී තිබිණ. බේකර් විදිගේ පුපුකට පේලොක් හෝමිස් මහතාගේ හපන්කම් ඔහු හොඳින් දනසිටියේය.

"ඒ ගැන නම් අපි සතුටිවන්න ඔබත්තා මත වොට්සන් දෙස්තර මහත්තයට" වේලර් පැවසුවේ අපට හමුවූ මුල් අවස්ථාවේදීමය. "ස්කොට්ලන්තියාඩ් එක් ලෙස්ට්‍රෙඩ්ලා; වෝබියස් ග්‍රෙග්සන් ලා අපට වඩා පොස්ටයෝ. ස්කොට්ලි හොස්කින්සුයි, මමයි පොලිස් අභ්‍යාස විද්‍යාලයේදී ඉගෙනගන්නෙ එකම" වේලර් කීය. විස්ට් ක්‍රීඩා කිරීමේ රුසියෙකු වූ ඔහු ඉතා ප්‍රසන්න පුද්ගලයෙකු විය.

අප හේෂාම් ගම්මානයට පැමිණ හයවැනි දිනය ඇරඹෙද්දී අපට මුහුණදීමට සිදුවූයේ කිසිසේත් බලාපොරොත්තු නොවූ ආකාරයේ සිදුවීමකටය.

"මුහුදේ කිමිදෙන්න ගිහින අනතුරකට ලක්වුණු තරුණයෙක් බරපතල තුවාල ලබල රජමත් වුණු අවරලේ ඉන්නවා. දෙස්තර මහත්තයා ඉක්මනට එක්කගෙන එන්න කිව්වා" තානායමට කඩාහැරී පණිවුඩය දුන් තරුණයා වහාම ආපසු දිවගියේය. අපි තේ කෝප්පයක් බීමටවත් පමානොවී වහා රජමත් වුණු වෙරළ වෙත දිවගියෙමු.

අනතුරට පත්ව සිටියේ අවුරුදු විස්සක පමණ තරුණයෙකි. මෝරෙකුගේ ප්‍රහාරයට ලක්ව ඔහු බරපතල තුවාල ලබාසිටියේය. ප්‍රතිකාර කොට ජීවිතය බේරාගත හැකි තත්ත්වයේ ඔහු නොසිටී බව, දුටු වහාම මම තේරුම් ගනිමි. අධික ලෙස ලේ ගලායාම නිසා ඔහු මියගොස් සිටියේය. මා ඒ බව පැවසූ විට එතැන රැස්ව සිටි කිහිපදෙනෙක් හඬා වැලඹීමට පටන්ගත්හ.

"හෙක්ටරුයි මමයි හැමදම කිමිදෙන්නේ ලොකු ගල්පරය ළග" දැන් ලෙයින් වැසුණු නාන ඇහුමෙන් සිටී තරුණයෙක් කිය. "වෙනද වීදියටම අපි මුහුදු පතුල දිහා බල බල දියඟට පිහිනාගෙන ගියා. මල්ලි ගියේ මට ඉදිරියෙන්. මං දක්කා එක සැරේම මට ඉහළින් කප්පාට යෝධ හෙවණැල්ලක් ඉදිරියට ඇදිල ගියහැටි. යෝධ මාරුවෙන් කියල මට හිතීල ආත්පර. ගණනක් යන්න කලින් මට තේරුණා ඒ මෝරෙක් කියල. මල්ලිට අනතුරු අඟවන්න මට වීදියක් තිබුණේ නෑ. උෟ කට ඇරගෙනම ඉදිරියට ගිහි. හෙක්ටර්ගේ කකුලක් හපාගෙන, කඩාගෙන නොනැවතී පිනුවා. දෙයියනේ! මං දනගන්නා ඒ මල්ලිගේ අවසානය බව, චතුර ලේවලින් වැහිල ගියා. මං බොහොම අමාරුවෙන් මල්ලිගේ අතකින් ඇදගෙන ගොඩට පිහිනුවා"

යෝධ මෝරා උගේ හනුදෙසේ කියුණු දත්වලින් තරුණයාගේ දකුණු කකුල කලවා ප්‍රදේශයෙන් සප්පා, කඩාගෙන ගොස් තිබිණි. ප්‍රධාන රුධිර නාලයකින් නොනැවතී ලේ ගලායාම නිසා මරණය ඉක්මනින් සිදුවන්නට ඇත. වහාම පොලිසිය කැඳවීමට මම උපදෙස් දුන්නෙමි. එද දවස අප කාටත් ඉතා ශෝකපන්නක එකක් වූ බව අමුතුවෙන් කිවුණු නැත.

"තව ටිකෙන් අපිත් මේ මෝරට ගොදුරුවෙන්න තිබුණා වොටසන්" හෝමස් කීවේ අනිශ්චය කම්පාවට පත් හඬෙනි. "මුහුද බත්වුණු නැවේ දේවල් හොයන්න කිමිදුණේ නැතිවුණාට, අපි

හැමදමත් පිහිනුවේ ඔය හසියෙ තේද? මට මතකයි තානායම් පාලකයා කීව්වා යෝධ මෝරෙක්-මුහුදේ ගැවසෙනවා ධීවරයන් දූකල තිබුණා කියල"

"දුන් ඉස්සරහට මොනව වේවිද කියන්න බැහැ" මම කීවෙමි. "මං අහල තියෙනවා මිනිස් ලේවල රත් බැලුවාම මෝරු දිගටම මිනිස් ගොදුරු හොයාගෙන එනව කියල"

එයට පිළිතුරක් නොදුන් මගේ ඕනෑම හිස් බැල්මෙන් බලාසිටියේය. මළසිරුර මාතෘපීඨාගාරයට ගෙන යාමට උපදෙස් දී ඇති රොන් වෙලර්, අප දකිමට ශ්‍රේම ඇවිලැන්නක් තානායම් වෙත පැමිණියේය.

"මට දනගන්න ලැබුණා, ඔවුන් මුලින්ම පණිවුඩය දුන්නේ වොටසන් දොස්තර මහත්තයාට කියල" වෙලර් කිය.

"ඔව් එක ඇත්ත" මම කීවෙමි. "මං යනකොට ඒ ඉලන්දරියා මිය ගිහිත්. ඔහොම අනතුරක් ගොඩබිමේදී වුණා නම්, ලේ ගලායාම නවත්වලා ජීවිතේ බේරාගන්න තිබුණා. නමුත් හැතැක්ම තුන්කාලක් දුර ඉදන් ඒ තරුණයාට මුහුදේ ඇදගෙන එන්න සැහෙන වෙලාවක් ගතුවෙන්න ඇති. ඕනෑස්සයෙකුගේ කකුලක් කඩාගෙන යන්න තරම් ලොකු මෝරු, වෙරළ කිට්ටුව ගැවසෙන බව අහන්නත් පුදුමයි"

"පුදුම වෙන්න දෙයක් නෑ වොටසන් මහත්තයා" වෙලර් කිය. "මාස හයකට කලින් වෙවොන්වල ඩාවීමත් වෙරළේ මං දක්කා, මුහුදේ නාන්න ගිය කැන්තාවකගේ අත උරහිස් ළගින් කඩාගෙන ගිය අවස්ථාවක්. ඒ "ටයිගර්මාක්" වර්ගයේ මෝරෙක්ල. මුත් එහෙම එකෙක් වෙන්න ඇති"

"මේ මිනීමරු සතා දිගටම ඔේ පැත්තක ගැවසෙන්න ගත්තොත් මහා හයානක තත්ත්වයකට යි මුහුණදෙන්න වෙන්නෙ. එහෙම තේද?" හෝමස් ඇසීය.

"මේක පුදුමාකාර හයානක තත්ත්වයක්" වෙලර් එකඟවීය. "එකපාරක් මිනීමැවීම උෟ නිකං ඉන්නෙ නෑ. තවත් කීදෙනෙක් ගොදුරු කරගනිවිද කියන්න බෑ. හැබැයි මං හිතන්නෙ නෑ මේ පැත්තෙ මිනිස්සු උෟ පණිවිටින් ඉන්න ඉඩඅරිවී කියල. මුළු ගමම කෝපවෙලයි ඉන්නේ. උයාල ජීවත්වෙන්නෙ මුහුද නිසා. මිනිකන මෝරා ගැවසෙන නිසා ධීවර කර්මාන්තය වත් කරගන්න

බැරිවෙනවා. මං අහගෙන කියනවා උඟට ඇමක් හැටියට බැටලුවක් දල කොහොම හරි රුචි මරාදමන්න ඕන කියල. අද හවස් වෙන කොටම ඒ වැඩේ පටන්ගනිවි."

පසුවද උදයේ අපි යළිත් එතැනට ගියෙමු. ගල්පර්වත කිහිපයක් අතර යකඩ කම්බි හා යකඩකුරු යොද සකස් කළ උගුලකට මෝරා ගන්නවා ගැනීමට ඔවුහු උත්සාහ දරමින් සිටියහ. කලින් දිනයේ ඇමක් ලෙස යෙදූ බැටලුවා, මෝරා විසින් ගොදුරු කරගෙන තිබූ බැවින්, මේ උපාය සාර්ථක වේයයි ඔවුහු විශ්වාස කළහ. "එක සැරයක් බඩවිරෙන්න රජට කෑම ලැබුණු තැනකට ආයෙමින් එන එක ඕනම මාරුවෙකුගේ පුරුද්ද" තරුණයන්ට උදව් කරමින් සිටි වැඩිහිටි ධීවරයෙක් කිය.

මුහුදේ පිහිනීමට යෑම අත්හැර දමා අපි පුවත්පත් හා පොත් කියවීමට පටන්ගත්තෙමු.

තරුණයා අනතුරුව ලක්වි මියගියේ 18 වැනිදා. 20 වැනිදා දහවල් එකට පමණ ආරංචියක් රැගත් කොළ ගැටයෙක් තානායම වෙත දිව ආවේය.

"අර මිනිසක මෝරා අහුරුණු මහත්තයාලටත් එන්න කිව්වා" කි කොළවා ආවේගයෙන්ම ආපසු දිවගියේය.

ඉක්මනින් හැදෑපළදගෙන හෝමිස් සතු මම රජවත් ධීවර ගම්මානයේ වෙරළ වෙත ගියෙමු. විශාල සෙනගක් එහි රැස්වී සිටියහ. දින දෙකක් තිස්සේ රැ දවල් නොබලා ඔවුන් යෙදූ උත්සාහයෙන් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ලැබී තිබිණි. තම ඇතියා මරා දැමීම ගැන කෝපයට පත් ගම්වාසීන් අප යනවිටත් මෝරාට මරණීය දණ්ඩනය දී අවසන්ය. හෙක්ටර් එවන්ස්ගේ කඩාගත් කකුල ඉවතට ගෙන, එය දෙවිමැදුරු සුසාන! භූමියේ භූමදන කිරීම ඔවුන්ගේ අරමුණ විය.

මේ වනවිට මෝරා ගිල දමූ කකුල පිරිණ වී අවසන් විය යුතුයයි මම විශ්වාස කළෙමි. නවත් කිසිවෙකු ඒ බව පැවසුවත් මියගිය එවන්ස්ගේ මිතුරෝ තිදෙනෙක් තියුණු පිහිවලින් මෝරාගේ බඩ පැළීමට උත්සාහ කළහ. එය ඉතා දුෂ්කර කටයුත්තක් වුවත් අන්තිමේදී සාර්ථක විය. කවුරුත් මෝරාගේ ආමාශයේ දෑසීමට බලාපොරොත්තු වූයේ එවන්ස්ගේ කකුලේ සුන්බුන් පමණි. එහෙත් එය සැහෙන තරම් හොඳ තත්ත්වයෙන් ආරක්ෂා වී තිබිණ. ඊට අමතරව තවත් දෙයක් දුටු අපි කවුරුත් මවිතයට පත්වීමු.

මිනීමෝරා කලින් ගිල දමූ මිනිස් අතක් ද උගේ ආමාශය තුළ විය!

"දෙසියෝ සාක්කි! මු තවත් මනුෂ්‍යයෙක් මරාදමල වගෙයි" එතැනට පැමිණ සිටි පොලිස්භටයෙක් කිය. "මේ ගැන අපි විනාම වේලර් මහත්තයාට දන්වල යවන්න ඕන"

මෝරාගේ ආමාශය තුළින් එළියට ගත් මිනිස් අත පරීක්ෂා කර බලන මෙන් මම හෝමිස්ගෙන් ඉල්ලා සිටියෙමි. එහෙත් පොලිස් පරීක්ෂක වේලර්ගේ අවසරය නොමැතිව එසේ කිරීම තුසුදුසු බව මගේ මිත්‍රයා මගේ කනට කර පැවසුවේය.

පැයක් පමණ බලාසිටි අපි ආපසු තානායම වෙත යාමට තීරණය කළෙමු. පොලිස් පරීක්ෂක හොන් වේලර් එතැනට ළඟාවූයේ ඒ මොහොතේදීය.

"ඡරිලෝක් හෝමිස් මහත්තයා ඔබගේ රාජකාරියක් පැවරිලා වගෙයි නේද?" වේලර් ඇසිය. "වෙනත් කිසිම කෙනෙක් මෝරෙකුට ගොදුරු වුණු බවක් මට නම් අහන්න ලැබුණේ නැ."

"සමහරවිට වෙනත් අසල්වැසි ධීවර ගමකින්ද දන්නේ නැ" හෝමිස් කිය. "මුං වෙරළ තීරය දිගටම දඩයමේ යෙදෙනවා ඇති"

"දන් ඉතින් මේ අතට පස්වත් මරණ පරීක්ෂණයක් පවත්වන්නේ නැද්ද?" මම ඇසීමි.

"මමත් මය ප්‍රශ්නයමයි දෙස්තර මහත්තයා ගෙන් අහන්න හැදුවේ" වේලර් කිය. "මෙතැන මුළුසිරුරක් නැති නිසා පස්වත් මරණ පරීක්ෂණයක් හෝ ඉන්ක්වෙස්ට් විභාගයක් පවත්වන්න බැරිවේවි. ඒ හෙම නේද?"

"ඔව් ඒක හරි" හෝමිස් කිය. "මෝරා මේ අත කඩාගෙන ගියාට කවුද දන්නේ මේක අයිතිකාරයා ජීවතුන් අතර ඉන්නවද කියල. මං හිතන්නේ නෑ මේක. ඔබ කිව් අර, මාස හයකට කලින් ඩෙවොන්වල ඩාවමත්-වෙරළේදී මෝරෙක් කඩාගත් අත කියල"

"ඔව් ඒක නම් වෙන්න බැහැ" වේලර් කිය. "කොහොමවුණත් මේක අපි ලැන්කෑස්ටර්-ජෝන්ලේ මාහරෝගාරය වෙත ගෙන යායුතුයි. මේ ගැන පරීක්ෂාකර බලන්න කියලා මං ඔබට නිල වශයෙන් අයදුම් කරනවා"

පොලිස් නිලධාරියා කළ ඉල්ලීමට හෝමිස් එකඟවූයෙන් අපි දෙදෙනා ආපසු තානායම බෑන පැමිණ, සුදනම් වී කුලීරියකින් ලැන්කෑස්ටර් බලා පිටත්වූයෙමු.

"මේක කාන්තාවකගේ අතක් බව පැහැදිලිවම කියන්න පුළුවනි" හෝම්ස් කීවේ කිරිගරුක මේසය මත තිබූ එහි ආවරණය ඉවත්කළ විගසමය. ඒ බව අපට ද පහසුවෙන් දකුණුනිමට හැකිවිය. මිළඟට හෝම්ස් ප්‍රබල විදුලිපහනක් ළංකරගෙන, සිය උත්තලකාවය ද ආධාර කරගෙන මිනිස් හස්තය සියුම්ලෙස පරීක්ෂා කළේය.

උරහිස ප්‍රදේශයෙන් සැපයුවත් කරගත් අතක් වූ එය, මෝරාගේ ආමාශයික යුෂ නිසා මදක් දුර්වර්ණ වී තිබුණි. වෙස් පටිය අතට ගත් හෝම්ස් එහි වැළඹීමේ සිට මැදගිලි තුඩ දක්වා දිග මැන සටහන් කරගත්තේය. ඇඟිලිවල දිග සහ වැළඹීම අසලින් අතේ වට ප්‍රමාණයද මැන බැලූ ඔහු, මිළඟට අවධානය යොමු කළේ ඇඟිලි තුඩු වෙතය. සෑම ඇඟිල්ලකම, ඇඟිලිතුඩු, නියපොතු හා අත්ල කාවයෙන් පරීක්ෂා කරබැලීය. අවසන් වශයෙන් මැණික්කටුව ප්‍රදේශය ද සොදිසි කළේය. මේ පරීක්ෂාවන් සඳහා පැයකට වැඩි කාලයක් ගත කළ මගේ මිත්‍රයා, අන්තිමේදී සටහන් පොතේ ලියාගත් දේ පිරික්සා බලමින්, ගණනය කිරීමක යෙදුණු බැව් මම දුටුවෙමි.

"මගේ මතකය නිවැරදි නම්, මෝරා අතකට එවත්ස්ගේ කකුලක් කඩාගෙන ගිල දමීමේ පෙණද.....ඒ කියන්නේ 18 වැනිද, එහෙම නේද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"ඔව්"

"මෝරා ගිලදමූ ගොදුර උගේ ආමාශයික යුෂවලින් පිරීණය වෙන්නේ ඉතාම හෙමික්" හෝම්ස් කීය. "ඒයේ කියවූ පොතකිනුයි මට ඒ කරුණ දනගන්න ලැබුණේ. එවත්ස්ගේ කකුලට වඩා මේ අතට මෝරාගේ ආන්ත්‍රයික යුෂවලින් හානි පැමිණිලා. මොකක්ද වේලර් ඒකෙන් අපට ගන්න පුළුවනි නිගමනය?"

"මෝරා මේ කාන්තා අතක් කඩාගෙන තියෙන්නේ, එවත්ස්ගේ කකුල සපාකන්න කලින්?" වේලර් ඇසීය.

"විශිෂ්ටයි මහත්මයා" හෝම්ස් කීය. "ඔබ ඉතාම නිවැරදියි. බොහොම වෙලාවට මේ අත ගිලදමන්න ඇත්තේ 17 වැනිද වෙන්න පුළුවනි. අතික් කරුණ මේකයි. අර මිනීමස් රසබැලූ මෝරෙක් තවත් වරක් මිනීමස් හොයාගෙන එනවා කියන කතාව ඇත්තක් නම්....."

"ඔව් මහත්මයා"

"මේ අත ගිල දමලා ඒකොරයට එවත්ස්ගේ කකුල කඩාගන්නා කියල හිතන්නත් පුළුවනි. එහෙම භේදද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"ඔව් ඔබ කියන දේ ඇත්ත" වේලර් කීය. "ඒ වුණත් හෝම්ස් මහත්තයා. අතක් අහිමි වූ අහා මුහුදේ ගිවිණු කාන්තාවක් ගැන තවමත් - ඒ කියන්නේ පහුගිය සති දෙක තුන ඇතුළත අහන්න ලැබුණේ නැ"

"ඔබේ කතාව නිවැරදි වෙන්න පුළුවනි" හෝම්ස් කීය. "නමුත් මේ අත කඩාගත් කාන්තාව මෝරාට ගොදුරු වුණේ, මෝකැමිබ් බොක්කෙදි ම ද කියන කරුණ අවිදිනන නැ. මේ බටහිර වෙරළ තීරය අවට කොහේදි හරි ඒක සිදු වුණා වෙන්න පුළුවනි."

"හෝම්ස් මහත්මයා" වේලර් කීය. "එහෙම නම් මේ බටහිර මුහුදුතීරය දිගට, සෑම දෙසැල්ස් ස්ථානයකටම ඒ ගැන දන්වලා විදුලිපුවත් යවන්න මං උපදෙස් දෙන්නම්. මුහුදේ නාන්න ගිහිත් අතුරුදන්වුණු හෝ අතක් අහිමිවුණු කාන්තාවක් ගැන තොරතුරු ඇත්නම් අපට දන්වන්න කියන්නම්. හෙට උදේ වෙද්දි ඒ තොරතුරු සියල්ලක්ම ලැබෙයි."

"ඒක බොහොම නැණවත් පියවරක්" හෝම්ස් කීය. "නමුත් පරීක්ෂණ අනුව නම් කියවෙන්නේ වෙනත් දෙයක්. ඇගේ අත සිරුරෙන් වෙන්වෙලා තියෙන්නේ මෝරෙකු සපා කැමෙන්වත් කඩාගැනීමෙන්වත් නොවෙයි. මෝරා එය ගිලදමා තිබෙන බව නම් ඇත්තයි"

"හපාකැවේ නැත්නම් කොහොමද ගිල දමීමේ?"

"අත වෙන්වෙලා තියෙන්නේ මුවහත් පිහියකින් කළ කැපීමකින්"

"දෙවියනෝ! මට කියැවිණි. ඇය යුසෙපිට්ස් සිට්ද්දි එහෙම දෙයක් කළේ කොහොමද?"

"නෑ වොට්සත්." හෝම්ස් කීය. "මං හිතන්නේ එය කරන්න ඇත්තේ ඇගේ අවසන් හුස්ම පිටවුණාට පස්සේ." හෝම්ස් කියද්දි ඔහුගේ මුහුණට නැඟුණේ බැරෑරුම් පෙනුමක් බව මම දුටුවෙමි.

"ඇගේ උරහිසේ මාංශපේශි හාම එකක්ම තියුණු පිහියකින් රවුමටම කපලා මගේ මිත්‍රයා කීවේ ඒ දෙයට ඇඟිල්ල දිගු කරමිනි. "උරහිස් සන්ධිය වටා ඇති භූමික පවා මුවහත් පිහියෙන් කපා තිබෙනවා මිස ඉරි නොමැති බව ඔබට පෙනෙයි."

"කාටද එහෙමදෙයක් කරන්න උවමනා වුණේ?" ටේලර් ඇසීය.
 "එහෙම නම් හෝමිස් මහත්මියයා; මේක මිනීමැරුමකට සම්බන්ධද?"

"මං හිතනවා ටේලර් ඒ සිද්ධිය විස්තර කළහැකි නිවැරදිම වචනය ඔබ පාවිච්චි කළා කියලා; කියුණු දුකිරෝදයක් සහිත ලී ඉරණ යන්ත්‍රයක් වැනි යන්ත්‍රයකට හසුවී, හදිසි අනතුරකින් මෙහෙම දෙයක් සිදුවී නැත්නම්..."

"මේ අත පරීක්ෂා කරලා, මොනවද හෝමිස් මහත්මිය ඔබ හොයාගත් අනෙක් කරුණු?"

"ඔව්, මං ඒ ගැනත් ඔබට කියන්නම්" හෝමිස් කීය. "මං බොහොම කාලයකට පෙරත් මගේ මිත්‍ර දෙසතර වොට්සන්ට කියා තියෙන දෙයක් තමයි, පුද්ගලයෙකුගේ අත්වලින් ඔහු පිළිබඳ කරුණු රාශියක් හෙළිවෙන බව. මේක විශේෂයෙන්ම අදළ වෙන්තේ පිරිමියෙකුට. මේසත් වැඩකරන්නෙකුගේ ඇඟිලිවල ස්වභාවය, මුදුණ කර්මාන්තයේ යෙදෙන්නෙකුගේ ඇඟිලිවලට වඩා වෙනස්. නිතරම කතුර සහ දලිපිහිය භාවිතකරන කරණවැරදියකුගේ ඇඟිලි හා අත්ල වෙනස්, රෙදිකපන ටේලර් කෙනෙකුගේට වඩා. බර මිටියක් ඔසවා යකඩ කුලන කම්මල්කරුවෙකුගේ අත, ටෙනිස් ක්‍රීඩකයෙකුගේ හෝ දන්නා චෛද්‍යචරයෙකුගේ අතින් වෙන්කර හඳුනා ගැනීමේ ලක්ෂණ තියෙනවා. මං ඒ ගැන කුඩා පොත් පිටක් ලියා තියෙනවා."

රැකියාවල නොයෙදෙන කාන්තාවකගේ අතක් ගත්තාම අපි යම් ආකාරයක ගැටලුවලට මුහුණදෙනවා. නමුත් මට පැහැදිලිවම කියන්න පුළුවනි, මැය බරවැඩ කරන්නියක හෝ කම්කරු ක්‍රියාකාරී නොවන බව; මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාවක නොවෙයි. ගෘහසේවිකාවකත් නොවෙයි. සැහෙන තරම් වත් පොහොසත් කම් ඇති තැනැත්තියක්. මියයනවිට ඇඳ සිටියේ රතු පැහැති ඇඳුමක්. බොහොම වෙලාවට ඇය රෙදි හෝ සෙල්ලම් බඩු පින්තාරු කරන තැනක හෝ මුදුණාලයක රැකියාව කරා වෙන්න පුළුවනි."

"ඔබ කොහොමද හෝමිස් මේ වගේ දේවල් කියන්නේ?" මම ඇසීමි.

"ඒවා තේරුම් ගැනීම ඒ තරමටම අමාරු නැහැ වොට්සන්. ඇය බර ඔසවා වැඩකරන්නියක නොවන බව කීම හරි පහසුයි. ඒ මොකද ඇගේ අතේ මස්පිඩු වර්ධනය වෙලා නැහැ. මුළුතැන් ගෙයි සේවිකාවන්ගේ ඇඟිලි කුඩු වල, නිතර එළවළු ආදිය කැපීමේදී

ඇතිවන කැපීම් ලකුණු බොහොමයක් දක්නට ලැබෙනවා. නමුත් මැයගේ අතේ තිබෙන්නේ එවැනි එක් ලකුණක් පමණයි. ගෘහසේවිකාවන්ගේ ඇඟිලි පුරාත් දෙකක හෝ තුනකම සම හුඟත් රවුම්. ඊට හේතුව ඔවුනට නිතර කරන්න සිදුවන රෙදි සේදීමේ කටයුතු හා උද්‍යානයේ වැඩ. ඒවා එකක්වත් මැයගේ අතේ නැ.

ඇය ඇඳසිටියේ රතු ගවොමක් බව ස්ථිරයි. ඒ මොකද අත උරහිසෙන් කපා වෙන්කරද්දී ගවොම් අතේ දොහා කුඩා කැබැල්ලක් කැපී වෙන්වී, ලේ සමඟ තදින්ම සමට ඇලී තිබෙනවා. ඒක නිල් හා කහ ඉරි මෝස්තරයක් ඇති, තද රතුපාට ගවොමක් වියයුතුයි. ඇය සැහෙන තරම් වත්පොහොසත්කම් ඇති එකියක් බව කීම අමාරු නැහැ. ඒ මොකද ඇගේ නියපොතුවලට ප්‍රාලේප කර තිබෙන නිය සායම්, පැරිසියෙන් සෙත්වන දොහා හොඳ වර්ගයේ ඒවා. අනෙක ඇය කලක් තිස්සේ ඇඟිලි දෙකක මුදු දෙකක් පළඳ සිටි බවට සලකුණු ඉතිරිවී තිබෙනවා. මේවා මඟුල් මුදු නැත්නම් තරුණියන් අලංකාරය සඳහා පළඳින ඒවාද කියා මට හරියටම කියන්න බැහැ. කෙසේ වෙතත් ඒවා බලෙන් ගළවා ඉවත් කළ බවට සාක්ෂි තියෙනවා. ඒ ඇඟිලිවල හම පළඳි වී ගැළවී ගිහිත්. කාරණා දෙකක් නිසා ඒ මුදු ඉවත්කළා කියලා අපට හිතන්න පුළුවනි. එකක් ඒ මුදුවල දියමන්ති වැනි වටිනා මැණික්-කිබුණු නම් ඒවා සොරකම් කරගැනීමට. එහෙමත් නැත්නම් මොන ක්‍රමයකින් හෝ අත කාටහරි අහුවුණොත් හඳුනාගැනීම වළක්වන්න."

"ඇය කළ රැකියාව ගැන ඔබ කියුවේ කොහොමද?" පොලිස් නිලධාරියා ඇසුවේය.

"ඇයගේ නියපොත්ත යටිමසට සම්බන්ධ වෙන තැන කළපාට දුට්‍රයක් තියෙනවා" හෝමිස් කීය. "ඒක සායම් හෝ සීන්ත වර්ගයක්. මෙම කළපාට තිත්තු සෙල්ලම් බඩු හෝ රෙදි සායම් කිරීමට යොදාගත් සීන්ත වියනැකියි. නමුත් ඒ මුදුණ සීන්ත ද කියල මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවෙනවා. මොරාගේ ආමාශයික යුෂ සමඟ එහි ප්‍රතික්‍රියාවක් වෙලා තියෙනවා. ඒ නිසා ඒ ගැන හරියටම යමක් කීම අමාරුයි"

"හෝමිස් මහත්මිය" ටේලර් කීය, "ඔබ කියූ හැමදෙයක්ම හරියි කියමුකෝ. ඔබ කියන හැටියට ඇය මරාදමලා, අතක් කපලා, ඇයි කවුරු හරි ඒක මුහුදට විසිකළේ? කෝ ඇගේ ශරීරයේ අනෙක් කොටස්? මෝරාගේ බඩේ ඒවා නොතිබුණේ ඇයි? හේමාම

රණ්ටන්, වැල්මන් මුහුදු තීරයේම, වැඩිහිටියන් හා තරුණයන් පසුගිය දිනවල නිතර ගැවසුණා. කෝ ඇඟේ සිරුරේ අනෙක් කොටස්? ඇයි ඒවා මුහුදු රළ සමඟ ගොඩට ආවේ නැත්තේ?"

"ඒකට හේතුව නිශ්චිතවම කීම අමාරුයි ටේලර්" හෝමස් කීය. "එක් හේතුවක් නම්, එය මුහුදු රළල සමඟ දියබිටම ගසාගෙන ගියා වෙන්න පුළුවනි. එහෙම නම් වෙනත් පළාතකට ගොඩගහන්න ඇති; බාගවෙලාවට සමහර කොටස් මුහුදුපත්ලට කිදාබහින්නත් ඇති. එහෙමත් නැත්නම් තවත් මාළුන් විසින් ආහාරයට ගන්නත් ඇති. ඒ එක් විකල්පයක්. ඒක එහෙම - වෙන්වෙන් අපරාධකාරයා සිරුරේ කැබලි මුහුදට දමීමා නම්, නමුත් තවත් දේවල් වෙනත් පුළුවනි"

"ඒ මොනවද?"

"අපි හිතමු මේ අපරාධකරුවා ශරීරයේ කොටස් රටේ විවිධ ප්‍රදේශවලට ගෙනිනි. දම්මා කියල." හෝමස් කීය. "අපරාධකරුවන් මීට පෙර එහෙම දේවල් කරලා තියෙනවා, එහෙම කළා නම් සිරුරේ අනෙක් කොටස් අපට හේතුවේ අවටින් හමුවෙන එකක් නෑ. ඒවා රටේ විවිධ පළාත්වලින් හමුවුණු බවට වාර්තා ලැබෙන තුරු බලාගෙන ඉන්න වෙනවා. තවත් දෙයක් වෙන්න පුළුවනි. අපරාධකරුවා මළසිරුර පිරිනිම ශාඛා, පෙට්ටියක් තුළට දමලා, ඒක උඩට මතුනොවෙන්න ඒක ඇතුළුව බරට ගල්දමලා මුහුදට දමීමා නම්? මුහුදේ ගැඹුරු හරියකට එය දමීමා නම් එය හොයාගැනීම අමාරුවේවි."

"හොඳයි අපි එහෙම මුණා කියමු" ටේලර් කීය. "ඔබ කියන විදියට පෙට්ටියක් ඇතුළට දමලා, බරක් දමලා මුහුදු පතුලට දමීමා. ඉතින් කොහොමද මෝරාට එක් අතක් විතරක් අනුවුණේ? මුහුදු පතුලේදී පෙට්ටිය විවෘතවෙලාද?"

"එහෙම වෙන්නත් පුළුවනි. නමුත් මං හිතන්නේ වෙනත් දෙයක්" හෝමස් තවදුරටත් පැහැදිලි කළේය. "මං ඇයගේ අතේ සෑම තැනක්ම ඉතා සුක්ෂ්ම ලෙස පරීක්ෂා කළා. මැණික් කටුව ප්‍රදේශය කෘෂයකින් ගැටගසා තිබුණු බවට සලකුණු පැහැදිලිවම පෙනෙනවා. වතුර උරාගනිමින් අතේ අනෙක් කොටස් ඉදිමීමට ලක්වෙද්දී, කෘෂය තදින් ගැටගසා තිබූ හරිය පමණක්, එසේ නොවී ඉතිරිවෙලා තියෙනවා. ඊළඟට මෝරා උගේ දත්වලින් අල්ලා අත අදිද්දී කෘෂය ගැළවී ගිහිනි."

"එතකොට ඔබ හිතන්නේ..."

"මං නිගමනය කරන්නේ මේකයි ටේලර්" හෝමස් කීය. "අපරාධකරුවා මුළු සිරුරම පෙට්ටියට දමන්න උත්සාහ කරන්න ඇති. නමුත් පෙට්ටිය පිරිහියාම ඔහුට ඒ අත පමණක් ඇතුළට දම්ම අපහසු වෙන්න ඇති. ඔහු මොකද කරන්නේ? ඔහු ඒක කෘෂයකින් ගලකට ගැටගසන්න ඇති. බාගවෙලාවට ඒ පෙට්ටියේම කොක්කට ගැටගැසුවා වෙන්නත් පුළුවනි."

"හෝමස් මහත්මයා, මේ සම්බන්ධයෙන් මොකක්ද දුන් මං ගතයුතු පියවර?" පොලිස් නිලධාරියා විමසුවේය.

"අනෙක් විකල්ප ගැන මොහොතකට අමතක කරලා, මුහුදු පතුල බලන්න කිමිදුම්කරුයන් යවන එකමුත්තට හුරුයි" හෝමස් පැවසුවේය. "ඒ අනෙක් විමසීමෙන් ඉන්න, වෙනත් පළාත්වලින් මොනවා හරි සොයාගැනීමක් කරනවාද කියල. මට නිතමට හිතෙනවා, මේ අපරාධකාරයා මීට කලින් මේ පළාතට ඇවිත් තියෙන කෙනෙක් කියල. මුහුදේ ගැඹුරු බව, එහෙම තැනකට යාත්‍රාකරන්න පහසුවෙන් බෝට්ටුවක් ලබාගන්න ඇති හැකියාව ඔහු දැනගිටින්න ඇති."

ගල්පරය අවට මුහුදේ කිමිදී මුහුදු පත්ල පරීක්ෂාකිරීම සඳහා, පළාතේ කිමිදුම්කරුවන් සොයාගැනීමට රොන් ටේලර් දඩි උත්සාහයක් දරුවේය. එහෙත් මෝරා ප්‍රහාරයෙන් එවන්ස් තරුණයා මරාමුවට පත්වීම ගැන, කාගේත් සිත්වල තිබුණේ කැලඹීමකි. මෝරා අසුවුවත් තවත් මෝරුන් ඇතැයි සැකය නිසා මුහුදට බැසීමට කවුරුත් දක්වුයේ චිකිත්සයකි. ඒ අනුව ලන්ඩන් නගරයෙන් පොලිස් කිමිදුම්කරුවන් ගෙන්වීමට රොන් ටේලර් තීරණය කළේය.

"පේලොක් හෝමස් මහතාගේ උපදෙස් පරිදි" යනුවෙන් සඳහන් කර ඔහු යැවූ විදුලිපුවතට, අකොබ්ලන්ඩියාඩ් පොලිසියෙන් ඉක්මන් ප්‍රතිචාරයක් ලැබීම, පොලිස් කිමිදුම්කරුවෝ තිදෙනෙක් එදරා හිත තැපැල් දුම්පියෙන් මෝකැම්බ් වෙත ළඟාවූහ.

නවීන කිමිදුම් උපකරණවලින් සන්නද්ධව සිටි ඔවුන් මුහුදේ කිමිදෙන ආකාරය නැරඹීමට, විශාල පිරිසක් වෙරළේ රැස්වී සිටියහ. හෝමස් සහ මම උදේ ආහාරයෙන් පසු ඒ දෙසට පා තැබුවෙමු. දහවල් වෙද්දී තිබූ දඩි උණුසුම නිසා වෙරළේ රැඳී සිටීම අපහසු වන බවක් පෙනුණි. ධීවරයන්ගෙන් කුලියට ගන්නා ලද බෝට්ටු දෙකක් කිමිදුම්කරුවන්ගේ ආරක්ෂාව සඳහා ඔවුන් අසලින්

යාත්‍රා කෙරිණි. දහවල් එක පමණ වනතුරු දිනටම කිමිදුණු ඔවුහු, සාර්ථක ප්‍රතිඵල නොලබා ගොඩට ඇමිණියහ.

දහවල් ආහාරය ගෙන, පැය දෙකක පමණ විවේකයකින් පසු කිමිදුම් කටයුතු යළිත් ඇරඹෙන බව අපට අසන්නට ලැබිණි. දිවා ආහාරයට තානායමට පැමිණි අපි, සවස හතරට පමණ යළිත් වෙරළට ගියෙමු. කිමිදුම්කරුවන් මෙවර සෝදිසි කළේ රෂ්ටන්වලට යාබද ගම්මානය වූ වැල්මන්හි මුහුදු තීරයයි. ඉර බැස යාමට ආසන්න වේදී කිමිදුම්කරුවන් නංවාගත් බෝට්ටු ගොඩට එන බව දන්නට ලැබිණි. මුහුදු වෙරළට ළංවේදී ඔවුන්ගේ උත්සාහය සාර්ථක වූ බවට කිමිදුම්කරුවෝ සංඥා කළහ. බෝට්ටුව ගොඩට ඇදගත් වහාම එහි තිබූ කොළ පැහැති විශාල චුන්ක පෙට්ටියක් අපි දුටුවෙමු.

"මේක තිබුණේ බඩ 3ක් විතර ගැබුරේ" එක් කිමිදුම්කරුවෙක් රොන් ටේලර් අමතා කීය. "බොහෝම දුරට වැලිවලින් වැහිල වගේ තිබුණේ. මාළු රංචු හුඟක් ඒ හරියේ කැරකුණා. කහපාට කහය වැල්ලෙන් ඉහළට මතුපෙලා තිබුණා. ඒක නොවෙන්න අපට පෙට්ටිය මග ඇරෙනවා. මේක මුහුදු පතුලට ගිල්ලවන්න, ඒ කමයෙන් ලොකු කළුගලක් ගැටගහල තිබුණා. අපි ඒ කහය කපලයි මේක ගොඩට අරගන්න"

කහපැහැති කහයක කැබලි තවමත් චුන්කපෙට්ටියේ දෙපැත්තේ වූ කොකුවල ඉතිරිව තිබිණි. පෙට්ටියේ පියන මත ARA නමින් අකුරු තුනක් පින්තාරු කොට තිබූ අතර එහි මුලින් තිබූ පැහැය කොළ බවද දුටුවෙමු. තැන් තැන් මලකඩ බැඳී තිබූ මෙහි අගුල හොඳින් වසා ලොකු යකඩ ඉඩ්ඩෙකු දමා යතුරුලා තිබිණි.

"හෝමස් මහත්තයා" ටේලර් කීය. "අපට හොයාගන්න කියල ඔබ කීවේ මේකද?"

"කිසිම සැකයක් නැ මේක නමයි" හෝමස් කීවේ, ඉතිරිව තිබූ කළු කැබැල්ල පරීක්ෂා කිරීමට තත්පර කිහිපයක් ගත කළ පසුය. "ඔබ බලාපොරොත්තුවෙන්න මේක මෙතැනදී විවෘත කරන්නද? මං යෝජනා කරනවා ඒ කටයුත්ත සඳහා අපි මේක පොලිස් ස්ථානයට ගෙනයමු කියලා"

හෝමස්ගේ යෝජනාව රැස්ව සිටි අයගේ සතුටට හේතුවූයේ නැත. පොලිස් නිලධාරියාගේ උපදෙස් පිට කුලීරියක් කැඳවන ලදී.

"හෝමස් මහත්තයා, ඔබට හිතෙන්නේ නැද්ද මේක කෙළින්ම මාතෘකාරාගාරයටම ගෙන ගියොත් අහඳුයි කියලා?" පොලිස් නිලධාරියා විමසුවේ ඒ වනවිටත් චුන්ක පෙට්ටිය වෙතින් නැඟුණු දුර්ගන්ධය නිසා මැස්සන් රැසක් ඒ දෙසට ඇදී ආ බැවිනි.

"ටේලර් මහත්තයා" හෝමස් කීය. "කළුපුහු පුදුසුම දේ එයයි. ඔබ මේකත් අරගෙන යන්න. අපි තානායමට ගිහිං ඇදුම් මාරුකරගෙන එන්නමි. තවත් කරුණක් තියෙනවා ඔබට මකක් කරන්න. මේ ගැන කිසිම දෙයක් පුවත්පත්වල පළවෙන්න ඉඩ තියන්න එපා. ඒක අපේ ඉදිරි පරීක්ෂණ කටයුතුවලට බාධාවක් වෙයි."

"හොඳමයි මහත්තයා"

චුන්ක පෙට්ටිය පටවාගෙන පොලිස් නිලධාරියන් පිටත්ව ගිය පසු අපි ආපසු තානායම වෙත පැමිණියෙමු. මේ වනවිට රැ බෝට් තිබිණි. තවත් පැය භාගයක් ප්‍රමාදවීය හැකි නම් අපට රාත්‍රී ආහාරය ලබාදිය හැකි බැව් තානායමකරු කීය.

"ඔබට ස්තූතියි මහත්තයා" හෝමස් කීවේ මා දෙස බලා ඉඟිකරමිනි. "අපි මේ ලැන්කැස්ටර් වෙත යන්න මාතෘකාරාගාරයක් පරීක්ෂා කරන්න. රැ කෑම කාල අකට යනවාද, නැත්නං ගිහිං ඇවිත් කනවාද කියන එක මට කොහොමවත් නිත්‍යාගන්න බෑ. මට නම් හිතෙන්නේ අපි අද රැ කෑම ගැන අමතක කරලා හෙට උදේ කෑම ගැන හිතුවොත් හොඳයි කියලයි"

තානායම් පාලකවරයා පුදුමයෙන් මෙන් බලා සිටියදී අපි කුලීර්ථගාල වෙත ගියෙමු. වැඩි පමාවකින් තොරව ලැන්කැස්ටර් රෝහලේ මාතෘකාරාගාරය වෙත යෑමට අපට හැකිවිය.

ඉබියතුරු කඩා පෙට්ටිය විවෘත කරන ලදී. එය ඇතුළත තිබුණේ කිසිසේත් ප්‍රසන්න දසුනක් නොවේ. මුහුදුවතුර ද ඇතුළට කාන්දුව තිබීම නිසා තත්ත්වය තවත් තරක අතට හැරී තිබිණි. අප බලාපොරොත්තු වූ අයුරින්ම එහි තිබුණේ කොටස්වලට වෙන්කළ කාන්තා මළසිරුරකි. කකුල් දෙක, අතක් හා කඳ වෙන්වෙන් වශයෙන් මතා තිබිණි. ඒ සඳහා පාවිච්චිකර තිබුණේ විශාල කඩදසි හා රෙදි කැබලි කිහිපයකි. ලෙයින් පෙඟුණු ඒවා දුර්වර්ණ වී තිබිණ. මා ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකු වූවත්, යුද්ධමේ අත්දැකීම් ඇතත් සංවේදී පුද්ගලයෙක්මි. පස්වෘත් මරණ පරීක්ෂණවල ද යෙදී ඇත්තෙමි. එහෙත් චුන්ක පෙට්ටිය තුළ තිබුණේ මට බැලීමට අපහසු බිහිසුණු දසුනකි.

මළසිරුර මේ වනවිටත් නැරක් වීමට පටන්ගෙන තිබූ නිසා එතැනින් නිකුත්වූයේ දුඬු දුර්ගන්ධයකි. තම රාජකාරි කටයුතු කිරීම සඳහා පොලිස් ගලා පොලිස්වරයා එහි පැමිණියේය. හෝමස් මහු සමඟ කතාබස් කරන අතරේ මම මහාගරාගාරයෙන් එළියට පැමිණියෙමි.

හෝමස්ට එතැනින් එළියට එමට පැයකට වැඩි කාලයක් ගතවිය. "වොටසන් මබ මාව එකක ආවේ හොඳ විවේකයක් ගන්න කියල නේද?" මහු ඇසීය. "මට විවේකයක් ගන්න නම් ඉඩක් ලැබෙන එකක් නෑ. මෙතැන අබිරහස් මිනීමැරුමක් සිදුවෙලා තියෙනවා. ඇය කවුද කියලා හඳුනාගැනීම ඒ තරම් ලේසි වෙන එකක් නෑ වගේ."

"ඇයි මබට හෝඩුවාවන් මොකක් ලැබුණේ නැද්ද?"
"සුළු සුළු දේවල් කිහිපයක් නම් ලැබුණා" හෝමස් කීවේ මහු අතේ තිබූ මල්ල මසවා පෙන්වමිනි. "නමුත් ඒවායින් සතුටුදායක ප්‍රතිඵල ලැබෙවිද කියල මට නම් කියන්න අමාරුයි. දන් ඉතින් අපි ආපසු යමු වොටසන්"

කුලීරියක නැගී අප ඇපසු "හේට් ඇට්ලන්ට්ස්" තානායම වෙත ළඟාවෙද්දී රාත්‍රි එකොළහ පමණ වී තිබිණි. ආහාර ගැනීමට ප්‍රියතාවයක් අප දෙදෙනාටම නොපුබුදුවීන් කෝපි පානය කළෙමු. හෝමස් මහුගේ අදහස් පළකළේ තානායමේ විසින්තකාරයේ වූ සෝපාවේ හිඳගෙන කෝපි බොන අතරය.

"මුලින්ම අපට සොයාබලන්න වෙනවා මේ පෙට්ටිය මුහුදට දමූ පුද්ගලයා ගැන" හෝමස් කීය. "මට නම් හිතෙන්නේ ඒ මෙහේ කෙනෙක් නෙමෙයි කියලයි. ලන්ඩනයෙන් හෝ වෙනත් නගරයක ඉඳන් මෝකැම්බ් දක්වා දුම්රියෙන් ගෙනැවිත්, කුලීරියකින් බෝට්ටු තොටුපොළක් දක්වා ගෙනියන්න ආ ඇති. ඊළඟට මහු මොකක්ද කරන්න ඇත්තේ?"

"මං හිතන්නෙ මහු කවුරු හරි ධීවරයෙකුගේ උදව් ලබාගන්න ඇති" මම කීවෙමි. "ඒ මිනිසා ලබා බෝට්ටුවෙන් මුහුදට ගෙනිහිං ගලක් ගැටගහල ටුන්කපෙට්ටිය මුහුදට දන්න ඇති."

"මං හිතන්නෙ නෑ වොටසන් ඒක සිදුවුණේ මය පිළිවෙළටය කියල" මගේ මතුයා කීය. "මේ වගේ අපරාධයක් කළ කෙනෙක්, නාදූනන පළාතක, නාදූනන මිනිසෙකු ගැන විශ්වාසය තියලා එහෙම උදව් ලබාගනිමි කියල හිතන්න අමාරුයි."

"ඉතිං කොහොමද මහු පෙට්ටිය මුහුද මැදදට අරගෙන ගියේ?" මම ඇසිමි.

"මං මේ කියන්න හදන්නේ අන්න ඒක තමයි" මහු කීය. "මට හිතෙනවා මහු බෝට්ටු කුලියට දෙන තැනකින් බෝට්ටුවක් කුලියට අරගන්න ඇති. බොහොම වෙලාවට ඒක කරන්න ඇත්තෙ හැන්දෑවෙලාවෙ..... අදුරු වැට්ගෙන එද්දී ඒ මොකද ඒ වෙලාවට මුහුදේ ගැටසෙන යාත්‍රා අඩුයි. ඊළඟට පෙට්ටියක් පටවාගෙන ගිහිං මුහුදේදී ගලක් ගැටගහලා එය දමලා ආපසු එන්න ඇති. ඒ හින්ද අපි මුලින්ම වැළමන් සහ ඒ අවටින් හොඳල බලන්න ඕන. මේ විදියට කවුරු හදි බෝට්ටුවක් කුලියට ගන්නාද කියල"

"මාන ගරාගාරයේ අද කළ පරීක්ෂණයේදී මොනවද මබට සොයාගන්න හැකිවුණේ?" මම ඇසිමි.

"මව්. මං ඒ ගැන කියන්නම්. මේ කාන්තාව වයස අවුරුදු තිස්පහක හෝ ඊට මදක් වැඩි කෙළුනා. උස අඩි පහමාරක් පමණ. කර හිසකෙස් කොටට කැපු නැතැත්තියක්. අත්දෙකේම නියපොතු තරමක් දිගට වවලා. ඒවායේ දෑ සියුම්ලෙස කඩතොලු වෙලා. ඒ බව මං දුටුවේ කාවයේ ආධාරයෙන්. ඇඟිලිකුටු පරික්ෂා කිරීමේදී. නියපොතු හා නියමය අතර එකතුවී තිබුණු සායම් ස්වල්පයක් ඉවත්කර ගැනීමට මට හැකිවුණා. මං මබට කලිනුත් කිව්වා වගේ ඒ මුදුණ තින්න. ඒක රසායනික පරීක්ෂණයක් මගින් තහවුරු කරගන්න පුළුවනි. මළසිරුරේ කැබලි එකිමට යොදගෙන තිබුණේ වැඩිවශයෙන්ම කබැසි සහ රෙදි කැබලි කීපයක්. ඒවායේත් රතුපාට ගවොමෙන් තිබුණේ මුදුණ තින්න බව පැහැදිලියි. සෙල්ලම් බඩු හෝ ලිබඩුවල ආලේප කරන තිත්තවල මච්චත් බව මුදුණ තිත්තවල නැහැ"

"මබ කිව්වා නියපොතුවල දර සිසුම් ලෙස කඩතොලු වෙලා කියල. ඒ මොකක් නිසාද?" මම ඇසිමි.

"තමන් යෙදෙන රැකියාවේ හැටියට කාන්තාවන්ගේ නියපොතුවල මේ ආකාරයේ කඩතොලු ඇතිවෙන්න පුළුවනි" හෝමස් කීය. "බොත්තම් ඉදිකටු හා යතුරුකටු නිපදවන කම්හල්වල සේවය කරන අයගේ, පාසල්වල භාවිතයට ගන්නා ගණක හා ජ්‍යාමිතික දූපකරණ එකලස් කරන අයගේ සහ මුදුණ කෙත්‍රයේ අතුරු අමුණන්නන්ගේ මේ විදියට නියපොතු කඩතොලු

වෙනත් පුළුවනි. දැන් ඔබට සෙසෙනවා ඇති අපි යමින් වරක් මුද්‍රණ ක්‍ෂේත්‍රය පැත්තට යොමුවෙන බව."

"නමුත් හෝමිස් මෙහෙම දෙකුත් තියෙනවා" මම කීවෙමි. "මම දන්නා පමණින් එංගලන්තයේ මුද්‍රණාලවල, අකුරු ඇමිනීමේ කටයුතු සඳහා කාන්තාවන් යොදාගන්නේ නැහැ. මගේ මතකය නිවැරදි නම් මේ කටයුතුවලට කාන්තාවන් යොදාගැනීම නීතියෙන් තහනම්. ඉතින් කොහොමද ඔබ කියන්නේ...."

"ඔබේ මතයට මං එකඟවෙන්නවා වුවද සත්. එංගලන්තයේ පමණක් නොවෙයි; යුරෝපයේ බොහොමයක් රටවල්වල, අකුරු ඇමිනීම පිරිමින්ගේ වෘත්තියක්. ඇය මේ ක්‍ෂේත්‍රයේ කෙනෙක් වුණේ කොහොමද කියන එක මටත් පේරුම් කරන්න අමාරුයි. අනිත් අතට ඇය අනම්ම සැහෙන තරම් මිලමුදල් තිබුණු තැනැත්තියක්. ඇගේ පෞෂණයේ අඩුපාඩුවක් නැහැ. මුද්‍රණාලයේ ඇය පැළඳගිටි අනෙක් ආභරණ සිරුරෙන් ඉවත්කර නැහැ. බාගවෙලාවට කළබලේ/නිසා ඒවා මඟහැරුණා වෙනත් පුළුවනි. ඇගේ බෙල්ලේ තිබුණු මාලය භෞරු රත්රන් මාලයක්. ඒකෙ තිබුණා වටිනා මැණික්ගල් ඇල්ලු පෙත්තකයක්. මුද්‍රණාලයක අකුරු ඇමිනු තැනැත්තියක් මේ තරමට ආර්ථික අතින් සුරැකාරවීම පුදුමයක්."

"හොඳයි වෙන මොනවද ඔබට වුත්තු පෙට්ටිය තුළ තිබී හමුවුණේ?"

"ඇගේ අත්බැගය හමුවුණා. එය තුළ තිබුණේ කොණ්ඩ කටු කිහිපයක් හා පතාවක්. සේද ලේත්සුවක්, කුඩා සුවදවිලවුන් බෝතලයක් හා මරලෝසුවක් පමණයි. එය පිටුපස ML යන අකුරු කොටා තිබුණා. සුවද විලවුන් නම් මිල අධික වර්ගයක්. එපමණයි. ඇගේ ඇඳුමේ හෝ ලේත්සුවේ කිසිම ලොන්ඩ්‍රි ලකුණක් නැහැ. ඇය හැඳගිටි රතු ගවොම පැරිසියේ නිෂ්පාදිත එකක්. ඒ බව සඳහන් ලේබලය මා දුටුවා. ඒකත් මිල අධික එකක් බවට සැකයක් නෑ"

"කොහොමද ඇය මරණයට පත්වෙලා තියෙන්නේ?"

"පොලිස් ගලය වෛද්‍යවරයා කියන්නේ, ඇගේ හිස පිටුපසට එල්ල වූ තදබල පහරක සලකුණු තියෙන බව. ඒ අනුව හිස්කබල පුපුරායෑස් මොළයට ලේ ගැලීම් නිසා මරණය සිදුවෙන්න ඇතිලු."

"මෙතැනින් ඉදිරියට මොනවද ඔබ කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?" මම ඇසීමි.

"අපි තීරණය කළා ඇය ගැන සම්පූර්ණ විස්තර හෙළි නොකොට, පුවත්පත් දැන්වීමක් පළකරන්න" හෝමිස් කීය. "මේ විදියට මළසිරුරක් සහිත වුත්ත පෙට්ටියක් මුහුදෙන් ගොඩට ගත් බව සඳහන් පුවත්තිය පවා තාවකාලිකව යටපත් කරනවා"

"ඇයි ඒ විස්තර හෙළිනොකරන්නේ?"

"ඇයට අත්වුණු ඉරණම ගැන පුවරය වුණාම සමහර වෙලාවට, ඇය ගැන දන්න කෙනෙක් පවා සාක්ෂිදෙන්ත ඉදිරිපත් වෙන එකක් නැහැ. අපි හිතන්නෙ එහෙමයි. හෝමිස් තවදුරටත් කීය. "රොන් ටේලර් කීව්වා ඇය ගැන පළකරන දැන්වීම අදම විදුලිපුවත් මගින් ලන්ඩනයට දැන්වනවා කියල. මෙන්න ඒ දැන්වීම."

පටුම පහක තහංගයක්.

කාන්තා මළසිරුරක් හමුව ඇත. වයස අවුරුදු 35ක් පමණ. කළු පැහැති කොණ්ඩය කොටට කපා ඇත. සිරුර මධ්‍යම ප්‍රමාණයේ එකකි. ඇගේ අත්බැගයේ තිබූ මරලෝසුවේ අකුරු කැටයම් කර තිබූ අතර, වම් කන ඉදිරියෙන්, කම්මුල මත, ඇපල් ඇටයක ප්‍රමාණයේ රතු පැහැති උපත් ලපයක් ඇත. හැඳ සිවියේ තද රතු පැහැති ගවොමකි. රැකියාව කරන ලද්දේ මුද්‍රණාලයක බව දැනගන්නට ලැබී ඇත. ඇය ගැන නිවැරදි ආරංචියක් සපයන කෙනෙකුට ඉහත සඳහන් තහංගය ලබාගත හැක...."

"පටුම පහක තැග්ගක් දෙනවා කීවත් මිනීමැරුමකට ලක්වුණු කෙනෙක් ගැන සාක්ෂිදෙන්ත ඉදිරිපත් වෙන්න, මිනිස්සු සමහර වෙලාවට කැමැති නැහැ" හෝමිස් කීය. "මෙතැන අබිරහස් මිනීමැරුමක් සිදුවී ඇති බව පුවත්පත්වල පළ නොකරන්න, පත්තර වාර්තාකාරයින් කැමැති කරවා ගන්නේ අමාරුවෙන්"

"ඒ වුණත් එද මෝරාගේ බෑඩ් තිබිල එවත්ස්ගේ කකුල සහ තරුණියකගේ අතක් හමුවුණා කියලා පුවත්පත්වල පළවුණා තේද?" මම ඇසීමි.

"ඒක ඇත්තයි වොට්සන්." හෝමිස් කීය. "නමුත් මේ මළසිරුර හමුවුණේ කොහේ තිබිලද කුමන තත්ත්වයෙන්ද කියන එක අපි සඳහන් කරල නැහැ. ඒකයි මේකයි එකට සම්බන්ධ කළ හැකි කරුණක් මොකුත් නෑ. ඒක නෙමෙයි මිත්‍රයා. හෙට උදේ තවත් රාජකාරියකට යන්නයි අපි හිතාගෙන ඉන්නේ. රොන් ටේලර් උදෙන්ම ඒව්. ඔබත් එනවාද ඒ කටයුත්තට?"

"ඒ මොකක්ද?"

"අපරාධකාරයා කොහෙන් හරි බේරුවුවත් කුලියට අරගෙන තියෙනවාද බලන්න, අපි යනවා වැල්මත්වලට" හෝමස් කීය. "ඔබත් කැමතිද වොට්ස්න් ඒ වැලමත් හවුල්වෙන්න?"

"හෝමස්" මා කීවේ තරවුවක ස්වරයෙනි. "ඔබ මෙතේ ආවේ වෛද්‍ය උපදෙස් මත විවේකයක් ගන්න. ඒ මිසක් අධිරහස් ගැටලු විසඳන්න නෙමෙයි. මේ කටයුතුවල යෙදීලා මහත්සිටුණෝත්, මොළය අවුල් කරගන්නෝත් ඔබේ අස්නිප ගතිය හොඳ අතට හැරෙන එකක් නෑ....."

"මගේ හිතවත් මිත්‍රයා" හෝමස් කීවේ මගේ කපාවට අවහිර කරමිනි. "ඔබ මට මේව කියන්නේ යහපත් චේතනාවකින් බව මම දන්නවා. ඔබ කියන විදියට කකා හිඬි සැපට නිදගෙන ගිටියොත් ඇඟටත් මොළයටත් විවේකය නම් ලැබේවි. නමුත් මොකක්ද ඒකෙන් ඇති ප්‍රයෝජනේ? මොළය තියෙන්නේ පාවිච්චි කරන්න. ගැටලු විසඳන කොට මගේ මොළයට හොඳ ප්‍රබෝධයක් උත්තේජනයක් ලැබෙනවා. ඒක මොළයට ව්‍යායාමයක්. වොට්ස්න්, ඔබ වෛද්‍යවරයෙක් හැටියට උපදෙස් දෙනවා නිරෝගීව ඉන්න නම් නිතර ව්‍යායාම කළ යුතුයි කිදල. ඒක මොළයටත් අදහසි. එහෙම නේද?"

"ඔබේ මය තර්කවලට පිළිතුරු දෙන්නෙ කොහොමද කියල මට නම් තේරෙන්නෙ නෑ" මම කීවෙමි. "නමුත් වෛද්‍ය ක්වින්සි මොන්රෝ විවේකයක් ගන්නවා කියන එකෙන් අදහස් කළේ නම් මෙහෙම දෙයක් නොවෙන බව මං දන්නවා"

පසුවද උදෑසන මා අවදිවන විටත්, මගේ මිත්‍රයා තානායමෙන් පිටව ගොස් සිටියේය. පොලිස් පරීක්ෂක රොන් ටේලර් ආ අයවකරන්නායෙන්, ඔහු සමඟ හෝමස් ද ගිය බැව් තානායම් පාලකයා මට කීය.

හෝමස් ආපසු එන විට දහවල් දෙදහට ළංවී තිබිණි. විඩාපත්ව සිටියත් ඔහුගේ දෙතෙත්වල තිබූ දිව්තියෙන් මම එක් කරුණක් වටහාගනිමි. එනම් ඔවුන් කළ සෙවීම සාර්ථක වී ඇති බවයි. සේවකයකු රැගෙන ආ දෙවම් යුෂ විදුරුව බීමට හෝමස් පැමිණියේ ඔහුණකට යෝජනා ගැනීමෙන් පසුවය.

"කොහොමද? ගමන සාර්ථකද?" මම ඇසිමි.

"ඇත්තෙන්ම ඔබි වොට්ස්න්" හෝමස් කීය. "ඒක මං හිතූ තරම් අමාරුවක් නැහැ. නිව්හූ ගතකරන්න සංචාරකයන් හරියට මේ ප්‍රදේශයට එනවලු. ඒ අය මුහුදේ යාත්‍රා කරන්න ආස නිසා, පැය ගණනට මුදල් අයකරලා බෝට්ටු කුලියට දෙන තැන් තියෙනවාලු. ඒ බව දැක්වෙන පුවරු සවිකරල තියෙනවා. අපි වැල්මත්වල එහෙම තැන් හතරකට ගියා. අන්තිමේදී සතුටුදයක ආරංචියක් ලැබුණේ රයිලි කියන වයසක මනුෂ්‍යයාට අයිති තැනදී.

පසුගිය 17 වැනිද බෝට්ටුවක් කුලියට ගන්න මිනිහෙක් ඇවිත් තියෙනවා රයිලි ළගට. ඔහු ඇවිත් තියෙන්නෙ හැන්දෑවේ පහට විතර. ඒ වෙලාවේ බෝට්ටුවක් කුලියට ගන්න ආවාම රයිලි පුදුමවෙලා තියෙනවා. ඒ මොකද හැම සංචාරකයෙක්ම බෝට්ටු කුලියට ගන්නේ උදේ පැන්දර නිසා.

"මට පැය තුනකට හෝ හතරකට බෝට්ටුවක් කුලියට ගන්න පුළුවන්ද?" අමුත්තා ඇහුවලු.

"බෝට්ටුව දෙන්න කම් කැරකමක් නෑ" රයිලි කිව්වලු. "මං අයකරන ගාස්තුව පැයකට සිලිං පනයි. මගේ "සොෆියා" බෝට්ටුව තමයි මේ පැත්තෙ වේගෙන්ම යන්න පුළුවන් යාත්‍රාව. බෝට්ටුව පදවන්න කපපිතෙකුත් දෙන්න පුළුවන්. ඒකට අපි පටුම් හාගය ගණනේ අයකරනවා"

"බෝට්ටුව පදවන්නෙත් කම් උවමනා නැහැ" අමුත්තා කිව්වලු. "ඒ මොකද මේ වර්ගයේ බෝට්ටු පදවල මට හුරු පුරුදුයි. මං ඕනෑම දිනකට සහ ආයාතර පිළිපියෙත්. අර පෙට්ටියේ සහ බැත්වල තියෙන්නේ ඒවට ඕනකරන බවු. මං අදහස් කරන්නේ මුහුදෙන් ඉර බැහැගෙන යන ආවි විත්තක් සිතුවම් කරන්න සහ ආයාතර ගතකරන්න." එහෙම කියූ ඔහු පැය හතරක ගාස්තුව හැටියට රයිලි අතට රන්පටුමක් දුන්නලු. කොළ පාට චුන්කපෙට්ටියක් සහ බැත් තුනක් ඔහු බෝට්ටුවට පවවාගෙන තියෙනවා. බෝට්ටුව දියත්කරගන්න රයිලි උදව්වුණාලු. ඒ වෙලාවේ හොඳ සුළඟක් හමු වී තිබිල තියෙනවා. අර අමුත්තා රුවල මසවලා වේදයෙන් දියමට ගියාලු"

"ඉති?"

"ඒ අට වෙන්නත් කුලින් රයිලි නිකමට ආවලු මුද්‍ර වෙරළට" හෝමස් කීය. "තමන්ගේ බෝට්ටුව නියමිත තැන නවත්වලා

නියෝගවා දකලා ඔහු හරි පුද්ගලයෙකුට පත්වුණාලු. බෝට්ටු කුලියට ගන්න හුඟක්දෙනා, ඒවා ආපසු ලොකුක් බාරදෙන්නෙ නියමිත කාලයට වඩා ප්‍රමාද වෙලාලු. නමුත් හොඳට ආව මිනිසා ඒ බව බෝට්ටුව අයිතිකාරයාට දැනුවදෙන් කින්නේ. ඒ අමුත්තා ගිහිත් නියෝගෙන් ඒක නොකරම. රයිලි සහතික වෙනවා බෝට්ටුවට කිසිම හානියක් වෙලා කැහැ කියලු.

"එහෙම නම් අපරාධකාරයා තමන්ගේ කටයුත්ත ඉක්මනටත් පහසුවටත් කරගෙන ඇති පාවිච්චි."

"ඔව් වොට්සන්. මට ඊළඟට දැනගන්න උවමනාව තිබුණේ ඒ අමුත්තෙ හැඩරුව ගැන හෝමස් කිය. "නමුත් ඒ මිනිසාගේ පෙනුම ගැන රයිලිට ඒ හැටි මතකයක් තිබුණේ නැහැ. කෙටිවු උස පුද්ගලයෙක්ලු. මුහුණෙන් බාහිර කැම වැහෙන විදියේ ලොකු හිස්වැස්මක් දමාගෙන තිබියලු. මුහුණ වැහෙන්න කළු රැවුලක් තිබුණු බවයි රයිලිට මතක. බාහිරවලට ඒක බොරු රැවුලක් වෙන්නත් පුළුවනි. අමුත්තා කලා කළේ මහ ගොරෝසු කටහඬකින් බව රයිලිට හොඳට මතකයි. ඒ අමුත්තා කරාකළේ ලන්ඩන් නගරයේ සිද්දි උවචාරණයෙන් බව රයිලිට මතකයි. මං ඔහුගෙන් ආහුවා ලන්ඩන් සිද්දියේ උවචාරණය කුදුනන්නේ කොහොමද කියල. මීට අවුරුදු හත අටකට කලින් රයිලි තේමස් ගහේ බෝට්ටු ආශ්‍රිත රැකියාවක් කරල නියෝගවා. ඒ දිනවල ඔහු පදිංචිවෙලා ඉඳල නියෝගෙන් නැගෙනහිර ලන්ඩනයේ. අන්න ඒ කරුණ අපට වැදගත් වෙනවා."

"මොන කරුණද?"

"චුක්ක පෙට්ටිය මුහුදට දමූ 'නැහැත්තා' ලන්ඩන් නගරයෙන් ආව කෙනෙක් වියයුතුයි" හෝමස් කිය. "ඒක බොහොම ප්‍රයෝජනවත් තොරතුරක්. එකකොට් අපේ ඉදිරි විමර්ශණ කටයුතු ලන්ඩන් නගරයට සීමාකරන්න පුළුවනි."

"මය කියන පසුගිය 17 වැනිදා වෙනකොට දුම්රිය මාර්ගය අලුත්වැඩියා කරල අවසන්. ලන්ඩන් ඉඳන් එන දුම්රිය මෝකල්බලටම ආවා. මං හොයල බැලුවා. නමුත් මේ කියන විදියේ චුක්ක පෙට්ටියක් සහ ගමන්මල අරගෙන හැන්දැවේ ආව කෙනෙක් ගැන දුම්රියදොරේ ආවටත් මතක තිබුණේ නැහැ. දහස් ගණනක් සෙනඟ යම් දුම්රියපොළවල එහා මෙහා යන නිසා, ඒක

මතක නොතිබීමේ පුද්ගලයක් නැ. දන් ඉතින් ඉතුරු වැඩවික කරන්න අපට ආපසු ලන්ඩන් යන්න වෙනවා වොට්සන්"

"මොනවා? එකකොට ඔබේ විවේක නිවාඩුව?"

"අපි දවස් අටක් විතර මෙහේ භාතලා නේ" හෝමස් කිය. "ඒ නිවාඩුව මෙතැනින් අවසන් කරන්න අවිසි වගේ. ඔබේ ඉල්ලීම නිසා මං මෙහේ රැඳී තිබියා කියල හිතමු. ඒත් මගේ මොළේට වුවේකයක් නම් ලැබෙන එකක් නැ"

"අනේ මං දන්නෙ නැ" මම කිවෙමි. "වෛද්‍ය මොන්රෝ නම් කිව්වේ ඔබ දීර්ඝ විවේකයක් ලබාගතයුතු බවයි. එහෙම නොකර යළිත් වැඩ පටන්ගැනීම ඔබේ සිරුරට කොයිතරම් හිතකර වේද කියන එක....."

"ඉක්මනට දවස නැමුණාලා අපි වහාම ලන්ඩන් බලා පිටත්වෙමු" හෝමස් කිය. "මගේ කරාමයි අවහිර කරමිනි. "ඊළඟට මේ ගැටලුව ඉක්මනින් විසඳලා අවසන් කරලා ආයෙමත් මෙහේ එමු"

කතාබහ එතැනින්ම අවසන් විය. හෝමස් කී අයුරින් අපි ඉක්මනින් ලන්ඩනය බලා එමුට පිටත්වුණෙමු. බේකර් විදියේ නිවහනට ළඟාවන විට රාත්‍රි දහය පමණ වු තිබිණ.

ගමනෙන් අධික තෙහෙට්ටුවට එළඹ වි - සිටි මම, වහාම රාත්‍රි ආහාරය ගෙන නින්දට යෑමට තීරණය කළෙමි. එහෙත් හෝමස්ට නම් නිදිමතක සලකුණක්වත් නොවීය. අකාළපාට චුක්ක පෙට්ටිය තුළ තිබි හමුටු කාන්තා අත්බැගය හා කඩදාසි රැසක් මෙසය උඩ දිගහැරගත් ඔහු, ඒවා පරීක්ෂාකිරීම අරඹුවේය.

පසුවද උදයේ මා අවදිවන විටත් මගේ මිත්‍රයා නිවහනෙන් බැහැර ගොස් සිටියේය. උදේ මත්පානයෙන් පසු මම පුවත්පත් කියවීමට පටන්ගතිමි.

පොලිසියෙන් කළ විශේෂ ඉල්ලීම නිසා මෙම අපරාධය පිළිබඳ තොරතුරු පුවත්පත්වල පළනොවිණි. මෝරාගේ උදරයේ තිබි හමුටු "අඛරහස් හස්තය" පිළිබඳව කාබන් අමුනක වෙමින් තිබිණි. ඊට ප්‍රධානම හේතුව වූයේ ඒ දිනවලම මාංවෙස්ටර් දුම්රියපොළේ සිදුවූ දුම්රිය අනතුරය. මෙහිදී දුම්රිය රියදුරෙකු මරණයට පත්වූ අතර බොහෝ ගණනකට තුවාල සිදුවිය. මෙම අනතුර සිදුවූයේ දුම්රිය ඉංජිනේරුවන්ගේ නොසැලකිල්ල නිසා බැව් හෙළිවිය. එවිට බලවත් මහජන විරෝධයක් පුවත්පත් මාර්ගයෙන් එළිදක්විණි.

පරලොක් හෝමිස් ආපසු නිවස බලා එද්දී සවස තුන පමණ වී තිබිණ. "අපි අර ට්‍රන්ක පෙට්ටියේ පිරිසිදු කරලා තැනින් තැනට අරගෙන ගියා වොට්ස්?" ඔහු කීවේ දොවල් ආහාරය නිමකොට විසිත්ත කාමරයේ සෝපාවේ වැඩිමෙහිනි. "ලන්ඩන් නගරය පුරා පරණබඩු අලෙවිකරන තැන් දෙළනකට පමණ ගියා. රොන් ටේලර්ගේ ඕනෑයා ස්ට්‍රාල්ලි හොප්කින්ස් කමයි මෙහෙදි මේකට උදව්වෙන්නේ. අන්තිමට හැරෝවේ පරණ බඩු වෙළෙන්දෙක් මේ ට්‍රන්කපෙට්ටිය හඳුනාගන්නා. ඔහු ඒක විකුණුවේ කාටද කියන එක වෙළෙන්දට හොඳට මතක තිබුණා."

"මහත්තයා. මං ඔක විකුණලා තියෙන්නේ පහුගිය 16 වැනිද" ඔහු කීවේම ගනුදෙනු සටහන් පොත දිගහරිමින්. "කුලීරියකින් ආව ඒ මහත්තයා හිටියෙලොකු හදිස්සියකින්, මගෙන් ඒකෙ මිල ගණන අහන්නෙ නැතුවම ඒ ට්‍රන්ක පෙට්ටිය මිලට ගන්න ඔහු කැමැතිවුණා. ඒක කුලීරියට දහන්තු කිලෝග්‍රෑම් ෫෫෦ට නියම කළා. ඒ හින්දම සිලිං අටකට විකුණන්න හිටි පෙට්ටියට මං සිලිං දහයක් කීව්වා. හෙට්ටු කිරීමක් නැතුව එවෙලේම මුදල් පසුම්බිය එළියට අරගෙන මුදල් ගෙව්වා."

"මං ඇහුවා ඔහුගේ පෙනුම මොන. උපුටු අඩි හයක් විතර. ඒ වුණාට එව්වරම මහත නැහැ. ඒ මයිලාලෝ හිස්වැස්මක් පැළඳ හිටියේ නැහැ. හියකෙස් දුඹුරුපාටයි. හමුද සෙබලුන්ගේ මෝස්තරයට, කොණ්ඩය කොටට කපලා හිටියා."

"මුහුණ අව්වට පිළිස්සුණු එකක්ද?" මං ඇහුවා. "එහෙමත් නැත්නම් මුහුණ වැහෙන්නම කර ධුලිලත් තිබුණද?"

"නැහැ. ධුලිල වඩුපු කෙනෙක් නෙමෙයි. අව්වට පිළිස්සිලත් නෑ. මං හිතන්නේ මුහුණේ තිබුණා තුදුවැලි ගතියක්..... නිකං අසනිපෙන් උන්නු කෙනෙකුගේ වගේ" වෙළෙන්ද කීව්වා.

"ට්‍රන්ක පෙට්ටියේ පිටත මේ ARA ලකුණ මොකක්ද?" හොප්කින්ස් ඇහුවා. "ඒක කලින් දුන්නේ තිබුණු එකක්" වෙළෙන්ද කීව්වා. "මං මිලට ගනිද්දත් ඒක තිබුණා. මං හිතුවා මේක මලකඩ කාල නිසා විකුණන්නෙ අමාරුවේම කියල. නමුත් ගැනුම්කාරය ඒ ගැන තැකීමක් කළේ නෑ. එයා බැලුවේ පෙට්ටියේ පියන හොඳට වැහෙනවාද, අගුල හරහාට වැඩකරනවාද කියල විතරයි."

"කුලීර් රියැලුරා මේ පැත්තක කෙනෙක්ද? එහෙමත් නැත්නම් ඔබ දැකපුරුදු කෙනෙක්ද?"

"මේ පැත්තෙ කෙනෙක් නෙමෙයි. ඔහු ට්‍රන් දකපු බවක් මට පෙන නෑ."

"ට්‍රන්ක පෙට්ටිය කුලීරියෙන් ගෙනගියේ කොතේටද කියලා දනගන්න තිබුණා නම්, තොරතුරු හෙළිකරගැනීම තවත් පහසු වෙනවා. එහෙම හේද හෝමිස්?" මම ඇසීමි.

"ඇත්තෙන්ම ඔව් වොට්ස්?" හොප්කින්ස් කිය. "ඒ තොරතුරු හොයාගන්න පුළුවන් වුණා නම් අපට සැලකෙන තරම් ඉදිරියට යන්න තිබුණා. නමුත් ලන්ඩන් නගරය තුළ කොයිකරමක් කුලීර් රඳවා මෙහා යනවාද; බඩු ප්‍රවාහණය කරනවාද, ඒ නිසා මේකට අදාල රියැලුරා අපට අල්ලගන්න නැකවේම කියල මං හිතන්නෙ නෑ."

"එද සවස පොලිස් චරිතයෙක් ස්ට්‍රාල්ලි හොප්කින්ස් අප දකිමට බේකර් විදියට පැමිණියා."

"හෝමිස් මහත්මයා" හොප්කින්ස් නිවේ මගේ ඕනෑයා පිළිගැන්වූ සුරුඹිටුවක් අතට ගනිමිනි. "මට තමා දන්නෙන්නේ මිනීමරුවා ඔහුගේ කටයුත්ත බොහොම සාර්ථකව කර ඇති බවයි. ඔහු කිපීම හෝඩුවාවක් ඉතිරිකරල ගිහින් නෑ. දැන් පෙනෙන විදියට ලෝක ප්‍රකට අපරාධ පරීක්ෂණ විශේෂයේ පරලොක් හෝමිස් මහත්තයාටත් පහරය කරන්න ඔහු සමත්වෙලා වගෙයි. ඔබේ ප්‍රධානීන් අහනවා මේ කාන්තාව මරණකට පත්වුණු ආකාරය ප්‍රසිද්ධ කරන්නේ නැත්තෙ ඇයි කියල. එහෙම කළොත් ඒ ගැන මහත්තයාගෙ අවධානය වඩාත් යොමුවේවිලි."

"ඒ කතාවෙන් ඇත්තක් තියෙනවා හොප්කින්ස්" හෝමිස් කිය. "නමුත් මගේ විශ්වාසයක් නිඳුනුණා. මේ අපරාධය කළ මිනීමරුවා කවමක්, ලන්ඩන් නගරයේ කොතේ හෝ නිදහසේ ගැවසෙනවා කියල. අර ඔබේ ප්‍රධානියා ක්වී භාලෙට මිනීමරුවෙමි බිහිසුණු බව ප්‍රචාරය වුණු ගමන් මිනිස්සු ඒ ගැන කතාබහ කරන්න පටන්ගන්නවා. එතකොට ඔහු හැරගෙව්. නැත්නම් රටින් පැනයාවි. එතකොට අපේ කටයුත්ත තවත් අමාරුවෙනවා. අපි තවත් දවස් තුනක් හතරක් වත් ඉවසීමෙන් බලාඉදිමු. බලමු අර කාන්තාව ගැන පුවත්පත් දැන්වීමට මොකක් හරි ප්‍රතිචාරයක් ලැබෙවිද කියල. අතුරුදන්වුණු කාන්තාවත් ගැන පොලිස් ලිපිගොනු ඔබ සෝදිසි කරල බැලුවද?"

"ඔව් මහත්මයා" හොප්කින්ස් කිය. "ලන්ඩන් නගරයෙන් පමණක් නෙමෙයි, මුළු එංගලන්තයේම අතුරුදන්වුණු කාන්තාවත්

ගැන වාර්තා අපි පරීක්ෂා කරගෙන යනවා. නමුත් මළසිරුර පරීක්ෂා කරල මබ කියූ ආකාරයේ ලකුණකුම, තවමත් අපට හමුවුණේ නැ. කොහොම වුණත් ඒ කටයුත්ත තවමත් ඉවර නැ. අපි තවත් ටිකක් ඉවසල බලමු. මබ මොනවද හෝමස් මහත්මයා, ඊළඟට කරන්න බලාපොරොත්තුවෙන්නේ?"

"මං බලාපොරොත්තුවෙන්න ඉන්නවා, සම්භාව්‍ය නවකරා කිහිපයක් කියවන්න ගන්න. හෝමස් කියා, "ලෝකයේ සුප්‍රසිද්ධ ලේඛකයන්ගේ ප්‍රබන්ධ අපි කියවලා තියෙන්නෙ අල්පයයි." හෝමස්ගේ මේ පිළිතුරෙන් ස්වැනලි තොපකින්ස් පමණක් නොව මම ද අතිශය පුදුමයට පත්වුණෙමි.

"නවකරා කියවන්න?" මම ඇසිමි. "ඇයි මේ විධියේ අපරාධ ගැන ඒ පොත්වල සඳහන් පෙතමා කියල මබ හිතනවද?"

"මළසිරුර කැබලිවලට කපලා වුණක පෙට්ටියක දලා, මුහුදට දමූ අපරාධකාරයෙකු ගැන, ඒ නවකරාමුළු සඳහන් වෙන්නෙ නැකුවා වෙන්න පුළුවනි." හෝමස් කියා, "නමුත් ඒ වගේ නවකරා කියවීමෙන් අපට සුදුසුම වර්තන හදුනාගන්න පුළුවනි. ඒ අපරාධකාරයින්ගේ යටිමනේ ස්වභාවය, ඒ අනුව ඔවුන් හැසිරෙන, ක්‍රියාත්මක වෙන හැටි. ඒවා හොඳින් හෝරුම් ගැනීම අපට ප්‍රයෝජනවත් පොත්කින්ස්. මං ඔබට අවවාද කරනවා, හැකිනම් රුසියානු හා ප්‍රංශ ලේඛකයන් ලියා මැනකදි ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය කළ නවකරා කිහිපයක් කියවා බලන්න කියල. හැකිනම් අයිල්මර් මෝඩි හෝ රිචඩ් ෆ්‍රිබෝන් කළ ඉංග්‍රීසි පරිවර්තන හොයාගන්න. ඒවා විශිෂ්ටයි"

"ස්කොට්ලන්තයාඩි පොලිස් නිලධාරියාගේ මුහුණට නැඟුණේ උද්‍යායාත්මක සිනාවකි. "හෝමස් මහත්මයා. මබ අපට විහිළ කරනවා වගෙයි. කියන්න ඔලන්ත මොනවද මබ අපට කියවන්න කියන පොත්. කවුද ඒ ලේඛකයන්?"

"හොඳයි මම කියන්නම" හෝමස් කියා. "රුසියානු ලේඛක රියදෝර් දෙස්නොව්ස්කි ලියූ අප්‍රභාධය හා දඩුවම, ඊළඟට ලියෝ ටෝල්ස්ටොයිගේ පුද්ගල හා සාමය, මිහයිල් ලර්මෙන්තොග්ගේ අපේ කාලයේ චිත්‍රයක්, ඉවත් කුර්ගෙනිග්ගේ ප්‍රථම ප්‍රේමය සහ තවත් කථා, මොලියේගේ දෙත් පුවත් සහ තවත් නාට්‍ය"

"ඇයි මබ විදේශීය නවකරාම කියවන්න කියල අපට කියන්නේ?" මම ඇසිමි.

"මේ විදේශීය කරාවල ඉංග්‍රීසි පරිවර්තන, දුන් පාඨකයන් අතර හරිම ජනප්‍රියයි" හෝමස් කියා. "මේවා ඉතාම ඉහළ සම්භාව්‍ය ගණයේ කරා බවට සැකයක් නැ. මීට අමතරව පාඨකයන් අතර හුඟක්ම ජනප්‍රිය ඉංග්‍රීසි ලේඛක ලේඛකයන්ගේ කරාන්තරන් තියෙනවා. ඒවාත් ඉතාම විශිෂ්ට ගණයේ ඒවා. චාලරි ඩ්‍රොන්ටේගේ ජේන් අයර්, සර්ලි, විලර්, මේරි ශෙලිගේ ෆීඩන්කන්ස්ටයින්, චාල්ස් ඩිකන්ස්ගේ පින්ටින් පේපර්ස්. මං දන්නෙ නැ වොට්සන්ගේ මේවා කියවල තියෙනවද කියල?"

"මං පාසල් යන කාලෙදි තමාට සම්භරක් කියවලා තියෙනවා." මම කීවෙමි. "ඒත් ඒවා සම්භරක් සංකම්පන කළ ඒවා. නමුත් මබ කියන මවා රුසියන් කරා මය තරම් රසවත්ද? රුසියානුවන්ගේ දිනපතා චරිත ලිපි රහිත නම් ගම් නිසා, කරාවේ රසයට බාධාවක් ඇතිවෙන්නවා....."

"කොහොමටත් නැ වොට්සන් හෝමස් කියා. "රුසියන් ලේඛකයන්ගේ කරා නම් කලමනලා කියවන්න බැ. අනික ඒවායේ හොඳ ඉංග්‍රීසි පරිවර්තන ඔබට නොලැබුණා නම්....."

"මේ අවස්ථාවේ හෝමස්ගේ කරාවට බාධාකරමින් අප නිවහනේ සිටුව නාදකරන ඔබ්දක් ඇසිණ. අනතුරුව දෙර විවෘත වන හඬ ද, කිසිවෙකු තරප්පු වෙල නැඟුලට එන හඬ ද අසන්නට ලැබිණ. මගේ මිතුරාගේ මුවහට නැඟුණේ සිනාවකි.

"ඇතුළට එන්න බිලි" හෝමස් කීවේ දෙරට තට්ටු කිරීමටත් පෙරය.

"කාමරයට පිවිසියේ අසඳුන් සේවක ළමයා වූ බිලිය. ඔහුගේ දෑතේ දුමුරු කඩදසිවලින් එතු ලොකු පාර්සල් හතරක් තිබිණි. ඔහු ඒවා මේතය මත තබා අපට අවාරකොට පිටවී ගියේය.

"මේ පාර්සල්වල තියෙන්නේ, ඔං, දුන් කියූ සම්භර පොත්" හෝමස් කියා. "මේවා ප්‍රකාශයට පත්කරන්නේ, හම්බර්ඩ් ප්‍රකාශන සමාගම, ඒ. ඩී. වයිට් සහ සමාගම, කැම්බ්‍රි විශ්වවිද්‍යාල ප්‍රකාශන අංශය සහ සුප්‍රකට දෙපාර්ශ්ව විලියම් සමාගම. මේ පොත්වලට විශාල ඉල්ලුමක් තියෙනවා. ඒකෙන් තේරෙනවා එංගලන්තයේ පාඨකයන් මේ පොත් කියවීමට කොයිතරමක් ආශාකරනවද කියලා"

පාර්සල් විවෘත කළ හෝමස්, එහි තිබූ කරාන්තර පොත් ඉවතට ගෙන පොලිස් නිලධාරියා සහ මා අතට දුන්නේය. ඒවා ඉතා

මෑතකදී පුද්ගලයෙකු කළ ඒවා බව කවදසියෙන් නිකුත් වූ පුවරින් අපි තේරුම් ගත්තෙමු.

"හෝමිස්, ඔබ මේ හැම එකක්ම කියවන්නද හදන්නෙ?" මම පුද්ගලයෙක් ඇසුවෙමි. මගේ මිත්‍රයාට රහස්‍යචරිතයේ වෘත්තීය සඳහා ගතකිරීමට තිබූ කාලය අනුව, කතන්දර පොත් කියවීමට කාලයක් නොතිබුණු බව මම දැනසිටියෙමි.

"කියවන්න? ඔව්." හෝමිස් කීය. "ඒත් එක්කරා වෙනස් විදියක කියවීමක් මට කරන්න වෙනවා. හැම පිටුවක් ගණනෙන්ම හැම පේළියක් ගණනෙන්ම කියවන්න කාලප්‍රේමා මදිවෙයි. අවශ්‍ය වූකාලය තේරාගෙන කියවා සිලන්නයි මැහිතාගෙන ඉන්නෙ"

සටුන්ලි හොප්කින්ස් එතැනින් පිටවී යාමට පුද්ගලයෙක් මෙන් අසුනෙන් නැගී සිටියේය.

"හෝමිස් මහත්තයා" ඔහු කීය. "මම නම් ඔබ කියව කියව ඉන්න තරම් වෙලාවක් ලැබෙයි කියල මං හිතන්නෙ නෑ. ඔබ ඔබ කියවලා බලල, වැදගත් යමක් තිබුණොත් අපටත් කියන්න." අපට ආචාර කළ, ඔහු නිවසෙන් පිටවී ගියේය.

අසල තිබූ පුවත්පතක් අතිරික්ත මගේ තෙත ගැටුණේ එහි පළව තිබූ දත්වීමක් වෙතය. ඒ පදිනිම හරිස් පැවැත්වීමට නියමිතව තිබූ සංගීත ප්‍රසංගයක් පිළිබඳ දැන්වීමකි. "මල්කාමබිනි නිවාඩුව ගතකරමින් සිටියදී මෙය නැරඹීමට යාමට අපි දෙදෙනාම සිතාසිටියෙමු.

"හෝමිස් අර සංගීත ප්‍රසංගය ගැන සම්පූර්ණයෙන්ම අපට අමතක වුණානෙ" මම කීවෙමි.

"ආ..... අර ජෝජ් මවුන්ට්ගේ සහ බෙට්සි සැන්තියෝ ප්‍රසංගය හේද?" ඔහු ඇසීය.

"ඔව්. ඇයි ඔබ යන්නෙ නැද්ද?"

"ඒක බොහොම විශිෂ්ට ප්‍රසංගයක් වෙත බවට සැකයක් නෑ වොට්සන්" ඔහු කීය. "නමුත් මේ ගැටලුව විසඳාගන්න බැරුව මගේ මොළේ හොඳටම අවුල්වෙලා. ඔබට ගියත්, හිතේ සැනසිල්ලෙන් ඕක රසවිඳින්න පුළුවන් වෙයි කියල මං හිතන්නෙ නෑ. වොට්සන් මං ඔබෙන් ඉල්ලා සිටින්නෙ තනියම ගිහිං සංගීත ප්‍රසංගයට සහභාගිවෙන්න කියල"

ඔහුට විසඳීම සඳහා සංකීර්ණ ගැටලුවක් ලැබුණු විට හෝමිස් සතුටට පත්වීම සිහිපායි. ඒ ඔහුගේ බුද්ධියට ව්‍යායාමයක් ලබාදෙන

ගැටලුවක් විසඳීමෙන් ලැබෙන තෘප්තිය නිසාය. එහෙත් එම ගැටලුව විසඳාගැනීමට නොහැකිවුණු කුලඹු අසන්නයට පත්වේ. කෑම නොකා නොබී, නිදිමැරීමත් අප්‍රමාණ වෙහෙසක් දරමින් ඔහු ගැටලුවට විසඳුම සොයයි. මෙවැනි වෙලාවලට ඔහු සංගීත ප්‍රසංගවලට සහභාගිවීමට නොකැමැතිය. මා කාමරයේ රැඳී සිටීම පවා ඔහුගේ සිතුවම් පැනවීමට සාධාරණ බව මම දැනසිටියෙමි. ඊබ්ලිත් ඔහුට නිදහසේ කල්පනා කිරීමට ඉඩදී කාමරයෙන් පිටවීයාමට තීරණය කළෙමි.

නියමිත වෙලාවට පැය දෙකක් පමණ කලින් මම ශාන්ත ජෝර්ජ් ශාලාව වෙත ගියෙමි. මෙමගින් මා සමග එකට උගෙන, ශාන්ත මේකල් රෝගලේ සේවය කළ ශල්‍ය වෛද්‍යවරයෙකු වූ ජෝර්ජ් ජෝර්ජ් ද සංගීත ප්‍රසංගය නැරඹීමට පැමිණ සිටියේය. ජෝර්ජ් සඳහා හානියක් වාදක මණ්ඩලය ඉදිරිපත් කළ සංගීතයෙන් අපි වැඩිවූයෙමු. ප්‍රසංගය අවසන් වන විට රෑ නවය පමණ විය. රාත්‍රි ආහාරය සඳහා ඉතාලි අවන්හලකට යාමට වඩක්ලි මට ඇරඹුම් කළේය. ඉන්පසු වඩික් තොලොමිත් වෛද්‍ය විද්‍යාලයේ විනෝදයෙන් කාලය ගතකළ අයුරු සිහිකළ අපට, කාලය ගතවී යනු නොදැනිණි. රාත්‍රි ආහාරය අවසන් කොට අප අවන්හලෙන් නික්මයද්දී මැදිම රැස්ව දැනසිටින විකිණි. මිතුරාට ආයුබෝවන් කියා, මම කුලීයකින් බේකර් විදියට පැමිණියෙමි.

මා බලාපොරොත්තුව සිටියේ මගේ මිත්‍රයා පයිප්පය ද දල්වාගෙන කල්පනා කරමින් නොනිදා සිටිනු දකීමටය. එහෙත් මා පුද්ගලයට පත්වූයේ හෝමිස් නිවසේ නොසිටී බව දුටු විටය. රාත්‍රි ශාන්තයෙන් පසු පර්ලොක් හෝමිස් බිහිතා නිවසෙන් පිටවී ගිය බවත්, ගිය තැනක් තමාට දැනුම් නොදුන් බවත්, අවදියෙන් සිටි බිලි ඇවසුවේය. හෝමිස් මා වෙනුවෙන් ලියූ කැබැල්ලක් හෝ ලියා තබා ගොස් නොතිබිණ. මම නින්දාව යාමට තීරණය කළෙමි. වඩික් ආහය කොට කුසපුරා ආහාර ගෙන තිබූ බැවින්, මට හදින්න නින්දාගියේය.

කිසිවෙකු මගේ නිදන කාමරයේ දොරටු තට්ටු කළ හඬෙන් මම නිගාස්සී අවදිවීමි. ඒ මගේ මිත්‍රයාය. පර්ලොස්ට දෙස බැලූ මා දුටුවේ වෙලාව උදේ හතරට පමණ ඇති බවයි.

"පරීක්ෂණය දන් වෙතත් ඔබට යොමුවෙමිනුයි කියෙන්නෙ වොට්සන්. මට මුළු රෑම නින්දා නෑ. හෙට දවස..... දන් එළිවෙගන

එනවා..... ඒ කියන්නේ අද දවස, අපට වැඩකටයුතු අධික දවසක් වෙනවාට සැක නෑ. ඒ නිසා මා පාසැල් දෙකක්වත් නිදහස්වන ලත්සාහ කරනවා. ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස් සහ ඔහුගේ සේවක මණ්ඩලය, රියෝ ඩි කිස්සේ මට උදව්වුණා. ඔහු මෙහේට ඒව් උදේ දහය වෙද්දී, උදේ ආහාරය ගන්නා අතර මං ඔබට විස්තර කියන්නම්."

"මෙසේ කියූ මගේ මිත්‍රයා තම නිදන කාර්යයට වැදී දෙර වසාගත්තේය. මම යළිත්වරක් නින්දට යෑමට තීරණය කළෙමි.

මා උදේ තේ පානය කරන විටත් හෝමිස් අවදිවී සිටියේ නැත. නිශ්මිත වේලාවට කලින්, එනම් උදේ නවයයි තිහට පමණ පොලිස් පරීක්ෂක හොප්කින්ස් අපේ නිවසට පැමිණියේය.

"හෝමිස් මහත්තයා ඔබට බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ උදේ දහයට" මා කිවේ මගේ මිත්‍රයාගේ නින්දට බාධාකිරීමට මට තිබූ අකමැත්ත නිසාය.

"මව්, ඒක ඇත්තු වොට්සන් මහත්තයා, නමුත් වැඩකටයුතු සිද්ද වුණේ අප හිතු විදියට නෙමෙයි. හෝමිස් මහත්මයාට සිදුවෙනවා දත් මේකට කෙළින්ම ඇදිහක් වෙන්න."

තද නින්දකට වැටී සිටි මගේ මිත්‍රයා අවදිකරවා ගැනීම අපහසු විය. එහෙත් හොප්කින්ස් නිශ්මිත වේලාවටත් කලින් පැමිණ ඇතිබව ඇසුවිට හෝමිස් කලබල විය.

"එහෙනම් වැඩේ ගැස්සිලා වගෙයි" හෝමිස්ගේ කට්ටි පිටවූයේ එපමණකි. කෝපි කෝප්පයක් පමණක් පානය කළ ඔහු, උදේ ආහාරයවත් නොගෙන, පොලිස් නිලධාරියා සමඟ වහාම පිටවී ගියේය.

උදේ එකොළහ වෙද්දී මා නමට විදුලිපුවතක් ලැබිණ.

"මා හිතවත් වොට්සන්

ගොඩොල්ෆින් විදියේ අංක 73 දරන ස්ථානයට වහාම එන්න එස්. එච්"

ඔහුට යම්කිසි කරදරයකට මුහුණපාන්නට සිදුවී ඇත්ද? මට කිසිවක් සිතාගැනීමට අපහසුවිය. තම රාජකාරි සඳහා ලත්වත් තරයට යන හෝමිස්, මේ අයුරෙන් මා කැදවමින්, විදුලිපුවතක් එවන්නේ ඉතාමත් කලාතුරකිනි. කෙසේ වෙතත් ඔහු පිටත්වී ගියේ පොලිස් නිලධාරියකු සමඟ නිසා, හෝමිස්ට හිරිහැරයක් වීමට ඉඩ

නොමැති බැව් මම සිතාගත්තෙමි. එබැවින් වහා හැද පැළඳගෙන මම කුලීරියකින් ගොඩොල්ෆින් වීම්හ බලා ගියෙමි.

එම ස්ථානයට ළඟාවීමට මට පැයකඩ කිට්ටු කාලයක් ගතවිය. පොලිස් හටයන් කිහිපදෙනෙකු ඇතිත් පාරේ ගැවසෙන අයුරු ගොඩොල්ෆින් විදිය දිගේ ඉදිරියට යද්දී දුටුවෙමි. එහෙත් මට කිසිවක් සිතාගැනීම අපහසු විය.

73 අංකය සහිත තහසුව සවිකොට තිබුණේ අඩි දහයක් පමණ උස්වූ පාරට සමාන්තරව පිහිටි තාප්පයක් මතය. එහි එක් පසෙකින් එනම් අංක 71, අස්වකරන්න අයුරු වැඩියා කරන කම්හලකි. අනෙක් පසින් අංක 75 වූයේ බොහෝ සෙයින් අබලන් තට්ටුදෙකේ ගොඩනැගිල්ලකි. නගරයකට මගින් එය ළඟදීම කඩාදමන බවට දැන්වීමක්, එහි හේට්ටුව දැලට තිබුණි. අංක 73 ලෙස මා සඳහන් කළ උස්තාප්පයට සවිකොට නාමපුරු වත් විය.

"කායික හා මානසික ආබාධිතයන් සඳහා වෘත්තීය පුහුණු පාසල"

එහි හේට්ටුව අසල මුරට සිටි පොලිස් හටයෙක් මා හඳුනාගෙන, මට එහි ඇතුළුවීමට අයිසර දුන්නේය.

හේට්ටුවට යාර පහකක් පමණ ඇතිත් කිට්ටු දෙකේ පැරණි ලෙයක් මට යන්නමින් දකින්නට ලැබිණ. මිදුල පුරා සිටුවා තිබූ ගතව අතුරිහිදුණු මල් පඳුරු නිසා නිවස බොහෝදුරට ආවරණය විය. කෙසේ වෙතත් එය අලංකාරව තබාගත් නිවසක් නොවූ බව එතැනට ළංවෙද්දී මම දුටුවෙමි. තට්ටු ගණන් දුටුවලින් වැසුණු බිත්ති තිබූ එම නිවස, මිනිස්වාසයෙන් තොර එකක් ලෙස බැලූබැල්මට පෙනිණ. ඉදිරි අදුරුවු කෙළින්ම මිදුලේ වැලි පොළොව ලෙසින් කෙත්වී තිබූ අයුරු ද මම දුටුවෙමි.

"පේලොක් හෝමිස් මහත්මයා ඇතුළු ඉන්නවා. ගේ ඇතුළටම යමු" කියූ පොලිස් හටයා මා ඉදිරියට යොමු කළේය.

එය පදිංචිකරුවන් නොමැතිව අතහැර දමූ නිවසක් ලෙස එළියට දිස්වූ බව මම කලින් සඳහන් කළෙමි. පාළුවට තිබූ ඉස්තෝස්පුවේ දෙරෙන් විසින්න කාර්යයට ඇතුළු මම, ඉමහත් පුළුමයට පත්වුණෙමි. එය යන්නුසුභවලින් පිරී තිබිණි. ඉන් බොහොමයක් නවීන මාදිලියේ මුද්‍රණ යන්ත්‍ර වූ අතර, පැරණි යන්ත්‍ර

කිහිපයක් ද විය. විසිතුරුකාමරයට සම්බන්ධව තිබූ ලොකු කාමරයක, මුද්‍රණ කටයුතු සඳහා භාණ්ඩාගාරයක රෝල් ගණනාවක්, කැපු කඩදාසි මිටි, මුද්‍රණ කිහිපයක් අඩංගු බේන්තල් රැසක් ද විය. ඒ කාමරයේම එක් මුල්ලක ලී වලින් සැදූ ලැවිවූ හත අටක් ගොඩසො තිබිණ. කුඩා කුටීරවලට වෙන්කොට තිබූ ලැවිවූ, මුද්‍රණ යන්ත්‍රවලින් ඉවත්කළ අකුරු ගබඩා කිරීම සඳහා තිබූ ඒවා බැව් දැකිය හැකි විය.

මම ඊළඟ කාමරයට එබිනම් කොට බැසීමි. එය පිරෙන්තටම හොඩගසා තිබුණේ අලුතෙන්ම මුද්‍රණය කළ පොත් රාශියකි.

නිවස ඇතුළට වන්නට තිබූ තවත් කාමරයක, මගේ මිත්‍රයා සහ ස්වාමියා පොත්කිත්ස් පොත් කියවමින් සිටි අයුරු දුටුවෙමි. හෝම්ස් සැපයුණු පුටුවක වාඩිවී, මේසයක් මත තබාගත් පොතක්, උත්තල කාවයේ ආසනයෙන් පරීක්ෂා කරමින් සිටියේය.

“මේකෙ මබන් අවුරුද්දක් තිස්සේ වා වොට්සන්. ඇතුළටම එන්න” මගේ මිත්‍රයා කිවේ හිස මසවා බලා සිතාසෙමිනි. “බලන්න වොට්සන්, හොප්කින්ස් අනේ-කියෙන පොත මොකක්ද කියල..... ඉවත් කුරුගෙනිඟ්ගේ ‘ප්‍රථම ප්‍රේමය’ සහ තවත් කථා.” ලෝකයේ ශ්‍රේෂ්ඨ සාහිත්‍ය කෘති කිහිපයක් කියල මං බබට කිරිවේ ඇයි කියල මබට දුන් තේරෙනවා ඇති

“හෝම්ස්, මට නම් මේ කිසිම දෙයක් තවමත් තේරුම්ගන්න අමාරුයි” මම කිවෙමි. “මේ ස්ථානය කොහොමද සිදුවෙලා තියෙන අපරාධයට සම්බන්ධ මොනතෝ? කෝ අපරාධකාරයා? කාගෙද අර මිදලෙ තියෙන ලේ? ඊළඟට මේ පොත් කියා අකාහොමද කෙනෙක් මෙහෙයට පත්වුණේ?”

“කලබලවෙන්න එපා මිත්‍රයා,” හෝම්ස් කීය. “ඔය ප්‍රශ්න හැම එකකටම පිළිතුරු අප ළඟ තියෙන්නවා. අපරාධකාරයා මේ වෙලාවේ නම් ඉන්නේ පොලිස් අත්අඩංගුවේ. මිදලෙ තියෙන ලේ ගැන කිසිතව් නම් ඒ අසරණ පොලිස් භටයෙකුගේ. මහු ඇතුළු තුළුත් භටයන් කිපදෙනෙක් නිවස වටකළා. මේ පොලිස් භටයා එන්නට ඇතුළුවුණා. අපරාධකාරයා වෙඩි පහරක් එල්ල කළේ පැනයක අරවුණේ. ඊට කලින් මහු තමයි කාන්තාවක් සානනය කළේ. ඒ මත්කොම, සාහිත්‍යයට සේවයක් කරන දනපතියෙකුගේ හපන්කම”

හෝම්ස් එසේ කියාදී පොලිස් මාන ශරීරාගාරයෙන් කරත්තය හා සේවකයන් පැමිණ ඇති බව පොලිස්භටයෙක්

දකුණින්තේය. ඒ අනුව සැමවන් මරණ පරීක්ෂණය සඳහා, මළසිරුර ගෙනයන ලදී.

“මං මෙව්වර වෙලා අමහන් හිටියේ වොට්සන් එනතුරු” හෝම්ස් කීය. “ඔබගේ පාඨකයන් සඳහා මේ කථාව කියනවා නම් මේ කැන හොඳින් බලාගැනීම සබට ප්‍රයෝජනවත් වෙයි කියල මට හිතුණා.”

මුද්‍රණාලයේ මුද්‍රණය කර තිබූ විවිධ පොත්වලින් එක බැගින් ගෙන හෝම්ස් වෙනුවෙන් පැවසලයක් සාදන ලද්දේ ස්වාමියා ලිඛිත පොත්කිත්ස් විසිනි. කාමරයක වොට්සන් තිබූ මුද්‍රණයේදී නරක්වූ ලොකු කඩදාසි රැසකින් කිහිපයක් තෝරාගත් මගේ මිත්‍රයා, ලැවිවූවක තිබූ ලිපිගොනු කිහිපයක්ද තම භාරයට ගත්තේය.

“මම දන්නවා කොටසක් මෙර මේ කිසිදෙයක් හරිහැටි තේරුම් ගන්න බැරි බව” හෝම්ස් කීය, “පොලිස් ස්ථානයට යන අතරේ මං මබට හැමදෙයක්ම තේරුම් කර දෙන්නම්”

නිවස මුරකිරීම පොලිස්භටයකුට පැවරූ හොප්කින්ස් ද අප සමඟ පැමිණියේය. අප වෙනුවෙන් සුදුනම් කර තිබූ ලොකු අත්වකරත්තයට නැගී අපි ගොඩොස්සින් විදෙයන් පිටත්වී ආවෙමු.

පහුගිය කාලෙ, ඒ කියන්නේ අනුරාදපුර කලින් ඉදන් පොත් ප්‍රකාශන ආයතන කිහිපයක්ම පොලිසියට පැමිණිලි කරල තිබුණා. “ආර්මස් පැවසුවේ අප අත්වකරත්තයෙන් පොලිස් ස්ථානය වෙත යන අතරය. ‘මගේ හිතවත් ලෙස්ට්‍රේඩ්ට තමා ඒව බාරවුණේ. හමුබර්ඩ්, ඒ. සී. වයිට් කැමරාඩ් විශ්වාසීය ල ප්‍රකාශන හා පෝස් සහ විලියම්, තමා ලත්වත් සහ ඒ අවට ඉන්න ප්‍රධානම පොත් ප්‍රකාශකයින්. ඔවුන් ප්‍රකාශයට පත්කරන්නේ නවකථා සහ නාට්‍ය පොත්. එයින් වැඩියෙන්ම අලෙවි වන පොත් විදේශීය භාෂාවලින් ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය කළ පොත්. එංගලන්තයේ ප්‍රමුඛයන් නොවෙයි, ලෝකයේ හැමවර්ගම පාහේ ටෝල්ස්ටෝයි, දෙස්තොව්ස්කි ආදී රුසියන් ලේඛකයන්ගේ පොත් ඉතාම ජනප්‍රියයි. ඉතාලි හා ප්‍රංශ ලේඛකයන්ගේ කෘතීන්, අපේම ජෝන් ඔස්ටන්, ඩ්‍රොන්ටේ පොයුරියන්ගේ, ආර්ත්ගේ කෘතීන් ජනප්‍රිය බව අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැ. නිත්‍යානුකූලව මේ පොත් මුද්‍රණය කරන්නේ මං අර කලින් සඳහන් කළ සමාගම. තමුත් කවුරුත් හෝ නිකිව්ටෝඩ්ව් මේ පොත් මුද්‍රණය කර බෙදාහැරීම

කරන බව අපට දනගන්න ලැබුණා. මේකෙ පිටිපස්සෙ ඉන්න මහා මොළකාරයා කවුද කියත් එක බොහොමයානිමයි ලොකුම ප්‍රශ්නය වුණේ. ඊළඟට මේම කරන්නේ කොතේද, බෙදහරින්නේ කොහොමද කියන ඒවාත් කිසිම පිළිතුරක් නොලැබුණු ගැටලු.

පොත් ප්‍රකාශන සමාගම්වලින් පැමිණි ලැබුණාම ලෙස්ට්‍රේඩ් මානවුට්ටන් ආවා. හොර කක්කඩයන් පසුව හෝ අල්ලාගැනීමයි අපේ අරමුණ වුණේ. ඒ සඳහා අපි පොත් සමාගම්වලට උපදෙස් දුන්නා, ඔවුන් මුද්‍රණය සඳහා ප්‍රයෝජනවත් කඩදසිවලට විශේෂ දියසලකුණු යෙදීමට. පාඨකයාට හිරිහැරයක් නොවන අන්දමෙන් "මුද්‍රණයේදී" රහස් ලෙස සිතාමතා යෙදීම. පොත් බැඳීමේදී එහි නාරටියට ඇතුළු කරන වර්ණවත් කඩදසි නිරූපණයක් දෙවල්. මේ ආදී සුක්ෂම උපාය මාර්ග-විසිහසුරක් අපේ මුද්‍රණකරුවන් පොත්වලට ඇතුළු කළා. හොරෙන් පොත් මුද්‍රණය කරන අය මේ කිසිවක් දනගෙන තිබියේ නැ. ඒ නිසා මේ ප්‍රශ්නය විසඳන්න අපට අවශ්‍යව තිබුණේ කුලය පමණයි. හොර පොතක් අල්ලාගන්නාම, ඒත්සමේ ප්‍රශ්නකාරීත්වය විසඳනු ආකාරයට, ගැටලුව ලිහන්න පුළුවන් වෙන විදියටම හැමදෙයක්ම, කැලසුම් කළේ. මේ කටයුත්තේ යෙදෙන එක් පුද්ගලයෙකු හෝ අල්ලාගන්නාම, හොරු රැකම අල්ලාගන්න පුළුවන් බව මං සකොට්ලන්ඩියාඩ් එකට පැවසුවා.

මා පොලිසියට කිවේ මුලින්ම හොර මුදල් තෝරාගත් මුද්‍රණය කරන්නන් ගැන සොයාගැනීමෙන් ඉන්න කියලයි. එක කරල පුරුදු අයට හොර පොත් මුද්‍රණය කොහොම ජනප්‍රිය, අනෙක අවුරුද්දේ හැමකාලයකම පොත් විකිණීමේ එක වගේ කෙරෙන්නේ නැ. පාරිභෝගිකයා අතේ මුදල් තිබූ කාලෙට, විශේෂයෙන්ම උත්සව සමයට පොත් විකිණෙනවා හුඟක් අයයි. හොර පොත් මුද්‍රණකරුවා මේ කාලෙට කරන්නේ හොර මුදල් තෝරාගත් මුද්‍රණය. එක රටක ආර්ථිකය මුළුමනින්ම බිඳ දමා පිහාටුකරන්න පුළුවන් අපරාධයක්.

නැතැනියෙල් ගිහිසන් ගැන ඔබ අහල ඇති වොටයත්, ඔහු හුඟක් ප්‍රසිද්ධ දෘතපතියෙක් හැටියට, එහෙම තේද? ඩෙව්න් ප්‍රාන්තයේ මෙතෝදිස්ත දේවගැතිවරුන් පවත්වාගෙන යන අනාර් නිවාසයකට වරක් ඔහු ප්‍රශ්න දෙකක් පරිත්‍යාග කළා. තවත් සැරයක් ඊස්ට් ඇන්ග්ලියාහි පුළුල්ලහින් කඩාවැටුණු දෙව්මැදුරක්

ගොඩනැගීම ස්වකීය ධන පරිත්‍යාගයෙන් කළා. තවත් විනාඩක් යුද්ධයෙන් අසරණවූ ලුමින් වෙනුවෙන් අරමුදලක් පිහිටුවීමට කටයුතු කළා"

"ඔහු වංචනිකව මුදල් උපයන කෙනෙක් කියලා ඔබ කියන්නේ?" මම ඇසීම. "ඔහුද මෙතැන මොළකාරයා?"

"අන්න හරි"

"වංචනිකව මුදල් උපයනවා නම් ඇයි ඔහු මේ විදියට මුදල් පරිත්‍යාග කරන්නේ?"

"එහි අරමුණ රටේ මිනිසුන් මනාමග යැවීම" හෝමිස් කීය. "ඔබට මතක ඇති අපි අල්ලාගත් අප බැහැ හොරා ජෝන් ක්ලේ.... සිටි ඇන්ඩ් සබ්ලන්ඩ් බැහැවේ ගාබාට්ස්බර්ග් ප්‍රංශ රත්රන් අරන් පනින්න හැදූ මිනිහා. ඔහු එක් සක්කියක සකොට්ලන්තයේ බැංකුවක් බිඳලා මුදල් සොල්දානවා. ඊළඟ සතියේ කෝන්ටෝල්හි අනාර් නිවාසයක් හඳුන්වා ගියාල මුදලක් පරිත්‍යාග කළා. ඒ වගේම ඔහු හොර තෝරාගත් අවට ගැහුවා. මිනිමැරුවා. මෙහෙම අපරාධ කරද්දීත් පරිත්‍යාගවල යෙදෙන එකම හේතුව දන්නෙ දෙවියො නමයි. සමහරවිට තහනම් ලියවෙන්නක් හැටියට රටට පෙන්වලා තමන්ගේ අපරාධ හඟාගන්න ඔවුන් පුළුවනි. ඔබ දන්නවාද වොටයන් ලෙස්ට්‍රේඩ් එක තෝරාගත් කළේ කොහොමද කියලා?"

"කොහොමද?"

"ලෙස්ට්‍රේඩ් කියන්නේ මේ අය ස්වර්ගයට යන්නත් බලපත්‍රයක් හොරෙන් මුද්‍රණය කරගෙන, දෙවියන් වහන්සේ රචනා කළ පොතොරොත්තු වෙනවා ඇතිලු"

ස්ටැන්ලි හොප්කින්ස්ට් මෙන්ම මට ද සිතාපහළ විය.

"කොහොම හරි ඔහු සුප්‍රසිද්ධ ප්‍රකාශක සමාගම් හතරක පොත්, හොරෙන් මුද්‍රණය කළා." හෝමිස් කීය. "මේ සඳහා නැතැනියෙල් ශිබ්සන් තෝරාගත්තේ ඉතාම ඉහළින් පිලිවිචන ජනප්‍රිය පොත්. අප අර හිය තැන තමයි ඔහුගේ හොර මුද්‍රණාලය.

මේ මුද්‍රණාලයේ ප්‍රධාන මුද්‍රණ ශිල්පියා මෙන්ම කළමනාකාරිය වුණේ මර්ටා ලොරෙන් නම් අවිවාහක තරුණ කාන්තාව. හොඳ ඉංග්‍රීසි අධ්‍යාපනයක් ලැබූ ඇය, මුලින් කටයුතු කරල කියෙන්නේ ගුරුවරියක හැටියට. මුද්‍රණාලයකට කළමනාකාරවරියක් අවශ්‍යයි කියලා පුවත්පතක එළවුණු දන්වීමකට, ඇය අයදුම්කරල

නිසේනවා. ඒකෙහිම මර්ට්ටා ගලාපෙන්ට, නැතැතිසෙල් ගිබසන් හමුවුණේ. මේ මුද්‍රණාලයේ මුද්‍රණ කටයුතු කෙරුණේ හොර රහසේ. එක්පැත්තකින් අබලන් නිසා කඩාදමන නියමිතව, අත්හැරදමු විශාල මන්දිරයක්. අනෙක් පැත්තෙන් අසවකරන්නවල යකඩසැකිලි සාදන ලෙස වැඩපොළක්. මේ දෙක අතරේ මුද්‍රණාලය රහසිගතව අවුත්වාගෙන යන්න ඔවුන්ට අපහසුවුණේ නැ. වොට්සන් මබ කැමති ඇති මේ කතාවේ ඉතිරිවීමේ ගිබසන්ගේ කටිත්ම අඟන්න.....

මේ විතර්ට අප ගමන්ගත් අවස්ථාවක ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලිස් මූලස්ථානයට ළඟාවී තිබුණ දැන් විලංගු දමු අපරාධකරුවා අසුනක් වාට්ටි සිටි අතර හෝමිස්ගේ හා හොප්කින්ස්ගේ පැමිණීම සලාපොරොත්තුවෙන් පොලිස් ප්‍රධානියෙක් ඉහළ පහළ සන්මත් කළමින් සිටියේය.

"මං මේ බලාගෙන ගිටියේ මබ දෙදෙනා එනතුරු. මේ අපරාධකරුවා අල්ලාදීම ගැන මුළු පොලිස් සේවයම මබට ණයගැතියි හෝමිස් මහත්මයා. මොහු කර ඇති අපරාධ මදිවාව අතිශය පොලිස්භවයෙකුටත් මෙව් නියලා භයානකය කළා. ගිබසන්, දැන් ඉතින් කියනව බලන්න තවදුරටත් කුට්ටි. මේ කටයුත්තරය කළුසෙට එරෙහිව සාක්ෂියක් හැටියටත් යොදාගන්න පුළුවනි. මං කැමතියි කල් ඇතුළම ඒක මහත්කරලා ගිටින්න"

අපරාධකරුවා අපගේ මුහුණ දෙස බැලුවේ. තමාගේ කුට්ටිත්තරය පටන්ගත යුත්තේ කොතැනින්දැයි විමසීමට ගෙනි.

"මබේ කරාව මුල ඉඳලම අපට කියන්න මහත්මයා" හෝමිස් කීය.

මදවේලාවක් නිහඩව සිටි මුහු අන්තිමේදී කරාව ඇරඹුවේය. ඔහුට තිබුණේ ඉතාම රළු කටහිඟි.

"..... මං දන්න කාලෙ ඉඳලම මගේ තාත්තා කළේ පොත් වෙළඳාම. ඒ කාලේ දැන් තරම් නිතිරිති තද නැහැ. හොරට මුද්‍රණය කළ පොත් අපේ පොත් සාප්පුවේ එළිපිට විකුණුවා. පොත් හොරෙන් මුද්‍රණය කිරීම කළේ වෙනත් පුද්ගලයින් දෙන්නෙක්. ඔවුන් ඒවා ගෙනත් තාත්තාට විකුණා මුදල් අරගෙන ගියා. ඒ කාලේ හුඟක්ම ජනප්‍රියව තිබුණේ ඔවුන්ගේ ස්කොට්ගේ හා ඩැනියෙල් ඩෙකෝගේ පොත් බව මට මතකයි. මුදල් ගනුදෙනුවක්

සම්බන්ධයෙන් ඇතිවුණු දඬුවමක් තාත්තා මේ එක් හොර මුද්‍රණකාරයෙකුට වෙඩිතබා මරාදමනවා. ඒ අපරාධයට තාත්තාට මරණ දඬුවම ලැබුණා.

එතකොට මගේ වයස අවුරුදු විස්සයි. මගේ ඉගෙනීම හරිහැටි අවසන් කරල තිබුණේත් නැහැ. රැකියාවකට පුහුණුවක් ලබල තිබුණේත් නැහැ. තාත්තාගේ හුදිසි මරණය නිසා අවදේනෙකුගෙන් යුත් අපේ පවුල අතාර් වුණා. මම තමයි පවුලේ වැඩිමහල් පිරිමි දරුවා. පොත් වෙළඳාමෙන් තාත්තා විශාල ආදායමක් ලැබුවත්, අපට කියල ඉතිරි කළ දෙයක් තිබුණේ නැහැ. ඒ මොකද ඔහු හරි හම්බ කළ මුදල් මත්පැන් බීමට හා සුදුවට ගිහි විනාශ කළා.

තාත්තාගෙන් ලැබුණු වැරදි ආදරය නිසා මමත් වැරදි රැකියාවකටම යොමුවුණා. අනෙක් අය හොරට මුද්‍රණය කරන පොත් විකුණලා තමයි තාත්තාට මැරුම කරන සිදුවුණේ. ඒ නිසා මං තීරණය කළා ඒ වැඩකටයුතුවලට මගේම මුද්‍රණාලයක් පටන්ගන්න. යුදෙව්-ණය දෙන්නෙකුගෙන් මං ගිනිපොළියට ණයක් ගත්තා. අයිතිකාරයා වයස්ගත වීම නිසා විසිණීමට තිබු පරණ මුද්‍රණ යන්ත්‍රයක්, ඒ ණය මුදලෙන් මං මිලට ගත්තා. ඒ යන්ත්‍රාලයේම සේවය කළ මැදිවිය ඉත්මවු සැන්ඩර්ස් නම් මුද්‍රණ ශිල්පියා මගේ ලො රැකියාවට එන්න කැමැතිවුණා.

මාස කිහිපයක් ගතවෙද්දී මට තැනිවුණා ණය බෙරන්න. ඊළඟට එකතුවුණු මුදලෙන් මං තවත් මුද්‍රණයන්ත්‍රයක් අරගෙන තවත් සේවකයෙකු බදවාගත්තා. ආදායම හොඳවෙද්දී මං ඔවුන්ගේ වැටුප් වැඩිකළා. අවුරුදු එකහමාරක් ගතවෙද්දී මට හොඳ ආදායමක් ලැබුණා. මගේ සේවකයන්ට මං ගෙව්වා වෙනත් මුද්‍රණාලවල එවැනි සේවකයන් ලබන වැටුප්ගෙන් දෙගුණයක්.

අවුරුදු තුනක් පමණ අපි සාර්වකව වැඩකටයුතු කරගෙන ගියා. හමිබර්ඩ්ලා, ඒ. සී. වයිට්ලා මුද්‍රණය කරන පොත් තරමටම හොඳට අපි අපේ පොතක් හොරට මුද්‍රණය කළා. මය කාලයේ තමයි මං විවාහවුණේ. ඒ ඉරිද දෙව්මැදුරේදී හඳුනාගත් වැදගත් පවුලක තරුණියක්. ඔවුන් බොහොම හත්තිමත් අය. ඔවුන් දැනටියේ මං ව්‍යාපාරිකයෙකු බව පමණයි. ප්‍රණාතනවලට මං මුදල් පරිත්‍යාග කළෙත් ආගමික ලැදි සත්තුණුවන් කෙනෙක් කියා රටට පෙන්වන්න.

මං කළේ නිතිවිරෝධී කටයුත්තක් බව දන්න නිසා, සේවකයන් මට යටහත් පහත්වුණේ නැහැ. අපොහොසත් වුණේ නැහැ. මුද්‍රණ කඩදසි ඔවුන් රෝල්පිටින් හොරෙන් විකුණුවා; මුද්‍රණ තීන්ත බෝතල් හොරකම් කරගෙන ගිනිත් වෙන මුද්‍රණාලවලට විකුණා තිබුණා. මේවා ගැන මට පොලීසියට පැමිණිලි කරන්න විධියක් නොතිබුණු බව ඔවුන් දනහිටියා. මේ අතරේ ඔවුන් බලෙන් වගේ වැටුපත් වැඩිකරවා ගත්තා.

මීට අවුරුදු තුනකට පෙර, ඔහුගේ වැටුප යළිත් වරක් දෙගුණයකින් වැඩිකරන මෙන්, සැන්ඩර්ස් මගෙන් ඉල්ලා ගිටියා. මං ඒකට කැමතිවුණේ නැහැ. ඒ වෙනකොටත් ඔහුට විශාල වැටුපක් ගෙවූ බව මම සැන්ඩර්ස්ට මතක් කළා. නමුත් ඔහු ඒක පිළිගත්තේ නැහැ. වැටුප වැඩි නොකොළොත් මං ගැන පොලීසියට ඔත්තුවක් දෙන බවට ඔහු තර්ජනය කළා.

මහත්වරුනි, මට කරන්න තිබුණේ එක් දෙයයි. මේ ආකාරයට ඔහු මාව ප්‍රාණ ඇපකාරයෙකු කරගෙන, දිගින් දිගටම කප්පම් ඉල්ලීමට ඉඩ ඇති බව මම තේරුම්ගත්තා. ඉතින් මට සිදුවුණා සැන්ඩර්ස්ගේ ඉරණම යාහැල් ලෝකයේ මැරවර කල්ලියකට හාද්දෙන්. මං කරන ලද සෙබස්ටියන් මෝරාන් හමුවෙන්න ගියා. සැන්ඩර්ස් අතුරුදන් කරන්න මොරාන් ඉල්ලා ගිටියේ පවුම් තුන්සියක් පමණයි. මොරාන් ඒ වැඩේ සාර්ථකව ඉටුකළා.

ඊළඟට මං තීරණය කළා මුද්‍රණාලයේ පාලනය මම ම කරන්න. නමුත් මට එතැනටම වී සිටීමට නොහැකි නිසා වැඩ කළමනාකරණයට කෙනෙකු අවශ්‍ය වුණා. මොවුන් වැඩ වැටුපක් ඉල්ලන්නේ මුද්‍රණාලවල පළපුරුද්ද අය වුණාම. ඒ නිසා මං තීරණය කළා වැඩ නොදන්නා කෙනෙක් බඳවාගෙන වැඩ පුහුණු කරන්න. හොරමැරකම් තර්ජන කළේ පිරිමි-අය නිසා, මං හිතුවා කාන්තාවක රැකියාවට බඳවාගන්න.

මර්වා ලොරෙන් මගේ ආයතනයේ රැකියාවට ආවේ මං පුවත්පත්වල පළකළ දත්විමකට. ඉතාලි සම්භවය තිබූ පවුලකින් පැවත ආ ඇය, මුලින් ඉංග්‍රීසි ගුරුවරියක්. ඇගේ පියා මියගිනිත්, මව ඇතුළු පවුලේ හයදෙනෙකුගේ බර කරටගන්න ඇයට සිදුවී තිබුණා. ඒ නිසා ඇයට උවමනාව තිබුණේ වැඩි පඩියක් ගෙවන මොකක් හෝ රැකියාවක්. ඇය ඉතාම දක්ෂ තැනැත්තියක්. මුද්‍රණ කටයුතු

ගැන හැමදෙයක්ම මර්වා ඉතාම ඉක්මනින් ඉගෙනගත්තා. අතුරු ඇමිනීමේ කටයුතු ඇය ඉක්මනින්, ඉතාම ඉතාම කළා. හොරෙන් මුද්‍රණය කරන පොත්වලට ඉල්ලුම් වැඩිවෙද්දී, අපි තවත් තරුණ සේවකයෙකු බඳවාගත්තා. එයින් එක් කෙනෙක් රාත්‍රිකාලයේ පොත් බෙදාහැරීමට, ඔවුන් නැවතී ගිටියේ මුද්‍රණාලයේම පිටුපස තිබූ කාමරවල.

මර්වාගේ නිවස තිබුණේ ලන්ඩනයේත් වුවන. ඒ නිසා ඇයට දිනපතා හෙදර ඉදන් රැකියාවට පත් නැතිවෙත් තිබුණේ නැහැ. අනෙක මුද්‍රණ වැඩකටයුතු හැමදෙයක්ම කෙරුණේ රාත්‍රි කාලයේ. දවාලට එතැන වහල දමලයි තිබුණේ. මුලින් නවාතැන් පොළක නැවතී රැකියාවට ආ ඇය, පසුව මුද්‍රණාලයේම නවාතැන් ගැනීමට ඉඩදෙන ලෙස මගෙන් ඉල්ලා ගිටියා. උඩ තට්ටුවේ කාමර දෙකක් නිතරම වසා දමා තිබුණු නිසා මං ඒකට ඉඩදුන්නා. එයින් එක් කාමරයක පදිංචි වූ ඇය, අනෙක් කාමරය ඇගේ මුළුතැන්ගෙය හා කැමකනකාමරය ලෙස පාවිච්චි කළා.

පසුගිය අවුරුදු තුනක පමණ කාලයක් මුද්‍රණාලයේ කළමනාකාරිය හැටියට කරපුතු කළේ මර්වා. මේ කාලය තුළ ඇගේ වැටුප වැඩිකරන මෙන්, තුන්පාරක් මගෙන් ඉල්ලා ගිටියා. මං ඉබාහොම කැමැත්තෙන් ඊට එකඟවෙලා ඇගේ වැටුප වැඩිකළා. නමුත් අන්තිමේදී ඇය මගෙන් ඉල්ලා ගිටියේ මට කළ නොහැකි දෙයක්.

"ඒ මොකක්ද?" හොඳකින් සිහිපුළුවිය.

"දරුවන් තුන්දෙනෙකු සහිත මගේ පවුල දික්කසාද කර දමලා තමා විවාහ කරගන්නා මෙන් මර්වා මගෙන් ඉල්ලා ගිටියා." ගිබ්සන් කීය, "ඒකට මං කැමතිවුණේ" නැහැ. මුලින් මගේ ප්‍රතික්ෂේප කිරීමටලට ඇය නිහඬව සිටියා. මාස තුනහතරක් යද්දී, ඇයව විවාහකරගන්නා මෙන් මර්වා දිගින්දිගටම මට බලකරන්න පටන්ගත්තා. මං කිව්වා ඇයට මාස හයක වැටුප් අරගෙන රැකියාවෙන් ඉවත්වෙන්න කියලා. එතකොට ඇය, මගේ වංචනික කටයුතු පොලීසියට හෙළිකරන බව කීද්දී මට තර්ජනය කළා."

"ඉතින් ඇයවත් නිශ්ශබ්ද කරන්න මබට සිදුවුණාද?" කපාවට බාධාකරමින් හොඳකින් සිහිපුළුවිය.

"මේ වංචනික ව්‍යාඥාවලට හැටි එහෙමයි මහත්මිය" ගිබ්සන් කීවේ යළිත් පාපෝච්චාරණය අරඹමිනි. "අපරාධ ලෝකයේ

කටයුතුවලට හවුල්වුණු කෙනෙකුට, මගේ ඒවායින් අයින්වෙලා යන්න අවසර නැහැ. මුලදීම ඉඩක්වෙලා ගියා නම් ඒක වෙන දෙයක්. නමුත් අවුරුදු ගණනක් හවුල් ඒකට නීතිවිරෝධී කටයුතුවල යෙදිලා, පස්සේ එයින් අයින්වෙලා පොලිස් ඔත්තුකරුවෙකු වෙන්න කිසිම ඉඩක් නැහැ.

ඒ වුණත් නිදහසේ කතාබහ කරලා, ඇයට ලොකු වන්දියක් ගෙවලා හරි තිදහස් වෙන්නයි මං හිතුවෙමි. මුද්‍රණාලය සහියකට වහලා සේවක ළමයින් ගෙදර යැව්වා. ඒ බැලීම වුණොත් මගේ අවසන් විසඳුම ක්‍රියාත්මක කරන අදහසෙනි.

මම සාමාන්‍යයෙන් මගේ පෞද්ගලික අභිවෘත්තියෙන් දවල් වෙලාවලට මුද්‍රණාලයට එන්නේ නැහැ. එහෙම කළේ ආරක්ෂක පියවරක් හැටියට. එද දවසින් පුරුදු විදියට කුලීරියක ඇවිත් ගොඩොල්ලින් විදියට හැරෙන තැනින් බැහැලා, පයින්ම ආවා. මං ඇයට කියලා තිබුණේ මේ ගැන කතාබහ කරලා විසඳුමකට එවූ කියලා. ඒ හින්දා ඇය හිතන්න ඇත්තේ ඇගේ අරමුණු ඉටුවෙව් කියලා. මං කන්තෝරු කාමරයට ඇවිත් වාඩිවුණාම මර්වා තේ පිළියෙල කරන්න ගියා. මිනිත්තු දහඅකීන් පමණ ඇය අප දෙදෙනාටම උණු තේ කෝප්ප දෙකක් හඳුනෙන ආවා. ඇය සුළුදේටත් තදින්ම කෝපවෙන කෙනෙක්. ඒ නිසා තේ බොන අතරේ මං කරාව පටන්ගත්තේ සුහදව - මං ඇයගෙන් දැනුවා, මාය හයක වැටුප අරගෙන මෙහෙන් ඉවත්වී යන්න කැමති නැත්නම්, ඇය ඉල්ලන මුදල කොපමණද කියලා. එහෙම මුදලක් අරගෙන කොහේ හෝ ඇත පළාතකට ගියි. රැකියාවක් කරගෙන, විවාහයක් කරගෙන, වැදගත් විදියට ජීවත්වන්න පුළුවන් බව මං ඇයට කීවා.

නමුත් එයට තදින්ම කෝපවීමක් වූ ඇය කළේ මොකක්ද? කෝපයෙන් වියරු වෙලා, හින්දර මෙන් උණු තේ කෝප්පය මගේ මුහුණට දමාගැසීමයි. උණු තේවලට මගේ මුහුණ පිළිස්සී දඩුවම්දනාවක් දුනුණා. මට හිතුවේ ඒ වේදනාව නිසා මං ක්ලාන්ත වෙව් කියලයි. දෙවියනේ! යක්ෂාවේෂ වුණු මගේ දැතින් මොනවා වුණද කියල මම ම දන්නෙ නැ. මගේ සිහිකල්පනාව යථා තත්ත්වයට එද්දී මා අතින්වුණු අපරාධය මට දකින්න ලැබුණා. මොන තරම් වංචා කටයුතුවල යෙදුණත්, කඩදවත් මගේ දැතින්

කුකුළු පැටියෙකුටත් මරාදමලා නැහැ. ඉතින් මෙවැනි පාපයක් මා අතින් සිදුවුණේ කොහොමද? දැන් මං මොකක්ද කළයුත්තේ? මට හිතාගන්න බැව්වුණා. මේ විදියේ වංචනික ව්‍යාපාරයක යෙදීම නිසා මගේ ජීවිතයම අවුල්කරගත් බව පැවසුණේ ඒ වෙලාවේ.

ඇගේ මළසිරුර ඉන්මනින් මෙනැතින් ඉවත්කරගෙන ගිහින් කොහේ හෝ දම්ය යුතු බඩ මං තේරුම් ගත්තා. කොහොමද මං තනියම එහෙම දෙයක් කරන්නේ? මට ප්‍රථම හවුල්කරගන්න කෙනෙක් හිටියේ නැහැ. මළසිරුර කොටස්වලට කපලා පුන්ක පෙට්ටියකට පටවාගන්නොත් කාටවත් කොපෙනෙන අන්දමට මට තනියෙන් ගෙන යාහැකි බව මං තේරුම් ගත්තා. අලුත් පුන්ක පෙට්ටියකට වඩා පරණ දෙකක් ගන්නොත්, පොලීසිය පහසුවෙන් නොමග යවන්න පුළුවන් කියලයි, මට හිතුවේ. මං එවේලේම ගිහින් පරණ බඩ කඩයකින් පුන්ක පෙට්ටියක් අරගෙන ආවා. මස් කපන ලොකු පිහියක් මර්වාගේ මුළුකැන් ගෙයි තිබුණා. ලේ හැමතැනම ගලායන එක වළක්වන්න මං ඉවතදමන කඩදසිවලින් ඇගේ සිරුරේ කැබලි එකුවා. අඟිමට කඩදසි මදිවුණාම ජනේල දෙකක තිර ගළවලා ඒවාක් දමමා. මළසිරුර සම්පූර්ණයෙන්ම පුන්ක පෙට්ටියට දමන්න හැකිවෙව් කියලා හිතුවත්, එක් අතක් ඉතිරිවුණා. එයත් දෙර දේදදක හා වැහිකඩායක ඔතලා දිග ගමන්මල්ලක දමා ගත්තා. මගේ ඇඳුම් මාරුකරලා ලේ සහිත ඇඳුමක් ඒ ගමන් මල්ලටම දමමා.

බොහෝ කලකට ලස්සුර විනෝද ගමනක් ඇවිත් මට මෝකැමිබි බොක්ක හා වැල්මත් ගම්මානය ගැන මතක තිබුණා. ඒ ආ වෙලාවක කුලියට ගත් බෝව්වුවක රුවලක් දමාගෙන, දවසක් ම මුහුදේ ගතකරලා මට අත්දකිමින් තිබුණා. වැල්මත්වල හා රජවත්වල මුහුදේ, ගල්පර අස්ල සමහර තැන් ගැඹුරු බවත් ධීවරයන් නිව් බව මට මතක්වුණා. ඉතින් කළයුතු හොඳම දේ ලොකු බර කළුගලක් ගැටගහලා පෙට්ටිය මුහුදට දමීම බව පැහැදිලියි. ඒකට අවශ්‍ය වෙන කස් සහ ගලත් තවත් ගමන්මල්ලක දමලා එද රැ මගේ අභිවෘත්තියෙන් මුද්‍රණාලය වෙත අරගෙන ආවා. පුන්ක පෙට්ටියට සහ අනිත් ගමන්මල්ලට ඉබියතුරු දමලා ඒ තුනම දුම්රියපොළට අරඹනවා ගියි. ඒවා මෝකැමිබි වෙත යවන්න ගමන්බඩු අංශයට භාරදුන්නා. මොකක් හරි ප්‍රශ්නයක් වුණොත්

මාව අදහාගැනීම අපහසුවෙන් මං බොරු රැවුලක් මුහුණේ අලවාගෙන, මුහුණ ආවරණය වන විදියේ ගිස්වාස්මකන් දමාගන්නා.

එද රාත්‍රි ඒවා ගමන්බඩ දුම්රියෙන් යවලා, මං පසුවද උදේ මගී දුම්රියෙන් මෝකැම්බි බලාපිටත්වුණා. සවස්වෙද්දී මං එහේට ළඟාවුණා. හෝටලයක කාමරයක් කුලියට අරගෙන හැන්දාවෙන කුරු අදලා, ඊළඟට කුලිරියකින් දුම්රියසැලට ගිහිං, මගේ ගමන් බඩු විසන් එයට දමාගෙන වැල්මත් බලා ගියා. අඳුරු වැටිගෙන එද්දී බෝට්ටු කුලියට දෙන තැනකින් මං බෝට්ටුවක් කුලියට ගත්තා. ට්‍රන්කපෙට්ටිය සහ ගමන්මල දෙක පටවාගෙන මුහුදේ ගැමුරු යයි හිතු පැත්තට මං යාත්‍රා කළා. එතැනට ළංවුණාම රුවල බාලා, ගමන්මල්ලක තිබූ චාඞ්කබාස් එතු අත අරගෙන එය මතා තිබූ කඩදසි හා වැහිකඩයා ඉවත්කරලා ඒ අත ට්‍රන්ක පෙට්ටියට ගැටගැසුවා. මං ගෙනගිය ගල් ඒකටම ගැටගැසුවා. මං හිතුවේ ඒ අත මාර්න් විසින් කා දමා වි කියලයි. නමුත් ඒක මෝරෙකු විසින් ගිල දමා තිබුණේ මං නොහිතු විදියට. ඒක පුවත්පත්වල පළවුණාම මගේ හිතට බයක් ඇතිවුණා. මුදුණාලයේ වැඩ පටන් ගැනීම තවත් දින කීපයකින් කල් දුටුවා

"ලොරෙන් මෙනෙටියගේ මළසිරුර හමුවුණාම අපි ඇය ගැන විස්තරයක් පුවත්පත්වල පළකළා" හෝමිස් කිය. "ඇය හොයාගෙන ඇගේ ඇතින් පොලිසියට හෝ මිබේ කාර්යාලයට නොදා එක පුදුමයි"

"කාර්යාලය පිහිටි තැන හෝ කරන රැකියාව ගැන විස්තර, ගෞරවයට දැනුමදෙන්න එපා කියලා, මා මර්ධාට කියලයි තිබුණේ. අනික ඊට දිනකිහිපයකට කලින් ඇය ගෞරවයෙන් ආව නිසා ඔවුන් සැකයක් හිතන්න නැහැ" කී නැහැනියෙල් ගිබ්සන් ඔහුගේ සාපෙස්විචාරණය අවසන් කළේය.

"ඔබ කොහොමද හෝමිස් මේ තැමදෙයක්ම හොයාගත්තේ?" මා හෝමිස්ගෙන් ඇසුවේ එද සවස් අපගේ නිවහනේදීය.

"මෙහෙම වෙලාවට අපි දෙපැත්තකට අවධානය යොමු කරන්න ඕන" ඔහු පැවසුවේ තම හාන්සිපුටුවේ වැකිරි පුපුරුදු ලෙස පයිපය පුවේ රදවාගනිමිනි. "එක් පැත්තක් මිනිස් සිරුරේ කැබලි මගින් එය හඳුනාගැනීම. බොහෝවිට අපට එයට

උදව්වෙන්නේ ශරීරයේ ඇති උපන්ලප, කුඩාල කැළැල්, පව්ව කෙටීම ආදිය. හැඳසිරි ඇදුම්වල ලෙන්වු ලකුණු තිබුණේ නැහැ. පැළෙසිරි ආහරණ ආදිය ඇසුණා. නමුත් ඒවායින් සතුටුදයක ප්‍රතිඵල නොලැබුණු බව මබට මතක ඇති. ඇගේ මුහුණේ තිබූ සුවිශේෂ උපන් ලපය ඇතත් අත්බාගයේ තිබූ ඔරලෝසුවේ කොටා තිබූ M. L. අකුරු ගැනත් රතුපාට ගවොම ගැනත් කියල අපි පුවත්පත් දත්වීමක් දුටුවා. නමුත් අපි දිනන තරම් මිනිස්සු පුවත්පත්වල පළවෙන මය වඟේ දත්වීම කියවන්නෙ නැ. ඇය ළඟකදී ගෞර ගිහින් ආව එකක්, රැකියාව කළ තැන ගැන විස්තර ගෞර අය දන නොසිටිමත් අපට සාදුටුක් වුණා.

අපේ අවධානය යොමුකරන්න ඕන අනෙක් පැත්ත තමා සිරුර සමග හමුවෙන දේවල්, ට්‍රන්ක පෙට්ටිය හෝ යොදගෙන තිබූ කබය සාමාන්‍ය ඒවා නිසා ඒවායින් ඒකරම් ප්‍රයෝජනයක් වුණේ නැ. කොහොම නමුත් පෙට්ටිය තමාගෙන් මිලටගත්තේ මේ විත්තිකරු බවට පරණබඩු වෙළෙන්දා නඩුවේදී සාක්ෂි දේවි. මට ලැබුණු වැදගත්ම හෝඩුවාව මොකක්ද දත්තවද? ඇගේ සිරුරේ කැබලි එහිමට අපරාධකාරයා සොදගෙන තිබූ කඩදසි. ඒවට ලේ උරාගෙන තිබුණත්, පසුව මුහුදු වතුරෙන් පෙය් තිබුණත් මට හරි ප්‍රයෝජනවත් වුණා. ඒ කඩදසි විශ්ලේෂිත කළ පරීක්ෂා කරද්දී මට හැකිවුණා එක් වැදගත් කරුණක් හොයාගන්න. ඒ තමයි මේවා මුදුණාලයකින් ඉවත දමූ කඩදසි බව. යන්ත්‍රයක් ක්‍රියාකරවලා පොතක පිටු මුදුණය කිරීමට පෙර, මුදුණ ගිල්වින් කඩදසියක් යන්ත්‍රයට දමා පිටුවල අකුරු සැකැස්ම නිවැරදි කියා පරීක්ෂා කර බලනවා. වැරැදි තිබුණොත් ඒවා නිවැරදි කර යළිත් යන්ත්‍රයට දමන්නේ බොහෝවිට අර කඩදසියම අනෙක් පැත්ත. මිළඟට මුදුණයේදී තරක්වූ කඩදසි, යන්ත්‍රවල වැඩිපුර හින්න පිසදීමට යොදගත් කඩදසි ආදියත් මේවාට අයත්. මෙවැනි අත්හද බැලීමට යොදගත් අහක දමන විශාල කඩදසි තොග සෑම මුදුණාලයකම එකතු වෙනවා. බොහොම වෙලාවට ඔවුන් ඒවා යොදගන්නේ විකිණීම සඳහා ගෙනයන පොත් පාරසල් කිරීමට. නමුත් ගිබ්සන් ඒවා යොදගන්නේ අවනත් වැඩකට.

ලේ තැවරුණු නිසා තරමක් නොපැහැදිලි වුණත්, කඩදසිවල මුදුණය වූ අකුරු තවමත් ඉතිරි වී තිබුණා. කාචයේ උපකාරයෙන් මේවා පරීක්ෂා කර බලන්න මට සෑහෙන වෙලාවක් ගතවුණා.

මොනවද මේවල මුද්‍රණය කරල තියෙන්නේ? අර ඉංග්‍රීසි ලේඛකයන්ගේ පොත්, මං ළමා කාලයේදී කියෙව්වත් රුසියන් ලේඛකයන්ගේ පොත් මං කියවලා නැහැ. ඒකට හේතුවුණේ ඒවා සාර්ථකව ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය වුණේ මැන කාලවල. ඒවායේ හොඳ ඉංග්‍රීසි පරිවර්තන ඒ කාලේ ඒතරම් සුලභවුණේ නැ. නමුත් අර කොළවල තිබුණු රුසියානු කමිහම් නිසා ඒවා මොනවද කියල තේරුම් ගැනීම මට අපහසුවුණේ නැ. ඊට අමතරව මං අර කලින් සඳහන් කළ ඉංග්‍රීසි හා ප්‍රංශ ලේඛකයන්ගේ පොත්වල තරත්වුණු කඩදසින් මට හමුවුණා.

ඇයි මේ තරත්වුණු නොකැපූ මුද්‍රණ කඩදසි මේ තරමක්, කියා මං කල්පනා කළා. ඊළඟට මට මතක්වුණා ඇගේ ඇඟිලි තුඩුවලින්, ඇය මුද්‍රණාලයක සේවය කළ නැතැත්තියක් යන කරුණ අප සොයාගත් බව. එතකොට මට හොයාගන්න තිබුණේ මේවා මුද්‍රණය කළ මුද්‍රණාලය, ඉතින් ප්‍රධාන ප්‍රකාශන සමාගම් හතරකින් පොත්වල සාම්පල ගෙන්වාගෙන මං පරීක්ෂා කළා. නමුත් අර ලේ තැවරුණු කඩදසිවල තිබුණා, මං ගෙන්වාගත් පොත්වල නොතිබුණු මුද්‍රණ වෙනස්කම්. එතකොට කොහොමද මෙහෙම දෙයක් වුණේ? මට එක්වරම මතක්වුණේ අර ප්‍රසිද්ධ සමාගම් කලකට පෙර ස්කොට්ලන්තයාඩ් රහස් පොලීසියට කර තිබූ පැමිණිලි, ජනප්‍රිය පරිවර්තන කරා හොරට මුද්‍රණය කරන තැන් කොහොමද අපි හොයාගන්නේ? මං ස්වෘත්ති ලිපි හොප්කින්ස්ට මේ ගැන කිව්වා.

"හෝමිස් මහත්මයා, මං රටපුරා තැන් තැන්වලින් පොත් ගෙන්වා ගෙන ඔබට දුන්නොත්, ඔබට පුළුවන්ද හොර පොතෙන්, හොඳ පොතෙන් වෙනස හඳුනාගන්න?" ඔහු ඇහුවා.

"ඔව් මට පුළුවනි" මං කිව්වා.

"හරි. මං මේ එංගලන්තය පුරාම ඇති පොත් වෙළෙඳපල්වලින් පොත් එකතුකරනවා" ඔහු කිව්වා, "වොට්සන්, මං ඔබට කලින් කියල ඇති, ස්වෘත්ති ලිපි හොප්කින්ස් මේ ස්කොට්ලන්තයාඩ් එසේ ඉන්න පොලිස් නිලධාරියන් අතර දක්ෂයෙක් බව. ලෙස්ට්‍රේඩ්ල, බ්‍රඩ්ස්ට්‍රිට්ට්ට් වඩා ඉදිරියෙන් තමයි හොප්කින්ස් ඉන්නේ."

"ඔබ කොහොමද ඔබේ පොත් එකතුකරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නේ?" මං ඇහුවා.

"බයවෙන්න එපා හෝමිස් මහත්මයා, මං ඒක නියම පිළිවෙළට කරන්නම්" ඔහු කිව්වා. "මං ඒකා යටත්තේ සිටිල් ඇඳුමෙන් සැරසුණු පොලිස් භටයන් හතරෙයි"

"එහෙනම්?"

"මං යටත්තේ මගෙන් හොඳින් උපදෙස් ලැබූ සාමාන්‍ය මිනිස්සු..... ඒ කියන්නේ පාහැල් ගිණිගින්න, ගිණිගින්න, කම්කරුවන්, ලිපිකරුවන්, දේවගැතිවරු, හෙදියන්, හෙවල්වල මෙහෙකරුවන් සිය මුණුබුරු මිනිබිරියන් සමඟ වයස්ගත සිසුල ආච්චිල, කුලීර් රියැදුරන්..... වගේ අය"

"විශිෂ්ටයි" මං කිව්වා "ඔවුන් පොත් මිලිට්ගත්තේ කොහෙන්ද කියල ඔබ හඳුනාගන්නේ කොහොමද?"

"පොත් වෙළෙඳපලෙන් පිළියට ගාව ගමන් ඔවුන් එහි නම හා ලිපිනය පොතෙහි ලියාහිතී. එයින් හොඳපොත් මොනවද හොර පොත් මොනවද කියල හෝමිස් මහත්මයා හොරල දෙන්න. ඉතිරි හරිය මං බලාගන්නම්"

"ඔබ මෙත ක්‍රියාත්මක කරන්න බලාපොරොත්තු වෙන්නෙ ලන්ඩන් නගරයෙද?" මං ඇහුවා.

"ඇයි පිටපළාත්වලත් මේ ගැන හොඳ බැලීම වඩා සුදුසුද?"

"ඔව්" මං කිව්වා. "බොහොම මව්ලාවට මේ වගේ වංචනික දේවල් වඩාත්ම යැවෙන්නේ ලන්ඩන් නගරයෙන් බොහොම ඇත. ඒ අනුව එඩ්මන්ඩ්, ග්ලාස්ගෝ, මැලෙස්ටර්, ක්‍රිස්ටල්, ජලිම්න් ආදී ඇත පළාත්වලින් හොඳ බැලුවොත් හොඳ පොත්වලට වඩා හොරපොත් අල්ලාගන්න පුළුවන්-හිමි. ඒ මොකද හොර නෝට්ටු මුද්‍රණය කරන වංචනිකයන් ඒවා මුලින්ම මහජනයා අතර බෙදාහැරීම කරන්නේ ඇත පළාත්වල"

මං කියූ දේවල් නිශ්ශබ්දව අහගෙන හිටි හොප්කින්ස්, වහාම ඔහුගේ පොලිස් නිලධාරියන් කිහිපදෙනෙකු කැඳවලා උපදෙස් දීල තියෙනවා. ළමයින් දෙදෙනෙකු යවා කළ මිලදී ගැනීම්වලින් පොටර් වතුරග්‍රයේ හා පිංට්ට් පවුමගේ වෙළෙඳපල් දෙකක් හොයාගන්න ඔවුනට හැකිවුණා. පොලිස් කණ්ඩායම් දෙකක් සමඟ හිමින් හොප්කින්ස් ඒ ස්ථාන වැටලුවා. තමන්ට හිමි යන්න වෙන බව තේරුම් ගත් වෙළෙඳපල් හිමියන් හොර පොත් මුද්‍රණාලය පිහිටි තැන හා ඒවා ලබාදෙන පුද්ගලයා ගැන තොරතුරු හෙළිකරල තියෙනවා.

මේ හොරපොත් මුද්‍රණයේ මොළකාරයා නැතැතියෙල් ගිබ්සන් බව දනගන්න ලැබුණාම, හොරකිත්ස් පවා පුද්ගලයාට පත්වුණා. ඒ මොකද ගිබ්සන් ප්‍රසිද්ධියට පත්වෙලා තිබුණේ දහපති ව්‍යාපාරිකයෙක් කියලයි.

මුද්‍රණාලයේ වැඩකටයුතු කෙරෙන්නේ රැ කාලයේ බව අශ්වකරන්න කම්හලේ සේවකයන් දනගිටියා. වටේටම උස නාල්පයක් තිබුණු නිසා ඔවුන් කවදවත් ඒ පැත්ත දකල තිබුණේ නැහැ. නිතරම රතුපාට වෙවාළී අදින කෑන්තාවක් මේ මුද්‍රණාලයේ සේවය කරන බව, කම්හලේ කළමනාකරු කිව්වා. ඇය කුලීරියකින් ඇවිත් හැන්දෑයාමයේ අංක 73-දෙරටුවෙන් ඇතුළුවෙන හැටින්, සමහරදා උදයකාලයේ පිටවී ගිය හැටින්, ඔහු දකතිබුණා. ඔහු හිතල තිබුණේ ඒ කෑන්තාව. මේ ආශ්‍රිතය අයිති නැතැන්නාගේ බිරිඳ කියලයි. ඔවුන් අසල්වැසින් සමඟ කිසිදු ආශ්‍රයක් තිබිල නැහැ. බලාගෙන ගියාම ඒක පුද්ගලයාගේ කෑහ. ඊයෙ රාත්‍රි පොලිස් කණ්ඩායමක් ගිහින් මෙම මුද්‍රණාලය සහිත නිවස වැටලුවා. අශ්වකරන්න කම්හලේ වහලුරු නැහැණු පොලිස්භවයෙකු දකල තිබුණා. නිවස ඇතුළේ කවුදෝ සිටිබව අපි බලාපොරොත්තු වුණේ උදේ දහයට පමණ ගිහි ඔහු තිරහාරයට ගන්නයි. නමුත් අප පොලිස්භවයා ඔහුගේ ගිනේ ඇතිවී තිබුණු උදෙසාගයට උදේ පාන්දරම ගසකට නැගලා, මුද්‍රණාලයට අයත් වන්නට පැනලා තියෙනවා. තමන් කළ අපරාධය පොලීසියට හෙළිවී ඇති බව තේරුම් ගෙන තමන් කොටුවී ඇති බව වැටගි ගිබ්සන් පොලිස්භවයාට වෙඩිකියලෑ ගිබ්සන් පහෙම කරන්න ඇත්තේ පැනයන අරමුණෙන්. නමුත් ඒක සාර්ථක වුණේ නැ. ගේට්ටුවල අගුල් කඩාගෙන ඇතුළුවුණු පොලිස් කණ්ඩායම් දුටු ඔහු යටත්වුණා හෝමිස් තම දිරිස කපා ව අවසන් කළේය.

"කොහොම හරි මේ වාරයේත් අපි හිතු විදියේ දීර්ඝ නිවාඩුවක් ගතකරන්න අපට බැරිවුණා නේද හෝමිස්" මම කීවෙමි. "වෛද්‍ය මොන්රෝගේ අවවාද ඒ ආකාරයෙන්ම පිළිපදින්න අපි හෙටම ආපහු යමු මෝකැම්බෙලට."

"මගේ හිතවත් වෙට්සන්. මම නම් හිතන්නේ මගේ සිරුරට ඉහාම හොඳ විවේකයක් ලැබුණා කියලයි. අප කලින් තිබු අමාරු, අසනීප මොකක්වත් දැන් නැ. ඔබ්බෙන් ඒ රෝග ලක්ෂණ මතුවුණොත් විතරක් අපි වහාම යමු මුහුදුබඩ ගම්මානයක නිවාඩුවකට.

ඒක නෙමෙයි වෙට්සන් හෝමිස් යළිත් කිය. "බලාගෙන ගියාම මේ පරීක්ෂණයන් අප ඉන්ද්‍රිය මාණිකත්‍ය පරීක්ෂණයට හුඟක් සමානයි නේද? ඒක පටන්ගත්තේ පාත්තයෙකුගේ බවේ තිබුණු මාණිකකිත්. අවසන් වුණේ හොර වංචාවක් එළිදරව්වීමෙන්. මේක පටන්ගත්තේ අසරණ නරුණයෙකුට මිනී මෝරෙකුගෙන් එල්ලවුණු ප්‍රහාරයකින්. අවසන්වුණේ වංචනික ව්‍යාපාරිකයක සුලමුල හා සිහිසුණු සාත්තයක් හෙළිදරව් වෙමින්."

නැතැතියෙල් ගිබ්සන්ට එරෙහි නඩුව මල්ඩිබෙලි අධිකරණයේදී විභාගයට ගැනිණ. මර්වා ලෝරේන් සාත්තය සහ පොලිස්භවයා සාත්තය යන නඩු දෙකෙන්ම වරදකරු බවට තීරණය වූ ඔහුට මරණදඩුවම නියමවිය.

Reading Purpose Only

සුදුඅන්තුවා

1905 වසරේ ශීත සෘතුවේ එක් උදෑසනක මම වෙනදට වඩා කලින් අවදිවුණෙමි. කැමමේසය අසල මට දකින්නට ලැබුණු දසුනෙන් මම එක්වරම පුදුමසේ පත්විමි. මගේ හිතවත් ජර්ලොක් හෝම්ස් මහතා, මොහොතක් හෝ අපතේ නොයවා උදෑසන ආහාරය ගනිමින් සිටියේය. "මෝනිං ටෙලිග්‍රෆ්" පුවත්පතට මුහුණ යොමුකරගෙන කේන්ද්‍ර සමග බිත්තර ගිල දමූ ඔහු, මා දුටු විගස මට සංඥාවක් කළේය. ඒ ඔහු අසලට පැමිණෙන ලෙසය. උදේ දහය වනතුරු නිදාගන්නා හෝම්ස් කල්කඩා උදේ ආහාරය ගැනීම අසාමාන්‍ය සිදුවීමකි. එබැවින් කුමක් හෝ වැදගත් ප්‍රශ්නයක් මතු වී ඇතිබව මම සිතාගත්තෙමි. උදේ ආහාරය මා සඳහා ද එවන මෙන්, ගෙහිමි කාන්තාවට ඩිනුව නාදකොට දුනුමි දී, මම හෝම්ස් අසලින් අසුන්ගත්තෙමි.

ඔහු වෙත ප්‍රශ්න කිහිපයක්ම එල්ල කළත් ඔහුගෙන් කිසිවක් අසාගැනීමට මට නොහැකි විය. ඔහු මා සමග කථාව පටන්ගත්තේ කෝපි කෝප්ප දෙකක්ම පානය කොට පයිප්පය ද දල්වාගැනීමෙන් පසුව ය.

"මිත්‍රයා ඔබ අද උදේ පාන්දරින්ම නැගිටලා කැම ගත්තේ මොකක් හරි ලොකු ප්‍රශ්නයක් මතු වෙලා වගෙයි." මම කීවෙමි.

"ඔබේ නිගමනය හරි. බලන්න වොට්සන් තව ටිකක් ඉදිරියට යන්න පුළුවන්ද කියලා"

මම වටපිට බැලීමි. මේසය මත වූ කඩදසි කිහිපයක ලියා තිබූ යම්ක් මට දකින්නට ලැබිණි. මම ඒවා අතටගෙන පරීක්ෂාකර බැලුවෙමි. බයිසිකල් වයර්-හා අභවකර්ත්ත රෝදවලින් ඇතිවන සලකුණු මගින් ඒවා තදුනාගත් හැකි ආකාරය ගැන හෝම්ස් ලියූ සටහනකි ඒ. බයිසිකල් වයර්වල කට්ටි රටාව ගැන රූප සටහන් රැසක් ද සහිතව ඔහු විස්තර ඉදිරිපත් කර තිබිණි.

"සැකයක් නැ" මා කීවේ ඒ දෙසට අත දිගු කරමිනි. "ඔබ පටන් අරගෙන තියෙනවා තවත් පොත් පිංවක් ලියන්න. ඒකෙ මුල්පිටුව

මට නොපෙනුණත්, මම කියන්නද එහි මාතෘකාව - "රෝද සලකුණු මගින් අපරාධකරුවන් හඳුනාගැනීම"

"මට කණගාටුයි වොට්සන්" ඔහු කීවේ පයිප්පය මුවෙන් ඉවතට ගෙන මා දෙසට දුම් වලාවක් පිහිටිනි. "ඔබේ නිරීක්ෂණ හැකියාව මං හිතූ තරම් ශක්තිමත් නැ. ඔබ මෙනෙන්නට එද්දී මං කරමින් තිටියේ මොකක්ද? පුවත්පත කියවීම. මගේ දුඩි අවධානයක් යොමුවුණේ ඒකෙ තිබූ පුවතකට කියලා ඇයි ඔබට හොඳින්?"

මට සිදුවූ අතපසුවීම ගැන මගේ හිතේ සියුම් කලකිරීමක් මෙන්ම ලැජ්ජාවක් ද ඇතිවිය.

"ඇයි මොකක්ද සිදුවෙලා තියෙන්නේ? බිරපතල අපරාධයක්ද?" මා ඇසුවේ මේසය අසලින් හිඳගනිමිනි.

"මගේ හිතවත්-මිත්‍රයා" හෝම්ස් කීය. "විස්තරය මං දනගත්තේ පුවත්පතෙන්. කිසි සැකයක් නැ. ස්කොට්ලන්ඩියාඩ් රහස් පරීක්ෂකයෙක් වැඩ පමාවක් නැතිව අපම හොයාගෙන එනවා. ඒ හින්දා මේ විස්තර ඉක්මනින් කියවලා හිතට ගන්න. ඊයේ හවස "ස්ටාර්" පුවත්පතෙන් "ඊට්නිං නිවුස්" පුවත්පතෙන් මේ ගැන සඳහන්කර තිබුණා. නමුත් විස්තර කිසිවක් තිබුණේ නැ. ඔබම කියවලා බැලීම වඩා සුදුසුයි"

මැකෝලි සාමි අහිරහස් ලෙස සාක්ෂ්‍යයට ලක්වේ.

දශක දෙකකට පෙර සුප්‍රකට රත්ති මෙන්ම පෝලෝ ක්‍රීඩකයෙකු වූ මැකෝලි සාමිවරයා ඔහුගේ හිසට එල්ල වූ වෙඩිපහරකින් ඊයේ උදෑසන අභාවප්‍රාප්ත විය. මියයන විට ඔහු 38 හැවිරිදි වියේ පසුවිය.

අවිවාහකයෙකු වූ සාමිවරයාගේ සාකභ්‍යය ගැන තවමත් කිසිවෙකු අත්අඩංගුවට ගෙන් නොමැති බව, යෝක්යෙර් පොලීසියේ අපරාධ පරීක්ෂණ අංශය භාර ධන්කන් බෝල්ටන් මහතා "මෝනිං ටෙලිග්‍රෆ්" පුවත්පතට පැවසුවේය. මෙය ඉතාම සංකීර්ණ මෙන්ම අභිරහස් මිනීමැරුමක් නිසා මෙය ස්කොට්ලන්ඩියාඩ් පොලීසිය වෙත යොමුවෙතැයි විශ්වාස කෙරේ. එම පරීක්ෂණය භාරවන්නේ අපරාධ පරීක්ෂක ලෙස්ට්‍රෙඩ් හෝ බ්‍රැඩ්ෆීඩ් මහත්වරුන් දෙදෙනාගෙන් එක් අයෙකුට යයි විශ්වාස කටයුතු මාර්ගයකින් දනගන්නට ලැබී ඇත. ඒ දෙදෙනාගෙන් කාට භාරවුවත් එය සාර්ථක ලෙස විසඳන බවට සැක නැතැයි තතු දන්නෝ පවසති.

අපරාධය පිළිබඳ සියලුම තොරතුරු තවමත් හෙළිකරගෙන නැතැයි ස්ට්‍රිංගිල්ඩ් පොලිස් ස්ථානයේ නිලධාරියෙක් අපට පැවසුවේය. දනට හෙළි වී ඇති තොරතුරු අනුව මෙම සිද්ධියේ තොරතුරු මෙසේය.

ස්කොට්ලන්තයේ රජ පෙළපතට නැතැම් කියන පරම්පරාවකින් බිහිවුණු මැකෝලි සාමි, ප්‍රදේශයේ ක්‍රීඩා සමාජ ගණනාවක අනුශාසකත්වය දරුවෙකි. ගැටවර කාලයේ රග්බි ක්‍රීඩාවෙන් විශිෂ්ට දස්කම් දක්වා ඇති ඔහු, ක්‍රීඩාවේදියෙකුට සඳහා සිය ධනය නොමසුරුව වියදම් කළේය. "බ්‍රයන්" යන නමින් තම මිතුරන් අතර හැඳින්වුණු ඔහු, ශ්‍රීමත් වෙනස් කැමරන්ගේ එකම දියණිය වූ කැතරින් කැමරන් මෙතෙවිය සමග විවාහ ගිවිසගෙන සිටියේය.

ඉකුත් ජනවාරි 23 වැනිදා රාත්‍රියේ ගෝල්ඩන් රිගල් සමාජ ශාලාවේ පැවැත්වුණු භාග්‍ය කේන්ද්‍ර සංග්‍රහයකට හා බාල් නැටුමකට ඔවුහු සහභාගි වූහ. 24 වැනිදාට එළිවෙන පාන්දර කැමරන් මෙතෙවිය ඇගේ නිවස වෙත කැඳවාගෙන එන ලද්දේ මැකෝලි සාමිවරයා විසිනි. තමාම පදවාගෙන ආ අශ්වකරන්තයෙන් කැමරන් මෙතෙවිය ඇගේ නිවසට ඇරලූ සාමිවරයා, ඉන්පසු තනිවම පොරොන් හි පිහිටි තම නිවස බලා පිටත් වී ගියේය.

පික්වත් අසල නිව්ටේල් නම් කිරි ගොවිපොළේ කිරිදෙවීමේ කටයුතු ගිම්දිරි පාන්දරයාමගේ සිදුවේ. ඒ සඳහා ගොවිපොළ වෙත සේවයට පැමිණෙමින් සිටි තරුණයන් දෙදෙනෙකුට අසාමාන්‍ය දර්ශනයක් දකගන්නට ලැබී ඇත. එනම් පාරෙන් ඉවතට පැන මඩ වහරක එරි, පෙරළි තිබුණු අශ්වකරන්තයකි. අශ්වයාගේ ජීවිතය හානිවී නොතිබිණි. එහෙත් කර්ණය පෙරළි යාම නිසා ඇතිවුණු තුවාලවලින් උග්‍ර වේදනාවෙන් කැලසමින් සිටියේය. කිසිවක් තේරුම් ගැනීමට නොහැකි වූ තරුණයන්ට අශ්වකරන්තය තුළ දක්නට ලැබුණේ ලේ වීලක් මැද මළුසිරුරකි. වහා තම සේවා ස්ථානය බලා ගිය ඔවුහු ඒ මගින් පොලිසියට දැනුම් දුන්හ. එම අදිස්ථානය වෙත පැමිණ ස්ට්‍රිංගිල්ඩ් පොලිසියේ ඇන්ඩරු කෝසන් මහතා පළපුරුදු පොලිස් නිලධාරියෙකි. මෙය ගිනිඅවියකින් කළ මිනිස් සානනයක් බව ඔහු වහා හඳුනාගත්තේය.

මේ පිළිබඳව පශ්චාත් මර්ණ පරීක්ෂණය ස්ට්‍රිංගිල්ඩ් අසල මිඩ්ල්බර්ග් රෝහලේදී සිදුකරන ලදී. වෛද්‍ය රොජර් ඔ කොනර්

ගේ නිගමනය වූයේ, ළමා සිව්තබන ලද වෙඩි පහරක් නිසා මරණය සිදු වී ඇති බවය.

පළාතේ ජනප්‍රිය පුද්ගලයෙකු වූ මැකෝලි සාමිට සතුරන් සිටි බවක් දනගන්නට නැතැයි ඔහුගේ සමීප මිත්‍රයෝ පවසති. මෙය, මහ රැක සිට කොල්ලකෑමකට කළ උත්සාහයක් වීමට ඉඩ ඇති බව සමහරුන්ගේ මතයයි. සාමිවරයා නිතර ළමා තබාගත් රත්රන් මරලෝසුව, ඔහුගේ කබාසාක්කුවේ නොතිබිණි. එහෙත් ඔහුගේ මුදල් පසුම්බිය එහි තිබිණි. මහමහ ගැටසෙන මංකොල්ලකරුවන් කළ අපරාධ ගැන, මීට පෙර කිහිපවතාවක්ද මේ පුවත්පත මගින් වගකිවයුත්තන්ට දැනුම්දී ඇත. මෙවැනි චරිතා ජීවිතයක් විනාශ වීමෙන් පසුව වත් ඔවුන්ගේ ඇස් ඇරෙයි අපි දැයි ඕනෑකමකින් බලාසිටිමු.

පුවත්පත මුද්‍රණයට යැදි.....

මේ සංකීර්ණ අපරාධය විසඳීමට, ලන්ඩනයේ විශේෂඥ රහස් පරීක්ෂක පර්ලොක් හෝමස් මහතා ගෙන්වා ගැනීමට නමා සෑම උත්සාහයක්ම දරන බව සෝක්සෙර් පොලිස් ප්‍රදේශයේ අපරාධ අංශය හාර ඩන්කන් බෝල්ඩන් මහතා පවසයි.

"එහෙනම් මෙන්න මේ අලුත්ම පුවත නිසයි ඔබ ඉක්මනින් කෑම කෑවේ?" මම ඇසිමි. "ඒ වුණත් ඇයි මට අවදි නොකළේ? මේකට මාව එක්කරගෙන යන්න ඔබේ කැමැත්තක් නැද්ද?" මා ඇසුවේ සිත් වේදනාවෙනි.

"මගේ ගිතවත් වොටසන්" හෝමස් මා ඇමතුවේ ළයාන්විත සිනාවකින් මුව සරසාගෙනය. "මේ මගේ සංකීර්ණ ගැටලුවක් විසඳීමට යාමේදී, මොනම තේරුමක් නිසාවත්, මගේ මිත්‍රයා මෙහි දමා යන්න මං බලාපොරොත්තුවෙන්නෙ නෑ. මං දන්නවා, ඔබ ඊයේ රැ එක දෙක වනතුරු, අපේ අපරාධ පරීක්ෂණ ගැන සටහන් ලියමින් සිටි බව. ලෙස්ට්‍රෙඩ්ල රද්දි කොහොමටත් නවයනමාර දහය වෙයි. ඉතින් අනවශ්‍ය ලෙස ඔබ උදේ පාන්දරින්ම අවදිකිරීමට....."

ඔහුගේ කථාවට බාධාකරමින්, අපේ නිවසට පැමිණෙන්නෙකුගේ පාගැටෙන හඬක් අපේ තරප්පු පෙළ දෙසින් ඇසිණ. කථාව නැවැත්වූ මගේ මිත්‍රයා හොඳින් සවන්දීමෙන් සිටියේය.

"මට වැරදණා වොට්සන්, මට වැරදණා" හෝමිස් කීය. "මං හිතුවට වඩා හුණු කලින් මුය එන්නේ නිලලත් රහස්‍යවේදකයෙක්. මේ සැරේ එන්නේ ලෙස්ට්‍රෙඩ් නෙමෙයි, බිඳිබස්ට්‍රි. ඒ ගැන සැකයක් නෑ"

මගේ මිත්‍රයා පැමිණ දෙය නිවැරදි බව ඔප්පුකරමින්, ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් පොලිසියේ රහස්‍ය පරීක්ෂක බිඳිබස්ට්‍රි දෙරට හට්ටුකර කාමරයට පිවිසියේය. ඔහුගේ දෑතේ පුවත්පත් රාශියක් තිබිණ.

"සුභ උදෑසනක් හෝමිස් මහත්මයා" බිඳිබස්ට්‍රි කීය. "මං හිතුවා ඔබ තවමත් නිදි ඇති කියල. නමුත් මට පෙනෙනවා ඔබ උදේ කෑම කාලත් අවසන් බව. ඒ වගේම මං ආප්ව මොන අරමුණකින්ද කියන එකත් ඔබ දන්නා බවට සැක නෑ"

"මං කෑම ගෙන අවසන් වුණේ, මගේ හිතවත් දෙස්තර වොට්සන් තවම කෑම ගත්තෙ නෑ" හෝමිස් කීය. "මැකෝලි සාමගේ ඝාතනය ගැන මාව-යෝක්ෂයරයට කැඳවාගෙන යන්න ඔබ මෙතෙක් එන බව මම දනහිටියා. මෙහෙත් පිටත්වෙලා යන්න කලින්, මං කැමතියි ඔබට කියන්න කියෙන හැමදේකටම සවන්දෙන්න. ඊසේ හවස පුවත්පත්වලත්, දුරු මෝනිං ටෙලිග්‍රෑෆ්" පුවත්පතේ පළවූ තොරතුරුත් ඇරේන්න-මනුෂ්‍ය කිසිම දෙයක් මම දන්නෙ නෑ."

"හෝමිස් මහත්මයා" බිඳිබස්ට්‍රි කීය. "අපට හොයාගන්න ලැබුණු විස්තර හැමඑකක්ම මං ඔබට කියන්නම්. කොහොමත් යෝක්ෂෙස් පැස්කට් යන සිසුගාමී දුම්රිය තියෙන්නේ දහයයි පනහට. නිව්හැන්හිල්ලේ කෑම කාල කෝපි කෝප්පයක් බොන්න දෙස්තර මහත්මයාට වෙලා තියෙනවා." බිඳිබස්ට්‍රි කීවේ හාන්සිපුටුවකුට බරවෙමිනි.

සිනුව හාද කළ හෝමිස් සේවක ළමයා කැඳවුවේය. ඔහුට, පොලිස් නිලධාරියා සඳහා ද උදේ ආහාරය ගෙන එන මෙන් හෝමිස් නියම කළේය.

"කමක් නෑ බිඳිබස්ට්‍රි" හෝමිස් කීය. "අපට දුරගමනක් යන්න තියෙන නිසා, දවැලටත් එක්ක කෑම කාල තිබීම වඩාත්ම ප්‍රයෝජනවත්. ඒක නෙමෙයි, මේ මැකෝලි සාමිල, කැමරන්ල ගැන මං කිසිම දෙයක් පොද්දන්නා තරමයි. හැමදේකටම කලින්, මට ඔවුන් ගැන කියන්න"

"හෝමිස් මහත්මයා, මං හිතන්නේ කතාව අරඹන්න සුදුසු තැනත් එතැනයි" කී පොලිස් නිලධාරියා. ආම අසුන මඳක් හිනි උදන දෙසට ලංකර ගත්තේය.

"මේ මිනීමැරුම ගැන සැකය පැහැදිලි ලෙසම යොමුවෙලා තියෙන්නේ, මියගිය පුද්ගලයාගේ මාමණ්ඩිය විමට සිටි සර් ඩෙඩ්නිස් කැමරන් වෙතට. ඒ ඇයි කියන එක මං කථාව කියාගෙන යද්දී ඔබට වැටහෙවි. ඒ නිසා පුද්ගලයින් හදාරනා දන්නට පස්සේ, සර් ඩෙඩ්නිස් හා ඔහුගේ දුව මේ මිනීමැරුම සිදු වූ 23 වැනිද රාත්‍රිය ගතකළ හැටි විස්තර කරන්නම්."

සර් ඩෙඩ්නිස් කැමරන් කියන්නේ වාග්වත් පරම්පරාවක ඉඩම් හිමි ධනවතෙක්. ඒ වුණත් ඔහු අවුරුදු විසිපහකට පමණ කලින් උත් ව්‍යාකිරීම සඳහා බටහිර ඉන්දීය කොඳෙව්වල පදිංචියට ගිහිත් තියෙනවා. බාබෙඩෝස්වල සාර්වත්‍ය ලෙස උත් වගා කළ ඔහුට, විශාල ධනයක් රැස්කර ගැනීමට හැකිවුණු බවයි පැවසෙන්නේ. ඔහුගේ විවාහය සිදුවුණේ, දුටුකැබරන් දුපත ලැබුවෙන් එහිදී. සර් ඩෙඩ්නිස්ගේ වයස දින අවුරුදු හැටයි. ඒත් ඔහු තවමත් ක්‍රියාශීලී නිවැරදි පුද්ගලයෙක්. මේ අවුරුදු තුනකට පමණ කලින් බාබෙඩෝස්වලදී ඔහුගේ බිරිඳ මියගියින් තියෙනවා. ඇය උණ රෝගයකට ගොදුරුවෙලා, නිසි වෙලාවට හරිහැටි ප්‍රතිකාර කර ගැනීමට නොලැබුණු නිසා මියගිය බවයි දනගන්න ලැබුණේ. කොහොම වුණත් ඒ කණගාටුදයක සිදුවීම නිසා, බටහිර ඉන්දීය දුපත්වල ජීවිතය ගැන ඔහු කලකිරුණා. ඉතින් ඔහු තමන්ගේ එකම දියණියත් සමග ආපහු එංගලන්තයට ආවා. ඔහුගේ පරම්පරාගත නිවස බොහොම අබලන් තත්ත්වයකයි තිබුණේ. ඒක කඩා දමා, අලුතෙන් විශාල නිවසක් ඉදිකරගෙන ඔහු එහි පදිංචි වුණා. ස්ට්‍රිංග්ලිඩ් හි පිහිටි එය එංගලන්තයේ දකුණින් ලැබෙන මහරම් සුබෝපහෝගී නිවසක්.

මේ අවස්ථාවේ ඔහුගේ කට්ටාව බාධාකරමින් බිලි නම් සේවක ළමයා අප දෙදෙනා සඳහා උදේ ආහාරය ගෙන ආවේය. කෝප්පයට උණුසුම් කෝපි ස්වල්පයක් වත්කර ගැනීමෙන් පසු බිඳිබස්ට්‍රි යළිත් වරක් කථාව ඇරඹුවේය.

"තරුණ කාලයේ දක්ෂ ක්‍රීඩකයෙකුට සිටි සර් ඩෙඩ්නිස් එංගලන්තයට ආපහු ආවට පස්සේ ගෝල්ඩන් ඊගල් ක්‍රීඩා

සමාජයට බැලුණා. සමහරු නම් කියන්නේ ධනකුවේරයකු වන සර් ඩෙනිස්, ක්‍රීඩා සමාජය විසින් බලෙන් බුදුවාගත් බවයි. කොහොම වුණත් ඔහුට මැකෝලි සාම්භරයා අදහාගන්න ලැබුණේ මේ ක්‍රීඩා සමාජයේ වැඩකටයුතුවලදී.

මැකෝලි සාම් ස්කොට්ලන්තයේ බොහොම ඉහළ ප්‍රකූ පරම්පරාවකින් පැවත එන්නෙක්. නමුත් ඔහු දුන් ඒ හැටි වත්පොහොසත් කම් ඇති අයෙක් නොවෙයි. තමන්ගේ පියාගෙන් ඔහුට උරුමවුණු දේපොළ ඉඩකඩම් විකුණමින්, ඔහු කරල තියෙන්නේ ලොවපුරා සංචාරය කරමින් විනෝද වීම. ඔහුගේ ධනයෙන් තුන්කාලක්ම අතිමිකර ගන්නේ අයිවරේස්වලට ගිහිං බව ප්‍රසිද්ධ කරුණක්.

සර් ඩෙනිස් කැමරන්ගේ දියණිය කැමරන් කැමරන් ඉතාම සුරුපි හරුණියක්. ළමා කාලය බවහිර ඉන්ද්‍රිය දූපත්වල ගතකළ ඇය, එංගලන්තයේ පදිංචියට ආවට පස්සේ මෙහේ තරුණ තරුණියන් අතරේ මංමුලා වුණා. ඕනෑතරම් මුදල් හදල් තිබුණු නිසා කැමරන් මෙතෙවියට විවාහ යෝජනා ගන්නාවක් තිබුණාලු. කොයිතරම් කඩවසම්, වංචෙන් හරුණියක් සිටියත්, කැති කැමරන්ගේ සිත් ඇදගැනීමට සමත්වුණේ, තරුණවිය ඉක්මවා යමින් සිටි මැකෝලි සාම්."

"ඔහු මීට පෙර විවාහ වී තැද්ද?" මම ඇසිමි.

"ඔහු දෙවරක්ම විවාහවෙලා, දික්කසාද වුණු කෙනෙක්" බිඳඩස්ට්‍රිව් කිය. "මුලින් ඔහු විවාහවෙලා තියෙන්නේ, එඩ්මන්ඩ් විශ්වවිද්‍යාලයේ මහාචාර්යවරයෙකුගේ දියණිය සමග. ඒ විවාහයෙන් දරුවන් තිදෙනෙකු සිටිනවා. ඊළඟට ඇය දික්කසාද කර දමලා ඇමරිකාවට ගිය ඔහු, සැන් ෆ්‍රැන්සිස්කෝවේ නළඟනක් සමග විවාහවී සිටියාලු. ඇය ගැන ඒ තරම් තොරතුරු අපි දන්නේ නෑ. නමුත් ඒ විවාහය දික්කසාදයකින් අවසන් කරලා, ඔහු ආපහු එංගලන්තයට ආවාලු. ඔහුගේ චරිතය ගැන කාගෙන්හරි වර්ත සහතිකයක් ගන්න වුණා නම්, ඒක ඉතාම දුෂ්කර කටයුත්තක් වෙන බවයි. ස්ටීෆ්ලිස්ට් ප්‍රදේශයේ අයගේ මතය. කොහොම වුණත් කැමරන් කැමරන් මෙතෙවිය හමුවීමත් සමගම, ඔහුගේ ජීවිතය වෙනස් අතකට හැරුණු බව කවුරුත් පිළිගන්නවා. අධික ලෙස මත්පැන් පානය කළ, රේස්සුදුවේ ඇළිගැලී සිටි ඔහු, ඒ

හැමදෙයක්ම නවත්වා දුම්මලු. ඔවුන් මාරු මාසයේ විවාහවීමට නියමිතවයි ඉඳල තියෙන්නේ"

මේ වනවිට අපි කා බී අවසන් කළෙත්. යෝක්යෙරය බලා පිටත්වීමට සුදුනම් වුණෙහු. කථාවේ ඊළඟ කොටස අපට අසන්නට ලැබෙන්නේ දුම්මලයේදී බව මම තේරුම් ගනිමි.

කල්වේලා ඇතිව දුම්මලයොළට පැමිණීමට අපට හැකිවිය. පළමුවන පංතියේ මැදිරියක කොටසක් අප සඳහා කලින් වෙන්කරවාගෙන තිබු නිසා, බාඩ්ට්කින් තොරව නිදහසේ කතාබහ කිරීමට අපට අවස්ථාවක් ලැබිණ. මගේ මිත්‍රයා ඔහුගේ වෙරිවුඩ් පයිප්පයට දුම්කොළ පුරවාගන්නේ අප දුම්දියට නැතුණු විගසමය. අනතුරුව ඔහු එය දල්වා ගන්නේ කථාවේ ඉතිරි කොටසට සවන්දීමට තමා සුදුනම් බව තහවුරු කිරීමි.

"බිඳඩස්ට්‍රිව් හෝම්ස් කිය. "මේ බිඳඩස්ට්‍රිව් අදළ වර්තවල පසුබිම කුමානුකූලව පැහැදිලි කිරීම ගැන) මං ඔබට කතාකළෙන්නවා. ඔබ කථාව කියාගෙන යෑදී එබෙන්නේ ඇතිවීමට පුළුන් දෙකක් හෝ තුනක් මගේ හිතට නොආවාම නොවෙයි. නමුත් මං එවේලේ හිතුවා ඔබට බාධා නොකරන්න."

මෙන්න මේකයි මගේ පළමුවැනි ප්‍රශ්නය. තමන්ගේ දියණිය විවාහය සඳහා මැකෝලි සාම්වරයා තෝරා ගැනීම ගැන ඇගේ පියා දක්වුයේ මොන වගේ ආකල්පයක්ද?"

"ඒකට පිළිතුර මං හිතන්නේ ඕනම කෙනෙකුට අනුමාන කරන්න පුළුවනි" පොලීස් නිලධාරියා කිය. "මං හිතන්නේ මොනම කාර්තා කෙනෙකුටත් කැමති උවෙන ඊකක් නෑ මැකෝලි සාම් වැනි කෙනෙකුට තමන්ගේ දුටු විවාහකරල දෙන්න. සර් ඩෙනිස් මේ විවාහයට මුල ඉඳලම පකෙසෙල්ම විරුද්ධවුණාලු. නමුත් ඔහුගේ දුටු ඒ ගැන තැකීමක් කරල නෑහැ. ඔවුලේ ඇතිත්, වැඩිහිටි හිතවතුන්, කවුරු මොනවා කිව්වත්, කැති කැමරන් ඇගේ කීරණය වෙනස් කළේ නැහැ. මැකෝලි සාම්ට උවමනා වුණේ කැති මෙතෙවිය විවාහකර ගැනීමට වඩා, ඇගේ පියාගේ ධනයක්කර්මයේ හිමිකාරයා වීම බව කවුරුත් දන්නවා."

"නමුත් ඇය ඒක තේරුම් ගන්නේ නෑ?" මම ඇසිමි.

"ඇත්තෙන්ම ඔව් වොට්සන්" හෝම්ස් කිය. "මේ වගේ වෙලාවට තරුණ වයසේ අය කටයුතු කරන්නේ අන්ධයන් වගේ. ජීවිතය ගැන කිසිම අත්දැකීමක් පළපුරුද්දක් නැති ඔවුන්, තම පියා

හෝ මව පෙන්වාදෙන කරුණු පවා නොසලකා හරිනවා. ඔබට මතක ඇති මේ වගේ තරුණියක් අපට මීට කලින්ත් මුණගැහිලා තියෙනවා. මම ඒකෙදි බිහිසුණු අත්දැකීමකටත් මුහුණදුන්නා....."

"ඔව් මට මතකයි" මම කීවෙමි. "අර ඇඩල්ට්ට් ගරුතර් ආදිපාදවරයා සහ වයලට් ද මර්විල් මෙනෙවිය සම්බන්ධ සිද්ධිය. ඒකෙදි වණ්ඩන්ගෙන් හෝමිස් මහත්තයාට මැර ප්‍රහාරයකුත් එල්ල වුණා."

"හරි මට මතකයි" බර්ඩ්ස්ට්‍රිම් කීය. "කැලේ රෝයල් අවන්හල ඉදිරිපිටදී එල්ලකළ ප්‍රහාරය නොවැ? මේ මැකෝලි සාමිත් ඒ ඇඩල්ට්ට් ගරුතර්ට සමාන චරිතයක්. ඒවාකරගන්නා බවට පොරොන්දුවෙලා, ඔහු ආශ්‍රය කළ තරුණ වංශවත් කාන්තාවන් ගණන, මං හිතන්නේ අතක ඇඟිලි ගණනට වැඩියි"

දුම්රිය හෝර්නාහාර මස්වය මිනිත් අප වෙත ගෙන එනු ලැබු තේ පානය කිරීමෙන් පසු, සුරුවවුමක් ද දල්වාගෙන, බර්ඩ්ස්ට්‍රිම් කථාන්තරය කිම ඇරඹුවේය.

"මේ සිද්ධිය හරිහැටි පැහැදිලිව තේරුම් ගන්න නම් සර් ඩෙනිස් කැමරන්ගේ නිවසේ - එනම් ඒස්ටර්ලින් මන්දිරයේ නිවාසයත් ගැන මං මුලින්ම කියන්න ඕන."

සර් ඩෙනිස් හා කැතී ඇරෙන්ත මේ ගෙදර ඔවුන්ගේ ඇතිවරයක වන අමෙලියා ටයිලර් මහත්මියගේ පදිංචිව සිටිනවා. අවුරුදු හැටපහක් පමණ වයස්ගත ඇය, සර් ඩෙනිස්ගේ වැඩිමහල් සොහොයුරියක්. ඇගේ සැමියා ඉන්දියානුවී ඩාප්ලිංහි තේ වගාවේ නියැළී සිටි කෙනෙක්. කලකට පෙර ඔහු මියගිහිත් තිබෙනවා. ඔහුගේ මරණයෙන් පසු ඇය එංගලන්තයට සංක්‍රමණය වුණා. ඇගේ දරුවන් ඕස්ට්‍රේලියාවේ පදිංචියට ගියාලු. මේ ගෙදර වැඩ කටයුතු පරිපාලනය කෙරෙන්නේ ඇය අතින්. මීට අමතරව ඉන්නේ ප්‍රධාන ගෘහසේවකයා ඔලිවර් වෙස්ට් සහ තරුණ සේවිකාව මිසුරියල් විතරයි. අනෙක් සේවකයන් හැමදෙනෙකුම ජීවත්වෙන්නේ මන්දිරයට පිටතින්, වෙන් වෙන්ව පිහිටි පැරණි නිවාසවල. ඔවුන් මේ සිද්ධියට මොනම ආකාරයකින් හෝ සම්බන්ධ නැති නිසා, මං ඔවුන් ගැන ඔබට කියන්න යන්නේ නැහැ.

සිද්ධිය වුණේ ජනවාරි 23 වැනිද, එද තමයි හෝල්ඩන් ඊගල් ක්‍රීඩා සමාජයේ වාර්ෂික වර්ණ ප්‍රදනෝත්සවය පැවැත්වෙන දවස.

එය අවසානයේ බාල් නැටුමක් සහ රාත්‍රි හෝර්න සංග්‍රහයක් පැවැත්වෙන්න නියමිතව තිබුණා. රාත්‍රි 7.30ට සර් ඩෙනිස් කැමරන්, ටයිලර් මහත්මිය සහ කැතී මෙනෙවිය මේ උත්සවයට සහභාගිවීම සඳහා ක්‍රීඩා සමාජයට පැමිණියා. වර්ණ ප්‍රදනෝත්සවය රැ 10ට අවසන්වුණාලු. ඉන්පසුව පැවැත්වෙන උත්සවයට කවුරුත් සමාජ ශාලාව වෙත ගිහිත් තියෙනවා"

"මොහොතක් ඉන්න" හෝමිස් කථාවට, බාධාකළේය. "හෝල්ඩන් ඊගල් ක්‍රීඩා සමාජයත්, රාත්‍රි සමාජ ශාලාවත් දෙකම තියෙන්නේ එකම ගොඩනැගිල්ලකද? මට ඒක පැහැදිලි නැ"

"නැහැ නැහැ" බර්ඩ්ස්ට්‍රිම් කීය. "ක්‍රීඩා පිට්ටනිය තියෙනවානෙ. ඒ ළඟම ක්‍රීඩා මණ්ඩපය තියෙනවා. ඒකෙ උඩ තට්ටුවේ තමා වර්ණ ප්‍රදනය පැවැත්වුණු රැස්වීම් ශාලාව තියෙන්නේ. නමුත් බාල්නැටුම ඇතුළු උත්සව තිබුණේ වෙනත් තැනක. ඒ පිහිනුම් තටාකය අසල හෝල්ඩන් ඊගල් රාත්‍රි සමාජ ශාලාවේ"

"කොයි තරම් දුරකින්ද?"

"ගොඩනැගිලි දෙක අතර දුර-යාර සියයක් හෝ ඊට වඩක් වැඩි ඇති. මේ සමාජශාලාව තියෙන්නේ මහපාරට යාබදව. අස්වකරන්න නැවැත්වීමට විශාල රියඟලකුත් ඒ-ළඟම තියෙනවා"

"හොඳයි ඔබේ කරාව කිසිත්" හෝමිස් ඉල්ලා සිටියේය.

"බාල්නැටුම පවත්වනුණේ රාත්‍රි දහයයි කාලට. සර් ඩෙනිස් ඒ වෙලාවේ සිටම අධික වශයෙන් මත්පැන් පානය කර තිබෙනවා. ඔහු සමග එකම මෙසයේ සිටියේ අමෙලියා ටයිලර් මහත්මිය, කැතී කැමරන් මෙනෙවිය, රොනල්ඩ් හෙයා නම් හිතවතුන් යුවළ පමණයි.

මැකෝලි සාමි උත්සවයට පැමිණ තියෙන්නේ රැ එකොළහට පමණ. නමුත් සර් ඩෙනිස් සහ කැතී මෙනෙවිය ඉඳුරු මේසය ළඟට එන්න ඔහුගේ හිතේ ධෛර්යයක් තිබුණේ නැහැ. ඔහු ඒ වෙනුවට කැතීගේ මිතුරියක එවා තිබෙනවා. තමන් පැමිණි කාරණය මිතුරිය රහසින් කිව්වාම, කැතී ඇගේ අසුනෙන් නැගිට්වාලු. මැකෝලි සාමි පැමිණ ඇති බවත්, ඔහු සමග බාල් නැටුමට තමා යායුතු බවත්, කැතී ඇගේ පියාට කියා තිබෙනවා. මේ වෙලාවේ සැහෙන තරම් වෙරමකින් සිටි ඔහු, අමුත්තන් ඉදිරියේදීම ඇයට බැණවැදී තිබෙනවා. අන්තිමට ඔහු කිව්වාලු;

"කොහේ ගියත් පාන්දර තුනට කලින් ගෙදර වරෙන්! මේක මගේ නියෝගයක් බව මතක තියාගන්න!" සර් ඩෙනිස් මේක උස්හඩින් කියා තියෙන්නේ ලඟ තිබුණු මේසවල හිටි අයට ඇහෙන පරිදි. හෝමිස් මහත්මයා.... සමහරවිට ඔබට හිතේවි මං මේ කියන දේවල් මිනීමැරීමට අදාළ නැහැ කියලා"

"මං කොහොමටවත් ඊළඟම හිතන්නේ නෑ බැරඩ්ට්ට්" හෝමිස් කීවේය. "මය කරුණු හැමළකක්ම මට අවබෝධයි. ඒවා පැහැදිලිව පිළිවෙළට කිම ගැන මං ඔබට සතුටින්ම වෙනවා"

"හොඳයි. මං ඉතිරි හරියත් කියන්නමි. ඉතින් කැනී මෙනෙවිය, වයිලර් මහත්මිය ගෙනුත් සමුගෙන රු 11,100 පමණ එතැනින් පිටවී ගියා. ඒ 2 වැනියද පාන්දර තුනට පෙර ගෙදර එන්න පොරොන්දු වෙලා."

මේ මේසයටම වැඩිවෙලා හිටි හෙයා යුවළ ගැන මං ඔබට සඳහන් කළා. ඒ, හමුද නිලධාරියෙකුට ඉල්ලා විශ්වාමයන් ලිපිගිවර රොනල්ඩ් හෙයා ආහ මුහුණේ බිරිඳ. සර් ඩෙනිස් මේ අය සමග කිව්වු කැනී, මැකෝලි සාමී සමග විවාහවුණෙත්, තමන්ගේ දේපොළ එක පැත්සයක් ඇයට ගිවිසෙන්න ඉඩ නොකඩන බව. බේබ්ලු සුදුසුත්තුවකුට විනාශකරන්න තමන්ගේ දේපොළ දෙතවට වඩා, බොහොම සත්තෝසයෙන් එය, බෝවර් සුද්ධයෙන් අසරණ වුණු ලමයින් සඳහා වෙන්වුණු ලමා නිවාසයකට ලියන බව. ඔහු නිකරම මෙහිනි දේ කියන බව වයිලර් මහත්මිය මා සමග කීවා.

කොහොම හරි ඔවුන් - ඒ කියන්නේ, සර් ඩෙනිස්, වයිලර් මහත්මිය, රොනල්ඩ් හෙයා යුවළ රු 2 කැම අරගෙන තියෙන්නේ රු එකොළහමාරට පමණ. එය අවසන් වෙලා ඔවුන් සමාජශාලාවෙන් ගෙදර එන්න පිටත්වෙලා තියෙන්නේ 24 වැනියද පාන්දර 1.30ට පමණ...."

පොලිස් නිලධාරියා එය පැවසුවේ සාක්ෂුවෙන් ගත් සටහන් පොත පෙරලා බලමිනි.

"මොහොතක් ඉන්න" කී හෝමිස් තමාගේ සටහන් පොත ගෙන එය ලියාගන්නේය. "හරි දැන් දිගටම ඔබේ කරාව කියන්න"

"සර් ඩෙනිස් හා වයිලර් මහත්මිය ආපසු ගෙදර ගිහින් තියෙන්නේ ඔවුන්ගේ පවුලේ අස්වකරන්නයෙන්. ඔවුන්ගේ නිවස

වන "රිස්ට්ලිනියට" ඔවුන් ළඟාවෙද්දී රු දෙක පමණ වුණාලු. ඉදිරි දෙර විවාහකලේ මියුරියෙල් නම් තුරුණ සේවිකාව. වයිලර් මහත්මිය විසින්, මියුරියෙල්ගේ ද උදව් ඇතිව අධික ලෙස බීමත්ව සිටි සර් ඩෙනිස් උඩතටුවට කැරවාගෙන ගියාලු. උඩුමහලට නැඟුණු වහාම ඔවුනට ඉහ රාත්රියක් පැතු සර් ඩෙනිස් තමන්ගේ නිදන කාමරයට ගියාලු.

වයිලර් මහත්මිය දින කිහිපයක ඉඳල උණ සහ සෙම්ප්පිශාව රෝගයෙන් පෙළෙමින් ඉඳල තිස්සන්නේ. යළිත් උණගතිය දකුණු නිසා පහළ තට්ටුවේ තිබුණු "පෝටබර්ස්" කොෆිසිරස් බෝතලය ගෙනාත් දෙන මෙන්, තරප්පුව තිබිද්දීව ඇය මියුරියෙල්ට කිව්වාලු. නමුත් මියුරියෙල් බෙහෙත් බෝතලය අරගෙන ආපසු එන්න කලින් සර් ඩෙනිස් යළිත් පාස කරප්පුවේ උඩ පටිය අසලට ආවාලු. මෙවර ඔහු ඇඳුම් මාරුකරගෙන, ඔහු වයිලර් මහත්මියගෙන් අහල තියෙනවා ඇගේ උණ සෙම්ප්පිශාව වැඩිවෙලාද කියලත්. මේ වෙලාවෙ තමයි මියුරියෙල් "පෝටබර්ස්" බෝතලය අරගෙන යළිත් උඩුමහලට ආවේ. එතකොට වෙලාව 2.10යි.

මැකෝලි සාමී හෙවත් බ්ලයින්, කැනී රුගෙන "රිස්ට්ලිනියට" ළඟාවෙද්දී, වෙලාව පාන්දර 2.25ලු. ඔහු සමාජශාලාවේදී මිතුරෙකුට කියා තියෙනවා "නාකිසා කිව්වා පාන්දර 3ට කලින් කැනී කොහොම හරි ගෙදර ආ යුතු බව. ඒක මටත් හොඳයි. ඒ මොකද හෙට පාන්දර දුම්රියෙන් මං බර්මිංහැම් බලා යන්න ඕනේ, වැඩ රාජකාරි ගොඩකට"

2.25ට මියුරියල් ගෙදර-ඉදර-අහින ශබ්දය වයිලර් මහත්මියට ඇහිල තියෙනවා. ඊළඟට පහළ තට්ටුවේ විසින්න කාමරයේ බ්ලයින් හා කැනී සිතාවෙමින් කතාබහ කරන හඬ ඇහිල තියෙනවා. ඊට මිනිත්තු දහයකට පස්සේ ඒ කියන්නේ-2.35ට පමණ මැකෝලි සාමීගේ අස්වකරන්නය, රිස්ට්ලිනියෙන් පිටවී යන ශබ්දය වයිලර් මහත්මියට පැහැදිලිවම ඇහුණාලු.

ඊළඟට මදවෙලාවකින් කැනී උඩුමහලට නැගලා වයිලර් මහත්මියගේ කාමරයට ඇවිත් තියෙනවා. ඇවිත් පැය බාහයක් පමණ කතාබහකරමින් ඉඳල තියෙනවා. කැනී තමන්ගේ කාමරයෙන් පිටවී යද්දී 3.10 නැත්නම් 3.15 වත් වෙන්න ඇති කියලයි වයිලර් මහත්මිය කියන්නේ. ඊටත් වික වෙලාවකට පස්සේ සර් ඩෙනිස් බරාදය දිගේ ඇවිද එන ශබ්දය වයිලර් මහත්මියට

ඇසුණාලු. ඔහු ඇවිත් යළිත් මරණ ඇගෙන් අහල නියෙනවා ඇගේ අසනීපය ගැන. "ඒ කැති පිටවී-බිහිත් මිනිත්තු දහයකට හෝ පහළොවකට පස්සේ. වෙලාව හරියටම කියන්න ඇමරිකායි. නමුත් එතකොට පාන්දර 3.30 නැත්නම් 3.35 වෙනත් ඇති කියලයි ඇය කිව්වේ.

23 වැනිද රාත්‍රිය හා 24 වැනිදට එළිවෙන්න පාන්දර යාමයේ සිදුවීම් ගැන අමෙලියා ටයිලර් මහත්මියගෙන් අපට දනගන්න ලැබුණේ මය තොරතුරු විකසි.

මිළඟට අපි සර් වෙනිස්ගෙන් ප්‍රශ්න කළා. ඇය කී කිසිවක් වැරදියි කියල ඔහු කිව්වේ නැ. තමන් පමණට වඩා මත්පැන් පානය කළ නිසා තමන්ට හුඟක් දේවල් අමතක බවයි ඔහු කිව්වේ. මැකෝලි සාමගේ කරුණය තමන්ගේ නිවසට ළඟාවෙන බෙදිය සර් වෙනිස්ට ඇහිල තිබුණා. ඒක ඔහුට මතකයි. නමුත් ටයිලර් මහත්මියගේ අසනීපය ගැන ඇගෙන් දෙවරක්ම ඇසූ බව ඔහුට මතක නැ. ඔහු කියන්නේ තමන්ට උදේ වනතුරු හොඳින් නින්ද ගියබවයි. උදේ හතට පමණැතින්දෙන් ඇහැරිලා ඔහු විකස් ඇවිදින්න ගිහින් නියෙනවා. ඊළඟට ආපසු ඇවිත් ඇසුම් මාරු කරලා යළිත් නිදගත්තලු. මැකෝලි-සාමගේ මරණය ගැන ආරංචිය ගෙදරට ආවේ උදේ 9 ට පමණ.

කරුණු සටහන් කරගනිමින් සිටි හෝමස් අත වසවා, බැරඩ්ස්ට්‍රිගේ කරාව මදකට නැවැත්විය. "මොහොතක් ඉන්න. මං මේ වෙලාවල් යළිත් කියවා බලන්නම්. මෙක සිතියම ගන්න මට මිනිත්තු දෙකක් තුනක් ගතවෙනවා" හෝමස් කිය.

පොලිස් නිලධාරියාට ද මද විචිකිකයක් ලැබිණ. අපේ ගමනේ සැහෙන දුරක් ගෙවී අවසන් වී තිබුණත්, කරාන්තරයට සවන්දෙමින් සිටි මට මහත්සියක් නොදුනිණ. මිනිත්තු කිහිපයකින් පසු හෝමස්ගේ සංඥාවක් සමග බැරඩ්ස්ට්‍රි යළිත් කරාව ඇරඹුවේය.

"මැකෝලි සාම පැරිව් නිවස නියෙන් පොරොන්වවල. ඒකට යාමට ස්ට්‍රිංගිල්ඩ් සිට ග්‍රිම්ස්ඩ් දක්වා යන පාමර් හමුවන මංසන්ධියෙන් දකුණට හැරී යායුතුයි. මේ මංසන්ධිය නියෙන් පිස්ටන්වල. පිස්ටන් හන්දියට කිට්ටුව සකන්නෝල් පාමර් නිව්ඩේල් නම් සත්ත්ව ගොවිපොළක් නියෙනවා. මේකෙ

කිරිපට්ටියේ වැඩට සේවකයන් එන්නේ පාන්දර තුනට. 24 වැනිද පාන්දර 3ට ගොවිපොළේ සේවය සඳහා ආ කරුණයන් දෙදෙනෙකුට තමයි මුලින්ම මේ අනතුර දකින්න ලැබිල නියෙන්තෙ. ප්‍රධාන පාරෙන් ඉවතට ගිය අශ්වකර්ත්තයක් කාණුව අසල පහත්බිමට වැටී නියෙන හැටි දකලා, ඔවුන් එතැනට ගියාලු. ඔවුන් මුලින් හිතලා නියෙන්තේ බිමකින් රිය පැදවූ කුලිරිට් රියැදුරෙක් වෙන්න ඇති කියලයි. ළමා බැලූ ඔවුනට දකින්න ලැබුණා; අශ්වයා වේදනාවෙන් කෙඳිරිගාමින් සිටි අයුරු හා කරත්තයේ ඉදිරිපස ඇවරණය කපන කපිතිර ඇත්කර තිබූ හැටි. ඇතුළට මුහුණ යොමා බැලූ ඔවුන් දුටුවා, කරත්තය පැදවූ නැනැත්තා ඇතුළේ මුනින් අතට වැටී සිටි අයුරු.

වැටී සිටි පුද්ගලයා ටයිලර්ගෙන්, මේ කරුණයින් උත්සාහ කළාලු. එතකොටයි ඔවුන් දුටුවේ ඔහු මියගොස් ඇති බව. එපමණක් නොවෙයි; ඔහුගේ ඇඟ ලෙඩක් නැහැවී ඇති බව. ඔවුන් තමන් වැඩකරන ගොවිපොළ-මෙත ගිහින්, ස්ට්‍රිංගිල්ඩ් පොලිසිය වෙත පණිවුඩකරුවෙකු යවල නියෙනවා. පොලිසියට හැකිවුණා උදේ හත වේදදී මෙතැනට එන්න.

මෙසිරුර පරීක්ෂා කළ ස්ට්‍රිංගිල්ඩ් පොලිසියේ උපපරීක්ෂක කෝසන්ට පෙනීගියා, මෙක හදිසි අනතුරක් නොව, මිනීමැරුමක් බව. ඒ නිසයි වහාම ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් වෙත දන්නුවේ. දනට තත්ත්වය ඒකයි"

"බොහොම සතුකිසි බැරඩ්ස්ට්‍රි" හෝමස් කිය. "මං හිතන්නේ අපට දනගන්න උවමනා-මුලික-සිදුවීම් පෙළ, ඔබ ඉතා හොඳින් විස්තර කළා. දන් ඉතින් මේ ප්‍රශ්නය ගැන අපි මොහොතකට අමතක කරමු. ඔබ දන්නවාද අපි දන් මේ පසුකරමින් යන්නේ උතුරු යෝක් විල්දුව බව? මේකා ඉතාම විශාල භූමි ප්‍රදේශයක්. එක් අතකට තෝන් ඇලර්ටන් සිට ස්කොට්ලන්ත දක්වාත් අනික් අතට පිකරිං සිට ගයිස්බරෝ දක්වාත් මෙක විහිදී නියෙනවා. විස් ගංගාවේ අන්තිමට කොටස ග්ලාබරින්තේ විල්දුව හරහා"

ඉන්පසු හෝමස් කරාකළේ මේ අඩවිය ගතවර්ෂ ගණනාවක් තිස්සේ දුර්ලභ ශාඛ වර්ග හා සත්ත්ව වර්ග රැකගත් ආකාරය ගැනය. එංගලන්තයටම ආවේණික, එහෙත් දන් විනාශ මුඛයට පා තබා ඇති උභයජීවීන් හා පක්ෂීන් ගැන තොරතුරු රැසක් හෝමස් අපට පැවසුවේය. ඒ පිළිබඳ ඔහු සතු දනුම ගැන අපි මවිතයට

පත්විලි. මෙය අභයගුප්තන් හිමිකරු වනාන්තරයක් කළ යුතු බව ඔහු අවසන් වශයෙන් කීය.

මරණයට පත්ව ඇති මැරෙන්නා සාමී ගෙවත් බුයන් ගැන සහ, සර් වෙනස් කැමරන් ගැන, තමාට අසන්නට ලැබුණු මිසාසු ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් කිසියම් විග්‍රහයක යෙදීමට බිඳිබිඳීම් උත්සාහ කළේය. එහෙත් ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි නොමැතිව නිගමනයන්ට එළඹීම හයානක කටයුත්තක් බව මගේ මිත්‍රයා කීය.

වැඩි පමාවකින් තොරව! අපි පිරිසිඳු දුම්රියපොළට ලඟාවූයෙමු. ස්ප්‍රිංග්ෆීඩ් වෙත යාම සඳහා මෙතැනින් අශ්වකරන්තයක යාමට සිදුවී තිබිණ. යෝක් ප්‍රදේශයේ අපරාධ අංශය හාර පොලිස් පරීක්ෂක වත්කන් බෝල්ටන්, අප හමුවීමට දුම්රියපොළට පැමිණ සිටියේය. අපි හයකට වඩා උස, එමෙන්ම කරබාරු සිරුරක් තිබූ බෝල්ටන්ගේ අත උඩුදවුලක් විය. ඒ නිසා ඔහුට තිබුණේ මංකොල්ලකාරයෙකුගේ පෙනුම මිස පොලිස් නිලධාරියෙකුගේ පෙනුම නොවේ.

දුම්රියපොළේ නවත්වා තිබූ ලොකු අශ්වකරන්තයක නැගී, අපි එළිගත්ව ඇත්ති කාසල් නිකායම වෙත ගියෙමු. අපගේ නවාතැන්පොළ ලෙස කල්තබා වෙන්කරවා ගෙන තිබුණේ එකතය.

දහවල් ආහාරයෙන් පසු හෝම්ස්ගේ ඉල්ලීම අනුව මුලින්ම අප කැඳවාගෙන යනු ලැබුවේ අශ්වකරන්ත අනතුර සිදුවූ ස්ථානයට ය. ස්ප්‍රිංග්ෆීඩ් සිට පික්ටන් වෙත එන පාර ගල්දමා සකස් කළ තරමක පුළුල් එකක් විය. විශාල බිම් හා එල්ම් ගස්වලින් මහදෙපස සෙවණ වී තිබිණ. කළින් සඳහන් කර තිබූ සතරමං සන්ධිය වෙත අපි ලඟාවූයෙමු. එය ද පසුකොට ඉදිරියට යද්දී පාරේ දෙපසින්ම පිහිටි ඉඩම්වල අර්නාපල් හා නොයෙකුත් බෝග වර්ග වහාකර තිබූ අයුරු දක්නට ලැබිණ. කුලීරිය තරමක් පාළු අඩුවියකට පැමිණි පසු, පාරේ අසිතව කර නවත්වන ලදී.

"හෝම්ස් මහත්මයා, මෙන්න මෙතැනයි තැන" බෝල්ටන් පැවසුවේ අශ්වකරන්තයෙන් බිමට බැසීමට සූදනම් වෙමිනි.

ප්‍රධාන පාරට මඳක් පහතින් පිහිටි බිමක, මැරෙන්නා සාමීගේ අශ්වකරන්තය, පාරෙන් ඉවතට ගමන්කළ සැටියෙන්ම නවත්වා තිබිණි. එය මුරකිරීම සඳහා යෙදවූ පොලිස්භවයක් ඒ අසල සිටියේය. තම ප්‍රධානීන් දුටු ඔහු සිරුවෙන් සිට ආචාර කළේය.

"ජනවාරි 23 වැනිදා හම්බල්ටර්ගේ තරමක වැස්සක් තිබුණා. නමුත් රෑ වෙද්දී වැහි නැවතුණා" උප පොලිස් පරීක්ෂක කෝසන් කීය.

"පා සටහන්, කරන්න රෝද ලකුණු, පරීක්ෂකයාට උදව්කරගන්න හෝම්ස් මහත්මයා දක්වන කැමැත්ත ගැන මං අහල තියෙනවා. ඒ නිසාම මං කරන්න පෙනෙමු කියෙන්න ඇරලා මිනිය පමණක් ඉවත් කරගන්නා. කරන්නය ඇතුළත පරීක්ෂකවරයෙම රාජකාරිය මබට ඉතිරිකළා. නමුත් කණ්ණාඩුවෙන් කිවයුතු එක දෙයක් තියෙනවා. මං මෙතැනට එනකොටත්, සැලකිලි සූදානම් පාරේ ඉදන් අශ්වකරන්තය වෙත ගිහින්, අනතුර නරඹලා අවසන්. ඒ නිසා පා සටහන්....."

"මව් කෝසන්, ඒක ලොකු පාඩුවක්" හෝම්ස් කීය. "හරන් රැළක් ගමන් කරලා වගේ. මට හුඟක් ප්‍රයෝජනවත් වෙන්න තිබුණු සලකුණු ඔක්කොම මැකී ගිහින්, සැකයක් නැ. ඒ හැමඑකක්ම වැදගත් හෝඩුවාවන්. ඒ ගැන මබට දෙස් කියන්න බෑ. මෙහෙම දෙයක් වෙලා ඇති කියල මං සැක කළා"

කරන්තය අවට පොළොව මඳ වේලාවක් පරීක්ෂා කළ හෝම්ස්, සුසුම්ක් හෙළා උරහිස් හැකිවෙමි, බිලායොරොත්තු කඩවූ බවක් හඟවමිනි. මිළඟට පෙරළී තිබූ අශ්වකරන්තය කෙළින් කර මහපාර අසලට ගන්නා මෙන් ඔහු උපදෙස් දුන්නේය. එහෙත් මඩේ එරි තිබූ එය ආපසු ගැනීමට පොලිස්භවයන් දෙදෙනාට හැකිවූයේ නැත. ඒ නිසා අපි සියලුදෙනාගේම උදව් ඊට අවශ්‍ය විය. පොළොවේ එකතු වී තිබූ මඩ තට්ටු කිහිපයක්, අපේ පාවහන්වල පතුල්වල ඇළිණි. තණබිස්සක අතුල්ලා තම පාවහන් පිරිසිදු කරගත් හෝම්ස් තම උත්තල කාවය අතටගෙන අශ්වකරන්තය තුළට නැඟුණේය. ඔහු එය පරීක්ෂාකරන අයුරු අපි එළිගත් සිට බලාසිටියෙමු. කරන්තය තුළ එක්තැනකට ගලාගිය ලේ, කැටිගැස් දුර්වරණ වී දුගඳ හමුමින් තිබිණ. නිලමැස්සෝ කිහිපදෙනෙක් ද ඒ වටා සැරිසරමින් සිටියහ. ඒ කිසිත් නොතැකූ හෝම්ස් රියැල්ලා අසුන, පිටුපස අසුන, හා රිය ඇතුළත සෑම තැනක්ම මුහුණ දෙකරගෙන පරීක්ෂා කළේය. පැය හයයක් පමණ ඒ සඳහා ගතකළ ඔහු, තෘප්තියට පත්වූ බවක් මම දුටුවෙමි. තම සාක්ෂිවේදීන් ගත් පිරිසිදු කඩදසියක් දිගහැරී හෝම්ස්, පොලිස් නිලධර බෝල්ටන් ඇමතුවේය.

"බෝල්ටන් මහත්තයා, මොහොත් ටිවෝල්ටර් උණ්ඩයක්. ඒක 32 වර්ගයේ ටිවෝල්ටරයකින් නිකුත්වූ එකක් බව නිගමනය කරන්න පුළුවනි. ඊට අමතරව මට ලැබුණා කාන්තාවන් කොණ්ඩයට ගහන කොණ්ඩකටු දෙකක්. එයින් එකක් තිබුණේ අසුනක් උඩ වුවත් ලේ ස්වල්පයක් තැවී තියෙනවා." කී හෝමිස් ඒවා කඩදසිය මත තබා, එය නමා බෝල්ටන් අතට දුන්නේය.

"හෝමිස් මහත්තයා, මේ ලේ තැවරුණු කොණ්ඩ කටුව නිසා, ඔබ කියන්නේ මෙක කාන්තාවකගේ වැඩක් කියලද?" බෝල්ටන් ඇසුවේය.

"බෝල්ටන් ඇයි ඔබ එහෙම අහන්න?" හෝමිස් ඇසීය. "එහෙම සැකකරන්න පුළුවන් කාන්තාවන් කවුරු හරි ගැන ඔබට හිතන්න පිළිවන්ද? මැකෝලි සාමි එක්ක වෙරයෙන් පසු වූ කෙනෙක් ගැන?"

"එවැනි තරුණියන් ගණන මං හිතන්නේ එකකට වැඩියි කියලයි" පොලිස් නිලධාරියා පිළිතුරු දුන්නේය. "කෙළින්ම සැකකළ හැකි කාන්තාවක් ගැන නම් මට තවමත් දනගන්න ලැබීල නැ"

"මේ කොණ්ඩකටු සමහරවිට කැඩී-කැබලි මෙනෙවියගේ ඒවා වෙන්නන් පුළුවනි" හෝමිස් කීය. "ඒවායේ ලේ තැවරෙන්න ඇත්තේ, බාගවෙලාවට මිනීමරුවීමට පස්සේ වෙන්නන් පුළුවනි"

මගේ මිත්‍රයා මිළඟට අස්වකරන්නට නගින පාපුවරුව, කරන්නේ පිටුපස රෝද-දුණු සමඟ-සමබන්ධවන අලවංගුව හා ඒ ඒ මත සවිකළ වානේ පුවරුව ද පරීක්ෂා කළේය.

"දන් මං කැමතියි දනගන්න පස්වරන් මරණ පරීක්ෂණයේ තොරතුරු" හෝමිස් කීවේ කාවිඩි නම් සාක්ෂිවරු දමාගෙන අප ආ කුලීරිය දෙසට ගමන්කරමිනි.

"මැකෝලි සාමිගේ මරණය ගැන පරීක්ෂණය ඊයේ හවස පැවැත්තුවා" බෝල්ටන් කීය. "පොලිස් ඔලං වෙද්දවරයා කියන්නේ මෙය ටිවෝල්ටරයකින් ලග සිට කළ වෙඩි තැබීමක් කියලා. වෙඩි තබලා තියෙන්නේ සාම්වරයාගේ පිටුපස සිට. ටිවෝල්ටරය හා හිස අතර දුර අඟල් 9 සිට 18 දක්වා ප්‍රමාණයේ වියහැකියි කියලා අද්වද්දා කොතර් පැවසුවා. වෙඩිපහර එල්ලවෙලා තියෙන්නේ වම්කතට මදක් පහළින්..... ඒ කියන්නේ

කතට අඟලක් පමණ පහළින් බෙල්ලට. කුචාලය වටේටම වෙඩිබෙහෙත් දූවුණු සලකුණු තිබුණා. ඒකෙනුයි අපි ස්ථිරව හිතාගන්නේ වෙඩිපහර එල්ලකරලා තියෙන්නේ බොහොම ලග ඉඳලා කියල.

පස්වරන් මරණ පරීක්ෂණයේදී කැලි දෙකකට වෙන්වුණු උණ්ඩය හමුවුණා. එය මැකෝලිගේ-හිස්කබලේ පහළ කොටස සිදුරුකරගෙන ගොස්, මොළයට ඇතුළුවෙලා තිබුණා. මරණය ඉතා ක්ෂණික සිදුවී ඇතිබවයි වෛද්‍ය නිගමය. එපමණයි. හෝමිස් මහත්මයා, තවත් වෙඩි උණ්ඩයක් අස්වකරන්නා තුළ තිබුණේ කොහොමද?"

"මට හිතෙන්නේ මෙහෙමයි" හෝමිස් කීය. "මිනීමරුවා කවුරු වුණත් ඔහු තැබූ පළමුවැනි වෙඩිල් වැරදුණා. බාගවෙලාවට ඒ හරිතැට් ඉලක්කය ගැනීමට නොහැකිවුණු නිසා. එහෙමත් නැත්නම් අස්වකරන්නා මෙහෙයෙන් ගමන්කරදී අපරාධකාරයාගේ අත ගැස්සුණු නිසා. එහෙමත් නැත්නම් අපරාධකාරයා ගැන දනගත් විහාම මැකෝලි සාමි ප්‍රාණිකව හිස අතකට ගන්නා වෙන්නන් පුළුවනි"

මිළඟට අපි ස්ට්‍රිංග්ස් පොලිස්-ස්ථානය බලාපිටත්වී ගියෙමු. "අපරාධය කළ ආයුධය භොයාගන්න ඔබ උත්සාහ දරන්න ඇති" හෝමිස් ඇසීය.

"ඔබ මහත්මයා" උප පොලිස් පරීක්ෂකයා පිළිතුරු දුන්නේය. "අස්වකරන්නා පෙරළි-කිවුණු කැන-සිව යාර දෙසියයක පමණ අධිවිෂ්කම්භයක ප්‍රදේශය අපි තිබුණු පරීක්ෂාවකට ලක්කලා. සැකකටයුතු කිසිම දෙයක් හමුවුණේ නැ"

"පොළොවේ තිබූ සලකුණු මැකියන්න-ඒකත් හේතුවක් වෙන්න ඇති" හෝමිස් කීය. "..... ඒකට කමක් නැ. මේ අපරාධයට වගකිව යුත්තේ කවුරුන් කියලද ඔබ අනුමාන කරන්නේ? මැකෝලි සාමිට හිටී සතුරන් ගැන ඔබ හොයා බැලුවද?"

"දෙපාර්ශ්වයක් ඇරෙන්න, මැකෝලි සාමිට සතුරන් කියා කොටසක් හිටී බවට කිසිම ආරාධියක් නැ. ඔහුට හිටී මිතුරන් නම් අප්‍රමාණයි. කාගෙන් වුණත් අහන්න ලැබුණේ - බ්‍රයන්ට් හිටියේ මිතුරන්ඔහුට කොපොත්ද සතුරන්? කියන කතාවයි"

"මොකක්ද ඔබ දෙපාර්ශ්වයක් ගැන කිව්වෝ?" මම ඇසිමි.

"එක් පාර්ශ්වයක් නමුත් ඔහුගේ පෙම්වතිය කැනිගේ පියා - සර් ඩෙවිස් කැමරන්" බෝල්ටන් කීය. "මෑත කාලයක ඉඳල ඔහු මැකෝලි සාමි සමග තදබල වෛරයකින් ඉන්නා බව ප්‍රසිද්ධ කරුණක්. ඒ නිසා අපේ ප්‍රධාන සැකකරුවා ඔහු"

"එතකොට අනෙක් පාර්ශ්වය?"

"ඒ නමුත් මැකෝලි සාමි චිත්‍රාග කරගන්නා බවට පොරොන්දු වී පසුව අත්හැර දුමු තරුණියන් කිහිපදෙනා"

"කවුද ඔවුන්?" හෝමිස් ඇසීය. "ඔබ දන්නවාද ඔවුන් ගැන තොරතුරු? නම් හා පදිංචි තැන්?"

"අපි ඒ ගැන පරීක්ෂණ පවත්වාගෙන යනවා." කෝසන් කීය.

"කරුණු එක්රැස් කිරීම අපි දැන් පවත්වාගෙන. ඒක සම්පූර්ණ කරගන්න තවත් දවස් කිහිපයක් යාලි. කොහොම නමුත් මේ එක්කෙනෙක්වත් මැකෝලිට මරණ කර්ජන කළ බවට පැමිණිලි නැහැ. ඒ වගේම ඒ බවට ආරෝපයක් වත් නැහැ"

"ඔබට හොඳටම විශ්වාසද?"

"මව්. බෝල්ටන් කීය. "අපු ගණනේ ප්‍රසිද්ධියේ බැස්වැදුණු බවට හෝ නීතිමාර්ගයෙන් කටයුතු කරන බවට තර්ජනය කළ බවක් වත් දැනගන්නට නැහැ"

"එහෙම නොකළා කියල අපට කාන්තා පක්ෂයේ සම්පූර්ණයෙන්ම අමතක කරදමන්න අමාරුයි" හෝමිස් පවසද්දී ඔහුගේ දෙතොලට සිනාවක් නැඟිණ. "බැඩ්ස්ට්‍රිට් මා සමග කිව්වා 23 වැනිද රාත්‍රියේ ඉඳල 24 වැනිද උදේ පාන්දර වනතුරු සර් ඩෙවිස් හා ඔහුගේ පවුලේ අය කාලය ගතකළ හැටි. මං කැමතියි ඒවා නිවැරදිද කියලා, ඔබේ ස්වභාව සමග සසඳලා බලන්න"

"ඉන්පසු පැය කාලක් පමණ ගතවුයේ හෝමිස් සටහන් කරගෙන තිබූ ඒ කාල වේලාවන් නිවැරදිද පරීක්ෂාකර බැලීම සඳහාය."

"හෝමිස් මහත්මිය" බැඩ්ස්ට්‍රිට් මගේ මිත්‍රයා ඇමතුමට අප පොලිස්ස්ථානයෙන් එළියට බැසීමට සුදානම්වෙද්දීය.

"ඔබ කැමති ආපසු නානායමට ගිහින් වීකක් විවේක ගන්නද? එහෙම නැත්නම් අපට පුළුවනි දැන් ගිහින් සර් ඩෙවිස් හමුවෙන්න"

"මව්. අපි සර් ඩෙවිස් හමුවෙන්න යමු" හෝමිස් කීය. "මං හිතන්නේ මේ මරණය ආන අපට ඉන්න එකම සැකකාරයා ඔහු. මේ දක්වා පොලිසිය ඔහුගෙන් ප්‍රශ්න කිරීමක් කළේ නැද්ද?"

හෝමිස් ඇසුවේ ස්ට්‍රිබ්ලිඩ් පොලිසියේ උපපරීක්ෂක කෝසන්ගෙනි.

"හෝමිස් මහත්මිය. ඔබ කියන දේ මට තේරෙනවා" කෝසන් කීය. "නමුත් මේ පිට පළාත්වල පොලිසිවලට කළ හැකි දේ සීමිතයි."

"ලන්ඩන් නගරයේදී නම් මේ වගේ සැකකටයුතු පුද්ගලයෙක් මේ වෙනකොට නිර්බාරයවත් අරගෙන ඉවරයි. එහෙම තේද බැඩ්ස්ට්‍රිට්?"

"ඔබේ කතාව ඇත්ත හෝමිස් මහත්මිය" ලන්ඩන් පොලිස් නිලධාරියා පිළිතුරු දුන්නේය.

"ඒ වුණත්....." උප පොලිස් පරීක්ෂක කෝසන් කීය. "එක පැත්තකින් සර් ඩෙවිස්ට වරදක්වූ සෘජු සාක්ෂි කිසිවක් නැහැ. අනික් අතට මේ වගේ ප්‍රභවාරයෙකුම වරදක්ව කටයුතු කිරීමේදී ඉහළින් අප වෙත එල්ලවිය හැකි බලපෑම් එමටයි. පියවරක් ගන්න කලින් ඒ ගැනත් සිතාබලන්නකමින."

"මං ඔබේ අඩුපාඩුවක් කිව්වා නෙමෙයි කෝසන්" හෝමිස් කීය. "සර් ඩෙවිස්ට වරදක්වූ සෘජු සාක්ෂි නැහැ කියන එක සම්පූර්ණ ඇත්ත. එහෙම අපි යමු සර් ඩෙවිස් හමුවෙන්න, ඔහුගේ නිවසට."

සර් ඩෙවිස් කැමරන්ගේ වාසස්ථානය වූ "රිස්ට්ලින්" නම් මන්දිරය වෙත යාමට අපට පැය හයකින් පමණ ගතවිය. ප්‍රධාන පාරෙන් ඇතුළත වත්තක් මැද රිස්ට්ලිනය පිහිටා තිබිණ. එය වෙත පිවිසෙන පාර ගල් දමා නවීන ක්‍රමයට සකස්කළ එකක් විය. පාර දෙපස ඉතා අලංකාරවන අයුරෙන් මල් පදුරු වවා තිබිණි. කැමරන් පවුලේ පැරණි නිවස සම්පූර්ණයෙන්ම කඩා ඉවත්කොට මේ නව නිවස ඉදිකළ බැව් අපට අසන්නට ලැබිණ. නිවසේ ඉදිරිපස ගොඩනගවා තිබුණේ ශ්‍රීක් ගෘහනිර්මාණ ශිල්පය අනුවය. ධනවත් පුද්ගලයෙකු වීම නිසා, කැමරන් ඊට සැම නවීන සැපපහසුකමක්ම එකතුකොට තිබිණි. මෙම මන්දිරය වඩාත් ළංවුයේ, ලන්ඩනයේ රිජන් විදියේ සුබෝපහෝගී හෝටලයකට මිස, ගම්බද වංශවතෙකුගේ නිවසකට නොවේ.

ප්‍රධාන මෙහෙකරු (ජැම්ස්) අප පිළිගෙන විසින්න කාමරයට කැඳවාගෙන ගියේය. අප එහි අසුන්ගත් පසු සර් ඩෙවිස් කැමරන්

සහ අමෙලියා ටයිලර් මුහුන්මිස එහි පැමිණියහ. උසින් අඩි හයක් පමණ වූ සර් ඩෙනිස්ට තිබුණේ, ක්‍රීඩකයෙකු සතු කෙටිවූ එහෙත් ශක්තිමත් සිරුරකි. තරුණ කාලයේ ඔහු දක්ෂ ටෙනිස් ක්‍රීඩකයෙකු මෙන්ම රග්බි ක්‍රීඩකයෙකු ද බැව් මා අසා තිබිණ. ඔහු දිනාගත් කුසලාන රැසක් විසින් කාමරයේ විදුරු කැබිනට්ටුවක් මත තිබෙන මම දුටුවෙමි. ඕනෑම අභියෝගයක් භාරගත හැකි තියුණු බැල්මක් ඔහු සතුවිය. අමෙලියා ටයිලර් මහත්මියට තිබුණේ වියෝවෘද්ධ කාන්තාවකගේ දුබල සුදුමැලි පෙනුමකි.

"ෂර්ලොක් හෝම්ස් මහත්මයා, ඔබ මෙහි පැමිණීම මට ගෞරවයක්" සර් ඩෙනිස් කීවේ අසුන්ගන්නා මෙන් අපට සංඥා කරමිනි. "කවරුන් කෙළින්ම මට නොකීව්වත්, ඇත්ත තත්ත්වය මොකක්ද කියන එක මම හොඳට හේරෙනවා. බ්‍රයන්ගේ මරණය ගැන සැකය එල්ල මව්ලා තියෙන්නේ මට. එක අතකින් ඒකෙ පුද්ගලයෙක් නෑ. ඒ මොකද ඔහුට විරුද්ධව එළිපිටම කතාකළ, එකම පුද්ගලයා මා නිසා නමුත් ඔහුට දවස කළ තරුණ කාන්තාවන්, ඔවුන්ගේ දෙමව්පියන්, අනෝදරුන් බොහොම දෙනෙක් ඉන්නවා. ඒ අය කිසිකෙනෙක් බ්‍රයන්ට එරෙහිව එළිපිටම කතා කිරීමට කැමති අය නෙමෙයි."

"කෙළින්ම අපේ මාතෘකාවට පිවිසීම ගැන, මම ඔබට ස්තූතිවන්ත වෙනවා සර් ඩෙනිස්" හෝම්ස් කීය. "ඔබෙන් ඇසිය යුතු ප්‍රශ්න කිහිපයක් මට තියෙනවා. ඔබේ දියණිය මැකෝලි සාමි සමග මිත්‍ර සම්බන්ධයක් ඇතිකර ගන්න. එය නවත්වන්න කියා ඔබ දියණියට අවවාද කරන්න ඇති?"

"අවවාද පමණක් නෙමෙයි මහත්මයා. මං ඇයට තර්ජනය කළා. තරවු කළා. නමුත් කැතියෝ කියන මෝඩකම නිසා ඇය මං කියූ දේ කිසිවක් කතකට ගත්තේ නැහැ."

"මේ විවාහය සිදුවුණේ ඔබේ දේපොළ කිසිවක් ඇයට නොදෙන බව කියමින් ඔබ වරක් ඇයට තර්ජනය කළ බව ඇත්තද?" හෝම්ස් ඇසීය.

"එක් වරක් නෙමෙයි හෝම්ස් මහත්මයා. මං ඒ බව ඇයට පතස්වාරයක් කියන්න ඇති"

"ඔබේ විරුද්ධත්වයට මැකෝලි සාමි දක්වුවේ මොන වගේ ආකල්පයක්ද?" හෝම්ස් විමසුවේය.

"ක්‍රීඩා සමාජයේදී හමුවුණු වෙලාවලදී දෙනෙත් වරක් මං ඔහු එක්ක කරාකළා. ඔහු, මාව එක පැත්තකට ගණන් ගත්තේ නැහැ හෝම්ස් මහත්මයා." සර් ඩෙනිස් කීය. "ඔහු මාව සැලකුවේ බොහොම වයසට ගිය, ඒ නිසාම මෝඩ දර්වල මිනිසෙකු ලෙස. මං කියූ දේවලට ඔහු මහඟුත් ගිනාටුණේ උපහාසාත්මක අයුරෙන්. භරියට ඔහු වයස අවුරුදු විස්සක තරුණයෙක් කියා හිතමින්. දෙයියම්පා! මට ඒ වෙලාවේ උං අහුවුණා නම්.....!"

"ඇයි ඔහු මොකක්ද කීවේ?"

"කැතීට කියලා පුවත් නම් අපේ සම්බන්ධය නවත්වන්න බලනවා නාකියා!" ඔහු එහෙම කීවේ. සමාජ ශාලාවේ තවත් ප්‍රභවරු කිහිපදෙනෙකු දැරිපිට. ඔහුට උවමනා වෙලා තිබුණේ මගේ දුච්ඡා නෙමෙයි, මගේ ධනය. මං ඒක හොඳින් දැන ගිටියා"

"මේ මිනීමැරුම සිදුකළේ කවුද කියන එක ගැන ඔබේ අදහස මොකක්ද?" බර්ඩ්ස්ට්‍රි විමසීය.

"ඒක හොයාදීම මට අයිති කටයුත්තක් නෙමෙයි මහත්මයා" සර් ඩෙනිස් කීය. "ඒක ඔක්තෝබර් රාජකාරියක්. කවුද දන්නෝ? බාගවෙලාවට මේක ඇමරිකන්කාරයෙකුගේ වැඩක් වෙන්නත් පුළුවනි. බ්‍රයන් ඒ රටෙන් දරුවන් කුහිටුවූලක් අත්ඇරදමලයි ඇවිත් තියෙන්නේ"

"ඒ පවුල ගැන ඔබ මොනවද දන්න තොරතුරු?" බර්ඩ්ස්ට්‍රි විමසුවේය.

"ඒ හැටි තොරතුරක් මො දන්න නෑ" සර් ඩෙනිස් කීය. "මං ඒව හොයන්න උත්සාහ කළෙත් නෑ. ඒ මොකද මැකෝලි සාමි කියන්නේ මොන වගේ කෙත්තක්ද කියන එක. මං හොඳින් දැනගිටියා. මං විතරක් නෙමෙයි; මේ සළාතේ හැමකෙනෙක්ම දැනගිටියා, මගේ දුච්ඡා ඇරෙන්න."

"සර් ඩෙනිස්" හෝම්ස් කීය. "මං කැමතියි දන්නන්න ඔබ සතුව ගිනිඅවි මොනවා හරි තියෙනවා ද කියලා?"

"ඔව්. මා ළඟ රිවෝල්වර් දෙකක් තිබුණා." සර් ඩෙනිස් පිළිතුරු දුන්නේ කෙළින්ම මගේ මිත්‍රයා දෙස නොබලා ටයිලර් මහත්මිය දෙස බලමිනි. "දෙකම හටියත් වර්ගයේ රිවෝල්වර්. එකක් .32 අනික .45. මේ අපරාධයට දින දහයකට කලින් ඒ ආයුධ දෙකම නැතිවුණා".

"නැතිවුණා? ඒ කොහොමද?"

"මං ඒ දෙක නියල තිබුණේ මමත්-ගෙදර ඉස්සරහම, බිලියඩ කාමරයේ මේසයක ලාවිවුටි. එක දවසක් බලද්දී ඒවා තිබුණේ නැ. කවුරු හරි හොරකම් කරලා. ඒ එක්කම මගේ සිගරට් අපුරණ වටිනා රිදී කොපුවක් සහ රන්පවුම් කිහිපයකුත් සොරකම් කරගෙන"

"මොනවද ඔබ ඒ ගැන කළේ?"

"මං හොයල බැලුවා. මමේ කාමර පිරිසිදු කරන ළමයාගෙන් ඇහුවා. ඔහු දකල තිබුණේ නැ. ගෙදර හැමතැනකම පරීක්ෂා කළා. ඒත් ආයුධ හමුවුණේ නැ. ඉතින් ඔහු පොලීසියට පැමිණිලි කළා. උප පොලිස් පරීක්ෂක කෝසන් තමා මගේ පැමිණිල්ල ලියාගත්තේ"

"ඇයි ඔබ ඒ රිවෝල්වර ආයුධ කාමරයේ නොතබා බිලියඩ කාමරයේ තැබුවේ?" බර්ඩ්ස්ට්‍රිට් ඇසීය.

"මහත්මයා. මේ අලුත් මෝස්තරයේ අගවිල්ල ආයුධ කාමරය නියා එකක් නැ" සර් ඩෙනිස් කීය. "ඒ කටයුත්තට යොදාගත්තේ බිලියඩ කාමරය හෝ කන්තෝරු කාමරය. මගේ ආයුධ මං සාමාන්‍යයෙන් නියාගන්නේ නිදන කාමරයේ, ඇද අසල මේසයේ ලාවිවුටි තමා ඒකට පාවිච්චි කළේ. නමුත් මාකකදී මට හිතුණා ඒක පරෙස්සම් මදි කියලා"

"ඒ ඇයි?"

"රිවෝල්වරය සමග එහි උණ්ඩත්, එකම මේසයේ එකම ලාවිවුට් නිසිම අවදානම් කියල මට හිතුණා. ඒකයි ඒව එතනින් ඉවත් කළේ"

"මේ වෙලාවේ මද නිහඬත්වයක් ඇතිවිය. සර් ඩෙනිස් මේ පවසන්නේ බොරුවක්ය යන හැඟීම කාගෙන් සිත්වල ඇතිවුවා නොඅනුමානය.

"එයින් පස්සේ රිවෝල්වර ගැන කිසිම ආරංචියක් ලැබුණේ නැ?" බර්ඩ්ස්ට්‍රිට් ඇසීය.

"කිසිම ආරංචියක් නැ"

"ඔබ ඉදහිටවත් මේ රිවෝල්වරවලින් වෙඩිතියලා ඉලක්කය ගැනීම පුහුණුවුණාද?" හෝමිස් ඇසීය.

"ඔව් මහත්මයා. ඒත් ඒ හුඟක් කාලෙකට පෙර"

"කොච්චර කාලෙකට පෙරද? ඒ කොහෙදිද?"

"මට මතක හැටියට මාස්-හතරකට හෝ පහකට කලින්" සර් ඩෙනිස් කීය. "නැත්නම් ඊටත් කලින්ද නියලත් මට හරියට මතක නැ..... සමහරවිට මාස හයකටත් වැඩි ඇති"

"කමක් නැ. ඒ කොහෙදිද?"

"මං ඉදහිට ගියා මගේ පරණ මිතුරෙක් වන කර්නල් බිකර්ටන් හමුවෙන්න. දවල් කෑමකද ඔහුගෙන් ආරාධනා ලැබුණාත්, ඔහුගේ නිවසේදී අපි දෙන්නා තරගෙට වෙඩිතැබුවා"

"ඒ මොන වගේ තැනකද?"

"ඉලක්ක පුවරුවක් (රාහට් එකක්) තිබුණා ගහක කදට සවිකරලා. නමුත් බිකර්ටන් අසන්නට කියාලා පස්සේ, ඒ කියන්නේ මැනකදී මං එහේ ගියෙ නැ"

"ඔබේ මිත්‍රයා ඉන්නේ කොහෙද?"

"ඔහු හිටියේ බැල්කන්විල්ල. මාස දෙකකට පමණ පෙර ඔහු මියගියා." සර් ඩෙනිස් පිළිතුරු දුන්නේය.

මම රේලොක් හෝමිස්ගේ මුහුණ දෙස බැලීම. ඔහුගේ මුහුණේ මතුවුණේ බලාපොරොත්තු-කඩවී ගිය සලකුණු යයි මට සිතීම. "බර්ඩ්ස්ට්‍රිට්" හෝමිස් කීය. "දනට මා අප්පා දනගතයුතු වෙනත් මොකක්වත් නැහැ. ඔබට තියෙනවාදැසර් ඩෙනිස්ගෙන් ඇසිය යුතු මොනවා හරි පුස්ත?"

"ඔව් මහත්මයා" කී බර්ඩ්ස්ට්‍රිට් තමාගේ පුස්තක සර් ඩෙනිස් වෙත යොමුකළේය. "ඔබේ දියණිය කැතී කැමරන් මෙනෙවිය අපට හමුවුණේ නැ. කෝ දැන් ඇයද?"

"මේ මරණය නියා ඇතිවුණු සිත්වේදනාව නිසා ඇය නිවසින් පිටවී ගියා" ටයිලර් මහත්මීස් කීවාය. "මේ දිනවල ඇගේ මිතුරියකගේ නිවසේ නැවතී ඉන්නවා"

"මේ බේදජනක මරණය ගැන, ඇය දක්වන ආකල්පය මොකක්ද?"

සර් ඩෙනිස්ගෙන් හෝ ටයිලර් මහත්මීස් ගෙන් එම පුස්තකයට එක්වීම පිළිතුරු නොලැබීම. මදවේලාවකට පසු ටයිලර් මහත්මීස් කථාකළාය.

"කැතී මේ දවස් දෙකම හිටියේ හඩා වැලපෙමින්. ඇය සනසන්න කියලා අපට කළහැකි දෙයක් තිබුණේ නැහැ. මමයි ඇයට කිව්වේ හිනිත් මිතුරියකගේ ගෙදර නවතින්න කියල. ඔබට

ඇය හමුවී ප්‍රශ්න කරන්නා උවමනා නම්, මට පුළුවනි එතැන ලිපිනය ලබාදෙන්න"

"කරුණාකර ඒ ලිපිනය අපට දෙන්න" හෝම්ස් ඉල්ලා සිටියේය. වයිලර් මහත්මිය එය ලබාදුන් පසු අපි ඊස්ට්ලින් මන්දිරයෙන් පිටවීමට සූදනම් වූයෙමු.

"ඊරලෝක් හෝම්ස් මහත්මයා" සර් ඩෙනිස් කීවේ අසුනෙන් නැගී සිටි මගේ මිත්‍රයා වෙත සුරත දිගුකරමිනි. "මං අහල තියෙනවා අහිරහස් හෙළිකරන්න ඔබ ඉහා දක්වෙන්න කියලා. මේ මිනීමැරුම ගැන චෝදනාව එල්ල වෙලා තියෙන්නේ මට බව අමුතුවෙන් කියන්න උවමනා නැහැ. නමුත් මේ අපරාධය කළ නියම මිනීමැරුවා හොයන්න නම් බොහොම අමාරු වේවි. ඒකට ඔබෙයි මගෙයි මොළවලට වඩා බොහොම තිත්තේ මොළයක් උවමනාවෙයි කියලයි මට හිතෙන්නේ. එහෙම තේරේ?"

"එහෙම වෙන්න පුළුවනි" හෝම්ස් කීය. "ඒත් මං මගේ සම්පූර්ණ උත්සාහය දොරටුවා මගත්මයා"

අපි අස්වකරන්නායෙන් ආපසු තානායම බලා පිටත්ව එද්දී බ්‍රැඩ්ෆීඩ්ට, බෝල්ටන් සමග පොලිස් චෝවාසිකාගාරය වෙත ගියේය.

දිගින් දිගටම කල්පනා කරමින් සිටි හෝම්ස්ට, මා සමග කතාබහ කිරීමට වත් උවමනාවක් නොතිබිණි. බේකර්විදියේ අපේ නිවහනේ තිබෙන ආකාරයේ හාන්සිපුවුවක් මෙම තානායම කාමරයේ ද විය. එහි වාඩිවී දෙපා උඩට ගත් මගේ මිත්‍රයා, පයිප්පය දල්වා ගැනීමටවත් උනන්දු නොවී කල්පනා කළේය. රෑ කෑම ගන්නා අතරේ ඔහු මේ අහිරහස පිළිබඳව යමක් කියනු ඇතැයි මම බලාපොරොත්තු වූයෙමි. ඒ හෙත් ඔහු සාකච්ඡාව ඇරඹුවේ රාත්‍රි කෑම අවසන්කොට, තමන් පැය හතරක් පමණ ගතකළ පසුවය. මේ වනවිට මට මද නිදිමත්ක් ද දැනී තිබිණි.

"මගේ හිතටත් පොච්ඡත්" හෝම්ස් කීවේ යළිත් වරක් හාන්සිපුවුවේ දිග ඇඳෙමිනි. මෙවර නම් පයිප්පය දල්වාගැනීමට ඔහු අමතක නොකළේය.

"මගේ දිගු නිහඬතාවය, ඔබේ සිත කලකිරවන දෙයක් බව මං දන්නවා" හෝම්ස් කීය. "මේ විදියට මට කල්පනා කරන්න ඉඩ දී, ඔබ නිහඬව සිටීම මං හුඟක් අගයකරන දෙයක්."

මගේ හිතෙන් කාරුණ්‍ය උකිත් එක ගෙන, මං ඒවා පෙළ ගැස්සුවා වොට්සන්. එකකොට ගැටලුපැනියෙන් නොතැනකද කියල අපට තේරුම් ගැනීම පහසුයි. ඒ හැමදෙයක්ම මං ඔබට පිළිවෙළින් කියන්නමි"

හෝම්ස් නම සටහන් පොත අතටගෙන කාරුණ්‍ය උකිත් එක පැහැදිලි කිරීම ඇරඹුවේය.

පාන්දර 2 ට - සර් ඩෙනිස් සහ වයිලර් මහත්මිය ඊස්ට්ලින් මන්දිරයට එනවා.

2.10 ට - සර් ඩෙනිස් කැමරුට ගිහින ඇඳුම් මාරුකරලත් ඉවරයි. ඔහු ආපසු නරප්පුට ළඟට ඇවිත් වයිලර් මහත්මියගෙන් අහනවා ඇහේ අසනිපය ගැන.

2.25 ට - මැකෝලි සාමි, කැනි මෙනෙවිය සමග අස්වකරන්නේ ඒ ගෙදරට එනවා.

2.35 ට - ඒ කියන්නේ මිනිත්තු දහයකට පසු මැකෝලි සාමි කරන්නාය දක්කාමෙන පිටවෙලා යනවා.

3.00 ට - මැකෝලිගේ මළ පිරුර හමුවෙනවා. ඊස්ට්ලින්යට හැනැක්ම 2 1/2 ක් පමණ දුරින් හැනක තිබි.

2.35 ඉඳල 3.10 පමණ වෙනතුරු - කැනිගත් වයිලර් මහත්මිය වත් කාමරයෙන් එළියට ඇවෙ නැ. ඔවුන් කාමරය තුළ කතාබහ කරමින් සිටියා.

පාන්දර 3.30 ට - සර් ඩෙනිස් යළිත් වරක් එනවා වයිලර් මහත්මිය සමග කරාකරන්න. තවමත් ඔහු පිටකුඩායෙක් ඇරසිලා.

ඇඳුම් මාරුකරගෙන ගිටි ඔහුට පුළුවන් යළිත් වරක් එළියට යන්න සුදුසු ඇඳුමක් ඉක්මනින් ඇඳගන්න. පැයකුත් මිනිත්තු දහයක කාලයක් ඔහුට දකසු කපුරුවන්නැ ඒත් කොහොමද ඔහු මැකෝලි පිටුපස ගියේ? අපි හිතමු සර් ඩෙනිස්, මැකෝලි පිටුපස ගිහිත් ඔහුට වෙඩිතැබුවා කියලා. මතක තියාගන්න ඔහු හැනැක්ම 2 1/2 ක් දුර ගියේ රාත්‍රියේ. ඊළඟට ඔහු පාන්දර 3ට මැකෝලිව සාතනය කරලා 3.30 වෙනකොට පැය හතරකින් ආපසු ගෙදර ඇවිත්. ඔබට මොනවද වොට්සන් ඒක ගැන හිතන්නේ? මේකෙ කොතැනක

හරි, මොකක් හරි පටළා විල්ලක් තියෙනවා. එහෙම නේද? එක්කො මේක වෙනිං කවුරු හරි කළ ආකාරයක්. එහෙමත් නැත්නම් කාටකාටත් වෙලාවත් හුඟක් වැරදිලා!

"ඔබ මේ විදියට පෙන්වාදෙනකොට නම් මගේ හිතෙන් සැකයක් ඇතිවෙනවා" මම කීවෙමි. "ඒක සර් ඩෙනිස්ට කරන්න අමාරුදෙයක්"

"රිළහට මෙහෙම දේකුත් තියෙනවා" හෝමිස් කීය. "ටයිලර් මහත්මියට තිබුණේ බරපතල අසනීපයක් නෙමෙයි. 2.35ට ඇගේ අසනීප ගතිය ගැන විමසූ ඔහු පාන්දර කුහඹාරට යළිත් වරක් ඇවිත් ඒක විමසන්නේ ඇයි? ඒකත් සැකසහිතයි නේද? ඒක හරියට, ඔහු ඒ වෙලාවට හෙදර හිරි බව ඇයට මතක් කළා වගෙයි. එහෙම නේද?"

"ඔව්. ඔබේ ඒ අදහසත් නිවැරදියි" මම එකඟවුණෙමි.

"වොට්සන්. මං හිතන්නේ අපට තවමත් අනුනොවුණු හෝඩුවාවල් රැසක් තියෙනවා. මෙයින් එක පොටක් හෝ දෙකක් අල්ලාගන්න නැතුව මේ ප්‍රශ්නය විසඳාගන්න බෑ. හෙට දවසම අපට ගතකරන්න වෙනවා ඒ ගැන කියා තිබ්බ. දන් ඉතින් නිදහමු"

පසුවද උදේ මා අවදිවන විට නවීය පසුව තිබිණ. මගේ මිත්‍රයා කාමරයේ නොවීය. කල්තබා උදේ ආහාරය ගත් ඔහු ඉක්මනින් කානායමෙන් පිටවී ගිය බව කානායම් පාලකවරයා පැවසුවේය. මම උදෑසන පුවත්පත කියවීම පටන්ගනිමි.

දින කිහිපයක්ම මුල්පිටුවේ පළවූ මැකෝලි සාම් ඝාතනය ගැන පුවත කුත්වැනි පිටුව වෙත ගොස් තිබිණ. එහි අලුතෙන් සඳහන්ව තිබුණේ, මෙම පරීක්ෂණය විශේෂයෙන් රහස්‍යවත්තය, පෙරලාත් හෝමිස් මහතාට භාරකෙරුණු බැව් පමණි.

උදේ එකොළහ වේදි හෝමිස් ආපසු කානායමට පැමිණියේ, පොලිස් පරීක්ෂක බීර්ඩ්ස්ට්‍රිට් ද සමගය.

"මං උදෙන්න පිටත්වෙලා ගියා වොට්සන්" හෝමිස් කීවේ කානායමේ සේවකයා ගෙන ආ තේ බන්දේසිය නමා වෙතට ලංකර ගනිමිනි. "ඔබට හොඳටම නින්ද ගිහින් තිබුණා. ඒකට බාධාකරන්න මට හිතුවේ නෑ. මං යන ගමන් බීර්ඩ්ස්ට්‍රිට්වත් කැඳවාගෙන ගියා. අපි ගියේ කොහේද දන්නවද?"

"මට හිතාගන්න අමාරුයි"

"අපි බිලැක්හිල්වල කරනල් ඩිකර්ටන්ගේ නිවසට ගියා"

"ඒත් ඔහු මියගිහින් නේද?"

"කර්නල් ඩිකර්ටන් මාස දෙකකට පෙර මියගිහින්" හෝමිස් කීය.

"ඔහුගේ බිරිඳ මියගිහින් තියෙන්නේ සැහෙන කාලෙකට පෙර. නමුත් මට උවමනාවුණේ ඔවුන් හමුවීම නෙමෙයි. මට උවමනා වුණේ සර් ඩෙනිස් සහ කර්නල් වෙඩිතැබීම පුහුණු වූ තැන බලන්න"

"ඉතින් වැඩේ හරි ගියාද?" ඔම ඇසිමි.

"ඔව්" හෝමිස් කීවේ ජයග්‍රාහී සිතාපත් පා, අතේ තිබූ තේ කෝප්පය බන්දේසිය මත තබමිනි. "මේ මිත්‍රයන් දෙන්නා ඉලක්කයට වෙඩිතැබීම පුහුණු වී තිබුණේ විශාල එල්ම් ගහක කඳක සවිකළ ඉලක්කයකට. කර්නල්ගේ සේවකයා අපට එතැනට කැඳවාගෙන ගියා. විශාල හස් තියා ඒ හරිය හොඳට සෙවණ වෙලා තිබුණා. ඔවුන් බොහොම විනෝදයෙන් ඒ ක්‍රීඩාවේ යෙදෙන්න ඇති. මගේ අරමුණ වුණේ සර් ඩෙනිස්ගේ රිවෝල්වරයෙන් නිකුත්වුණු උණ්ඩ කිහිපයක් සොයාගැනීම. ඒක සාර්ථක වුණා"

"සැකයක් නෑ. කර්නල් ඩිකර්ටන් සහ ඉලක්කයට වෙඩි තැබීම පුහුණුවුණු ඔහුගේ අතින් යහළුවන්ගේ ප්‍රික්ෂෝල්වල උණ්ඩත් එතැන තියෙන්න ඇති? එහෙම නේද හෝමිස්?" මම ඇසිමි.

"මං ඒ ගැන ඩිකර්ටන්ගේ ප්‍රධාන සාක්ෂේවකයාගෙන් විමසුවා" හෝමිස් කීය. "පහුගිය අවුරුදු දෙකක පමණ කාලයක් කර්නල් ඩිකර්ටන් ළගින් ආශ්‍රය කරල තිබුණේ සර් ඩෙනිස් කැමරන් විහාරයි. කර්නල් ඉලක්ක පුහුණුව සඳහා සැමවිටම යොදාගන්නේ එක් අලුත් රිවෝල්වරයක්ල. ඒක .38 ස්මිත් වර්ගයේ රිවෝල්වරයක්"

මිළහට මගේ මිත්‍රයා බීර්ඩ්ස්ට්‍රිට් ළග තිබූ කුඩා මල්ල ඉල්ලා ගත්තේය. එය විවෘත කළ හෝමිස් කුඩාදුඩි කවරයක දමා තිබුණු වෙඩි උණ්ඩ රාශියක් මෙසය මතට හැරුවේය.

"මේ බලන්න. නියතක ආධාරයෙන් මට එල්ම්ගසේ කඳෙන් ඉවත්කර ගැනීමට හැකිවුණු වෙඩි උණ්ඩ. මෙතැන තියෙනවා උණ්ඩ 88ක්. මෙයින් 40ක් කර්නල් ඩිකර්ටන්ගේ ස්මිත් රිවෝල්වරයෙන් නිකුත් වූ ඒවා බවට සැක නෑ. තවත් 37ක් .32 ප්‍රමාණයේ ඒවා. ඒ සර් ඩෙනිස්ගේ හවිංසන් රිවෝල්වරයෙන් නිකුත් වූ ඒවා වියයුතුයි. තවත් 11ක් විවිධ ප්‍රමාණවල. නමුත් එතැනින් නවතින්න මං බලාපොරොත්තු වෙන්න නෑ"

"ඒ කියන්නෙ මොකක්ද?" මම ඇසිමි. "ඔබ අදහස් කරන දේ මට තේරුම් ගන්න අපහැරුයි"

"ඇයි වොට්සන්, මැකෝලි සාමගේ මොළයට ඇතුළුවුණු සහ අස්වකරන්නාය තුළ නිව් අපට උණ්ඩ දෙකක් හමුවුණා නේ. ඒ දෙකක්, බිකර්ටන්ගේ ඉලක්ක පුවරුවෙන් හොයාගත් උණ්ඩත් එකම ඇසුරියකින් නිකුත් වු ඒවාද කියලා අප හොයාගත යුතුයි"

"ඔබ තොහොමද ඒක මේ සිවිලිල්ලටදී කරගන්න බලාපොරොත්තුවෙන්නේ?" මම ඇසිමි

"ඇයි බිඩ්ස්ට්‍රිට් කියන්නේ අපට ළදරුකරන්න සුදනම් කියලා" මගේ මිත්‍රයා කීවේ පොලිස් නිලධාරියා දෙක බලමිනි. "ඔහු 12.30 දුම්රියෙන් ලන්ඩනය බලා පිටත්වෙනවා. අප කලින් සොයාගත් උණ්ඩ 2කත් මේවත් මං සවනවා රජයේ විශ්ලේෂකයා වෙත. ඒව පරීක්ෂා කරලා අපට වාර්තාවක් දෙන එක ඔහුට අමාරුවෙන එකක් නෑ"

"ඔබ දෙදෙනා ගියේ බ්ලැක්ගිල්වල කරනල් බිකර්ටන්ගේ ගෙදරට පමණද?" මම ඇසිමි.

"ඔව්" හෝමස් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඒ වුණත් අපට හමුවෙන්න පොලීසියට එන්න කියලා කෝසන් තවත් දෙදෙනෙකුට දුනුම දී තිබුණා. ඒ මැකෝලිගේ මළකිරුර හොයාගත් නිව්ඩෙල් ගොවිපොළේ තරුණයන් දෙදෙනාට"

"හැබැ? ඔවුන්ගෙන් අයුත් යමක් දනගැනීමට හැකිවුණාද?"

"ඒ හැමදෙයක්ම මං ඔබට පසුව කියන්නම" හෝමස් කිය. "හැතැත්ම පහත දුරක් වේගයෙන් ඇවිදලා අපි ඉන්නේ හරිම මහන්සියෙන් වගේම බඩගින්නෙන්. ඒ නැතත් බිඩ්ස්ට්‍රිට් ලන්ඩන් යන දුම්රිය අල්ලාගත යුතුයි. ඒ නිසා අපි ඉක්මනට කැමකාලා ඉදිමු"

මට එතරම් බඩගින්නක් නොතිබුණත් මම ද ඔවුන් සමග දහවල් ආහාරය ගත්තෙමි. එය අවසන් කළ විහාම බිඩ්ස්ට්‍රිට් අපෙන් සමුගත්තේය.

"එලිගන්ට් ඇන්ඩ් කාසල්" තානායම කුඩා කඳුගැටයක් මත පිහිටි නිසාසල තැනක් විය. ඒ නිසාම දෝ අවට ගම්වල සිටි ප්‍රභූවරු හා ධනවත්තු තම මිතුරන් හමුවී කතාබහ කිරීමටත්, ආහාර වේලක් ගැනීමටත් මෙම තැනායම වෙත පැමිණීමට පුරුදුව සිටියහ. මේ නිසා තානායමේ විශාල ආලින්දයේ මෙන්ම මතරම්

උද්‍යානයේ ද සැහෙන දෙකක් ගැවසුණහ. එබැවින් අපේ පොද්ගලික කතාබහ සඳහා කාමරයට යාමට අප දෙදෙනාට සිදු විය.

"ඔබට මතක ඇති කිරිගොවිපොළේ තරුණයන් දෙදෙනා, රිය අනතුර දකල තිබුණු වෙලාව?" හෝමස් ඇසුවේ හාන්සිසුටුවේ හිඳගනිමිනි.

"මව්. ඔවුන් කියල තිබුණේ පාන්දර 3.00ට එය දුටුවා කියලා"

"හරි. ඔවුන් කියල තිබුණේ එහෙම නම්. නමුත් මට හිතෙන්නේ ඇත්ත වෙලාව ඒක නෙමෙයි. හෝමස් කීවේ අපේ කාමරයේ දෙර වසාදමන මෙන් මට සංකකරමිනි. "ඔවුන් අවුරුදු දහඅට විස්ස වයසේ නුගත් ගැමි කෝල්ලෝ මය ඕනෑම වැඩකට යොදවන්න කර්මාන්ත ශාලාවලට, ගොවිපොළවලට බඳවා ගන්නේ..... අන්න ඒ වගේ දෙන්නෙක්. මට දනගන්න උපමනා වුණේ ඔවුන් ඒ අනතුර දුටු නිවැරදිම වෙලාව. ඒ දෙන්නගෙන් එක්කෙනෙකුටත් මරලෝසු නැහැ. ඡයාලගෙ ගෙවල්වල නියෙතවාලු පරණ බිත්ති මරලෝසු. පාන්දර 3.30ට ඔවුන් ගොවිපොළේ ඉන්න නියමිතයි. ඒ නිසා තුනට කාලක් කියෙද්දී අමදිවෙලා කෝපි කෝප්පයක් පමණක් බිලා රැකියාවට එනවු. දෙදෙනාගේම ගෙවල් නියෙන්නේ, මේ සිද්ධිය වුණු තැනට හැතැත්මකට වඩා දුර. ඒ නිසා කොයිතරම් වේගයෙන් ඇවිදගෙන ආවත් රිය අනතුර වුණු තැනට එන්න ඔවුන්ට පැය කාලක් විතර ගතවෙනවා. මගේ නිගමනය මේකයි වොට්සන්. ඔවුන් මේ අනතුර දකිද්දී වෙලාව පාන්දර 3 නෙමෙයි. 3.30යි. ඔබ මොනවද ඒ ගැන කියන්නේ?"

"මව්. ඔබ සමහරවිට නිවැරදි ඇති. එතකොට අර සර් ඩෙනිස් හා අදළ පුද්ගලයින් ගැන ඔබ සකස් කළ වර්ග සටහන වෙනස්කරන්න සිදුවෙනවා. එහෙම දන්නේද?"

"මේ තරුණයන් දෙන්නාගෙන් මං ඇහුවා ඔවුන් රිය අනතුර දකලා ගොවිපොළට යද්දී වෙලාව කියලා කියලා"

"ඉතින්?"

"එතැනට ගිහි වෙලාව බැලීමේ හෝ පැමිණි වෙලාව සටහන් කිරීමේ සිරිතක් ගොවිපොළේ නැහැ" හෝමස් කීවේ සිනාසෙමිනි. "මේ තරුණයන් දෙන්නා ගොවිපොළට ඇතුළුවෙන්නේ ගොරවමින් නිදා ඉන්න මුරකාරයා අවදිකරලා, ඊළඟට ඔවුන්

කිරිදෙවීම පටන්ගන්න පුදනමෙන් එළඳෙනුන්ට වතුර බොන්න දීලා, ආහාර සපයනවා. ඊළඟට කිරි-ඉකකු කිරීම, බදුන් පිරිසිදු කිරීම ආදී හැමදෙයක්ම ඔවුන්ට භාරයි. ගොවිපොළේ කළමනාකරු හා තවත් සේවකයෙකු එනතුරු තරුණයන් දෙන්නා දිවම වැඩකළයුතුයි. ඒ මොකද කිරිභාජන එකතුකරගෙන යන අශ්වකර්තය උදේ පහට ගොවිපොළට ළඟාවෙනවිලු. කළමනාකරු එද වෙනදටත් වඩා පැය කාලක් පමණ පමාවුණාලු. කොහොමවුණත් පොලිසියට පැමිණිවිය යවලා තියෙන්නේ, කළමනාකරු වැඩට පැමිණියාට පස්සේ, කිරි එකතුකරගෙන යන අශ්වකර්තයේ රියදුරා අහේ"

"ඒකෙන් ඔබ ගන්නා නිගමනය මොකක්ද?"

"ප්‍රධානම කරුණ තමයි. මේ අනතුර දුටු තරුණයන් දෙන්නාගෙ සාක්ෂියේ සඳහන් කරන වෙලාව" හෝමස් කීය. "ඔවුන් පාන්දර 3.00යි කියන එක පැය බාගයක් ඊට වඩා කලින් වෙන්තත් පුළුවනි; පහුවෙලා වෙන්තත් පුළුවනි. එහෙම නේද?"

"එකකොට සිද්ධීන් වුණු අනවිලිවෙලු දක්වන ඔබේ කාල සටහන වෙනස්වෙනවා නේද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව් වොටසන්" කී ඔහු මිත්‍රයා කරුණු කඩදියක සටහන් කොට එය කියව්වේය.

"දැන් අපි ඒක මේ විදියට කියවමු.

පාන්දර 2.00ට - සර් ඩෙනිස් හා ටයිලර් මහත්මිය ඊස්ට්ලිනයට ළඟාවෙනවා.

2.10 ට - සර් ඩෙනිස් ඔහුගේ කාමරයට ගියා.

2.25 ට - මැකෝලි සාමී කැනී කැමරන් සමග ඊස්ට්ලිනයට ළඟාවෙනවා.

2.35 ට - මැකෝලි හෙදරින් පිටවී ගියා.

2.35 සිට 3.10ට - කැනී සහ ටයිලර් මහත්මිය කතාබහ කරමින් සිටියා.

3.30 - සර් ඩෙනිස් යළිත් එනවා ටයිලර් මහත්මිය එක්ක කතාකරලා ඇගේ අසනිපය ගැන විමසන්න.

3.30ට (පමණ) - මැකෝලිගේ මළසිරුර හමුවෙනවා ඊස්ට්ලිනයට හැතැක්ම 2 1/2ක් දුරින්. වොටසන් ඔබ එකගද මේ අලුත් කාල සටහනට?"

"ඔව්" මම කීවෙමි. "මේකෙ හැටියටත් 2.10 ඉඳල 3.30 දක්වා කාලයේ අනෙක් අයට සර් ඩෙනිස් දකින්න ලැබිල නැහැ. එහෙම නේද?"

"විසිල්වයි. මට උවමනා වුණේ අන්න ඒ පැයකුත් මිනිත්තු විස්සේ වැදගත්කම ඔබට පෙන්වන්න.

අපි මෙහෙම හිතමු, උපකල්පනයක් හැටියට. ඔහු යම් ක්‍රමයකින් 2.10ට හෝ 2.15ට හෙදරින් පිටවී ගියා. කොහොම හරි ක්‍රමයකින් ඔහු මේ සාතනය පාන්දර 3.00 හෝ ඊට කලින් කළා නම් 3.30 වෙනකොට ආපහු හෙදර එන්න පුළුවනි. 2.35ට අශ්වකර්තයෙන් පිටත්වී ගිය මැකෝලි, අනතුර සිදුවූ තැනට ළඟාවෙන්න ඇති මිනිත්තු දහයකින්, ඒ කියන්නේ 2.45ට.

මෙතැනදී මුලින්ම මතුපිට ප්‍රශ්නය තමයි සර් ඩෙනිස් කොහොමද හෙදරින් ගිවිස්? කොහොමද ආපහු ආවේ? ඊස්ට්ලින් මැදුරේ ඉඳලා අපරාධය සිදුවුණු තැනට දුර්ගතැත්ම 2 1/2 යි. මේ දුර ගිනිත් එන්න, ඒ කියන්නේ හැතැක්ම පහක ගමනකට ඔහුට තියෙන කාලය පැයකුත් මිනිත්තු 20යි. ඩේශයෙන් ඇවිදගෙන ගියා නම් නිරෝගි ශක්තිමත්, ක්‍රියාශීලී කෙනෙකුට මේක කරන්න බැරි දෙයක් නෙමෙයි."

"ඔව්. ඒකට මම එකගයි" මම කීවෙමි. "ඒ වුණත් එද ෫ ඔහු ගිටියේ මත්පැනින් හොඳටම වෙරිවෙලා. ඔහු උඩුමහලට නැඟුණේ ටයිලර් මහත්මියගේ හා සේවිකාවගේ උදව්වෙන්. එහෙම කෙනෙක් කොහොමද මේ වගේ හපන්කමක් කරන්නේ?"

"කවුද දන්නෙ වොටසන් ඒක රහස්‍යමක්ද කියලා?" හෝමස් ඇසීය. "ඔහු මත්පැන් පානය කළ එක ඇත්ත. නමුත් මෙහෙම අපරාධයක් කරන්න සැලසුම් කරගෙන ගිටියා නම්, ඇත්තවශයෙන්ම ඔහු මත්පැන් බොන්න ඇත්තේ ඉතාම සුළු වශයෙන්. නමුත් අනික් අයට පෙන්වනවා තමන් හුඟක් බිල වෙරිවුණා කියල"

"හොඳයි ඒක එහෙමයි කියවුණො" මම කීවෙමි. "ඔහු කොහොමද කාටවත් නොපෙනෙන්න උඩුමහලින් පහළට බැස්සේ? ආයෙන් ඇවිත් උඩට නැග්ගේ? හැතැක්ම පහක දුරක් වෙගයෙන් ඇවිදලා ආව කෙනෙක් ඉන්න ඕන, හතියමමින් ඩහදිය වගුරුවමින්. නමුත් සර් ඩෙනිස් එහෙම තත්ත්වයක ගිටි බවක් කවුරුවත් දකලා නැ?"

"ඒත් ඔහු පසින් නොගිහින වාහනයක ගියා නම්?" හෝමිස් ඇසීය.

"වාහනයක්? අශ්වකර්ත්තයක් හෝ අශ්වයෙකු ආගිය බවට කිසිම සාක්ෂියක් නෑ. කවුරුවත් ඒ බවක් කිව්වේ නෑ නේද හෝමිස්?"

"මගේ හිතවත් වොට්සන්, ඔබට හිතෙන්නේ නැද්ද වෙනත් වාහනයක් ගැන?"

"වෙනත්.....?" මම මඳක් කල්පනා කළෙමි. "..... බයිසිකලයක්?"

"විශිෂ්ටයි වොට්සන්" හෝමිස් කීය. "මය හැතැක්ම පහක දුර ගියේ බයිසිකලයක නම් අර හතිය හෝ ධන්දිය ඒ තරමට දකින්න ලැබෙන්නේ නෑ. අනික ඔහුට දෙගුණයක් වේගයෙන් ක්‍රියාකරන්න පුළුවනි. ඔහුට පුළුවනි මිනිත්තු 15කින් හෝ 20කින් එතැනට ගිහින. එම කාලයම ගතකරලා ආපසු එන්න. භාහන කටයුත්තට ඔහුට පැය භාගයක් ගතවුණා කියලා හිතමු. එතුකොට ඔහුට මිනිත්තු 20ක්වත් තියෙනවා කාටවත් නොපෙනී උඩුමහලට නැගීමට හා බැසීමට.....ඇදුම් මාරු කරන්න."

"මව් එහෙම නම් ඔබ දෙන්න ආම් විසඳලා නිවැරදි ඇති"

"දැනට අපි එහෙම හිතමු" හෝමිස් කීය. "ඒ වුණත් ම. බලාපොරොත්තු වෙනවා හෙට උදේ සර් ඩෙතිස් කැමරන්ගේ ඊස්ට්ලින් මන්දිරයේ ඉඳලා අහකුරු සිදුවුණු තැනට බයිසිකලයකින් යන්න. එතකොට අර කරුණ තහවුරු කරගැනීමට මට පහසුයි. අනෙක් කරුණ මේකයි. ප්‍රධාන තරප්පු පෙළ පාවිච්චි නොකර උඩුමහලේ ඉඳල පහළට බිහින්න හා යළි නගින්න පහසු ක්‍රමයක් තියෙනවද කියලා බලමු"

"ඔබ හිතන්නෙ හෝමිස්, ඔබට මය හැමදෙයක්ම සෝදිසිකරලා බලන්න සර් ඩෙතිස් ඉට්ටේරි කියලද?"

"ඇයි තැන්නේ? අපරාධකාරයා හොයාගන්න මට සම්පූර්ණ සහයෝගය දෙනවා කියලා ඔහු මට කිව්ව නේ. ඔහු අපට බාධා කළොත්. ඒකම ඔහුට චිරාද්ව පැයකක් ඇතිකරන දෙයක් වියහැකියි. සර් ඩෙතිස් ඒ තරම් මෝඩයෙක් කියලා මම හිතන්නෙ නෑ"

මගේ මිත්‍රයා එද සවස්වරුවම ගතකළේ නිදනකාමරයට වී, ගැඹුරින්ම කල්පනා කරමිනි. අපේ ගමන්මල්ලේ තිබූ පයිප්ප දුම්කොළ පසුම්බිය හා වෙරිවුඩ් පයිප්පය ළකරගෙන, ඔහු

හාන්සිදුටුවේ වැහිරුණේය. මො කාමරයේ රැඳී සිටීම පවා ඔහුගේ සිතීමට බාධාවක් වියහැකි නිසා, කුමරුගෙන් ඉවතට යාමට මම තීරණය කළෙමි.

නානායමේ උද්‍යානයේ තිබුණු බංකුවක වාඩිවී, හෝමිස් කී කරුණු ගැන මම කල්පනා කරන්නට පටන් ගත්තෙමි. තරුණ කාලයේ දක්ෂ ක්‍රීඩකයෙකු වූ සර් ඩෙතිස්ට තවමත් ඇත්තේ තරුණයෙකුගේ මෙන් ත්‍රිරෝගී සිරුරකි. කාටවත් නොදන්නේනට ජල නළයක් දිගේ පහළට බැසීම හා උඩට නැගීම ඔහුට අපහසු කරියක් විය නොහැක. අදහස් වෙයි. බයිසිකලයකින් රාත්‍රී කාලයේ හැතැක්ම පහක දුරක් වේගයෙන් පදයාම සර් ඩෙතිස්ට තබා මටවත් වේගෙසකාරී කටයුත්තක් නොවේ. එසේ නම් මැකෝලි සාම්වරයා සාහසරිය කිරීමට ඔහුට උවමනාවටත් වඩා කාලය ඇත.

එහෙත් අපට අමතක වූ යම් ප්‍රධාන ගැටලුවක් මේ අවස්ථාවේ මට සිහිවිය. අපරාධකාරයා වෙඩිතැබීම කර ඇත්තේ මැකෝලිගේ හිසට ඉතා ළඟින් සිට බැව් වෙඩිදා සාක්ෂියෙන් කියැවේ. ඒ අනුව අපරාධකාර ඉන්නට ඇත්තේ කරන්නය ඇතුළත ය. සර් ඩෙතිස් බයිසිකලයක නැගී හොස් උවමනා කැනව් පොවුණත්, මැකෝලිට නොපෙනෙන්නට ඔහුගේ අශ්වකර්ත්තයට නැගුණේ කෙලෙසද? කමාගේ සතුරා වන සර් ඩෙතිස් තම අශ්වකර්ත්තයට තබා ගැනීමට තරම් මැකෝලි මෝඩයෙකු නොවේ. දහවල් කාලයේ දැඩි රටවාහන තදබදයක් ඇති ලන්ඩන් නගරයේ නම්, රියාදුරාට නොපෙනෙන්නට අශ්වකර්ත්තයකට නැගගැනීම ඒ තරම් අපහසු කරුණක් නොවේ. එහෙත් ගම්බද පෙදෙසක පාර පාරක වේගයෙන් පදවාගෙන යන අශ්වකර්ත්තයකට නැගීම? එවැන්නක් සිතාගැනීමටවත් අපහසුය.

සටස හේ පානය සඳහා තැන්පායමේ හෝප්නාගාරය දෙසින්, පිරිසි කෝප්ප තේපෝට්ටි ගැටෙන්න ශබ්දය ඇසිණි. හෝමිස් කැදවාගෙන ඒමට කාමරයට යාමට මම තීරණය කළෙමි.

අපේ කාමරයේ දෙරට මම සෙමින් තට්ටු කළෙමි. එහෙත් ඇතුළෙන් පිළිතුරක් නො ලැබිණි. කිහිපවරක් දෙරට තට්ටුකොට ශබ්දයක් නොමැති නිසා, මම දෙර තල්ලුකරගෙන ඇතුළුවුණෙමි.

අපේ කාමරය පයිප්ප දුමෙන් පිරී තිබිණි. හුස්මගැනීමේ අපහසුතාවයක් ද එක්වරම මට ඇතිවිය. මට දකින්නට ලැබුණේ

මගේ මිත්‍රයා ඇදේ වැනි-නිදසිටි ආකාරයයි. හුස්මගැනීමේ අපහසුතාවය නිසා, මම නොනවත්වාම කැස්සෙමි. ඒ හඩට මගේ මිත්‍රයා අවදිවිය.

"ආ.....වොට්සන්! දන් වෙලාව කීයද?"

"හවස හතරයි"

"දෙයියෝ සාක්කි! මට කදිනම නින්ද ගියා" ඔහු කීවේ ඇදෙන්නාගේ වැනිවීමෙනි. "කළ යුතු වැඩ රාශියක් තිබෙනවා. මං හිතාගෙන හිටියේ අද හවස සර් ඩෙනිස් හමුවෙන්න යන්න. ව්‍යායාමයටත් එක්ක බයිසිකලයක් පැදගෙන යමු වොට්සන්."

"කෝ ඒවට බයිසිකල්?"

"මේ කිරිටුව තියෙනවා බයිසිකල් කුලියට දෙන තැනක්" හෝම්ස් කීය. "ඒක මට කිරිවේ මේ තානායමේ සේවකයෙක්. ගාස්තුව, පැයකට පැන්ස තුනයි. අපි තේබිලා ඉක්මනට පිටත්වෙමු."

සේවකයා ලවා බයිසිකල් දෙකක් ගෙන්වාගෙන සවස 4.30ට අපි තානායමෙන් පිටත්වී ගියෙමු. කුලියට දෙන බයිසිකල් නිසා ඒවා ඉතා අඛණ්ඩ තත්ත්වයේ තිබුණි.

"මුලින්ම අපි යමු මැකෝලියේ අභ්‍යන්තර කාර්ය අනතුරට ලක්වුණු තැනට" හෝම්ස් කීය. "එතැන ඉදන් අපි පුළුල්ව පරිම වේගයෙන් සර් ඩෙනිස්ගේ ඊස්ට්ලින් මන්දිරය ලඟට පැදගෙන යමු. බලමු අපට ඒකට කොයිතරම් වෙලාවක් ගතවෙනවා කියල"

ගම්බද පාරක බයිසිකලයක් පැදයාමට මට අවස්ථාවක් ලැබුණේ බොහෝ කාලයකට පසුවය. එබැවින් ඒය මට නම් වේගසකාරී කටයුත්තක් විය. එහෙත් යහපත් ශරීර සුවතාවයෙන් සිටි මගේ මිත්‍රයාට නම්, එය විනෝද ක්‍රීඩාවක් වූ බව මම දුටුවෙමි. මා ගැන අමතක කළ හෝම්ස්, බයිසිකලය වේගයෙන් පැදගෙන ගියේ අවුරුදු දහසයක කොළඹාවයකු තරම් විනෝදයක් ලබමිනි. මා හතිදමමින් ඊස්ට්ලින් මන්දිරය අසලට ළඟාවෙන විට හෝම්ස් තම සාක්කු මරලෝසුව අතට ගෙන ඒ දෙසට තෙත් යොමුකරගෙන සිටියේය. සටහන් පොත එළියට ගෙන ඔහු යමක් ලියූ බව ද මම දුටුවෙමි.

"හැතැක්ම දෙකහමාරු එන්න මට ගතවෙලා තියෙනවා මිනිත්තු දහහතරකට තත්පර ගණනක් අඩු කාලයක්." හෝම්ස් කීය. "මේ

කබල් බයිසිකලයට එව්වර කාලයක් ගතවුණාට, හොඳ තත්ත්වයේ බයිසිකලයකින් මේක මිනිත්තු දෙළහකට අඩුවෙන් කරන්න පුළුවන් කියල මට විශ්වාසයි."

"හෝම්ස් ඔබට අමතකවුණු එක් කරුණක් තියෙනවා"

"ඒ මොකක්ද?"

"සර් ඩෙනිස් බයිසිකලයෙන් ආව කියමු" මම කීවෙමි. "ඒත් ඔහු කොහොමද වේගයෙන් ආ අභ්‍යන්තර කාර්යට නැඟුණේ? ඔබ හිතනවාද මේ මහ රූ පාර අඩහෝ සර් ඩෙනිස් ඉන්නවා දුටුවොත්, ඔහු සමග කතාකරන්න මැකෝලි අභ්‍යන්තර කාර්ය නවත්තාවි කියලද?"

"මැකෝලි එහෙම කරන්නය නවත්තාවි කියල මම නම් හිතන්නෙ නෑ" හෝම්ස් කීය. "නමුත් මෙහෙම හිතන්න. මැකෝලි පාන්දර 2.25ට කැපී මෙහෙවිය. සමග ඊස්ට්ලින් නිවසට ළඟාවෙනවා. ඔවුන් මිනිත්තු 10ක් විසින් කාමරයේ කතාබහ කරමින් ඉන්නවා. සර් ඩෙනිස්ට උඩුමහලෙන් බැහැලා, ගෙවත්තේ හංගා තිබූ බයිසිකලයක නැගී පාර දිගේ පික්ටන් දෙසට යන්න ඒ මිනිත්තු දහය හොඳටම ඇති."

ඔහු පාරේ පටු අසුරු තැනක පාර අවහිර වෙන විදියට, පාර හරහට ලිප්පාට දෙකක් ඇඳ දමනවා. පික්ටන් හා ස්ට්‍රිංග්ස්ඩ් අතර පාර දෙපසම, ළඟදී කපාදමු ගස් හා වියල අතුකැබලි තිබුණු බව ඔබ දකින්න ඇති. ඔහු ඒ සඳහා යොදාගන්න ඇත්තෙ, අනතුරු සිදුවුණු තැනට යාර සියක් මේ පැත්තෙ තිබුණු, පටු වංගුව කියල මං විශ්වාස කරනවා. යන්න බැලී-පිදියට පාර අවහිර බව දුටුවාම මැකෝලි මොකද කරන්නේ? ඔහුගේ උදව්වට කරත්තයේ කඩුරුවත් නැහැ. කරත්තය නවත්තලා බැහැල ගිහිත්, ඔහු ලී කොටය ඉවත් කරනවා. අදුරෙහි ගිලිගිලි සර් ඩෙනිස් මේ අතරේ හොරෙන්ම කරත්තයට නගිනවා. අවහිරය ඉවත්කළ මැකෝලි කරත්තයට නැගලා, එය දක්කාගෙන ඉදිරියට යනවා. ඔහු දන්නෙ නෑ කරත්තයේ පිටුපස තමන්ගේ කකුරා ඉන්න බව. නිකං තෙමෙයි; හයානක ආයුධයක් අතැතිව, එතැනින් එහාට දර්ශනය මං ඔබට කියන්න යන්නෙ නෑ. ඔබට ඒක හිතාගන්න පුළුවනි. තමන්ගේ කටයුත්ත අවසන් කරන සර් ඩෙනිස් කරත්තයෙන් එළියට පනින්නෙ, එය කාණුවට මෙපරළෙන්න කලින්. ඊළඟට ඔහු බයිසිකලයෙ නැගිලා ආපහු එනවා. ඔහුට පුළුවනි පැය කාලකින්

ආපසු ඇවිත් උඩුමහලට නැඟිලා ඇඳුම් මාරුකරගන්න. ඊළඟට ටයිලර් මහත්මිය ඉන්න නැතට ඇවිත්, ඇගෙන් අසනිපය ගැන විමසනවා. හොඳයි වොට්සන්. දුන් අපි නිශ්ශබ්දව හිඟින් සර් ඩෙනිස් හමුවෙමු.

ටැඩ් පමාවකින් තොරව සර් ඩෙනිස් කැමරන් අප හමුවට ආවේය. වෙහෙස මහත්මිය වී බයිසිකල්වලින් එහි පැමිණීම ගැන ඔහු කණගාටුවට පත්වූ බවක් පෙනිණ.

"හෝමස් මහත්මයා" ඔහු කීය. "ඔබ දන්වලා එව්වා නම් මං රියාදුරා අතේ මගේ අස්ථිකරත්තය එවනවා නෙ. මොකටද මේ බයිසිකල් දෙකක් පැදගෙන එන්න මහත්මියට?"

"නෑ සර් ඩෙනිස්" හෝමස් කීය. "අපට හිතුණා වහායාමයටත් එක්ක බයිසිකල් පදින්න. ඒක-තෙමෙයි මට තවමත් බැරිපුණා මේ අපරාධයේ අහන් මුල් ක්ෂණයාගන්න. ඒ හින්දා මං හිතුවා ඒ පිළිබඳ පරීක්ෂණය ඔබේ රූප්ටලින් මතුවෙන්න පටන්ගන්න. ඒකට ඔබෙන් අවසර ලැබෙනවාද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව් මහත්මයා" සර් ඩෙනිස් වහා පිළිතුරු දුන්නේය. "ඔබට ඕනෑම රේලාන්ක මේ මුළු ගේම සෝදිසි කරල බලන්න පුළුවන්. ඇයි මං ඔබට මුලදීම කිව්වානේ මගේ සම්පූර්ණ සහයෝගය ලැබෙනවා කියල. මමගේ සෝදිසි කිරීම ඔබ අරමන්තෙ කඩදද?"

සර් ඩෙනිස් මෙයට එක්වරම කැමැත්ත පළකිරීම ගැන මා පමණක් නොව හෝමස් ද පුද්ගලයට පත් වූ බවක් පෙනිණ.

"ඔබට කරදරයක් නැත්නම්" හෝමස් කීය. "මං කැමතියි ඒ කටයුත්ත හෙට උදේ 10ට පමණ පටන්ගන්න"

"මට කිසිම කරදරයක් නෑ" සර් ඩෙනිස් කීය. "ඒ වුණත් හෙට උදේම මට ලන්ඩනය බලා පිටත්වෙන්න සිදුවෙලා තියෙනවා. වැවිලිකරුවන්ගේ සංගමයේ රැස්වීමක් හෙට, ලැහැම් හෝටලයේ පැවැත්වෙනවා. මං ඒකට යායුතුමයි. ඒත් ඒකෙන් ඔබේ පරීක්ෂණයට කිසිම අවහිරයක් වෙන්නෙ නෑ. මගේ සොහොයුරිය ටයිලර් මහත්මිය ඉන්නවා. ප්‍රධාන ගෘහසේවක ඔලිවර්ටත් මං නියමකරනවා, ඔබට සම්පූර්ණ සහයෝගය ලබාදෙන්න. හෝමස් මහත්තයා. ඔබට උවමනා නම් මේ ගෙදර වහල උඩට නැගල සෝදිසි කරන්න. ඒ මොනවා කළත් මගෙන් කිසිම ප්‍රශ්නයක් නෑ" සර් ඩෙනිස් පිළිතුරු දුන්නේ සිනාමුසු මුහුණෙනි.

"ඔබට බොහොම ස්තුතියි-සර් ඩෙනිස්" හෝමස් කීය. "එහෙත් මං හෙට උදේ ඒ සඳහා පැමිණෙන්නමු. ඒ වේගන එන නිසා මට තවදුරටත් පමාවෙන් නැවැසක් නෑ. ඔබට ඉහ රාත්‍රියක්"

රූප්ටලින් මැදුරේ සිට තානායමට එන අතර මා සමග කතාබහ කිරීමට මගේ මිත්‍රයාගේ කැමැත්තක් තිබූ බවක් නොපෙනිණ. බයිසිකල් ආපසු භාරදී-කාමරයට පැමිණි පසුව ද ඔහුගේ නිහඬ බවේ වෙනසක් නොවීය.

"හෝමස්. සර් ඩෙනිස් දුන්න පිළිතුරෙන් ඔබ මොකක් හරි ගැටලුවකට මුහුණදුන්නා වෙයිද?" මම ඇසීමි.

"එක්තරා ගැටලු සහගත තත්ත්වයක් නම් පැන නැඟුණා නම්යි" ඔහු කීය. එහෙත් හෝමස්-තවදුරටත් කල්පනා කිරීමට පටන්ගන්නා මිස, එම ගැටලුව කුමක්ද යන්න මා ආදා දුන්නේ නැත. අප රාත්‍රි ආහාරය ගන්නා අතරත් දිගින් දිගටම ඔහු කල්පනාකරමින් සිටියේය. එබැවින් මම ත්‍යායාම වෙත ලැබී තිබුණු සවස පුවත්පතක් කියවා තීන්තට යාමට තීරණය කළෙමි.

පසුවද උදයේම මා සවිදිවනැවිටත්, මගේ මිත්‍රයා සිටියේ පෙර දිනයේ මෙන් කල්පනා කරමිනි. උදේ ආහාරයට යාමට සූදනමෙන් ඔහු හැදපැළඳ ගෙන සිටියේය. අන්තිමේදී කිසිවෙකු අපේ කාමරයේ දෙරට නටවුකළ හඬින් කලබල වී හෝමස් වහා දෙර වෙත ගියේය. ඔහු එවැන්නක් බලාපොරොත්තුවෙන් සිටි විලසක් මම ඔහුගේ මුහුණෙන් දුටුවෙමි.

"හෝමස් මහත්මයාට විදුලිපුවතක්" කි සේවක ළමයා එය මගේ මිත්‍රයා අත තැබීය. ඔහු එය වූයා විවෘතකොට කියවූයේ මට ද ඇසෙන අයුරෙනි.

"මිනිස් සානනයට යොදාගත් 32 දණ්ඩයේ සලකුණු සියල්ලත්ම, ඉලක්ක පුවරුවෙන් ගළවාගත් උණ්ඩවලදී ඇත. දෙවර්ගයම නිකුත් වී ඇත්තේ එකම විශේෂ්ඨවරයෙක් බවට සහතිකයි. සවිස්තර වාර්තාව පසුව ලබාදෙමි."

ෆොක්ස්

මගේ මිත්‍රයාගේ මුහුණේ තිබූ කැලඹුණු ගතිය වහා ඉවත් විය. විදුලිපුවත නමා සැත්කම්වද දමාගනිදී ඔහුගේ මුහුණේ සිනාදල්ලක් ඇතිවූ බව මම දුටුවෙමි.

"විශේෂ රැකියාවේ මං කළේ පැයකට පමණක් වේලාවකට මන්දිරය සොදිසියට නොයන්නටද? කියලා වොටසන්" හෝමිස් කියා. "නමුත් මේක කියෙව්වාම මං නැවතත් තීරණය කළා ඒ කටයුත්තට යන්න. දැන් අපට පැය තුනකට පමණක් ප්‍රයත්නයක්. ඒ මොකක්ද? සර් ඩෙනිස් කැමරන් සතුටු හිටි, සති කිහිපයකට පෙර අතුරුදන්වුණා කියන 32 හවුස්කන් රිමෝල්වරයෙන් තමයි, 24 වැනිද පාන්දර මැකෝලි සාමි භාගතය කෙරුණේ. ඒක පාවිච්චි කළේ සර් ඩෙනිස් නොවෙයි නිසි, වෙන කවුද?"

උදේ දහය වෙද්දි කුලීරියක නැගි අපි රිසිට්ලින් මන්දිරය වෙත යොමුවෙමු. ප්‍රධාන සේවක මිලිවර්, ඔබ්ස්ට් පැමිණ අප පිළිගත්තේය. මද වේලාවකට පසු ටයිලර් මහත්මිය ද විසින්න කාමරය වෙත පැමිණියාය.

"නිවස පරීක්ෂාකරන කටයුත්තට, ඔබට සම්පූර්ණ සහයෝගය දෙන්න කියලා සර් ඩෙනිස් මම කියලා ගියා" ඇය කීවාය. "මහත්වරුනි, අපෙන් කිසිම බාධාවක් නැහැ. මේ පැත්තෙන් ආවොත් ඔබට පුළුල්ව තිබෙනවා" ඇය කීවේ තරප්පු පෙළ දෙසට අත දිගුකරමිනි.

නවීන මැදිරියේ පුළුල් තරප්පු අසලට විය පාමුලදී, අපට යාමට ඉඩතැර ඇය නැවතුණාය. "අනන්ත නියෝග කැමකාරියට වෙලා මං ගෙනුමක් කරනවා. ඔබට මොනවා හරි මගෙන් දැනගන්න උවමනා නම් ඇවිත් කතාකරන්න"

"ඔබට ස්තුතියි ටයිලර් මහත්මිය" කී හෝමිස් ඉතා සෙමින් තරප්පු පෙළේ ඉහළට නගින්නට විය. ප්‍රධාන ගෘහසේවක මිලිවර් අප පිටුපස නොපැමිණ, නිවසෙන් එළියට යාමට සුදුනම් වෙත අසුරු අපි දුටුවෙමු.

"මිලිවර්" හෝමිස් සේවකයා ඇමතුවේය. "කරුණාකර එන්න අප එක්ක. ඔබේ උදව් අපට උවමනා වෙනවා. කෝ මිසුරියෙල්?"

"ඇය මේ වෙලාවේ විවේක ගන්නවා" සේවකයා පිළිතුරු දුන්නේය. "ඔබට උවමනා නම් මං ඇය කැඳවාගෙන එන්නම්"

"නැහැ, දැන් උවමනා නැහැ" හෝමිස් කීවේය. "මං උවමනා වෙත කොට කියන්නම්. ඒක නෙමෙයි මිලිවර්. මේ ගෙදරට සම්බන්ධව ඉන්න අනිත් සේවක සේවිකාවන් කවුද? මං කැමතියි ඒ අය ගැනත් දැනගන්න."

"මේ මන්දිරය ඇතුළතම පැවි වී අය ඉන්නේ මිසුරියෙල් සහ මා පමණයි" මිලිවර් කීය.

"අනිත් සේවක සේවිකාවන් ඉන්නේ මිය උදහානය එහා පැත්තේ තිබෙන කුඩා නිවාස තුනේ. ඒයින් එක්ක සේවිකාවන් සදහා. ඒකෙ ඉන්නේ මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාව වෝ මහත්මිය සහ මේරි ගිල්මට් නම් සේවිකාව. ඇය නමා කැති මෙනෙවියගේ පොද්ගලික සේවිකාව. ඒ ළඟම තිබෙන නිවසේ ඉන්නේ ග්‍රේටරික් මුලාලි නම් කාර්මිකයා පමණයි."

"මුහු මොනවාද මේ ගෙදර කැතිනේ? මම ඇසිමි."

"මේ අයුත්තේ ගෙවල්වල පිළිවෙල වෙනස් වෙන්න මහත්මිය" මිලිවර් කීය. "මේකෙ කුසියට සහ නානකාමරුවලට ජලය සපයන්න වියම් පයිප්ප තිබෙනවානේ. ඉතින් ඒවායින් ජලකාන්ද හා අලුත්වැඩියා කටයුතු කියන නිසා, මුලාලි වැඩවලින් අඩුවක් නැ. ඊට අමතරව ගෙදර පිදුලි, වඩුවැඩ හා පෙරේරු වැඩ තියෙනවා"

"හොඳයි, අනෙක් නිවසේ ඉන්න කවුද?"

"ඒකෙ ඉන්නේ, වයස්ගත ශ්‍රී ලාංකිකයන් පෝඩුව සහ මවුන්ගේ නැරුණ දියණිය." මිලිවර් කීය. "ශ්‍රී ලාංකිකයන් කමා දීර්ඝකාලයක ඉඳලා මෙතේ උදහාන සේවකයා ලෙස වැඩ කරන්නේ."

"හොඳයි, දැන් මට උඩුමහලේ කාමරය කොට්ටාදෙන්න" හෝමිස් ඉල්ලා සිටියේය.

"මේක නමා සර් ඩෙනිස්ගේ නිදහසාමරය" සේවකයා පැවසුවේ දෙරක් විවෘතකරමිනි. අපි එය තුළට පිවිසුණෙමු. සැහෙන තරම් විශාල කාමරයක් වූ එහි සුබෝපහෝගී ගෘහ උපකරණ රැසක් හා පොත් රාක්කයක් විය. උදහානය දෙසට මුහුණලා තිබූ ජනේලය දෙසට, හෝමිස් වැඩි අවධානයක් යොමු කළේය. විශාල ජනේල පියුන් විවෘත කළ විට කෙනෙකුට පිවිසිය හැකි කුඩා සඳුපාලයක් ද එහි විය. අපි එතැනට ගියෙමු. උඩතටුවේ නානකාමරයට ජලය ආවයෙන වියම් ජලනළ, බිත්තියට සවිකොට තිබුණේ සුදුපාලය අසලිනි.

"හරි, දැන් අපි බලමු අනිත් කාමර"

"නෝනා මහත්වරුන්ගේ නිදහසාමර තියෙන්නේ උඩුමහලේම අනෙක් පැත්තේ" මිලිවර් කීවේ ඒ දෙසට අප කැඳවාගෙන යමිනි.

"මේ තියෙන්නේ ටයිලර් මහත්මියගේ කාමරය. මේක කැති මෙනෙවියගේ කාමරය"

සේවකයා එම කාර්මවල දෙවල් විවෘත කොට පෙන්වුවත් එහි ඇතුළුවීමට හෝමස් විතරම් උනන්දුවක් නොදක්වයි. සිරිත්පරිදි කාන්තාවන්ගේ කාර්මවල දක්නට ලැබෙන විශාල කණ්ණාඩි මෙසය හා ඇඳුම් අල්මාරිය බැහැන් ඒවායේ තිබේ. මෙම කාර්මවල ජනෙල් විවෘතවූයේ, උද්‍යානයේ විශාල මල්පසුරු සහිත වූ පෙදෙසටය. ඒ බැව් ජනෙල් විදුරු තුළින් අපට දකගන්නට ලැබේ.

"දැන් අපි ගෙයින් එළියට යමු" හෝමස් කීවේ නොඉවසිලිමත් බවක් පළකරමිනි.

උද්‍යානයේ සෑම තැනකම ඉතා අලංකාර මෙන්ම දුර්ලභ මල් පසුරු වවා තිබිණි.

"උද්‍යාන සේවකයා ගර්භසන් බොහෝම දක්ෂයෙක්. ඒ වගේම කැපවීමෙන් වැඩකරන කෙනෙක්" ඔලිවර් කීය. "ඒ වුණට එයාගෙ දුටු වේරෝනිකා නම් මහා ආධිපතිතුරුකාර ළමස්සියක්. ඒක එයාට ලැබෙන්න ඇත්තෙ එයාගෙ අම්මගෙන්. ඒ අම්මන්ට උවමනා වෙලා කියෙන්නෙ දුටු ඉහළට උගන්වන්න. දුටු හැඩකාර කියා අම්මා උවමනා වුණා ඉහළ නැතකින් කටයුත්තක්....."

"ඔලිවර්" හෝමස් කෑගසුවේ. "නොනවත්වා ම දෙඩවමින් සිටි සේවකයා තමා අසලට කැඳවමිනි. මගේ මිත්‍රයා මේ වනවිට සර් ඩෙනිස්ගේ කාර්මයේ ජනෙලය කෙළින්ම පහළ පොළොව පරීක්ෂා කරන අයුරු මම දුටුවෙමි."

"මොකක්ද මේ පස්ගොඩ? දවස් කීපයක ඉඳලද මෙක වෙනැන කියෙන්නෙ?" හෝමස් විමසුවේය.

"මෙව්වර දවසක් ඕක මතැන කියෙන්නවා මං දක්කෙ නෑ" ඔලිවර් කීය. "ඕක ගෙනැත් දන්න ඇත්තෙ ඊයෙ හැන්දෑවේ. මේ අයුත් මල්පාන්ති වගයක් හදන්න ගර්භසන් ගෙනැත් දමු පෙරු පස්. ඔහුට ඊයෙ හටස මහත්තයා කිව්වා මට මතකයි. මේ අයින දිගට මල්පාන්ති කීපයක් හදන්න කියලා"

බිත්ති යදිගේ ඉහළට සවිකළ ජලනළය ඇරවූන තැන් සිට අඩි හතරක් පමණ පළලට පස්තරිටුමු අයුරු තිබිණි. තමා දකින්නට බලාපොරොත්තු වූ ඔබ්බේ වැසි යාම කියාදෝ හෝමස්ගේ මුහුණ කෝපයෙන් රතු වූ අයුරු මම දුටුවෙමි.

"තවත් මේ හරියෙ බලන්න දෙයක් නෑ වොටසන්. අපි යමු අර පැත්තට" ඔහු කීවේ උද්‍යානයේ අනෙක් කෙළවර දෙසට අත දිගු කරමිනි. ඒ හරියේ මැදින් තිබුණේ නිල්වත් තණකොළ වවා, ඒවා

මට්ටම් වනසේ කපා සකස් කළ, සැහෙන තරම් විශාල තණබිමකි. වැස්සට පෙහෙණු පස් බුලුල් වී තිබිණ. මෙම නිවස වෙත පැමිණි අශ්වකර්ම නැවැත්වීමට, මෙතැන යොදගෙන තිබීම නිසා අලංකාර තණබිම පඳු වී ඇති අයුරු ඇත සිටම දැකිය හැකි විය. අපට පෙර එහි ගොස් සිටි හෝමස් අත මසවා අපේ පැමිණීම නැවැත්වීය.

"මය දෙන්නා ඔහොමම ඉන්න." ඔහු කීය. "මං මේ හරියේ බිම ටිකක් පරීක්ෂා කරන්නම"

මගේ මිත්‍රයාගේ පරීක්ෂාවට සැහෙන වේලාවක් ගතවෙන බව පෙනුණෙන් මම ඒ අසල වූ උද්‍යාන බංකුවක වාඩිවී සේවකයා ද එහි කැඳවාගන්නෙමි. කථා කිරීමට රුසියෙකු වූ ඔහු නොනවත්වාම දෙඩව්වේය. තමාගේ රිටිවලින් ඇඳුරේ සේවයට පැමිණීමට පෙර සේවය කළ මැදුරුවල, ප්‍රභූන්ගේ පිළිවිලි තොරතුරු ඔහු පැවසීය. මගේ මිත්‍රයාගේ උදව්වට මට කළ හැකි යමක් නොතිබුණෙන් ඔලිවර් වෙස්ට්ගේ විස්තරයට මම කන්දී ගෙන සිටියෙමි.

වරක් දෙවරක් මා හිස මසවා බැලුවේ හෝමස්ට සිදුවූයේ කුමක් ද යන්නයි. ඔහු තම කාර්ය ද අතට ගෙන තණබිම පරීක්ෂා කරමින් සිටියේය. විවෙක දණගසාගෙන, විවෙක බිම පෙරළී හෝමස් පරීක්ෂා කළ අයුරෙන්, ඔහුට යම් හෝමුවාවක් ලැබී ඇති බව මම තේරුම් ගත්තෙමි. තණබිමෙන් තෙත් ඉවතට නොගෙනම විවෙක මගේ මිත්‍රයා ඇතට ගමන් කළේය.

"දවස් හතරකට පහකට කලින් මෙහේට සැහෙන්න වැස්සා" ඔලිවර් පැවසුවේ අවසානය තමා වෙත යොමුකරවා ගැනීමේ අරමුණෙන් මගේ කබාඅතෙන් අදිමිනි.

"උද්‍යානයේ තණකොළ මැරිලි කියෙන තැන් මඩවෙලත් ඇති. ඔය විදියට බිම පෙරළුණෙක් හරිලාක් හෝමස් මහත්තයාගෙ ඇඳුම්වලින් ගන්න දෙයක් හිටින එකක් නෑ. ඒක නෙමෙයි වොටසන් මහත්තයා ඔබ අහල කියෙන්නවද සර් ට්‍රේවෝ ජෙකිංස්ලගෙ පවුලෙ හුටපට? එයාගෙ ලොකු පුතා ඇෆ්ලි ජෙකිංස් තමා පවුලෙ ඉන්න තරකම එකා. එයා හිතාගෙන ඉන්නෙ එයා එංගලන්තෙ මහරජුපුරුවෝ කියලා. සර් ට්‍රේවෝ ඉඩම් පවා විකුණලා පුතාව විශ්වවිද්‍යාලයට යැව්වා. ඒත්....."

ගෘහ සේවකයාගේ මුහුණ කථාව අසා සිරිමට තරම් අපහසු එකක් නොවීය. එහෙත් මේ වෙලාවේ මගේ සිත දිවහියේ හෝමස්

කරමින් සිටි සෝදිසිය වෙනස් මගේ මිත්‍රයාට වැදගත් හෝට්ටුවක් මොනවා හෝ ලැබී ඇත්තා නිසාදැ. ඔහු සම්පයට ගොස් ඒ ගැන දැනගැනීමට ඇත්තම් එය මේ පියාදුරුවලට වඩා වැදගත්වනු නොඅනුමානය. එහෙත් මගේ අතින් අදිමින් කථාකළ ගෘහස්ථකයා, එම අසුනෙන් නැගීමට මට ඉඩක් නොතැබුවේය. එය තුන්කාලකට පමණක් පසු හෝමිස් අප සිටි තැනට එදී, ඔලිවර් පැවසූ කරුණ ඇත්තක් බව මම දුටුවෙමි. මගේ මිත්‍රයාගේ ඇඳුම්වල, පාවහන්වල හා මුත්‍රණයේ සැහෙන තරම් මඩ තැවරී තිබිණ. කෙසේවෙතත් ඔහු සැහෙන තරම් සතුටකට පත්ව සිටි බවක් මම තේරුම් ගනිමි. ඔහුගේ එක් අතකැතිවූ සටහන් පොත හා පැන්සල සාක්ෂ්‍යවට දමා, නොගත්තේ, ඔලිවර්ගෙන් යමක් විමසා ලියාගැනීමට බැව් මම තේරුම් ගත්තෙමි.

"අන්තිමට මෙහෙට වැස්සෙ 22 වැනිදා 23 වැනිදාද?" හෝමිස් ඇසුවේ ගෘහස්ථකයාගෙනි. "ඒ කියන්නේ සර් ඩෙනිස්ලා ක්‍රිඩා සමාජයේ උත්සවයට ගිය දවසෙද? ඊට කලින් දවසෙද?"

"දවස් හතරක් පහත් දිනවම් වැස්සා" ඔලිවර් කීය. "උත්සවය දවසෙ උදේ වරුවේ වැස්සෙ නැ. කවදා විකක් වැස්සා, තදින්ම වැස්සෙත් නම් ඇය උත්සවයට යන්නෙත් නැහැ කියලා ටයිලර් මහත්මිය කිය කිය හිටියා."

"ඒ මොකද?" මම ඇසිමි.

"ටයිලර් මහත්මියට උණ හෙමිබරිස්සාව හැදිලා දවස් කිහිපයකට කලිනුත් බෙහෙත් ගත්තා" සේවකයා කීය. "වැස්සෙ එළියට ගියොත් ඒක වැඩිවෙමි කියල ඇය බයෙන් හිටියේය. කච්චර වැටෙන්න කලින් පොදුවැස්ස ආවතුණා. කැනී මෙනෙවිය ටයිලර් මහත්මියට හරියට වද කළා යම් යම් කියලා."

"ඒ ඇයි?"

"කැනී මෙනෙවියගේ උනන්දුව තිබුණේ උත්සවයෙන් පස්සේ බාල්නැට්‍රිම ගැනයි" සේවකයා කීය. "ඒ කැම වෙලාවෙදි සර් ඩෙනිස් බිමත්පුරොත්ත කලබල කළාට කියන හය කැනී මෙනෙවියගේ හිමේ තිබුණා. සර් ඩෙනිස්ට කේන්තිහියාම ටිකක් හරි පාලනය කරන්න පුළුවන්, ටයිලර් මහත්මියට විතරයි"

ඔලිවර් බෙහෙවින් දොඩමම් පුද්ගලයෙකු බව හෝමිස් තේරුම් ගත්තේ මේ අවස්ථාවේදී වියයුතුය.

"එද - ඒ කියන්නේ 23 වැනිදා ඉඳල මේ හෙදරට ආව ගිය අග්වකරන්න මොනවද. ඒවල ආව ගියේ කවුද කියන එක, ඔලිවර්ට මතකද?"

"මට අමතක නැ මහත්මිය" ඔලිවර් කීවේ කරමක් ආධම්බර ලීලාවෙනි. "මහොම් ඉන්න. මං මහත්කරලා පිළිවෙලින් කියන්නමි.මේ හෙදර අග්වකරන්නා ඇරඹුණාම.... පිටකරන්න ආවේ එකක් විතරයි. ඒ මැකෝලි සාමගේ අග්වකරන්නා. ඒක දක්කාගෙන ආවේ එයාමයි.ආව ගිය මුත්‍රණයො ගැන කියනවා නමි...."

මේ වෙලාවේ ඔහුගේ ක්ෂාත්‍රී බාධාකරමින්, හෙදර සේවිකාව වූ මියුරියල් එහි පැමිණියාය.

"මහත්මියලට හේ ඇතිමි කරද. ටයිලර් තෝනා බලාගෙන ඉන්නවා මහත්මිය ඒක කරද. ඇය කීවාය."

මේ අවස්ථාවේ ආරම්භ සිටියේ කම් සටහන් පොතේ යම් යම් දේ සටහන් කරගනිමිනි. ඒ ඔලිවර්ගෙන් අසන්නට ලැබුණු තොරතුරු වියයුතුය.

"..... වොටසන්" මගේ මිත්‍රයා කීවේ ඔහුගේ මරලෝසුව දෙස බලමිනි. "ඔබ මියුරියල් එක්ක තේවලද්ද ඉන්න. අපි දැනටමත් ප්‍රමාදයි. ඔලිවර්ගෙන් දහල කරුණු ඒකෙන් යටහන් කරගෙන, අන් ආ සෝදගෙන මං එන්නමි.... මේ මඩ කියා මට කොහොමටවත්, තේ බොන්න මේ පිළිවෙලට එන්න බැහැනෙ." අන්තිම වාක්‍යය ඔහු කීවේ කරුණ සේවිකාව දෙස බලමිනි. මගේ මිත්‍රයා එනතුරු කවුදරටත් බලා නොසිටි, මම ඇය සමග නිවස වෙත ගියෙමි.

අමෙලියා ටයිලර් මහත්මිය කරුණාවත්ත කාන්තාවක වූවාය. මා හමුද වෛද්‍යවරයෙකු ලෙස කලක් ඉන්දියාවේ සිටි බැව් දැනගත් පසු, ඇය ඉතා සුහදව මැසසෙට් ක්‍රොයිස්ටර්ට පටන් ගත්තාය. ඩාර්ලිංග් මුල් කාලයේ ඇය ඇගේ කැමැත්ත සමග සතුටෙන් කාලය ගෙවූ තැටි, සැමියා අසනිව වූ අන්දම, ඔහුගේ මරණය, ඇය විස්තර කළාය. මම ඊට කන්දිගෙන සිටියෙමි. ඉන්දියාවේදී යුද පෙරමුණේ මගේ අන්දකිම් පිළිබඳව ද ඇය විමසුවාය. හෝමිස්ට එහි පැමිණීමට පැය හාගයකට වඩා කාලය ගතවන්නට ඇතැයි මට සිතිණ. මේ වන විට කාල වේලා වඩාත් දුරට තිබුණේ, දහවල් කැමට මීස තේ පානයට නොවේ. දොමස් ටයිලර් මහත්මිය වෙත ද ප්‍රශ්න කිහිපයක් ඉදිරිපත් කළේය.

අප ආපසු තානායම මෙන් එන අතරතුර මගේ මිත්‍රයා දීඩ් උදෙසාගයකින් කරාකළේ, මැදුරේ ගහසේවක මලිවර වෙස්ට් පිළිබඳවය.

"මිය වගේ මිනිස්සු හමුවෙන්නේ හරි කලාතුරකින් වොට්සන්. වැඩිය ඉහළට ඉගෙනගන්න මුදල් හදල් නැති නිසා, ඔවුනට ලැබෙන්නේ පහළ මට්ටමේ රැකියාවක්. මේ වගේ බුද්ධිමත් අයට ඉහළට ඉගෙනගන්න නොලැබීම හරි කණගාටුවට කරුණක්. ඔලිවර් වෙස්ට්ට තියෙනවා ඉතාම භොඳ මතක තබාගැනීමේ ශක්තියක්. තමන් දකින දේ සියුම්ව නිරීක්ෂණය කරන්න ඔහුට සහජ කුසලතාවයක් තියෙනවා. ඔහුට නැත්තේ විශ්ලේෂණ බුද්ධිය පමණයි. නිසි පුහුණුවක් දුන්නා නම් ඒකත් ලැබෙනවා."

"ඒ කියන්නේ ඔහු බුද්ධිය අතින් ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් එකේ අයට වඩා ඉදිරියෙන් සිටිනවාද?" මම ඇසීම.

"ඇත්තෙන්ම මව්" හෝමිස් කීය. "ලෙස්ට්‍රේඩ්ට වඩා නම් පැහැදිලිවම ඉදිරියෙන්. මං උදහරණයක් කියන්නම්. මං ඔහුගෙන් ඇහුවා 20 වැනිද ඉඳලා ඊස්ට්ලින් මැදුරට ආව අශ්වකරන්තවල තොරතුරු. ලිපිගොනුවක් දිගහරින්න වගේ, ඔහු ඒවා ගැන විස්තර කිරීමේ පිළිවෙළින් එකින් එක තණබිමේ මං නිරීක්ෂණය කළ හෝට්‍රුවාටත් සමග ඒ විස්තර අතුරුවම හැඳිනුණා. ඊළගට ගෙදරට ආවගිය උදවිය ගැන මං විමසුවා. ඒ ගැනත් පිළිවෙළින් කියන්න ඔහුට හැකිවුණා. ඒක හෙමෙයි වොට්සන්. ඔබ හුඟක් වෙලා වයිලර් මහත්මිය සමග කතාබහ කළානේ. ඇය දවල් කෑමෙන් පස්සේ එළියට යන බවක් ඔබට කිසිම නැද්ද?"

"ඇය එහෙම දෙයක් කිව්වා තමයි" මම පිළිතුරු දුන්නෙමි. "ස්ටිංගිල්ඩ් කාන්තා සංගමයේ රැස්වීමක් සඳහා දවල් 2ට නගරයට යායුතු බව ඇය කිව්වා. ඒ නිසා දහවල් කෑම කල් ඇතුළු පිළියෙළ කරන්න කියලා මියුරියට්ට මතක් කළා. නමුත් කොහොමද හෝමිස් ඔබ ඒක දහගන්නේ?"

"ඒක ඒ තරම් අමාරුවෙන් හොයාගත් එකක් කියලා මං හිතන්නේ නෑ වොට්සන්" ඔහු කීය. "අශ්වකරන්ත රියදුරා, අශ්වයින්ව කෑම දීලා, කරන්නය පිරිසිදු කරලා, ඔහුගේ නිල ඇඳුම සකස් කරගන්න හැටි මං දුටුවා. ගෙදර ස්වාමියාත්, ඔහුගේ දියණියත් දෙදෙනාම අගුරු නෑ. එහෙම නම් අශ්වකරන්තයෙන් එළියට යන්න ඉන්නේ වයිලර් මහත්මිය වියයුතුයි"

"දන් නම් මටත් පැහැදිලියි" මා කීවේ මේ වනවිට තානායම ඉදිරියට ළඟා වූ අශ්වකරන්තයෙක් බසිමිනි.

"මට එක්තරා දෙයක් සම්පූර්ණයෙන්ම අමතකවුණා වොට්සන්" හෝමිස් කීවේ අප දහවල් ආහාරය ගනිමින් සිටියදීය. "සර් ඩෙතිස්ගේ සපත්තුවල අඩියේ ප්‍රමාණය මැන ගැනීමට මට උවමනා වෙලා තිබුණා. නමුත් කලබලට ඒක අමතකවුණා"

"දන් ඉතින් මොකක්ද කරන්නේ? ඉක්මනටම ආපසු යනවද?"

"ඔබ එන්න අවශ්‍ය නෑ භොට්සන්. මං දෙකට විතර ගිහිං, ඒකත් මැනලා, මගේ සවහන් පොතේ ලියාගෙන එන්නම්. සර් ඩෙතිස්ගේ සපත්තු අඩිය මේ පරීක්ෂණයේදී ඉතාම වැදගත්"

දහවල් ආහාරයෙන් පසු මා ඇලේ වැනි රෙද්දි, මගේ මිත්‍රයා යළිත් ඊස්ට්ලින් බලා පිටත්ව ගියේය. පැයකට වැඩි කාලයක් තිදුරෙන් පසු මට ඇහැරිණි. අප මුහුණදී ඇති ගැටලුව ගැන මට යළි යළිත් කල්පනා විය. ස්ටිංගිල්ඩ් වෙත පැමිණි අපි දින කිහිපයක් ගතකළෙමු. එහෙත් මෙය ඉක්මනින් අවසන් කළ හැකි අයුරක් මට තම් නොපෙනිණ. සර් ඩෙතිස්ට ඒරද්ධව යාප්ප සාක්ෂි නොමැති නිසාදෝ, ඔහු හිරහාරයට ගැනීමට පොලීසිය පැකිලෙයි. වෙඩි උණ්ඩ පිළිබඳව රජයේ විශ්ලේෂකයා කර ඇති සොයාගැනීම ම ප්‍රබල සාක්ෂියකි. මෙවැනි වක්‍ර සාක්ෂියක් ලැබුණේ දුප්පත් අසරණ මිනිසෙකුට එරෙහිව නම්, ඔහු පොලිස් අත්අඩංගුවට ගන්නේ අප්‍රමාදවය. ප්‍රභූවරුන් කරන වැරද්වලදී ක්‍රිතාන්‍ය පොලීසිය හැමවිටම ක්‍රියාකරන්නේ මන්දගාමී අයුරෙනි. එය මීට පෙර ද මා දක ඇති තත්ත්වයකි.

සවස පහ පමණ වනවිට මගේ මිත්‍රයා ආපසු පැමිණියේය. ඔහු බෙහෙවින් විඩාපත්ව සිටියත්, ඔහුගේ දෙනෙත්වල යම්කිසි දිස්තියක් මම දුටුවෙමි. මෙම ගැටලුව සාර්ථකව විසදීම සඳහා, ඔහු නියම මගට පිවිසී ඇතිබවට සලකුණක් ඒ.

"මං එහේට යනකොට මං හිතු විදියටම වයිලර් මහත්මිය ගෙදරින් පිටවෙලා ගිහින්" හෝමිස් කීය. "සර් ඩෙතිස් ආපසු ඇවිත් හිටියෙන් නෑ. ඔහු එන්නේ අද හැන්දෑවේ හයට, මෙහේට ළඟාවෙන දුම්රියෙහි."

"ගිය වැඩේ සාර්ථකව කරගන්න ඔබට හැකිවුණාද?"

"ඉතාම සාර්ථකව කරගත්තෑ කියන්න පුළුවනි" ඔහු කීවේ තම අතේ තිබූ කාඩ්බෝඩ් පෙට්ටිය මේසය මත තබමිනි. "අපරාධ

පරීක්ෂණයේදී අධිසංහන්වල වැදගත්කම මං හැමදම කියන දෙයක්. ඒක වාර්තා කර ගැනීම සඳහා පැරිස්බද්ධය යොදා ගතයුතු බව මං හැමවිටම අවධාරණය කරනවා. ඔබට මතක ඇති, මං ඒ ගැන පොත් පිංචකුන් ලියල තියෙනවා. එපමණක් නොවෙයි; පොලිස් නිලධාරියන් ඒ ගැන දැනුවත් කිරීමට මං ඔවුනට දේශනන් පිවිත්වලා තියෙනවා."

කාට්ටෝඩ් පෙට්ටිය විවෘත කළ ඔහු, පැරිස් බද්ධයෙන් ගත් සපත්තු ලාංඡන, හත අවක් මේසය මත තැබුවේය.

"මෙම සිද්ධියට කලින් දින කීපයේම තරමක වැසි ගතියක් තිබිලා, ඉන්පසුව වැස්සක් නොතිබුණු එක අපේ වාසනාව වූණා වොට්සන්" හෝමස් කීවේ එක් ලාංඡන සටහනක් අතට ගනිමිනි. "පෙඟුණු පස් මත අධි සටහන් වැදිලා පසුව අවටෙන් ඒවා ශක්තිමත් වෙලා තිබුණා. මේ තියෙන්නේ සර් ඩෙතිස්ගේ සපත්තුවල ලාංඡන දෙකක්. ඔහුගේ කකුල පළලින් අඩුයි, දිගින් වැඩියි. මෙයින් එකක් මං සකස් කර ගත්තේ ඔහුගේ කාමරයේ තිබූ සපත්තුවකින්. අනෙක දින කිහිපයකට පෙර මම සහිත පොළොවේ වැදී තිබුණු අධි සටහනකින්. ඒවා මොනතරම් සමානද කියන කරුණ බැලූ බැල්මට පෙනෙනවා."

මෙන්ත මේවා පළල රවුම් හැඩයේ අධි. මේ ඔලිවර් වෙස්ට් ගෘහ අස්වකයාගේ සපත්තු අධි. ඔබට පෙනෙනවා ඇති ඒවා ගෘහ අස්වකයන් ගෙදරට අදින, සපත්තු; ඉන්තුවේකුගේ විහිදුණු කුරු මෙන් කට්ට රටාවක් ඇති කැන්වස් සපත්තුවලින් ඇතිවුණු ලාංඡන.

මෙන්ත මේ සලකුණු තිබුණේ ඉතාම ස්වල්පයයි. විචම් කොටස වෙන්ව පිහිටි, ඉදිරිපස හතරැස් තරුණයන් පළඳින ආකාරයේ සපත්තු. මේ කට්ට රටාව එංගලන්තයේ සපත්තු නිෂ්පාදකයන් නොයොදන "හෙරිංබෝන්" ආකාරයේ කට්ට රටාව. මේවා මිලෙන් වැඩි ඇමරිකානු සපත්තු. ඔබ හිතන්නේ මේ කාගේ සලකුණු කියලද?"

"මැකෝලි සාමගේ?"

"හරියටම හරි වොට්සන්" හෝමස් කීය. "හොඳයි ඊළඟට බලමු කාන්තා පාවහන් සලකුණු. මෙන්න මේවා ටයිලර් මහත්මියගේ හා මියුරියෙල් ගේ සැහැල්ලු රබර් පාවහන්වලින් ඇතිවුණු ලකුණු. ඒ

බව ගෙදර තිබුණු ඔවුන්ගේ පාවහන් පරීක්ෂා කිරීමෙන් ම මං ස්ථිර කරගත්තා.

ඊළඟට මගේ හිතේ පටළාලිල්ලක් ඇතිකළේ, මැකෝලි සාමගේ පාවහන් සමග දක්නට ලැබුණු කාන්තාවන් දෙදෙනෙකුගේ පාවහන් ලකුණුවලින්"

"ඔබ ඇයි හෝමස් එහෙම කියන්නේ?"

"පාවහන් වර්ග දෙකක ලකුණු" ඔහු කීය.

"මං හිතන්නේ එතැනදී තමා ඔබට වාරුණා" මම කීවෙමි. "ඒ මොකද ධනවත් තරුණ කාන්තාවක් ළඟ තියෙන පාවහන් ජෝඩු අප්‍රමාණයි. විවිධ වර්ගවල විවිධ රටාවල තැඳි මිල අඩු වැඩි, ඒවා ඔවුන් ළඟ තියෙනවා"

"ඔබ කියන ඒ තරුණ සහතික ඇත්ත මිත්‍රයා" හෝමස් කීය. "නමුත් මේවා තම පෑදෑදෙනෙකුගේ බව මට විශ්වාසයි. ඒ ඇයිද කියා මං ඔබට කියන්නමි."

එක් වර්ගයක් මිල අධික වර්ගයේ පාවහන්. හම් අධියක් සහිත කකුලේ ඉදිරියට වඩා විචම් ඉහළට ඉස්සි සිටින ඒවා. හෝමස් කීවේ පැරිස් බද්ධ නිදර්ශකයක් මගේ අතට දෙමිනි. "මේවල විචම් හරිය හොඳින් නොවදින නිසා දිග මැනගන්න අමාරුයි. නමුත් ඉදිරිපස කොටසේ පළල අපට පහසුවෙන් මැනගන්න පුළුවනි. එය ඉතා කුඩායි. කැකි මෙනෙවියගේ කාමරයේ තිබූ පාවහන් ජෝඩු විස්සක් පමණ මං පරීක්ෂා කර බැලුවා. පාවහන්වල ප්‍රමාණය අංක 5, ඇගේ පාවහන් මෙම එක් ලාංඡනයකට අකුරටම ගැළපුණා."

"එතකොට අනෙක?"

"ඔව් වොට්සන්. බලන්න මේක හැඩය හා ප්‍රමාණය" ඔහු කීවේ පැරිස් බද්ධ ලාංඡන සටහන් මා අතට දෙමිනි. "මේවායේ ප්‍රමාණය හුඟක් විශාලයි. ප්‍රමාණය අංක 7 හෝ 8 පිරිමියෙකුගේ කකුල්වගේ. එහෙම නේද?"

"ඇත්තෙන්ම ඔව්"

"අනෙක මේවා එතරම් මිල අධික වර්ගයක් නෙමෙයි. ඉතාලියේ නිෂ්පාදනය කරල එංගලන්තයට ගෙන්වන ඒවා. ගෙදරට අදින වර්ගයේ සැහැල්ලු පාවහන්, උත්සවයකට අදින ඒවා නෙමෙයි."

"එහෙනම් මියුරියෙල්ගේ හෝ ටයිලර් මහත්මියගේ ද?"

"නැහැ. ඔවුන් දෙදෙනාගේම පා ඉතා කුඩා ඒවා..... දිගෙන් මෙන්ම පළලින් අඩුයි. මේ ලාංඡන වැදී තිබුණු තැන් මං මගේ

ප්‍රබල උත්තල කාවයෙන් පරීක්ෂා කර බැලුවා. එම කතුලේ සපත්තුව දකුණට වටා වැසිපුර ගෙවිහිගින් බව මට කියන්න පුළුවනි.

අනික ඒක බිම වදින්නේ කෙළින්ම ඉදිරියට නෙමෙයි. අංශක කිහිපයක් ඇලයට."

"ඒකෙන් ඔබ අදහස් කරන්නේ මොකක්ද?" මම ඇසිමි.

"මේ පාවහන් පැළුදි තැනැත්තියගේ වම් කතුලේ පුළු අංශාධයක් තියෙනවා." ඔහු කීය. "ඒ නිසා ඇය ඇවිදින විට පය බිම වැදෙන්නේ මදක් අසාමාන්‍ය පිළිවෙළකට."

"ඒ විදියට ඇවිදින ඊස්ට්ලින් මැදුරේ පුද්ගලික කාන්තාව කවුද?"

මම ඇසිමි. "ඊළඟට ඇය කොහොමද මේ අභිරහසට සම්බන්ධ වෙන්නේ? මං හිතනවා ඔබ ඔස්සේ සඳහන් කරන්නේ මුළුතැන්ගෙයි සේවිකාව, නැත්නම් කැනි මෙතෙවියගේ පොද්ගලික සේවිකාව....."

මගේ කථාවට බාධාකරමින් කිසිවෙක් අපේ කාමරයේ දෙවර නවවූ කළේය.

"කවුද මේ වෙලාවේ....." යයි විමසූ හෝමිස් දෙර වෙත ගියේය.

"මරලොක් හෝමිස් මහත්මයා දෙවර නවවූකළ පුද්ගලයා කියනු ඇතිණ.

"ඔබට උපපොලිස් පරීක්ෂක කෝසන් ගෙන් ලියුමක්"

මගේ මිත්‍රයා දෙර විවෘත කළේය. ලියුම් කවරයක් රැගත් පොලිස් භටයෙක් දෙර අසල විය. ලියුම හෝමිස් අතට දුන් පොලිස්භටයා ආචාරකොට වහා පිටවී ගියේය.

"මොකක්ද?" මා ආසුවේ කවරය විවෘතකර බලා එහි වූ දෑ කියවූ මගේ මිත්‍රයාගෙනි.

ඇයි අර මැකෝලි සාමගේ අපහිටිනිමත් ඉතිහාසය හොයල බලල, ඒ ගැන වාර්තාවක් අපට ලබා දෙන්න කෝසන් පොරොන්දු වුණා නේ. මේ ඒක. එසේ නි හෝමිස් හාන්සි පුටුවේ වාඩිවී ලිපිය කියවීමට පටන්ගත්තේය. එය මඳක් කියවා මඳි නැවැත්වූ ඔහු තළල රැළි කරගෙන කල්පනා කළේය. ඔහුගේ සිහිවිලිවලට බාධා නොකොට මම නිහඩ වූයෙමි.

පැය භාගයක් ගතවීමට පෙර යළිත් වරක් කිසිවෙක් දෙරට නවවූ කළේය.

"ඇතුළට එන්න". මම කීවෙමි.

අප පුද්ගලයාට පත්කරමින් කාමරය තුළට පිවිසියේ ස්කොට්ලන්ඩියානි පොලිස් පරීක්ෂක කිද්දිවිටය.

"ආයුබෝවන් මහත්මරුවානි! ඔබ දෙදෙනාගෙන් කිසිම ආරංචියක් නැති නිසයි, මං මේ විශේෂයෙන්ම ආවේ. මගේ ප්‍රධානීන් අනන්‍යා මේ මිනීමැරුම ගැන සෙවීම අත්ඇරලද කියලා."

"මේ ගැන කිසිම දෙයක් ඔබට දැනුම් දෙන්න බැරිවීම ගැන මට කණගාටුයි බර්ඩ්ස්ට්ට්" හෝමිස් කීවේ. අසුන්ගන්නා මෙන් අමුත්තාට සංඥාකරමිනි. "මේපමණ දවසක් දැනුම්දෙන්න නොහිතුවේ, අපේ පරීක්ෂණයේ කිසිම ප්‍රගතියක් නොතිබුණු නිසා. නමුත් දැන් තත්ත්වය ඊට වඩා ඊක්ස් මෙනස්"

කථාව මදකට නැවැත්වූ මගේ මිත්‍රයා, ඔහුගේ පයිප්පය ගෙන එයට දුම්කොළ පුරවා, එය දල්වාගත්තේය. අනතුරුව කථාව ඇරඹුවේ පයිප්පයෙන් දුම් ගුලි පිටකරමිනි.

"මැන කාලයක මේ තරම් සංකීර්ණ ශල්‍යද්‍රව්‍යක් අපට ලැබුණේ නැහැ කියලයි මට හිතෙන්නේ. මිනීමැරුවා යයි සැක කළ හැකි පුද්ගලයෙක් ළඟම ඉන්නවා. නමුත් ඔහුට විරුද්ධව සතුටුදායක සාක්ෂි කිසිවක් නැ."

"නමුත් හරබට ආශ්‍රිත කිව්වා සර් ඩෙකිස් වැරැදිකාරයා වෙත විධියේ සාක්ෂි අර වෙඩිඋණ්ඩ පරීක්ෂණයෙන් ලැබුණා කියල....."

"මෙහෙමයි බර්ඩ්ස්ට්ට්" හෝමිස් කීය. "මැකෝලි සාම මරණයට පත්වුණු වෙඩිල්ල පිටවුණේ සර් ඩෙකිස්ට අයිති රිවෝල්වරයෙන් බව ඇත්තයි. නමුත් ඒ ආයුධය සර් ඩෙකිස් ළඟ තිබ්ලා අත්අඩංගුවට ගන්න පොලිසියට හැකිවුණේ නැ. ඉතින් මේ ආයුධය පාවිච්චි කළේ සර් ඩෙකිස්ද නැත්නම් වෙනි. කවුරුවත්ද කියලා අපි තීරණය කරන්න කොහොමද? අන්න ඒ නිසයි අපට අමතර දවසක් දෙකක් ගතවුණේ"

මං බලාපොරොත්තු වෙතවා හෙට උදේ මේ ගැන ඉදිරි පියවරක් ගන්න. ඒ ප්‍රදහන ඔබට මෙතේ එන්න කියලා මං ලන්ඩනයට විදුලිපුවතක් යැව්වා. ඔබ පිටත්වෙන්න ඇත්තේ ඒක ලැබෙන්න කලින්"

"ඇත්තෙන්ම ඔබ් හෝමිස් මහත්මයා, මං ලන්ඩනයෙන් ආවේ උදේ 9.50 දුම්රියෙන්. මඟදි ඇතිවූ දුම්රිය අවහිරතාවයක් නිසයි එන්න ප්‍රමාද වුණේ..... එහෙත්ම හෙට උදේ නවය වෙතකොට මං මෙතේට එන්නම්" කී පොලිස් නිලධාරයා අපෙන් සමුගත්තේය. ඔහු

පිටත්ව ගියේ පොලිස් ක්‍රියාසඳේ නවාතැන් ගැනීමට බව මම දැනසිටියෙමි.

මේ ප්‍රස්තය ගැන ඉංග්‍රී ආකාරය ගන්නා අතර හෝම්ස් සමග කතාබහ කිරීමට මං බලාපොරොත්තු වූයෙමි. එහෙත් ඔහු ඊට කැමැත්තක් දැක්වූයේ නැත. අපරාධකාරයා අත්අඩංගුවට ගැනීමට පෙර ඒ පිළිබඳව කිසිවක් සාකච්ඡාකිරීම ඔහු මග හැරියේය.

පසුවද උදාසන නවය විමටත් පසුව පොලිස් පරීක්ෂක බීර්ඩ්ස්ට්‍රිට් තානායම වෙත පැමිණියේය. සුදුනම් කර තිබූ කුලී රියෙන් අපි රීස්ට්‍රිට් මන්දිරයට බලා පිහිටි ගියෙමු.

"එද රීස්ට්‍රිට් මන්දිරයට සම්බන්ධ අය ඔහු කියද්දී බීර්ඩ්ස්ට්‍රිට් මට මෙහෙම දෙයක් කීවා" හෝම්ස් කීය. "..... මැදුර ඇතුළෙම පදිංචි මිසුරියල් නම් සේවකයෙකු ඔලිවර් නම් සේවකයා පමණයි. අනික් සේවකයන් ෧෧ මිද්දියට සම්බන්ධ වෙන්නෙ නැතැ..... ඒ නිසා මං ඔවුන් ගැන කියන්න යන්නෙ නැතැ..... එහෙම තේද?"

"ඔව් මං කිව්වා නම්මි. ඇයි ඒක වැද්ද?"

"අපි දුන් මේ යන්නෙ ඒක හරිද වැද්ද කියල හොයල බලන්න කමයි" හෝම්ස් පිළිතුරු දුන්නේය. "ඔබට උවමනා කරන්නෙ ඉස්සරවෙලා සර් ඩෙනිස්ව අත්අඩංගුවට ගන්නද?"

"හෝම්ස් මහත්මයා, මට හිතෙන්නේ අපි ඉස්සරවෙලා එහෙම කරල හිටියොත් හොඳයි කිසිව." කී බීර්ඩ්ස්ට්‍රිට් මාංවු යුගල තම සාක්කුවේ ඇති බව පෙන්වීමට එයට තට්ටු කළේය. සාක්කුව තුළින් ලෝහ ගැටෙන හඬක් ඇසිණ.

ප්‍රධාන පාරෙන් හැරවූ අඳවකරන්නය රීස්ට්‍රිට් දෙසට වැටුණු අතුරු පාරේ ගමන් කළේය.

"ඔබ හිතන්නේ සර් ඩෙනිස්ව විරුද්ධව ඇති සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් කියලද?" මගේ මිත්‍රයා ඇසුවේ ප්‍රසිද්ධ නිමා, කබා සාක්කුවට දමා ගනිමිනි.

"හොඳටම ප්‍රමාණවත් හෝම්ස් මහත්මයා" පොලිස් නිලධරයා කීය. "මැකෝලි සාමි භාතනය කළේ සර් ඩෙනිස් කැමරන් බව මට සහතිකයි. ඒ බව පුරි සහායකට ඒත්තු ගන්වන්න තරම් සාක්ෂි මට තියෙනවා."

මේ වනවිට අප ආ කුලීරිය රීස්ට්‍රිට් මැදුරේ මල්උයන මැද තණබිමට ළඟාවී තිබිණ. හෝම්ස්ගේ උපදෙස් අනුව රියදුරා රථය එහි නැවැත්වීය.

"මං යෝජනා කරනවා, අපි මුලින්ම සර් ඩෙනිස් හමුවෙන්න නොහිනි. ඔහුගේ සේවකයෙකු හමුවෙලා එමුයි කියලා" හෝම්ස් කීවේ. මැදුරට යාර දෙසියයක් පමණ ඇතිත්, උද්‍යානයේ ඇත කෙළවරේ වූ නිවාස දෙසට අත දිබූ කර්මිනි.

"ඒ මොකටද? කවුරු හම්බවෙන්නද?" පොලිස් නිලධරයා විමසුවේ තරමක විමතියකට පත්ව ය.

"අපි යමු අන්න අර ඇතිත්ම තියෙන නිවසට" හෝම්ස් කීය. "ඒකෙ පදිංචිවෙලා ඉන්නෙ සර් ඩෙනිස්ගේ උද්‍යාන සේවකයා - ඒ වයස්ගත ගර්භසත්, ඔහුගේ බිරිඳ සහ දියණිය. ඔවුන් හදුනාගන්න ඔබ දෙදෙනා කැමැති වෙනවාට සැක නැ. උද්‍යාන සේවකයා ඉංග්‍රීසි ජාතිකයෙක්. සැරුණු කාලයේ නාවිකයෙක් හැටියටයි රැකියාව කරල තියෙන්නේ. ඔහුගේ බිරිඳ දකුණු ඇමරිකාවේ බ්‍රසීල ජාතික කාන්තාවක්. ඔවුර ඇය හමුවෙලා තියෙන්නේ ඔහු සේවය කළ නැව. බ්‍රසීලයේ රියෝ ග්‍රාන්ඩේ කිට්ටුව මුහුදබත්වෙලා ගම්මාසින් විසින් ඔවුන් බෙරාගත් වෙලාවේ. ඔවුන්ගේ දියණිය වෙරෝනිකා ගර්භසත් හමුවෙන්නත් ඔබ කැමැතිවේවි. මන්න අපි ඔවුන්ගේ ගේ ළඟටම ආවා"

මල් උයන මායිමේ පිහිටි ඇපල් ශාඛාවක් අතරින් පහළට බැස යා හැකි තරප්පු පෙළක් පිහිටා තිබිණි. මා ඔබට කලින් ද සදහන් කළ නිවාස තුන අතුරෙන්, ගර්භසත්ගේ නිවස වූයේ ඇතිත්ම වූ විශාල පැරැණි නිවසය.

කෙළින්ම සර් ඩෙනිස් හමුවීමට නොයා මගේ මිත්‍රයා අප මෙහි කැඳවාගෙන ආවේ, යම්කිසි වැදගත් අරමුණකින් බව මම දකුසිටියෙමි. උද්‍යාන සේවකයා, මේ මිනීමැරුම කුමන ආකාරයකින් හෝ දකින්නට ඇතැයි මම අනුමාන කළෙමි. ඔහු ප්‍රබල මෙන්ම අතාවධර්ම සාක්ෂිකරුවකු වනු ඇත. එහෙත් සර් ඩෙනිස් හිරබාරයට ගැනීමේ කටයුත්ත සසෙකට ලා මෙහි පැමිණීම ගැන බීර්ඩ්ස්ට්‍රිට් සිටියේ නොසතුටෙනි.

ඉතා පිරිසිදුව තබාගෙන සුදුවැලි අතුරා තිබූ මිදුල සැහෙන තරම් විශාල එකක් විය. ත්‍රිවස් දෙර පනෙල් වසා තිබිණ. තම නළල රැළිකර පුද්ගලයෙක් මෙන් මා දෙස බැලූ හෝම්ස් දෙරට තට්ටු කළේය. මද වෙලාවකින්දෝරුවාන විය. එසේ කරන ලද්දේ වයස අවුරුදු හැත්තෑවක් පමණ වූ එහෙත් ශක්තිමත්, මදක් කුඩු ගැසුණු

මිනිසෙකු විසිනි. උද්‍යාන සේවක ගර්භසන් මොහු විය යුතු යයි මම අනුමාන කළෙමි. කවරයක දුමු සම්බිඳි ලියවිල්ලක් ඔහු අතේ තිබෙනු මම දුටුවෙමි.

"ඔරලොක් හෝමස් මහත්මයා. ඇතුළුව එන්න" ඔහු කිය. "ඔබතුමා අද යළිත් වරක් මෙහෙය එන්න ඉඩ තියෙන බව මගේ බිරිඳ හා දුව කිව්වා. මේ ලියුම් ඔබට ආරදේන්න කිව්වා"

"ආරදේන්න කිව්වා?" හෝමස් එයට ප්‍රතිචාරය කළේ විස්මයට පත් අයුරෙනි. "ඇයි කෝ ඒ දේන්නා දැන?"

"බිරිඳගේ ශ්‍රේණිත් බලන්න ලන්ඩන් බලායන්න රියෝ රැ ඔවුන් තීරණය කළා." ගර්භසන් කීය. "ඒකට ඔවුන් කලින් ඉඳලම බලාපොරොත්තුවෙන් ඉඳල තියෙනවා. ඒත් මට ඒක කිව්වේ රියෝ රැ දහයට විතර. ඊටපස්සේ කුලි කරන්නයක් ගෙන්වාගෙන රැ දෙළහට විතර දුම් රියෝපොළට ගියා"

කිසිවක් නොකී හෝමස්ගේ දකුණු අතල නළලට ගියේ නිකුතිනි. ඔහු බලාපොරොත්තු නොවූ යමක් සිදුවී ඇති බවත්, එයින් ඔහු කැලඹීමට පත්ව ඇති බවත් මම තේරුම් ගතිමි. අසුනක වාඩිවූ ඔහු කවරය විවෘත කර ලියිය කියවීමට පටන්ගත්තේය. ඒ අසලින් සිටගත් අපි ලියිය වෙත කොත් සොයා කළෙමු.

"රහස් පරීක්ෂක ඔරලොක් හෝමස් මහතා වෙතටයි."

මේ ලියිය ඔබ අතට පත්වන විට, අපට ස්ප්‍රිංග්ස්ටිට්ලින් සැතපුම් සිය ගණනක් ඇතට යාමට හැකිවෙතැයි මම විශ්වාස කරනවා. අප සොයන්න උත්සාහ කරන්න ඒවා ඒක නිශ්චල ව්‍යායාමයක් වේවි. මා ගත් ක්‍රියාමාර්ගය සාධාරණ මෙන්ම නිවැරදි එකක් බව ලියිය කියවූ පසු ඔබට තේරුම් යාවි! ඒ නිසා මම සම්පූර්ණ සහනය හෙළිකරන්නමි.

මගේ තාත්තා දුප්පත් තුගත් උද්‍යාන පාලකයෙකු වුණත්, මගේ අම්මා බ්‍රසිලයේ හමුදා නිලධාරියෙකුගේ දියණියක්. තරමක අධ්‍යාපනයක් ලැබූ ඇය බුද්ධිමත්, එහෙත් අසුක්තිය අසාධාරණය ඉදිරියේ හදිස් කෝපයට පත්වන තැනැත්තියක්. ඇගේ ඒ ස්වභාවය ජන්මයෙන් මව ද උරුම වී තිබෙන බව, මගේ පියා නිතර කියන දෙයක්. දකුණු ඇමරිකානු සර්ම කලාපීය රටවල වැසියන්, ක්ෂණිකව කෝපාච්ඡද්‍ය වන, ඉවේර බැඳගත් විට එය අමතක නොකරන පළිගන්නා අය යයි එංගලන්තයේ අය පවසනවා. එය

ඇත්තක්ද යන්න මම දන්නේ නැ. කෙසේ වුණත් මට ඉතිරිව ඇත්තේ මද කාලයක් පමණක් නිසා සියල්ල ඔබට කෙටියෙන් පවසන්නමි.

මැකෝලි සාමි හෙවත් බ්‍රයන්, මට මුලින්ම හමුවුණේ මීට අවුරුදු දෙකකට පෙරදී. තත්තල් උත්සවය වෙනුවෙන් ගමේ දෙවමැළුරේ කැරොල් ගායක කණ්ඩායම් සාමාජිකයෙකු ලෙස මම ද සිටියා. කැරොල් කණ්ඩායමට හා දුප්පතුනට තැනි පිරි නැමූ උත්සවයේ ප්‍රධාන අමුත්තා වුණේ මැකෝලි සාමි.

ඔහු මීට පෙර දෙවරක්ම විවාහ වී එම විවාහ දෙකම දික්කසාදයෙන් කෙළවර කොට තිබූ පුද්ගලයකු බව මට දනගන්න ලැබී තිබුණා. ඔහු මේ ගම් ප්‍රදේශයේ තරුණියන් කිහිපදෙනෙකුට ආදරය කොට, ඔවුන්ගේ හදවත් බිඳ දුමු වපල පුද්ගලයෙකු බවත් මගේ මිතුරියන්ගෙන් මට අහන්න ලැබුණා. ඔහු සුදුවට ගොස් විශාල ධනස්කන්ධයක් විනාශකර දුමු සුදු අත්තුවෙකු බවත්, බේබ්ද්දෙකු බවත් මා නොදන නිව්සා නෙමෙයි. ඒත් අවාසනාවක මඟක් මගේ හිත ඇදී ගියේ ඔහුයි. මගේ ආදරණීය මව සහ පියා මේ සම්බන්ධයට විරුද්ධවෙලා ඒක නව්සා දමන මෙන් මට ආයාචනා කළා. ඒත් මම අත්ධයෙකු වුණේ බිහිරෙකු වගේ ඔහුට ආදරය කළා. මා විවාහකරගන්නා බවට ඔහු දුන් පොරොන්දු විශ්වාස කළා. එහෙත්..... අහෝ දෙවියනි!

මගේ පියා වූ සර් ඩෙන්ස්ගේ දියණිය රූප සුන්දරියක් පමණක් නෙමෙයි; ඇය රාජකුමාරියකුවත් මෙන් ධනවත් තැනැත්තියක්. මං දුප්පත් උයන්පල්ලෙකුගේ දියණියක්.

ඇය හඳුනාගන්න ලැබුණාට පස්සේ, මට දුන් පොරොන්දු හැම එකක්ම ඔහුට අමතක වුණා. බුනකුවේයකුගේ දියණිය විවාහකර ගැනීම වඩාත් වාසිදායක බව ඔහුට සිතෙන්න ඇති. ඔහුට උවමනා ඇගේ පියාගේ වස්තුව බව කැනී කැමටත් කොහොම හිතන්නද?

මම කිහිපවරක් ඇය හමුවීම ගැන ඇයට කරුණු පැහැදිලි කරන්න උත්සාහ කළා. මං වගේම මෝඩියක වූ ඇය, මං කියූ හැම දෙයක්ම ප්‍රතික්ෂේප කළා. තව තවත් අසරණ ජීවිත විනාශකරන්න මැකෝලි සාමිට ඉඩදිය යුතුද? අන්තිමට මගේ හිතේ ඔහු වෙත තිබූ ආදරය හැරුණේ වෛරයට. එහෙත් ඔහුගේ හිත කොහොම හරි වෙනස්කරගන්න අන්තිම උත්සාහයක් යොදන්න මං හිතාගත්තා.

ක්‍රීඩා සමාජයේ බාල්තාටුමට දෙදිනකට පෙර ද හැන්දෑවේ මං ඔහු හමුවෙන්න ඔහුගේ නිවසට-භියා, මාව අත්හැර නොදමන මෙන් මං ඔහුට ආයාචනා කළා. නමුත් ඔහු කළේ මොකක්ද? මට අපමණ නින්ද අපහාස කළ බ්‍රයන්, මට තර්ජනය කළා. කැතී මෙනෙවිය හා ඔහුගේ විවාහයට මං බාධා කළොත් මාව මරාදමන බවට ඔහු තර්ජනය කළා. එවැනි දේ නමුත් මීට පෙර ඇමරිකාවේදී කර තිබෙන බවට ඔහු වහසිබස් දෙසුමේ, රිවෝල්වරයක් මගේ මුහුණට එල්ල කරමින්, මං කියූ කිසිදෙකට කන්දෙන්න ඔහු කැමතිවුණේ නැ. එද මහවැසි තිබුණු දවසක්, ඔහුගේ නිවසෙන් එළියට "පලයන්! පලයන්!!" කියමින් මා තල්ලුකර දමූ ඔහු අවශ්‍ය සහගත ලෙස මහ හඩින් හිනාවෙලා දොරවහල දමමා.

අත්තිමට මගේ ඉවසීමේ සීමාව ඉක්මවා ගියා. දකුණු ඇමරිකානු ගැනුන්ගේ ලේවල ඇති භවේරය හා කෝපය, උතුරු ඇමරිකානු අයගේට වඩා වෙනස් බව ඔහු දැනගෙන ඉන්න නැහැ. මං තීරණයක් ගත්තා.

සර් ඩෙනිස්ගේ උදාසනයේ වැටීමට මල්පැළ ඇත පළාත්වලින් හා පිටරටින් ගෙන ඒම වර්තමාන සිදුවෙන දෙයක්. එහෙම දවස්වලට ඒ කටයුතු තනියෙන්ම කරගන්න, මගේ පියාට හැකියාවක් තිබුණේ නැ. ඔහුගේ උදව්වල කැඳවාගෙන ගියේ මාව. ඊට අමතරව ජෝන් නම් කොලොරාඩෝයා මේ වැඩට කැඳවාගන්නා, ඔහු වොරීංටන්වල කෙනෙක්. ඊස්ට්ලින්, මන්දිරය පිරිසිදු කිරීමේ කටයුතු වලටත් ඔහු දවසක් ඇර දවසක් ආවා. මේ ජෝන් මට හරි හිතවත්. මාසෙකට විතර කැලීන්-දවසක් අපි දෙන්නා මල්පැළ ගිටවමින් ඉන්නා අතරේ ඔහු මට කරා කළා.

"අක්කේ" ඔහු කීවා. "මං ළඟ තියෙනවා වටිනා බඩුවක්. මට හදිසියකට මුදල් ඕනවෙලා තිබෙනවා. පවුම් දෙකක් දෙන්න පුළුවන් නම් මං ඒක අක්කට විකුණන්නම්."

"මොකක්ද බඩුව?" මං ඇහුවා.
"කාටවත් කියන්න එපා" ඔහු රහසින් කීවේ මා ළගටම ඇවිත්. "හොඳ රිවෝල්වරයක්, මේක පවුම් පහකට වඩා වටිනාවා, උණ්ඩක් තියෙනවා, මේක ලන්ඩන්වල ඉන්න මගේ යාච්චෙකුට හදිසියේ සල්ලි උවමනාවෙලා මට විකුණපු එකක්"

"මට මොනවද මල්ලි රිවෝල්වරයක්?" මං ඇහුවා. "මයාට මුදල් හදිසියක් නම් මං අම්මගෙන් ඉල්ලලා පවුම් දෙකක් දෙන්නම්."

මයාට කියල කියන්නෙ නැ. අපි දුප්පත් මිනිස්සු. ඒ නිසා මයාගෙ හදිසිය ඉවරවුණාම මුදල් ආපහු හෙහැන් දෙන්න"

"හරි. මට පුළුවන් ඉක්මනටම මං අක්කට පවුම් දෙක බෙරන්නම්. ඒ වුණත් දැනට මයා රිවෝල්වරය ඒකෙ උණ්ඩත් එක්ක ගෙදර ගෙනිනිං හංගල තියාගන්න. කවුද දන්නෝ? බාගවෙලාවට ගෙදරට හොරු ආවොත්? ආයුධයක් උවමනා වෙත වෙලාව කියන්න බෑ"

එහෙම කියූ ඔහු එද හවසන් භිස් පෝර උරයක දමා එය මට ගෙනවිත් දී, පවුම් දෙක මගෙන් ලබාගත්තා. එයට වෙඩි උණ්ඩ දමන හැටිත්, එය ක්‍රියාකරවන හැටිත් ජෝන් මට රහසින් පෙන්වුවා. කොයි වෙලෙක් ඒකෙ වෙඩි උණ්ඩ දමා තිබීම ක්‍රමයට හුරු බවයි ඔහු කීවේ.

ගෝල්ඩන් ඊගල් ක්‍රීඩා සමාජයේ බාල්තාටුමට කැතී හා බ්‍රයන් සහභාගි වෙත බව මං දැනගියා. ඔවුන් ආපහු එනතෙක් රාත්‍රී එකේ සිට මං ඇපල් ගහක් යට නැගී බලාගෙන හිටියා. අත්තිමට ඔවුන් ආපහු එද්දී පාන්දර කුනටු ළව් තිබුණා. එකිනෙකාගේ දෑත් පටළවාගත් ඔවුන් ඊස්ට්ලින්-මන්දිරයට ඇතුළුවෙන තුරු, මං බලාගෙන හිටියේ නොඉවසිල්ලෙන්. ඊට අමතරව මගේ අතේ තිබුණු ගිනිඅවිය මගේ ගවොමේ සාක්කුවට දමාගෙන අඳුරේ තවත්වා තිබූ අග්වකරන්නයට නැඟුණා. එහි පිටුපස අසුන ළඟ පහත්වෙලා මං හැංගුණා.

මිනිත්තු කිහිපයකින් බ්‍රයන් ආපහු ආවා. ඔහු කරන්නයට නැගී එය දක්කාගෙන යන්න පටන්ගත්තා. ගෙවල් දොරවල් නැති පාර අඩවියකට කරන්නය යන තුරු, මං ඉවසාගෙන හිටියේ හරි අපහසුවෙන්. මංසන්ධිය පහුකළවාහම ඒ පාර අඩවිය. මං හැංගී හිටි නැතිත් ඉහළට එසවුණා.

"බ්‍රයන්! මේ බලපං!" මං කීවේ ඔහු දෙසට රිවෝල්වරය එල්ල කරමින්.

එක්වරම තිගැස්සුණු ඔහු ආපසු හැරී බැලුවා. "හැකිවි! උඹ මොකක්ද මේ කරන්න හදන්නෝ!" ඔහු කැහැහුවේ වියරුවෙන් වගේ. "උඹ හදන්නේ මාව..... මාව..... මාව....."

ළඟ ඉදන් ම මං වෙඩිපහරක් එල්ල කළත් ඒක වැරදි ගියා. ඒත් දෙවැනි වාරයේ එහි ඉලක්කය වැරදුණේ නැහැ. ඔහු අසුන මත

ඇදවැටෙද්දී, අභවකරන්නය කාණුව දෙසට ඇදීගියා. මිළඟට මම කරන්න ඕන කුමක්ද කියන එක මට. හිතාගන්න බැරිවුණා. කරන්නය කාණුවට වැටී නැවතුණු විහාම මම එයින් එළියට පැනගන්නා. ඊළඟට නිවස දෙසට ආපහු එන්න පිටත්වුණා. ප්‍රධාන පාරෙන් ආවොත් කිසිවෙකු හමුවේය කියන බියෙන්, මං ආවේ වතු උඩින් වැටී තිබුණු අධිසාරවලින්. ඊළඟට උද්‍යානයේ මල් සිටුවීමට කපා තිබූ වළකට රිවෝල්වරය දමලා ජස්ට්ලින් වැහුවා.

මං හිතාගෙන හිටියේ අපර්ධය කළ පුද්ගලයා සොයාගත නොහැකිව, ඒ ගැන සෙවීම පොලීසිය විසින් අත්හැර දමාමි කියලයි. නමුත් අද උදේ වරුවේ ඔබ ඊස්ට්ලින් මන්දිරයට ඇවිත් මල්උයන හා තණබිම පරීක්ෂා කළ හැටි මං ඇත සිට බලාගෙන හිටියා. ඔබ හුගක්වෙලා ඔලිවර් වෙස්ට් සමග කතාබහ කළ හැටි මං දුටුවා. ඔහු කථාකළේ අපේ නිවස පිහිටි පැත්තට අත දිගු කරමින්. ඒ අනුව මේ රහස ඉක්මනින් හෙළිවීමට ඉඩ ඇති බව මට වැටහුණා. මහාදූස ආප්පිත්තෙකු වන වෙස්ට්, ඔහු දනසිටි සියල්ල, ලුණු ඇඹුල් ඇතිව ඔබට කියන්නට ඇතුළු නොඅනුමානයි.

හරිලොක් හෝම්ස් මහත්මයාණනි, පුළුල් පුළුල් නිරීක්ෂණය කර තිබෙනවලට ඒමට ඔබට ඇති විශිෂ්ට හැකියාව ගැන මං සතුට, පුළුල්පත්වලින් කියවා තියෙනවා.

ඊළඟට අද හැන්දෑවේ ඔබ අපේ නිවස ළඟට ඇවිත් මගේ පියා එක්ක කළ කතාබහට මං කන්දුන්නා. වැඩියමක් ඔබ නොකිව්වත් මට හිතුණේ ඔබ තීරණයකට ඇවිත් කියලයි. මගේ පියා අවංක කෙනෙක්. ඔහුගේ හිතේ මැකෝලි සාමගේ මරණය ගැන කණගාටුවක් නැතිබව, ඔහු හිතන්න උත්සාහ කළේත් නැ. මැකෝලි සාහනය කළේ සර් ඩෙවිනිස්ටත්, වෙනිං කවුරුහරවත් නොවෙන බව, ඔබට වැටහෙන්න ඇති. ඒ නිසා හෙට පාන්දර ඔබ පොලීසිය සමග ඇවිත් මාව හිරබාරයට ගන්න බව මට සහතිකයි. මව් විරුද්ධව නඩු විභාගයක් පැවැත්වුවොත් මට මරණ දඬුවම් නියමවේවි. එහෙම වුණොත් ඒ දුකෙන්ම අඩා වැලපිලා මගේ අම්මාත් තාත්තාත් මියයාවි. ඒ නිසා මං තීරණයක් ගත්තා. මං මෙහෙත් පැනයනවා. ඒ ඔබ කාටවත් කවදවත් හොයන්න බැරි තැනකට. එංගලන්තයේ ඉදන් පූරෝපයට පැනගැනීම බොහොම පහසුයි. යුරෝපය කියන්නේ මහ විශාල ප්‍රදේශයක්. ඔබ කොයිතරම්

දක්වුණත් මාව හොයාගැනීමට ඔබට හැකිවෙන්නේ නැ. මා සමග මගේ අම්මාත් පිටත්වී යනවා. ඒ එක් අතකින් මගේ ආරක්ෂාව ගැන හිතලා, අනෙක අම්මාගෙන් වෙන්වෙලා නාදුනන රටක තනියෙන් මට ජීවත්වීම අමාරු නිසා.

අවසන් වශයෙන් තවත් කරුණක් මං කියන්නම්. මේ මිනීමැරුමට වෙන කිසිම දෘෂ්ටිකෝණයක් සම්බන්ධ නැ. සර් ඩෙවිනිස් කැමරන් වැදගත් මහත්මයෙක්. මා මෙවැන්නක් කරන බව ඔහු දනගියේ නැ. මගේ අසරණ තත්ත්වය මේ කිසිදෙයක් කියන්න එපා. ඔහු ඉවසීමෙන් පරිපූර්ණ කරුණාවන්ත ගම්බද ගොවියෙක්. නැදැයිත් දැකීමට ලත්තයට යන බවයි. මං ඔහුට කිව්වේ. දැන් ඉතින් ඔබට ආයුබෝවන්.

මෙයට අවංක,
වෙරෝනිකා ෆර්ගසන්.

ප.ලි. මා පාවිච්චි කළ රිවෝල්වරය උද්‍යානයේ උතුරු කෙළවරේ පාමගස්සෙවණේ අසුනෙන් හිටවූ ලිලාක් මල්පදුරු යට ඇති.

"මේකි නම් යක්ෂ ගැහැනියක්" හෝම්ස් කීවේ ලිපිය නමා කබා සාක්කුවට දමාගනිමිනි. මෙම තරුණ කාන්තාව තමා පරාජය කර පැනයාම ගැන ඔහු අතිශය ලැජ්ජාවට පත්වූ බව මම තේරුම් ගනිමි.

එතැනින් පිටවී ආ අපි, සර් ඩෙවිනිස් කැමරන්ගේ ඊස්ට්ලින් මැදුරට ද ගොඩවැදුණෙමු. ඔහුට තොරතුරු එක්වරම හෙළිකිරීමට බියවෙමින් කැමැත්තක් දක්වුයේ නැත.

"හෝම්ස් මහත්මයා, ඔබ හිතන්නේ වෙරෝනිකා ෆර්ගසන් කළ දේ සාධාරණයි; ඒ නිසා හැමදේයක්ම මෙතැනින් අත්හැර දමිය යුතුයි කියලද?" බියවෙමින් විමසුවේ. ලන්ඩන් බලායාමට අප දුම්රියේ අසුන්ගත් පසුවයි.

"මං කොහොමටවත් එහෙම හිතන්නේ නැ" හෝම්ස් කීය. "මේක මනුෂ්‍ය සාහනයක්"

"එහෙම නම් අපි විහාම ඇය සෙවීමේ කටයුතු අරඹන්න ඕන. ඇය ගැන පුළුල්පත්වල ප්‍රසිද්ධ කරලා, වරායවලට දනුම්දිලා යුරෝපා මහාද්වීපයේ පොලීසි දනුවත් කළ යුතුයි"

"ඔව්. එක ස්කොට්ලන්තියායි පොලීසියේ වගකීම" හෝම්ස් කීය. "නමුත් මම හිතන්නේ මෙහෙමයි. යුරෝපයට යන බවක් ඇය

කියලා තියෙන්නේ අප කොමිෂන යවන්න. ඇය ලන්ඩන් හෝ සවුත්හැම්ටන් වෙත ගිහිං ඒ කිරිවුට් කොහේ හරි හැගිලා ඇති. ඒවට ඕනතරම් පහසුකම් වර්ග කිරිවුට් ගෙවල්වල තියෙන බව ඔබ දන්නවා. ඇය යන්නේ පුරෝපයට නෙමෙයි"

"එහෙනම්?" බැඩ්ස්ට්‍රිව් මෙන්ම මා ඇසුවේ එක්වරමය.

"ඇය යන්නේ බ්‍රිසිලයට" හෝමිස් කීවේ සිතාසෙමිනි. "ඇගේ මවගේ රට බ්‍රිසිලය. ඒක රටකට වඩා මහද්විපයක්. ඒ රටවල නීතිය ක්‍රියාත්මක වෙන හැටි ඔබද අමුතුකමක් කියන්න උවමනා නැහැනේ. මං හිතන්නේ නැ ඇයට අල්ලාගන්න අප කාවටත් හැකිවේවි කියලා. නමුත් උත්සාහ කර බලන්න"

"හෝමිස් මහත්මයා, මටත් හිතෙනවා ඔබ නිවැරදි කියලා" බැඩ්ස්ට්‍රිව් කීය. "කොහොම වුණත් දකුණු ඇමරිකාව බලා යාත්‍රා කරන නැව්වල කාමර වෙන්කරන අමුණිල දුටු ගැන සොදිසියෙන් ඉන්න කියල මං වර්ග පොලිසිවලට දුනුම දෙනවා"

"ඒක නෙමෙයි හෝමිස්" මම කීවෙමි. "මේ සාහ්‍යය කළ අපරාධකාරිය වෙරෝනිකා බව ඔබ සොයාගන්නෙ කොහොමද? ඒ ගැන කිසිවක් ඔබ අපට කීර්වේ නැහැනේ"

"මව් වොටසන්. මර ඒක කියන්න අවස්ථාවක් ලැබුණේ නැහැනේ" මගේ මිත්‍රයා කීවේ දිගු කල්වකට මුලපුරමිනි. "ඒස්ට්‍රිලින් මැදුරට එන අත්වකුරන්න නවත්වන නැත ඔබ දෙදෙනාම දුටුවා. නිතර වාහන එකා මෙකා යෑම නිසා උද්‍යානයේ ඒ තරියේ තණකොළ මැරී කප පස මතු වී තිබුණා. 22 හා 23 වැනිද තිබූ වැස්සෙන් බුරුල් පොළොවට වතුර උරාගෙන. මං අවධානය යොමු කළේ ඒ මඳු පොළොවේ සලකුණු වී තිබූ පා සටහන්වලට. සර් ඩෙනිස්, මැකෝලි සාමි, ඔලිවර් යන පිරිමි තිදෙනාගෙන් කැති මියුරියෙල් හා ටයිලර් මහත්මිය යන ගැහැනු තුන් දෙනාගෙන් පා සටහන් පිළිබඳව මා වොටසන්ට කලින් කිව්වා. මේ අයගේ නොවෙන ප්‍රමාණයෙන් විශාල කාන්තා පා සටහන් ගැනත් මං ඔබට කිව්වා. ඒවායේ විශේෂත්වය වුණේ මට ඒවා දකින්න ලැබුණේ එකම පේළියක් පමණයි. ඒකත් පුළුල්ව අනුමිතිදණු ඇපල් ගහක මුල ඉඳල පවුරෝද සහිත අත්වකරන්නය වෙත ආ කෙනෙකුගේ අඩි සලකුණු. ඒකෙන් අපට හිතාගන්න පුළුවනි, ඒ නැතැත්තිය රියට නැගී පිටවී ගිය බව. ඒවා පිරිමියෙකුගේ වැනි ප්‍රමාණය ලොකු පා සටහන්.

රිද්දට ඔලිවර් සමග ජිස් උදේ කළ කතාබහෙන් මට අත්‍යවශ්‍යම තොරතුරු දනගැනීමට හැකිවුණා. සවස මං යළිත් වරක් එහි ගිය වෙලාවේ ආර්ගසන් නිවසටත් ගියා. මං කියු ඒ පා සටහන්, වැලි ඇතිරූ මිදුලේත්, පැහැදිලිවම දකින්න ලැබුණා. ගෙදර පිරිසිදු කිරීමේ කටයුතුවලට පැමිණෙන පෝන්, ආර්ගසන් පවුල සමග හිතවත් බව මට ඔලිවර්ගෙන් දනගැනීමට හැකිවුණා. සර් ඩෙනිස් කිව්වේ ඇත්ත නම්, ඔහුගේ රිකෝල්ටරය නැතිවුණේ කොහොමද, එය අත්තිමට ගිස් කොන්ට්‍රිද් කියන එක මට හිතාගැනීම අපහසු වුණේ නැහැ මුලින් මගේ හිතේ සැකයක් ඇතිවුණේ බ්‍රිසිල ජාතික ආර්ගසන් මහත්මිය ගැනයි. නමුත් ඊයේ හැන්දෑවේ මං තානායම ඒමට පෙර මැකෝලිසාමිගේ නිවසට ගියා. මරණයට දින දෙකකට කලින් ඔහු වෙරෝනිකා ආර්ගසන් මෙනෙවියට අවනිත ලෙස බැණවැද ඇය ගෙදරින් එළවා දමූ බව ඔහුගේ සේවකයාගෙන් දන ගැනීමට හැකිවුණා.

ස්කොට්ලන්ඩයාඩ් නිලධාරීන් කොපමණ උත්සාහ දැරුවත් වෙරෝනිකා හා මව අල්ලාගැනීමට නොහැකි විය. වෝදනා එල්ල කිරීමට සැකකරුවකු හොඳු බැවින් මිනීමැරුම පිළිබඳ පරීක්ෂණය අත්හැර දමන ලදී. මාස කිහිපයකට පසු කැතරින් කැමරන් මෙනෙවිය, දකුණු අප්‍රිකාවේ සිවිල්සේවය සඳහා තේරී සිටි ගැහැමි කොමසන් නම් තරුණයෙකු සමග විවාහ වී, කේප්ටවුන් බලා පිටත්ව ගිය බවට පුවත්පත්වල පළවිය. මෙම සිදුවීමෙන් අවුරුද්දකට පසු සර් ඩෙනිස් කැමරන්ගෙන් හෝමිස් වෙත ලිපියක් ලැබිණි.

හිතවත් මර්ලොක් හෝමිස් මහත්මයාණනි,

මැකෝලි සාමිගේ මරණය සම්බන්ධයෙන් මට විරුද්ධව වෝදනා එල්ල වෙමින් තිබේදී, ඔබ මැදිහත්ව සහාය හෙළිකළ අයුරු මට අමතක කළ නොහැක. මා මෙය ලිවීමට සිතුවේ ඒ හා සම්බන්ධ තවත් කටයුතුක් ගැන ඔබ දනුවත් කිරීමටය. වෙරෝනිකා හා ඇගේ මව නිවසෙන් පැනගිය පසුව ද ආර්ගසන් මාස කිහිපයක් මගේ උද්‍යාන සේවකයා ලෙස කටයුතු කළේය. දිනක් නම ගැනින් දකිමට ලන්ඩන් යන බව කියා පිටත්ව ගිය ඔහු, යළි ආපසු ස්ට්‍රිෆ්ලිඩ් වෙත පැමිණියේ නැත. ඔහු පිළිබඳ කිසිම ආරංචියක් නොලැබිණි.

රතු වන හැඳි කහ සහ තවත් ඔරලොක් හෝමිස් කරා

ඔහු මා වෙත එවා තිබූ ලිපියක් ඊයේ කැපැල් මගින් මා අතට පත්විය. ඔට නොදන්නා සේවය අත්හැර යාම ගැන ඔහු මගෙන් සමාව අයැද ඇත. ලිපිය බුද්ධිමත් සාවේ පාඩුලෝ නගරයෙන් කැපැල්කර ඇති බව කවරයේ ඇති කැපැල් මුද්‍රාවේ සඳහන් වේ.

දෙස්තර වොට්සන් වෙතද මගේ ආශීසන පිරිනමනු මැනවි.

මෙයට හිතවත්,

සර් ඩෙනිස් කැමරන්.

"මං ඔබට කිව්ව නේද වොට්සන් ඇය යන්නේ බුද්ධිමත් මිස යුරෝපයට නොවෙයි කියලා?" කී හෝමිස් ලිපිය ලාචුළුව තුළට දමා වියළිනය අතට ගත්තේය.

නිමි.

බලාපොරොත්තුවන්න,
ලුග්දීම.....

ප්‍රදීපාගාරයේ වික්‍රමය සහ
තවත් ඔරලොක් හෝමිස් කරා

THE WOMAN IN **RED**

රතු වත හැඳි කතා

◆ පොලීසියට ඕනෑකර තිබේ

හොර වෙත්තක් පොලිසියක් සිටුවා
පොලිසියට දී විශාල මුදලක් වර්ධනය
කළේලාගේ සත්කාරය ආශ්වාදය
දැන සිටින අපට හෙබිමට හොඳින්
සැකිලිද?

◆ රතු වත හැඳි කතා

වයස අවුරුදු 35 යි ආචාර්ය ජීවත්
ලක්ෂ්මි හැඳි කිරීම සඳ රතු පැහැති
කැටිමිනි ආරම්භයේදී පොලිසියට
සාක්ෂි 5 යි
පොලිසිය හා වෙරළපාර මුහුද වෙරළ
'හෙබිම' හේ සත්කාරය සැපයී යයි?

◆ සුදු අන්තරා

මහලු කට් අතිරේකයේ පොලිසියට
- "හෙබිම හෙබිම"

මෙම සත්කාරය සිදුකළ 32 පොලිසියේ සිටි සිංහල සුදු අන්තරා
පොලිසියේ පොලිසිය ද දැන - රතු වත හැඳි කතා

සමග

◆ මැණික් පළඳිනාව

◆ ගාලුත් සොහොන

ISBN 955-1262-00-X

9 709551 262006

මිල රු 225/-

චන්දන වෙළඳි ප්‍රකාශන